

Wilbur Smit

Hitac
PUBLIKOVANA

Leopard
mapada w tami

Wilbur Smith - Leopard napada u tami

Za Danijelu, s ljubavlju

Ovaj vetar stigao je sa prostranih pustoši pustinje Kalahari, koju sićušni žuti Bušmani zovu Veliko Suvo", prevalivši više od hiljadu milja. Sad kada je dospeo do strmih padina doline Zambezija, razbio se u vrtložne udare među bregovima i izlomljenim planinskim vencima.

Slon predvodnik zastao je pod samim vrhom jednog brežuljka, odveć lukav da bi se pokazao na horizontu. Veći deo njegovog krupnog tela beše zaklonjen tek izraslim lišćem drveta msasa, a zadnjim delom se beše stopio u celinu sa sivom hridi.

Pope se još nekoliko metara i udahnu vazduh širokim dlakavim nozdrvama, a potom savi surlu i nežno dunu u razjapljena usta. Dva organa čula mirisa, smeštena u otromboljenom delu gornje gubice, otvoriše se poput rumenih ružinih pupoljaka i on omirisa vazduh.

Omirisa divni užareni prah dalekih pustinja, slatki polen tolikog divljeg bilja, vrući zadah krda bivola u daljini, sveže žuborenje vode koju su pili i u kojoj su se valjali.

Onjuši ove i druge mirise i tačno proceni daljinu izvora svakog pojedinačno.

Međutim, ne behu to mirisi koje je tražio. Tragao je on za ljutim odvratnim mirisom koji je nadjačavao sve ostale. Za mirisom duvanskog dima koji se mesa sa čudnim mošusom mesoždera, sa užeglim znojem neoprane vune, sa sapunom od parafina i fenola i sa stavljenom kožom tragao je za mirisom čoveka. Taj miris i sada beše tu, i blizak i snažan kakav je bio svih tih dugih dana otkad je potera počela.

Stari mužjak još jednom oseti da u njemu raste bes predaka. Bezbrojna pokolenja njegovog roda progonjena su tim istim vonjem. Već kao slonče naučio je da ga mrzi i da se od njega plaši, bivajući progonjen gotovo sav život.

Tu donedavno trajala je pauza u večitoj poteri i bežaniji. Jedanaest godina prekida, jedanaest godina mira za krda duž reke Zambezi. Slon nije mogao ni znati ni shvatiti razloge zbog kojih je izbio žestoki građanski rat između njegovih

krvnika, rat koji je ova ogromna prostranstva duž južne obale Zambezija pretvorio u nebranjenu tamponzonu, odveć opasnu za lovce na slonovaču, pa čak i za čuvare divljači, čija je dužnost pored ostalog bila da izdvoje višak slonova koji nisu za priplod. Tih godina krda su se povećavala, ali je, eto, potera ponovo počela pređašnjom neumoljivom žestinom.

Sa pomešanim besom i strahom stari slon još jednom podiže surlu i usisa užasan miris u sinuse koščate lubanje. Okrenu se i laganim hodom pređe stenoviti obronak, postavši na jedan tren obična sivkasta mrlja naspram plavih afričkih nebesa. Noseći još miris, krenu krupnim koracima ka stadu koje se beše smestilo na drugoj padini brega.

Tu je bilo gotovo tri stotine slonova raštrkanih među stablima. Većina ženki dojilja bila je uz slonice, od kojih neki bejahu toliko mali da su ličili na prasiće, dovoljno maleni da se smeste pod trbuh majki. Podizali su surlice na čela i istezali ih između prednjih nogu svojih matorki, prema bradavicama koje su visile na njihovim nabreklim vimenima.

Veće bebe skakutale su tamoamo, nestašno se igrajući, dok se neko od starijih ne bi razjario i otkinuo granu kojom bi, držeći je u surli, vitlao i rasterivao mladunčad koja bi cvilela tobože zapanjena.

Slonice i mladi slonovi jeli su lagano i odmereno, zarivajući surle duboko u gusti bodljikavi šiprag da bi otrgli pregršt zrelih bobica, koje bi zatim progutali poput starca koji guta aspirin; ili su, koristeći vršak prljave kljove, potkopavali koru drveta msasa, gulili je i sa zadovoljstvom ubacivali iza povijene trougaone donje usne, ili su, podižući se na zadnje noge poput psa koji prosi hranu, ispruženom surlom dohvatali mekše lišće pri vrhu; ili su, koristeći široko čelo i četiri tone težine, drmusali neko drugo stablo dok se ne bi prosuo pljusak zrelih mahuna. Malo dalje niz padinu, dva mlada slona udružila su snagu da obore drvo visoko bezmalo dvadeset metara, čiji vrh im, naravno, nije bio dostupan. Upravo kad se drvo srušilo uz bučno pucanje vlakana, slon pred8 vodnik prešao je greben i rika sreće naglo prestade, da bi je zamenila tišina koja zbog kontrasta bejaše zaprepašćujuća.

Slonici se sa zebnjom stisnuše uz bok majki, a odrasle životinje se prosto zamrznuše u odbrambenom stavu, uši bejahu napete i samo su vrhovi surli tragali za nečim.

Slon im je prilazio ljuljajući se u hodu, držeći visoko debele žute kljove, a nemir se posebno osećao u naćuljenosti pocepanih ušiju. Još je nosio udahnuti ćovećji zadah, a kad se približio najbližoj grupi slonica, izvio je surlu i izduvao ga iznad njih.

Slonice se odmah zavrteše i instinktivno okrenuše niz vetar, tako da vonj progonitelja bude neprekidno nošen prema njima. Ostatak krda primeti manevar i postavi se u formaciju za trk: majke i slonici behu u sredini, do njih stare jalovice, mladi slonovi na ćelu, a stariji sa ađutantima na boćnim pozicijama. Krenuše teškim hodom koji je satirao zemlju, a koji su mogli izdržati bez zastanka dan i noć i dan.

Dok je izmicao, stari mužjak bio je zbunjen. Nijedna potera od mnogih koje je iskusio nije bila tako uporna kao ova. Trajala je, evo, osam dana, pa ipak ni u jednom trenu gonitelji nisu zatvorili obruć oko krda. Nalazili su se u pravcu juga, osećao se njihov zadaht ali su ostali van domašaja njegovog slabog vida. Ćinilo se da ih je mnogo, više no što ih je ikad sreo u svim tumaranjima, a jedna kolona beše poput mreže zatvorila južne puteve. U jednom trenutku bio ih je video. Dospevši petog dana na ivicu strpljenja, okrenuo je krdo i pokušao probiti njihov poredak, ali ga oni odvrtiše; te sićušne uspravne figure, poput prutića, tako varljivo krhke i tako smrtonosne, iskakahu iz žute trave mlatarajući ćebadima i ćegrtajući praznim limenkama, sve dok ga hrabrost nije izdala i dok nije poveo krdo još jednom niz džombastu strminu prema velikoj reci.

U strminu behu uđenući hiljadugodišnji tragovi slonova, tragovi koji su sledili lakše nagibe i nalazili prolaze i kapije u bedemima gvozdene rude. Stari slon je proveo stado kroz jednu od njih. Na užitim mestima svrstavali se se u kolonu po jedan, da bi se potom opet razvili.

Terao ih je da hodaju ćelu noć. Iako nije bilo meseca, velike bele zvezde sasvim su se nadnosile

nad zemlju, te se stado gotovo bešumno kretalo kroz mrak šuma. Jednom, iza ponoći, slon se povukao i zastao pored staze, pustivši stado da nastavi put. Kroz jedan sat opet mu vetar nanese kužni zadah ćoveka, doduše slabiji i mnogo dalji ali ipak i dalje prisutan, te slon požuri da uhvati korak sa slonicama.

U zoru uđoše u područje koje predvodnik ne beše posetio deset godina. Ta duga traka duž reke bila je poprište silne aktivnosti u toku razvučenog rata, koju je izbegavao sve do sada kada je u nju sateran mimo svoje volje.

Stado se kretalo sa manje žurbe. Poteri su daleko izmakli, te počеше da se usput hrane. Ovde u donh'm predelima kotline šuma je bila zelenija i sočnija. Sume drveta msasa ustupile su mesto drvetu mopani i divovskim baobabima koji su cvali po vrelini; stari slon oseti miris vode i trbuh mu duboko zaurla od žeđi. Ipak, neki instinkt upozoravao ga je da se ispred njih nalazi opasnost poput one pozadi. Često je zastajkivao okrećući veliku sivu glavu tamoamo, uši mu behu raširene poput zvučnih prijemnika, male kratkovide oči žmirkale su dok je ispitivao teren pre nego što bi nastavio put.

Zatim se još jednom naglo zaustavi. Pažnju mu je privuklo nešto na rubu vidokruga, nešto što je svetlucalo poput metala pod kosim zracima jutarnjeg sunca. Ustuknuo je, istovremeno besan i uplašen, ustuknulo je i krdo na koje se njegov strah preneo kao zaraza.

Predvodnik je buljio u svetlost koja se odbijala i strah se polako povlačio, jer nije bilo pokreta osim laganog povetarca koji je prelazio šumom, ni zvuka osim njegovog šapata u granju i uspavljujućeg cvrku* ta ptica i zujanja insekata oko njega. Ipak, čekao je još zureći napred, a kako se svetlost promeni, primeti da postoje i drugi istovetni metalni predmeti u visini njegovog čela. Premesti težinu sa jedne na drugu prednju nogu stvarajući lagani drhtavi zvuk koji je značio neodlučnost.

Ono što ga je uznemirilo beše čitav niz galvanisanih metalnih pločica u obliku kvadrata. Bile su pričvršćene na vrh železnih kočeva koji su u zemlju pobijeni pre toliko godina da je čovečji zadah davno iščezao. Na svakoj pločici bilo je naslikano kratko upozorenje, koje je na okrutnom suncu iz jarkocrvene prešlo u bledoružičastu boju. Stilizovana glava i ukrštene kosti iznad reci: PAŽNJA MINSKO POLJE.

To minsko polje pre mnogo godina postavile su snage bezbednosti bivše rodezijske bele vlade kao cordon sanitaire duž reke Zambezi, pokušavajući da spreče upad gerilskih snaga pokreta ZIPRA i ZANU, iz baza koje su se nalazile s one strane reke u Zambiji. Milioni mešovitih mina činili su tako veliko polje po frontu i

dubini da se nikada neće očistiti; troškovi tog posla bili bi odveć težak teret za novu crnu vladu koja se već nalazila u ozbiljnim ekonomskim teškoćama.

Dok je stari slon još oklevao, vazduh se ispunio bukom nalik na divlji zvuk orkanskih vetrova. Buka je dopirala iz pozadine, opet sa juga, te se slon predvodnik okrenu da se s njom suoči.

Povrh samih stabala jurilo je nešto tamno, čudnog oblika, obešeno na piskutavu srebrnu ploču. Ispunjavajući vazduh bukom ustremilo se na zbijeno krdo; bilo je toliko nisko da je vitlalo krošnje drveća i podiglo crvenu prašinu sa suvog tla.

Gonjen ovom novom pretnjom, stari slon se okrenu i jurnu kroz proređenu liniju metalnih pločica, a strahom zahvaćeno krdo nahrupi za njim u minsko polje.

Bio je pedesetak metara duboko u polju kad je pod njim eksplodirala prva mina. Rasprsla se i otkinula polovinu debelog kožnog jastuka zadnje desne noge, kao sekirom. Sirovo crveno meso visilo je kao pocepane rite, duboko u rani zasvetlela je bela kost i on je nastavio da posrče na tri noge. Sledeća mina pogodila ga je u prednju desnu i stopalo do gležnja zdruzgala u krvavu mlevenu masu. Skičeći u agoniji i panici prevali se na bok prikovan smrskanim udovima, a svud oko njega stado je nasrtalo u minsko polje.

Tutnjava detonacija u početku se čula povremeno i bila raspoređena uz rub polja, ali se ubrzo pretvori u podivljalo stakatobubnjanje nekog luđačkog bubnjara. S vremena na vreme eksplodiralo je nekoliko mina istovremeno, a silno gruvanje potresalo je bregove, rasipajući se u stotine odjeka.

Pratnja svemu tome, poput gudačkog dela nekog paklenog orkestra, bila je piska helikoptera koji je ponirao i dizao se u krug, granicom minskog polja, prikupljajući obezglavljeno stado kao ovčarski pas, leteći kroz vazduh da vrati grupu životinja koja je bežala od minskog polja, jureći da uhvati divnog mladog mužjaka koji je, prošavši kroz polje, ostao nekim čudom neozleđen i koji se dočepao čistog terena uz obalu reke, presecajući mu put i terajući ga da stane pa krene, da bi ga konačno vratio i da bi mu mina raznela stopalo, te se trubeći i cvileći stropoštao na tlo.

Grmljavina mina sada je prerasla u kanonadu sličnu paljbi sa topovnjača, a svaka eksplozija izbacivala je oblak prašine visoko u mirni vazduh doline, tako da je crveni oblak donekle prikrivao ovaj užas. Prašina se vrtložno izvijala ka krošnjama stabala i izbezumljene životinje pretvarala u tamne utvare, osvetljavane odblescima mina koje se rasprskavahu.

Jedna stara slonica, sa sve četiri razneta stopala, ležala je na boku i udarala glavom o tvrdu zemlju, pokušavajući da se podigne. Druga se vukla napred na truhu sa polomljenim zadnjim nogama, a surlom je zaštitnički vitlala nad sićušnim slončetom pored sebe, dok velika mina nije eksplodirala pod njenim grudima i izbacila joj rebra tako da su ličila na duge bureta, a istovremeno ta mina je raznela i zadnji deo slončeta koje se beše stislo uz njen bok.

Drugi slonici, odvojeni od majki, jurili su skičeći kroz oblak prašine, ušiju prilepljenim uz glavu od straha, dok ih jedan prasak i kratki blesak ne bi pretvorio u hrpu smrskanih udova.

Dugo je to trajalo, a onda baražna eksplozija počne da jenjava, postade isprekidana, da bi postepeno sasvim zamrla. Helikopter se spusti na zemlju iza linije znakova upozorenja. Motor se ugasio, a elise umirile. Jedini zvuk sada beše vrisak osakaćenih i umirućih životinja koje su ležale na razrovanom tlu ispod naprašenih stabala. Vrata na trupu helikoptera otvoriše se i jedan čovek lakim skokom spusti se na tlo.

Bio je crnac, odeven u izbleđeli radnički sako sa kojeg su pažljivo odstranjeni rukavi i u pripijene farmerke. Tokom rodezijskog rata radnički sako bio je neslužbena uniforma gerilaca. Nosio je elegantne, ukrašene zapadnjačke čizme, a na glavi mu behu avijatičarske naočari zlatnih okvira. Sve ovo i još niz hemijskih olovaka zakačenih na grudni džep sakoa, bejahu znaci ranga među gerilcima veteranima. Pod desnom miškom nosio je pušku AK 47 i prilazeći minskom polju odjednom se zaustavi, da bi ostao punih pet minuta promatrajući bezosećajno leševe koji se prostirahu po šumi. Potom se vrati ka helikopteru.

Pilot se iza baldahina okrenuo prema njemu, sa slušalicama još povrh fine afričke frizure, ali se oficir nije na njega ni osvrnuo, već se koncentrisao na trup helikoptera. Sve oznake i brojevi za raspoznavanje bili su pažljivo prekriveni maskirnom trakom, a zatim poprskani crnim emajlom iz kantice aerosola na ručni pogon. Na jednom mestu traka se beše odvojila, pokazujući trougao sa znacima identifikacije. Oficir je pritisnu dlanom, nakratko ali kritički pogleda šta je uradio i krenu ka hladovini najbližeg mopani drveta.

Naslani pušku uz deblo, prostre maramicu i sede, leđima naslonjen na tvrdu koru. Zlatnim upaljačem marke danhil pripali cigaretu i duboko uvuče dim, pre nego što ga pusti da se nežno širi iznad punih tamnih usana.

Zatim se prvi put nasmeši hladnim proračunatim osmehom, budući da je proračunavao koliko bi ljudi, vremena i municije bilo potrebno da se ubije tri stotine slonova na konvencionalan način.

Drug komesar nije ništa izgubio od svoje nekadašnje oštroumnosti iz šumskog rata ko bi se, inače, ovoga setio?" Klimao je glavom u znak divljenja i poštovanja prema sebi.

Kad je popušio cigaretu, smrvio je opušak između palca i kažiprsta, sitna navika iz onih davnih dana, i zaklopio oči.

Stravični hor jecanja i skike nije ga mogao sprečiti da zaspi, ali probudili su ga ljudski glasovi. Hitro je ustao i u stanju pripravnosti pogledao sunce. Bese prošlo podne. Otišao je do helikoptera i probudio pilota.

Dolaze!"

Uze megafon iz sponse na pregradi čekajući u otvorenom helikopteru da se prvi pojavi iz šume, a kad naiđoše gledao ih je sa zabavnim prezirom.

Pavijani!" promrmlja s omalovažavanjem koje pokazuje obrazovan čovek prema seljaku ili jedan Afrikanac prema pripadniku nekog drugog plemena.

Kretali su se u dugoj koloni sledeći trag slonova. Dve ili tri stotine ljudi odevenih u ogrtače od životinjske kože i pocepane ostatke zapadnjačke odeće, muškarci behu prethodnica, a žene su išle za njima. Mnoge od njih behu golih grudi, a neke mlade drsko nakretahu glavu i nežno ljuljahu okruglo dupe ispod kratke sukniće sa životinjskim repićem. Kako ih je oficir promatrao, njegov prezir polako je prerastao u uvažavanje: možda će za jednu od njih kasnije naći malo vremena, pomisli, i stavi ruku u džep farmerki. Poredaše se oko minskog polja, blebećući i drećeći od radosti, a neki su poskakivali i cerili se pokazujući mnoštvo velikih ubijenih životinja.

Oficir ih pusti da dadu sebi malo oduška. Zaslužili su ovaj odmor da jedni drugima čestitaju. Osam dana na tragu, delovali su u smenama da bi gonili krdo niz strmine. Dok je čekao da se umire, razmišljao je iznova o ličnom magnetizmu i snazi karaktera koja je sposobna da ovu rulju preobrazi u kohezionu i efikasnu celinu. Jedan jedini čovek smislio je svu ovu operaciju.

Prava ljudina!" oficir je klimao glavom, a onda se probudi iz zanetosti idolatrije i podiže megafon ka ustima. Umirite se! Tišina!" Odmah je utišaše i on poče da određuje šta moraju da urade.

Odabra grupe kasapina među onima koji su bili naoružani sekirama i pangama. Ženama naredi da prave lese za dimljenje i pletu košare od kore mopanija, ostalima naredi da skupljaju drva za vatru. Zatim se ponovo vrati kasapinima. Nijedan od pripadnika plemena nije se nikad vozio letelicom i oficir beše primoran da upotrebi oštar vrh čizme da bi naterao prvoga da se popne, radi kratkog leta iznad terena zasejanog minama, do najbližih leševa ubijenih životinja. Nadnoseći se iz helikoptera, oficir je zurio u starog slona. Procenjivao je debele zakrivljene kljove, a onda primeti da je životinja iskrvarila do smrti, te dade signal pilotu da se spusti.

Prinese usta uhu najstarijeg pripadnika plemena.

Da stopalom nisi dotakao zemlju ni za živu glavu!" dreknu, a ovaj klimnu glavom u grču. Najpre kljove, a onda meso."

Čovek ponovo klimnu glavom.

Oficir ga lupi po ramenu i starac iskoči na trbuh slona koji se već nadimao od fermentirajućih gasova: Živo je balansirao na slonu. Ostatak grupe, hvatajući sekire, sledio ga je.

Na oficirov znak rukom helikopter se podiže i ustremi poput zmaja ka sledećoj životinji sa dobrom slonovačom. Ova još beše živa i pokušavala je da se ispravi u sedeći položaj, istežući krvavu, prašinom umrljanu surlu da bi dohvatila lebdeći helikopter i oborila ga.

Oficir baci pogled na pušku, dohvati je i ispali jedan metak u gornji deo vrata na spoju s lobanjom, slonica se skljoka i ostade da leži mirno, kao i truplo njenog slončeta. Oficir dade znak glavom vođi sledeće grupe kasapina.

Balansirajući na divovskim sivim glavama, pazeći da im stopala ne dotaknu zemlju, ljudi sa sekirama seckajući su oslobađali kljove iz njihovih kula od belokosti. Bio je to delikatan posao, jer je nepažljiv udarac mogao u velikoj meri umanjiti vrednost slonovače. Videli su kako je oficir u farmerkama, kratkim, dobro tempiranim zamahom kundaka, razbio vilicu čoveku koji je samo hteo da proveri da li je shvatio naredbu. Sta bi, onda, uradio onome koji bi uništio kljovu? Radili su vrlo pažljivo. Kad bi kljove bile oslobođene, helikopter ih je odvezio do sledećeg lesa. Do sumraka većina slonova je umrla od teških rana, ili behu ubijeni, ali se vrisak onih koji još ne behu dobili završni udarac mešao sa zavijanjem čopora šakala i

hijena, da bi noć postala grozna. Ljudi sa sekirama radili su pod svetlom baklji sačinjenih od trave i u osvit zore sva slonovača bila je prikupljena.

Sada su mogli da se posvete kasapljenju. No, vrućina je bila brža od njih. Zadah mesa koje truli mešao se s gasovima iz prokinutih utroba i dovodio strvoždere do napada preuranjene proždrljivosti. Helikopter je svaki but ili plećku odnosio na sigurno tlo izvan minskog polja. Žene su rezale meso na trake i nizale ga na zadimljene lese iznad tinjajućih vatri od zelenog granja.

Dok je nadgledao posao, oficir je proračunavao plen. Šteta je što se ne mogu spasiti kože, jer svaka vredi hiljadu dolara, ali odviše su velike i ne mogu se sačuvati, truljenje bi ih učinilo bezvrednim. S druge strane, blago truljenje mesu će dati više slasti na afričkom nepcu baš kao što Englez uživa u lepoti svoga plena. Pet stotina tona sirovog mesa izgubilo bi polovinu težine u procesu sušenja, a rudnici bakra susedne Zambije, sa desetinama hiljada rudara, predstavljaju pohlepnu pijacu proteina. Četiri dolara po kilogramu za sirovo dimljeno meso već je dogovorena cena. To je dva miliona američkih dolara, a onda je tu svakako i slonovača.

Slonovača je prebacivana helikopterom pola milje dalje na skrovito mesto u brdima. Tamo su je nizali po kategorijama, a odabrana grupa dala se na posao da odstrani debelu belu masu živčanog snopa od šupljeg kraja kljove i da očisti slonovaču od svih tragova krvi, koji bi je mogli odati osetljivom nosu nekog istočnjačkog carinika.

Četiri stotine kljova. Neke, koje su pripadale malim životinjama težile su samo po par kilograma, ali kljove starih mužjaka premašivale su težinu od četrdeset kilograma po komadu. U proseku, deset kilograma po ubijenoj glavi. Tekuća cena u Hongkongu iznosi dvesto dolara po kilogramu ili ukupno osamsto hiljada dolara. Profit od jednodnevnog rada biće veći od milion dolara, u zemlji u kojoj je prosečni godišnji prihod odraslog muškarca manji od šest stotina dolara.

Bilo je, naravno, nekih sitnih troškova vezanih za ovu operaciju. Jedan od ljudi sa sekirama izgubio je ravnotežu i pao sa slonovske lešine. Aterirao je dupetom pravo na protupešadijsku minu.

Blesavi pavijan!" Oficir se ljutio na nesmotrenost tog čoveka. Izvlačenje njegovog tela i priprema za pokop zadržalo je posao skoro sat vremena.

Jedan drugi izgubio je stopalo zbog žestokog zamaha sekirom, a još tuce njih dobilo je manje posekotine. U toku noći umro je još jedan od metka koji mu je prosvirao trbuh, kada se pobunio šta mu oficir radi sa mlađom ženom u grmu iza lesa. No, kada je reč o profitu, troškovi su stvarno zanemarljivi. Drug komesar će biti zadovoljan, i to s pravim razlogom.

Trećeg dana izjutra momčad koja je radila na slonovači završila je zadatak na zadovoljstvo oficira. Tada ih je uputio da se vrate niz dolinu i pomognu oko lesa za dimljenje mesa, zaravan sa slonovačom potpuno je ispražnjena. Ne srne da se nađe neko oko koje bi otkrilo identitet važnog posetioca koji će doći da pogleda plen.

Stigao je helikopterom. Oficir je stajao kao ukopan u stavu mirno, na proplanku pored nizova blešteće slonovače. Vetar koji su stvarale elise cepao mu je je sako i mlatio nogavicama farmerki, ali on je zadržao ukrućen stav.

Mašina se spusti na zemlju i komandantska figura lagano siđe, zgodan čovek, uspravan i jak, sa pravilnim vrlo belim zubima koji se isticahu kao kontrast licu boje tamnog mahagonija, kovrdžava uvijena afrička kosa beše ošišana do same, lepo oblikovane glave. Nosio je skupo, bisernosivo odelo talijanskog kroja, povrh bele košulje i tamnoplave kravate. Njegove crne cipele od teleće kože bile su ručne izrade.

Odmahnuo je rukom oficiru. Ovaj odmah napusti dostojanstvenu pozu i potrča mu u susret, kao što dete trči ocu.

Druže komesare!"

Ne, ne!" nežno je ukorio oficira, smešeći se. Ne više druže komesare, nego druže ministre. Nisam više vođa rulje šumskih boraca, već državni ministar službene vlade." Ministar se smešio celo vreme dok je razgledao kljove.,I najuspešniji krivolovac na slonovaču svih vremena, nije li tako?"

Kreig Melou se trgnuo kad je taksu naleteo na još jednu rupu na Petoj aveniji pred ulazom u restoran Bergdorf Gudmen. Kao kod većine njujorških taksija ovo zaustavljanje više je priličilo tenku šerman."

Nežnije sam se vozio landroverom u uvali Mbabve", pomisli Kreig i oseti iznenadan nostalgičan bol kad se priseti tog ispresecanog mučnog terena na putu uz donji tok reke Cobe, te zelene pritoke velikog Zambezija.

Sve to bejaše tako daleko i tako davno, te odbaci sećanje i vrati se razmišljanju o osećanju nipodaštavanja zbog činjenice da se mora voziti žutim taksijem, da bi mogao uživati sa svojim izdavačem, te što sam mora da plaća račune. Nekad su po njega slali šofera s limuzinom, a vozio se u restoran "Četiri godišnja doba" ili, "La Grenouille", a ne u nekakvu neuglednu piceriju u Vilidžu. Izdavači su tako izražavali protest kada ne bi predao rukopis za tri godine i kada je više vremena provodio u izmišljanju priča za svog posrednika i u razgovorima o starim skandalima u Studiju 54, nego za pisaćom mašinom.

Mislim da će morati da krene." Krejg napravi grimasu, posegnu za cigaretom i onda zaustavi pokret setivši se da je ostavio duvan. Umesto toga zabaci veliki crni pramen sa čela i poče da promatra lica u gomili na trotoaru. Nekada ga je vreva uzbuđivala i inspirisala nakon tišine afričke šume, čak i tanke fasade i prljave ulice pod neonskim osvetljenjem sad behu različite i intrigirajuće. Osećao je gušenje i klaustrofobiju i žudeo je za svetlošću vedrog neba, nasuprot toj uskoj traci koja se pomaljalo između visokih zgrada.

Taksi naglo zakoči, prekidajući njegove misli i vozač promrmlja: "Šesnaesta ulica", ne gledajući oko sebe.

Krejg ubaci deset dolara kroz prorez u neprobojnom staklu, koje štiti vozača od putnika. "Kusur zadržite", reče i iziđe na trotoar. Odmah je video restorančić sa privlačnom platnenom nadstrešnicom i sa bocama obloženim slamom, u izlogu. Kad je prelazio trotoar, Krejg se kretao lako, ne hramajući, tako da niko ko bi ga promatrao ne bi osetio njegovu invalidnost. Uprkos njegovom strahovanju, unutra beše sveže i čisto, a miris hrane otvarao je apetit.

Eš Levi se podiže u separeu u dnu restorana i mahnu mu rukom.

Krejg, dušo!" Jednom rukom ga obgrli preko ramena, a drugom ga zaštitnički uštinu za obraz. "Dobro izgledaš, ti stara lisico!"

Eš je negovao vlastiti eklektički stil. Kosa mu je bila poput četke, a nosio je naočari zlatnih okvira. Imao je kariranu košulju sa belim okovratnikom radi kontrasta, dugmad od platine na manžetnama, grube cipele s rupicama u predelu prstiju. Sako od kašmira imao je uske revere. Oči mu behu vrlo blede i gledao je malo ustranu. Krejg je znao da puši samo najbolje cigarete tihuana."

Lepo mesto, Eš. Kako si ga otkrio?"

Promena u odnosu na dosadna Doba", iskezi se lukavo Eš, zadovoljan da je gest neodobravanja primećen. Krejg, hoću da se upoznaš sa vrlo nadarenom damom." Ona je sedela u mraku, u dubini, ali se sada nagnu napred i pruži ruku. Svetio lampe padalo je na njenu ruku i to beše prvi Krejgov dojam o njoj.

Ruka je bila tanana sa umetničkim prstima, ali iako nokti behu vrlo čisti, bili su kratko podrezani i nelakirani, put beše boje zlata sa izrazito aristokratskim žilama koje su se plavile ispod kože. Kostiruke bejahu fine, ali u dnu ovih dugih pravilnih prstiju bilo je žuljeva ta ruka mora da je naviknuta na težak rad.

Krejg prihvati ruku i oseti njenu snagu, nežnost suve sveže kože sa gornje strane i gruba mesta na dlanu, a onda je pogleda u lice.

Imala je guste crne obrve koje su se protezale u neprekinutoj liniji od spoljašnjeg ugla jednog oka do drugog. Oči su, čak i pod tom slabašnom svetlošću, bile zelene sa pegicama boje meda, koje su obrubljivale ženicu. Pogled tih očiju bio je direktan i iskren.

,SeliEn Džej", reče Eš. Ovo je Krejg Melou."

Nos joj beše pravilan, ali povelik, a usta odveć široka da bi bila lepa. Gusta crna kosa bila je zabačena sa širokog čela, lice je imalo boju meda kao i ruke, a po obrazima behu lepe pegice.

Pročitala sam vašu knjigu", prozbori. Glas joj beše ravnomeran i jasan, akcentat srednjoatlantski, ali tek kad oseti boju tog glasa, shvati koliko je mlada. Mislim da knjiga zaslužuje sve ono što joj se događa."

Kompliment ili pljuska?" Trudio se da ovo zazvuči lako i nezainteresovano. ali se žarko nadao da ona nije jedna od onih koji pokušavaju da pokažu vlastite visoke književne standarde klevećući delo popularnog pisca, pred njim lično.

Knjizi su se dogodile vrlo lepe stvari", naglašavala je, a Krejg oseti krajnje zadovoljstvo, iako mu se činilo da je to sve što ova žena može reći na ovu temu. Da bi pokazao oduševljenje, stisnu joj ruku i zadrža je malo duže nego što je bilo potrebno, a ona je izvuče i privi čvrsto na krilo.

Dakle, ona nije lovac na skalpove ni prenemagalo. U svakom slučaju, reče u sebi, dosadile su mu grupice literata koji nastoje da mu razbiju intimu, a prenemagala su isto tako opasna.

Da vidimo možemo li naterati Eša da nas počasti pićem", predloži i uđe u separe, gledajući je preko stola.

Eš se, kao i obično, šepurio nad vinskom kartom, ali su ipak, završili sa jeftinim fraskatijem.

Lepo blago piće", prevali Eš preko jezika.

Hladno je i mokro", složi se Krejg, a Eš se ponovo nasmeši, budući da se oba setiše sedamdesete godine kada su poslednji put pili karla velikog".

Očekujemo još jednog gosta", reče Eš konobaru. Tada ćemo naručiti." Okrećući se Krejgu, reče: Hteo sam da pružim priliku SeliEn da ti se pokaže."

Meni da se pokaže!" Krejg poče još jednom da se brani. Šume su bile pune onih koji su hteli da se voze na njegovom uspehu onih sa neobjavljenim rukopisima koje je on trebalo da potvrdi, savetnika za ulaganja koji će brinuti o svim njegovim lepim honorarima, te onih koji će mu dozvoliti da opiše njihove životne priče i s njim velikodušno podeliti profit ili mu prodati osiguranja ili Rajska ostrva Južnog mora, opunomoćiti ga da piše filmske scenarije, uz mali predujam i još manji deo profita, sva ta bagra koja se skuplja kao hijene na lavlji plen.

SeliEn podiže sa poda fasciklu i stavi je na sto ispred Krejga. Dok je Eš nameštao lampu, SeliEn odveza vrpce koje su učvršćivale fasciklu i ponovo sede.

Krejg otvori poklopac i krenu polako. Oseti da mu se ježi koža na ruci i kosa diže na potiljku beše to njegova reakcija na veličinu, na savršenu lepotu. Tako mu se događalo sa Gogenom u Metropolitenu muzeju u Centralnom parku; Polinezijska bogorodica sa Hristom detetom na ramenu. Zbog nje mu se dizala kosa. Zatim sa odlomcima poezije T. S. Eliota i proze Lorensa Darelja, gde mu se pri svakom čitanju dizala kosa na glavi.

Zatim početni taktovi Betovenove Pete simfonije, oni neverovatni skokovi Rudolfa Nurejeva i način na koji su Niklaus i Borg udarali lopticu u svoja do20 bra vremena na te stvari se ježi, a sada mu i ova devojka radi to isto.

Bese to fotografija, čiji je površinski sloj imao boju ljuske jajeta, tako da je svaki detalj bio svež. Boje jasne i savršeno prirodne.

Fotografija je predstavljala slona, starog mužjaka. Slon je gledao u aparat sa karakterističnom uznemirenošću, ušiju raširenih poput tamnih zastava. Odslikavao je na neki način sve prostranstvo i beskraj kontinenta, a ipak se nalazio u kavezu, pa je čovek osećao da je njegova golema snaga uzaludna, da ga zbunjuju stvari izvan njegovog iskustva i izvan sećanja na pretke, da će ga ova promena uništiti.

Uz njega beše prikazan deo tla, bogata crvena zemlja razdirana vetrom, pržena suncem, uništavana sušom. Krejg skoro da okusi prašinu jezikom. A onda, iznad svega toga, beskonačno nebo sa obećanjem utočišta, srebrni kumulonimbusi koji se gomilaju nebom kao snežni gorski lanci obrubljeni purpurom i veličanstvenim plavetnilom, probodeni jednom jedinom zrakom svetlosti skrivenog sunca, koja je na starog mužjaka padala kao blagoslov.

Ova žena uhvatila je značenje i tajnu njegove rodne grude u stotom delu sekunde, koji je bio potreban da se blenda otvori i zatvori, dok se on mesecima mučio i nije dospeo ni blizu, a potajno spoznajući svoj neuspeh, bojao se da ponovo pokuša. Popi gutljaj bljutavog vina, koje mu se nudilo kao prekor za krizu poverenja u vlastite sposobnosti, a ono je sada imalo i popratni okus kinina koji ranije ne beše primetio.

Odakle ste?" upita devojkicu ne gledajući je.

Denver, Kolorado", odgovori ona. Ali otac mi je godinama bio u ambasadi u Londonu. Veći deo školovanja provela sam u Engleskoj." Ovo je objašnjavalo njen izgovor. Posetila sam Afriku u osamnaestoj godini i u nju se zaljubila", jednostavno završi svoju životnu priču.

Krejg je morao uložiti veliki napor da uzme fotografiju i da je okrene nežno. Ispod nje beše druga, fotografija mlade žene koja sedi na crnom kamenu od lave, pored pustinjskog pojila. Imala je perjanicu plemena Ovahimba od zečijih ušiju. Pored nje je stajalo dete i sisalo iz obnažene dojke. Koža joj beše premazana mašću i okerom. Oči skinute sa freske iz faraonske grobnice. Bila je lepa.

Denver, Kolorado, zaista?" pomisli Krejg i beše iznenađen vlastitom gorčinom u dubini iznenadne ozlojeđenosti. Kako se usuđuje taj prokleti strani devojčurak da tako nepogrešivo obuhvati složeni duh jednog naroda u portretu jedne mlade žene? Sav svoj život živeo je s njima, pa ipak nikada nije video jednog Afrikanca tako jasno kao u ovom trenutku, u nekom italijanskom restorančetu u Grinič Vilidžu.

Okrenu fotografiju prigušenom žestinom. Ispod nje beše pogled u spiralno zlatno cvetište Krejgovog najdražeg divljeg cveta, kigelia Africana. U sveiljoj dubini cveta ugnezdio se sićušni tučak poput dragocenog smaragda, sa svetlom zelenom bojom koja se nežno preliva. Savršen sklad oblika i boje. Krejg otkri da je zbog ovoga mrzi.

Bilo je još mnogo fotografija. Jedna s nekim zvekanom rezervistom koji se ceri držeći pušku AK 47 o ramenu, a oko vrata mu visi ogrlica od štavljenih ljudskih ušiju, karikatura drskosti i divljaštva; druga koja predstavlja vrača punog bora, okićenog rogovima, perlama, lobanjama i svim jezovitim priborom svog zanata; po goljoj prašnjavoj zemlji opružila se pacijentkinja u procesu puštanja krvi, koja se po koži razlila kao tamne sjajne zmijske. Bese to žena u cvetu mladosti sa šarama tetoviranja na dojčkama, obrazima i čelu. Zubi u belom nizu podsećali su na zube ajkule, na ostatak iz vremena kanibalizma, a njene oči kao oči životinje koja pati, behu ispunjene stoicizmom i strpljenjem Afrike.

Sledila je, zatim, fotografija suprotna ovoj, afrička deca u učionici od kolja s krovom od trske. Na troje dece dolazi jedna čitanka, ali svi su podigli ruke na pitanje mlade učiteljice crnkinje i sva lica ozarena su žudnjom za znanjem tu je sve prisutno, kompletan zapis nade i očaja, odvratne bede i velikog bogatstva, divljaštva i nežnosti, zapis neumitnih elemenata i rasprskavajuće plodnosti, bola i blagog humora. Krejg nije više mogao da pogleda devojkicu, polako je okretao krute uglačane listove, mirišući svaku sliku i odlažući trenutak kad će je morati pogledati.

Iznenada se zaustavi, šokiran posebno čemernom kompozicijom, celom baštom izbelelih kostiju. Da bi pojačala efekat dramatičnosti, upotrebila je crnobelu tehniku, kosti se presijavahu na blistavom afričkom suncu, groblje kostiju, velike bedrene kosti i cevanice belele su se kao splavljena stabla, ogromni koševi rebara kao nasukane prekookeanske jedrilice, a lobanje behu kao pivska burad sa očnim dupljama nalik tamnim pećinama. Krejg pomisli na slonovsko groblje iz legende, na mit starih lovaca o tajnom skrovištu u koje slonovi odlaze da umru.

"Krivolovci", reče ona. "Dve stotine i osamdeset šest lešina", a Krejg je konačno pogleda, zapanjen brojem koji je čuo.

"Pobijeni odjednom?" upita i ona potvrdno klimnu glavom.

"Saterali su ih u jedno staro minsko polje."

Mimo volje Krejg zadrhta i ponovo spusti pogled na fotografiju. Ispod stola spusti ruku niz nogu sve do kaiša koji je pričvršćivao veštački deo noge i oseti nepodnošljivo gušenje zbog sudbine ovih krupnih debelokožaca. Setio se vlastitog minskog polja i ponovo preživeo udarac eksplozije u stopalo, kao da ga je punim zamahom udario kovački malj.

Žao mi je", reče ona nežno. Znam za vašu nogu."

Ona radi svoj domaći zadatak", reče Eš.

Zavežite", pomisli Krejg besno. Zašto oboje ne umuknete?" Mrzeo je svakoga ko bi mu pomenuo nogu. Da je istinski uradila domaći zadatak znala bi da mu to ne treba pominjati ali ne beše to samo pominjanje noge, bejahu tu i slonovi. Nekad je Kfejg radio kao čuvar u Odeljenju za divljač. Poznavao ih je, zavoleo ih, pa mu se dokaz ovog masakra smučio i zaprepastio ga. Pojačao je njegovu odbojnost prema devojci; ovim mu je nanela bol i poželeo je da se osveti, obuzeo ga je detinji nagon da vrati milo za drago. No, pre nego što je mogao da to uradi, stiže kasni gost i bili su uvedeni u još jednu rundu Ešovog predstavljanja.

Krejg, želim da upoznaš posebnog dasu." Sva Ešova predstavljanja bila su praćena ugrađenom reklamom. Ovo je Henri Pikering, prvi zamenik predsednika Svetske banke slušaj i čućeš kolike milijarde dolara zveckaju u njegovoj glavi. Henri, ovo je Krejg Melou, naš mladi genije. Čak ne isključujući Karena Bliksen, Krejg je jedan od najznačajnijih pisaca koji su ikada došli iz Afrike, eto to je on!"

Pročitao sam knjigu", potvrdi Henri. Bese visok i mršav i prerano očelavio. Nosio je tamno bankarsko odelo i belu ustirkanu košulju sa malo specifičnom bojom kravate. Imao je žmirkave plave oči. Ovaj put verovatno ne preteruješ, Eš."

Platonski poljubi SeliEn u obraz, sede, proba vino koje mu je Eš ulio i odgurnu čašu par santimetara. Krejg oseti divljenje prema tom stilu.

Šta vi kažete?" Henri Pikering upita Krejga gledajući u otvoreni album fotografija.

Dopadaju mu se, Henri", hitro odseče Eš., Zabezeknuo se nad njima da si mu samo video lice kod prvog pogleda dopadaju mu se, dopadaju!"

Dobro", reče lagano Henri gledajući Krejgov izraz lica. Jesi li mu objasnio ideju?"

Zeleo sam da mu to serviram vruće." Eš Levi odrečno zavrte glavom. Želeo sam da ga pogodim poput groma."

Okrenu se Krejgu.

Knjiga. Radi se o knjizi. Naslov je Afrika Krejga Meloua'. Pišeš o Africi svojih predaka, o onome što je Afrika bila i što je sad postala. Vraćaš se tamo i dubinski procenjuješ. Razgovaraš s narodom."

Oprosti", prekinu ga Henri, čuo sam da govori jedan od dva glavna jezika u Zimbabveu, sindebele, je li tako?"

Tečno", odgovori Eš u ime Krejga. Kao domorodac."

Dobro", Henri klimnu glavom. Da li je istina da imate mnogo prijatelja, od kojih su neki na visokim položajima u vladi?"

Eš ponovo odgovori: Neki od njegovih starih drugara ministri su u vladi Zimbabvea. Ne možete ići dalje."

Krejk spusti pogled na fotografiju slonovskog groblja. Zimbabve", još se ne beše navikao na novo ime koje mu dade crni pobednici. Još je razmišljao o Rodeziji. Bese to zemlja koju su njegovi preci istesali od divljine, pijukom i sekirom i mašinkom maksim. Njihova zemlja, njegova zemlja u svakom slučaju još je njegov dom.

Biće to vrhunsko delo, Krejk, nećeš potrošiti ni jedan svoj cent. Možeš da ideš kuda hoćeš, da razgovaraš s kim hoćeš, za sva plaćanja postaraće se Svetska banka." Eš Levi je ushićeno deklamovao, a Krejk pogleda Henrija Pikeringa. Svetska banka izdavač?" upita Krejk pakosno, i taman kad je Eš hteo da ponovo odgovori, Henri Pikering položi ruku na njegovu podlakticu.

Ja ću na trenutak preuzeti lopticu, Eš", reče Pikering. On beše osetio Krejkovo raspoloženje; govorio je srdačnim i pomirljivim tonom. Glavni deo našeg posla jeste kreditiranje nerazvijenih zemalja. U Zimbabve smo uložili skoro milijardu dolara. Želimo da zaštitimo vlastite investicije. Razmislite o tome kao o projektu, želimo da svet upozna malu afričku zemlju koju bismo hteli pretvoriti u ogledni uzorak, primer kako crna vlada može da uspe. Mislimo da bi nam vaša knjiga u tome mogla pomoći."

A ovo?" Krejk dotače hrpu fotografija.

Želimo da knjiga ima i vizuelni kao i intelektualni uticaj. Mislimo da se za vizuelni deo može pobrinuti SeliEn."

Krejk je dugo ćutao osećajući kako duboko u njemu mili strah poput nekakvog masivnog gmizavca. Strah od neuspeha. Razmišljao je o tome da se mora takmičiti sa fotografijama, da mora napisati tekst koji ne bi bio potopljen zastrašujućim pogledom kroz oko kamere ove devojke. On stavlja ugled na kocku, a ona nema šta da izgubi. Svi izgledi su na njenoj strani. Nije ona saveznik, već neprijatelj, njegova odbojnost toliko osnaži da je prerasla u mržnju.

Ona se preko stola naginjala prema njemu, krug svetlosti hvatao je njene duge trepavice i uramljivao te oči sa zelenim pegama. Usta su joj podrhtavala od

žudnje, a mehurić sline poput bisera, veličine semenke, zaškri na njenoj donjoj usni. Čak i tako besan pomisli kako bi bilo da poljubi ta usta.

Krejj", prozbori ona. Mogu napraviti i bolje fotografije ako dobijem priliku. Ako mi pružiš šansu, pratiću te na celom putu. Molim te!"

Dopadaju ti se slonovi?" upita Krejj. Ispričaću ti jednu priču o slonu. Veliki stari mužjak imao je buvu koja je živela u njegovom levom uhu. Jednog dana slon je prelazio neki klimatavi most i kada je prešao na drugu stranu, buva mu je šapnula na uho: Ej, momče! Baš smo zaljuljali taj most."

Usne SehEn polako se sklopiše, a potom pobledeše. Očni kapci joj zaigraše, tamne trepavice počеше da udaraju kao leptirova krilca, a iza njih zaškriše suze i ona se povuče u tamu.

Nastade ćutanje i Krejj oseti grizu savesti. Smučila mu se vlastita okrutnost i malenkost. Očekivao je da je žilava i elastična i da će uzvratiti oštrom žaokom. Nije očekivao suze. Hteo je da je uteši, da joj kaže da nije tako mislio. Hteo je da joj objasni vlastiti strah i nesigurnost, ali ona je već ustala i prikupljala fotografije. Neki delovi vaše knjige behu tako razumljivi, tako osećajni, žarko sam želela da s vama radim", reče blago. Mislim da je bilo glupo da očekujem da ste vi kao vaša knjiga." Pogledala je Eša. Zao mi je, više uopšte nisam gladna."

Eš Levi brzo ustade. Idemo istim taksijem", a onda se okrenu Krejgu: Bravo junače, nazovi me kad završiš novi scenarij" i požuri za SeliEn. Dok je prolazila kroz vrata sunce je osvetli pozadi i Krejj joj osmotri noge kroz suknju. Behu duge i lepe, a onda se ona izgubi.

Henri Pikering je vrteo čašu, zamišljeno proučavajući vino.

To je pasterizovani urin rimske koze", reče Krejj. Oseti da mu je glas neujednačen. Dade znak konobaru i naruči merso.

Ovako je bolje", tiho reče Henri. Možda to sa knjigom i nije sjajna ideja, je li tako?" Pogleda na sat. Bolje će biti da naručimo jelo."

Razgovarali su o drugim stvarima o meksičkom nevraćanju dugova, o Reganovom srednjoročnom obeštećenju u zlatu Henriju se više dopada srebro, zbog brže procene, a smatra da će dijamanti uskoro izgledati sasvim lepo. Ja bih da okončamo piće sa de bersom", predložio je.

Vifka mlada plavuša diže se iza jednog stola dok su pili kafu.

Vi ste Krejg Melou. Videla sam vas na televiziji. Dopala mi se vaša knjiga. Molim vas lepo, potpišite mi se ovde."

Dok joj se potpisivao na jelovnik, ona se beše naslonila i snažno mu pritisla rame malom vrućom dojkom.

Radim na odeljenju za kozmetiku u robnoj kući na Petoj aveniji", dahtala je. U svako doba možete me tamo naći." Iza nje je ostao miris skupih potkradanih parfema.

Da li ih uvek odbacujete?" sa setom upita Henri.

Covek je samo od krvi i mesa", nasmeja se Krejg, a Henri je insistirao da plati račun.

Pešice ću odavde", reče Krejg.

Znate šta. Krejg, verujem da ćete se vratiti u Afriku. Video sam kako gutate one fotografije. Poput gladnog čoveka."

Moguće je."

Sto se tiče knjige i našeg zanimanja za nju, ima tu mnogo više nego što je Eš mogao da shvati. Vi poznajete crnce iz vrha. Mene to zanima. Ideje koje ste izrazili u knjizi, uklapaju se u naša razmišljanja. Ako budete odlučili da se vratite, nazovite me pre nego što krenete. Vi i ja mogli bismo jedan drugome učiniti uslugu."

Henri zauze zadnje sedište u crnom kadilaku, a onda, dok su vrata bila još otvorena, reče: Mislim da su joj slike prilično dobre." Zatim zatvori vrata i dade znak šoferu.

Bavit beše usidrena između dve jahte industrijske proizvodnje, četrnaest metara duge jahte marke kamper i jahte marke hateus koja se može dorađivati; nije ih se stidela, iako beše stara gotovo pet godina. Svaki vijak Krejg je izradio vlastitim rukama. Zastao je na ulazu u marinu da je pogleda, ali danas nije nekako uživao u njenim linijama, kao obično.

Imali ste nekoliko poziva, Krejg", doviknu devojka sa recepcije i on uđe. Možete upotrebiti ovaj telefon", ponudi ona.

Proveri cedulje koje mu ona pruži; jedna od njegovog zastupnika sa oznakomurgent', druga od književnog urednika nekih dnevnih novina. Takve u poslednje vreme nije dobijao.

Prvo je telefonirao zastupniku. Zlato koje je on plaćao po tristo dvadeset dolara po unci, prodali su po petsto dva dolara. Naredio je da se novac stavi na banku.

Zatim je okrenuo sledeći broj. Dok je čekao na vezu, devojka za pultom vrtela se više nego što je

stvarno bilo potrebno, saginjala se do najnižih ladica da bi mu dala do znanja šta ima u belim bermudama i ružičastom grudnjaku.

Kada je dobio vezu sa urednikom, htela je da sazna kad mu objavljuju novu knjigu. "Kakvu knjigu?" sa gorčinom pomisli Krejg, ali ipak odgovori. Još nismo odredili datum, ali je u bubnju. "Želite li u međuvremenu neki intervju?"

"Hvala, pričekaćemo do objavljivanja, g. Melou."

"Dugo ćete čekati, dušo", pomisli Krejg, a kad je spustio slušalicu, devojka ga pogleda sva ozarena.

Večeras je zabava na 'Vatrenoj vodi'. Svake večeri zabava se priređivala na drugoj jahti.

"Hoćete li doći?"

Koža na trbuhu između šorca i grudnjaka beše ravna i zategnuta. Bez naočara mogla bi biti sasvim lepa ali, do đavola, zaradio je četvrt miliona dolara na zlatu, a za užinom od sebe napravio budalu.

"Priređujem intimnu zabavu na jahti 'Bavu', za dvoje." Bila je dugo strpljiva i zaslužila je da dođe i njeno vreme.

Lice joj se ozari i on shvati da je bio u pravu. Zaista je bila lepa. "Završavam posao u pet."

"Znam", reče. "Odmah dođi dole."

Jednu zбриšeš, drugu usrećiš, pomisli. To bi trebalo da znači poravnjanje, ali naravno nije tako.

Krejg je ležao nauznak u širokoj postelji, samo pod jednim čaršavom, s rukama pod glavom, i slušao lagane noćne zvukove pisak blokirane krme, udar uža u jarbol i pljuskanje talasića o trup jahte. Zabava tamo preko, na 'Vatrenoj vodi', beše još u punom zamahu, pljuskanje vode i udaljena provala pijanog smeha dopirali su kada bi nekoga bacili u vodu sa palube, a tu pored Krejga devojka je ravnomerno puštala sa usana male vlažne zvučne talase, dok je spavala.

Bila je sva od požude i vrlo vesta, pa ipak osećao je neuzvraćenost i nemir. Hteo je da se popne na palubu, ali bi probudio devojku i znao je da bi opet bila isto tako žestoka, a on je želeo mir. Ležao je tako i pustio da slike SeliEn promiču njegovim mislima, poput priviđenja čarobne svetiljke, da pobuđuju druge prizore koji su

dugo ležali uspavani, a sada su se vraćali svezi i jasni, praćeni mirisima i ukusom i zvucima Afrike, tako da je umesto terevenki pijanih jahti, ponovo čuo damare rodni bubnjeva duž reke Coba u noći; umesto kisele vode Ist rivera mirisao je tropske kapi kiše na sprženoj zemlji, gorkoslatka nostalgija poče ga boleti i te noći nije mogao da zaspi.

Devojka je insistirala da mu pripremi doručak. Nije to radila tako vesto kao što je vodila ljubav, a pošto je otišla na obalu, trebalo mu je gotovo sat vremena da sredi kuhinju. Zatim je prešao u salon.

Navuče zavesu na bočni otvor iznad navigacionog i pisaćeg stola, tako da mu ne bi smetala aktivnost u marini, smesti se da radi. Ponovo pročita zadnjih desetak stranica i shvati da bi bio srećan kad bi mogao iskoristiti ukupno dve. Smrknuta lica dao se na posao, a likovi su se prepirali govoreći otrcane gluposti. Nakon jednog sata posegnuo je za leksikonom sa police Ha nađe jedan sinonim.

Bože dragi, i meni je jasno da se u svakodnevnom govoru ne kažene animoznost', promrmlja kad spusti svezak, a onda zastade, jer mali štos presavijenog papira izlete iz knjige.

Potajno se radujući što je našao opravdanje da prekine batrganje, rasklopi papir i otkri da je to pismo devojke po imenu Dženina, koja je s njim delila agoniju ratnih rana, koja je s njim prošla dugi put oporavka, bila uz njega kada je ponovo prohodao nakon što je izgubio nogu, smenjivala ga na krmi kada su jahtom Bavu" plovili u njenoj prvoj atlantskoj oluji. Devojka koju je voleo i zamalo se njome oženio, a čijeg je lika sada jedva mogao da se seti.

Dženina je pisala ovo pismo od svoje kuće u Jorkširu tri dana pre nego što se udala za veterinara koji je bio mlađi ortak njezinog oca. Lagano je iščitavao pismo, svih deset stranica, da bi tada shvatio zašto ga je od sebe skrio. Dženina je bila ogorčena samo na mahove, ali neke druge stvari koje je pisala zasecale su se duboko.

Tako često i tako dugo bio si neuspešan, da te iznenadni uspeh načisto učinio bespomoćnim".

Razmišljao je o tome. Sta je on ikada uradio osim te knjige te jedine knjige? Ona mu, eto, nudi odgovor.

Bio si tako nevin i plemenit, Krejg, zasluživao si ljubav na trapav, dečaćki način. Htela sam da živim sa svim tim, ali pošto smo otišli iz Afrike, sve je polako usahlo, postajao si težak i ciničan."

Sećaš li se onog prvog dana, ili jednog od prvih dana po našem susretu, kada sam ti rekla:Ti si razmaženo derište i odustaješ od svega što je vredno.Istina je to, Krejg. Odrekao si se naše veze. Ne mislim ovde na one druge ptičice, na literarne lovce na skalpove koje nemaju elastičnosti. Mislim da si se odrekao zebnje.

Dozvoli da ti slobodno dam jedan savet, nemoj da odustaneš od jedine stvari koju umeš da radiš, ne odustaj od pisanja, Krejg. To bi stvarno bio greh..."

Sada se setio kako je gordo ismevao ovu primedbu, kad ju je prvi put pročitao. Nije mu više bilo do toga, isuviše se plašio. Njemu se, eto, događa baš ono što je ona predvidela.

Iskreno sam te zavolela, Krejg, ne odjednom, već pomalo. Morao si mnogo raditi da to uništiš. Više te ne volim, Krejg, sumnjam da ću ikada voleti ijednog muškarca, čak ne ni ovoga za koga ću se udati u subotu ali ti mi se sviđaš zauvek. Želim ti sreću, ali pripazi na svog najnepomirljivijeg dušmanina na sebe."

Krejg sklopi pismo i oseti da mu se pije. Siđe u kuhinju i nali veliku čašu bakardija. Dok je pio, ponovo je pročitao pismo, ovaj put šokirala ga je jedna druga misao. Nakon što napustismo Afriku, kao da je u tebi sve usahlo razumevanje, genijalnost."

Da", izusti on. Usahlo je. Sve je usahlo."

Iznenada nostalgija preraste u nesnošljiv žal za zavičajem. Izgubio je svoju putanju, usahnuo je izvor u njemu i požele da se vrati počecima.

Iscepa pismo na komadiće i ubaci ih u zapenjenu vodu, odloži praznu čašu i iziđe na kej preko drvenog mostića.

Nije želeo da razgovara s devojkom, pa je upotrebio telefon u govornici pored ulaza u marinu.

Uspostavio je vezu lakše nego što je očekivao. Devojka na centrali spojila ga je sa sekretaricom Henrija Pikeringa.

Nisam sigurna da je g. Pikering slobodan. Ko zove, molim?"

Krejg Melou." Pikering je odmah došao.

Postoji jedna izreka u plemenu Matabela:Covek koji jednom okusi vodu

Zambezija, uvek joj se vraća', reče mu Krejg.

Dakle, žedni ste", uzvratu Pikering. Tako sam i mislio."

Rekli ste da vas nazovem."

Dođite kod mene."

Danas?" upita Krejg.

Ej, momče, pa vi galopirate! Čekajte da proverim u dnevniku kako bi bilo večeras u šest? To je najranije kad se možemo ugurati."

Henrijeva kancelarija beše na dvadesetom spratu, visoki prozori gledali su, uz duboke tanke pukotine avenija, na prostranu zelenu livadu Centralnog parka u daljini.

Henri je nalio viski i sodu i doneo mu do prozora. Stajali su gledajući utrobu grada i pili ćuteći, dok je velika crvena lopta sunca bacala čudnovate senke kroz purpurni suton.

Mislim da je vreme da prestanete biti slatkorečivi, Henri", reče Krejg na kraju.

Recite mi šta stvarno hoćete od mene."

Možda ste u pravu", složi se Henri. Knjiga je na neki način pokriće. Nije baš fer, ali što se mene lično tiče, želeo sam da vidim vaše reci pored njenih slika..."

Krejg napravi jedan gest nestrpljenja, a Henri nastavi.

Ja sam zamenik predsednika za Afričko odeljenje."

Vašu titulu video sam na vratima", potvrdi Krejg.

Uprkos tome što govore mnogi kritičari, mi nismo dobrotvorna ustanova, mi smo jedan od bastiona kapitalizma. Afrika je kontinent ekonomski krhkih zemalja. Sa očitim izuzetkom Južne Afrike i proizvođača nafte na severu, to su uglavnom društva koja žive od poljoprivrede, bez ikakvog industrijskog oslonca i sa vrlo malo rudnih bogatstava."

Krejg i na ovo klimnu glavom.

Neke zemlje koje su nedavno stekle nezavisnost od starog kolonijalnog sistema, još koriste infrastrukturu koju su izgradili beli doseljenici, dok većina drugih na primer Zambija, Tanzanija, Maputo odviše dugo dozvoljavaju da se koprcaju u haosu ošamućenosti i ideološke fantazije. Njih će biti teško spasiti." Henri je sumorno vrteo glavom i još više ličio na nekog preduzimača. Ali sa drugima, kao što su Zimbabve, Kenija i Malavi, imamo šansu da se borimo. Sistem još funkcioniše, farme nisu potpuno istrebljene i predane hordama seljačkih uljeza,

železnica radi, postoji nekakva zarada deviza od bakra, hroma i turizma. Sa malo sreće možemo ih gurati napred."

Čemu tolika briga?" upita Krejg. Rekoste da niste uključeni u igru dobrotvora, dakle zašto ste zabrinuti?"

Zato što, ako ih ne nahranimo, moraćemo s njima pre ili posle ratovati, to je vrlo prosto. Ako počnu da skapavaju od gladi, šta misliš u čije će velike crvene kandže upasti?"

Da. To već ima smisla." Krejg ispi viski.

Da se na trenutak spustimo na zemlju", nastavi Henri, zemlje na našoj listi imaju jedno preimućstvo koje se može eksploatisati. Ne nešto opipljivo poput zlata, već mnogo dragocenije. One su privlačne za turiste sa zapada. Ako želimo da nam se s kamatama vrate milijarde koje smo tamo uložili, onda moramo sve učiniti da one ostanu atraktivne."

Kako to planirate?" Krejg se okrenuo prema njemu.

Uzmimo Keniju kao primer", predloži Henri. Ona, naravno, ima sunce i plaže, ali to imaju i Grčka i Sardinija, a one su neuporedivo bliže Parizu i Berlinu. Ono što Mediteran nema. jeste afrička divljina, a zbog toga će turisti žrtvovati dodatne časove leta, što predstavlja sajemstvo našem kreditu. Turistički dolari zadržavaju nas u igri."

U redu, ali ja ne vidim gde se ja tu uklapam", namršti se Krejg.

Čekaj malo, stići ćemo dotle na vreme", reče mu Henri.,Da najpre malo obrazložim. Ovako to izgleda: prva stvar koju, na žalost, oko sebe primećuje novopečeni nezavisni crni Afrikanac kada belac odleti, jeste slonovača i rogovi nosoroga i meso sa njegovih kopita. Jedan nosorog ili slon mužjak predstavljaju više bogatstva nego što je on mogao zaraditi u deset godina poštenog rada. Petnaest godina Minisarstvo za divljač u beloj vladi štitilo je sva ta divna bogatstva, ali belci su sada odbegli u Australiju ili Johanezburg; a arapski šaik platiće dvadeset hiljada dolara za nož sa drškom od pravog nosorogovog roga, a pobednički gerilac u ruci drži pušku AK 47. Sve zvuči vrlo logično"

Da, jasno mi je", potvrdi Krejg.

To smo imali u Keniji. Krivolov je bio veliki biznis i vodio se odozgo. Mislim, skroz od vrha. Trebalo nam je petnaest godina i smrt predsednika da to prekinemo. Sada Kenija ima najstrože zakone o zaštiti divljači u Africi i što je još važnije, ti

zakoni se primenjuju. Morali smo upotrebiti sav naš uticaj. Čak smo zapretili da ćemo zatvoriti slavinu, a naša ulaganja sada su zaštićena." Henri je na trenutak delovao uobraženo, a onda ga je ponovo skolila melanholija. Sada moramo na isti način postupiti sa Zimbabveom. Videli ste one fotografije masakra u minskom polju. Takva operacija ponovo se priprema i pretpostavljamo još jednom da je organizator neko na vrlo visokom položaju. To moramo zaustaviti."

Ja još čekam da čujem kako se ja mogu uklopiti u tu šemu."

Treba mi jedan agent na tom području. Neko sa iskustvom možda čak neko ko je nekada radio u Odeljenju za divljač, neko ko govori narodni jezik, koima legitimno opravdanje da švrlja okolo i zanima se za neke stvari možda autor koji radi na novoj knjizi, koji ima kontakte i sa onima u vladi. Naravno, kad bi moj agent imao međunarodni ugled, to bi otvorilo više vrata, a kad bi pri tom iskreno propovedao kapitalistički sistem i zaista verovao u ono što radimo, bio bi do kraja delotvoran."

Ja, Džems Bond?"

Područni istraživač za Svetsku banku. Plata je četrdeset hiljada dolara godišnje plus pokriće troškova i posao po izboru, a ako se na kraju knjiga ni ne pojavi, ja svejedno častim ručkom u žabi, uz vino po vašem izboru."

Kako rekoh na početku, nije li vreme, Henri, da prestanete sa lukavštinama i da sa mnom razgovarate na ravnoj nozi?"

Prvi put tada ču da se Henri smeje, a beše to zarazno, toplo, grleno cerenje.

Vaše zapažanje potvrđuje mudrost mog izbora. U redu, Krejg, ima tu još nešto.

Nisam hteo da izgleda suviše komplikovano barem dok ne zagrizete. Da vam osvežim piće."

Otišao je do bifeormara koji je imao oblik starih globusa i, zveckajući ledom koji je stavljao u čašu, nastavio je.

Za nas je od životnog značaja da dobijemo kompletnu sliku onoga što se događa ispod površine, u svim zemljama u kojima radimo. Drugim recima, staviti u funkciju obaveštajni sistem. Naš položaj u Zimbabveu nije tako sjajan kako bih ja hteo da bude. Nedavno smo izgubili ključnog čoveka saobraćajna nesreća ili je barem tako izgledalo. Pre nego što je krenuo na put, nešto nam je natuknuo čuo je neke priče o udaru koji spremaju Rusi."

Krejt uzdahnu. Mi Afrikanci više ne polažemo mnogo na glasačku kutiju. Nama je jedino važna plemenska odanost i čvrsta ruka. Bolje i državni udar nego glasački listić."

Mogu li na vas računati?" želeo je da zna Henri.

Smatram datroškoviuključuju i avionske karte prve klase", zlobno primeti Krejt. Svaki čovek ima svoju cenu", uzvratilo Henri žaokom. Je li to vaša?"

Nisam ja tako jeftin, ali bih iz dna duše bio protiv da Sovjeti vladaju zemljom gde je zakopana moja noga. Prihvatam posao."

Verovao sam da ćete prihvatiti." Henri mu pruži ruku. Bila je hladna i zaprepašćujuće snažna. Poslaću kurira na jahtu sa fasciklom i priborom za preživljavanje. Fasciklu pregledajte dok kurir čeka i pošaljite je natrag. Opremu zadržite."

Pribor za preživljavanje Henrija Pikeringa sadržavao je asortiman novinarskih kartica, člansku kartu ambasadorskog kluba TWA, neograničeni ček Svetske banke i ukrašenu emajliranu zvezdu u kožnoj futroli, na kojoj je pisalo Područni savetnik Svetska banka'.

Krejt je odvagao na dlanu. Ona bi ubila lava ljudoždera", progundao. Ne znam čemu bi, inače, služila."

Fascikla je bila mnogo dragocenija. Kad je sve pročitao, shvati da promena imena Rodezija u Zimbabve verovatno predstavlja jednu od najmanje 34 stičnih promena koje su proste proletele njegovom rodnom zemljom, za tih nekoliko kratkih godina otkad ju je napustio.

Krejt je vozio unajmljeni folksvagen preko valovitih travnatih brežuljaka, pritišćući veštačkim stopalom pedalom gasa. Devojka koja je radila na recepciji, iz plemena Matabela, na aerodromu Bulavajo, beše ga upozorila.

Rezervoar je pun, gospodine, ali ne znam kada ćete ga moći ponovo napuniti. Veoma je malo benzina u zemlji Matabela."

U samom gradu video je duge redove automobila na pumpnim stanicama, a vlasnik motela govorio je Krejtu, dok se potpisivao u knjigu gostiju i uzimao ključeve jednog od bungalova:

Pobunjenici iz Maputa neprestano napadaju naftovod sa istočne obale. Nevolja je u tome što tu preko granice Južnoafrikanci imaju sve i spremni su da sarađuju, ali naše bistre dame ne žele politički uprljan benzin, tako da čela zemlja može da

lipsa i stane. Do vruga i sa političkim maštarijama da bismo opstali moramo s njima saradivati, a to bi i oni morali da shvate."

Krejk je vozio pažljivo, lagana vožnja mu je odgovarala. Imao je vremena da razgleda poznatu okolinu i da zapazi promene nastale u tih nekoliko godina. Na petnaest milja od grada skrenuo je na žuti prašnjavi drum prema severu. Nakon jedne milje stiže na odredište i odmah opazi da kapija visi pod čudnim uglom i da je širom otvorena prvi put je zateče takvu. Parkirao je i pokušao daje zatvori, ali je okvir bio izvitoperen, a šarke zardale. Odustade od napora i siđe s puta da podigne znak koji je ležao u travi.

Znak je bio oboren, zavrtnji koji su ga pričvršćivali sasvim su probili napolje. Prednjom stranom bio je okrenut prema zemlji, ali, iako je izbledeo na suncu, još se moglo pročitati:

Ergela afrikanera u Kingslinu
rodno mesto Slavnog Balantajna!"
šampiona nad šampionima.
Vlasnik: Džonatan Balantajn.

Krejgu se u mislima javi jasna slika ogromnog crvenog govečeta, grbavih leđa i velikog podvoljka, koji se ljulja od vlastite težine oko šampionske alke s plavom rozetom i slika Džonatana Bavu Balantajna, dede po majci, kako vodi goveče za bronzanu brnjicu, provučenu kroz blistave vlažne nozdrve.

Krejk se vrati ka landroveru da se odveze dalje kroz pašnjake, koji nekada behu obrasli gustom zlatnom travom, a na kojima se sad pojavljivala gola zemlja, nalik na ćelu sredovečnog čoveka. Rastužio ga je izgled pašnjaka. Nikada, čak ni za četvorogodišnje suše pedesetih godina, nije se trava u Kingslinu bila tako izmetnula, a Krejk nije mogao odgonetnuti o čemu se radi, dok se ponovo nije zaustavio pored stabala koja su bacala senke preko puta.

Kada je ugasio motor, tamo u šiblju javio se meket i on je bio šokiran.

Koze!" reče naglas. Koze uzgajaju u Kingslinu." Mora da se duh Bavu Balantajna nikako ne smiruje. Koze na njegovim milim pašnjacima. Krejk krenu da ih nađe. U tom stadu bilo ih je više od dvesto. Neke od hitrijih šarenih životinja behu se popele visoko na stabla, dok su druge čupale travu iz korena, tako da će uginuti, a tlo postati kiselo. Takvo pustošenje Krejk je ranije video na područjima datim plemenu na korišćenje.

Stado su čuvala dva gola dečaka iz plemena Matabela. Oduševili su se kad im se Krejg obratio na njihovom jeziku. Strpaše u usta jeftine slatkiše, koje je Krejg doneo baš za takve prilike, obrazi im se ispuniše i počеше brbljati bez zadržke. U Kingslinu živi trideset familija, a svaka ima vlastito stado koza najljepših koza u zemlji Matabela, hvalili su se zamazanih usana, a ispod stabla stari rogati jarac objahivao je mladu kozu, silovito grčeći leđa. Pogledaj", povikaše mladi pastiri, plode se sami svojom voljom. Uskoro ćemo imati više koza od svih ostalih familija."

Šta je bilo s belim farmerima koji su živeli ovde?" upita Krejg.

Otišli su!" rekoše mu dečaci ponosno. Naši su ih ratnici oterali tamo odakle su i došli i zemlja sada pripada deci revolucije."

Bilo im je šest godina, pa ipak su frazirali o revoluciji.

Svakome dečaku oko vrata visila je pračka napravljena od starog gumenog creva, a oko golog struka na kanap nanizane ubijene ptice: ševe, ptice pevačice i sunčarice nalik draguljima. Krejg je znao da će ih za podnevni obrok ispeći onako cele, puštajući jednostavno da perje pricvrči i otpadne, a onda će pojesti u slast pocrnela telašca. Stari Bavu Balantajn izudarao bi kaišem svako čobanče koje bi uhvatio s pračkom.

Mali pastiri pratili su Krejga do puta, molili još slatkiša i mahali mu na odlasku kao starom prijatelju. Uprkos kozama i pticama pevačicama, ponovo oseti neodoljivu simpatiju za ovaj narod. Na kraju krajeva, to je njegov narod i lepo je vratiti se kući.

Na vrhu brežuljka ponovo se zaustavi i spusti pogled ka farmi u Kingslinu.

Travnjaci su se iskorenili zbog nedostatka pažnje, a u cvetnim lejama boravile su koze. Čak i sa ove udaljenosti, mogao je videti da je gazdinska kuća napuštena. Prozori behu polupani, sa velikim rupama koje su ličile na ispale zube, a najveći deo azbestnih tabli odnet je sa krova, krovna se građa onako gola dizala prema nebu poput skeleta. Pokrivne table upotrebljene su za kolibice uljeza dole pored starih pregrada za obore goveda.

Krejg se poveze dalje i parkira se pored pojila. Bilo je bez vode i dopola ispunjeno smećem. Prođe pored njega i dođe do naseobine uljeza. Zivelu je tu pola tuceta familija. Rastera razlajani čopor džukela, koji behu jurnuli prema njemu, sa

nekoliko dobro tempiranih kamenova, a onda pozdravi starca koji seđaše pored vatre.

Vidim te, stari oče." Opet se javi oduševljenje zbog pravilne upotrebe narodnog jezika. Sedeo je i čavrljao sa starcem jedan sat, reci sve spremnije nadolažahu, a uho se sve više navikavalo na zvuk i nijanse jezika sindebele. Ovde je saznao više nego za prethodna četiri dana, otkad se vratio u zemlju Matabela.

Govorili su nam da će posle revolucije svaki čovek imati lep auto i pet stotina najboljih grla koja su pripadala belcima." Starac pijunu u vatru. Jedini sa automobilima su vladini ministri. Govorili su nam da će nam stomaci uvek biti puni, ali hrana je sada pet puta skuplja no pre nego što su pobjegli Smit i belci. Sve košta pet puta više šećer i so i sapun sve."

Za vreme belog režima sistem surove kontrole deviza i stroga unutrašnja kontrola cena behu izolovali zemlju od najtežih efekata inflacije, ali sada su osećali sve radosti ponovnog ulaska u međunarodnu zajednicu, a domaća valuta već beše devalvirala dvadeset posto.

Ne možemo držati goveda", objasni starac, pa držimo koze. Koze!" Ponovo pijunu u vatru, gledajući kako pljuvačka cvrči. Koze! Kao Šone balegari." Njegova plemenska mržnja poče da cvrči poput ispljuvka.

Kreig ga ostavi da gundā i da se mršti nad zadimljenom vatrom, i uputi se prema kući. Dok se penjao stepenicama ka širokoj verandi, imao je čudno predosećanje da će njegov deda iznenada izaći da ga dočeka s nekom oštrom primedbom. U mislima se starac ponovo javi, stajaše ispred njega kočoperan i uspravan, s gustom srebrnastom kosom, s tenom stavljene kože i neverovatno zelenim balantajnskimi očima.

Opet si se vratio, Kreig, a rep se za tobom vuče!"

No, veranda beše sva umazana izmetom divljih golubova koji su se neometano legli ispod tavana. Prokrči put preko verande do duplih vrata koja su vodila u staru biblioteku. Tamo su nekada stajale dve velike slonovske kljove kao okvir portalu, kljove mužjaka kojeg je Kreigov čukčukundeda ubio šezdesetih godina devetnaestog veka. Te kljove behu porodično nasledstvo i oduvek su čuvale ulaz u Kingslin. Sada su postojale samo rupe u zidu iz kojih su iščupani klinovi koji su držali slonovaču. Jedini porodični ostatak koji je nasledio i koji je još posedovao, bila je zbirka porodičnih dnevnika uvezanih kožom, ručno pisani zapisi njegovih

predaka, od dolaska njegovog čukčukundede u Afriku pre više od sto godina. Kljove bi bile dobra dopuna starostavnim knjigama. Obeća sebi da će ih potražiti. Sigurno je da takvo retko blago ima trag.

Ušao je u ostarelu kuću. Police i ugrađene ormare i podne daske iskinuli su za ogrev uljezi iz doline, prozorska okna koristili su mali crni dečaci kao mete pri gađanju praćkom. Knjige, portreti sa zidova, te38

piši i masivni nameštaj od rodezijske tikovine, sve beše nestalo. Kuća je ličila na praznu, čvrstu školjku. Otvorenim dlanom Krejg poče udarati u zidove koje je čukčukundeda Zuga Balantajn gradio od ručno klesanog kamena i maltera kome je, eto, trebalo stotinu godina da postane čvrst poput dijamanta. Trebaće samo malo mašte i prilično novca da se ta školjka još jednom pretvori u veličanstven dom.

Izađe iz kuće i pope se na brežuljak u ograđeno porodično groblje, koje je ležalo pod drvećem msasa ispod stenovitog vrha. Trava je rasla između nadgrobniha kamenova. Groblje je zapušteno, ali nije oskrnavljeno, kao što beše slučaj sa mnogim spomenicima iz kolonijalnog doba.

Krejg sede na ivicu dedinog groba i reče: Zdravo, Bavu. Evo me natrag", i lecnu se kao da ču starčev glas pun prezirnog nipodaštavanja.

Da, svaki put kad oprliš guzicu, dotrčiš ovamo. Šta se dogodilo?"

Presahnuo sam, Bavu", naglas odgovori na optužbu i začuta. Dugo je sedeo i osećao da nemir u njemu počinje polako da jenjava.

Ovo mesto je u užasnom neredu, Bavu", ponovo progovori, a mala plavoglava gušterica na starčevom nadgrobnom kamenu pobeže na zvuk njegovog glasa. Kljove su nestale sa verande, a na tvojim najboljim pašnjacima uzgajaju koze." Opet začuta, ali sada poče računati i planirati. Sedeo je skoro čitav sat, a onda ustao.

Bavu, kako bi ti se dopalo da oteram koze sa tvog pašnjaka?" upita i vrati se niz brdo, tamo gde je ostavio folksvagen.

Nešto pre pet odvezao se u grad. Agencija za javnu prodaju, nasuprot Banke za standard, još je radila. Znak beše prefarban u crveno i čim je ušao prepoznao je krupnog aukcionera, sa crvenim licem, u mrkožutim kratkim pantalonama i otvorenoj majici kratkih rukava.

Dakle, ti nisi uhvatio džadu kao mi ostali, Džok", pozdravi Džoka Danijelsa.

Uhvatiti džadu" beše posprdan izraz za emigriranje. Od dvadeset pet hiljada belih Rodezijaca, gotovo petnaest hiljada pobeglo je na samom početku sukoba, a većina ostalih otišla je kad je rat izgubljen i kada je crna vlada preuzela vlast. Džok razrogači oči. Krejg!" zagrmi. Krejg Melou!" Tvrdom smeđom kandžom zgrabi Krejgovu ruku. Ne, ostao sam, ali sam ponekad prokleta sam. Ti si dobro prošao, bogami jesi. U novinama pišu da si tom knjigom zaradio milion. Ovde ljudi jedva da u to veruju. Kažu, bećar Krejg Melou, zamislite Krejg Melou mimo svih ostalih."

Da li stvarno tako govore?" Krejgov osmeh se ohladi i on povuče ruku. Lično ne mogu reći da mi se knjiga svidela. Džok je vrteo glavom. Sve crne si napravio junacima ali to se onima tamo dopada, zar ne? Lepa je crna boja to prodaje knjigu."

Neki od kritičara nazvali su me rasistom", procedi Krejg. Ne mogu svi biti celo vreme zadovoljni."

Džok ga nije slušao. Još jedna stvar, Krejg, zašto si gospodina Rodesa učinio pokvarenim?"

Sesil Rodes, otac belih doseljenika, beše mrtav već osamdeset godina, ali stariji su ga još zvali gospodin Rodes.

Razloge sam naveo u knjizi", pokuša da ga umiri Krejg.

On je bio veliki čovek, Krejg, ali je danas moda da mladi skidaju veličine." Krejg oseti da se Džok raspaljuje za ovu temu i morao je da ga odvrati.

Da popijemo piće, Džok", predloži, a ovaj pristade. Preplanuli obrazi i rascvetali nos nisu isključivo proizvod afričkog sunca.

Tu si u pravu." Džok obliza usne. Dan je bio dug i žedan. Samo da zatvorim radnju."

Kad bih doneo bocu, mogli bismo da pijemo ovde i da pričamo nasamo."

Nestade svaki trag Džokovog antagonizma. Vraški dobra ideja. U prodavnici ima još nekoliko boca viskijadimpl hejg', i donesi kofu leda, kad već ideš."

Sedeli su u malom odeljku za spavanje i pili dobar viski iz jeftinih čaša.

Raspoloženje Džoka Danijelsa znatno je omekšalo.

Nisam otišao, Krejg, jer nisam imao kud. Engleska? Tamo nisam bio od rata.

Sindikati i užasno vreme ne, hvala. Južna Afrika? Oni će istim putem koji smo mi

prošli mi smo, bar, gotovi." Opet je natio iz boce. Ako pođeš, dozvole ti da poneseš

dvesto dolara, da nanovo počneš sa pedeset pet godina ne, hvala."

Pa, kako se živi, Džok?"

Znaš koga ovde zovu optimistom? To je neko ko veruje da stvari ne mogu ići gore." Prasnu u smeh i pljesnu se po golom dlakavom bedru. Ne, zezam se. Nije tako loše. Ako ne priželjkuješ stari standard, ako držiš jezik za zubima i ne baviš se politikom, još možeš i dobro da živiš verovatno toliko dobro kao bilo gde u svetu." Veliki farmeri i rančeri kako oni prolaze?"

Oni su elita. Vlada se urazumila. Odustali su od sveg tog sranja o nacionalizaciji zemljišta. Suočili su se sa činjenicom da su im potrebni beli farmeri, ako žele da prehrane crne mase. Ponose se njima: kada ih poseti neki državnik komunista Kinez ili libijski ministar provedu ga po belim farmama da mu pokažu kako sve lepo izgleda."

Kako stoji sa cenom zemljišta?"

Na kraju rata, kada su crni preuzeli vlast i kada su galamili o oduzimanju i predaji farmi masama, prosto nisi mogao da prodaš zemlju." Džok je viskijem ispirao grlo. Uzmi, na primer, svoju porodičnu kompaniju Rolands Renčing Kampeni ona podrazumeva tri područja: Kingslin, Kvinslin i veliko zemljišno područje koje graniči sa rezervatom za divljač Cizarira tvoj stric Daglas prodao je sve svoje za četvrt miliona dolara. Pre rata mogao je da traži deset miliona."

Četvrt miliona." Krejg je bio šokiran. To je darovano."

To je podrazumevalo i sva goveda nagrađene afrikanere i krave muzare, svu silu ostalih", sa zadovoljstvom mu saopšti Džok. Vidiš, morao je da se odseli. Bio je od početka član Smitovog kabineta i znao je da će biti obeležen kad crna vlada preuzme vlast. Prodao je sve Švajcarskonemačkom konzorcijumu i isplatili su ga u Cirihi. Dobri stari Dagi pokupio je familiju i otišao u Australiju. Naravno, već je imao nekoliko miliona van zemlje, tako da je mogao kupiti lepu farmu goveda u Kvinslendu. Samo smo mi, siromašni nesrećnici, morali da ostanemo ovde okovani."

Popij još", ponudi ga Krejg, a onda ga ponovo vrati na Rolands Renčing. Sta je Konzorcijum uradio sa Rolandsom?"

Prokleti prepredeni fricevi!" Džoku se već zaplitaio jezik. Uzeli su svu stoku, podmitili nekog u vladi da im izda izvoznú dozvolu i sve prebacili preko granice u Južnu Afriku. Čujem da su ih prodali za gotovo milion i po. Zamisli, bila je to najbolja stoka za priplod, šampioni nad šampionima. Zaradili su preko milion dolara, a onda vratili profit u domovinu u obliku dividenda u zlatu i zaradili još nekoliko miliona."

Ogoleli su rančeve i sada ih napustili?" upita Krejg, a Džok važno potvrdi. Pokušavaju, naravno, da prodaju i Kompaniju. Imam sve zapisano u svojim knjigama ali trebala bi gomila kapitala da se rančevi obnove i opet pokrenu. Niko nije zainteresovan. Ko želi ulagati novac u zemlji koja se ljulja na ivici propasti? Ajde, odgovori mi na to."

Koja je cena Kompanije?" živo upita Krejg, a Džok Danijels se čudno otrezni i upilji u Krejga izbuljene akcionarske oči.

Ti ne bi bio zainteresovan?" Oči mu se još više izbuljiše. Da li si, stvarno, onom knjigom zaradio milion dolara?"

Koliko traže?" ponovi Krejg.

Dva miliona. Zato nisam našao kupca. Mnogo bi ovdašnjih bećara htelo da zarije kandže u te pašnjake ali dva miliona. Ko, do vraga, ima taj novac u ovoj zemlji?"

Pretpostavimo da se isplata obavi u Cirihi?" upita Krejg.

Tu smrde pazuha Šona!"

Kolika je razlika?"

Uzeli bi, možda, milion u Cirihi."

Četvrt miliona?"

Ni u kom slučaju, nikada, ni za deset hiljada godina", Džok je snažno vrteo glavom. Nazovi ih. Reci im da su rančevi preplavljeni uljezima, a kad bi se pokušalo isterivati ih, to bi stvorilo političku pometnju. Reci im da napasaju koze po pašnjacima i da će za godinu dana postati pustinja. Naglasi im da će njihova ulaganja ostati netaknuta. Reci im da vlada pretili da će oduzeti svu zemlju koja je u posedu odsutnih vlasnika. Mogli bi sve izgubiti."

Sve je to istina", zarokta Džok. Ali četvrt miliona! Samo mi oduzimaš vreme."

Nazovi ih."

Ko plaća poziv?"

Ja. Ti nemaš šta da izgubiš, Džok."

Džok uzdahnu u znak predaje.,U redu, zvaću ih."

Kada?"

Danas je petak. Nema smisla zvati pre ponedjeljka."

U redu, a u međuvremenu, možeš li mi dobiti nekoliko kanta benzina?" upita Krejg.

Zašto ti treba benzin?"

Idem gore do Čizarire. Nisam bio deset godina. Ako je već kupujem, red je da je pogledam."

Ne bih išao tamo, Krejg, to je banditska zemlja."

Pristojan termin je politički otpadnici."

To su Matabele banditi", reče Džok utučeno, izrešetaće ti guzicu sa više rupa nego što možeš da izdržiš ili će te kidnapovati zbog otkupnine, jedno ili drugo."

Pribavi mi benzin i reskiraću. Vraćam se početkom iduće nedelje da čujem šta o ponudi kažu tvoji drugari iz Ciriha."

Kraj beše divan, još divlji i netaknut bez ograda, bez obrađenog zemljišta, bez zgrada zaštićen od priliva stoke i seljaka ratara pojasom u kojem vlada muva cece, a koji se prostire od doline Zambezija do šuma podno padina.

S jedne strane beše omeđen rezervatom divljači Čizarira, a s druge šumskim rezervatom Mzolo. Za vreme krize iz tridesetih godina, stari Bavu odabrao je sa puno pažnje ovaj predeo i plaćao ga šest penija po jutru. Sto hiljada jutara za dve hiljade petsto funti. Naravno, to nikada neće biti kraj za uzgoj stoke", rekao je jednom Krejgu dok su kampovali pod divljim smokvama, pored tamnozelenog korita reke Čizarira, i promatrali tetrebe kako se na brzim krilima okomito spuštaju, zaklanjajući im sunce na zalasku, da bi se spustili na šećernobelu peščanu obalu na drugoj strani. Trava je kisela, a cece će ubiti sve što pokušaš da uzgojiš ovde ali zbog istog tog razloga ovo će zauvek ostati netaknuti deo Afrike." Starac ga je koristio kao lovište i utočište. Nikada nije zategao bodljikavu žicu, niti je sagradio kolibicu na tom tlu, jer je više voleo da spava na goloj zemlji pod razgranatom divljom smokvom.

Bavu je lovio vrlo selektivno slona i lava, nosoroga i bivola samo opasnu divljač, ali ih je štitio od drugih pušaka, čak nije dao pravo na lov vlastitim sinovima i unucima.

To je moj mali intimni raj", govorio je Krejgu, i dovoljno sam sebičan da ga za sebe zadržim."

Staza do bara kao da nije korišćena od pre deset godina, kada su on i starac bili ovde. Bese sasvim obrasla, slonovi su oborili drveće mopani tako da je ličilo na primitivna brvna, a velike kiše behu isprale svaki trag.

Požderi se od tuge, g. Avis", reče Krejg i upali mali snažni folksvagen.

Međutim, vozilo sa prednjom vučom bilo je odveć lagano i brzo da bi probio kroz delove presahlog korita reke, čak i kad je Krejg postavljao granje po peščanom dnu, da bi mu obezbedio oslonac. Više puta gubio je trag i pronalazio ga nakon pomnog istraživanja pešice.

Naleteo je na rupu tropskog mravojeda i morao je upotrebiti dizalicu da bi izvukao prednji kraj, a pola vremena trošio je na traženje puta oko balvana koje su oborili slonovi. Na kraju je bio prisiljen da ostavi folksvagen i poslednjih nekoliko milja pređe pešice.

Umotao se u ćebe koje je ukrao iz motela i čvrsto zaspao, ne sanjajući i ne vrteći se, da bi se probudio u rumenoj čaroliji afričke zore. Pojeo je hladne mahune iz limenke i popio ranije skuvanu kafu, zatirti je pod divljom smokvom ostavio zavežljaj i ćebe i krenuo niz obalu reke.

Tako pešice, mogao je videti samo delić širokog klina divljeg predela koji se prostirao na preko sto hiljada jutara, ali je reka Cizarira predstavljala njegovo srce i arteriju. Ono što je zatekao omogućilo mu je da uoči promene u odnosu na poslednju posetu.

Odmah je primetio da postoji još celo bogatstvo čestih vrsta divljeg života u šumi: veliki avetinjski kudui sa spiralnim rogovima projuriše u skokovima, lepršajući paperjastim belim repovima, a dražesne male impale plovile su kao ružičasti dim između stabala. Zatim otkri tragove ređih životinja. Najpre, sveže tragove leoparda u ilovači na rubu vode gde je mačka pila u toku noći, zatim izduženi trag u obliku suze i izmet nalik grožđu veličanstvene crne antilope.

Za ručak je jeo suve kobasice koje je rezao nožem na rasklapanje i sisao grumenje belog kiselog stresa s mahuna baobaba. Kad je nastavio put, došao je do širokog šipraga divlje abonosovine sledeći uske tragove divljači, koji su se krivudavo slivali u šiprag. Prešao je jedva stotiriak koraka i izišao na mali proplanak sred cestara koji beše sav od isprepletenog granja i oseti silan val ushićenja. Proplanak je

zasmrdeo kao stočni tor, samo žešće i divljačnije. Odmah je prepoznao đubrište, bunjište na koje se životinja obično vraća da se isprazni. Po sastavu izmeta, koji beše od probavljenih grančica i kore drveta, te po činjenici da izmetine behu raskopane i razbacane, znao je da je to đubrište crnog nosoroga, jedne od najređih afričkih vrsta, koja je i u najvećoj opasnosti.

Za razliku od rođaka, belog nosoroga, koji pase po livadama i koji je troma i mirna životinja, crni nosorog brsti nisko granje gustog grmlja koje često posećuje. Po prirodi je mrzovoljan, radoznao, glup i nervno razdražljiv. Jurnuće na sve što ga uznemirava, bilo da su to ljudi, konji, kamioni, pa čak i lokomotive.

Pre rata jedan ozloglašeni nosorog živeo je na padinama doline Zambezija, gde su drum i železnička pruga počeli da se zarivaju ka Viktorijinim vodopadima. On je složio na gomilu osamnaest kamiona i autobusa, hvatajući ih na strmom delu puta, gde su morali ići brzinom koraka, poduhvatao ih glavom tako da se njegov rog zabijao u hladnjak iz kojeg bi šiknula para. Tada bi, savršeno zadovoljan, odgegao u gusti grm, trijumfalno vrišteći.

Podgrejan uspehom, na kraju se preračunao kada je za protivnika uzeo brzi voz za Viktorijine vodopade, koji je kloparao prugom poput srednjovekovnog viteza na turnirskom borilištu. Lokomotiva je vozila dvadeset milja na čas, a nosorog, težak dve tone, otprilike istom brzinom iz suprotnog smera, tako da je sudar bio monumentalan. Voz se zaustavio uz škripu točkova koji su se bespomoćno vrteli, ali je nosorog okončao karijeru uništivača hladnjaka.

Poslednje odlaganje izmeta na đubrištu bilo je u toku prethodnih dvanaest sati, oduševljeno proceni Krejg, a trag je pokazivao da se radi o porodici, mužjaku, ženki i mladunčetu. Smešeći se, Krejg se seti starog matabelskog mita, koji se odnosi na naviku nosoroga da razbacuje izmet, na njegov strah od bodljikavog svinjčeta jedine životinje od koje bi pobjegao frkćući uspaničeno.

Predanje kaže da je nekad davno nosorog pozajmio bodlju od svinjčeta, da bi zakrpio posekotinu koju je trn napravio u njegovoj debeloj koži. Nosorog je obećao da će vratiti bodlju kada se sretne sledeći put. Nakon što je posekotinu zašio koncem od kore, nosorog je stavio bodlju između gubica i, dok se divio svom ručnom radu, nesmotreno ju je progutao. Sada još traži bodlju, uporno izbegavajući optužbe praseta.

Ukupan broj crnih nosoroga u svetu, verovatno, ne prelazi nekoliko hiljada grla, a da ih ovde održi toliko je ushićivalo Krejga da je njegovim planovima vezanim za ovaj kraj davalo mnogo dublji smisao.

Nastavi da prati najsvežije tragove koji su vodili od đubrišta, nadajući se lepome prizoru i pošto je prešao pola milje, čuo je iznenadno šištanje iza gustog sivog neprobojnog grmlja, koje se nalazilo pored staze koju je sledio, behu to upozoravajući krici i mnoštvo detlića uzlete iznad cestara. Ove bučne ptice žive u simboličkoj vezi sa većom afričkom divljači, hraneći se isključivo krpeljom i muvama koje sisaju krv i prenose zarazu, a zauzvrat deluju kao straža koja upozorava na opasnost.

Ubrzo nakon znakova za uzbunu javi se zaglušujuće frktanje nalik parnoj lokomotivi: grm se razdvoji uz lomljavu i ukaza se dugo očekivani prizor, jer je ogromna siva životinja izletela na trideset koraka ispred njega, ispuštajući još žestoke frktaje prkosnog gneva, a onda stala da kratkovidno pilji preko lepo poliranih duplih rošćića, tražeći na što da se ustremi.

Svestan toga da slabe oči ove životinje ne mogu raspoznati nepomičnog čoveka na udaljenosti većoj od petnaest koraka i da lagani povetarac duva njemu u lice, Krejg ostade prosto kao kip, ali spreman da se baci u jednu stranu, ako juriš usledi prema njemu. Nosorog je izenađujućom lakoćom pokrenuo svoje krupno telo i dalje gnevno frkćući, a u Krejgovim grozničavim mislima njegov rog kao da se sve više oštrio i izduživao. Krišom dohvati nož iz džepa. Zver oseti taj pokret i približi se još nekoliko koraka, tako da je Krejg sada bio na granici njegovog vidokruga i konačno u ozbiljnoj opasnosti.

Koristeći kratki uvežbani zamah ispod ruke, hitnu nož visoko iznad glave životinje, u cestar abonosovine, i začu se čegrtanje u granju.

U istom trenu nosorog se zavrte i ustremi golemo sivo telo u silovit juriš. Grm se rastvori kao pred tenkom, a lomljava i udaranje jenjavali su kako je, u potrazi za neprijateljem, nosorog nastavio jurnjavu bregom. Krejg slomljeno sede nasred staze, smejući se smehom bez daha, u kojem je bio prisutan eho blage hysterije. Za narednih nekoliko časova Krejg je našao tri kaljuge sa smrdljivom ustajalom vodom, koju ove čudne životinje više vole od čiste tekuće rečne vode, te je doneo odluku gde da postavi busije iza kojih će turisti moći da ih gledaju izbliza. Naravno,

pored pojila urediće solila, da bi nosoroge još više privukao radi mogućnosti fotografisanja.

Sedeći na balvanu pored jednog pojila, razmatrao je faktore koji idu u prilog njegovim planovima. Za manje od jednog časa odavde se može stići avionom na Viktorijine vodopade, jedno od sedam svetskih prirodnih, čuda, koji već privlače hiljade turista mesečno. To bi predstavljalo samo malo skretanje sa maršrute i mali dodatni trošak za prevoz. Posедуje životinju koju malo drugih rezervata može ponuditi, a tu su još i druge vrste raznolike divljači, koncentrisane na relativno malom prostoru. Sa obe strane u susedstvu nalaze se prirodni rezervati, koji obezbeđuju neprekidan priliv zanimljivog životinjskog sveta.

U mislima je imao kamp sa šampanjcem i kavijarom, koji bi bio smešten uz privatna imanja koja graniče s nacionalnim parkom Kruger u Južnoj Africi. Uredio bi niz malih kampova, međusobno izolovanih tako da posetioci imaju iluziju da su sami u divljini. Obezbedio bi nadahnute vodiče sa puno znanja, koji bi landroverom prevozili turiste, a onda ih razvodili pešice da se približe retkim i potencijalno opasnim životinjama, tako da to bude avantura, a luksuzni ambijent čekrio bi ih uveče rashladni uređaji, dobra hrana i vino, lepe mlade domačice da ih maze, filmovi o divljini i predavanja eksperata, koji bi u isto vreme bili i zabavljači. Za sve ovo naplaćivao bi papreno, ciljajući na najviši nivo turističkog poslovanja.

Po zalasku sunca Krejg je došepao u svoj kamp pod divljom smokvom, lice i ruka behu pocrveneli od sunca, ujedi cece muve su ga svrbeli, vrat beše natekao, a patrljak noge omekšao i jako ga je bolelo od nenaviknutog naprezanja. Bio je previše umoran da bi mogao jesti. Odvezao je nogu, popio jedan viski iz plastične čaše, umotao se u ćebe i u trenu zaspao. U toku noći probudio se da mokri i u tom kratkom vremenu pospano zadovoljan slušao je riku čopora lavova u lovu, a onda se vratio svom ćebet.

Probudilo ga je piskutanje zelenih golubova na divljoj smokvi iznad glave i tada oseti da je gladan kao vuk i srećan kako godinama nije bio.

Posle jela odskakutao je do vode, noseći savijeni primerak Seljačkog nedeljnika, biblije afričkih seljaka. Zatim je, sedeći u plicaku na pesku poput krupnijeg šećera koji je prijao golom dupetu, dok je hladna zelena voda razblaživala patrljak koji je

još boleo, počeo da razmišlja o cenama stoke koja se nudi na prodaju u ovom časopisu baveći se malo proračunavanjem.

Ambiciozni planovi brzo postadoše skromniji kada je shvatio koliko bi koštalo da se rasnim grlima obnove farme u Kingslinu i Kvinslinu. Konzorcijum je sve rasprodao za milion i po, ali su cene od tada porasle.

Morao bi početi s dobrim bikovima i kravama križanicama da polako stvori vlastita rasna grla. I to bi mnogo koštalo, rančeve bi trebalo ponovo opremiti, a razvoj turističkog kampa na reci Cizarira koštace drugi naramak novčanica. Zatim bi morao iseliti familije uljeza i koze sa pašnjaka jedini način da to uradi jeste da im ponudi finansijsku nadoknadu. Stari deda Bavu uvek mu je govorio: Izraču48 naj koliko će stajati, a onda to udvostruči. Na taj način bićeš blizu prave cene." Krejg baci časopis na obalu i zavalio se tako da mu samo glava ostade nad vodom, da završi sabiranje;;

Što se tiče rezervi, na jahti je živeo jeftino, za razliku od mnogih iznenadno uspešnih autora. Knjiga je bila na listama bestselera sa obe strane Atlantika skoro godinu dana, spadala je u najvažnije knjige tri književna kluba, prevedena je na više jezika uključujući i hindi, objavljena je u skraćenoj verziji u časopisu Riders dajdžest, po njoj je urađena TV serija, a onda su tu još i ugovori za džepna izdanja da bi se na kraju poreznik umešao u zaradu.

I posle te pljačke mogao je biti zadovoljan onim što mu je preostalo. Špekulisao je zlatom i srebrom, imao tri dobra poteza na berzi i većinu dobitaka na kraju pretvorio u švajcarske franke baš u pravom trenutku. Ovome svemu mogla bi se dodati prodaja jahte. Pre mesec dana ponuđeno mu je sto pedeset hiljada dolara za Bavu, ali ne bi želeo da se od nje rastane. Osim toga, mogao bi naterati Eša Levija na isplatu zamašne svote za roman koji nije pušten u prodaju, ali bi u tom sporu osakatio dušu.

Došao je do najniže granice u proračunima i zaključio da, u slučaju podizanja celokupne ušteđevine i korišćenja svih kredita, može doći do svote od milion i po dolara, s kojima bi opet ostao kratkih rukava.

Henri Pikering, moj najdraži bankaru, da li si uvek spreman na iznenađenje?!" Nehajno se nasmeši pri pomisli kako da prekrši prvo i glavno pravilo prepredenog investitora i da sve strpa u isti koš. Dragi Henri, Vas je odabrao naš kompjuter da budete srećni posuditelj rukopisa i po presahлом jednonožnom nekadašnjem

piskaralu. To beše najbolje što mu je u tom trenu palo na um, nije se vredelo brinuti kada će stići odgovor Konzorcijuma Džoka Danijelsa. Prebacio se na površnja razmišljanja.

Zagnjuri se i napuni usta bistrom slatkom vodom. Čizarira je manja pritoka velikog Zambezija, tako da je, u stvari, pio vodu Zambezija, kako beše obećao Henriju Pikeringu. Čizarira je reč koju turista teško izgovori, a kamoli da je zapamti. Treba mu naziv pod kojim će prodavati svoj mali afrički raj.

Vode Zambezija", reče naglas. Nazvaću ga Vode Zambezija", a onda bezmalo šokiran, ču glas u blizini koji jasno reče: Mora da je lud."

Bese to dubok, melodičan Matabele glas. Najpre, dolazi ovamo sam i nenaoružan, a onda sedi među krokodilima i priča sa drvećem!"

Kreig se brzo okrenu na stomak i pogleda u trojicu muškaraca koji su tiho izišli iz šume i zaustavili se na obali, desetak koraka od njega, i promatrali ga bezizražajnih lica.

Sva trojica behu odevena u izbleдела radnička odela uniformu šumskih boraca a oružje koje su nosili nehajnom drskošču behu sveprisutne puške AK 47 sa istaknutim okvirom i kundakom koji je imao metalnu potkovu.

Radnička odela, puške AK 47 i Matabele ni u jednom trenutku Kreig nije sumnjao ko su. Regularne zimbabveanske trupe sada su nosile prave vojničke bluze, uglavnom bile naoružane oružjem NATOa i govorile su jezik Šona. Ovo su nekadašnji pripadnici raspuštene Narodne revolucionarne armije Zimbabvea, sada politički pobunjenici, ljudi koji se ne pokoravaju nikakvim zakonima, koji ne priznaju nikakvu višu vlast, prekaljeni dugim krvoločnim šumskim ratom u tvrde, svirepe ljude sa smrću u rukama i u očima. Iako je Kreig bio upozoren na ovu mogućnost i na neki način, u stvari, očekivao ovakav susret, usta su mu se osušila od šoka i pripala mu je muka.

Ne moramo ga privoditi", reče najmlađi gerilac. Možemo ga ubiti i pokopati krijući to mu je isto kao da je talac. Imao je manje od dvadeset pet godina i verovatno je na svaku godinu života nosio na duši jjo jednog ubijenog.

Šest talaca koje smo zarobili na putu za Viktorijine vodopade zadavali su nam probleme nedeljama, a na kraju smo ih svejedno morali ubiti", složi se drugi gerilac i oba pogledaše trećeg čoveka. Bio je samo nekoliko godina stariji od njih,

ali je, nesumnjivo, bio vođa. Od ugla usta, preko obraza, do same kose na slepoočnici prelazio je tanki ožiljak. Nabirao mu je usne u iskrivljeni jetki osmeh. Krejg se setio incidenta koji su pomenuli. Gerilci su zaustavili turistički autobus na autoputu za Vik torijine vodopade i silom odveli šestoricu ljudi, Ka50 nadane, Amerikance i Britance, u šumu kao taoce za oslobađanje političkih zatvorenika. Uprkos intenzivnoj pretrazi policije i jedinica regularne vojske, nijedan od talaca nije vraćen.

Vođa sa ožiljkom zurio je u Krejga zagasitotamnim očima nekoliko dugih trenutaka, a onda birač paljbe prebacio na automatsko gađanje.

Pravi Matabele ne ubija brata po plemenskoj krvi." Krejg je uložio ogroman napor da zadrži ravnomeran glas lišen svakog traga straha. Krejgov sindebele jezik beše tako savršen i tečan da vođa gerilaca poče da žmirka.

„Au!" reče sa izrazom divljenja. Govoriš kao pravi čovek, ali ko ti je taj krvni pobratim s kojim se busaš?"

Drug ministar Tungata Zebive", odgovori Krejg i primeti momentanu promenu kod tog čoveka, kao i iznenadnu nelagodu kod njegovih drugara. Pogodio je u žicu koja ih je izbacila iz ravnoteže i na trenutak odložila njegovo smaknuće, ah vođina puška još beše zapeta i s biračem na automatskoj paljbi uperena u njegov stomak. Najmlađi prekinu ćutanje, a govorio je prejako da bi prikrio vlastitu nesigufnost. Lako je pavijanu da uzvikuje ime crnogrivog lava s vrha brežuljka i da zahteva njegovu zaštitu, ali da li lav poznaje pavijana? Ubiti ga, velim ja i završiti s njim." Ali on govori kao brat", izusti vođa, a drug Tungata je tvrd čovek..."

Krejg shvati da mu život još visi o koncu, treba samo mali pomak na bilo koju stranu i ništa više.

Pokazaću vam", reče i sada bez najmanjeg drhtaja u glasu. Pođimo do mog zavežljaja."

Vođa je oklevao.

Go sam", reče Krejg. Nemam nikakvo oružje čak ni nož a vas je trojica sa puškama."

Kreni!" složi se Matabele. Samo pažljivo. Mesecima već nisam ubio čoveka i vidim nešto mi nedostaje."

Krejg se pažljivo diže iz vode i primeti veliko interesovanje u njihovim očima, dok su promatrali njegovu nogu, amputiranu do pola cevanice, te mišiće druge noge

koji su se razvili kao nadoknada, a onda i ostatak tela. Kad videše kako se brzo i lako kreće na jednoj nozi, zanimanje bi zamenjeno opre51

znim poštovanjem. Stigao je do zavežljaja, a voda mu se slivala niz snažne glatke mišiće grudi i trbuha. Došao je spreman za ovakav susret i iz džepa zavežljaja izvukao novčanik i vođi gerilaca pružio snimak u boji.

Dvojica muškaraca sede na haubi starog landrovera. Zagrlili su se preko ramena i smeju se. U slobodnoj ruci svaki drži pivo i s njim pozdravlja fotografa. Sloga i drugarstvo među njima očiti su.

Gerilac sa ožiljkom dugo je promatrao fotografiju, a onda zakoči pušku. To je drug Tungata", reče i dade sliku onoj dvojici.

Možda", priznade nerado malac, ali bilo je to davno. Još smatram da ga treba ubiti. Međutim, ovo mišljenje sada je izgledalo više setno nego odlučno.

Drug Tungata bi te progutao bez žvakanja", reče mu ravnodušno njegov drug i zabaci pušku o rame.

Krejg podiže veštačku nogu i za tren je namesti na patrljak sva trojica benu zagolicani, ubilačke namere odbačene, okupiše se oko Krejga da razgledaju ovaj čudnovati dodatak.

Budući potpuno svestan afričke ljubavi prema šali, odluči da igra klovna pred njima. Poskakivao je, izvodio piruetu na jednoj nozi, lomio se preko gnjata ne pisnuvši od bola, a na kraju je skinuo šešir najmlađem i najkrvoločnijem gerilcu, smotao ga u loptu i uzviknuvši Pele!" šutnuo ga u granje veštačkom nogom. Druga dvojica zaurlaše od radosti i smejahu se sve do suza malčevom gubitku ponosa dok se praćakao u divljoj smokvi, tražeći šešir.

Dobro procenjujući raspoloženje, Krejg otvori zavežljaj i izvadi čašu i bocu viskija. Nali dobar gutljaj i pruži vođi.

Za braću", reče.

Gerilac nasloni pušku na deblo i prihvati čašu. Iskapi je odjednom i ushićeno duhu iz nosa i usta. Druga dvojica primiše čašu sa isto toliko užitka.

Kad Krejg obuče pantalone i sede na zavežljaj, stavljajući bocu ispred sebe, svi odložiše oružje po strani i čučnuše u polukrug okrenuti prema njemu.

Zovem se Krejg Melou", reče im.

Zvaćemo te Kupela", na to će vođa, jer noga hoda sama za se." Ona dvojica zapljeskaše u znak

odobravanja, a Krejg svakom od njih nali viski da proslavi vlastito krštenje. Ja sam drug Pazi", reče voda. Većina gerilaca imala je ratna imena. Ovo je drug Peking." Dug kineskim instruktorima, pomisli Krejg. A ovo", vođa pokaza na najmlađeg, drug Dolar." Krejg je jedva uspeo da ostane ozbiljan zbog neverovatnog slaganja ideologija.

Druže Pazi", progovori Krejg, kanke su vas obeležile."

Kanke bejahu šakali, snage sigurnosti, i Krejg pogodi da će vođa biti ponosan na ožiljke iz bitke s njima.

Drug Pazi pomilova obraz. Bajonet. Mislili su da sam mrtav i ostavili su me hijenama."

A tvoja noga?" uzvratil Dolar pitanjem. Isto iz rata?"

Potvrđan odgovor rekao bi im da se borio protiv njih, Reakcija je bila nepredvidiva, ali Krejg samo malo zastade pre nego što potvrdi. Nagazio sam na jednu od vlastitih mina."

Na vlastitu minu!" Pazi prosto kukuriknu na ovu šalu. Stao na vlastitu minu!" I drugoj dvojici beše jednako smešno, ali Krejg ne otkri mučninu koju je i sada osećao.

Gde?" želeo je da zna Peking.

Na reci, između Kazungule i Viktorijinih vodopada."

Da, da" potvrđivali su jedan drugom. Tu je bilo gadno. Cesto smo tamo prelazili", sećao se Pazi. Tu smo potukli izviđače."

Balantajnovi izviđači behu jedna od elitnih jedinica snaga bezbednosti, a Krejg im je bio pridodat kao oružar.

Minu sam nagazio onog dana kad su izviđači poterali vaš narod preko reke.

Strašna je bitka bila na zambijskoj strani, a izviđači svi zbrisani."

,Au! Au!" vikali su oduševljeno. To je bio dan! Bili smo tamo, borili smo se tog daria sa drugom Tuh gatom."

Kakva bitka kakvo divno ubijanje kad smo ih dočekali u zasedi", sećao se Dolar, sa ubilačkim sjajem u očima.

Borili su se i oni. Majko Nkulu Kulua kako su se borili! To su bile muškarčine!"

Krejgu se smuča u želucu od sećanja. Njegov rođak, Roland Balantajn, vodio je izviđače preko reke tog sudbonosnog dana. Dok je Krejg ležao razmrskane noge krvareći na rubu minskog polja, Roland i svi njegovi ljudi borili su se na život i smrt nekoliko milja napred. Ovi ovde ljudi izivljavali su se na njihovim telima, sakateći ih, a sada o tome razgovaraju kao o velikoj fudbalskoj utakmici.

Krejg im nali još viskija. Kako je, samo, nekad mrzeo njih i njihove drugove zvali su ihters', teroristi mrzeo ih je posebnom mržnjom koja je rezervisana za nešto što pretil tvom opstanku i svemu što ti je drago. A sada im nazdravlja i pije s njima. Bese negde čuo da su se sreli piloti RAFa i Luftvafea posle rata i sećali se svega, više kao drugovi nego neprijatelji.

Gde ste bili kad smo raketama pogodili rezervoare u Harareu i zapalili gorivo?" pitali su ga.

Sećate li se kad su se izviđači padobranima spustili u naš logor u Mologuši? Pobili su tog dana osamsto naših i ja sam bio tamo!" sećao se s ponosom Peking. Ali mene nisu uhvatili."

Uprkos svemu, Krejg ose ti da više ne bi mogao onako da mrzi. Pod glazurom okrutnosti i divljaštva koju im je nametnuo rat, oni ipak behu pravi Matabele koje je uvek voleo, imali su neodoljiv osećaj za humor, duboko su se gordili svojim plemenom i posedovali bujno osećanje lične časti, odanosti i čudan moralni kodeks. Dok su čavrljali Krejg ih je podgrevaao, a oni mu uzvraćali istom merom. Šta te, onda, tera ovamo, Kupela? Razuman čovek kao ti da dođe čak i bez štapa u leopardov brlog? Morao si čuti za nas pa ipak si došao."

Da, čuo sam za vas. Čuo sam da ste tvrdi kao stari Mzilikazijevi ratnici."

Na ovaj kompliment uzvратиše malo ukočenim držanjem.

Ali došao sam da vas nađem i da s vama razgovaram", nastavi Krejg.

Zašto?" upita Pazi.

Pisaću knjigu i u njoj istinito prikazati kakvi ste i za kakve se ciljeve borite."

Knjigu?" Peking odmah postade sumnjičav.

Kakvu knjigu?" upita Dolar.

Ko si ti da pišeš knjigu?" glas gerilca Pazi bio je

otvoreno nipodaštavajući. Suviše si mlad. Pisci su veliki i učeni ljudi." Kao svi jedva pismeni Afrikanci, on je osećao praznoverno strahopoštovanje prema štampanoj reci, kao što je prema sedim vlasima osećao duboko poštovanje.

Jednonogi pisac", podsmevao se Dolar, a Peking škljocnu podignutom puškom. Raspoloženje se još jednom promeni. Ako laže o knjizi, onda verovatno laže i o drugovanju sa drugom Tungatom", reče sa zadovoljstvom Dolar.

I za ovo se Krejg beše pripremio. Iz zavežljaja izvadi veliki koverat i istrese ceo snop novinskih isečaka. Lagano ih je prelistavao, omogućujući da se podrugljivo podozrenje preobrati u interesovanje, a onda odabra jedan i uruči ga drugu Paziju. Televizijska serija, rađena prema knjizi, beše prikazana u Zimbabveu dve godine ranije i bila je požudno praćena celim tokom.

„Au!" uzviknu Pazi. Ovo je stari kralj Mzilikazi!"

Na fotografiji iznad članka bio je Krejg i ekipa koja je uradila seriju. Gerilci odmah prepoznaše crnog američkog glumca koji je igrao starog kralja plemena Matabela. Bio je u kostimu od leopardove kože i čapljinog perja.

A to si ti s kraljem." Toliko ih nije oduševila ni Tungatina fotografija.

Bio je tu još jedan isečak, fotografija snimljena u Dabldejevoj knjižari na Petoj aveniji. Krejg stoji pored velike piramide knjiga, uz vlastiti portret sa zadnje korice na vrhu piramide.

To si ti!" Sada su, uistinu, bili ošamućeni. Jesi li ti napisao tu knjigu?"

Verujete li sada?" upita Krejg, ali Pazi htjede još jednom da proveri dokazni materijal pre nego što prizna.

Usne su mu se micale dok je slovkajući čitao tekst članka, a kad je isečak vratio Krejgu, ozbiljno reče: Kupela, uprkos tvojoj mladosti ti si, zaista, značajan pisac." Sada su gotovo patetično hteli da pred njim iznesu sve patnje, poput podnosilaca peticije na plemenskoj skupštini gde bi slučajevi bili saslušavani, a presuda prepuštana plemenskim starcima. Dok su razgovarali, sunce se već beše podiglo na nebo, plavo i čisto kao čapljino jaje, zatim doseglo zenit i počelo svoj veličanstveni silazak ka krvavoj smrti u zalasku.

Pričali su o tragediji Afrike, barijerama koje dele ovaj moćni kontinent, kontinent koji poseduje sve seme nasilja i nesreće, te jedinstvenu neizlečivu bolest kojom su svi zaraženi tribalizam.

Ovde se sukobljavaju Matabele sa Mašonama.

Balegari", tako ih nazva Pazi, vrebači iz brloga, begunci u utvrđenja na brdima, šakali koji će ujesti tek kad im okrenete leđa."

Bilo je to izražavanje omalovažavanja ratnika prema trgovcu, čoveka od akcije prema podmuklom pregovaraču i političaru.

Otkad je veliki Mzilikazi prvi put prešao reku Limpopo, Masoni su bili naši psi amaholi, robovi i sinovi robova."

Ova istorija pomeranja i dominacije jedne grupe nad drugom nije ograničena na Zimbabve, već je kroz stoleća prisutna na celom kontinentu. Dalje prema severu, zapovednički Masaji napadali su i terorisali Kikujue, koji nisu toliko ratoborni; divovski Vatutsi, koji svakog čoveka nižeg od sto devedeset santimetara smatraju patuljkom, podjarmili su nežne Hutue kao roblje a u svim slučajevima robovi su nedostatak svireposti nadoknadili političkom lukavošću, i čim je prestala zaštita belih kolonista, ili su masakrirali svoje mučitelje, kao Hutui Vatutse, ili su vestminstersku vladu učinili nezakonitom, odbacujući norme koje je čine pravnom, ili su iskoristili brojčanu nadmoć da podjarme predašnje gospodare, kao Kikujui Masaje.

Potpuno istovetan proces bio je na delu ovde u Zimbabveu.

Na jednog Maiabelu dolazi pet masonskih balegoždera", Pazi s gorčinom saopšti Krejgu, ali zašto bi im to dalo za pravo da vladaju nad nama? Može li pet robova da komanduje kralju? Ako pet pavijana reži, mora li crnogriivi lav da drhti?"

Tako se radi u Engleskoj i Americi", blago reče Krejg. Volja većine mora da prevagne."

Pišam ja na volju većine", Pazi nadmeno odbaci doktrinu demokratije. Takve stvari mogu funkcionisati u Engleskoj i Americi ali ovo je Afrika. To ovde ne vredi ja se neću pokoriti volji pet balegoždera. Ne, ni volji njih stotinu, ni hiljadu. Ja sam Matabela i meni naređuje samo jedan čovek kralj Matabela."

Da", pomisli Krejg, ovo je stvarno Afrika. Stara Afrika koja se budi iz transa kojim su je omađijale stotine godina kolonijalizma i koja se vraća starim običajima.

Razmišljao je o desetinama hiljada mladih svežih Engleza koji su dolazili da život provedu u kolonijalnoj službi, mučeći se da nedragovoljnim štíćenicima nametnu poštovanje prema protestantskoj radnoj etici, prema idealima ferpleja i vestminsterske vlade ti mladi ljudi vraćali su se u Englesku prerano ostareli i narušenog zdravlja, da bi uživali slabi obrok penzije u uverenju da su život dali za

nešto vredno i trajno. Da li su, pitao se Krejg, ikada posumnjali da bi to moglo biti uzalud?

Granice koje je uspostavila kolonijalna vlast bile su uredne i mirne. Pratile su reku ili obalu jezera, hrbat gorskog lanca, a gde to nije postojalo, beli nadzornik s teodolitom udarao je crtu preko divljine. Ova strana je Nemačka istočna Afrika, ova druga Britanska." No, oni uopšte nisu razmišljali o tome da presecaju plemena napola, dok udaraju kočice.

Mnogi naši ljudi žive preko reke, u Južnoj Africi," požali se Peking. Da su oni s nama, stvari bi drugačije izgledale. Bilo bi nas više, ali sada smo podeljeni." Krejg htjede nešto da kaže, ali pomisli da ovo nije ni vreme ni mesto za držanje lekcije o moralu a onda zaključi: Možda je moja moralnost ionako staromodna." Postojala je nova politička pogodnost u međunarodnim odnosima, koja je bila prihvatljiva: pravo nemoćnih i bezglasnih manjina da privuku veliku pažnju na vlastite nevolje. Od Palestinaca i baskijskih separatista do bombaša Severne Irske, koji mlade britanske stražare i konje raznose u krvavu paramparčad na londonskim ulicama, nova moralnost koja se javlja u inostranstvu. Sa ovim primerima pred sobom i sa vlastitim iskustvom uspešnog provođenja političkih promena nasilnim putem, ovi mladići su deca novog morala.

Iako Krejg ne bi nikada mogao da oprostí takve metode, čak ni da živi stotinu godina, ipak oseti neko škrtó sažaljenje prema njihovim nevoljama i simpatiju za njihova stremljenja. Oduvek je postojala neka čudna i ponekad svirepa veza između Krejgove familije i Matabela. Tradicija poštovanja i razumevanja za ljude koji su divni prijatelji i dušmani, s kojima treba biti oprezan, aristokratska, gorda i ratnička rasa koja zasluđuje više od onog što dobija.

Ovi su ljudi, izvesno, teroristi. Krejg se nasmeši. Robin Hud je, takođe, bio terorista, ali je barem imao stila i nekakvu klasu.

Hoćeš li videti druga Tungatu?" pitali su gotovo sa sažaljivom čežnjom.

Da. Uskoro ću ga videti."

Reci mu da smo ovde. Da smo spremni i da čekamo."

Krejg klimnu glavom. Reći ću mu."

Pošli su s njim do mesta gde je ostavio folksvagen, a drug Dolar insistirao je da nosi zavešljaj. Kada su stigli do prašnjavog i malo ulubljenog automobila, ukrcali su se u njega s cevima pušaka koje su virile kroz tri prozora.

Ići ćemo s tobom", objasni Pazi, do glavnog puta za Viktorijine vodopade, jer ako bi sreo neku drugu patrolu i bio sam, moglo bi biti gadno."

Stigli su do nasutog Velikog severnog puta kad se već odavno beše smrklo. Krejg otvori zavežljaj i dade im ostatke namirnica i sav preostali viski. U novčaniku je imao dvesto dolara i dodao ih je plenu. Onda su se rukovali.

Reci drugu Tungati da nam treba oružje", reče Dolar.

Reci mu da nam je pre oružja potreban vođa." Drug Pazi na poseban način stisnu dlan i palac Krejgove ruke, što beše rezervisano samo za odane prijatelje. Putuj u miru, Kupela", reče mu. Neka te noga koja sama hoda odvede daleko i brzo."

Ostaj u miru, prijatelju", uzvрати Krejg.

Ne, Kupela, radije mi poželi krvavi rat!" lice sa ožiljkom nabra se u užasan osmeh pred farovima automobila.

Kad se Krejg osvrnuo, oni su već nestali u tmuni, tiho poput leoparda u lovu.

Ne bih se ni sa kim kladio da ću te ponovo videti", Džok Danijels pozdravi Krejga kad je sledećeg jutra ušao u dražbeni ured. Jesi li se izmirio sa Čizarikom ili je pobedio zdrav razum?"

Još sam živ, zar ne?" Krejg izbeže direktan odgovor.

Dobar si ti momak", potvrdi Džok. Nema nikakvog smisla brljati s ruljom matabelskih bandita."

Imaš li vesti iz Ciriha?"

Džok zavrte glavom. Tek sam poslao teleks u devet po lokalnom vremenu. Oni su jedan čas iza nas."

Mogu li se poslužiti tvojim telefonom? Nekoliko privatnih poziva."

Lokalnih? Neću da razgovaraš s ptičicama iz Njujorka o mom trošku."

Podrazumeva se."

U redu ako ćeš pripaziti na radnju dok ja budem odsutan."

Krejg se smesti za Džokov sto i pogleda beleške koje je krišom napravio prema podacima iz fascikle Henrija Pikinga.

Prvi razgovor obavio je sa Američkom ambasdom u Harareu, glavnom gradu, tri stotine milja severoistočno od Bulavaja.

Molim g. Morgana Oksforda, atašea za kulturu", reče telefonistkinji.

Oksford." Akcenat mu beše bostonski odrešit.

Krejt Melou. Naš zajednički prijatelj zamolio me da vas nazovem i isporučim vam pozdrave."

Da, očekivao sam vas. Možete doći ovamo u svako doba da se pozdravimo."

To bi mi predstavljalo zadovoljstvo", reče Krejt i spusti slušalicu.

Henri Piking bio je efikasan koliko i slatkorečiv. Svaka poruka prenetá Oksfordu, otputovala bi u diplomatskoj torbi i bila na Pikingovom stolu za dvanaest sati.

Sledeći poziv bio je za kancelariju ministra za turizam i informacije, ali jedva dobi vezu sa sekretaricom. Njeno se držanje promeni u toplu saradnju čim je s njom počeo da priča na sindebele jeziku.

Drug ministar je u Harareu na zasedanju Parlamenta", reče i dade Krejtu njegov lični broj.

Krejt iz četvrtog pokušaja uspostavi vezu sa sekretarom u Parlamentu. Primeti da se telefonski sistem počeo polako kvariti. Bolest svih zemalja u razvoju je nedostatak veštih zanatlija; pre nezavisnosti svi zaposleni na telefonskim linijama bili su belci, a od tada su mnogi uhvatili džadu.

Ova sekretarica beše Masona i insistirala je na tome da se govori engleski, što je trebalo, da bude dokaz njene otmenosti.

Ljubazno navedite prirodu poslova o kojima želite razgovarati." Očito je čitala sa štampanog obrasca.

Lični poslovi. Ja sam poznanik druga ministra."

Da, da. Lični poslovi." Sekretarica je sricala u slušalicu dok je zapisivala.

Ne. Piše se personal', a ne personel'", Krejt je obazrivo ispravi. Počeo se ponovo navikavati na afrički ritam.

Pogledaću raspored druga ministra. Moraćete ponovo da telefonirate."

Krejt pogleda u svoj notes. Sledeći poziv je za vladinog beležnika za kompanije, i imao je sreće. Dobio je vezu sa efikasnim i ljubaznim činovnikom koji je zabeležio njegove zahteve.

Registar akcija, ugovori i memorandumí udruženja kompanija koje trguje pod nazivom Rolands Ltd, ranije poznato kao Rodezijska poljoprivreda i rudarstvo Ltd."

Po glasu ovog činovnika oseti neslaganje s tim nazivom. Sada je rodezijski bila ružna reč, pa Krejt odluči da će, ako ikada bude mogao, promeniti naziv kompanije. Zimlandsbi mnogo bolje zvučalo afričkom uhu.

Sve kopije ćete moći dobiti do četiri sata", uveravao ga je činovnik. Taksa će biti petnaest dolara."

Krejk je zatim nazvao kancelariju generalnog inspektora i s njim se dogovorio za kopije dokumenata ovaj put prava na vlasništvo kompanije imanja Kingslin, Kvinslin i Čizarira.

Na njegovoj listi bilo je još četrnaest imena, a sva su bila vezana za stočarenje u zemlji Matabela kada je on otišao, bliski prijatelji i susedi njegove familije, oni kojima je deda Bavu verovao i koje je voleo.

Od tih četrnaest mogao je uspostaviti vezu samo sa četvoricom, ostali su sve rasprodali i otišli daleko na jug. Familije koje su ostale kao da su se stvarno obradovale kad su ga čule. Dobro nam došao, Krejk. Čitali smo knjigu i gledali TV seriju." No, čim se počeo raspitivati, odmah su se hladili. Prokleti telefon, sve izbrblja", reče jedan od njih. Dođi na večeru na ranč. Ostani da prespavaš. Za tebe uvek ima mesta, Krejk. Nema baš mnogo starih poznanika u blizini."

Džok Danijels se vratio kasno popodne, crven u licu i znojav. Još mi trošiš telefon?" zarežao je. Pogledaj ima li u prodavnici još viskijadimpl hejg'."

Na ovu lukavost Krejk odgovori prelaskom ulice i donošenjem uzane boce u smeđoj kartonskoj kesi.

Zaboravio sam da čovek mora imati jetru od livenog gvozda da bi živeo u ovoj zemlji." Odvi čep i baci ga u koš za otpatke.

U deset do pet još jednom je nazvao ministrovu kancelariju u Parlamentu.

Drug ministar Tungata Zebive ljubazno je pristao da se s vama sastane u petak u deset ujutro. Imate na raspolaganju dvadeset minuta."

Molim vas da prenesete ministru moju zahvalnost."

Tako su mu ostala još tri dana da traci vreme, a značilo je da će morati da vozi tristo milja do Hararea.

Nema odgovora iz Ciriha?" Još jednom je osvežio Džokovu čašu.

Ako bi meni dao takvu ponudu, ni ja se ne bih trudio da odgovorim", zarokta Džok i uze mu bocu iz ruke i sam nali čašu.

Sledećih nekoliko dana Krejk je iskoristio za posete starim Bavuovim prijateljima i bio obasipan tradicionalnom gostoljubivošću.

Prirodno je da se više ne mogu dobiti sve luksuzne stvari džemoviKros i Blekvelili sapuniBronhi", objašnjavala je jedna od domaćica, dok je punila njegov tanjir obilnim jelom, ali nekako je zabavno starati se da sve funkcioniše." Dade znak služavki odevenoj u belo da ponovo napuni srebrnu činiju pečenim krompirom. Provodio je dane s ljudima preplanule kože koji su govorili polako i nosili šešire širokog oboda i kratke žute pantalone, promatrajući njihova debela goveda iz sedišta u otvorenom landroveru.

Još ne možete tući govedinu iz zemlje Matabela", govorili su mu s ponosom. Najslađa trava u celom svetu. Naravno, svu govedinu moramo slati po Južnoj Africi, ali cene su baš visoke. Drago nam je da ne jurimo za govedima. Čuli smo da stari Derek Sanders u Novom Zelandu radi kao najamnik na jednoj farmi ovaca život je vraški težak.

Rančer je zaštitnički gledao svoje crne govedare. Oni su uvek isti, pod svim političkim blebetanjima. Prah ove zemlje, momče. Moj narod, osećam ih kao deo porodice, drago mi je što ih nisam napustio."

Ima, naravno, problema", govorio mu je drugi domaćin. Strana valuta je ubistvo teško je dobiti rezervne delove za traktor i lekove za stoku ali vlada počinje da se budi. Kao proizvođači hrane imamo prednost kod uvoza osnovnih stvari. Telefoni, doduše, rade samo kad i oni rade, a vozovi više ne idu na vreme. Inflacija je galopirajuća, ali je cene govedine prate. Otvorili su škole, ali mi decu šaljemo dole preko granice, tako da dobiju pristojno obrazovanje."

„A politika?"

Ona je između crnih i crnih. Matabela i Masona. Belac je, hvala bogu, van toga. Neka se kopilad međusobno raskomadaju, ako žele. Moje ruke su čiste i život nije loš nije, naravno, kao u stara vremena, ali nikada neće ni biti, je li tako?"

Da li biste kupovali još zemlje?"

Nema za to para, drugar."

Ali kad biste ih imali?"

Rančer zamišljeno protrlja nos. Možda bi čovek jednog dana mogao zaraditi silnu lovu, ako se zemlja oporavi, sudeći po cenama zemljišta u ovom trenutku ili bi mogao puno izgubiti ako krene suprotnim smerom."

Isto bi se moglo reći i za berzu, ali se od nje lepo živi."

Lepo se živi ali do vraga, ja sam od sise odbijen na vodama Zambezija. Smatram da ne bih bio srećan da udišem londonski smog ili da ubijam muve u australijskim zabitima."

U četvrtak ujutro Krejg se odvezao natrag u motel, pokupio stvari, spakovao se, platio račun i preračunao se.

Svratio je u Džokov ured; Još nema vesti iz Ciriha?"

Teleks je stigao pre jedan čas." Džok mu ga uruči i Krejg ga brzo dešifrova.

Daćemo vašem klijentu trideset dana da kupi svu kompaniju Rolands, uz plaćanje doprinosa na milion i po dolara, uz potpis se može platiti u Cirihi u punom iznosu. Ne dozvoljavamo daljnje ponude." Odlučniji nisu mogli biti. Bavu je govorio; udvostruči vlastitu procenu, i do sada je bio u pravu.

Džok je promatrao Krejgovo lice. Udvostruči prvu ponudu", naglasi. Možeš li kako obrnuti pola miliona?"

Moraću da razgovaram sa bogatim ujakom", zadirkivao ga je Krejg. Ionako imam trideset dana. Vratću se pre toga."

Kako mogu da te nađem?" upita Džok.

Nemoj da me zoveš. Zvaću ja tebe."

Zamolio je još jedno punjenje iz Džokovog privatnog skladišta i izvezao folksvagen na severoistočni put prema zemlji Masona i Harareu i deset milja od grada naišao na prvu blokadu puta.

Skoro kao u davno doba", pomisli dok je silazio na travnu ivicu puta. Dva crna vojnika u kamufliranim bluzama brižljivo su pretražili folksvagen ne bi li našli oružje, dok je poručnik sa oznakama Treće brigade, koju su obučavali Korejci, pregledao pasoš.

Još jednom se Krejg obradovao porodičnoj tradiciji kojom su sve buduće majke, bilo Meloua ili Balantajna, bile upućivane u Englesku na porođaj. Ta plava knjižica, sa zlatnim lavom i tropregom i sa Honni Soit Mal y Pense (Sram ga bilo ko ima zle primisli) odštampanim na korici, još je izazivala izvesno poštovanje čak i u Trećoj brigadi koja blokira put.

Bese kasno popodne kada se popeo na male brežuljke i spustio pogled na gomilicu nebodera, koji su se tako nesaglasno dizali iz afričkih livada, poput nadgrobnih kamenova veri u besmrtnost Britanske imperije.

Gradu koji je nekad nosio ime lorda Solzberija, sekretara za spoljne poslove, koji je sačinio Kraljevsku povelju za Britansku južnoafričku kompaniju, vraćeno je ime Harare, po prvom vođi Šona, čiju su šaćicu koliba od blata i pruća zatekli beli pioniri na ovom mestu 1890, kada su konačno završili dug i težak put sa juga. I ulice su promenile nazive, od onih koji su sećali na bele pionire i Viktorijino carstvo u nazive po imenima sinova crne revolucije i njenih saveznika samo neka se drugačije zove" predao se Krejg.

Kad je ušao u grad oseti bučnu atmosferu. Trotoari su bili dupke ispunjeni bučnim grupama.crnaca, a foaje modernog hotela od šesnaest spratova koji se zvao Monomatapa, odzvanjao je sa dvadesetak različitih jezika i izgovora, budući da su se tiskali turisti, bankari i biznismeni, strani dostojanstvenici, građanska službena lica i vojni savetnici.

Za Krejga nije bilo mesta, dok nije stupio u razgovor sa zamenikom direktora koji je video TV produkciju i pročitao knjigu. Tada je odveden u sobu na petnaestom spratu s pogledom na park. Dok je bio u kupatilu stigla je povorka konobara noseći cveće i korpe voća, te bocu afričkog šampanjca u znak dobrodošlice. Do ponoći je radio na izveštaju za Henrija Pikeringa, a sledećeg jutra u pola deset bio je pred zgradom Parlamenta na Nasipu.

Ministrova sekretarica ostavila ga je da čeka četrdeset pet minuta pre nego što ga je povelala do kancelarije obložene pločicama. Drug ministar Tungata Zebive ustao je iza stola.

Krejg beše zaboravio kako je moćno prisustvo ovog čoveka ili je, možda, od njihovog poslednjeg susreta porastao u stasu. Kada se setio da je Tungata nekad bio njegov sluga, nosač puške u vreme kada je Krejg bio čuvar u Odeljenju za divljač, učini mu se da to beše neko drugo postojanje. Tada se zvao Samson Kumalo, jer Kumalo beše kraljevska loza Matabela, a on direktan kraljevski potomak. Bazo, njegov čukundeda, bio je vođa pobune Matabela 1896, i zbog toga su ga obesili doseljenici. Njegov čukčukundeda, Gandang, bio je polubrat Lobengule, poslednjeg kralja Matabela, koga su Rodesove trupe umorile prostačkom smrću jašući ga i nisu mu označile grob u severnim divljinama u mestu Gu Bulavajo, nakon što su razorile njegov glavni grad.

Bio je iz kraljevske loze, a i držanje mu beše kraljevsko. Sa sto devedeset santimetara, viši od Krejga, mršav još ne žudeći za salom, što beše crta Matabela,

doterao je izgled do savršenstva svilenim odelom talijanskog kroja, ramena mu behu široka poput vešala, a stomak zategnut kao u hrta. Za vreme rata bio je jedan od najuspešnijih boraca, a tako se držao i sada. Krejg oseti jako i sasvim neočekivano zadovoljstvo što ga još jednom vidi.

Vidim te, družo ministre", pozdravi ga Krejg govoreći sindebele i tako izbegavajući da bira između starog intimnog Sem" i ratnog imena Tungata Zebive, što znači Tražilac pravde".

Jednom sam te poslao odavde", odgovori Tungata na istom jeziku. Raščistio sam sve dugove i poslao te odavde." U njegovim tamnim očima ne beše svetlosti uzvratnog zadovoljstva, jaka vilica ostala je nepomična.

Zahvalan sam za ono što si učinio." Ni Krejg se nije smešio, da bi prikrio zadovoljstvo. Tungata je lično potpisao specijalnu ministarsku naredbu, dozvoljavajući Krejgu da izveze jahtu Bavu" koju je sam napravio, uprkos strogim zakonima koji su čak zabranjivali odnošenje frižidera ili gvođenog kreveta. Tada je jahta bila jedini Krejgov posed, a on je bio osakaćen udarom mine i prikovan za stolicu na točkovima.

Ne treba mi tvoja zahvalnost", reče Tungata, a iza plamtećih očiju boje meda beše nešto do čega Krejg nije mogao da dopre.

Ni prijateljstvo koje ti još nudim?" upita Krejg blago.

Sve je to zgaslo na bojnopolju", reče Tungata. Isprano je krvlju. Sam si odabrao da odeš. Zašto se sada vraćaš?"

Jer je ovo moja zemlja."

Tvoja zemlja", ugleda crvenkastu staklastu koprenu besa kako preliva beonjače Tungatinih očiju. Tvoja zemlja. Govoriš kao beli doseljenik. Kao jedan od ubilačkih vojnika Sesila Rodesa."

Nisam tako mislio."

Tvoj narod je zauzeo zemlju puškom i pred puškom ju je predao. Nemoj da mi pričaš o tvojoj zemlji."

Mrziš isto tako žestoko kao što si se borio", reče mu Krejg, osećajući da ga u dubini očiju počinje peckati vlastiti gnev, ali ja se nisam vratio da mrzim. Vratio sam se zato što me srce vuče. Vratio sam se jer sam osetio da mogu pomoći izgradnju onoga što je razoreno."

Tungata sede za sto i stavi ruke na beli upijač. Behu vrlo tamne i snažne. Zurio je u njih u tišini koja je potrajala.

Bio si u Kingslinu", Tungata konačno prekinu ćutanje, a Krejg se trgnu. Zatim si išao severnije u Čizariru."

Imaš bistre oči", potvrdi Krejg. Sve vide." Tražio si kopije prava na ta zemljišta."

Krejg se ponovo zapanji, ali ne izusti ni reč. Ali čak i ti treba da znaš da moraš imati dozvolu vlade da bi kupio zemljište u Zimbabveu. Moraš navesti svrhu za koju želiš da ga koristiš i raspoloživi kapital za obradu."

Da, čak i ja to znam", složi se Krejg. Dakle, dolaziš k meni da me uveriš u svoje prijateljstvo", Tungata ga pogleda. Zatim ćeš kao stari prijatelj tražiti neku drugu uslugu, zar nije tako?"

Krejg raširi ruke s dlanovima prema gore u znak predaje.

Jedan beli rančer na zemljištu koje bi moglo izdržavati pedeset Matabele familija.

Jedan beli rančer koji se deblja i bogati, dok njegove sluge u ritama jedu otpatke koje im on baca", podrugivao se Tungata, a Krejg mu odmah uzvratila.

Jedan beli rančer koji donosi milione kapitala u zemlju koja skapava od gladi, jedan beli rančer koji zapošljava desetine Matabela, hrani ih i odeva i obrazuje njihovu decu, jedan beli rančer koji proizvodi dovoljno hrane da nahrani deset hiljada, a ne pukih pedeset, Matabela. Jedan beli rančer koji voli svoju zemlju, koji je brani od koza i suše, tako da će rađati pet stotina godina, ne pet..." Krejg pusti da gnev prekupi i uzvratila pogled Tungati koji je sebao očima, podupirući se ukočenim, nogama o sto.

S tobom je ovde svršeno", grunu Tungata. Tor je za tebe zatvoren. Vratila se svom brodu, slavi i ženama što puze pred tobom, budi srećan što smo ti oduzeli samo jednu nogu gubi se pre nego što izgubiš i glavu."

Tungata okrenu ruku i pogleda u svoj zlatni časovnik.

Ništa više za tebe nemam", reče i ustade. Ipak, iza tog površinski neprijateljskog pogleda, Krejg oseti da se ono nešto, što ne može definisati, još tamo nalazi.

Pokuša da pronikne u to ni strah, ni

prevara, beše ubeđen. Beznađe, duboko kajanje, možda čak osećanje krivice ili možda mešavina svega toga.

No, pre nego što krenem, imam još nešto za tebe", Krejg se primače stolu i stiša glas. Znaš da sam bio na Čizariri. Tamo sam sreo tri borca. Zovu se Pazi, Peking i Dolar i zamolili su me da ti prenesem poruku..."

Krejg nije nastavio, jer se Tungatin gnev pretvori u krvavi bes. Sav se tresao, pogled mu se zamutio i mišići na upalim obrazima zgrčili.

Ćuti", prosikta, čeličnom voljom samokontrole glas je držao nisko. Pačaš se u stvari koje ne razumeš i koje se tebe ne tiču. Gubi se iz ove zemlje pre nego što te smlave."

Otići ću", Krejg prkosno uzvratil pogled, ali tek kad moja molba za kupovinu zemljišta bude službeno odbijena."

Onda ćeš brzo otići", odgovori Tungata. To ti ja obećavam."

Na parkiralištu pred Parlamentom folksvagen se pekao na jutarnjem suncu. Krejg otvori vrata i, dok je čekao da se iznutra ohladi, oseti da drhti od naknadnih efekata suočavanja s Tungata Zebiveom. Podigao je jednu ruku pred oči i promatrao kako mu prsti drhte. U Odeljenju za divljač, pošto bi ulovio lava ljudoždera ili slona mužjaka koji napada useve, javilo bi mu se isto takvo sniženje adrenalina.

Zavali se u sedište i dok je čekao da povrati samokontrolu, pokušavao je da sredi utiske sa susreta i da sagleda šta je iz njega naučio.

Jasno mu je da je pod prismotrom jedne od obaveštajnih službi od trenutka kad je stigao u zemlju Matabela. Možda je odabran za praćenje kao poznati pisac verovatno to nikada neće saznati ali je svaki njegov pokret javljen Tungati. Ipak, nije mogao prodreti do pravih uzroka Tungatinog žestokog protivljenja njegovim planovima. Razlozi koje je on navodio behu sitničavi i pakosni, a Samson Kumalo nije nikada bio takav čovek. Krejg je bio siguran da je ispravno osetio onu čudnu umirujuću emociju ispod odbojnog prijema. U vodama kojima je Krejg zaplovio behu površinske i podvodne struje.

Ponovo je razmišljao o Tungatinoj reakciji kad je pomenuo tri otpadnika, koje je sreo u divljini Čizarire. Očito su Tungati bila poznata njihova imena, a njegov prekor bio je isuviše žestok da bi dolazio od čiste savesti. Bese tu još mnogo toga što je Krejg hteo da sazna i mnogo toga što bi bilo zanimljivo za Henrija Pikeringa.

Krejg upali folksvagen i polako se odveze u hotel Monomatapa", niz avenije koje još prvobitno behu građene dovoljno široko da se na njima može okrenuti trideset šest volova pod jarmom.

Bilo je skoro podne kad se vratio u hotel. Otvori bife i uze bocu džina. Zatim je neotvorenu vrati natrag i pozvoni sobnoj posluži da mu se donese kafa. Dnevne navike vezane za piće pratile su ga iz Njujorka i znao je da doprinose njegovom pomanjkanju određenog cilja. Odlučio je da te navike sada promeni.

Sede za sto do oslikanog prozora i poče da posmatra plavo talasasto drveće jakaranda u parku, a onda uze pero i osveži izveštaj Henriju Pikeringu uključivši utiske o Tungatinoj upetljanosti sa otpadnicima iz zemlje Matabela i njegovo, gotovo zločinačko, protivljenje Krejgovo molbi za kupovinu zemljišta.

Ovo je logično vodilo ka zahtevu za finansiranje, pa je izneo brojke, procenu mogućnosti kompanije Rolands, te planove za Kingslin i Čizariru što je mogao povoljnije. Koristeći zanimanje Henrija Pikeringa za turizam u Zimbabveu o kojem mu je sam govorio, opširno je obrazlagao razvoj projekta Voda Zambezija" kao turističke atrakcije.

Dva lista papira stavio je u odvojenu kovertu, zapečatio ih i odvezao se do Američke ambasade. Preživio je proveravanje kojem ga je podvrgnuo marinac u stražarnici i čekao da dođe Morgan Oksford da ga prepozna.

Ataše za kulturu iznenadi Krejga. Bese tek prevalio tridesetu, kao i Krejg, ali je bio atletske građe, kratko ošišan, prodorno plavih očiju, sa čvrstim stiskom ruke koji je sugerisao mnogo više snage nego što je ispoljio tim zahvatom.

Poveo je Krejga do male kancelarije u pozadini i bez komentara primio dve neadresovane koverta.

Zamolili su me da vas predstavim. Večeras je prijem i koktel u rezidenciji francuskog ambasadora. Dobro mesto za start. Od šest do sedam odgovara?" Fino."

Odseo si u MonoiliMejklesu'?"

, 'Monomatapa'."

Doći ću po tebe u 17.45."

Krejg primeti vojničko izricanje vremena, pa uvrnuto pomisli; ataše za kulturu?"

Čak i pod socijalističkim Miteranovim režimom, Francuska je pokazivala karakterističan elan. Prijem je bio u bašti ambasadorove rezidencije, s trobojkom

koja se veselo lepršala na večernjem povetarcu i mirisom jasmína u cvatu, što je, nakon pucketave dnevne vreline, stvaralo iluziju svežine. Posluga beše u čarapama do članka, kanza, sa grimiznim fesom i ešarpom, služili su šampanjac bolinžer, a guščja pašteta na biskvitima beše iz Perigora. Policijska muzika pod drvećem u dnu bašte svirala je laganu talijansku operetu s bujnim afričkim taktom i samo je šareni izbor gostiju ovaj skup razlikovao od zabave koju je priredio rodezijski generalni guverner, a kojoj je Krejg prisustvovao šest godina ranije. Kinezi i Korejci benú najbrojniji i najviše su se primećivali, uživajući svoj povlašćen položaj kod vlade. Oni su bili najpostojaniji u pomoći i materijalnoj podršci snagama Sona u toku dugog šumskog rata, dok su Sovjeti napravili retku grešku, udvarajući se frakciji Matabela, zbog čega su kod sadašnje vlade ispaštali u punoj meri.

Izgledalo je da u svakoj grupi ima uljeza u zgužvanim odelima nalik na pidžame koji su se cerili i igrali se dugim ravnim loknicama, poput lutaka nekog mandarina, dok su Rusi formirali vlastitu malu grupu u kojoj su mlađi oficiri bili uniformisani Krejg primeti da među njima nema ni pukovnika. Sa sadašnje pozicije Rusi su mogli da plivaju samo uzvodno.

Morgan Oksford predstavi Krejga domaćinu i domaćici. Ambasadorka beše barem trideset godina mlađa od muža. Bila je obučena po pariškoj modi. Krejg reče; Enchante, madame i dodirnu joj ruku usnama; kad se ispravio polako ga je odmerila pre nego što se okrenula sledećem gostu u redu za prijem.

Pikering me upozorio da ste vi neka vrsta muškarčinezavodnika", ukori ga blago Morgan, ali ne želimo nikakav diplomatski incident."

,U redu, zadovoljiću se čašom šampanjca."

Naoružani čašama šampanjca, promatrali su baštu. Dame iz centralnoafričkih republika behu u narodnoj nošnji, divna kakofonija boja poput šara šumskih leptira, a njihovi muževi nosili su fino izrezbarene štapove ili mahalice za muve od životinjskih repova, muslimani među njima nosili su vezene fesove, nalik kutiji za pilule, sa kićankama koje su govorile da je reč o hadžijama koji su išli na hodočašće u Meku.

Spavaj čvrsto, Bavu", pomisli Krejg na svog dedu. Bolje je što ovo nisi nikada doživeo."

Biće najbolje da se upoznaš sa Britancima, budući da je to tvoja domaća baza", predloži Morgan i predstavi ga ženi britanskog visokog komesara, dami čeličnih vilica s lakiranom frizurou u stilu Margaret Tačer.

Ne mogu reći da sam baš uživala u onim detaljnim opisima nasilja u vašoj knjizi", reče mu strogo. Smatrate li da je to zaista bilo neophodno?"

Krejt odstrani svaki trag ironije iz svog glasa., "Afrika je zemlja nasilja. Onaj ko bi tu činjenicu skrivao ne bi bio istinski pisac." Nije bio naročito raspoložen prema kritičarima amaterima i, da bi se rasonodio, odluta pogledom po bašti.

Ono što otkri natera mu srce da poskoči među rebrima kao zver u kavezu. Sa druge strane bašte gledala ga je ona sa zelenim očima ispod neprekinute linije gustih tamnih obrva. Nosila je pamučnu suknju prišivenih džepova, ispod koje behu goli listovi nogu, otvorene sandale sa vrpcama oko članaka i običnu majicu. Gustu tamnu kosu, sveže opranu i sjajnu, beše zavezala na potiljku tankim kožnim kaišem. Iako nije bila našminkana, njena preplanula koža imala je sjaj bujnog zdravlja, a usne joj behu crvene, pune čiste mlade krvi. Preko jednog ramena bio je obešen fotoaparata nikon", a obe ruke zarila je u džepove suknje.

Promatrala ga je netremice, ali kad ju je Krejt direktno pogledao, podigla je bradu u znak male gordosti, zgledala se s njim dovoljno dugo, a onda se okrenula čoveku koji je stajao pored nje, pomno slušala šta govori i pokazala bele zube nasmejavši se kontrolisano. Muškarac beše Afrikanac, gotovo sigurno Masona, jer je nosio sveže uštirkanu uniformu regularne zimbabveanske vojske i crvene štabne epolete i zvezdice brigadnog generala. Bio je zgodan kao Hari Belafonte iz mladih dana.

Neki imaju dobro oko za konjsko meso", reče mekano Morgan, ponovo se podrugujući. Dođi, onda, da te predstavim."

Pre nego je Krejt uspeo da protestuje, Morgan već beše krenuo i morao ga je slediti.

Generale Piter Fungabera, mogu li da vam predstavim g. Krejga Meloua. G.Melou je proslavljeni romansijer."

Drago mi je, g. Melou. Izvinjavam se što nisam čitao vaše knjige. Ostaje mi tako malo vremena za užitak." Izvrsno je govorio engleski, izbor reci bio je precizan, jedino mu je naglasak bio jak.

General Fungabera je ministar za unutrašnju sigurnost", objasni Morgan.

Težak portfelj, generale." Krejg zavrte glavom i, pogledavši ga, primeti da, uprkos prodornim i okrutnim očima kao u sokola, ima nešto nežno u osmehu i Krejgu odmah postade simpatičan. Tvrd, ali dobar čovek, procenio je.

General potvrdno klimnu glavom. Ali ništa što vredi truda nikad nije lako, čak ne ni pisanje knjiga. Zar se ne slažete, Krejg?"

Krejgu se još više dopade zbog žustrine, ali budući da mu je srce jako lupalo i usta se sušila, samo je deo pažnje posvetio generalu.

„A ovo je", reče Morgan, gospođica SeliEn Džej." Krejg je pogleda u lice. Pre izvesnog vremena je isto to uradio, možda pre mesec dana? Otkrio je, međutim, da se jasno seća svake zlatne pegice u njenim očima i svake malje na obrazima.

„G. Melou i ja smo se već sreli iako sumnjam da se on seća." Okrenu se Morganu i uze ga za ruku prijateljski intimno. „Žao mi je što te nisam videla od povratka iz Amerike, Morgane. Nemam reci da ti se zahvalim što si mi pripremio izložbu. Primila sam toliko pisama..."

„I nama se isplatilo", reče joj Morgan. Sve je tu

izvrsno. Možemo li izići na ručak iduće nedelje? Pokazaću ti." Okrenu se da objasni. Poslali smo izložbu fotografija SeJiEn u sva naša afrička konzularna predstavništva. Čudesna građa, Krejg, stvarno moraš pogledati njeno delo." On je to video." SeliEn se toplo nasmeši. Ali, na žalost, g. Melou ne deli tvoje oduševljenje prema mojim skromnim naporima." Zatim se, ne dajući Krejgu priliku da protestuje, ponovo okrenu Morganu. Divno je što mi je general Fungabera obećao da će mi se pridružiti u poseti jednom centru za rehabilitaciju i omogućiti mi da snimim seriju fotografija." Prefinjenim naklonom tela efektno je isključila Krejga iz razgovora i ostavila ga da se oseća glupo i bez reci, onako po strani. General Fungabera lagano ga dotače po ramenu i povuče malo u stranu, dovoljno daleko da osigura odvojenost od ostalih.

Izgleda da imate stila u stvaranju neprijatelja, g. Melou."

Imali smo jedan nesporazum u Njujorku." Krejg pogleda SeliEn sa strane.

Otkrio sam stvarno da tu duva neki arktički vetar, ali to nisam pripisivao mladoj šarmantnoj fotografkinji, već drugima koji su na mnogo višim položajima i u povoljnijoj situaciji da vam nanesu štetu." Sada se sva Krejgova pažnja koncentrisala na Pitera Fungaberu, koji polako nastavi, vaš jutrošnji susret s mojim kolegom iz Kabineta bio je", zastao je, da kažemo besplodan."

Tobesplodanzvuči sasvim lepo", složi se Krejg.

Velika šteta, g. Melou. Ako želimo da postanemo sami sebi dovoljni u proizvodnji hrane i da ne zavisimo od naših rasističkih suseda na jugu, onda su nam potrebni farmeri s kapitalom i odluka o zemlji koja se sada zloupotrebljava."

Vi ste, generale, dobro obavešteni i dalekovidni." Krejga je zanimalo da li već svi u zemlji znaju za njegove namere.

Hvala, g. Melou. Kad budete spremni da predate molbu za kupovinu zemljišta, možda bi bilo dobro da mi učinite čast da opet sa mnom razgovarate. Službeni prijatelj, ne kaže li se tako? Moj zet je ministar za poljoprivredu."

Kada se smešio, Piter Fungabera beše neodoljiv.,A sad g. Melou, kako ste čuli, pri družicu se gospođici Džej u poseti nekim zatvorenim prostorima. Međunarodna štampa mnogo se igra pišući o njima. Jedan od njih ga je nazvao Buhenvald ili beše li ono Belsen? Dolazi mi u glavu da bi čovek vašeg ugleda mogao napraviti pravi zapis, možda uslugu za uslugu a ako biste putovali u istom društvu s gospođicom Džej, mogli biste dobiti priliku da izgladite nesporazum, zar ne?"

Još beše mračno i sveže kada je Krejg parkirao folksvagen iza hangara vazduhoplovne baze u Novom Sarumu i, vukući ruksak, provukao se kroz niski sporedni ulaz u unutrašnjost pećini nalik.

Ispred njega je stajao Piter Fungabera u razgovoru s dvojicom vazduhoplovnih podoficira, ali kad je video Krejga otpustio ih je nehajnim pozdravom i uputio se prema njemu, smešeći se.

Nosio je kamuflirnu bluzu i beretku boje crvenog burgundskog yina sa srebrnim bedžom u obliku leopardove glave. Osim noža u futroli za pojasom, nosio je samo palicu obloženu kožom.

Dobro jutro, g. Melou. Obožavam tačnost." Pogleda u Krejgov ruksak.,I sposobnost da se lako putuje."

Sagnuo se pored Krejga i kroz vrata na valjcima izišli su na čvrsto tlo.

Pred hangarom su bila parkirana dva polovna bombardera tipa kanbera". Sada ponos vazduhoplovnih snaga Zimbabvea, a nekada su nemilice bombardovali logore gerilaca preko Zambezija. Iza njih je stajala mala doterana srebrnoplava cesna 210, a Piter Fungabera krenu prema njoj baš kad se SeliEn pojavi ispod krila. Ona je proveravala letelicu i Krejg shvati da će im ona biti pilot.

Bila je odevena u vetrovku patagonija", farmerke i lagane kožne čizme, protiv komaraca. Na glavi je nosila svilenu maramu. Izgledala je sasvim profesionalno i odgovorno dok je proveravala nivo goriva u bočnim rezervoarima, a zatim je skočila na asfalt.

Dobro jutro, generale. Da li biste seli u desno sedište?"

Hoćemo li napred staviti g. Mejoua? Ja sam sve to već video."

Kako vi hoćete", hladno je klimnula Krejgu, gospodine Melou" i popela se u pilotsku kabinu. Previše svinjetine škodi dobrom jevrejskom obrazovanju."

Kao početak razgovora ova fraza imala je svoj nastavak. Krejg se bio uplašio, a ona ga je ignorisala i tek kad su njezine ruke počele da prepliću po komandama da bi proverila stanje letelice, delove opreme i smesu, shvatio je da je fraza njen lični akronim za postupak pre uzletanja, te su blage slutnje, koje je osećao prema ženskim pilotima, počele da se povlače.

Nakon uzletanja promenila je kurs i krenula u smeru severozapada, uključila automatski pilot i s kartom na krilu koncentrisala se na praćenje maršrute. Dobra tehnika letenja, priznade Krejg, ali nepovoljna za društveno opštenje.

Krasna mašina", probao je Krejg. Je li vaše vlasništvo?"

Trajna pozajmica od Svetskog fonda za divljinu", odgovori s pogledom uprtim pravo napred.

Kojom brzinom leti?"

Pokazivač brzine upravo se nalazi ispred vas, g. Melou", ućutka ga bez napora.

Piter Fungabera nagnu se preko Krejgovog sedišta i prekinu ćutanje.

Ono je Veliki stenjak", pokaza na okomitu tvorevinu ispod njih. Stene sa veoma mnogo ruda hrom, platina, zlato." Obradivo zemljište brzo je iščezavalo iza Stenjaka i nađoše se iznad prostranog područja krševitih brda i kržljivih zelenih šuma, koje su se u beskraj prostirale prema mlečnom horizontu.

Spustićemo se na pomoćni aerodrom, sa ove strane bregova Pongola. Tamo je misionarska stanica i malo naselje, ali je područje veoma zabačeno. Cekaće nas prevoz, ali do logora nam treba još dva časa vožnje", objasni general.

Imate li nešto protiv da se spustimo niže, generale?" upita SeliEn, a Piter Fungabera se nasmeši.

Nema potrebe da pitate za razlog. SeliEn me podučava značaju divljih životinja i njihovom očuvanju."

SeliEn oduže gas i spusti se niže. Toplina poče da se širi i lagana letelica poče da odskoče i zanosu se pri sudaru s vrelinom koja je izbijala iz stenovitih brda.

Područje ispod njih bilo je bez ljudskih staništa i neobrađeno.

Brda koja je bog zaboravio", promrmlja genejal. Nema izvora vode, ispaša je kisela, a onda je tu još i muva."

SeliEn razdvoji krdo velikih sivožutih grbavih antilopa u jednom malom rukavcu isušenog korita, a potom, dvadeset milja dalje, naiđe na slona mužjaka.

Spusti se do nivoa krošnji stabala, navuče zakrilca i napravi čitav niz laganih okomitih krugova oko slona odbijajući ga od šume, tako da je bio prisiljen da se suoči s kružećom mašinom načuljenih ušiju i istegnute surle.

Veličanstven je!" uzviknu ona, a vetar ih je udario kroz otvoreni prozor i odnosio njene reci. Po pedeset kilograma slonovače sa svake strane", jednom rukom je snimala kroz prozor, motor fotoaparata nikon" zvrjao je dok je ubacivala film. Bili su toliko nisko da je izgledalo da slon može surlom dograbiti vrh krila, a Krejg je mogao jasno da primeti vlažno znojenje iz zaočnih žlezda. Oseti da se hvata za krajeve sedišta.

SeliEn konačno ostavi slona, poravna krila i diže se uvis. Krejg se zavalu u sedišta sa olakšanjem.

Hladni tabani, g. Melou? Ili bi trebalo reći u jednini, taban?"

Kučka", pomisli Krejg. To je nizak udarac." Ali ona je preko ramena već razgovarala s Piterom Fungaberom.

Taj slon vredi mrtav deset hiljada dolara. Živ vredi deset puta toliko i stvoriće stotine mužjaka da ga zamene."

SeliEn je ubeđena da postoji veliki krivolovni lanac koji deluje u ovoj zemlji.

Pokazala mi je neke izuzetne fotografije i moram da kažem da počinjem da delim njenu zabrinutost."

Moram da ih nađem i zgromim, generale", bila je uporna.

Nađi ih za mene i ja ću ih zgromiti. Imaš moju reč."

Slušajući ih kako pričaju, Krejg oseti onu staromodnu emociju koje je bio svestan od prvog trena kad ih je video zajedno. Među njima nema gubljenja sklada, a Fungabera je vraški zgodan momak. Baci pogled preko ramena i oseti da ga general promatra ispitivački, a taj pogled odmah je kamuflirao osmehoin.

Šta mislite o ovom planu, g. Melou?" reče general, a Krejg iznenada poče da priča o planovima za Vode Zambezija" na Čizariri. Pričao im je o crnom nosorogu i zaštićenim područjima divljine koja ga okružuju, pričao im je da je to područje dostupno s Viktorijinih vodopada; sada ga je i SeliEn slušala pažljivo kao i general. Kad je završio, oboje su na trenutak ćutali, a onda progovori general: To ima smisla, g. Melou. Za takvim planiranjem ova zemlja očajnički vapi, a mogućnosti profita shvatiće čak i poslednji i najmanje obrazovani u mom narodu."

Zar ne bi bilo lakše da me zovete Krejg, generale?"

Hvala, Krejg, prijatelji me zovu Piter."

Pola časa kasnije Krejg ugleda galvanisani metalni krov kako blešti na suncu, a SeliEn reče: Misionarska stanica Tuti", i poče se spuštati radi prizemljenja. Ustremi se preko crkve i Krejg primeti kako im mašu sićušne figurice oko grupice potleuša. Pista je bila kratka, uska i neravna, a duvao je bočni vetar, ali SeliEn zagreba i uspravi je u momentu pred puni dodir, zatim okretanjem točka spusti levo krilo. Zaista je izvrsna, shvati Krejg.

Prašnjavi vojni landrover čekao ih je pod velikim drvetom marule podalje od piste, a tri vojnika pozdraviše Pitera Fungaberu udaranjem čizama koje podiže prašinu, a potom udaranjem kundaka. Dok je Krejg pomagao SeliEn da priveže letelicu, oni su utovarili skromni prtljag u landrover.

Kad su stigli u ravan s misionarskom školom pored crkve, SeliEn upita: Misliš li da ovde imaju učionice za devojčice?", a Piter kucnu vozača palicom po ramenu i vozilo se zaustavi.

Crna deca izbuljenih očiju strpaše se na verandu, a učiteljica iziđe da pozdravi SeliEn koja se penjala uz stepenice i da joj poželi dobrodošlicu. Učiteljica beše otprilike istih godina kao i SeliEn, dugih vitkih nogu ispod obične pamučne suknje. Bluza joj beše hirurški čista, a bele patike bez ijedne mrlje. Koža joj je bila sjajna poput kadife i imala je lice nalik na mesec, blistave zube i oči gazele kao devica Nguni,

ali u njenom držanju bilo je ljupkosti, neki svež i bistar izraz i divne, kao izvajane crte.

Ona i SeliEn razgovarale su nekoliko trenutaka, a onda je belu devojku uvela unutra.

Mislim da bismo ti i ja trebalo da se razumemo, Krejg." Piter je gledao kako dve devojke odlaze. Video sam da promatraš SeliEn i mene. Samo da ti kažem da se ja divim obrazovanju i veštini SeliEn, njenoj bistrini i inicijativi međutim, smatram da mešanja rasa ne bi smelo biti ni u kom slučaju. Za većinu evropskih žena mislim da su muškobanjaste i pokroviteljski raspoložene, a bela put bljutava."

Sad mi je lakše što to čujem, Piter", nasmeši se Krejg.

S druge strane, mala učiteljica na me deluje ti si čarobnjak reci, pozajmi mi izraz, molim te."

Pitko."

Fino."

Zrelo."

Još bolje", nasmeši se Piter. Stvarno moram naći vremena da pročitam tvoju knjigu." Zatim se ponovo uozbilji. Zove se Sara. Položila je četiri ispita na A nivou i ima diplomu nastavnice; ima kvalifikacije i za medicinsku sestru, lepa je a ipak skromna, učtiva je i odgovorna s tradicionalno lepim ophođenjem jesi li video kako nas muškarce nije direktno gledala? koje bi trebalo da je. u stvari, napredno." Piter je klimao glavom u znak odobravanja. Savremena žena sa starinskim vrlinama. Ipak, njen otac je vrač koji se oblači u kože, proriče sudbinu bacanjem kostiju i pere se od godine do godine. Afrika. Moja divna, beskonačno očaravajuća Afrika koja se neprekidno menja, koja se nikada ne menja."

Dve mlade dame vratiše se iz nusprostora iza škole veselo čavrljajući, dok je SeliEn škljocala fotoaparatom hvatajući likove dece, a potom i učiteljice koja od njih ne beše mnogo starija. Dvojica muškaraca promatrali su ih iz landrovera. Sviđaš mi se kao čovek od akcije, Piter i kako da poverujem da nisi premija za svaku nevestu?" upita Krejg. Šta čekaš?"

Ona je pripadnik Matabela, a ja Masona. Kapuleti i Montegi", jednostavno objasni Piter.,I tu je kraj."

Deca su, prateći Saru, zapevala pesmu dobrodošlice s verande, a onda na molbu SeliEn deklamovala alfabet i tablicu množenja, dok je ona snimala napregnut izraz njihovih lica. Kada se popela u landrover, deca su ćurlikala doviđenja" i mahala sve dok ih nije skrila prašina, koja se dizala u talasima.

Put je bio džombast i landrover je poskakivao preko dubokih useklina koje su se formirale za kišnog perioda u crnom lepljivom blatu, a sada osušene očvrlele u

beton. Kroz međuprostore u šumi ugledali bi plava brda na severnom horizontu, strma, izlomljena i odbojna.

Brda Pengola", reče im Piter. Rđava zemlja." A onda, kako su se približavali odredištu, počeo je da im priča šta mogu da očekuju kad stignu.

Ovi centri za rehabilitaciju nisu koncentracioni logori ali jesu, kao što i sam naziv podrazumeva, centri za prevaspitavanje i prilagođavanje na normalan život."

Baci pogled na Krejga. Ti, kao i svi mi, znaš da smo preživeli strašan građanski rat. Jedanaest godina pakla, koji je od cele generacije mlađih ljudi načinio zveri. Od samog detinjstva nisu znali za život bez automatske puške u rukama, nisu podučavani ničemu osim uništavanju i nisu naučili ništa osim da se ljudske čežnje mogu doseći prosto ubijajući svakoga ko se nađe na putu."

Na nekoliko trenutaka Piter Fungabera je začutao i Krejg primeti da lično ponovo preživljava vlastito učestvovanje u tim strašnim godinama. Lagano je uzdahnuo. Njih su, nesrećnike, zavele neke njihove vođe. Da bi ih zadržali u nevoljama i oskudici šumskog rata, obećavali su im nešto što se nikada neće ispuniti. Obećali su im plodnu zemlju za obradu i stotine rasnih grla, novac i automobile i mnogo žena po izboru." Piter ljatito odmahnu rukom. Sazdani su za velika očekivanja, a kad se ona nisu mogla ostvariti, okrenuli su se protiv onih koji su im dali obećanja. Svaki je bio naoružan, svaki izvežban vojnik koji je ubijao i koji ne bi oklevao da ponovo ubije. Šta smo mi mogli da radimo?" Piter prestade da govori i pogleda na sat. Vreme je da se ruča i protegnu noge", predloži.

Vozač je parkirao na mestu gde je put prelazio visokim zemljanim nasipom i penjao se na drveni most preko rečnog korita u kojem je hladna zelena voda prelazila preko talasastih peščanih obala, a visoke trske klimale glavama sa obe strane. Pratioci su naložili vatru, pekli klipove kukuruza i kuvali čaj malavi", dok je Piter ležerno vodio svoje goste nasipom i nastavio govor.

Kod nas Afrikanaca nekada je postojao jedan običaj. Ako bi neko od mlađih pripadnika plemena postao neobuzdan i oglušivao se o plemenske zakone, bio bi poslan u šumski logor, gde bi ga stariji izdevetali i doveli u red. Centri za rehabilitaciju su osavremenjena verzija tradicionalnog šumskog logora. Nećemo mi posetiti letnjikovac medicinskog kluba. Ti ljudi su žilavi i samo će tvrd tretman barem malo da ih popravi. S druge strane, nisu to logori za istrebljenje recimo da odgovaraju vojnom pritvoru u britanskoj armiji." Krejg beše oduševljen čestitošću

Pitera Fungabere. Možete slobodno razgovarati sa svakim zatočenikom, ali vas moram zamoliti da ne švrljate sami po šumi to se osebno odnosi na te, SeliEn". Piter joj se pri tom nasmeši. Ovo je sasvim izolovano i divlje mesto. Otpaci i prljavi odvodni kanali privlače hijene i leoparda koji postaju neustrašivi i drski." Jeli su mršavi ručak, kruneći pečeni kukuruz prstima i proterujući ga kroz grlo jakim crnim, previše zašećerenim čajem.

Ako ste spremni, idemo dalje." Piter ih povede ka landroveru i posle jednog sata stigli su u Centar za rehabilitaciju Tuti.

U toku šumskog rata to beše jedno od zaštićenih sela" koje je podigla Smitova vlada u pokušaju da zaštiti crne seljake od zastrašivanja gerilaca. Središnji stenoviti brežuljak bio je potpuno očišćen od vegetacije, gomila sivog granitnog okruglog kamenja na čijem je vrhu podignuta mala utvrda od vreća s peskom, s puškarnicama za mitraljeze, platformama za paljbu, šančevima i bunkerima. Ispod utvrde nalazio se logor, redovi koliba od kolja i blata, mnoge samo s pola zida da se obezbedi cirkulacija vazduha, a bile su sagrađene oko neke vrste prašnjavog trga, koji je mogao služiti kao mesto za paradu ili fudbalsko igralište, jer su sa obe strane postojali ostaci golova, a na strani do tvrđave nalazio se čvrsti, beli, lepo okrečeni zid koji se tu nije uklapao.

Dvostruka ograda od bodljikave žice, unutar koje se nalazio duboki jarak, okruživala je logor. Žica je bila visoka tri metra i čvrsto spletena. Dno jarka beše gusto zasađeno zašiljenim drvenim koljem, a na svakom ćošku ograde nalazile su se visoke stražarnice, sa spoljne strane. Stražari na jednoj kapiji pozdraviše landrover i oni se polako uvezoše stazom koja je išla uz rub vežbališta.

Dvetri stotine crnih mladića, odevenih samo u žute kratke pantalone, žestoko je po suncu radilo fiskulturu na povike uniformisanih crnih instruktora. U kolibama otvorenih zidova stotine drugih sedelo je poredano na goloj zemlji, deklamujući u horu lekciju s ploče.

Kasnije ćemo obići logor", reče im Piter. Najpre da se smesti te."

Krejgu beše dodeljen bunker u tvrđavi. Zemljani pod bio je taman očišćen i poprskan vodom, da bi se osvežio i prašina slegla. Jedinu nameštaj behu prostirač spleten od trske i zavesa od džaka na ulazu. Na prostiraču se nalazila kutija šibica i jedno pakovanje sveca. Krejg pretpostavi da je u pitanju luksuz rezervisan za specijalne goste.

SeliEn beše dodeljen bunker na suprotnoj strani rova. Nije pokazala zaprepaštenost primitivnim uslovima, a kad je Krejg provirio iza zavese, video je da sedi na prostiraču, čisteći leće aparata i stavlajući film.

Piter Fungabera se izvinio i otišao rovom do komandnog mesta na vrhu brežuljka. Posle nekoliko minuta upali se elektrogenerator i Krejg ču Pitera kako se preko radija obraća na šona jeziku, koji, zbog brzine nije mogao da prati. General se vratio nakon pola časa.

Za jedan sat će se smračiti. Sići ćemo dole i gledati kako zatvorenici primaju večernji obrok."

Behu se ćutke svrstali u red, vukući se napred da bi dobili hranu. Ni osmeha ni grubih šala. Za bele posetioce i generala ne pokazaše ni najmanje radoznalosti. Uobičajeni red", naglasi Piter. Kačamak i zeleniš." Svaki čovek je dobio grumen zagorelog kača80

maka koji je kašikom stavljan u porciju, a povrh njega kuvano povrće.

Meso jednom nedeljno. Duvan jednom nedeljno oboje može biti uskraćeno zbog lošeg ponašanja." Piter je govorio baš onako kako je bilo. Ljudi behu mršavi, rebra su se rešetkasto ocrtavala ispod tvrdih mišića, nikakvog traga sala ni na jednom od njih. Alapljivo su gutali hranu još na nogama, upotrebljavajući prste da bi očistili porciju. Mršavi, ali ne ispijeni, izmučeni, ali ne Upsali, proceni Krejg, a onda mu se oči suziše.

Taj čovek je povređen." Purpurna masnica videla se čak i na njegovoj, suncem oprljenoj, koži.

Možeš s njim porazgovarati", Piter ga pozva i kad mu Krejg postavi pitanje na sindebele jeziku, ovaj odmah odgovori.

Vaša leđa šta se dogodilo?"

Tukli su me."

Zašto?"

Tukao sam se s jednim drugim zatvorenikom."

Piter pozva jednog od stražara i upita ga nešto tiho na šona jeziku, aonda objasni: Ubo je jednog drugog zatvorenika oružjem sačinjenim od naoštrene žice za ogradu. Lišen je mesa i duvana dva meseca i kažnjen s petnaest udaraca, teškom batinom. Ovo je baš tip asocijalnog ponašanja koje želimo da sprečimo."

Dok su se vraćali preko vežbališta pored beloga zida, Piter nastavi: Sutra ćete obići logor. Odlazimo prekosutra u zoru."

Jeli su sa Šona oficirima iz lonca, a hrana je bila ista kao i zatvorenička, s dodatkom kuvanog žilavog mesa neodređenog porekla i sumnjive svežine. Čim su završili s jelom Piter Fungabera se izvinio i poveo oficire iz bunkera, ostavljajući Krejga i SeliEn nasamo.

Pre nego što je Krejg mogao da smisli šta da kaže, SeliEn ustade bez reci i iziđe. Krejg je taman bio na ivici strpljenja i ovo ga strašno uvredi. Skoči i krenu za njom. Zatekao ju je na platformi za paljbu glavnog šanca, zasela je na grudobran od vreća s peskom i obgrlila kolena zureći dole na logor. Pun mesec beše se taman podigao iznad brda na horizontu. Nije se ni osvrnula kad joj je Krejg prišao s leđa, a njegov bes iščeze baš onako iznenada kako se i pojavio.

Poneo sam se kao svinja?" izusti.

Ona samo čvršće obgrli kolena i ne reče ništa.

Kad smo se prvi put sreli, prolazio sam kroz ozbiljnu krizu", nastavi on tvrdoglavo. Neću da vas mučim detaljima, ali knjiga koju sam pokušavao da napišem, prosto beše blokirana i bio sam izgubljen. Iskalio sam se na vama."

Ona još nije pokazivala da ga sluša. Dole u šumi iza dvostruke ograde iznenada se začu užasna dreka i vrisci turobnog smeha koji su se naizmenično pojačavali i stišavali, jecanje i zavijanje, sve se to javljalo na desetak mesta oko logora, da bi na kraju počelo da nestaje u nizu nižih tonova cerenja, roktanja i samrtničkih uzdaha.

Hijene", reče Krejg, a SeliEn lagano zadrhta i ispravi se kao da će ustati.

Molim vas." Krejg oseti očajnički ton u vlastitom glasu. Samo još jedan trenutak. Dugo već tražim priliku da vam se izvinim."

Nije potrebno", reče ona. Bilo je drsko da od vas očekujem da vam se dopadne moje delo." Njen ton ne beše ni najmanje pomirujući. Mislim da sam dobila ono što sam tražila!"

Vaše delo vaše fotografije", glas mu je postao tiši, mene su zaplašile. Zato je moja reakcija bila tako pakosna, tako detinjasta."

Sada se prvi put okrenula prema njemu da ga pogleda, a mesec je posipao srebro po njenom licu. Zaplašile vas?", upitala je.

Prenerazile me. Znae, nisam mogao da radim. Počinjao sam verovati da sam na sporednom koloseku, da je moja knjiga srećna slučajnost i da u meni nema pravog dara. Neprestano sam se vraćao policiji i uvek osećao prazninu", sad gaje netremice promatrala, usne su joj se malko razdvojile, a oči behu tajanstveni pehari tame, a onda ste me vi lupili tim vraškim fotografijama i izazvali me da im se suprotstavim."

Lagano je vrtela glavom.

Vi to, možda, niste želeli. ali tako je bilo izazov. Izazov koji nisam imao hrabrosti da prihvatim. Bojao sam se, razbesneo vas i za to se celo vreme kajem."

Svidele su vam se?" upita.

Prodrmale su moj mali svet. Ponovo su mi otkrile Afriku, ispunile me čežnjom. Kad sam ih video, znao sam šta mi nedostaje. Bio sam pod šokom nostalgije kao dečarac prve noći u đaćkom domu." Ose ti gušenje u grlu i ne beše ga sram. Te vaše fotografije naterale su me da se vratim ovamo."

Ja nisam razumela", reče ona i oboje začutaše. Krejg je osećao da će zajecati ako ponovo progovori, jer su suze samosažaljenja već vlažile očne kapke.

Dole u logoru ispod njih neko je počeo da peva. Bese to lepi afrički tenor koji je taman dopirao na vrh brežuljka, a ipak bio jasan, tako da je Krejg prepoznao reci. Bila je to stara ratnička pesma plemena Matabela, ali sada pevana kao lament, koji kao da je u sebi sadržavao svu patnju i tragediju kontinenta; ni hijene se nisu čule dok je glas pevao:

Krtice su pod zemljom negde, Jesu li mrtve'? pitaše kćeri Mašobana. Slušajte, device divne, zar ne čujete Da se nešto miče u tami?"

Glas pevača konačno iščeze, a Krejg pomisli na stotine tih momaka koji leže budni u tišini na svojim prostiračima, izazvani i rastuženi pesmom kao i on sam.

Tada SeliEn ponovo progovori. Hvala što ste mi rekli. Znam koliko vas je to moralo stajati." Dodaće njegovu голу mišku lakim dodirrom prstiju, jeza mu prostruji kroz telo i srce mu poskoči.

Ona zatim ispravi noge, lako skoči s grudobrana i šmugnu niz šanac. Čuo je kako džakzavesa pade na ulaz u njen bunker i kako kresnu šibicu da upali svecu.

Znao je da neće moći da spava, tako da je i dalje stajao osluškujući afričku noć i promatrajući Mesec. Polako počeo da oseća da reći u njemu rastu kao voda u

izvoru koji je bio ispražnjen do dna. Iščeze njegova tuga i zameni je lepo uzbuđenje.

Siđe u svoj bunker i upali jednu od sveca, stavi je u nišu zida i izvadi svesku i hemijsku olovku. Recu su ključale i penušale se u njegovom mozgu poput kipućeg mleka. Položi vrh olovke na beli papir s linijama i ona sama poleti kao da je živa. Recu su izlazile iz njega štrcajući veselim, odavno potiskivanim orgazmom i neuredno se prosipale po papiru. Zaustavljao se samo da upali novu svecu sa trupca u udubljenju.

Ujutro mu oči benu crvene i peckale su ga od naprezanja. Osećao je malaksalost i drhtao je kao da je trčao predaleko i prebrzo, ali tri četvrtine sveske bile su ispunjene i osećao je čudno ushićenje.

To ushićenje je trajalo do poodmaklog vrućeg jutra, pojačano promenom držanja SeliEn prema njemu. Još je bila rezervisana i čitljiva, ali ga je bar slušala dok je govorio i odgovarala ozbiljno i razmišljajući. Jednom ili dvaput čak se nasmešila i tada su njena prevelika usta i nos bar bila u skladu sa ostatkom lica. Krejgu je bilo teško da se koncentriše na nevolju ljudi koje su došli da vide, dok nije shvatio sažaljenje SeliEn i čuo kako prvi put slobodno govori.

Bi'o bi ih tako lako odbaciti kao zverske zločince", mrmljala je promatrajući njihova bezizražajna lica i obazrive oči, dok ne shvatite kako su lišeni svih čovečnih uticaja. Većina njih je silom odvedena iz učionica dok su bili deca i dovedena u gerilske logore za obuku. Oni ništa nemaju, nikada ništa nisu posedovali osim puške AK47. Kako da očekujemo da poštuju tuđu ličnost i vlasništvo? Krejg, molim te pitaj onoga koliko mu je godina."

Ne zna", prevede joj Krejg. Ne zna kad je rođen ni gde su mu roditelji."

On čak nema ni obično pravo nasleđa", naglasi SeliEn, a Krejg se iznenada seti kako može grubo da odbije vino koje mu nije sasvim po ukusu ili kako bez razmišljanja može da naruči novo odelo ili da uđe u prvu klasu nekog aviona dok ovi ljudi nose samo par pocepanih kratkih pantalona, bez cipela ili čebeta da se zaštite.

Provalija između onih što imaju i onih što nemaju u ovom svetu sve će nas progutati do uništenja", govorila je SeliEn dok je kroz leće nikona snimala to čitljivo životinjsko pomirenje, koje leži sa one strane očaja. Pitaj onoga kako s njim postupaju", bila je uporna, a kad ga Krejg upita ovaj je buljio ne shvatajući,

kao da pitanje ne znači ništa. Krejgovo dobro raspoloženje polako je nestajalo kao jutarnja magla.

U otvorenim kolibama nastava je bila o političkoj orijentaciji i ulozi odgovornog građanina u socijalističkoj državi. Dijagrami na ploči pokazivali su odnos parlamentarne vlasti prema pravosudnoj i izvršnoj. Na ploču ih je precrtala polupismena ruka dosadom ophrvanih instruktora, a redovi zatočenika ponavljali su ih kao papagaji. Očito nerazumevanje onoga što govore još više rastuži Krejga. Dok su se s naporom penjali uzbrdo prema svojim prebivalištima, Krejgu na um pade jedna misao i obrati se Piteru Fungaberi.

Svi ljudi ovde su pripadnici plemena Matabela, zar ne?"

Tako je", potvrdi Piter. Plemena držimo odvojeno tako se smanjuje trvenje."

Ima li igde Sona zatvorenika?" bio je uporan Krejg.

Naravno da ima", uveravao ga je Piter. Logori za njih su u istočnim planinama potpuno isti uslovi..."

Pri zalasku sunca uključen je generator radija i posle dvadeset minuta Piter Fungabera sišao je u bunker gde je Krejg čitao i ispravljao ono što beše napisao prethodne noći.

Ima za tebe poruka, koju je preneo Morgan Oksford iz Američke ambasade."

Krejg odmah skoči na noge. Uredio je da mu se odgovor Henrija Pikeringa prosledi čim stigne. Uzeo je papir na kojem je Piter upravo pribeležio radioporuku i pročitao: Za Meloua. Stop. Moje lično oduševljenje za vaš projekat ne dele drugi. Stop. Eš Levi nije voljan da pomogne ili garantuje. Ovdašnji odbor za pozajmice zahteva pojedinosti o paralelnim materijalnim sredstvima pre ulaganja kapitala. Stop. Žalim i sve najbolje. Henri."

Krejg pročitao poruku jedanput brzo, a zatim polako.

Nije moja stvar", progovori Piter Fungabera, ali pretpostavljam da se radi o tvojim planovima za mesto koje zovešVode Zambezija'?"

Tako je i bojim se da jednom zasvagda na njih stavlja tačku", reče Krejg sa gorčinom.

Henri?"

Prijatelj, bankar, možda sam se na njega previše oslonio."

Da", reče zamišljeno Piter Fungabera, izgleda da je tako, zar ne?"

Iako prethodne noći nije spavao, Krejg se mučio da zaspi. Prostirač beše tvrd poput gvožđa, a pakleni hor hijena bio je eho njegovog turobnog raspoloženja. Na dugom putu natrag do stanice Tuti sedeo je pored vozača i nije učestvovao u razgovoru Pitera i SeliEn u sedištu iza njega. Tek sada shvati koliko je polagao na kupovinu Rolands kompanije i bio je gnevan na Eša Levija koji je odbio da mu pruži podršku i Henrija Pikeringa, koji nije bio dovoljno uporan, te na članove njegovog prokletog odbora, koji ne vide ni prst pred vlastitim nosom.

SeliEn je još jednom insistirala da se zaustave kod škole, da bi osvežila poznanstvo sa Sarom, Matabele učiteljicom. Ovaj put Sara je bila pripremljena i ponudila je svojim gostima čaj. Neraspoložen za zadevanja, Krejg sede na niski zid verande odvojen od drugih i poče da planira, bez stvarnog optimizma, kako da osujeti odbijanje Henrija Pikeringa.

Sara mu čedno priđe sa emajliranim peharom čaja na izrezbarenom poslužavniku. Dok gaje posluživala, leđima je bila okrenuta prema Piteru Fungaberi.

Kada krokodil ljudožder zna da ga lovac traži, zakopa se u mulj na dnu najdublje bare", tiho je govorila na sindebele jeziku, a kad leopard napada, on napada u tami."

Iznenaden, Krejg je pogleda u lice. Oči joj nisu više gledale u zemlju i nekakav divlji i gnevni sjaj javi se u njihovoj tamnoj dubini.

Mora da su bili bučni Fungaberini štenci", nastavi isto tako tiho, nisu mogli jesti dok ste vi bili tamo. Bili su gladni. Da li ste ih čuli, Kupela?" upita, a ovaj put Krejg se zaprepašćeno trgnu. Sara je upotrebila ime koje mu je dao drug Pazi. Kako ga je saznala? Šta podrazumeva podFungaberinim štencima'?

Pre nego što je Krejg mogao da odgovori, Piter Fungabera ga pogleda i vide Krejgovo lice. Hitro se podiže i pređe verandu. Crna devojka odmah skide pogled sa Krejgovog lica, lagano se pokloni i povuče se s praznim poslužavnikom. Nemoj da te razočarenje dotuče. Dođi i pridruži nam se." Piter je prijateljski položio ruku na Krejgovo rame.

Razmišljala sam, Krejg. To mesto koje ti zovešVode Zambezijamora biti samo pola sata leta odavde. Našla sam reku Čizarira na karti. Mogli bismo na povratku malo skrenuti i preleteti tuda."

Nema svrhe", Krejg odmahnu glavom.

Zašto ne?" upita ona, a on joj pruži parče papira sa Pikeringovom porukom.

Veoma mi je žao. Krejg shvati da je iskrena i njena briga malko ga uteši. Hteo bih da vidim to područje", iznenada uskoči Piter Fungabera, a kad Krejg ponovo odmahnu glavom, glas mu postade tvrđi. Proći ćemo tuda", reče odlučno, a Krejg neodlučno slegnu ramenima.

Krejg i SeliEn pažljivo osmotriše kartu. Bare moraju biti ovde gde se ovaj potok pridružuje reci." Brzo je radila kalibarskim šestarom i kompjuterom za merenje odstupanja vetra.

O kej. Dvadeset dva minuta leta uz ovaj vetar."

Dok su leteli i SeliEn proučavala teren, sravnjujući ga s kartom, Krejg je mozgao o recima Matabele devojke. Fungaberini štenci." Zvučalo je to nekako preteći, a upoteba imena Kupela" još više ga je mučila. Postojalo je samo jedno objašnjenje: ona je u kontaktu s gerilcima i verovatno je član grupe otpadnika. Šta je mislila pod alegorijom o leopardu i krokodilu i Fungaberinim štencima? Ma šta da je u pitanju, koliko bi nepristrasna i pouzdana mogla ona biti kao simpatizer gerilaca? Evo reke", reče SeliEn, oduže gas i poče da se spušta prema vodi koja je svetlucala kroz krošnje stabala.

Letela je vrlo nisko duž reke i, uprkos gustom pokrivaču vegetacije, uspevala da dokuči krda divljih životinja, a čak jednom, uz vrisak radosti, i velikog crnog nosoroga nalik steni u gustom cestaru abonosovine.

Onda je iznenada pokazala napred. Pogledajte to!"

Na zavoju reke beše proplanak oivičen visokim rečnim stablima, gde je paslo krdo zebri koje su već dizale prašinu, panično galopirajući pred letelicom koja se približava.

Kladim se da se tu mogu spustiti", reče SeliEn i navuče zakrilca usporavajući cesnu i spuštajući joj kljun da bi imala bolji pregled. Zatim odvoji točkove za ateriranje. Napravi par laganih letova iznad proplanka, svaki put niže od prethodnog, dok joj pri četvrtom prolasku točkovi nisu bili samo na pedesetak santimetara iznad tla, kad su mogli videti otiske kopita u prašini.

Tvrdo i čisto", reče i u sledećem prolasku dotače zemlju i odmah primeni maksimalno sigurnosno kočenje, koje zaustavi letelicu za manje od sto pedeset koraka.

Dama ptica", uz osmeh reče Krejg, a ona osmehom uzvratila na kompliment.

Napustiše cesnu i krenuše preko ledine ka pojasu šume, prodoše po tragu divljači i iziđoše na stenovitu strminu iznad reke.

Scena je predstavljala tipičnu afričku kameju. Bele peščane obale i vodom izlizane stene, koje blešte kao krljušti reptila, nisko granje ukrašeno gnezdima tkalaca iznad duboke zelene vode, visoka stabla sa belim zmijolikim korenjem koje puže po stenju a iza svega toga otvorena šuma.

Divno je", reče SeliEn i poče da šara aparatom.

Ovo bi bilo dobro mesto za jedan od tvojih kampova", Piter Fungabera pokaza na velike grumenite hrpe slonovske izmetine, na beloj peščanoj obali ispod njih.

Veličanstveni vidikovac."

Da, mogao je biti", složi se Piter. Izgleda odveć dobar da prođe po toj ceni. Ovde mora da leže milioni dolara profita."

Za dobrog afričkog socijalistu, govoriš kao prljavi kapitalista", reče mu Krejg mrzovoljno.

Piter se na to nasmeši. Zaista kažu da je socijalizam idealna filozofija dotle dok je kapitalisti plaćaju."

Krejg ga oštro pogleda i prvi put primeti sjaj dobre stare zapadnoevropske zavisti u očima Pitera Fungabere.

Obojica su ćutala gledajući SeliEn u koritu reke kako traži ugao da snimi kompozicije drveta, stene i neba.

Krejg." Piter se očito odlučio. Ako bih ja mogao obezbediti deo ulaganja koji zahteva Svetska

banka, smatram da bih imao učešća u deonicama kompanije Rolands."

Mislim da bi na to imao pravo." Krejg oseti da zgasli žar nade počinje da tinja, a u tom trenutku pozva ih SeliEn: Kasno je, imamo dva i po časa leta do Hararea."

U vazdušnoj bazi Novi Sarum Piter Fungabera se pozdravi s njima.

Nadam se da će slike dobro ispasti", reče dami, a Krejgu: Bićeš u Monomatapi?

Naći ću se tamo s tobom u roku od tri dana."

Pope se u vojni džip koji ga je čekao, dade znak vozaču i mahnu im palicom pri odlasku.

Imaš li kola?" upita Krejg SeliEn, a kad ona odmahnu glavom nastavi: Ne mogu da ti obećam da ću voziti kao što ti letiš hoćeš li reskirati?"

Imala je stan u starom kvartu na avenijama, nasuprot vladinoj zgradi. Dovezao ju je do ulaza.

Jesi li za večeru?" upita je.

Imam mnogo posla, Krejg."

Obećavam da neće biti dugo samo za pomirenje. Dovešću te kući do deset."

Teatralno spusti ruku na srce i ona omekša.

U redu, u sedam sati ovde", pristade, a on je pogledom isprati uza stepenice, pre nego što upali folksvagen. Korak joj beše poslovan i žustar, ali zadnjica joj je izgledala sasvim frivolno u farmerkama.

SeliEn je predložila restoran u kojem ju je krupni vlasnik s bradom dočeka kao kraljicu i u kojem je govedina bila bolja no igde gde je Krejg pre toga jeo, debela, sočna i mekana. Pili su vino kaberne" sa Rta dobre nade i od ukočenog početka razgovor je bivao sve lakši, tako da na kraju Krejg nije morao da produžava veče izmotavanjem.

Bilo je lepo dok sam bila samo pomoćni tehničar u Kodaku, ali kad su me počeli pozivati na ekspedicije kao službenog fotografa, a potom imala vlastite izložbe, on to jednostavno nije mogao da podnese, prvi muškarac koji je bio ljubomoran nanikon'."

Koliko ste bili u braku?"

Dve godine."

Nemate dece?"

Hvala bogu, ne."

Jela je kao što je hodala brzo, lepo i efikasno, pa ipak s dozom čulnog uživanja, a kad je završila pogledala je na svoj zlatni roleks".

Obećao si do deset", reče mu i, uprkos njegovim protestima, krajnje savesno podelila je račun na pola i platila svoj deo.

Kad je parkirao iza njenog stana, pogledala ga je na trenutak ozbiljno, pre nego što je upitala: „Kafa?"

Sa najvećim zadovoljstvom." Poče da otvara vrata, ali ga ona zadrža.

Da odmah raščistimo. Kafa je instant neskafe i to je sve. Nema gimnastike, ničeg nema, o kej?"

„O kej", pristade on.

Idemo."

U stanu je imala portabl magnetofon, jastuke obložene šatorskim platnom i kamp ležaj na kojem je vreća za spavanje bila uredno složena. Osim jastuka, pod beše go, ali uglačan, a zidovi obloženi fotografijama. Šetao je, razgledajući ih, dok je ona pripremala kafu u kuhinjici.

Ako ti treba kupatilo, tamo je, samo pazi", doviknu mu.

To više beše mračna komora nego mesto za pranje, sa neprozirnim šatorskim krilima od crnog najlona iznad tuša, sa posudama sa hemikalijama i fotografskim papirom tamo gde bi u svakom drugom ženskom kupatilu bili mirisi i sapuni. Izvalili su se na jastuke, pili kafu, slušali sa trake Betovenovu Petu simfoniju i razgovarali o Africi. Jednom ili dvaput uzgred se osvrnula na njegovu knjigu, pokazujući da ju je pročitala s pažnjom.

Sutra moram uraniti", reče i uze mu praznu solju iz ruke. Laku noć, Krejg."

Kada te mogu ponovo videti?"

Nisam sigurna, sutra rano letim u planine. Ne znam kad ću se vratiti." Videvši izraz njegovog lica, omekša. Kada se vratim nazvaću te u Mono ako ti odgovara?"

Odgovara mi.",

Krejg, počinješ da mi se sviđaš verovatno kao prijatelj, ja ne tražim avanture. Još sam ranjiva", reče mu kad su se rukovali na vratima stana.

Uprkos njenom odbijanju, Krejg je osećao neobično zadovoljstvo dok se vozio u Monomatapu". U ovoj fazi nije hteo svoja osećanja prema njoj dub90

lje da analizira, niti da odredi svoje namere. To, da ne bude samo još jedna slavna ličnost koju će ona upisati u svoju beležnicu, beše prosto prijatna promena. Njena snažna fizička privlačnost tištala ga je još više zbog otpora koji je pružala, a cenio je njenu darovitost i obrazovanje i do kraja simpatisao njenu ljubav prema Africi i sažaljenje prema njenim narodima.

Za sada je to dovoljno", reče sam sebi kad je parkirao folksvagen.

Zamenik direktora dočekaog ga je u holu hotela lomeći ruke od muke i uveo ga je u svoju kancelariju.

Gospodine Melou, dok ste bili napolju imao sam posetu specijalne policije. Morao sam otvoriti vaš sef i pustiti ih u vašu sobu."

Do vraga, zar smeju to da rade?" Krejg je bio besan.

Vi ne shvatate, ovde oni mogu da rade što žele", nastavi zamenik. Ništa nisu uzeli iz sefa, g. Melou u to vas mogu uveriti."

Ipak, želeo bih da proverim", zahtevao je Krejg.

Prelistao je čekove, bili su na broju. Povratna avionska karta nije dirana, kao ni pasoš ali su čeprkali po priboru za preživljavanje" kojim ga je snabdeo Henri Pikering. Pozlaćeni bedž područnog savetnika bio je otkaćen svojoj kožnoj kutijici. Ko je mogao da naredi ovakvu pretragu?" upita zamenika kad su zatvorili sef. Samo neko s prilične visine."

Tungata Zebive", pomisli s gorćinom. Ti pokvareno njuškalo, kako si se promenio." Reportažu o poseti Centru za rehabilitaciju za Henrija Pikeringa poneo je u Ambasadu, a primio ju je Morgan Oksford i ponudio ga kafom. Mogao bih se ovde zadržati duže nego što sam mislio, ali u hotelskoj sobi jednostavno ne mogu da radim."

Morgan slegnu ramenima. Stanove je vraški teško naći, ali pogledaću šta mogu da uradim."

Telefonirao mu je sledećeg dana. Krejg, jedna od naših de vojaka odlazi kući na jednomesečni odmor.

Ona te obožava i iznajmiće ti stan za šest dolara. Odlazi sutra."

Stan je podsećao na atelje, ali beše udoban i zračan. Veliki sto dobro će doći kao radni. Odloži nasred stola štos praznog papira i pritisnu ga ciglom, a pored njega stavi Mali oksfordski rečnik i glasno reče: Ponovo na poslu."

Skoro da beše zaboravio kako brzo protiče vreme u zemlji nedodžiji i u dubokoj čistoj radosti promatranja ispunjenih listova papira kako se množe na drugom kraju stola.

Morgan Oksford mu je telefonirao dva puta u toku sledećih nekoliko dana, oba puta da ga pozove na diplomatske zabave i oba puta Krejg je odbio, a na kraju isključio telefon. Kada se četvrtog dana malo opustio i ponovo uključio telefon, u istom trenu je zazvonio.

Gospodine Melou!" Bese to neki afrički glas. Imali smo mnogo poteškoća da vas pronađemo. Ostanite, molim vas, na liniji za generala Fungaberu."

Krejg, ovde Piter." Poznati teški naglasak i šarm. Možemo li se naći popodne? Poslaću vozača."

Privatna rezidencija Pitera Fungabere nalazila se petnaest milja od grada, na brežuljcima s pogledom na jezero Makilvane. Kuću je 1920. sagradio bogati doseljenik, mlađi sin i crna ovca jednog engleskog vlasnika manufakture. Najpre je

kuća bila okružena velikim verandama i belim ukrasnim strehama, a potom s pet jutara travnjaka i cvetnog drveća.

Stražar Treće brigade pod punom ratnom opremom pretresao je pažljivo Krejga i vozača na kapiji, pre nego što ih je pustio u generalovu vilu. Kad se Krejg popeo stepenicama, na vrhu ga je dočekaao Piter Fungabera. Bio je odeven u bele pamučne pantalone i svilenu grimiznu košulju kratkih rukava, koja se veličanstveno slagala s njegovom kodifastocrnom kožom. Sa rukom prijateljski prebačenom preko Krejgovog ramena, poveo ga je preko verande do male grupe ljudi koji su sedeli.

Krejg, mogu li da ti predstavim gospodina Mušarevu, guvernera Poljoprivredne banke Zimbabvea. Ovo je gospodin Kapvepve, njegov pomoćnik, a ovo je g. Koen, moj pravozastupnik. Gospodo, ovo je Krejg Melou, slavni pisac."

Rukovali su se. Piće, Krejg? Mi pijemobladi meri'."

Baš bi mi to leglo, Piter."

Sluga s belim kratkim čarapama, uspomena na kolonijalno vreme, donese Krejgu piće, a kad je otišao, Piter Fungabera jednostavno reče: Poljoprivredna banka Zimbabvea pristala je da bude tvoj lični garant za pozajmicu od pet miliona dolara od Svetske banke, ili njene udružene banke u Njujorku."

Krejg je zinuo od čuda.

Tvoja veza sa Svetskom bankom nije baš jako čuvana tajna. Henri Pikering je i nama dobro poznat", nasmeši se Piter i brzo nastavi: Naravno, postoje određeni uslovi i dogovori, ali mislim da oni neće biti prepreka." Okrenu se svom belom pravozastupniku. Dokumenta imaš, Izi? Dobro, hoćeš li dati po jedan primerak gospodinu Melouu, a onda nam sve pročitati."

Isador Koen namesti naočari, složi debeli štos dokumenata ispred sebe i poče. Prvo, ovo je odobrenje za kupovinu zemljišta. Ovlašćenje za Krejga Meloua, britanskog državljanina i građanina Zimbabvea, da kupi deo privatne zemljoposedničke kompanije Rolands. Odobrenje potpisuje predsednik države, a sapotpisuje ministar poljoprivrede."

Krejg je razmišljao o obećanju Tungate Zebivea da će zabraniti odobrenje, a onda se seti da je ministar poljoprivrede zet Pitera Fungabere. Gledao je u generala, ali je pomno pratio čitanje njegovog advokata.

Kako je prelazio na koji dokumenat, Isador Koen ga je pažljivo čitao, ne izostavljajući čak ni uvodni deo, zaustavljajući se na kraju svakog paragrafa radi pitanja i objašnjenja.

Krejt je bio toliko uzbuđen da mu je bilo teško da sedi mirno i da zadrži miran i poslovan glas. Trenutni strah, koji beše osetio pri Piterovom iznenadnom pominjanju Svetske banke, bio je zaboravljen i došlo mu je da vrišti i skače po verandi: njegov je Rolands, njegov Kingslin, njegov Kvinlin i njegove su Vode Zambezija".

Čak i u ovom oduševljenju javi se jedan paragraf koji zazvuča kao potmula opomena, kada ga Isador Koen pročita.

Sta, do vraga, to znači neprijatelj države i naroda Zimbabvea?" tražio je da mu objasne.

To je standardna klauzula u svim dokumentima", umiri ga Isador Koen. Prosto izraz patriotskog osećanja. Poljoprivredna banka je vladina ustanova. Ako bi se zajmo tražilac angažovao u izdajničkoj aktivnosti i bio proglašen neprijateljem države i naroda, Poljoprivredna banka morala bi da prebaci sve svoje obaveze na okrivljenu stranu."

Je li to po zakonu?" bio je sumnjičav Krejt, a kad ga je advokat uverio da jeste, nastavio je: Mislite da će banka zajmodavac to prihvatiti?"

Oni su to već napravili s drugim ovakvim ugovorima", reče mu guverner. Kao što reče gospodin Koen, to je standardna klauzula."

Na kraju krajeva, Krejt, ti ne nameravaš da vodiš oružanu revoluciju da zbaciš našu vladu, je li tako?" smešio se Piter Fungabera.

Krejt uzvratila slabim osmehom., U redu, ako će to prihvatiti američka banka, pretpostavljam da mora biti čisto."

Čitanje je trajalo bezmalo jedan sat, a onda je guverner Mušareva potpisao sve primerke, a njegov pomoćnik i general Fungabera potpisali su se kao overači.

Zatim dođe red na Krejta, pa opet na svedoke i na kraju svoj pečat opunomoćenika pod zakletvom stavi Isador Koen.

Gotovo je gospodo, potpisano, pečaćeno i uručeno."

Jesam li zaboravio napomenuti?" zlobno se smeškao Piter Fungabera. Guverner Kapvepe je juče popodne razgovarao sa Pikeringom, u deset ujutro po njujorškom vremenu. Novac će biti tebi na raspolaganju čim garancija bude u

njegovim rukama." Snebivljivom sluzi klimnu glavom. Sad možeš doneti šampanjac."

Nazdravljali su za Poljoprivrednu banku, za Svetsku banku i kompaniju Rolands, i tek kad je ispražnjena i druga boca šampanjca, dva crna bankara nevoljko su se oprostili.

Kad je njihova limuzina krenula nizbrdo, Piter Fungabera uze Krejga za ruku. A sad da razgovaramo o povišici mog procenta. Gospodin Koen ima papire."

Krejg ih pročita i oseti da mu se krv leđi u žilama. Deset posto", gušio se, deset posto na plaćanje Rolandsovih deonica u gotovom."

To ime moramo stvarno promeniti", namršteno je govorio Piter Fungabera, kao što vidiš, gospodin Koen će držati deonice kao moj predloženik. Da kasnije ne bude zabune."

Krejg je, ko bajagi, ponovo čitao ugovor, a u stvari je pokušavao da se pribere. Njih dvojica gledali su ga ćuteći. Deset posto je pljačka, ali kuda, inače, da krene? Isador Koen polako odvi kapicu nalivpera i pruži ga Krejgu.

Mislim da će vam vladin ministar i vojni komandant biti veoma koristan partner u ovom poslu", reče, a Krejg prihvati pero.

Ima samo jedan primerak", Piter se još smešio, i ja ću ga zadržati." Krejg potvrdno klimnu glavom.

Nikakvih dokaza transakcije neće biti, deonice drži predloženik, nema nikakve dokumentacije osim u rukama Pitera Fungabere. U sudskoj raspravi bila bi samo Krejgova reč protiv reci ministra a želeo je Rolands. Više od svega želeo je Rolands.

Stavio je potpis ispod ugovora, i s druge strane stola dvojica muškaraca primetno odahnuše, a Piter Fungabera poruči treću bocu šampanjca.

Do sada je Krejgu trebalo pero i gomila papira, a vreme je mogao traćiti ili ga koristiti vođen maštom.

Iznenada, bio je suočen sa ogromnom odgovornošću vlasništva i vreme se naglo skraćivalo. Toliko toga trebalo je uraditi, a vremena beše tako malo da se u neodlučnosti osećao sakato, užasnut nad vlastitom smelošću i očajan zbog slabe organizatorske veštine.

Trebala mu je uteha i ohrabrenje i odmah pomisli na SeliEn. Provezao se oko njenog stana, ali prozori behu zatvoreni, njeno poštansko sanduče bilo je krcato, a kad je pokucao na vrata niko se nije odazvao.

Vratio se u svoj stančić, seo za sto i izvukao pra95

zan list papira, napisao na njemu: Poslovi koje treba uraditi" i buljio u prazno.

Seti se šta mu je ona devojka jednom rekla: Samo jednu stvar dobro radiš u životu." Pisanje knjiga samo je bleđi eho u odnosu na multimilionsku stočnu kompaniju pod nogama. Oseti da ga prožima panika, a onda joj se odupre.

Njegova familija je uzgajala stoku rastao je uz amonijakalni miris kravlje balege u nosnicama i naučio da proceni govedo po kopitu, kad je bio još toliko mali da je sedeo na balčaku Bavuovog sedla kao vrabac na kocu ograde.

Mogu ja to", reče besno sebi i poče da piše listu:

1) nazvati Džoka Danijelsa. Prihvatiti ponudu za kupovinu Rolandsa;

2) leteti za Njujork: a) sastanak u Svetskoj banci; b) otvoriti račun i depozit; c) prodati Bavu';

3) leteti u Cirihi: a) potpisati kupovinu deonica; b) dogovoriti isplatu prodavcima.

Panika je počela da se povlači. Podiže slušalicu i nazva Britansku aviokompaniju. U petak ga mogu uzeti za London, a onda bi konkordom" produžio za Njujork.

Zatekao je Džoka Danijelsa u kancelariji. Gde si, do vraga, do sada?" Primeti da je Džok uvelike počeo s večernjim pićem.

Čestitam, Džok upravo si se izborio za veliko ovlašćenje", reče mu Krejg i ostade da uživa u zgranutom ćutanju sabesednika.

Krejgova lista poče da se širi i ispunio je desetak stranica:

39) Saznati da li je Oki van Renzburg još u zemlji.

Oki je bio mehaničar na Kingslinu dvadeset godina. Krejgov deda se hvalio da Oki može razmontirati traktor i od delova koji preostanu sastaviti kadilak" i dva rolsrojsa". Takav je Krejgu bio potreban.

Odloži pero i nasmeši se pri sećanju na starca. Dolazimo kući, Bavu", reče naglas. Pogleda u sat, bilo je deset, ali je znao da neće moći da spava.

Obuče majicu i iziđe da prošeta ulicama, a posle sat vremena stajao je pred stanom SeliEn. Izgleda da su ga noge same donele.

Oseti da zadrhta od uzbuđenja. Njen prozor beše otvoren, a svetio upaljeno.

Ko je to?" Glas joj je bio prigušen.

Ja sam, Krejg." Nastade dugo ćutanje.

Skoro je ponoć."

Tek je jedanaest a imam nešto da ti kažem."

U redu vrata su otključana."

Bila je u mračnoj komori. Čuo je pljuskanje hemikalija.

Biću gotova za pet minuta", doviknula mu je. Znaš li da skuvaš kafu?"

Kad je izašla, ugledao ju je u prljavoj pletenoj potkošulji koja je dopirala do kolena, a kosa joj beše rasuta po ramenima. Tako nešto nikada nije video i razrogačio je oči.

Mora da ćeš mi reći nešto lepo", govorila je da odvrati njegovu pažnju, s rukama na kukovima.

Dobio sam Rolands", reče on, a sad je ona blenula.

Ko ili šta je Rolands?"

Kompanija koja je posednikVoda Zambezija'. Sada je moja.Vode Zambezijasu moje. Zar to nije lepo?"

Krenu prema njemu s rukama podignutim u zagrljaj, ta njena poza i njega izazva, a u istom trenu ona zateče sebe i zaustavi se nateravši i njega da postupi isto tako. Behu na dva koraka jedno od drugoga.

To je izvanredna vest, Krejg. Toliko mi je drago zbog tebe. Kako se to dogodilo? Mislila sam da je sve propalo."

Piter Fungabera je sredio garancije za pozajmicu od pet miliona dolara."

Bože moj, pet miliona! Pozajmljuješ pet miliona? Kolike su kamate na pet miliona?"

On o tome nije želeo da razmišlja. Videlo se to na njegovom licu i ona se odmah snuždila.

Izvini. Bila sam drska. Zaista mi je drago zbog tebe. Moramo proslaviti." Hitro se udaljila.

U ormariću u kuhinjici našla je bocu viskija glenlivet" u kojoj je bilo još dva prsta pri dnu i dodala ga kafi koja se pušila.

Za uspehVoda Zambezija'", nazdravila mu je šoljom. Ispričaj mi sada sve, a onda ja imam vest za tebe."

Do iza ponoći potanko joj je izlagao svoje planove: razvoj dvojnih rančeva na jugu, obnavljanje gazdinske zgrade i rasnih goveda, ali se najviše zadržao na planovima vezanim za Vode Zambezija" i divljinu, znajući da će to biti u središtu njene pažnje. Razmišljao sam biće mi potrebna ženska ruka u planiranju i postavljanju kampova, ne ruka bilo koje žene, već žene sa umetničkim darom i poznavanjem Afrike i sa ljubavlju prema njoj."

Kreig, ako ja treba da se u to uklopim, znaj da pripadam Svetskom nadzoru divljine i da im dugujem sve raspoloživo vreme."

Ovo ne bi oduzelo mnogo vremena", bunio se on, samo konsultacije. Mogla bi tamo doleteti u toku dana kada ti odgovara." Oseti da popušta.,A onda, prirodno, kad kampovi jednom krenu, hteo bih da održiš niz predavanja i prikažeš slajdove svojih fotografija gostima...", primeti da je pogodio na pravo mesto. Kao svakom umetniku prijalo joj je da dobije priliku da pokaže svoje delo.

Ništa ne obećavam", reče mu ozbiljno, ali su oboje znali da želi da pomogne, a Kreig oseti da teret nove odgovornosti znatno olakša.

Rekla si da za mene imaš jednu vest", podsetio ju je, zahvalan što ima priliku da produži veće. Međutim, nije bio pripremljen na to da postane toliko ozbiljna.

Da, imam vest", zastade kao da pokušava da se pribere, a onda nastavi: Pronašla sam trag glavnog krivolovca."

Bože moj! Nitkova koji je onako nemilosrdno potamanio ona krda slonova? To je prava vest. Gde? Kako?"

Znaš da sam gore u istočnim planinama poslednjih deset dana. Nisam ti rekla da radim studiju o leopardima u tim planinama za Društvo. U većini područja gde živi leopard, imam ljude koji rade za mene. Brojimo i beležimo u kartu teritorije ovih mačaka, snimamo mladunčad i plen, pokušavajući da procenimo efekte novog ljudskog uticaja na njih i sve ostalo što me dovelo do jednog od mojih ljudi. On je stari smrdljivi krivolovac iz plemena Sanganada, ima osamdeset godina, a njegovoj najmlađoj ženi tek je sedamnaest i prošle nedelje obdarila ga je blizancima. On je velika bitanga sa strašnim smislom za humor i nosom za škotski viski dve čašice, glenlivetai on se razbrblja. Bili smo u planinama Vumba, samo nas dvoje u logoru, a nakon druge čašice izletelo mu je da mu je ponuđeno dvesto dolara za kožu leoparda. Kupili bi koliko god može da ulovi i snabdeli bi ga zamkama od čeličnih opruga. Dala sam mu još jednu čašicu i saznala da je ponuda stigla od vrlo

lepo odevenog mladog crnca koji vozi landrover. Moj stari Šangana rekao je tom čoveku da se boji da bi bio uhapšen i poslan na robiju, ali ga je ovaj uveravao da je bezbedan. Bio bi pod zaštitom jednog od velikih šefova u Harareu, druga ministra koji je bio slavni ratnik u šumskom ratu i koji još komanduje svojom privatnom vojskom."

Na kampkrevetu nalazila se brošurica od čvrstog kartona. SeliEn je dohvati i stavi Krejgu u krilo. On je otvori. Na prvoj strani bila je kompletna lista vlade Zimbabvea. Dvadeset šest imena, a uz svako ime ministarstvo koje vodi. Krug možemo odmah suziti vrlo malo ovih ljudi je stvarno ratovalo", naglasi SeliEn. Većina njih provela je rat u apartmanima hotela, Ricu Londonu ili u daćama na Kaspijskom moru."

Sela je na jastuk pored Krejga, prešla preko imena i okrenula list.

Šest imena. Šest ratnih komandanata", naglasi.

Još uvek ih je previše", promrmlja Krejg i primeti da ime Pitera Fungabere predvodi šestorku.

Možemo to da sredimo na bolji način", predloži SeliEn. Privatna vojska. To moraju biti otpadnici. Svi oni su Matabele. Njihov vođa morao bi pripadati istom plemenu."

Okrenu treću stranu. Tamo je stajalo jedno jedino ime.

Jedan od najuspešnijih ratnih komandanata. Matabela. Ministar turizma, a pod njim se nalazi i Odeljenje za divljač. Oprobana je to dosetka, ali oni koji su određeni da čuvaju blago, vrlo često ga pljačkaju. Sve se uklapa."

Krejg tiho prozbori: Tungata Zebive", i požele da ne bude istina." Ali on je bio sa mnom u Odeljenju za divljač, bio je moj čuvar."

Kako rekoh, čuvari imaju više šansi da pljačkaju no iko drugi."

Ali šta bi Sem radio s novcem? Glavni krivolovac mora da zarađuje milione dolara. Sem živi vrlo umerenim životom, to svi znaju, nema veliku kuću ni skupe automobile, niti daruje žene, a nije ni zemljoposjednik nema ni neke skupe razonode."

Osim, možda, najskuplje od svih", usprotivi se tiho SeliEn. Vlast."

Krejgovo daljnje protestovanje ugasi se bez reči, a ona je klimala glavom. Vlast.

Zar ne vidiš, Krejg? Držanje privatne armije otpadnika zahteva lovu, veliku lovu."

Sve je polako dolazilo na svoje mesto. Henri Pikering ga je upozorio na skori sovjetski udar. U toku rata Rusi su podržavali kliku Matabela ZIPRA, dakle njihov kandidat gotovo sigurno će biti pripadnik tog plemena.

Ipak se Krejg opirao, sećajući se čoveka koji mu nekad beše prijatelj, verovatno najbolji drug u njegovom životu. Sećao se prirodnog dostojanstva čoveka kojeg je tada poznao pod imenom Samson Kumalo, hrišćanina vaspitanog kod misionara, čestitog i principijelnog, koji se sa Krejgom povukao iz Odeljenja kada su sumnjali da je njihov neposredni pretpostavljeni uključen u lanac krivolova. Da li je on lično sada gazda krivolova? Čovek pun sažaljenja, koji je Krejgu pomogao kada je bio osakaćen i švorc, da ponese svoj jedini posed, jahtu, kad je napuštao Afriku. Da li je on sada zaverenik žedan vlasti?

On je moj prijatelj", reče Krejg.

Bio je. Ali promenio se. Kad si ga poslednji put video, izjasnio se kao tvoj neprijatelj", podvuče SeliEn. To si mi sam rekao."

Krejg potvrdno klimnu glavom, a onda se seti iznenada da je policija pretraživala u hotelu njegov sef po naređenju sa visokog mesta. Mora da je Tungata posumnjao da je Krejg agent Svetske banke, da je određen da prikuplja informacije o krivolovu i kovanju zavere sve to je moglo biti u vezi sa neobjašnjivo žestokim protivljenjem Krejgovim planovima.

Ne dopada mi se", progundā Krejg. Mrzim tu pomisao kao vruga, ali mislim da si ti u pravu."

U to sam ubeđena."

Šta ćeš uraditi?"

Otići ću kod Pitera Fungabere sa dokazima koje imam."

Zgromiće Sema", ieče Krejg, a ona brzo uzvratī. Tungata je zao, pljačkaš."

On mi je prijatelj."

Bio ti je prijatelj", suprotstavi se SeliEn. Ne znaš šta je postao ne znaš šta mu se dogodilo u šumi. Rat može da promeni svako ljudsko biće. Vlast ga može promeniti još korenitije."

O bože, mrzim tu pomisao."

Podi sa mnom do Pitera Fungabere. Budi prisutan kad budem izlagala razloge protiv Tungate Zebivea." SeliEn ga uze za ruku da ga malo uteši.

Krejg nije napravio grešku da uzvratī na isti način.

Žao mi je, Krejg." Stisnula mu je prste. Zaista mi je žao", reče i ostavi mu ruku. Piter Fungabera rezervisao je za njih vreme u rano" jutro i oni su se zajedno odvezli njegovoj kući u brdima Makilvane.

Sluga ih je doveo do generalove kancelarije, velike prostorije s malo nameštaja, s pogledom na jezero, to je nekad bila biljarda. Na jednom zidu nalazila se karta celog teritorija. Bila je obeležena s mnogo šarenih zastavica. Ispod prozora beše dugi sto sa mnogo izveštaja, pošiljki i parlamentarnih odluka, a nasred golog kamenog poda stajao je mali crveni sto od afričke tikovine.

Piter Fungabera se diže iza stola da ih pozdravi. Bio je bos i u odeći od obične bele tkanine, zavezane preko pasa. Gola koža na grudima i mišićima presijavala se kao da je sveže premazana uljem, a ispod su se micali mišići kao snop živih kobri. Očito se Piter Fungabera držao u punoj borbenoj kondicijiilzvinite za moju haljinu", smešio se prilazeći im da ih pozdravi, ali mi je lakše kad mogu biti dokraja Afnkanac."

Ispred stola nalazili su se rezbareni stočići od abonosovine.

Da poručim stolice", ponudi im. Imam bele posetioce."

Ne, ne." SeliEn se lako smesti na jedan stočić.

Znate, uvek mi je drago da vas vidim, ali sam obavezan da budem u Parlamentu..." požuri ih Piter Fungabera.

Preći ću na stvar ne gubeći vreme", složi se SeliEn. Mislimo da znamo ko je šef krivolova."

Taman je Piter hteo da sedne za sto, ali se sad nagnuo napred uhvativši se za sto rukama, pogled mu je bio oštar i zahtevao je brz odgovor.

Rekao si da samo treba da ti dam ime i da ćeš ga zgromiti", podseti ga SeliEn i Piter to potvrdi.

Daj mi ga", naredi, ali SeliEn raspreda priču o svojim izvorima i izvođenju zaključaka, baš kao što je pre toga ispričala Krejgu. Piter Fungabera ju je slušao ćuteći, naizmenično se mršteći i zamišljeno klimajući glavom, dok je pratio njeno obrazloženje. Zatim ona ponudi zaključak, poslednje ime preostalo na njenoj listi. Drug ministar Tungata Zebive", Piter Fungabera ponovi lagano za njom i konačno se zavalio u svoju stolicu i podiže palicu sa stola. Zurio je preko glave SeliEn u zid s kartom, udarajući palicom po ružičastom dlanu leve ruke.

Ćutanje se oduži, pa SeliEn beše prisiljena da upita: Dakle?"

Piter Fungabera je ponovo pogleda u lice.

Odabrala si najljuću žeravicu da je uhvatim golim rukama", prozbori. Jesi li sigurna da na te nije delovao postupak druga Zebivea prema g. Krejgu Melou?"

To nema veze", reče mu SeliEn blago.

Da, mislim da nema." Piter Fungabera pogleda u Krejga. Šta ti misliš?"

Bio mi je prijatelj i bio je velikodušan prema meni."

To je bilo davno", naglasi Piter. Sada se deklariseo kao tvoj neprijatelj."

Meni se još sviđa, ja mu se divim."

Pa ipak...?*podstače ga blago Piter.

Pa ipak verujem daje SeliEn na pravom tragu", nevoljko priznade Krejg.

Piter Fungabera ustade i lagano pređe sobu, da bi se zaustavio ispred ogromne karte.

Cela zemlja je kresivo", reče buljeći u raznobojne zastavice. Matabele su pred samom pobunom. Ovde! Ovde! Ovde! Njihovi gerilci okupljaju se po šumi. Udarao je po karti. Bili smo prisiljeni da

zatremo zaveru njihovih neodgovornih vođa koji su se pripremali za oružani ustanak. Dva člana kabineta uhapšena su i optužena za veleizdaju. Tungata Zebive jedini je Matabela još u Kabinetu. On uliva ogromno poštovanje, čak i van vlastitog plemena, dok ga Matabele gledaju kao jedinog preostalog vođu. Ako bismo morali njega da diramo..."

Pustićeš ga da se izvuče!" reče beznadno SeliEn. On će otići s plenom. Toliko o vašem socijalističkom raju. Jedan zakon za narod, drugi za..."

Umukni ženo", naredi Piter Fungabera i ona poslušala.

Vratio se stolu. Objasnjavao sam vam posledice ishitrene akcije. Hapšenje Tungate Zebivea moglo bi celu zemlju gurnuti u građanski rat. Nisam rekao da neću preduzeti akciju, ali sigurno neću ništa uraditi bez pozitivnih dokaza i svedočenja neutralnih svedoka nepogrešive pravičnosti, što bi podržalo moje akcije." Još je zurio preko, u kartu. Svet nas već optužuje da planiramo plemenski genocid Matabela, a mi samo provodimo zakonske propise i tražimo formulu kompromisa s tim ratobornim neobuzdanim narodom. U ovom trenutku Tungata Zebive je naša jedina razumna i pomirljiva veza s Matabelama, ne možemo sebi dozvoliti da ga tako lako uništimo." Zaustavi se, a SeliEn prekinu svoje ćutanje.

Jednu stvar o kojoj smo Krejg i ja razgovarali, nisam pomenula. Ako Tungata Zebive jeste šef krivolova, onda koristi profit za specijalne svrhe. Nema vidljivih dokaza ekstravagancije, ali mi znamo da između njega i otpadnika postoji veza." Izraz lica Pitera Fungabere postade tvrd, a oči su mu užasno izgledale. Ako je to Zebive, onda ću ga ščepati", obeća više sebi nego njoj. Ali kad to uradim, imaću dokaze da svet može da vidi neće mi umaći."

Onda će biti dobro da deluješ vraški brzo", oštro ga posavetova SeliEn.

Dakle, odabrao si dobro vreme za prodaju." Posrednik za kupovinu jahte koji je stajao u kabini, delovao je mornarski u bluzi s dva reda dugmadi i s mornarskom kapom sa zlatnim sidrom sedamsto dolara od Bergdorfa Gudmena. Ten mu je bio savršen i gladak sunčanje pod lampom u Njujorškom atletskom klubu. Oko plavih prodornih očiju nalazila se fina mreža bora ne od zrikanja kroz sekstant niti od tropskog sunca na dalekim morima i koralnim obalama, već od pomnog iščitavanja cena na dražbi i brojki na čekovima.

Kamata pada jahte se ponovo kupuju."

Činilo mu se kao da sa advokatom raspravlja o mogućnosti razvoda ili kao da se dogovara s pogrebnikom. Bavu dugo beše deo njegovog života.

Ona je dobra prilika, čvrsta je i lepog oblika, a vaša cena je razumna. Dovešću sutra neke ljude da pogledaju."

Samo proveriti da li sam ovde", upozori ga Krejg.

Shvatam, g. Melou." Glas ovog čoveka zazvuča poput glasa pogrebnika.

I Eš Levi učini mu se poput pogrebnika kad je telefonirao. Ipak, poslao je kurira u marinu da preuzme prva tri poglavlja koja je završio u Africi. Potom je otišao na ručak s Henrijem Pikerinom.

Zaista je lepo što vas vidim." Krejg beše zaboravio koliko mu se ovaj čovek svideo u samo dva kratka susreta.

Da najpre naručimo", predloži Henri i odluči se za bocu Grands Echezeaux.

Odvažan ste vi momak", nasmeši se Krejg. Ja se uvek plašim da to izgovorim da oni ne bi pomislili da me je spopala kijavica."

Većina ljudi ima tu istu odbojnost. Mora da je to razlog što je ono najmanje poznato od istinski velikih svetskih vina i hvala bogu, ne dižu mu cenu."

Sa uvažavanjem su mirisali vino i posvetili mu pažnju koju zaslužuje. Potom Henri spusti čašu.

Sada mi recite šta mislite o generalu Piteru Fungaberi."

Sve se nalazi u mojim izveštajima. Zar ih niste čitali?"

Čitao sam ih, ali nećete mi reći da je to isto. Ponekad se u razgovoru pojavi nešto čega nema u izveštaju."

Piter Fungabera je obrazovan čovek. Lepo govori engleski izbor reci, snaga izraza ali sve sa afričkim naglaskom. U uniformi izgleda kao general britanske armije. U prigodnoj odeći liči na zvezdu iz TV serije, ali u haljini izgleda onakav kakav i jeste, Afrikanac. To su stvari koje kod svih njih nastojimo da zaboravimo. Svima su nam poznate kineska nedokučivost i britanska ravnodušnost, ali retko razmišljamo o tome da crni Afrikanac ima svoju narav..."

Eto!" prozbori Henri Pikering izveštačeno. Toga nije bilo u vašim izveštajima.

Nastavite, Krejg."

Prema vlastitim užurbanim standardima smatramo ih sporim, a ne shvatamo da to nije tromost već duboko promišljanje o svemu pre nego što odluče da deluju.

Mislim da su jednostavni i direktni a kada su najtajanstveniji i najuvijeniji više su vezani za plemenske klanove od svih Skota. Krvnu zavadu mogu održati i preko stotinu godina, kao bilo koji Sicilijanac..."

Henri Pikering je slušao pažljivo, pospešujući Krejga pitanjima, samo kad bi usporio. Jednom je upitao: Možete li mi objasniti rešto što mene još malko zbunjuje tananu razliku između termina Matabele', Ndebele i Sindebele'?"

Francuz sebe naziva Transe', ali mi ga zovemo Frenčmen. Matabele naziva sebe Ndebele, ali ga mi zovemo Matabele."

Aa", Henri klimnu glavom, a jezik kojim govore je sindebele, zar ne?"

Tako je. U stvari, izgleda da je reč matabele poprimila kolonijalni prizvuk od sticanja nezavisnosti."

Razgovor se odvijao lagano, opušteno i tečno, tako da se Krejg trgnuo od iznenađenja kad je shvatio da su oni među poslednjima u restoranu i da konobar obleće s računom.

Hteo sam da kažem", zaključio Krejg, da je kolonijalizam ostavio Afriku s nizom nametnutih vrednosti. Afrika će ih odbaciti i krenuti vlastitim putem."

I verovatno biti zbog toga srećnija", završi mesto njega Henri Pikering. Dakle, Krejg, vi ste sasvim sigurno zaradili svoju platu. Istinski se radujem što se vraćate.

Pretpostavljam da ćete uskoro biti

naš najproduktivniji agent u tom pozorištu. Kad se vraćate?"

U Njujork sam došao samo da predignem ček."

Henri Pikering se nasmeja svojim smehom nalik na mačije pređenje. Vi udarate kao maljem ja se ježim na pomisao da vas direktno pitam." Platio je račun i ustao. Advokat kuće čeka. Najpre prepisete telo i dušu, a onda vam ja dam prava na ukupnu svotu od pet miliona dolara."

Unutrašnjost limuzine beše tiha i sveža i taj mir kao da okova površinsku traumu njujorških ulica.

A sada mi recite više o zaključcima SeliEn Džej vezanim za šefa krivolovnog lanca", zaiska Henri.

U ovoj fazi ne vidim drugog kandidata za glavnog krivolovca, a možda ni za vođu otpadnika."

Henri je na tren začutao. Zatim reče: Sta mislite o opiranju generala Fungabere da deluje?"

On je obazriv čovek, i Afrikanac. Neće uleteti. Duboko će razmisliti, pažljivo baciti mrežu, ali kad stvarno bude krenuo, mislim da ćemo svi biti iznenađeni kako će se sve odigrati hitro i odlučno."

Hteo bih da pružite svu moguću pomoć generalu Fungaberi. Potpuna saradnja, molim vas, Krejg."

Znate da je tungata bio moj prijatelj."

Podeljena vernost?"

Mislim da ne, ne ako bude kriv."

Lepo! Moj odbor je veoma zadovoljan onim što ste do sada postigli. Ovlašćen sam da vam povećam platu na šezdeset hiljada dolara godišnje."

Krasno", nasmeši mu se Krejg. Biće to velika pomoć za isplatu kamata na pet miliona dolara."

Još je bio dan kad je taksidovezao Krejga pred kapiju marine. Niskim uglom sunca, smog Manhatana beše pretvoren u divnu purpurnu izmaglicu koja je ublažavala sive siluete visokih betonskih nebodera.

Kad je stupio na mostić, jahta lagano potonu pod njegovom težinom i uznemiri čoveka u kabini.

Eš!" Krejg beše iznenađen. Eš Levi, dobra vila iz bajke za autore koji krče put."

Maleni." Eš mu priđe preko palube nesigurnim koracima suvozemnog pacova. Nisam mogao čekati, morao sam smesta do tebe."

Dirnut sam." Krejgov ton beše kiseo. Kad god mi je pomoć nepotrebna, ti dogalopiraš."

Eš Levi je to prečuo i položio ruke na Krejgova ramena. Pročitao sam. Pročitao sam ponovo a onda zaključao u svoj sef." Glas mu je podrhtavao. Divno je."

Krejg htjede da vidi šta je sledeće čemu će se narugati i pogleda ga u lice da bi otkrio znakove neiskrenosti. Umesto toga shvati da se iza naočara sa zlatnim okvirom oči Eša Levija pune suzama od oduševljenja.

To je nešto najbolje što si ikada napisao, Krejg."

Radi se samo o tri poglavlja."

Pogodilo me pravo u želudac."

Treba mnogo da se doraduje."

Sumnjao sam u tebe, Krejg. To moram priznati. Počinjao sam verovati da u sebi nemaš drugu knjigu, ali ovo ovo je previše da bi bilo podvale. Sedim ovde već nekoliko sati i premotavajući sve u mislima, vidim da čitave delove znam napamet."

Krejg ga pažljivo osmotri. Suze bi mogle biti zbog refleksije sunca od vode. Eš skide naočari i naglas ušmrknu nos. Suze su bile prave, pa ipak je Krejg teško mogao poverovati, ali onda je došao još jedan dokaz.

Možeš li mi pomoći, Eš?"

Novac mu nije bio potreban, ali bila mu je potrebna konačna potvrda.

Koliko ti treba, Krejg?"

Onda ti se stvarno dopada, je li?" Krejg lagano uzdahnu, budući da su u toku kratkog perioda nadahnuća njegove sumnje bile raspršene. Da popijemo piće, Eš." I više od toga", reče Eš. Da se napijemo."

Krejg je seo u zadnji deo jahte, s nogama na koi1milu i promatrao kako se na čaši koju drži formiraju mali dijamanti rose i prestao je da sluša kako se Eš Levi ushićuje njegovom knjigom. Umesto toga pustio je da misao luta i u jednom trenu pomislio da bi bilo najbolje da čoveku sva dobra ne stignu istovremeno već da se rasporede, da bi se svako moglo posebno omirisati. Bio je zapljusnut oduševljenjima. Razmišljao je o Kingslinu i njegove nosnice uvlačile su miris ilovače na pašnjacima Matabela. Razmišljao je o Vodama Zambezija" i ponovo

slušao jurnjavu krupnog tela u cestaru. Razmišljao je o dvadeset poglavlja koja treba da uslede posle tri prva i kažiprst ga zavrbi od predosećanja. Da li je moguće, pitao se, da je on u tom trenutku najsrećniji čovek na svetu?

Potom iznenada shvati da se potpuna sreća može doseći samo kada se s nekim deli i duboko u sebi otkri prazno mesto i senku melanholije pri sećanju na čudno šarene oči i puna mlada usta. Poželeo je da joj priča, poželeo je da joj pročita ta tri poglavlja i celom dušom je žudeo da se vrati u Afriku, gde ga čeka SeliEn Džej.

Krejt je našao polovni landrover" na skladištu rabljenih automobila Džoka Danijelsa, koje je bilo dopuna njegovom licitatorskom poslu. Nije hteo da sluša Džokovo strastveno uzvikivanje cena, već se koncentrisao na rad motora.

Brzinomer nije radio, ali motor nije lupao. Prednja vuča lako je hvatala, kvačilo i kočnica su funkcionisali. Kad je s njim krenuo niz vododerine i jaruge na prilazima gradu, otpao je auspuh, ali se ostalo držalo. Nekad je bio kadar da rastavi svoj stari landrover" i da ga ponovo sastavi preko vikenda. Znao je da može spasiti i ovaj. Uspeo je da smanji cenu za hiljadu dolara, a i to je preplatio, ali žurilo mu se. U landrover" je ukrcao sve što mu je ostalo nakon prodaje jahte: kofer pun odeće, desetak omiljenih knjiga i kožni kofer s mesinganim povezom u kojem su se nalazili porodični dnevnic.

Ti dnevnic behu celo njegovo nasledstvo, sve što mu je Bavu ostavio. Ostatak starčevog multimilionskog imanja, uključujući i deonice kompanije Rolands, pripao je njegovom najstarijem sinu Daglasu, Krejgovom stricu, koji je to rasprodao i kidnuo u Australiju. Pa ipak, ti stari, pohabani, kožom uvezani rukom pisani tekstovi behu najveće blago. Čitajući ih, Krejt je dobio osećanje za prošlost i ponos lozom svojih predaka, što ga je naoružalo dovoljnim poverenjem i razumevanjem tog perioda, da sedne i napiše knjigu koja mu je donela sve: slavu i bogatstvo, čak mu se i sam Rolands" vratio preko tog kofera starih papira.

Pitao se koliko li se hiljada puta vozio putem za

Kingslin ali nikada ovako, nikada kao domaćin. Zaustavio se pred glavnom kapijom da bi stopalima prvi put dotakao svoju vlastitu zemlju.

Stupio je na nju i pogledao oko sebe zlatne pašnjake i lugove akacija ravnih krošanja, niz plavosivih brda u daljini i čisti plavi pehar neba iznad svega, a onda je kleknuo kao vernik. To beše jedini pokret pri kojem ga je noga još sputavala.

Zahvatio je pregršt zemlje. Bila je crvena i plodna, skoro kao goveda koja će

uzgajati. Podeli pregršt na dva dela i pusti onako odoka da se jedna desetina prospe.

To je tvojih deset posto, Pitere Fungabera", prošapta. Ali ovo je moje i kunem se da ću je, božjom pomoći, držati celog života i braniti je i starati se o njoj."

Osećajući se malko luckasto zbog ove teatralnosti, ispusti svu zemlju, obrisa ruke o pantalone i vrati se landroveru".

Pred ogradom poseda srećo je visoku suhonjavu figuru koja je silazila niz put. Covek je preko leđa prebacio masno, neoprano ćebe a donji deo tela mu je prekrivala kratka haljina; preko ramena je nosio toljagu. Stopala je ugurao u sandale izrezane od starih autoguma, a naušnice su mu bile plastični poklopci tegla, ukrašeni perlama u boji, tako da su mu uši bile trostruko veće. Ispred sebe je gonio stado šarenih koza.

Vidim te, stariji brate", pozdravi ga Krejg, a starac pokaza svoje žute zube zbog ovako uljudnog pozdrava i zbog toga što je prepoznao Krejga.

Vidim te, Nkosi." Bio je to isti starac kojeg je Krejg zatekao kao uljeza u Kingslinu. Kad će kiša?" upita ga Krejg i pruži mu kutiju cigareta, koje je kupio baš za ovakav susret.

Počeli su razgovarati o svakodnevnim stvarima, što u Africi prethodi svakom ozbiljnom razgovoru.

Kako se zoveš, starce?" Ovo beše pre znak poštovanja nego prigovor na starost. Zovem se Šadrah.

Reci mi, Šadrah, jesu li koze na prodaju." Krejg je konačno mogao da pita, a da se ne oseća zelenim, a u Šadrahovim očima zaiskri lukavstvo.

Divne su to koze", reče. Rastati se od njih bilo bi kao rastati se od svoje dece."

Šadrah je bio priznati govornik i vođa male zajednice uljeza koji su se nastanili na Kingslinu. Krejg je video da preko njega može razgovarati sa svima ostalima i beše mu lakše. To će mu uštedeti vreme i veći deo emocionalnih nevolja.

Naravno, neće lišiti Šadraha prilike da pokaže veštinu cenkanja, niti će ga uvrediti pokušajima da ubrza proces, tako da su se razgovori nastavili sledeća dva dana, dok je Krejg postavljao krov od cerade na gostinsku kućicu i ukradenu pumpu zamenjivao pumpom na dizelgorivo za izvlačenje vode iz bunara, a u praznu sobu kućice stavio je kampkrevet.

Trećeg dana dogovorena je cena koza i Krejg je postao vlasnik skoro dve hiljade ovih životinja. Isplatio je vlasnike u gotovom, brojeći svaku papirnatu i svaku kovanu novčanicu njima na ruke da bi preduhitrio raspravu, a onda utovario blejeći posed u četiri unajmljena kamiona i otpremio ih u Bulavajo radi prodaje klanici. Preplavio je pijacu i spustio cenu za pedeset posto i bio na čistom gubitku za deset hiljada dolara.

Veličanstven početak posla", kiselu se nasmeši i posla po Šadraha.

Reci mi, starce, šta znaš o govedima?" što je bilo kao da pitate Polinežanina šta zna o ribi ili Švajcarca da li je ikada video sneg.

Šadrah ustuknu u opravdanom gnevu. Kad sam bio ovoliki", reče kruto, pokazujući ispod desnog kolena, uštrcavao sam vruće mleko iz kravljeg vimena u usta. Na ovoj visini", pomače ruku do čašice kolena, držao sam dvesto grla sam pod kontrolom. Ovim sam rukama oslobađao telad kad bi se zaglavila u majčinoj utrobi; nosio sam ih na ovim plećima kad bi gaz bio poplavljen. Na ovoj visini", četiri prsta iznad kolena, ubio sam lavicu udarajući je mojom asegajom kada je napala stado..."

Krejg pažljivo sasluša priču koja je polako rasla i kad stiže do visine ramena, Šadrah završi.,I usuđuješ se da me pitaš šta znam o govedima!?"

Uskoro ću na ovoj travi napasati krave tako glatke i lepe da će ti se oči napuniti suzama kad ih budeš video. Imaću bikove čija se koža presijava kao voda na suncu, čija se grba diže kao planina na leđima i čiji podvoljak, težak od loja, briše zemlju u hod, kao što vetar u vreme kiša briše prašinu sa sušom ispaćene zemlje."

Au!" reče Šadrah u znak zaprepašćenja, oduševljen jednako Krejgovom izražajnošću kao i objavljivanjem namere.

Treba mi čovek koji razume goveda i potrebni su mi ljudi", reče mu Krejg.

Šadrah mu je našao ljude. Iz familija uljeza odabrao ih je dvadeset, sve jakih i ornih, ne premladih da bi bili blesavi i neozbiljni, niti prestarih da bi bili slabi.

Ostali", reče Šadrah prezrivo, su križanci pavijana i Masona koji su krali stoku. Njih sam naručio izvan našeg kraja."

Krejg beše oduševljen činjenicom da se ljudi pokoravaju Šadrahovim naredbama.

Svoje regrute okupio je ispred grubo obnovljene kućice i održao im tradicionalni govor, đija, od čijih reci i pantomime krv jače struji, a s kojim su stare poglavice Mabela potpaljivale ratnike uoči bitke.

Vi znate mene! Znaete da je moja čukčukunbaba bila kćer starog kralja Lobengule, onoga što leti kao vetar".

E,e!" počeli su da se saživljavaju s duhom svečanosti.

Znaete da sam princ kraljevske krvi i u pravom svetu bio bih s pravom poglavar hiljade ljudi, sa perjem ptice vidua u kosi i goveđim repovima na mom ratničkom štitu." Vitlao je toljagom po vazduhu.

E,e!" Gledajući izraz njihovih lica, Krejg vide pravo poštovanje koje gaje prema starcu i bi oduševljen njegovim izborom

Dalje!" dahtao je Šadrah. Zahvaljujući mudrosti i dalekovidosti ovoga mladoga Nkosi pred vama, ja sam stvarno postao poglavica Kingslina", on to izgovori KingiLingi a vi ste moji amadode, odabrani ratnici."

E,e!" složiše se oni i počеше udarati bosim nogama o zemlju, što podseti na topovsku kanonadu.

Gledajte ovog mladog belca. Možda ćete pomisliti da je zelen i golobrad ali znajte da je on unuk Bavua i praunuk Taka Taka."

Au!" dahtali su Sadrahovi ratnici, jer to behu imena kojima su prizivali duhove.

Bavua su poznavali za života, Ser Ralfa Balantajna samo kao legen¹¹¹

du: Taka Taka beše onomatopeja, ime koje su Matabele dali Ser Ralfu od zvuka mašinke kojom je stari vuk tako vesto rukovao za vreme rata i pobune Matabela. Sada su Krejga gledali drugim očima.

Da", podsticao ih je Šadrah, pogledajte ga. On je ratnik sa strašnim ožiljcima iz šumskog rata. Ubio je stotine masonskih kukavica koji siluju žene..." Krejg poče da žmirka zbog pesničke slobode koju je sebi dao Šadrah... čak je ubio nekoliko Matabela lavljeg srca koji su pripadali pokretu ZIPRA. Dakle, sada ga znate kao muškarčinu ne dečaka."

E,e!" Nisu bili kivni na Krejgov ranac pun njihove braće.

Znajte isto tako da dolazi da vas, od ženetina koje čuvaju koze i sede na suncu češući se od buva, pretvori još jednom u ponosne govedare, jer", Šadrah zastade radi efekta dramatičnosti, uskoro će ovde pasti krave tako glatke i lepe da kad ih pogledate..."

Krejg primeti da Šadrah može da savršeno ponovi njegove reci, pokazujući izvanredno pamćenje nepismenih. Kada završi, poskočivši visoko poput rode i

udarajući toljagama, oni mu divlje zapljeskaše, a onda pogledaše u Krejga, iščekujući.

Vraški je teško nastaviti posle ovoga", reče Krejg u sebi, kada je stao ispred njih. Govorio je tiho muzikalnim sindebele jezikom.

Goveda će uskoro biti ovde, a ima mnogo posla da se uradi za njihov dolazak.

Poznata vam je plata koju je vlada odredila za radnike na farmi. Ja ću vam to isplaćivati i davati hranu za vas i vaše familije." Ovo ne beše dočekano s velikim oduševljenjem.,I ovome priđe", Krejg zastade, za svaku navršenu godinu službe dobićete po jednu lepu junicu i pravo da ih napasate na pašnjacima KingiLingija, pravo da ih podvodite pod moje rasne bikove tako da vam izrode lepu telad."

E, e!" vikali su i od radosti tabanali po zemlji, a onda Krejg podiže obe ruke.

Među vama se može naći neko ko će doći u iskušenje da uzme ono što pripada meni, ili ko će naći senovito drvo pod kojim bi da provede dan, umesto da zateže žičanu ogradu ili čuva goveda." Sevaio je očima, a oni se malo obeshrabriše. Ova mudra vlada sada zabranjuje čoveku da udara nogom drugoga ali pazite, ja mogu da vas udarim a. da ne upotrebim svoju nogu."

Zaustavi se i jednim veštım pokretom otrgnu nogu i ostade pred njima držeći je u ruci. Oni zinuše od čuda.

Pogledajte, to nije moja noga!" Oni počeše da se gade kao da prisustvuju strašnim činima. Počeše se nervozno meškoljiti i tražiti kako da pobegnu.

Dakle", vikao je Krejg, bez kršenja zakona mogu da udarim koga hoću." Sa dva hitra skoka iskoristi ovaj momenat da sune vrh čizme skinute noge u zadnjicu najbližeg ratnika.

Još jedan trenutak trajalo je zgranuto ćutanje, a onda ih je zapljusnuo val vlastitog osećanja smešnog. Smejali su se sve dok im suze nisu izbrazdale lica. Tumarali su u krug udarajući se po glavi, grlili se nadimajući se i dahćući od smeha. Okružili su nesrećnika čija je zadnjica bila meta Krejgove šale i zlostavljali ga dalje, podbadajući ga i vrišteći od smeha. Sadrah je, odbacivši prinčevsko dostojanstvo, pao u prašinu i bespomoćno se previjao kako su ga zapljuskivali talasi razdraganosti.

Krejg ih je promatrao sa simpatijom. To su već njegovi ljudi, njegovi specijalni poverenici. Sigurno je da će među njima biti pokvarenjaka. Takve će morati odbaciti. Sigurno je da će i neki drugi namerno testirati njegovu budnost i

trpeljivost, kao što je inače afrički običaj, ali će vremenom svakako postati bliski kao familija; znao je da će ih zavoleti.

Ograde su imale prioritet. Behu se potpuno raspale, nedostajale su milje bodljikave žice, verovatno je ukradena. Kada ju je Krejg pokušao zameniti, shvatio je zašto je pokradena. U zemlji Matabela nije se mogla kupiti. U tom kvartalu nisu izdana odobrenja za uvoz bodljikave žice.

Dobro došli na specijalno uživanje u uzgoju stoke u crnom Zimbabveu", pozdravi ga direktor Udruženja kooperanata u Bulavaju. Neko je isposlovao uvoznu dozvolu za slatkiše i mlečnu čokoladu u vrednosti od milion dolara, a za bodljikavu žicu nema ništa."

Za ime boga." Krejg je bio očajan. Moram imati ogradu, bez nje ne mogu da uzgajam stoku. Kada ćete dobiti pravo na narudžbu?"

To zavisi od nekog činovničića u Ministarstvu za trgovinu u Harareu." Direktor slegnu ramenima, a Krejg se tužno okrenu i vrati landroveru, a onda mu sinu ideja. Mogu li upotrebiti vaš telefon?" upita direktora.

Okrenuo je privatni broj koji mu je dao Piter Fungabera i, pošto se predstavio, sekretarica ga je odmah spojila.

Piter, imamo veliki problem."

Kako da ti pomognem?"

Krejg mu saopšti, a Piter je mrmljao za se dok je beležio. Koliko ti treba?"

Barem dvesta bala"

Ima li još nešto?"

Ne, za sada oh, da, izvini što te gnjavim. Piter, ali pokušavam da nađem SeliEn. Ne odgovara na telefonske pozive, ni na telegrame."

Nazovi me za deset minuta", naredi mu, a kad je Krejg to uradio, rekao mu je: SeliEn nije u zemlji. Očito je odletela cesnom u Keniju. Nalazi se u mestu zvanom Kičva Tembu, u nizini Masaj Mara."

Znaš li kad će se vratiti?"

Ne, ali čim se vrati u zemlju, javiću ti."

Krejg beše oduševljen domašajem prstiju Pitera Fungabere, on može da prati kretanje neke ličnosti čak i van Zimbabvea. Očito je da je SeliEn na nekakvoj listi za posebnu prismotru i onda ga lupi pomisao da se i lično nalazi baš na toj listi.

Naravno, i on je znao zašto je SeliEn u Kičva Tembuu. Dve godine pre toga Krejg je posetio taj divni safari kamp na ravninama Mara, budući da ga behu pozvali vlasnici, Džef i Džori Kent. Ovo je doba kada se velika stada bivola počinju da tele po kampu, kada dolazi do borbe između bivolica i čopora koji vrebaju tek oteljenu telad, što je jedna od najvećih predstava afričkih livada. SeliEn će biti tamo sa svojim nikonom".

Na povratku u Kingslin zaustavio se u pošti i poslao joj telegram preko kancelarije Aberkrombija i Kenta u Najrobiju. Donesi neki repić za Vode Zambezija". Stop. Je li lov u toku? Dvoumiš se. Sve najbolje. Krejg."

Posle tri dana konvoj kamiona verglao je uz brežuljke Kingslina i vod Treće brigade istovario je dvanaest stotina bala bodljikave žice u traktorske garaže bez krova. Ima li neka faktura za naplatu?" upita Krejg narednika. Ili neka dokumenta za potpis?"

Ne znam", odgovorio je. Znam samo da mi je naređeno da dovezem ove stvari i to sam uradio."

Krejg je gledao kako prazni kamioni odlaze brujeći, a na stomak mu pade neka neprobavljiva gruda. Sumnjao je da će faktura ikada stići. Takođe je znao da je to Afrika i nije želeo da razmišlja o posledicama ako bi se odstranio Fungabera. Pet dana je radio na podizanju ograde s grupama svojih Matabela, go do pojasa sa zaštitnim rukavicama; navalio bi se svom težinom na zatezače žice i pevao prigodne radne pesme sa svojim ljudima ali celo vreme onaj neprobavljivi grumen stajao je u želucu i više nije mogao da izdrži.

Na imanju još nije bilo telefona, pa se odvezao u Bulavajo. Zatekao je Pitera u zgradi Parlamenta.

Dragi moj Krejg, stvarno dižeš buku zbog ničega. Intendantski general još mi nije ispostavio fakturu za žicu. Ali ako ćeš se zbog toga bolje osećati, pošalji mi ček i ja ću se postarati da se posao odmah sredi. Krejg, neka ček bude naplativ u gotovom, važi?"

Tokom sledećih nekoliko sedmica Krejg je otkrio vlastitu sposobnost da živi s mnogo manje sna nego što je ikada verovao da je moguće. Ustajao je svako jutro u pola pet i isterivao radne grupe iz koliba. Izlazili su pospani i drhtali od svežine, još umotani u ćebad, kašlj ali od dima čuvarskih vatri i gundali ali nimalo zlonamerno.

U podne bi Krejg našao senu akacije i zaspao posle užine kao i svi ostali. Potom bi, osvežen, radio celo popodne, dok železnički gong, obešen o granu jakarande, ne bi zazvonio i uzvik Šajile! Odzvonilo je!" prolomio se od grupe do grupe da bi se odmah jatili uz brežuljke.

Tada bi Krejg sprao znoj i prašinu u betonskom bazenu iza kućice, pojeo nešto na brzinu i u prvi sumrak već sedeo za stolićem u kućici uz belu sve115

tlost šištećeg fenjera, sa listom papira ispred sebe i hemijskom olovkom u ruci, prenet u svet mašte. Nekih noći pisao je dugo iza ponoći, a onda bi u pola pet u zoru bio napolju u rosi, osećajući se čio i snažan.

Na suncu mu je potamnela koža, a čuperak iznad očiju pobeleo, teški fizički rad ojačao mu je mišiće i patrljak noge tako da je bez teškoća mogao hodati uz ograde po ceo dan. Bilo je tako malo slobodnog vremena da je kuvao tek reda radi, a bocu viskija u torbi nije ni otvorio omršavio je i lice mu je upalo.

A onda, jedne večeri, pošto je parkirao landrover" ispod jakarande i krenuo prema kućici, beše primoran da se zaustavi. Miris govedine i krompira koji se peku oseti kao da je naleteo na čvrst zid. Ispod jezika nadođe slina i on ponovo krenu napred, postavši iznenada halapljiv.

U maloj privremenoj kuhinji nad vatrom je stajala usukana figura. Kosa mu beše meka i bela kao vuna i prekorno pogleda Krejga, koji je stajao na vratima.

Zašto nisi poslao po mene?" upita na sindebele jeziku. Niko drugi ne kuva u KingiLingiju."

Džozef! uzviknu Krejg i zagrlj ga snažno. Starac je trideset godina bio, Bavuov kuvar. Mogao je pripremiti banket za pedeset gostiju ili raspaliti lovački lonac na vatri u prirodi. Hleb se već pekao u limenom sanduku koji je improvizovao kao pećnicu, a napabirčio je i činiju salate iz zapuštene bašte.

Džozef se izvukao iz Krejgovog zagrljaja, pomalo razbarušen ovim kršenjem bontona. Nkosana", Džozef je još upotrebljavao deminutiv pri obraćanju. Odeća ti je "bila prljava, a krevet rasturen", strogo ukori Krejga. Radili smo čitav dan da sredimo nered koji si napravio."

Tek tada Krejg primeti i drugog čoveka u kuhinji.

Kapalala", nasmeja se u oduševljenju, a dečko reduša poskoči od radosti. Radio je peglom napunjenom ugljenim žarom. Sva Krejgova odeća i krevetnina behu oprane i ispeglane do savršenstva. Zidovi kućice potpuno oprani, a pod se

presijavao. Čak su i mesingane slavine na sudoperu bile sjajne poput dugmadi na uniformi kakvog marinca.

Napravio sam listu potrebnih stvari", reče Džozef Krejgu. Za sada će one biti dovoljne, ali ne bi bilo zgodno da živiš u stračari. Nkosi Bavu, tvoj deda, ne bi se s tim složio. Kuvar Džozef stvarno je imao stila. Poslao sam poruku stricu moje starije žene koji je majstor za krovove i pripomenuo da povede najstarijeg sina koji je zidar, te sinovca koji je dobar tesar. Oni će biti ovde sutra, da poprave ono što su ovi psi uradili s tako velikom kućom. A što se tiče bašte, poznajem čoveka..." i počeo na prste da nabraja šta sve treba dovesti u red u Kingslinu. Tako ćemo za božićnu večeru moći pozvati trideset važnih gostiju, kao što smo radili u staro doba. Sad, Nkosana, ajde se operi. Večera će biti za petnaest minuta."

Sa oborima čvrsto ograđenim i poodmaklim radovima na obnavljanju glavne i sporednih zgrada, Krejg je konačno mogao početi sa životnim korakom obnavljanja stoke. Pozvao je Šadraha i Džozefa i prepustio im da zajednički brinu o Kingslinu u njegovom odsustva. Oni su odgovornost prihvatili ozbiljno. Potom se Krejg odvezao do aerodroma, ostavio landrover" na parkiralištu i krenuo na poslovni let prema jugu.

Sledeće tri sedmice obilazio je velike rančeve goveda Severnog Transvala, južnoafričke pokrajine čija je klima najviše podsećala na klimu zemlje Matabela. Kupovina rasne stoke nije trpela žurbu. Svakoj kupovini prethodili su dani pregovora s vlasnikom i promatranje samih životinja, dok je usput uživao u gostoljubivosti seljaka. Domaćini mu behu ljudi čiji su se preci doselili volovskim kolima sa Rta dobre nade i celog života živeli su u bliskoj vezi s govedima. Tako je Krejg, kupujući stoku, spoznao njihovu mudrost i iskustvo i iz svake transakcije izlazio obogaćen novim razumevanjem i poznavanjem vstoke. Sve što je saznao ojačalo je njegovu želju da sledi Bavuove uspešne eksperimente u ukrštanju samonikle pasmine afrikanera, koja je poznata po žilavosti i otpornosti prema bolesti i suši, s pasminom santa gertrudis koja češće rada.

Kupio je mlade krave koje behu veštački osemenjene i već uvelike steone. Kupio je bikove s dobrim pedigreom iz poznatih loza i postarao se za svu dokumentaciju o pregledu, cepljenju, osiguranju i izdvojenosti pri prevozu, što je bilo potrebno da bi stoka mogla preći međunarodnu granicu. U međuvremenu dogovorio se sa

preduzimačima specijalizovanim za prevoz dragocenog živog inventara kako da se obavi transport na sever do Kingslina.

Potrošio je skoro dva miliona pozajmljenih dolara pre nego što se vratio u Kingslin da obavi završne pripreme za doček stoke. Isporuka se morala protegnuti na više meseci, tako da se svaka pošiljka može lepo primiti i da se dobije pristojno vreme da se stoka skrasi pre nego što stigne sledeća grupa.

Najpre je trebalo, da stignu četiri junca, upravo spremna da preuzmu dužnost oplođivanja. Svakog od njih je platio petnaest hiljada dolara. Piter Fungabera je čvrsto odlučio da od njihovog dolaska napravi svečanost. Nagovorio je druga dva ministra da prisustvuju ceremoniji dobrodošlice, iako su i predsednik vlade i ministar turizma, drug Tungata Zebive, tog dana bili odsutni.

Krejk je unajmio veliki šator, dok je Džozef sav srećan i važan pripremao jedan od svojih legendarnih banketa al fresco. Krejga je još peklo što je potrošio dva miliona dolara, tako da je, umesto originalnog šampanjca naručio jeftiniju imitaciju sa Rta dobre nade.

Ministarska družina stigla je crnim mercedesima, u pratnji do zuba naoružanih telohranitelja, svi sa sportskim avijatičarskim naočarima za sunce. Njihove žene behu odevene u safari komplete divljih i neverovatnih boja. Jeftini slatki šampanjac prihvaćen je kao način popularisanja domaćih proizvoda i svi su se kliberili i cvrkutali kao jato čvoraka. Starija žena ministra za obrazovanje raskopčala je bluzu, izvadila sočnu crnu sisu da nahrani dete, dok je sama halapljivo ispijala šampanjac: Dolivanje goriva u letu", primeti uz osmeh jedan od Krejgovih suseda, koji je bio pilot bombardera u RAFu.

Piter Fungabera stigao je poslednji sa punom opremom, a vozio ga je mlađi ađutant, kapetan iz Treće brigade kojeg je Krejk video u nekoliko drugih prilika. Ovaj put Piter ga je predstavio.

Kapetan Timon Nbebi."

Bese toliko mršav da je izgledao bolešljiv. Njegove oči iza naočara sa čeličnim okvirima behu isuviše ranjive za vojnike, a stisak ruke bio je brz i nervo118 zan. Krejk požele da s njim razgovara, ali je transport koji je prevezio bikove već brektao uz brežuljke.

Transport stiže u oblaku crvene prašine pred tor ograđen koljem, koji je Krejk napravio za prijem bikova. Spustiše drvenu tarabu, ali pre nego što otvoriše

stražnja vrata kamiona, Piter Fungabera pope se na drveni podijum i obrati se skupu.

Gospodin Krejg Melou je čovek koji je mogao da odabere zemlju u kojoj će živeti i, budući da je pisac bestselera koji se svuda prodaju, svuda bi bio primljen uz dobrodošlicu. On je odabrao da se vrati u Zimbabve i tim postupkom dao do znanja celom svetu da je ovo zemlja u kojoj mogu da žive slobodno ljudi svih boja i plemena crni ili beli, Masone ili Matabele da žive i rade neuznemiravani i bez straha, sigurni u vladavini pravednih zakona."

Nakon političke reklame, Piter Fungabera dozvoli sebi jednu šalu. Sada ćemo u našu sredinu primiti ove nove doseljenike, ubeđeni da će oni biti očevi mnogih lepih sinova i kćeri i da će doprineti napretku našeg Zimbabvea."

Piter Fungabera poveo je aplauz kad je Krejg podigao vrata i izišao prvi novi doseljenik, da bi zastao i počeo da žmirka na suncu. Bio je ogroman, preko jedne tone nabrekle mase pod riđom blistavom kožom. Upravo je izdržao šesnaest sati zatvora u bučnoj truckavoj mašini. Sredstva za umirenje koja su mu dali, prestala su da deluju, prepuštajući ga mamurluku od droge i ogorčenoj pobuni protiv celog sveta. Sada je pogledao prema mnoštvu koje je aplaudiralo, prema kovitlacu boja ženskih nošnji i konačno otkrio žarište svog besa. Riknuo je dugim i žestokim mukanjem i, vukući za sobom one koji su ga držali, sjurio se niz tarabu poput lavine.

Držači lanaca popustiše, a ograda od rasečenih stubova rasprsnu se pod njegovim teretom, kao i ministarska družina. Raspršiše se poput sardina pred naletom gladne barakude. Visoki oficiri preticahu svoje žene u trci prema svetilištu od drveća jakaranda; deca privezana na leđima žena lelekala su glasno kao i njihove majke.

Bik ulete u veliki šator vukući kanape na masivnim plećima, tako da se šator rušio u divnom talasanju platna, potrjavajući čopor uspaničenih gostiju. Iziđe sa druge strane šatora koji se ruši baš kad je jedna od mlađih ministarskih žena sprintovala preko puta, vrišteći od straha. Htede da je poduhvati rogom odozdo i vrh se zabode u porub suknje koja je lepršala. Bik trgnu glavom prema gore i svetli materijal odmota se sa tela mlade žene, kao vrpca sa detinjeg šešira. Ona se zavrte u neželjenu piruetu, uhvati ravnotežu i onda potpuno gola odskakuta uzbrdo sevajući dugim nogama i treskajući obilatim sisama.

Dva prema jedan, ždrebicu da pobedi raga", zanosno zaurla pilot bombardera. I on se natio jeftinog šampanjca.

Svečana haljina omotala se oko glave bika. Poslužila je da njegov običan gnev pređe u smrtonosnu strast bika u koridi koji gleda u plašt matadora. Zamahivao je velikom naoružanom glavom, a haljina je raskalašno lepršala kao ratna zastava na velikom vetru i pokazivao jedno zlo oko koje se ustremilo na poštovanog ministra za obrazovanje, najsporijeg među trkačima koji je teško savlađivao obronak.

Ministar je nosio teret sala koje pristoji tako važnom čoveku. Trbuh mu se ljuljuškao ispod prsluka. Lice mu beše sivo poput jutrošnjeg pepela i od straha i iscrpljenosti vrištao je poput devojčurka: Ubijte ga, ubijte nečastivog!"

Njegovi telohranitelji jednostavno nisu čuli naredbu. Oni su imali prednost od pedeset koraka i još su razliku naglo povećavali.

Krejj je sve bespomoćno promatrao s veličanstvene palube na kamionu, kako bik saginje glavu i juri uz padinu za ministrom u begu. Prašina je vrcala ispod njegovih kopita i on još jednom riknu. Izdah pare, samo santimetrima odvojen od ministrove guzice, kao da fizički podiže i potera cenjenog ministra poslednjih nekoliko koraka, pa ispade da se ministar mnogo bolje penje nego što sprintuje. Pope se uz deblo prve jakarande poput veverice i nesigurno se uhvati za donje grane, s bikom tik ispod sebe.

U nekom smrtničkom strahu bik još jednom riknu, sevajući očima na tu šćućurenu figuru ispred sebe, poče da kopa zemlju prednjim nogama i da opakim rogovima belih vrhova punim zamasa vitla po vazduhu.

Uradite nešto!" vrištao je ministar. Naterajte ga da ode!"

Njegov telohranitelj se okrenu i pogleda preko ramena. Videći daje nastao zasto, prikupi hrabrost. Zaustaviše se i ostali, skinuše puške i počeše se pažljivo primicati biku i žrtvi.

Ne!" začu se Krejgov glas iznad zveketa automatskog oružja koje se punilo. Ne pucajte!" Bio je siguran da njegovo osiguranje ne pokriva i namernu smrt puščanom paljbom, a pored tih petnaest hiljada dolara, plotun bi zbrisao sav prostor iza bika, što je podrazumevalo i šator i one u njemu, te raštrkane žene i decu, pa i samog Krejga.

Jedan od uniformisanih telohranitelja podiže pušku i nanišani. Napor i strah ne behu ništa učinili u prilog sigurnosti njegove ruke. Cev njegovog oružja opisivala je široke krugove u vazduhu.

Ne!" još jednom dreknu Krejg i baci se ničice ispred gonitelja. U tom trenutku visoka mršava figura upade između uzdrhtale cevi i velikog bika.

Sadrah!" prošapta zahvalno Krejg, a starac zapovednički podiže cev, a onda se okrenu licem biku.

Vidim te, Nkunzi Kakulu! Veliki bik!" pozdravi ga otmeno.

Na zvuk njegovog glasa, bik okrenu glavu i vrlo jasno vide Šadraha. Frktao je i mahao glavom preteći.

Au! Govedarski prinče! Kako si lep!" Sadrah napravi korak prema opakim rogovima oštarih vrhova.

Bik nogom zagrabi zemlju, a zatim se trgnu prema njemu u znak upozorenja.

Sadrah mu dade znak da se smiri i bik se zaustavi.

Kako ti je plemenita glava!" zapevuši. Oči su ti kao tamna mesečina!"

Bik zamahnu rogovima prema njemu, ali zamah ne beše tako silovit i Sadrah odgovori još jednim korakom napred. Krikovi prestravljenih žena i dece uminuše. Čak i oni najslabijeg srca prestadoše da beže i okrenuše se prema starcu i riđoj životinji.

Rogovi su ti oštri kao asegađe velikog Mzilikazija." Sadrah opet zakorači napred i bik nesigurno zažmirka, zrikajući u starca crveno obrubljenim očima.

Kako su ti veličanstvena muda", prozbori Šadrah umirujuće, kao veliki okrugli granitni obluci. Hiljade krava osetiće njihovu težinu i kraljevsku moć."

Bik ustuknu za jedan korak i zamahnu glavom s pola snage.

Dah ti je vreo kao severni vetar, neuporedivi kralju bikova."

Sadrah polako ispruži ruku, a svi su gledali ćuteći, i bez daha.

Dragi moj", Sadrah dotače sjajnu vlažnu gubicu boje čokolade i bik se nervozno trgnu ustranu, a onda se polako vrati da onjuši Šadrahove prste. Dušo moja draga, oče velikih bikova", Sadrah nežno stavi kažiprst u tešku bronzanu alku u nozdri i uze bikovu glavu. Postavi usta na raširene ružičaste nozdrve i u njih snažno udahnu vlastiti dah. Bik zadrhta, a, Krejg jasno vide da njegovi nabrekli mišići pleća popustiše. Sadrah se ispravi i s kažiprstom još u alci pokrenu se s mesta bik nežno zagega za njim s podvoljkom koji se ljuljao. U publici se čuo lagani uzvik

olakšanja i neverice, a utihnuo je kad je Šadrah prema njima sevnuo ubilačkim i omalovažavajućim pogledom.

Nkosi!" doviknu Krejgu. Izbaci te brbljive majmune Masone s naše zemlje.

Uznemiravaju moje drago", naređivao je Krejgu, a ovaj se žarko ponada da niko od njegovih visokih gostiju ne razume sindebele.

Krejg se još jednom divio gotovo mitskoj vezi između naroda Nguni i goveda. Iz tog doba, pomračenog maglama prošlosti, kada su prva krda isterana iz Egipta, da bi započela vekovima duga seoba na jug, sudbina crnog čoveka i ove životinje beše neumitno povezana. Ova pasmina goveda grbavih leđa vuče poreklo iz Indije, njihov rod *bos indicus* razlikuje se od evropskog *bos taurus*, ali je tokom vekova postao afrički kao i plemena koja su ih branila i s njima delila sudbinu. Čudno je, razmišljao je Krejg, da su plemena koja su uzgajala goveda bila uvek vladajuća i ratoborna: narodi kao Masaji, Bečua i Zulu, uvek su bili gospodari nad običnim ratarima. Možda njihova stalna potreba beše da traže pašnjake, da ih brane od drugih i da zaštite svoja stada od grabljivaca, kako ljudskih tako i životinjskih, i to ih je činilo tako borbenim.

Gledajući Šadraha kako odvodi velikog bika, nije bilo sumnje u gospodsku oholost, gazda i životinja behu uzvišeni u svom savezu. Za razliku od ministra za obrazovanje, koji još beše prilepljen za svoju granu na jakarandi poput mačke, Krejg pođe da pomogne njegovim telohraniteljima, koji su ga nagovarali da već jednom siđe na zemlju.

Piter Fungabera ostao je posle svih iz službene družine. Pridružio se Krejgu u obilasku glavne zgrade, udišući sa osećanjem slatki miris zlatne trske koja već beše prekrila pola krova.

Moj deda zamenio je trsku talasastim azbestom u toku rata", objasni Krejg. Vaša raketna zrna RPG7 behu prava mala užarena čeda."

Da", složi se Piter ravnodušno. Mi smo sa njima raspalili mnoge vatre radosnice." Pravo da kažem, zahvalan sam za šansu da obnovim zgradu. Trska je svežija i slikovitija, a i instalacije za vodu i struju treba zameniti..."

Moram da ti čestitam na onome što si postigao za tako kratko vreme. Uskoro ćeš živeti onim velikim stilom kojim su živeli tvoji preci od trenutka kad su zauzeli ovu zemlju."

Krejk ga oštro pogleda tražeći tragove zlobe, ali Piterov osmeh beše šarmantan i lagan kao i uvek.

Sve ove popravke doprinose većoj vrednosti imanja", naglasi Krejk.

Naravno", Piter pomirljivo položi ruku na Krejgovo rame.,I pred sobom još imaš mnogo posla. Kada ćeš početi sVodama Zambezija'?"

Bezmalom sam spreman da krenem čim dospe ostatak stoke, a moram imati i SeliEn da pomogne u nekim detaljima."

A, to", reče Piter. Onda možeš početi odmah. SeliEn Džej sletela je na aerodrom u Harareu juče ujutru." Krejk oseti da ga obuzima drhtava radost i predosećanje. Večeras ću u grad da joj telefoniram."

Piter Fungabera zazvoca ozlojeđeno. Zar ti još nisu uveli telefon. Pobrинуću se da ga sutra imaš. Sada se možeš prikropiti na moj radio."

Telefonista je došao sutradan popodne, a cesna SeliEn dozujala je sa istoka sat vremena kasnije.

Krejk je natopio krpe uljem iz stare kante i zapalio ih da označi pistu, koja je bila izbačena iz upotrebe, i da joj pokaže smer yetra, tako da se spustila na mestu gde je on parkirao landrover".

Kada je iskočila iz kabine, Krejk oseti da je već bio zaboravio te brze i okretne pokrete nogu u uskim farmerkama. Smešila se sa iskrenim zadovoljstvom i rukovala se čvrsto i toplo. Ispod pamučne suknje nije ništa nosila. Primetila je da njegove oči lete prema dole, a onda poput krivaca opet prema gore, ali nije pokazala da se vređa.

Kakav divan ranč iz vazduha", reče ona.

Da ti pokažem", ponudi joj, a ona baci torbicu na zadnje sedište landrovera" i prekorači vrata poput mladića.

Bese kasno popodne kad su se vratili u glavnu zgradu.

Kapalala je spremio sobu, a Džozef skuvao prvoklasnu večeru. Generator konačno radi tako da ima svetla i bojler je uključen čitav dan, pa ima i topla kupka ili ću te prebaciti u motel u gradu."

Da uštedimo gorivo", reče smešeći se.

Izišla je na verandu s peškirom poput turbana oko mokre kose, zavalila se u stolicu pored njega i stavila noge na podzidak.

Bože, tako je veličanstveno." Mirisala je na sapun i bila još rumena i blistava od kupanja.

Kakav viski želiš?"

Pravi i sa puno leda."

Pila je i uzdisala i promatrali su zalazak sunca. Bese to ono jarkocrveno afričko nebo koje sav svet baca u sužanjstvo; govoriti tada bilo bi bogohulno. Gledali su kako se sunce spušta u tišini, a onda se Krejg nagnu prema njoj i pruži joj tanak svežanj papira.

Sta je ovo?" Bila je znatiželjna.

Delimična isplata za tvoje savetničke i predavačke usluge u Vodama Zambezija'."

Krejg upali svetio iznad njene stolice.

Čitala je polako, prelazeći svaki list tričetiri puta, a onda je ostala da sedi s tim svežnjem papira zaštitnički stavljenim u krilo i da zuri u noć.

To je samo ugrubo, tih prvih nekoliko stranica. Predložio sam da fotografije potkrepljuju svaki tekst", Krejg zbunjeno prekinu ćutanje. Naravno, ja sam video samo nekoliko. Siguran sam da imaš stotine drugih. Razmišljao sam da napravimo sto pedeset stranica, sa istim brojem tvojih fotografija sve u boji podrazumeva se."

Ona polako okrenu glavu prema njemu. Ti si se bojao?", upita ga. Idi lepo do vraga, Krejg sada se ja ludo bojim."

Primeti suze u njenim očima. Tako je to...", tražila je reč i odustala. Ako uz ovo priložim svoje fotografije, izgledaće ne znam jedno, mislim nedostojne duboke ljubavi prema ovoj zemlji koju tako rečito izražavaš."

On je vrteo glavom poričući. Ona ponovo spusti pogled na tekst i poče da čita.

Jesi li siguran, Krejg, jesi li siguran da ovu knjigu želiš da radiš sa mnom?"

Da i to vrlo siguran."

Hvala ti", reče jednostavno i u tom trenu Krejg je bio siguran da će se njih dvoje voleti. Ne u tom trenutku, ne to veče, bilo bi prebrzo ali jednog dana oni će se uzeti. Osećao je da i ona to zna, jer iako su posle toga vrlo malo razgovarali, njeni su obrazi tamneli od stidljive mlade krvi kad god bi je pogledao, a ona se nije usuđivala da pogleda njega.

Posle večere Džozef je poslužio kafu na verandi, a kad je otišao, Krejg je pogasio svetla pa su u tami gledali kako se mesec diže iznad krošanja drveća msasa koje je obrubljivalo brežuljke s druge strane doline.

Kada se konačno digla da pođe na spavanje, pokreti joj behu usporeni i oklevala je bez potrebe. Stala je ispred njega, glava joj je sezala do njegove brade i još jednom tiho je izustila: Hvala ti", zbacila glavu i propela se na prste da nežnim usnama pomiluje njegov obraz. No, on je znao da još nije spremna i nije se upinjao da je zadrži.

Do vremena kad je prispela poslednja pošiljka goveda, druga glavna zgrada, udaljena od prve pet milja, bila je završena i Krejgov novoprimitljeni nadzornik uselic se s familijom. Bio je krupan čovek, govorio je sporo i, uprkos beloj krvi, rodio se i ceo život proveo u toj zemlji. Govorio je sindebele kao i Krejg, poštovao i imao razumevanja za crnce, a zauzvrat oni su ga voleli i poštovali. Ali'najvažnije od svega beše da je poznavao i voleo goveda kao pravi Afrikanac, što je i bio. S Hansom Grenevaldom na imanju, Krejg se mogao okrenuti razvoju Voda Zambezija" radi turizma. Odabrao je mladog arhitektu koji je projektovao kućice na jednom od najluksuznijih rančeva za divljač u Južnoj Africi i doveo ga iz Johanezburga.

Njih troje, Krejg, SeliEn i arhitekta kampovali su nedelju dana na Vodama Zambezija" i pešice prošli sa obe strane reke Čizarira, ispitujući svaku stopu terena, određujući mesta za kućice, te uslužni kompleks koji bi ih snabdevalo. Po naređenju Pitera Fungabere štitio ih je jedan vod Treće brigade, pod komandom Timona Nbebija.

Krejgovi prvi utisci o ovom oficiru behu potvrđeni kad ga je bolje upoznao. Bio je ozbiljan, školovani mladi čovek, koji je sve svoje slobodno vreme provodio studirajući dopisno političku ekonomiju na Londonskom univerzitetu. Govorio je engleski i sindebele, kao i maternji jezik Šona, pa su on, Krejg i SeliEn noću uz vatru dugo razgovarali, pokušavajući da dođu do nekakvog rešenja za plemenska neprijateljstva koja su mrcvarila zemlju. Pogledi Timona Nbebija behu iznenađujuće umereni za jednog oficira u elitnoj brigadi Šona, tako da je izgledalo da iskreno želi radni dogovor između plemena.

Gospodine Melou", reče, možemo li sebi dozvoliti da živimo u zemlji pocepanoj mržnjom? Kad promatram Severnu Irsku ili Liban i vidim plodove plemenskih razmirica, uplašim se."

Ali ti si Šona, Timone", Krejg lagano podvuče. Tvoja privrženost sigurno je okrenuta ka tvome plemenu."

Da", složi se Timon. Ali, pre svega, ja sam rodoljub. Ne mogu osiguravati mir vlastitoj deci s puškom u ruci. Ne mogu postati gordi Šona ubijajući Matabele."

Ovi razgovori nisu mogli dovesti do zaključka, ali su tišali više zbog neophodnosti oružane zaštite u ovom zabačenom i prividno mirnom području. Stalno prisustvo naoružanih ljudi počelo je da smeta i Krejgu i SeliEn, pa su jedne večeri pri kraju boravka u Vodama Zambezija" otpustili stražu.

Konačno su se mogli stvarno raskomotiti, uživati u prijatnom ćutanju ili satima razgovarati bez prestanka. Počeli su se dodirivati, još nakratko; kao slučajno, ali su oboje bili duboko svesni tih dodira. Da bi nešto posebno naglasila spuštala je svoju ruku na njegovu ili bi ga dodirivala dok bi zajedno razgledali skice budućih kućica. Iako je ona sigurno bila aktivnija, Krejg ju je uzimao ispod lakta da joj pomogne da skoči s kamena na kamen u reci, ili se na nju naslanjao da joj pokaže гнездо detlića ili pčelinjak u nekom deblu.

Tog dana, konačno sami, našli su mravinjak od ilovače koji se dizao iznad okolne abonosovine i sa kojeg se pružao pogled na đubrište nosoroga. Bese to lepo mesto za promatranje i fotografisanje. Sedeći na mravinjaku čekali su posetu grotesknih praistorijskih čudovišta. Govorili su šapatom, glave im behu blizu, ali se nisu sasvim dodirivali.

Iznenada Krejg pogleda u gusti grm ispod njih i prosto se zaledi. Ne miči se", tiho joj šapnu. Sedi potpuno mirno."

Polako je okrenula glavu da prati njegov pogled, a onda joj se ote bolan uzdah. Ko su oni?" prozbori suvim glasom, ali Krejg nije odgovarao.

Tamo su se nalazila dvojica koje je mogao videti, i to samo njihove oči. Došli su tiho poput leoparda, mešajući se sa rastinjem kao ljudi koji su ceo život proveli krijući se.

Dakle, Kupela", konačno progovori jedan od njih, tihim ali pretećim glasom. Dovodiš Masona pse ubice u ovaj kraj da nas love."

Nije istina, družo Pazi", odgovori mu Krejg promuklim šapatom. Njih je poslala vlada da me štite."

Bio si naš prijatelj nije ti trebala zaštita od nas."

To vlada ne zna." Krejg počeo da ga ubeđuje šapatom. Niko ne zna da smo se sreli. Niko ne zna da ste ovde. Kunem se životom."

Baš tako, životom", složi se drug Pazi. Reci mi brzo zašto si ovde, ako ne da nas izdaš."

Kupio sam ovu zemlju. Onaj drugi belac u našem društvu je graditelj kuća. Hoću da ovde stvorim rezervat koji će posećivati turisti. Kao Vanki park."

To su razumeli. Poznati park Vanki bio je isto tako u Zemlji Matabela; dva gerilca su se došaptavala par minuta i onda ponovo pogledali prema Krejgu.

Sta će s nama biti", hteo je da zna drug Pazi, kad sagradite te kuće?"

Mi smo prijatelji", podseti ga Krejg. Za vas ovde ima mesta. Pomagaću vas u hrani i novcu, a zauzvrat vi ćete štiti moje životinje i kuće. Potajno ćete pratiti posetioce koji ovamo dolaze i nema više razgovora o taocima. Da li je ovo dogovor među prijateljima?"

Koliko ti vredi naše prijateljstvo, Kupela?"

Petsto dolara mesečno."

Hiljadu", reče drug Pazi svoju cenu.

Dobri prijatelji ne glože se zbog novca", pristade Krejg. Sada imam samo šesto dolara, a ostatak ću ostaviti zakopan ispod divljih smokava gde kampujemo."

Naći ćemo to", uveravao ga je drug Pazi. I svakog meseca sastajaćemo se ovde ili tamo." Pazi pokaza na dva mesta sastajanja, oba behu brežuljci daleko od reke, čiji vrhovi behu samo plavkaste siluete na horizontu. Signal za sastanak biće mala vatra od zelenog granja ili tri pucnja u jednakim razmacima."

Dogovoreno."

A sad, Kupela, ostavi novac u tu rupu ispod nogu i povedi svoju ženu natrag u logor."

SeliEn je na povratku išla sasvim uz njega i svakih par stotina metara uzimala ga za ruku, da bi se sva preplašena osvrnula natrag.

Bože moj, Krejg, to behu prave šufte, pravi gerilci. Zašto su nas pustili?"

Zbog najvažnije stvari na svetu zbog novca." Krejgov smeh bio je malo promukao i bez daha, a adrenalin je počeo da se penuša u krvi. Za bednih hiljadu dolara mesečno upravo sam unajmio najžilaviju grupu telohranitelja i čuvara divljači na tržištu. Prilično dobra pogodba."

Pogodba s njima?" pitala je SeliEn. Zar to nije opasno? To je sigurno izdaja ili nešto tako?"

Verovatno, treba samo da pripazimo da niko ne sazna za ovo, je li tako?"

Sa arhitektom je pala druga nagodba. Njegovi nacrti behu veলেখপনি; kućice će biti sagrađene od prirodnog kamena, samoniklog drveta i trske. Pomešaće se nenametljivo sa okolinom duž reke. SeliEn je radila s njim na uređenju enterijera i nameštaja i dala neke lepe sugestije.

U toku sledećih nekoliko meseci poslovi SeliEn u Svetskom udruženju za divljinu ponekad su je odvlačili na duži period, ali je na tim putovanjima regrutovala ekipu koja će im biti potrebna za Vode Zambezija".

Prvo je uspela da iz jednog velikog hotelskog lanca angažuje šefa koji se školovao u Svajcarskoj. Zatim je odabrala pet mladih safari vodiča, sve rođene u Africi, s velikim poznavanjem i ljubavlju prema zemlji i divljini, a što je najvažnije, sa sposobnošću da to znanje i ljubav prenesu na druge.

Zatim se bacila na pravljenje reklamnih brošura, koristeći vlastite fotografije i Krejgove tekstove. To je neka vrsta generalne probe za našu knjigu", naglasio je kad mu je telefonirala iz Johanezburga, prvi put shvativši šta je dobio pristajući na rad s njom. Bila je perfekcionista. Bilo da je u pravu ili ne, na sve beše spremna da ubedi druge i da prisili i njega i štampe da isto tako postupe.

Rezultat je bilo minijaturno remekdelo u kojem su boje pažljivo usklađene, a čak je i štampani deo doprinosio ravnoteži ilustracija. Poslala je primerke svim svetskim agencijama specijalizovanim za putovanja u Afriku, od Tokija do Kopenhagena.

Moramo odrediti dan otvaranja", rekla je Krejgu, i postarati se da naši prvi gosti budu vredni pomena u štampi. Njima ćeš, na žalost, morati ponuditi besplatan boravak."

Ne misliš na neku popzvezdu?" nasmeši se Krejg, a ona zadrhta.

Telefonirala sam tati u Ambasadi u Londonu. On bi, možda, mogao dobiti Prinsa Endrua, ali to je velikomožda'. Henri Pikerin poznaje Džejn Fondu.'

Za ime boga, nikad nisam shvatao širinu tvojih zahvata."

Kad već razgovaramo o slavnim ličnostima, mislim da mogu dobiti pisca bestselera koji priča ružne viceve i koji će sigurno popiti više viskija no što sam vredni!"

Kad je Krejg bio spreman da počne stvarnu izgradnju Voda Zambezija", požalio se Piteru Fungaberi da ne može da nađe radnike za krčenje šikare. Piter je odgovorio: Ne brini, to ću ja srediti." Posle pet dana stigao je konvoj vojnih kamiona sa dve stotine zatočenika iz centara za rehabilitaciju.

Robovska radna snaga", reče SeliEn Krejgu s gađenjem.

Prilazni put do reke Čizarira bio je završen za deset dana i Krejg je telefonirao SeliEn u Harare da joj saopšti: Mislim da možemo odrediti 1. juli za dan otvaranja."

Divno, Krejg."

Kada možeš doći? Nisam te video već mesec dana."

Samo tri nedelje", ispravi ga ona.

Napisao sam još dvadeset stranica naše knjige", baci joj mamac. Moramo to pregledati zajedno."

Pošalji mi te nove stranice."

Dođi da ih poneseš."

U redu", kapitulirala je. Sledeće sedmice, u sredu. Gde ćeš biti, u Kingslinu ili u "Vodama Zambezija'?"

U vodama Zambezija'. Električari i vodoinstalateri privode posao kraju. Moram da nadgledam."

Doleteću."

Spustila se na proplanak pored reke, gde su Krejgove radne grupe nasule pistu peskom, da bi sletanje bilo moguće po svakom vremenu, a postavili su čak i vetrokaz za njen dolazak.

U istom trenu kad je iskočila iz kabine, Krejg je video da je vrlo besna.

Šta je?"

Izgubio si dva nosoroga." Brzim korakom došla je do njega. Videla sam lešine iz vazduha."

Gde?" Krejg beše besan kao i ona.

U gustom cestaru iza klisure. To su sigurno krivolovci. Leševi leže pedeset koraka jedan od drugoga. Nekoliko puta preletela sam nisko i videla da su rogovi izvađeni."

Misliš li da se radi o Čarliju i Ledi Di?" pitao je.

Krejk i SeliEn su brojali nosoroge iz vazduha i identifikovali dvadeset sedam životinja na imanju, uključujući četvoro mladunčadi i devet parova odraslih životinja kojima su dali imena. Čarli i Ledi Di behu dvoje mladih koji su se upravo sparili. Krejk i SeliEn mogli su im sasvim prići u gustom grmlju koje behu prisvojili kao svoju teritoriju. Obe životinje imale su lepe rogove, s tim što su rogovi mužjaka bili deblji i teži. Prednji rog, dug pedeset santimetara i težak deset kolograma, vredeo bi za krivolovca barem deset hiljada dolara. Ženka, Ledi Di, beše manja životinja s tanjim, lepo zakrivljenim parom rogova i kad su je videli poslednji put bila je uvelike steona.

Da. To su oni. Sigurna sam."

Sa ove strane klisure put je veoma vrletan", promrmlja Krejk. Nećemo tamo stići do mraka."

Slandroveromne", složi se SeliEn, ali mislim da sam otkrila mesto na koje mogu da se spustim. Otprilike jednu milju od ubijenih životinja."

Krejk uze pušku iza vozačevog sedišta u landroveru" i proverio da li je napunjena. U redu, idemo", reče.

Plen krivolovaca nalazio se u najudaljenijem uglu imanja, skoro na kraju zida krševite doline koji se gubio daleko dole prema reci. Teren za spuštanje koji je SeliEn pronašla bio je uski proplanak uz sami vrh klisure, tako da je bila prisiljena da odustane u prvom pokušaju i da napravi još jedan krug. U drugom pokušaju uvukla se pod vrh samih krošanja i pogodila na pravo mesto.

Ostavili su cesnu" i krenuli prema ulazu u klisuru. Krejk je išao prvi s puškom na gotovs. Krivolovci bi još mogli biti tamo.

Poslednju milju vodili su ih orlovi strvinari. Na svakom drvetu oko lešina sedeli su poput groteskних crnih plodova. Prostor oko ubijenih životinja behu utabali strvožderi, a orlovi svuda rasuli perje. Kada su prišli, čopor hijena je pobegao poskakujući čudnim korakom. Čak ni njihove vilice, sa onim strašnim zubima, nisu mogle da sažvaću debelu kožu nosoroga, iako su krivolovci rasporetili trbušnu šupljinu svojih žrtava, da bi hijenama olakšali pristup.

Lešine behu stare barem nedelju dana, smrad truleži bio je pojačan izmetom orlova koji su čistili ostatke. Oči mužjaka behu izvađene iz očnih duplji, a uši i koža glave izgriženi. Kako je SeliEn primetila iz vazduha, rogovi su odneti, a tragovi sekirice još su se jasno videli na isturenoj nosnoj kosti.

Gledajući unakaženu glavu koja se raspadala, Krejg oseti da drhti od besa i da su mu se usta isušila.

Kad bih mogao da ih nađem, ubio bih ih", reče, a SeliEn beše užasno bleđa.

Hulje", prošapta, proklete, proklete hulje."

Prešli su do ženke. I kod nje su rogovi bili odsečeni, a utroba rasporena. Hijena je iz utrobe izvukla mladunče i pojela veći deo.

SeliEn čučnu iza dirljivih ostataka. Princ Bili", prošapta. Jadni moj mali."

Ovde nemamo šta da radimo." Krejg je uze za ruku i podiže je. Idemo."

Ona se malo otimala dok ju je odvodio.

S vrha brežuljka, koji je trebalo da bude mesto sastanka s drugom Pazi, pogledali su tamo preko gde je reka poput zmije vijugala u gustu bujnu šumu, gotovo na granici njihovog vidokruga.

Krejg beše naložio signalnu vatru od zelenog granja nešto iza podneva, redovno dodajući drva. Nebo je postajalo purpurnoplavo, večernja tišina i svežina spuštale su se na njih, tako da SeliEn zadrhta.

Hladno?" upita Krejg.

I tužno." SeliEn se ukoči i ne odbaci njegovu ruku kada je obgrli. Zatim se polako opusti i stisnu se uz njegovo telo da joj bude toplije. Tama se neprimetno spusti i zakloni im vidik.

Vidim te, Kupela." Glas je dolazio iz takve blizine da ih oboje preplaši, a SeliEn odskoči od Krejga kao krivac. Zvao si me." Drug Pazi je stajao nadomak slabašnog odsjaja vatre.

Gde ste bili kada je neko ubio dva moja nosoroga?" Krejg ga optuži grubo. Gde ste bili vi koji ste obećali da ćete biti čuvari mesto mene?"

Nastade dugo ćutanje u tami.

Gde se to dogodilo?"

Krejg mu objasni.

To je daleko odavde, daleko i od našeg logora. Nismo znali." Njegov ton beše izvinjavajući, očito je drug Pazi osećao da je prekršio dogovor. Ali naći ćemo one koji su to uradili. Pratićemo ih i naći."

Kad ih nađete važno je da saznamo ime osobe koja od njih kupuje rogove", naredi Krejg.

Saopštiću ti ime te osobe", obeća drug Pazi, kada ugledaš signalnu vatru na ovom brežuljku."

Dvanaest dana kasnije Krejg kroz dvogled primeti tanku nit sivog dima daleko na bregu koji je ličio na leđa kita. Sam se odvezao na dogovoreno mesto, jer SeliEn beše otišla tri dana ranije. Očajnički je htela da ostane, ali jedan od direktora Svetskog društva za divljinu dolazio je u Harare i ona je morala da ga dočeka.

Mislim da moja zarada za sledeću godinu zavisi od ovoga", rekla je bolno Krejgu, ali telefoniraj mi istog dana kad ti se jave ti pitomi banditi."

Krejg se brzo penjao uz breg i na samom vrhu disao je ravnomerno, a noga je bila jaka i čila. Poslednjih meseci stvarno beše ojačao, a dok je stajao pored tinjajuće vatre bes ga je još držao.

Dvadeset minuta je prošlo pre nego što je drug Pazi nečujno izišao na ivicu šume, još se krijući sa automatskom puškom u pregibu ruke.

Niko te nije pratio?" Krejg je odrečno vrteo glavom. Uvek moramo biti pažljivi, Kupela."

Jesi li našao one ljude?"

Jesi li doneo naš novac?"

Da." Krejg izvadi debeli koverat iz džepa radnog sako. Jesi li našao te ljude?"

Cigarete", zadirivao ga je drug Pazi. Jesi li doneo cigarete?"

Krejg mu dobaci kutiju cigareta, a drug Pazi pripali jednu i uvuče duboko.,Au", reče. Ovo je. dobro."

Reci mi", insistirao je Krejg:

Bila su trojica. Pratili smo njihov trag od ubijenih životinja iako je trag bio star skoro deset dana, a oni pokušali da ga prikriju." Drug Pazi uvlačio je dim sve dok sa opuška ne počese vrcati iskre. Njihovo selo je na obronku doline, odavde tri dana hoda. To su majmuni Batonka, jedno od primitivnih plemena koje se bavi lovom, a živi duž Zambezija. Rogovi su još bili kod njih. Izveli smo svu trojicu u

šumu i dugo razgovarali." Krejg oseti da mu se koža ježi na taj produženi razgovor. Njegov bes poče da se povlači i ustupa mesto potmulom osećanju kri133

više: morao je upozoriti druga Pazija na njegove metode

Šta su ti rekli?"

Rekli su mi da ima neki čovek, gradski čovek koji vozi auto i oblači se kao belac. On kupuje rogove nosoroga, kože leoparda i slonovske kljove i daje više novca nego što su oni videli u svom životu."

Gde i kada se sastaju s njim?"

Dolazi svakog punog meseca, vozeći se putom od stanice Tuti do reke Sangani. Oni ga noću čekaju na putu."

Krejg čučnu pored vatre da nakratko razmisli, a onda odozdo pogleda druga Pazija. Reći ćeš tim ljudima da će sledećeg punog meseca čekati pored puta s rogovima nosoroga, dok taj čovek ne naiđe autom..."

To nije moguće", prekinu ga drug Pazi.

Zašto?" upita Krejg.

Ti ljudi su mrtvi."

Krejg ga pogleda krajnje užasnut. Sva trojica?"

Sva trojica", potvrdi drug Pazi. Pogled mu beše hladan i nemilosrdan.

Ali..." Krejg nije mogao doći sebi da postavi pitanje. On je naveo gerilce na krivolovce. To je nešto nalik huškanju foksterijera na pripitomljenog hrčka. Mada on nije želeo da se tako dogodi, sigurno je odgovoran. Osećao je gađenje i sram. Ne brini, Kupela", ljubazno ga je ubeđivao drug Pazi. Doneli smo ti rogove tvojih nosoroga, a ti ljudi su ionako bili prljavi Batonka majmuni."

Noseći rogove nosoroga u torbi s kaišem od kore drveta preko ramena, Krejg siđe do landrovera". Bilo mu je zlo, osećao je umor i bolela ga je noga, ali ni kaiš od kore drveta koji se urezao u meso nije ga toliko mučio kao vlastita savest.

Rogovi nosoroga behu poredani na stolu Pitera Fungabere. Četiri roga veliki prednji i mali zadnji.

Afrodizijak", promrmlja Piter, dodirujući jedan od njih dugim šiljatim prstima.

To je zabluda", reče Krejg. Hemijska analiza pokazuje da oni ne sadrže tvar koja bi mogla delovati kao afrodizijak."

Oni ne predstavljaju ništa drugo do jednu vrstu

slepljene vlaknaste mase", objasni SeliEn. Efekat koji traži neuspešni kineski razvratnik kada ga melje u prah i uzima s gutljajem ružine vodice je prosto simpatičan lek rog je dug i tvrd, void!"

Bilo kako bilo, arapski naftaši više će platiti za drške noža nego prepredeni stari Kinezi za svoje kindžale", naglasi Krejg.

Bez obzira na potražnju, činjenica je da je sada dva nosoroga manje na "Vodama Zambezijanego pre mesec dana, a koliko će ih još nestati idućeg meseca?"

Piter Fungabera ustade i bos prođe oko stola. Haljina mu beše sveže oprana i ispeglana. Pred njima se zaustavio.

Ja idem tragom vlastitih istraživanja", reče tiho.,I kao da sve upućuje na isti smer na koji je SeliEn povelala njena procena. Izgleda apsolutno sigurno da postoji krivolovni lanac, organizovan na visokom nivou i prisutan u celoj zemlji. Pripadnici plemena u područjima bogatim divljači bivaju uvučeni u krivolov i skupljanje vrednih životinjskih proizvoda. Ove prikupljaju posrednici, od kojih su mnogi u građanskoj službi, kao što su okružni činovnici i čuvari u odeljenjima za divljač. Plen se skuplja u raznim udaljenim i sigurnim tajnim skloništima, dok vrednost ne bude dovoljna da garantuje veliku pojedinačnu pošiljku preko granice."

Piter Fungabera počeo da korača lagano po sobi.

Pošiljka obično ide teretnim avionom na letu za DaresSalam, na tanzanijskoj obali. Nismo sigurni šta se dalje događa, ali verovatno odlazi sovjetskim ili kineskim teretnim brodom."

Sovjeti se ne brinu za očuvanje divljih vrsta", potvrdi SeliEn. Proizvodnja krzna od samurovine i lovljenje kitova donose im znatna devizna sredstva."

Kojem portfelju pripada Zimbabveansko vazduhoplovstvo?" iznenada upita Krejg. Portfelju ministarstva za turizam poštovanog Tungate Zebivea", odgovori Piter mirno, a onda svi začutaše na nekoliko trenutaka, pre nego što on nastavi. Kada pošiljka treba da krene, svi proizvodi se dovoze u Harare istog dana ili noći. Nigde se ne skladište, već idu direktno na avion, pod posebno jakim osiguranjem i avion poleće gotovo odmah."

Kako često se to događa?" upita Krejg, a Piter Fungabera pogleda upitno svog ađutanta, koji je nenametljivo stajao u dnu sobe.

To varira", odgovori kapetan Timon Nbebi." U sezoni kiša, trava je visoka i uslovi u šumi loši. Malo je lovačke aktivnosti, a za sušnih meseci krivolovci mogu delovati

efikasnije. Međutim, preko našeg obaveštajca saznali smo da je pošiljka skoro spremna i da će u stvari krenuti u toku sledeće dve nedelje..."

Hvala ti, kapetane", prekinu ga Piter Fungabera malo se namrštivši; očito je hteo da on lično saopšti tu informaciju. Takođe smo saznali da glavni šef operacije često aktivno učestvuje u operaciji. Na primer, onaj masakr slonova u napuštenom minskom polju", Piter je pogledao SeliEn, onaj koji si ti tako verno fotografisala dakle, saznali smo da je jedan vladin ministar, ne znamo zasigurno koji, išao na to mesto vojnim helikopterom. Znamo da je u sledeće dve prilike visoki vladin službenik, po opštoj pretpostavci u rangu ministra, bio prisutan kad su pošiljke bile dopremljene na aerodrom za otpremu."

Verovatno ne veruje vlastitim ljudima i hoće da ga ne prevare", promrmlja Krejg. S gomilom koljača koja za njega radi, ko može da ga okrivi?" glas SeliEn beše promukao od besa, ali kao da to nije delovalo na Pitera Fungaberu.

Verujemo da ćemo biti unapred obavešteni o sledećoj pošiljci. Kako sam nagovestio, ubacili smo čoveka u njihovu organizaciju. Kako se dan približava, promatraćemo kretanje osumnjičenog i uz malo sreće uhvatiti ga na delu. Ako ne njega, zaplenićemo pošiljku na aerodromu i uhapsiti sve one koji njom rukuju. Siguran sam da ćemo barem jednog ubediti da otkrije pravo stanje stvari."

Promatrajući njegovo lice, Krejg primeti isti hladni nemilosrdni izraz koji je video kad je drug Pazi izveštavao o smrti trojice krivolovaca. Bese to samo trenutani izrazi koji se probio ispod urbanih manira, a onda se Piter Fungabera okrenuo prema stolu.

Zbog razloga koje sam vam objasnio, zahtevam samostalne i pouzdane svedoke za bilo koje hapšenje za koje budemo imali sreće da ga izvršimo. Želim da oboje budete tamo. Dakle, bio bih vam zahvalan ako budete spremni da krenete odmah po primljenoj obavesti i ako možete saopštiti kapetanu Nbebi gde se s vama može uspostaviti veza u bilo koje doba tokom sledeće dve tri nedelje."

Kad već behu ustali da krenu, Krejg iznenada upita: Koja je maksimalna kazna za krivolov?" a Piter Fungabera podiže pogled sa papira koje je sređivao na stolu. Kako zakon sada propisuje, maksimalna kazna je osamnaest meseci prisilnog rada, za bilo koji od desetak prekršaja pod ovom uredbom..."

To nije dovoljno." Krejgu se javi živa slika unakaženih lešina njegovih nosoroga u raspadanju.

Ne", složi se Piter. Nije dovoljno. Pre dva dana u parlamentu ja sam predložio jedan amandman, privatni predlog člana. U četvrtak će po treći put biti pročitan i uveravam vas da ima punu podršku partije. Tog dana on će postati zakon."

„I kakve će biti nove kazne?" upita SeliEn.

Za neovlašćeno trgovanje trofejima određene divljači, nasuprot običnom krivolovu, za kupovanje, preprodaju i izvoz, maksimalna kazna biće dvanaest godina prisilnog rada i novčana kazna do sto hiljada dolara."

Na trenutak se zamisliše, a onda Krejg potvrdi.

Dvanaest godina da, to je dovoljno."

Poziv Pitera Fungabere stigao je rano ujutru, kad su se Krejg i Hans Grenevald, njegov nadzornik, upravo vratili s noćnog obilaska pašnjaka. Krejg taman beše usred obilnog Džozefovog doručka kad je zazvonio telefon i pri odgovoru na poziv još se sladio domaćom goveđom kobasicom.

Gospodine Melou, ovde kapetan Nbebi. General želi da se s njim sastanete što je moguće pre u njegovom operativnom štabu u Makilvaneu. Očekujemo da naš čovek krene večeras. Kad možete biti ovde?"

To je šest sati vožnje", naglasi Krejg.

Gospođica Džej već je na putu za aerodrom. Morala bi stići u Kingslin za dva časa da vas pokupi."

SeliEn je stigla za dva sata, a Krejg je čekao na pisti. Odleteli su direktno na aerodrom u Harareu, a odatle ih je SeliEn odvezla u kuću na brežuljku Makilvane. Kada su se provezli kroz kapiju, odmah su bili svesni neobične aktivnosti. Na travnjaku ispred kuće stajao je helikopter super frelon". Pilot i njegov mehaničar benu se naslonili na trup helikoptera pušeci i razgovarajući. Odmah su pogledali landrover", a kad videše da su to SeliEn i Krejg, odbaciše ih kao nevažne. Četiri vojna kamiona boje peska behu poredana u liniju iza kuće, s vojnicima Treće brigade koji su pod punom ratnom opremom bili grupisani oko njih. Krejg je osećao njihovo raspoloženje pasa koje vode u lov.

Kancelarija Pitera Fungabere bila je pretvorena u operativni štab. Nasuprot velikom reljefu na zidu behu postavljena dva kamp stola. Za prvim su sedela dva mlada oficira. Na drugom se nalazio radioaparatus, a Timon Nbebi, nagnuvši se preko operatorovog ramena, govorio je u mikrofonski tihim tečnim šona jezikom, koji Krejg nije mogao da prati, u nekim momentima iznenada prekidajući

govorenje u mikrofon da bi izdao naređenje naredniku pod reljefom koji je odmah pomerao zastavice u boji na novu poziciju.

Piter Fungabera ovlaš pozdravi Krejga i SeliEn i pokaza im na stolice, zatim nastavi da govori u telefon. Kad je spustio slušalicu brzo je objasnio: Znamo mesto tri tajna skladišta jedno je u planini Čimanimani, uglavnom kože leoparda i nešto slonovače. Drugo je na trgovačkom stovarištu kod Čirezija, na jugu uglavnom slonovača. Treća pošiljka stići će sa severa. Mislimo da se drži u misionarskoj stanici Tuti. To je najveća i najvrednija pošiljka, slonovača i rogovi nosoroga." Prekinuo je objašnjavanje kad mu je kapetan Nbebi uručio cedulju. Brzo ju je pročitao i rekao: Dobro, prebacite dva voda severnim putem do Karoja", a onda se okrenuo Krejgu.

Operacija ima šifrovan naziv Bada', na šona jezikuleopard'. Našeg osumnjičenog tokom cele operacije zvaćemo Bada." Krejg klimnu glavom. Upravo smo čuli da je Bada napustio Harare. Vozi se službenim mercedesom s vozačem i dva telohranitelja sva trojica, naravno, Matabele."

Kojim putem?" hitro upita SeliEn.

U ovoj fazi izgleda da ide prema severu, ali je još prerano da bismo bili sigurni." U susret velikoj pošiljci..." u očima SeliEn pojavi se neki borbeni žar, a Krejg oseti da mu se kosa diže od uzbuđenja.

Moramo verovati daje tako", složi se Piter. Sada da vam objasnim naš raspored ako Bada bude išao prema severu. Pošiljke iz Čimanimanija i Čirezija biće propuštene neometano sve do aerodroma. Čim stignu biće ščepani, a vozači, zajedno s komitetom za prihvatanje, pohapšeni, da bi kasnije poslužili kao svedoci. Naravno, njihovo napredovanje biće celo vreme pod prismotrom, od trenutka kad se kamioni natovare. Vlasnici oba stovarišta biće uhapšeni čim kamioni odmaknu daleko."

I Krejg i SeliEn su s velikom pažnjom slušali Pitera koji je govorio bez prekida. Ako Bada krene na istok ili jug, težište operacije prebaciti na taj sektor. Međutim, predvideli smo da je najvrednija pošiljka na severu pod uslovom da on uopšte krene. Izgleda da smo bili u pravu. Čim budemo sigurni, i mi možemo da se pokrenemo."

Kako planiraš da ga uhvatiš?" upita SeliEn.

To će uveliko zavisiti od situacije, a naša akcija zavisice od onoga što radi Bada. Morala bi postojati fizička veza između njega i pošiljke. Praticemo i kamion koji prevozi krijumčarenu robu i njegov mercedes i čim se sastanu kidisaćemo...", Piter Fungabera naglasi ovaj čin udarajući palicom o dlan, što zazvuča kao pucanj iz pištolja, a Krejg oseti da se sam toliko natempirao da se nervozno trgnu, a onda se blesavo nasmeši SeliEn.

Radioaparat zapucketa, vrpca sa strane zabruja, zatim neki bestelesni glas progovori na šona jeziku, a kapetan Nbebi potvrdi prijem i pogleda u Pitera. Potvrđeno, gospodine. Bada se krećebrzo severnim putem ka Karoju."

U redu, kapetane, možemo preći na uslov tri", naredi Piter i bajonet s futrolom stavi za pojas. Ima li ikakvih vesti od osmatrača na putu za Tuti?"

Kapetan Nbebi pozva tri puta u mikrofon i bezmalo odmah dobi odgovor koji beše kratak.

Ovaj put odgovor je negativan", raportirao je generalu.

Još je prerano." Piter podesi svoju crvenu beret139

ku pod nagnutim uglom i srebrna glava leoparda zasvetluca iznad njegovog desnog oka. Ali mi se sada možemo prebaciti na prednje položaje." Povede ih kroz francuska vrata na verandu.

Članovi posade helikoptera primetiše ga i odmah baciše cigarete, zgaziše ih i uskočiše u kabinu. Piter Fungabera pope se u helikopter, startni motor zacvile i elise počеше da se vrte iznad glava.

Kad su se smestili na klupe i privezali pojaseve, Krejg postavi pre nagljeno pitanje koje ga je toliko mučilo, ali dovoljno tihim glasom da ga ne čuju ostali pri sve većoj buci glavnog motora.

Piter, ovo je u potpunosti vojna operacija, gotovo krstaški pohod. Zašto se nije jednostavno predalo u ruke policije?"

Otkad su najurili belce, policija je postala gomila nespretnj ako vica..." Piter mu se razvratnički nasmeši, i, na kraju krajeva, radi se i o mojim nosorozima."

Helikopter se odlepi u jednom mahu tako da im se utroba prevrtala, usmeri kljun prema severu. Leteo je nisko u brišućem letu i brzo ih nosio dalje, a vazduh koji je ulazio kroz otvorenu kabinu onemogućio je daljnji razgovor.

Držali su se dosta zapadno od glavnog severnog puta, da ne bi reskirali da ih vide oni iz mercedesa. Posle jednog časa, kad je helikopter počeo da kruži i da se

spušta ka malom vojnom utvrđenju u Karoju, Krejg pogleda na sat. Bilo je prošlo četiri sata.

Piter Fungabera primeti ovaj pokret i klimnu glavom. Izgleda da će ovo biti noćna operacija."

Selo Karoj nekad je bilo centar rančeva čiji su vlasnici bili belci, a sada beše obična ulica s bednim prodavnicama, servisnom stanicom, poštom i malom policijskom stanicom. Vojna baza nalazila se malo podalje od mesta, još jako utvrđena ogradom od bodljikave žice i kosim zidovima od vreća s peskom debelim šest metara iz vremena šumskog rata.

Komandant baze, mladi crni potporučnik beše očito preplašen važnošću posetioca i pozdravljao je teatralno svaki put kad bi Piter Fungabera progovorio.

Skloni mi ovog idiota sa očiju", zareza Piter na kapetana Nbebija kad je preuzeo komandno mesto. Daj mi poslednji izveštaj o Badinom položaju."

Bada je pre dvadeset tri minuta prošao kroz Sinoju."

U redu. Imamo li precizan opis vozila?"

Tamnoplavi mercedes 280 SE, sa ministarsjom zastavicom na haubi. Registracija PL 674. Nema pratilaca na motociklima, niti pratećih vozila. Četiri putnika."

Proveri da li sve jedinice imaju takve podatke i još jednom ponovi da nema pucanja. Badu moramo uhvatiti neozledenog. Ako ga povredite natovarićemo na vrat još jednu pobunu Matabela. Niko ne srne da puca na njega ili njegovo vozilo, čak ni po cenu vlastitog života. S tim da raščistiš. Svaki čovek koji odbije naređenje, moraće lično da mi se javi."

Nbebi je pozvao svaku jedinicu pojedinačno, ponovio Piterova naređenja i pričekao da svi potvrde prijem. Potom su nestrpljivo čekali, pijući čaj iz emajliranih šolja i gledajući u radioaparatus.

On iznenada zapucketa, a Timon Nbebi skoči prema njemu.

Primetili smo kamion", Timon je trijumfalno prevodio. Zelenifordpetotonac sa ceradom. U kabini vozač i suvozač. Pretovaren je, dobro se kreće na nizbrdici, a na uzbrdici izuzetno sporo. Pre deset minuta prešao je reku Sanjati i kreće se iz pravca stanice Tuti prema raskrsnici dvadeset pet milja odavde."

Dakle, Bada i kamion treba da se sretnu", reče mekano Piter Fungabera, a oči mu lovački sevnuše.

Sada je žarište celokupne pažnje bio radioaparatus. Svaki put kad bi se javio sve oči su bile uprte prema njemu.

Raporti su dolazili u nepravilnim razmacima, prateći brzo napredovanje mercedesa" na sever prema njima, kao i napredovanje pretovarenog kamiona sporednim izlokanim i prašnjavim putem iz suprotnog smera. U intervalima između izveštaja sedeli su i ćutali, srčuci jaki i prešećereni čaj i žvaćuci sendviče od tvrdog crnog hleba i govedine iz konzervi.

Piter Fungabera je malo jeo. Povukao je stolicu i podigao noge na komandantski sto. Udarao je palicom po terenskim čizmama gumenog dona, laganim ritmom koji je počeo da iritira Krejga. Iznenada Krejg počeo da vapi za cigaretom, prvi put u poslednjim mesecima, ustade i počeo neumorno da Sparta malom kancelarijom. Timon Nbebi primi još jedan izveštaj i kad je odložio mikrofon preveo je sa šona jezika:Mercedes je stigao u selo. Zaustavili su se na servisnoj stanici da naliju gorivo."

Tungata Zebive bio je samo nekoliko stotina metara od mesta gde su oni sedeli. To saznanje uznemirilo je Krejga. Sve do sada to beše misaona vežba više nego potera na život i smrt. Bio je prestao da razmišlja o Zebiveu kao čoveku, on je jednostavno bio Bada", zver koju treba nadmudriti i uhvatiti u zamku. Sad ga se iznenada setio kao čoveka i prijatelja, izvanrednog ljudskog bića; još jednom bio je rastrzan između ostatka prijateljske odanosti i želje da vidi kriminalca pred sudom pravde.

Komandno mesto postalo je klaustrofobično i on iziđe u malo dvorište, okruženo visokim debelim zidovima od vreća s peskom. Sunce beše zašlo i kratki afrički suton odenuo je nebo u purpur. Stao je i zurio gore. Priključio mu se neko lakog koraka i on spusti glavu.

Nemoj da budeš nesrećan", nežno ga zamoli SeliEn. Dirnula ga je njena briga. Ne moraš ići", nastavila je. Mogao bi ostati ovde." On je odrečno vrteo glavom. Hoću lično da vidim. Ali od toga mi neće biti lakše."

Znam", reče ona. Poštujem te zbog toga."

Pogleda njeno malko nakrenuto lice i bi mu jasno da želi da je on poljubi. Trenutak koji je tako dugo i strpljivo čekao, došao je. Konačno je spremna da mu se preda, njena želja velika je kao i njegova.

Nežno joj prstima dodirnu obraz, a njeni poluspušteni kapci zaigraše. Povi se prema njemu i on shvati da je voli. To saznanje na trenutak mu oduže dah. Osećao je gotovo neko verničko strahopoštovanje.

SeliEn", prošapta, a vrata komandnog mesta naglo se otvoriše i Piter Fungabera iziđe u dvorište brzim korakom.

Krećemo", grunu, a njih dvoje se razdvojiše. Krejg primeti da i ona lagano podrhtava kao da se budi iz sna, a oči joj se vratiše u normalu.

Jedno pored drugoga sledili su Pitera i Timona do otvorenog landrovera" na kapiji utvrđenja.

Nakon dnevne vreline veće je bilo sveže, a vetar ih je udarao jer je vetrobransko staklo bilo spušteno na haubu.

Vozač je bio Timon Nbebi, a suvozač Piter Fungabera, Krejg i SeliEn skrcali su se pozadi s radiooperaterom. Timon je vozio pažljivo pod pozicionim svetlima, a dva otvorena kamiona puna vojnika Treće brigade pod punom ratnom opremom, kretala su se iza njih na kratkom odstojanju.

Mercedes" se kretao na manje od pola milje ispred njih. Povremeno su mogli videti njegova stražnja svetla dok se penjao jednim od najšumovitijih brežuljaka. Piter Fungabera proveri hodometar. Prešli smo dvadeset tri milje. Do skretanja za Sanjati i Tuti ima samo dve milje." Potapša Timona palicom po ramenu. Zaustavi. Sazovi jedinicu na raskršću."

Krejg oseti da drhti od uzbuđenja i od hladnoće. Motor je još radio, a Timon ih pozva napred ka raskršću gde beše sakrivena osmatračka grupa.

Aha, tako je!" Timon ne mogaše sprečiti podrhtavanje glasa. Bada je skrenuo sa glavnog puta, generale. Kamion koji je naša meta zaustavio se i parkiran je dve milje od raskrsnice. To mora biti unapred dogovoreni sastanak."

Kreni", naredi Piter Fungabera. Za njima!"

Sada je Timon Nbebi vozio brzo, koristeći samo poziciona svetla da bi uočio ivice puta.

Evo skretanja!" obrecnu se Piter, budući da se prašnjavo bledilo nenasutog puta pokaza u mraku.

Timon uspori i skrenu. Narednik Treće brigade istupi iz tame zaljuljanog grma. Skoči na papuču landrovera" i pozdravi slobodnom rukom.

Prošli su ovuda pre jednog minuta, generale. Kamion je tu ispred. Iza njega smo blokirali put, a i ovde ćemo napraviti blokadu čim vi prođete, gospodine. Uхватili smo ih."

Samo tako, narednice", Piter klimnu glavom, a onda se okrenu Timonu Nbebiju. Odavde se put strmo spušta prema nasipu. Neka kamioni preseku put čim se mi skotrljamo dole."

Nakon rike jakih motora tišina beše jeziva. Jedini zvuk beše pisak lanaca landrovera", škripa guma po pesku i šuštanje vetra oko ušiju.

Krivine na džombastom putu iskakale su pred njih iz tame obeshrabrujućom brzinom, a Timon Nbebi je motao jureći niz prvu kosu velike padine. Dva kamiona bila su vođena njihovim stražnjim svetlima. Ličili su na monstruoze crne spodobе, koje su se nerazgovetno nazirale tako blizu u mraku. SeliEn se uhvatila za Krejgovu ruku kad su bili bačeni iz ravnoteže na prvoj krivini i držala se za nju na celom spustu.

Eno ih!" naglo zarezala Piter Fungabera glasom koji je ogrubeo od uzbuđenja. Ispod sebe videše kako se duga i kratka svetla mercedesa" naizmenično pale. Brzo su mu se približavali. Na par trenutaka izgubiše svetla mercedesa" zbog još jedne krivine na vijugavom putu, a onda ih opet videše dve duge zrake osvetljavale su prašnjavu bledu površinu, da bi im iznenada odgovorio drugi par dugih svetala iz suprotnog smera, čak i na ovoj daljini zaslepljujuće bleštavih. Drugi par dugih farova upali se tri puta, očito znak za raspoznavanje, i mercedesa" odmah uspori. Imamo ih", kliknu Piter Fungabera i isključila poziciona svetla.

Ispod njih kamion sa ceradom polako se izvlačio iz prikrajka gde je bio parkiran i zaustavio se nasred puta. Njegovi farovi zablesnuše mercedesa" i on se zaustavi. Dva čoveka iziđoše iz mercedesa" i pređoše do kabine kamiona. Jedan od njih nosio je pušku. Razgovarali su sa vozačem kroz otvoreni prozor.

Landrover" je u potpunom mraku tiho jurio prema osvetljenom platou doline. SeliEn se zaprepašujućom snagom držala za Krejgovu ruku.

Dole na putu jedan od vojnika vraćao se prema karoseriji parkiranog kamiona, a onda zastao i pogledao gore uz neosvetljeni deo puta prema landroveru" koji je jurio. Sada behu toliko blizu da je čak i pored buke motora mercedesa" i kamiona morao čuti škripu guma.

Piter Fungabera upali duga svetla landrovera". Zasetlela su ošamućujućim bleskom, a on istovremeno prinese megafon ustima.

Ne mrdajte!" Njegov ojaćani glas prolomi se kroz noć, a njegov eho odbijao se od nanizanih brežuljaka. Nemojte ni da pokušate bežati!"

Ona dvojica se okrenuše i brzo se vratiše prema mercedesu". Timon Nbebi upali motor i pod punim gasom landrover" poskoći napred.

Ostanite na mestu! Bacite oružje!"

Na trenutak su oklevali, a onda onaj naoružani odbaci pušku i oba podigoše ruke u znak predaje, žmirkajući pred zaslepljućim svetlima.

Timon Nbebi skrenu landroverom" pred mercedes", blokirajući ga. Onda iskoći i dotrća do otvorenog prozora, uperivši automat unutra.

Napolje!" dreknuo je. Svi napolje!"

Iza njih stigoše dva kamiona i zaustaviše se škripeći, a oblaci prašine sunuše iza njihovih duplih zadnjih točkova. Naoružani vojnici iziđoše kao roj pćela, jureći da dvojicu razoružanih kundacima obore na pesak drumu. Okružiše mercedes", silom otvoriše vrata i izvukoše vozaća i drugog ćoveka sa zadnjeg sedišta.

Nije moglo biti greške s visokom plećatom figurom. Svetla su zatomila njegove tamne, grube crte lica, a preuvelićala granitnu snagu upalih obraza. Tungata Zebive istrgnu se iz zahvata svojih hapsitelja i pogleda oko sebe, prisiljavajući ih da se sklone mimo svoje volje.

Natrag vi štektavi šakali! Zar se usuđujete mene da dirate?"

Bio je odeven u tamne pantalone i belu košulju. Kratko ošišana glava bila je okrugla i crna kao topovsko đule.

Znate li ko sam ja?" pitao ih je. Poželećete da vas je vaših dvadeset pet oćeva naućilo lepšem ophođenju."

Njegova ohola uverenost natera ih da ustuknu za još jedan korak, a onda su pogledali prema landroveru". Piter Fungabera istupi iz mraka i Tungata Zebive ga odmah prepozna.

Ti!" zaurloao je. Naravno, glavni kasapin."

Otvorite kamion!" naredi Piter Fungabera, ne skidajući pogled s drugog ćoveka.

Gledali su se tako zastrašujućom mržnjom da je sve oko njih postalo nevažno.

Bese to elementarno suoćavanje, koje kao da je otelotvorilo sve divljaštvo

kontinenta, dva moćna čoveka lišena svakog traga civilizovanog ustezanja, s neprijateljstvom koje su i sami jedva podnosili.

Krejg beše skočio s landrovera" i krenuo napred, ali se sada zaustavio, zapanjen. Ni u snu nije očekivao nešto ovakvo. Ova skoro opipljiva mržnja nije bila stvar ovog trenutka, izgledalo je kao da će se ustremiti jedan na drugoga kao dve zavađene životinje, da će golim rukama čupati grlo jedan drugome. Bese to gnev s dubokim korenjem, obostrani bes zasnovan na monumentalnim temeljima dugotrajne mržnje.

Iz zaplenjenog kamiona vojnici su izbacivali bale i košare. Jedna od košara rasu se pri padu na drum i duga žuta koplja slonovače zasvetleše poput ćilibara pred farovima. Jedan vojnik nožem otvori jednu od bala i izvuče dragoceno krzno, zlatnopegavu kožu leoparda i crveno gusto krzno risa.

Tako, dakle!" glas Pitera Fungabere gušio se likujuć u gnušanju i osvetničkom naslađivanju. Ščepajte psa Mabelu!"

Ma šta se dogodilo, razbiće se o tvoju glavu", zarezna na njega Tungata, ti, sine Šona kučke!"

Zgrabite ga!" terao je Piter svoje ljude, ali oni su oklevali, prikovani nevidljivim zračenjem snage koja je izlazila iz te visoke carske figure.

U tom zastoju SeliEn iskoči iz landrovera" i krenu prema blagu krzna i slonovače, koje je ležalo na drumu. Na trenutak je zaklonila Tungatu Zebivea od njegovih gonitelja i on se pokrenu brzo kao munja, poput kobre, toliko brzo da nisu mogli pogledom da ga prate.

Uhvati SeliEn za ruku, zavrte je i podiže u vazduh, držeći je ispred sebe kao štit, dok je podizao odbačenu pušku iz prašine. Savršeno je izabrao trenutak. Svi su bili na gomili, praktično jedan na drugome. Vojnici se behu toliko stisli da nijedan nije mogao da puca, a da ne pogodi nekoga od svojih.

Tungatino telo s leđa je štitio landrover", a s prednje strane SeliEn.

Ne pucaj!" riknuo je Piter Fungabera. Hoću sam da sredim Mabelu kopile."

Tungata uperi cev puške ispod pazuha SeliEn, držeći pušku jednom rukom kao pištolj i nišaneći u Pitera Fungaberu i baci se natrag prema landroveru", vukući SeliEn. Motor landrovera" još je radio.

Nećeš pobeći", likovao je Piter Fungabera. Put je blokiran, imam stotinu ljudi. Konačno si moj."

Tungata kažiprstom prebaci birač paljbe i spusti nišan u visini trbuha Pitera Fungabere. Krejg je stajao dijagonalno iza njegovog levog ramena i primetio je malo odstupanje puščane cevi, trenutak pre nego što će Tungata opaliti. Krejg shvati da namerno nišani u Piterov kuk. Automatska paljba beše zaglušujuća, a grupa vojnika poskoči i razdvoji se u pokušaju da nađu zaklon.

Budući da je pušku držao jednom rukom, cev se podigla. Meci su grurali u parkirani kamion, ostavljajući pukotine od kojih svaka beše na trenutak okružena svetlim prstenom golog metala. Piter Fungabera se bacio ustranu prevrćući se uporedo s kamionom, da bi pao pljoštimice na drum i besomučno se previjao iza točkova.

Dim puščane paljbe i prašina zastrli su zaslepljujuće farove, a vojnici su se tako raštrkali da su jedan drugome zaklanjali ugao paljbe, a u tom haosu Tungata je podigao SeliEn i bacio je na prvo sedište landrovera". U istom momentu uskočio je za volan, ubacio u brzinu i mašina je riknula i poskočila napred.

Ne pucaj!" opet je dreknuo Piter Fungabera, a glas mu je bio očajnički preklinjući. Hoću ga živog."

Jedan vojnik skoči pred landrover" u uzaludnom pokušaju da ga zaustavi. Sudar je zazvučao kao kad se grumen testa baci na dasku na kojoj se mesi, hauba ga udarila u prsa i on je pao. Kako ga je šasija vukla, usledio je niz truckavih udaraca, zatim se otkotrljao na put, a landrover" odjurio uz mračno brdo.

Onako u magnovenju Krejg naglo otvori vrata napuštenog ministarskog mercedesa" i sede za volan. Podesi volan na okretanje od 180 stepeni i htjede da poleti. Zadnji kraj mercedesa" zagreba, točkovi počеше da šlajfuju i prednji desni kraj udari u nasip, a onda konačno savlada zadnjih nekoliko stepeni. Krejg podiže nogu s gasa, izbegnu zanošenje, centrira volan, a onda nagazi do daske.

Mercedes" izlete kao iz katapulte, a kroz otvoren prozor ču glas Pitera Fungabere: Krejg! Čekaj!"

Nije se obazirao na poziv, koncentrisao se na prvi oštar zavoj koji je prosto sevnuo pred njim. Upravljanje mercedesom" beše varljivo lako, gotovo da je previše smotao, točkovi počеше da udaraju po vrletnoj ivici. Potom savlada zavoj i kroz beli oblak uskovitlane prašine jedva primeti zadnja crvena svetla landrovera".

Sa automatskog prenosa Krejg prebaci na sportski, motor zapišta a kazaljka brojača prebaci se u crveni sektor iznad 5000, strelovito je jurio uz brdo, brzo pristizujući landrover".

Sledeći zavoj proguta landrover", a prašina zaslepi Krejga toliko da je bio prisiljen da podigne nogu sa papučice gasa i da naslepo prođe. Ponovo gotovo da izgubi kontrolu i zadnjim točkovima zadera rubom provalije, santimetri su ga delili od katastrofe, a onda se ipak izvuče.

Počeo je da oseća mašinu, a na tristo pedeset metara ispred sebe na trenutak je kroz prašinu ugledao landrover". Dugim farovima osvetlio je SeliEn. Bese polunagnuta prema van, pokušavala je da se podigne i baci iz vozila u begu, ali je Tungata ispružio ruku, uhvatio je za mišku i vukao je natrag, prisiljavajući je da sedne.

Marama s njene glave raskrili se poput sove i odlete u tamu, a gusta crna kosa razlete se i zaplete oko glave i lica. Potom prašina opet prekri landrover" i tada Krejg oseti da ga bes udara u grudi takvom silinom, kao da hoće da ga uguši. U tom trenutku mrzeo je Tungatu Zebivea kao što nikada nije mrzeo drugo ljudsko biće. U sledeći zavoj ušao je uredno i kada ga je savladao krenuo je punom brzinom.

Landrover" je imao prednost manju od tristo metara, a razmak se sve više smanjivao. Prikočio je na sledećem zavoju i kada je iz njega izišao, landrover" je bio mnogo bliže. SeliEn se okretala, gledajući prema njemu. Lice joj beše belo, gotovo da je ono zračilo svetlost pod farovima, kosa je poput blistave plime nadolazila na lice, tako da je na momente izgledalo da će je ugušiti, a onda ju je odneo sledeći zavoj. Krejg je uleteo za njima kočeci zadnjim točkovima, jer su prednji lebdeli u prašini nalik brašnu, a onda kad je prošao ugleda blokadu na putu.

Vojni kamion od tri tone beše se isprečio preko puta, a prostor između njega i ivice puta bio je ispunjen sveže posečenim stablima. Isprepletено granje formiralo je čvrsti madrac, a debla behu zavezana lancima. Krejg vide čelične sponе koje su svetlucale pod farovima. Ta bi prepreka zaustavila buldožer.

Ispred prepreka stajalo je pet vojnika koji su puškama mahali landroveru" da se odmah zaustavi. To što već nisu otvorili vatru beše za Krejga nada da im je Piter Fungabera izdao naređenje preko radija, pa ipak oseti navalu mučne

uznemirenosti kad vide koliko je SeliEn izložena u otvorenom vozilu. Zamisli plotun automatske vatre i metke koji se zarivaju u to lepo telo i lice.

Molim vas, ne pucajte", prošapta i tako snažno pritisnu papučicu gasa da se veštački deo noge bolno zari u patrljak. Mercedes" je bio na petnaest metara od landrovera", smanjujući razliku i dalje.

Sto metara od prepreke, s desne strane, nalazio se spuštenu deo bankine. Tungata skrenu i ružno vozilo tupog nosa prope se uz nasip, sva četiri točka hvatala su se kao kandžama, a onda pređe vrh bankine i poput kombajna poče da razgrće visoki žuti rogoz.

Krejgu je odmah bilo jasno da ne može za njim. Niski mercedes" bi zaderao bankinu svojim trbuhom. On projuri pored, a onda stisnu kočnicu, budući da su vojnici iz blokade pripucali i napunili mu vetrobransko staklo. Mercedes" se zaustavi bočno u oblaku prašine i Krejg se svom težinom navali na vrata i stropošta na drum.

Pridiže se i uspenra uz nasip na desnoj strani. Landrover" je bio na dvadeset koraka od njega, mašina je brujala u niskom prenosu, prašteći i poskakujući po neravnom zemljištu, gnječeći gustu žutu travu, čije stabljike behu debele kao mali prst i više od čoveka, provlačeći se između stabala; brzina vozila zbog terena beše smanjena na brzinu trčećeg koraka. Krejg vide da će Tungata uspeli da zaobiđe blokirani deo puta i potrča da spreči landrover". Bes i strah za SeliEn kao da su vodili njegove noge, samo se jednom spotakao na tako vrletnom terenu.

Tungata Zebive ga primeti i podiže pušku jednom rukom, nišaneći preko haube landrovera" koji se truckao i poskakivao, ali SeliEn se baci na oružje, pritišćući ga sa obe ruke i svom težinom, tako da je uspela da spusti cev, a Tungata nije mogao da upotrebi drugu ruku jer je volan poigravao. Sad već behu prošli blokadu, a Krejg je zaostajao, shvatajući da ih neće stići. Počeo je da posrče iza vozila koje se mučilo.

SeliEn i Tungata su se jedno vreme gušali, a onda je taj krupni crnac oslobodio ruku i, koristeći je kao oštricu, udario SeliEn ispod uha. Ona se skljojka i udari licem u komandnu tablu, a Tungata savi volan. Vozilo skrenu, dajući Krejgu nekoliko dragocenih koraka prednosti, a onda landrover" kao da je na trenutak lebdeo na visokom nasipu s druge strane blokade, pre nego što je iskočio na drum uz zveku metala i šljafovanje točkova.

Krejg upotrebi poslednje rezerve snage i odlučnosti i jurnu napred, da bi do mesta gde je vozilo izišlo stigao samo trenutak nakon što se izgubilo.

Tri metra ispod njega landrover" se još nekim čudom držao uspravno, a Tungata dobro uzdrman i sa ustima koja su krvarila od sudara s volanom, borio se da uspostavi kontrolu.

Krejg nije oklevao. Bacio se s nasipa i taj pad isterao mu je vazduh. Landrover" je ubrzavao, a on je visio preko zadnjih vrata. Osećao je da mu lim dere rebra, vazduh isterivan iz pluća pištao je u grlu, a na trenutak mu se zamaglilo ali uhvatio se za držač radioaparata i visio naslepo.

Osećao je da se landrover" diže napred i nekako izmiče ispod njega, a čuo je SeliEn kako cvili od bola i straha. Taj zvuk povraća mu snagu i um mu se razbistri. Visio je preko zadnjih vrata, noge su mu se klatile i vukle ga natrag.

Iza njega kamion se izvlačio iz blokade, njegov motor je tutnjao, a farovi bleštali u poteri, dok se stecište sa glavnim putom vratolomno približavalo, jer je landrover" ponovo jurio punom brzinom.

Pred skretanje Krejg se snažno uhvati, ali uprkos tome, kad su uleteli na glavni put, ruke gotovo da su se iščupale iz ramena, jer je Tungata skrenuo ulevo na dva točka. Sada je išao u smeru severa. Naravno, do granice na Zambeziju bilo je samo sto milja. Put se obrušavao u veliku uvalu, a naselja nije bilo u toj divljini koju pustoši cece muva i prži vreline, sve do granične postaje i mosta preko Zambezija u Cirunduu. Sa taocem imao je izgleda da tamo stigne.

Ako Krejg odustane, možda će uspeti ili ubiti sebe i SeliEn u tom pokušaju.

Milimetar po milimetar Krejg je bivao bliže ulasku u landrover". SeliEn beše skljojkana u sedištu, glava joj se klatila tamoamo kod svakog trzaja i nakretanja vozila, a pored nje bio je Tungata onako plećat s belom košuljom koja je bleštala pod farovima.

Krejg otpusti jednu ruku i zgrabi zadnji deo sedišta da se izvuče. U istom trenu landrover" skrenu i on vide sevanje Tungatinih očiju u retrovizoru. Čelo je vreme promatrao Krejga, čekajući da ga izbaci iz ravnoteže i odbaci s landrovera".

Centrifugalna sila gurala je Krejga gore van vozila. Držao se samo levom rukom, a mišići i tetive su pucali od napora, jer je sva njegova težina bila prebačena na nju. Tražio je vazduh kao u samrtnom hropcu, budući da se ruka čupala iz grudi, ali

izdržao je viseći preko čeličnog ruba, koji ga je ponovo sekao po povređenim rebrima.

Tungata skrenu i drugi put preko bankine i Krejg primeti da nasip juri na njega. Tungata je pokušavao da ga strese na bankinu i da ga iseče na komade između stene i oštrog metala. Krejgu se ote vrisak od velikog napora koji je uložio u skupljanje kolena i podizanje nogu. Kako je landrover" zastrugao bankinom čuo se prasak metala i kamena. Nešto ga udari u nogu, bol mu potrese kuk i ču da se kaiševi kidaju i noga leti. Da je to bila noga od kostiju i mesa on bi bio grozno osakaćen. Umesto toga, kada se landrover" vratio na drum, on je iskoristio brzinu da se prevali preko zadnjeg sedišta i uhvati Tungatu slobodnom rukom za vrat. Bio je to zahvat za davljenje i, kako je uložio svu svoju snagu, oseti da Tungatino grlo popušta u pregibu njegovog lakta, a dodir preopterećene kičme pokazivao je da je poput suve grančice pred pucanje. Zeleo je da ga ubije, želeo je da mu glavu sa tela otkine, ali nije mogao da se toliko učvrsti da primeni te poslednje mrvice pritiska.

Tungata podiže obe ruke s volana, hvatajući Krejga za zapešće i lakat, uz krkljanje iz glasnica, a otpušteni volan besno se vrteo. Landrover" slete s puta, sjuri se preko nezaštićenog ruba niz strum krševitu padinu i uz razdiruću škripu metala udari i prevrnu se.

Krejgov zahvat beše prekinut, a on odbačen. Tresnuo je o tvrdu zemlju prevrnuvši se preko glave i ostao na trenutak da leži. U ušima mu je zujalo i telo mu je bilo smlavljeno i bespomoćno, dok se nije pribrao i podigao na kolena.

Landrover" je ležao prevrnut. Farovi su još bleštali, a trideset koraka niže, potpuno osvetljena ležala je SeliEn. Izgledala je kao usnula devojčica. Oči joj behu sklopljene, a usne opuštene i jako crvene nasuprot bledilu lica, ali ispod kose tamnocrvena linija krvi milela je poput zmije preko bledog čela.

Poče da puže prema njoj kada se druga figura podiže iz tame, velika, tamna i plećata. Tungata očito beše ošamućen, teturao je u polukrug hvatajući se za ozleđeno grlo. U neobuzdanom besu Krejg pođe prema njemu, želeći ga istovremeno.

Bacio se na Tungatu i uhvatiše se prsa u prsa. Davno pre toga oni su se često rvali, ali Krejg je već bio zaboravio pravu volovsku snagu tog čoveka. Njegovi mišići bili su čvrsti i elastični i crni kao vulkanisana guma transkontinentalnog kamiona, a

onakojednonog Krejg nije imao ravnoteže. Iako ošamućen Tungata ga podiže u vazduh.

Kako je padao Krejg se uhvati za Tungatu i ovaj, uprkos snazi, nije mogao da ga se otarasi. Padali su zajedno i Krejg upotrebi patrljak sa gumenim jastučićem na vrhu, koristeći zamah njime i Tungatinu vlastitu težinu da ga mlatne u slabine.

Tungata zaropta i snaga ga napusti. Krejg se izvuče ispod njega, malo se povrati na leđima i upotrebi snagu celog tela da se ponovo ustremi i udari patrljkom. Zazvuča kao da sekira držana obojručke zaseca u deblo i pogodi Tungatu posred grudi, baš u predelu srca.

Tungata se prevali na leđa i ostade da leži mirno. Krejg dopuza do njega i uhvati ga rukama za nezaštićeno grlo. Napipa vlakna mišića koji oblažu oštru tvrdu izraslinu štitne žlezde i kažiprste satera duboko unutra, a kad oseti da se život gasi pod njegovim rukama, njegov bes prestade video je da ne može da ga ubije. Otpusti ruke i povuče se ustranu drhteći i dahćući.

Ostavi Tungatu da leži prikovan za vrletno tlo i otpuza do SeliEn. Podigao ju je i položio je u svoje krilo da sedi s glavom naslonjenom na njegovo rame, ojađen mlitavošću i beživotnošću njenog tela. Jednom rukom obrisa krv da joj ne curi u oči.

Na putu iznad njih kamion se zaustavio uz škripu kočnica, a naoružani ljudi dolazili su niz padinu kao da se roje, režeći kao čopor pasa nad ubijenom životinjom. U njegovom naručju, poput deteta koje se budi iz sna, SeliEn se promeškolji i nešto tiho promrmlja.

Bila je živa, još je bila živa i on joj reče šapatom: "Draga moja, o mila moja, toliko te volim!"

Četiri rebra SeliEn bila su slomljena, desni članak jako istegnut, a na vratu je imala veliku modricu i otok od udarca koji je primila. Međutim, posekotina na glavi bila je površna i rendgenski snimak pokazivao je da nema oštećenja lobanje. Uprkos tome zadržali su je radi posmatranja i smestili u zasebnu sobu koju je za nju obezbedio Piter Fungabera u pretrpanoj državnoj bolnici.

Ovde ju je posetio Abel Kori, javni tužilac određen da vodi slučaj Tungate Zebivea. Gospodin Kori bio je izrazito lep Sona, koji je ranije pripadao londonskom udruženju advokata "Lincon's Inn Fields" i još je uživao u nošenju njihove odore, kao i u sklonosti prema učenim, iako nevažnim, latinskim frazama.

Došao sam vama u posetu da u vlastitoj glavi raščistim neka mesta iz izjave koju ste već dali policiji. Bilo bi od mene krajnje nepravedno da na bilo koji način utičem na dokazni materijal koji ćete vi dati", objasnio je Kori.

Pokazao je Krejgu i SeliEn izveštaje o spontanim demonstracijama Matabela za puštanje Tungate na slobodu, koje su brzo razbile policija i jedinice Treće brigade i koje je urednik Heralda" (inače Šona) objavio na srednjim stranama.

Moramo imati na umu da je taj čovek okrivljen za kriminalni čin ipso iure i ne bismo smeli dozvoliti da postane plemenski mučenik. Što pre sredimo čitav posao mutatis mutandis utoliko bolje za sve. Krejg i SeliEn najpre behu zapanjeni, a onda im je bilo nelagodno zbog brzine kojom će Tungata Zebive biti izveden pred sud. Uprkos činjenici da su svi papiri ispunjeni sedam meseci pre roka, dan za njegovo suđenje određen je da bude za ciglih sedam dana.

Ne možemo čoveka njegovog ranga držati u zatvoru nudiš verbis", objasni tužilac, a odobriti mu kauciju i pustiti ga na slobodu da zapali svoje sledbenike bila bi samoubilačka ludost."

Osim suđenja, neke druge manje važne stvari morale su okupirati Krejga i SeliEn. Njena cesna" prispela je za redovan pregled, posle leta od hiljadu sati i za uverenje o upotrebljivosti. Nikakvih mogućnosti za ovo nije bilo u Zimbabveu, pa su morali obezbediti da je neko od njezinih kolega odveze u Johanezburg. Osećaću se kao ptica podrezanih krila", požalila se.

Poznat mi je taj osećaj", nasmeši se bolno Krejg i lupi štakom o pod.

Izvini, Krejg."

Nemoj se izvinjavati. Više se nekako ne vređam ako se priča o mojoj izgubljenoj nozi. Naročito ne ako ti pričaš."

Kada će je vratiti?"

Morgan Oksford ju je poslao u diplomatskoj torbi, a Henri Pikering je obećao da će terati tehničare na Ortopedskoj klinici Hopkins za suđenje bih je morao imati."

Suđenje. Sve se, izgleda, završavalo razgovorom o suđenju; čak ni vođenje Kingslina, ni završne pripreme za otvaranje naselja na Vodama Zambezija" nisu mogli odvratiti Krejga od uzglavlja SeliEn i priprema za suđenje. Imao je sreće da su na Kingslinu Hans Grenevald i Piter Janghazbend, mladi šef i vodič iz Kenije, koga je odabrala SeliEn, preuzeli svakodnevnu brigu o Vodama Zambezija". Iako je

sa ovom dvojicom razgovarao svakog dana telefonskom ili radiovezom, Krejg se iz Hararea nije micao zbog SeliEn.

Krejgova noga je vraćena dan pre otpuštanja SeliEn iz bolnice. Podigao je nogavicu da joj pokaže.

Ojačana, obložena pločicama i potpuno popravljena", pohvali se on. Kako tvoja glava?"

Kao i tvoja noga", nasmeja se. Mada su me lekari upozorili da na nju više ne skačem, barem ne sledećih nekoliko nedelja."

Kada joj je sledećeg jutra doneo torbu do landrovera", upotrebljavala je štap zbog članka, a grudi joj još behu podvezane kaišima.

Bole rebra?" Video je da se trza od bola kad se penjala u vozilo.

Dok ih niko ne bude stiskao, guraću."

Nema stiskanja. Da li važi to pravilo?" upita on.

Mislim", zastala je i pogledala ga na trenutak pre nego što je spustila pogled i stidljivo prozborila, ali pravila ograničavaju budale, a mudrima služe kao putokaz." Krejg beše znatno osokoljen.

Drugi sud zemlje Masona, kao odeljenje Vrhovnog suda Republike Zimbabve, još je zadržao svečane odežde britanskog pravosuđa.

Uzdignuti sto s grbom Zimbabvea iznad sudijskog sedišta dominirao je sudnicom; njemu nasuprot behu redovi klupa, a bočno klupa za svedoke i mesto za optužene. Tužioc, sudijski pomoćnici i advokati odbrane nosili su dugu crnu odeždu, dok je sudija veličanstveno izgledao u crvenom. Boja lica beše se promenila, crna odora naglašavala je čvrste snežnobeke uvojke njihovih perika i uštirkane bele ovratnike nalik lastavičjim repićima.

Dvorana je bila puna, a kad se popunio prostor za stajanje, vratari su zatvorili vrata, ostavljajući ćelu gomilu sveta da se gužva po hodnicima. Slušaoci su bili mirni i ozbiljni, bezmalo svi Matabele koji su dugo putovali autobusima iz Matabelelenda, mnogi sa oznakama partije ZAPU u obliku ruže. Tek kad je optuženi uveden nastalo je komešanje i žamor, a u dnu sudnice jedna crnkinja, sva u bojama partije ZAPU, histerično je kriknula, Bajete, Nkosi Nkulu!" i pozdravila stisnutom pesnicom.

Stražari su je odmah šćepali i izgurili na vrata. Tungata Zebive stajao je u prostoru za optužene i gledao ravnodušno, samim svojim prisustvom omalovažavajući

svakoga drugog u sudnici. Čak i sudija, gospodin Džastis Domašava, visoki ispijeni Masona, sa atipičnim egipatskim nosom finog luka i malim, svetlim ptičjim očima, iako odeven u autoritativnu crvenu odeždu, izgledaše običan u poređenju s njim. Međutim, g. Džastis Domašava uživao je izvanredan ugled, a tužilac se toliko veselio kad je Krejgu i SeliEn saopštio svoj izbor.

On je stvarno persona grata, a sad se staramo da se pravda vrši in gremio legis* bez bojazni."

Dok je zemlja još bila Rodezija, napušten je britanski pravni sistem. Sudija je donosio presudu uz pomoć dvojice pomoćnika u crnim odorama koji su sedeli s njim na klupi. Oba pomoćnika bili su Šona: jedan stručnjak za očuvanje divljine, a drugi viši islednik. Sudija se mogao pozvati na njihovo stručno mišljenje ako je hteo, ali konačna presuda bila je samo njegova.

Sudija je sada sređivao svoju odeždu kao što noj otresa perje kad seda na gnezdo, a onda fiksirao Tungatu Zebivea bistrim tamnim očima, dok je službenik suda čitao optužbu na engleskom jeziku.

Bilo je osam teških optužbi: trgovanje i izvoz proizvoda zaštićenih divljih životinja; odvođenje i držanje taoca; napad smrtonosnim oružjem; napad s namerom nanošenja teških telesnih povreda; pokušaj ubistva; žestoko opiranje hapšenju; krađa motornog vozila i nanošenje štete državnom dobru. Sledilo je još dvanaest lakših optužbi.

Bože", šapnu Krejg SeliEn, njega gađaju ciglom iz zida."

I pločicama sa poda", složi se ona. Njima to odgovara, volela bih da vidim hulju kako visi."

Oprosti, draga, ali nijedna optužba ne iziskuje smrtnu kaznu." Ipak, tokom celog tužiočevog obraćanja, Krejga beše preplavilo osećanje nalik onome iz grčke tragedije, u kojoj je jedna herojska figura okružena i ponižena slabićima i podlacima.

Uprkos svojim osećanjima Krejg je bio svestan da Abel Kori postupa ispravno što javno izlaže ovaj slučaj, čak se i ograničavajući od upotrebe latinskih maksima. Prvi s duge liste tužiočevih svedoka bio je general Piter Fungabera. Blistav u svečanoj generalskoj uniformi dao je zakletvu stojeći uspravno poput strele s palicom koju je ratoborno držao u ruci. Svedočio je bez suvišnih reci, tako direktno i impresivno In gremio legis (lat.), pod okriljem zakona. Prim. prev.

da je sudija povremeno klimao glavom u znak odobravanja dok je vodio zabeleške.

Centralni komitet partije ZAPU angažovao je londonskog advokata za odbranu, ali čak ni gospodin Džozef Petal nije mogao poljuljati generala Fungaberu i vrlo brzo je shvatio uzaludnost svojih napora, tako da se povukao da pričeka ranjiviji plen. Sledeći svedok bio je vozač kamiona s krijumčarenom robom. Bivši gerilac iz pokreta ZIPRA, pre izvesnog vremena otpušten iz jednog od centara za rehabilitaciju, svedočio je na maternjem jeziku, a sudski tumač je prevodio na engleski.

Da li ste se ikada pre noći u kojoj ste uhapšeni sreli sa optuženim?" upitao ga je Abel Kori pošto je utvrdio njegov identitet.

Da. Bio sam s njim u borbi."

Da li ste ga ponovo videli posle rata?"

Da."

Hoćete li reći sudu kada je to bilo?"

Prošle godine u doba suše."

Pre nego što su vas smestili u centar za rehabilitaciju?"

Da, pre toga."

Gde ste se sastali s ministrom Tungata Zebiveom?"

Lovili smo slonove zbog slonovače."

Kako ste ih lovili?"

Koristili smo pripadnike plemena Batonka i helikopter da ih sateramo u staro minsko polje."

Dajem primedbu na ovakav način ispitivanja, gospodine." Gospodin Petal skočio je sa svog sedišta. To nema nikakve veze sa optužbama."

Ima veze s prvom optužbom", bio je uporan Abel Kori.

Vaša primedba se odbija, g. Petal. Molim vas, nastavite g. tužioče."

Koliko ste slonova ubili?"

Mnogo, mnogo slonova."

Možete li proceniti koliko?"

Možda dvesto, nisam siguran."

I vi tvrdite da je ministar Tungata Zebive bio tamo?"

On je došao pošto su slonovi pobijeni. Došao je da prebroji slonovaču i prebaci je helikopterom..."

Kakvim helikopterom?"

Vladinim helikopterom."

Prigovor, Vaše gospodstvo, taj podatak nije važan."

Prigovor se odbija, g. Petal. Molim vas nastavite."

Kad je došao red na njega da postavlja pitanja, g. Džozef Petal odmah je prešao u napad.

Mislím da nikada niste bili član pokreta otpora ministra Tunfate Zebivea. Da, nikada, u stvari, niste videli ministra pre te noći na putu za Karoj..."

Prigovor, Vaše gospodstvo", doviknuo je Abel Kori, opravdano protestujući.

Obrana pokušava diskreditovati svedoka, znajući da ne postoje nikakvi spiskovi vojnika otadžbinskog rata i da svedok zbog toga ne može da dokaže svoje junačko služenje zajedničkom cilju."

Prigovor se uvažava. Gospodine Petal, molim vas da svoja pitanja ograničíte na predmet i da ne maltretirate svedoka."

Odlično, Vaše gospodstvo." Gospodin Petal beše crven u licu kad se okrenuo svedoku. Možete li reći sudiji kada ste otpušteni iz centra za rehabilitaciju?"

Zaboravio sam. Ne sećam se."

Da li je to bilo dugo ili malo vremena posle hapšenja?"

Malo vremena", odgovori svedok zlovoljno, gledajući ruke koje je držao u krilu.

Zar niste pušteni iz zatvoreničkog logora pod uslovom da te noći vozíte kamion i da pristanete da date iskaz?"

Gospodine!" kriknu Abel Kori, a glas sudije beše isto tako rezak i protestujući.

Gospodine Petal, ne možete o centrima za rehabilitaciju govoriti kao o zatvoreničkim logorima."

Kako izvoli Vaše gospodstvo." Gospodin Petal je nastavio: Da li ste dobili ikakva obećanja kada ste otpušteni iz centra za rehabilitaciju?"

Ne." Svedok je zlovoljno lutao pogledom.

Da li vas je dva dana pre otpuštanja posetio kapetan Timon Nbebi iz Treće brigade?"

Ne."

Da li je u logoru bilo nekih posetilaca?"

Ne! Ne!"

Uopšte nije bilo posetilaca, jeste li sigurni?"

Svedok je već odgovorio na to pitanje", prekinu ga sudija, a g. Petal uzdahnu teatralno i podiže ruke.

Nemam više pitanja, gospodine."

Nameravate li pozvati još nekog svedoka, g. Kori?"

Kreig je znao da sledeći svedok treba da bude Timon Nbebi, ali Abel Kori neobjašnjivo pređe preko njega i pozva vojnika kojeg je oborio landrover". Kreig oseti nelagodnu zebnju sumnje zbog promene tužiočeve taktike. Da li tužilac želi da zaštiti kapetana Nbebija od ispitivanja? Da li želi da spreči g. Petala da nastavi ispitivanje vezano za posetu Timona Nbebija centru za rehabilitaciju? Ako je tako, posledice su nesagledive, tako da se Kreig nekako natera da odbaci vlastite sumnje.

Neophodnost da se sva pitanja i odgovori prevode, učinila je celokupan proces razvučenim i zamornim, tako da je Kreig tek trećeg dana pozvan da svedoči.

Pošto je položio zakletvu i pre nego što je Abel Kori počeo ispitivanje, Kreig je pogledao prema optuženom. Tungata Zebive ga je gledao netremice i, kada su im se pogledi sreli, Tungata mu dade znak desnom rukom.

Davno pre toga, dok su radili zajedno u Odeljenju za divljač, Kreig i Tungata behu razvili jezik znakova do visokog stepena. U toku opasnog rada pri opkoljavanju krda slonova radi odstranjivanja i uništavanja kržljivih životinja koje su bile čist višak u rezervatima, ili kada bi se prikradali čoporima lavova koji su napadali goveda, oni su komunicirali tiho i brzo ovim svojim jezikom.

Sada je Tungata pružio stisnutu pesnicu, snažni crni prsti zatvarali su se na ružičastom dlanu, a taj znak je govorio: Pazi! Krajnje opasno."

Poslednji put kad mu je Tungata dao taj znak, imao je samo delić sekunda da se okrene i suprotstavi napadu lavice ranjene u grudi, koja je navalila ropćući krvavim isprekidanim dahtajima ispod krzna nalik na četku. Uprkos tome što joj je metak njegovog.nagnuma 458" prosvirao srce, njen zamah bacio je Kreiga s nogu. Tungatin znak sada naterao je njegove nerve da zadrhte i dlake podlaktice da se naježe, zbog sećanja na prošlu i najavu buduće opasnosti. Da li je to pretnja ili upozorenje, pitao se Kreig zureći u Tungatu. Nije mogao biti siguran, jer je Tungata bio bezizražajan i nepomičan. Kreig mu dade znak: Molim? Ne razumem",

ali se Tungata nije osvrtao, da bi Krejg iznenada shvatio da je prečuo pitanje Abela Korija.

Izvinite hoćete li ponoviti?"

Abel Kori ga brzo prošeta kroz pitanja.

Da li ste videli da vozač kamiona daje bilo kakve signale, dok se,mercedespribližavao?"

Da, palio je svetla."

A šta je bio odgovor?"

Mercedesse zaustavio i dvojica su izišla i otišla do vozača kamiona da s njim porazgovaraju."

Po vašem mišljenju, da li je sastanak bio unapred dogovoren?"

Prigovor, Vaše gospodstvo, svedok ne može na to da odgovara."

Prihvata se. Svedok neće odgovoriti na to pitanje."

Sada dolazimo do vašeg junačkog spašavanja, gospođice Džej, od opakih zahvata optuženog."

Prigovor rečopaki'."

Prestaćete upotrebljavati pridevopaki'."

Kako izvoli Vaše gospodstvo."

Nakon signala rukom i u toku Krejgovog svedočenja Tungata Zebive sedeo je nepomično kao figura isklesana iz granita zemlje Matabela, s bradom naslonjenom na grudi, ali njegov rfohled beše stalno uprt u Krejgovo lice.

Kada se podigao g. Petal da postavlja pitanja, Tungata se prvi put pomerio, naginjući se da mu kaže nekoliko jezgrovitih reci. Gospodin Petal kao da se bunio, ali Tungata mu dade naredbodavni znak.

Nemam pitanja, Vaše gospodstvo", povinova se g. Petal i zavalio se u sedište, puštajući Krejga da napusti mesto svedoka bez uznemiravanja.

SeliEn bila je poslednji svedok optužbe, a posle Pitera Fungabere možda najrečitiji.

Još je hramala zbog istegnuto g članka, tako da je Abel Kori požurio da joj pomogne da dođe do klupe za svedoke. Tamna senka modrice na vratu bila je jedini ožiljak na koži, a iskaz je davala bez oklevanja, jasnim prijatnim glasom.

Kad vas je optuženi šćepao, šta ste osećali?"

Uplašila sam se za život."

Kažete da vas je optuženi udario. Gde vas je udario?"

Ovde u vrat možete videti modricu."

Hoćete li reći sudu da li ste pretrpeli još neke ozlede?" v

Da. Četiri rebra bila su mi polomljena, a članak istegnut."

Abel Kori je izvukao šta je mogao od tako divnog svedoka, a g. Petal je vrlo mudro još jednom odustao od ispitivanja. Tužilaštvo je okončalo parnicu trećeg dana uveče, ostavljajući Krejga uznemirenog i potištenog.

On i SeliEn večerali su u njenom omiljenom restoranu, ali čak ni boca dobrog vina s Rta dobre nade nije ga razvedrila.

Ono o vozaču i da nikada ranije nije sreo Tungatu, da, je pušten samo pod obećanjem da će voziti kamion..."

Nisi, valjda, poverovao u to?" podsmehnu se SeliEn. Čak je i sudija dao do znanja dokle je to ciljalo."

Pošto ju je otpratio do stana nastavio je da sam tumara pustim ulicama, osećajući se usamljen i izneveren iako nije mogao naći logičan razlog za takvo osećanje.

Gospodin Džozef Petal otvorio je proces odbrane pozivanjem Tungatinog šofera.

Ovaj beše čvrsto građeni Matabela, iako mlad već se počeo debljati, imao je

okruglo lice koje bi trebalo da izgleda veselo i nasmejano, a sada je bilo

uznemireno i namršteno. Glava mu beše sveže obrijana i nijednom nije pogledao u Tungatu u toku davanja iskaza.

U kritičnoj noći, koja ste naređenja dobili od ministra Zebivea?"

Nijedno. Ništa mi nije rekao."

Gospodin Petal izgledao je iskreno zbunjen i pogledao je u svoje zabeleške.

Zar vam nije rekao kuda da vozite? Zar niste znali kuda idete?"

Govorio je 'Vozi pravo', 'Ovde skreni levo', 'Ovde skreni desno'", mrmaljao je šofer.

Nisam znao kuda idemo."

G. Petal nije, očito, očekivao ovakav odgovor.

Zar vam ministar Zebive nije rekao da vozite u stanicu Tuti?"

Prigovor, Vaše gospodstvo."

Ne pokušavajte da navodite svedoka, g. Petal."

Gospodin Džozef Petal razmišljao je stojeći. Prelistao je papire, pogledao u

Tungatu Zebivea, koji je sedeo potpuno pasivno i onda je krenuo s pitanjima u drugom smeru.

Od noći u kojoj ste uhapšeni, gde se nalazite?"

U zatvoru."

Da li vas je neko posećivao?"

Dolazila je moja žena."

Niko više?"

Niko." Šofer je spustio glavu u odbrambenoj pozi.

Kakvi su to ožiljci na glavi? Jesu li vas tukli?"

Kreig prvi put primeti tamne čvoruge na šoferovoj obrijanoj glavi.

Vaše gospodstvo, najoštrije protestujem", povika Abel Kori jadikujućim tonom.

Gospodine Petal, koja je svrha ovih pitanja?" upita g. Džastis Domašava zloslutno.

Gospodine, pokušavam da otkrijem zašto se iskazi svedoka ne slažu sa izjavom koju je prethodno dao policiji."

Gospodin Petal se borio da dobije jasan odgovor od natmurenog svedoka, neraspoloženog za saradnju, da bi na kraju odustao jednim gestom predaje.

Nemam više pitanja, Vaše gospodstvo." Tada je ustao Abel Kori smešeći se da bi pristupio ispitivanju.

Dakle, kamion je uperio farove prema vama?"

Da."

I šta se onda dogodilo?"

Ne razumem."

Da li je iko umercedesurekao ili uradio nešto kad ste videli kamion?"

Gospodine...", javi se g. Petal.

Mislim da je ovo pitanje korektno svedok će odgovoriti."

Šofer se namršti, naprežući se da se seti, a onda procedi kroza zube: Drug ministar Zebive rekao je, 'Evo ga, koči i zaustavi'."

'Evo ga!'" Abel Kori ponovi polako i razgovetno. 'Koči i zaustavi?' To je optuženi rekao kad je video kamion, je li tako?"

Da. Tako je rekao."

Nemam više pitanja, Vaše gospodstvo."

Pozovite Saru Tandive Njoni." Gospodin Džozef Petal predstavi svog ključnog svedoka, a Abel Kori se namršti i poče da uznemireno razgovara s dvojicom svojih pomoćnika. Jedan od njih se diže, pokloni se sudiji i žurno iziđe iz sudnice.

Sara Tandive Njoni uđe u prostor za svedoke da položi zakletvu na savršenom engleskom jeziku. Njen glas beše melodičan i prijatan, nastup rezervisan i čedan,

kao i onog dana kad su je Krejg i SeliEn prvi put sreli u stanici Tuti. Nosila je limunastozelenu pamučnu haljinu s belim ovratnikom i obične bele cipele s niskom petom. Kosa joj je bila fino spletena u tradicionalnom stilu i u trenutku kad je završila zakletvu nežno je pogledala Zebivea. On niti se nasmeši niti promeni izraz, ali se njegova desna ruka koja je počivala na ogradi lagano pomeri, te Krejg primeti da s devojkom razgovara tajnim jezikom znakova.

Samo hrabro!" govorio je taj signal. Ja sam s tobom!" Devojka dobi vidljivu snagu i poverenje. Podiže bradu i pogleda g. Petala pravo u lice.

Molim vas, recite svoje ime."

Ja sam Sara Tandive Njoni", odgovori. Tandive Njoni, njeno ime na jeziku Matabela značiOmiljena ptica i to Krejg tiho prevede SeliEn.

Savršeno joj odgovara", uzvratila ona šapatom.

Šta ste po zanimanju?"

Upravitelj Osnovne škole u stanici Tuti."

Hoćete li saopštiti sudu vašu školsku spremu?"

Džozef Petal brzo ustanovi da je u pitanju obrazovana i odgovorna mlada žena.

Zatim nastavi:

Poznajete li optuženog Tungatu Zebivea?"

Ponovo je pogledala u Tungatu pre nego što je odgovorila i lice joj se ozari. Da, naravno, da", šaptala je suvim glasom.

Molim vas, dušo, govorite."

Poznajem ga."

Da li vas je ikad posetio u stanici Tuti?"

Da", klimala je glavom.

Koliko često?"

Drug ministar je važan čovek s puno obaveza, a ja sam učiteljica..."

Desnom rukom Tungata dade znak neslaganja. Ona to primeti i na savršeno izvajanim usnama pojavi se lagani osmeh.

Dolazio je koliko je mogao, ali ne tako često kako sam ja želela."

Da li ste ga očekivali odsudne noći?"

Jesam."

Zašto?"

Razgovarali smo telefonom dan uoči toga. Obećao je da će doći. Rekao je da će doći kolima nešto pre ponoći. Osmeh sa njenih usana iščeze i oči joj potamneše i postadoše sumorne. Čekala sam do svitanja, ali nije došao."

Koliko je vama poznato, da li je postojao neki poseban razlog da vas poseti tog vikenda?"

Da." Sarini obrazi potamneše, a SeliEn beše očarana. Nikada pre nije videla da neka crnkinja pocrveni. Da, rekao je da želi da razgovara s mojim ocem. Ja sam bila ugovorila sastanak."

Hvala ti, dušo", reče nežno Džozef Petal.

Dok je g. Petal obavljao ispitivanje, tužiochev pomoćnik ušunjao se u svoje sedište i predao Abelu Koriju ručno pisane zabeleške. Abel Kori ih je držao u ruci kada je ustao da postavlja pitanja.

Gospođice Njoni, možete li reći Sudu značenje reciisifebina sindebele jeziku?"

Tungata Zebive lagano zareza i htede da se digne, ali policajac položi ruku na njegovo rame, da ga obuzda.

Značikurva", odgovori Sara mirno.

Ne označuje li ta reč isto tako i neudatu ženu koja živi s čovekom..."

Gospodine!" prigovor Džozefa Petala beše zadocnio, ali je bio srdit i g. Džastis Domašava prihvatio ga je.

Gospođice Njoni", nastavi ponovo Abel Kori, da li volite optuženog? Molim vas, govorite. Ne čujemo vas."

Ovaj put Sarin glas beše odlučan, skoro prkosan. Volim ga."

Da li biste za njega sve učinili?"

Učinila bih."

Da li biste lagali da ga spasite?"

Prigovor, Vaše gospodstvo." Džozef Petal skoči sa sedišta.

Povlačim pitanje." Abel Kori preduhitri intervenciju sudije. Radije da vam kažem, gospođice Njoni, da vas je optuženi zamolio da u školi obezbedite skladište gde se mogu smestiti slonovača i kože leoparda!"

Ne." Sara je odrečno vrtela glavom. On nikada ne bi..."

I da vas je zamolio da nadgledate utovar kljova u kamion i da kamion uputite..."

Ne! Ne!" vrisnula je.

Kad ste s njim razgovarali telefonom, nije li vam rekao da pripremite pošiljku..."

Ne! On je dobar čovek", zajeca Sara. Velik i dobar čovek. Ne bi on to nikada učinio."

Nemam više pitanja, Vaše gospodstvo." Izgledajući veoma zadovoljan sobom, Abel Kori sede, a njegovi pomoćnici se nagnuše prema njemu da mu šapatom čestitaju. Pozivam optuženog, ministra Tungatu Zebivea, da pristupi."

Bio je to riskantan potez g. Petala. Čak i kao leik Krejg je zapazio da se Abel Kori pokazao kao čvrst borac.

Džozef Petal počeo je uvodnom napomenom o Tungatinom položaju u zemlji, njegovom služenju revoluciji i umerenom načinu života.

Da li posedujete nekretnine?"

Posedujem kuću u Harareu."

Hoćete li reći Sudu koliko ste je platili?"

Četrnaest hiljada dolara."

To nije mnogo za kuću, zar ne?"

Nije ni kuća mnogo velika", Tungata odgovori hladno, tako da se čak i sudija nasmeši.

Automobil?"

Imam na raspolaganju ministarsko vozilo."

Računi u stranoj banci?" *

Nemam."

Žene?"

Nemam", pogleda u smeru Sare Njoni koja je sedela u zadnjem redu galerije, ipak", završi Tungata.

Venčane žene? Druge žene?"

U mojoj kući živi moja stara tetka. Vodi domaćinstvo.

Da razgovaramo o predmetnoj noći. Možete li reći Sudu zašto ste bili na putu za Karoj?"

Išao sam u stanicu Tud."

Zbog čega?"

Da posetim gospođicu Njoni i da razgovaram s njenim ocem o ličnoj stvari."

Vaša poseta bila je dogovorena?"

Da, u telefonskom razgovoru s gospođicom Njoni."

Posećivali ste je ranije u više navrata?"

Tako je."

Kakav ste smeštaj imali u takvim prilikama?"

Malo po strani bio je indlu pokriven ševarom i meni namenjen."

Koliba? Sa dušekom i ognjištem?"

Da."

Niste smatrali da je takav smeštaj ispod vašeg nivoa?"

Baš naprotiv, uživam kad imam priliku da se vratim tradicionalnim običajima moga naroda."

Da li je iko delio taj smeštaj s vama?"

Vozač i telohranitelji."

Gospođica Njoni da li vas je ona tamo posećivala?"

To bi bilo suprotno našim običajima i plemenskom zakonu."

Tužilac je upotrebio rečisifebi šta mislite o tome?"

Odmah bih mogao upotrebiti tu reč za žene koje on poznaje. Ja ne poznam nijednu kojoj bi ta reč pristajala."

Sudija se ponovo nasmeši, a pomoćnik tužioca vragolasto gurnu laktom Abela Korija.

Gospodine ministre, da li je iko drugi znao za vašu nameru da posetite Tuti?"

Nisam tajio svoje namere. Zapisao sam i u svoj dnevnik."

Imate li taj dnevnik?"

Ne. Zamolio sam sekretaricu da ga preda mojoj odbrani. Međutim, nestao je iz mog stola."

Dobro. Kad ste naredili vozaču da pripremi automobil, da li ste ga obavestili o vašem odredištu?"

Jesam."

On kaže da niste."

Onda ga pamćenje vara ili je pod nečijim uticajem", Tungata slegnu ramenima. Vrlo dobro. Da li ste predmetne noći u toku vožnje između Karoja i stanice Tuti sreli neko drugo vozilo?"

Da. U mraku je bio parkiran kamion, malo dalje od puta, ali okrenut prema nama."

Hoćete li reći Sudu šta se onda dogodilo?"

Vozač kamiona upalio je svetla i onda ih naizmenično gasio i palio tri puta.

Istovremeno je izvezao kamion na put."

Tako da vas je naterao da se zaustavite."

Tačno tako."

Šta ste onda uradili?"

Rekao sam mom vozaču:Zaustavi, ali budi oprezan. To bi mogla biti zaseda."

Vi, dakle niste očekivali da se sretnete sa kamionom?"

Nisam."

Da li ste rekli:Evo ga! Zaustavi!"

Nisam."

Šta ste podrazumevali pod:To bi mogla biti zaseda'?"

Odnedavno naoružani banditi, šufte, napadaju mnoga vozila, posebno na udaljenim putevima."

Sta ste tada osećali?"

Predviđao sam nevolju."

I šta se dogodilo?"

Moja dva telohranitelja napustili sumercedesi otišli da razgovaraju s vozačem kamiona."

Da li ste s vašeg sedišta umercedesumogli videti vozača kamiona?"

Da. Uopšte ga nisam poznavao. Nikada ga pre toga nisam video."

Kako ste reagovali?"

Bio sam krajnje obazriv."

Šta je usledilo potom?"

Iznenada su se iza nas pojavili drugi farovi. Glas s megafona naredio je mojim ljudima da se predaju i bace oružje. Mojmercedesopkolili su naoružani ljudi i ja sam bio na silu odvučen od njega."

Da li ste prepoznali ikoga od tih ljudi?"

Da. Kad su me odvukli odmercedesa', prepoznao sam generala Fungaberu."

Da li je to stišalo vaše sumnje?"

Naprotiv, bio sam ubeden da sam u životnoj opasnosti".

Zašto ste tako razmišljali, gospodine ministre?"

General Fungabera komanduje brigadom koja je opštepoznata po svirepom delovanju protiv istaknutih Matabela..."

Prigovor, Vaše gospodstvo Treća brigada je jedinica regularne državne vojske, a general Fungabera poznat i poštovan oficir", vikao je Abel Kori.

Tužilaštvo je sasvim u pravu sa svojim prigovorom..." Sudija je iznenada drhtao od besa. Ne mogu da dozvolim optuženom da koristi ovu sudnicu za napad na istaknutog vojnika i njegove hrabre ljude. Ne mogu da dozvolim da optuženi stoji tu preda mnom i seje plemensku mržnju i predrasude. Dajem vam do znanja da neću oklevati da vas proglasim krivim za grubo nepoštivanje Suda ako tako nastavite."

Džozef Petal pričekava punih trideset sekundi da omogući svom svedoku da se oporavi od ove tirade.

Rekoste da ste osetili da vam je život u opasnosti?"

Da", reče Tungata mirno.

Bili ste napeti i na rubu živaca?"

Da."

Da li ste videli da vojnici izbacuju slonovaču i krzna iz kamiona?"

Jesam."

Kako ste reagovali?"

Verovao sam da će sve to, nisam bio siguran kako, ah verovao sam da će mene optužiti i da će im to biti alibi da me ubiju."

Prigovor Vaše gospodstvo", javi se Abel Kori.

Neću više upozoravati optuženog", obeća g. Džastis Domašava pretećim tonom. Šta se zatim dogodilo?"

Gospođica Džej napustila je vozilo kojim je putovala i prišla mi. Vojnicima je oslabila pažnja. Poverovao sam da mi je to poslednja šansa. Zadržao sam gospođicu Džej da sprečim vojnike da otvore paljbu i pokušao sam pobećilandroverom'."

Hvala vam, gospodine ministre." Gospodin Džozef Petal okrenu se prema sudiji: Gospodine, moj svedok imao je zamorno ispitivanje. Mogu li predložiti da se sud razide do sutra ujutro, da mu damo priliku da se oporavi?"

Abel Kori skoči u istom trenu.

Jedva je podne, a optuženi se nalazi na mestu svedoka manje od trideset minuta i još je njegov branilac razgovarao s njim rede et suaviter*. Za uvežbanog i očvrslog vojnika to je sitnica per se." Abel Kori je i u uzbuđenju upadao u latinski.

Nastavićemo, g. Petal", reče sudija, a Džozef Petal slegnu ramenima.

Svedok je vaš, g. Kori."

Abel Kori bio je u svom elementu, postajući lirski i poetično raspoložen. Izjavili ste da ste se bojali za život a ja mislim da vas je napalo osećanje krivice, da ste osećali samrtnički strah zbog odmazde, da vas je užasnula pomisao na mogućnost procesa pred ovim narodnim sudom, pomisao da se suočite sa ovom učenom i pravičnom ličnosti u crvenoj odeždi koju upravo gledate."

Ne."

Da to nije bilo ništa drugo do kukavička zločinačka savest koja vas je naterala da se upustite u niz gnusnih i bezdušnih akcija..."

Ne. Nije istina."

Kada ste šćepali lepu gospođicu Džej, niste li upotreбили prekomernu fizičku snagu da polomite njene nežne ruke?"

Udario sam je jedanput da je sprečim da se baci iz vozila koje je jurilo, da se teže ne ozledi."

Niste li nišaniли smrtonosnim oružjem to jest vojničkom jurišnom puškom za koju ste znali da je napunjena, u ličnost generala Fungabere?"

Pretio sam mu puškom to je istina."

A onda ste namerno otvorili paljbu po donjem delu njegovog tela to jest u njegov trbuh."

Recte et suaviter, direktno i ljupko Prim prev

Nisam pucao u Fungaberu. Nišanio sam da ga promašim."

Vi ste pokušali da ubijete generala i samo su ga njegovi čudesni refleksi spasili od vašeg napada."

Da sam pokušao da ga ubijem", reče tiho Tungata, sada bi bio mrtav."

Kad ste ukralilandrover', da li ste shvatili da se radi o državnom vlasništvu?"

Da li ste puškom nišaniли u g. Krejga Meloua? I da li vas je u pokušaju da ga ubijete sprečila samo gospođica Džej svojom hrabrom intervencijom?"

Još skoro čitav sat Abel Kori je kidisao na nemoćnu osobu, izvlačeći iz njega niz opterećujućih priznanja, a kad je konačno Abel Kori seo, držeći se gizdavo poput petla koji je pobedio u borbi, Krejg proceni da je g. Džozef Petal debelo platio sve sitne prednosti koje je mogao postići postavljajući svog klijenta na klupu za svedočenje.

Međutim, završna reč g. Petala beše fino intonirana da pobudi sažaljenje i da objasni i opravda postupke Tungate Zebivea te noći, a bez vređanja sudijinih patriotskih ili plemenskih osećanja.

Ja ću svoj sud sačuvati do sutra", objavi g. Džastis Domašava i svi se digoše, mnogi uzbuđeno komentarišući dok su prosto kuljali u hodnik.

Za večerom SeliEn je priznala: Prvi put u celom ovom poslu bilo mi je žao kad je Sara izašla da svedoči ona je tako milo dete."

Dete? Mislim da je godinudve starija od tebe", nasmeši se Krejg, po tome si ti još beba."

Ona se ne osvrnu na njegovu neozbiljnost i nastavi ozbiljno: Ona toliko veruje u njega da sam na nekoliko trenutaka i sama posumnjala u ono što znam onda me je, naravno, Abel Kori spustio na zemlju."

Gospodin Džastis Domašava čitao je svoju presudu preciznim glasom stare devojke koji na neki način nije odgovarao ozbiljnosti predmeta. Prvo se osvrnuo na događaje koji su bili zajednički tužilaštvu i odbrani, a onda je nastavio: Odbrana se zasnivala na dva glavna stuba. Prvi je svedočenje gospođice Sare Njoni da je optuženi putovao na ono što se u nedostatku bolje reci, skloni smo poverovati, zove ljubavni sastanak i da je njegov susret s kamionom slučajnost, ili su ga na neki neobjašnjiv način smislile neke nepoznate osobe.

Gospođica Njoni impresionirala je ovaj skup kao naivna i anđeoska mlada dama, kao i priznanjem da je u potpunosti pod uticajem optuženog. Sud je, nužno, morao razmotriti pretpostavku optužbe daje gospođica Njoni mogla, u stvari, biti toliko pod uticajem optuženog da pristane da radi kao saučesnik u pripremi i otpremanju krijumčarene robe.

U pogledu pomenutog, Sud je odbio svedočenje gospođice Njoni kao potencijalno skrenuto i nepouzđano...

Drugi stub odbrane počiva na premisi da je život optuženog bio u opasnosti ili da je on verovao da je u opasnosti od oficira koji su ga hapsili, te je na tom verovanju gradio niz nepromišljenih i besmislenih teza o samoodbrani.

General Piter Fungabera je oficir besprekornog ugleda, visoki državni službenik. Treća brigada je elitna jedinica regularne državne vojske, njeni pripadnici, iako veterani prekaljeni u borbi, disciplinovani su i uvežbani vojnici.

Sud, zbog toga, kategorički odbija tvrdnju optuženog da su general Fungabera ili njegovi ljudi mogli, čak i u krajnjem slučaju, zapretiti njegovoj sigurnosti, a kamoli životu. Sud takođe odbija tvrdnju da je optuženi verovao da se o tome radi. Prema tome, prelazim na prvu optužbu, na trgovanje proizvodima divljih životinja s posebne liste. Proglašavam optuženog krivim prema navodima optužnice i osuđujem ga na maksimalnu kaznu prema zakonu. Dvanaest godina prisilnog rada. Po drugoj optužbi, odvođenje i držanje taoca, proglašavam optuženog krivim prema navodima optužnice i osuđujem ga na deset godina prisilnog rada. Po trećoj optužbi, napad smrtonosnim oružjem, proglašavam optuženog krivim i osuđujem ga na šest godina prisilnog rada...

Napad s namerom nanošenja teških telesnih povreda šest godina prisilnog rada...
Pokušaj ubistva šest godina prisilnog rada...

Naređujem da ove presude slede jedna drugu i da se nijedan njihov deo ne može odložiti."

Na ovo se čak i Abel Kori neprijatno trgnuo. Presude su u ukupnom zbiru iznosile četrdeset godina. Uz sva opraštanja zbog dobrog vladanja Tungata je mogao očekivati da odsluži više od trideset godina, a to je ostatak aktivnog života.

U dnu sudnice jedna crkinja vrištala je: Baba! Oče! Odvode našeg oca!" Ostali prihvatiše ovaj plač. Oče naroda! Naš otac za nas je mrtav."

Neki čovek počeo da peva visokim baritonom.

Zašto plačete udovice Šanganija...

Zašto plačete mala čeda Krtica,

Kad vaši očevi izvršiće kraljev zavet?"

Bese to; ina od starih borbenih pesama o četama kralja Lobengule, a pevač je bio čovek u punoj snazi izrazito inteligentnog lica i sa kratko ošišanom i lepo oblikovanom bradom koja je tek malo bila proseda. Dok je pevao suze su mu se slivale u bradu. U neko drugo doba mogao je biti jedan od zapovednika krajevskih četa. Njegovu pesmu prihvatiše muškarci oko njega, a g. Džastis Domašava skoči na noge sav besan.

Ako odmah ne začujete, isprazniću sudnicu i prestupnike optužiti za neuvažavanje Suda", njegov glas nadrastao je pesmu, ali je urnebes trajao još pet minuta pre nego što su čuvari uspostavili red.

Ćelo to vreme Tungata Zebive stajao je mirno s jedva primetnim posprdnim osmehom na usnama. Kada je sve bilo gotovo, a pre nego što su ga stražari odveli, pogledao je preko sudnice u Krejga Meloua i uputio mu poslednji signal rukom. Takav su signal ranije upotrebljavali samo u šali posle teške runde rvanja ili nekog drugog prijateljskog takmičenja. Sada je Tungata bio smrtno ozbiljan. Jednaki smo rezultat je nerešen" i Krejg je potpuno razumeo. On je izgubio nogu, a Tungata slobodu. Bili su kvit.

Želeo je da dovikne tom čoveku koji mu je nekad bio prijatelj, da je to žalosna nagodba, da nije po njegovom izboru, ali Tungata se beše okrenuo. Stražari su pokušavali da ga izvedu, ali se Tungata otimao i okretao glavu tražeći nekoga u krcatoj sudnici.

Sara Njoni se pope na klupu i preko glava gomile sveta ispruži obe ruke prema njemu. Svoj poslednji signal Tungata je uputio njoj. Krejg jasno pročita: „U zaklon! Tungata joj je naređivao: Sakrij se, u opasnosti si.“

Po promenjenom izrazu njenog lica, Krejg shvati da je razumela komandu, a onda stražari odvukoše Tungatu Zebivea niz stepenice koje su vodile u zatvorske ćelije ispod zemlje. Krejg Melou krčio je put kroz raspevane i rasplakane mase Matabela koje su preplavile zgradu Vrhovnog suda i prekinule saobraćaj na ulici u kojoj se zgrada nalazila. Vukao je SeliEn za ruku i grubo odgurnuo novinske fotografe koji su pokušavali da mu prepreče put.

Na parkiralištu posadio je SeliEn na prednje sedište landrovera" i oprčao do vozačkog sedišta, preteći podignutom šakom poslednjeirai najupornijem fotografu koji mu se našao na putu. Vozio je pravo do njenog stana i zaustavio se pred ulazom zgrade. Nije gasio motor.

A sada?" upita SeliEn.

Ne razumem pitanje", obrecnu se on.

Ej!" reče ona. Ta ja sam ti prijateljica sećaš li se mene?"

Žao mi je." Nasloni se na vplan. Osećam da sam slomljen do kraja proklefo slomljen."

Ona ne odgovori, ali su joj oči bile pune sažaljenja prema njemu.

Četrdeset godina", prošapta on. To ni sanjao nisam. Da sam samo znao..."

Ništa nisi mogao ni tada ni sada."

Stisnuo je pesnicu i udario po volanu. Prokletih četrdeset godina!"

Ideš li gore?" upita ga nežno, a on odrečno zavrte glavom.

Moram natrag u Kingslin. Sve sam zanemario dok je trajao ovaj užas."

Ideš sad odmah?" Bila je zapanjena.

Da."

Sam?" upita ga, a on potvrdi.

Hoću da budem sam."

Da bi mogao sam sebe da mučiš." Glas joj postade odlučan. Prokleta bila ako ti to dozvolim. Idem s tobom. Pričekaj! Ubaciću neke stvari u torbu ne moraš čak ni gasiti motor, biću vrlo brza."

Zadržala se pet minuta, a onda se sjurila niz ste173

penice tegleći ruksak i torbicu s fotodaparatom. Bacila ih je pozadi u landrover".

Okej, idemo."

Vrlo su malo razgovarali na ovom dugom putu, ali je Krejg ubrzo bio zahvalan što je ima pored sebe, zahvalan za osmeh kad bi je pogledao, za dodir njene ruke kada bi osetila da ga pritišće tmurno raspoloženje i za ćutanje koje ništa nije tražilo.

Bio je suton kad su se provezli brežuljcima Kingslina. Džozefu se odmah svidela SeliEn. Ona je već bila njegova mala gazdarica", a osmeh dobrodošlice neprestano je narušavao njegovo svečano dostojanstvo dok je naređivao slugama da istovare njen oskudni prtljag.

Pripremiću za vas kupku vrlo toplu."

Biće to divno, Džozef."

Pošto se okupala vratila se na verandu, a Krejg je otišao da joj napravi koktel s viskijem po njenom ukusu, a za sebe skoč s malo sode.

Nazdravljam sudiji Domašavi", podigao je čašu ironično, i pravdi Masona.

Nazdravljam za svih četrdeset godina."

SeliEn je za večerom odbila vino uprkos njegovom protestu. Baron Rotšild bio bi strašno uvređen. Njegovo najbolje vino. Moja poslednja boca, prošvercovana lično." Krejgovo veselje bilo je usiljeno.

Posle večere podigao je bocu s rakijom i upravo kad je hteo da naspe, ona reče: Krejg, molim te nemoj da se opiješ."

S bocom iznad čaše on zastade da joj osmotri lice.

Ne", vrtela je glavom. Ne ponašam se kao gazdarica samo sam krajnje sebična. Večeras te hoću treznog."

On spusti bocu i, zaobišavši sto, priđe joj. Ona ustade da ga dočeka.

Zaustavio se pred njom: Mila moja, tako dugo sam čekao."

Znam", prošapta ona.,I ja isto."

Pažljivo je obujmi, tu lomnu dragocenost, i oseti da se ona polako menja. Činilo se da mekša, a telo joj postade poslušno, podešavajući se prema njegovom tako da ju je mogao osetiti uza se od kolena do čvrstih mladih dojki, njena se toplina brzo probijala kroz tanku odeću.

Kad je podigla bradu, on spusti glavu i usta im se spojiše. Usne joj behu hladne i suve, ali gotovo odmah oseti da u njih navire vreline i brzo se razdvojiše, vlažne i slatke kao da se sveže ubrana suncem ogrejana smokva otvara sa svojim zrelim sokovima.

Pogleda je u oči i poljubi je, diveći se bojama i šarama koje formiraše svetli prsten oko njenih ženica, zeleno prostreljeno strelicama zlatnih vrhova, a onda joj kapci zatreperiše i duge podavijene trepavice sklopiše se. I on zatvori oči i učini mu se da sa užitkom jaše zemlju koja se pod njim prevrće i ljulja, držeći nju uza se, ali još ne pokušavajući da istražuje njeno telo, srećan zbog tog čuda: usta i mekanog dodira jezika po jeziku.

Džozef otvori vrata kuhinje i na trenutak zastade s kafom na poslužavniku i onda se krišom nasmeši i povuče se, zatvarajući za sobom vrata. Nijedno od njih nije ga čulo. Kada je odvojila usne od njegovih, Krejg se oseti pokraden i prevaren i krenu ponovo za njima. Ona položi prste na njegove usne zadržavajući ga na trenutak, a šapat joj beše tako promukao da je morala pročistiti grlo i početi iznova.

Idemo u tvoju sobu, dragi."

Kad je nag seo na rub kreveta da skine nogu, osećao se užasno, ali ona brzo kleknu ispred njega, takođe naga, odgurnu mu ruke i sama otkopča kaiševe. Zatim spusti glavu i poljubi uredno čvrsto jastučje mesa na vrhu te noge.

Hvala ti", reče on. Drago mi je da to možeš."

To si ti", reče ona,deo tebe", te ga ponovo poljubi, a onda nežno krenu usnama prema kolenu i dalje.

Probudio se pre nje, ležao je zatvorenih očiju iznenađen osećanjem čuda koje ga je obuzelo ne znajući zašto, dok se iznenada nije setio i radost ga preplavila, otvorio je oči i okrenuo glavu uplašen da nje neće biti ali bila je tu pored njega. Bese zbacila jastuk s kreveta i odgurnula čaršav. Sklupčala se kao beba s kolenima bezmalo pod bradom. Svetlost zore prečišćena zavesama bacala je biserne šare po njenoj koži i senčila uvale i udubljenja njenog tela. Rasuta kosa beše joj pokrila lice i talasala se na svaki njezin dugi lagani izdah.

Ležao je vrlo mirno da je ne uznemiri, gutao je očima želeći da je dodirne, ali uzdržavajući se, tako da je žudnja još više bolela dok na kraju nije postala nepodnošljiva. Mora da je osetila njegovu sputavanu učtivost, jer se promeškolljila i protegla noge, okrenula se na leđa i izvila se pohotljivo poput mačke.

Nadneo se nad nju i jednim prstom podigao joj sjajnu tamnu kosu s lica. Njene oči okrenuše se prema njemu, zaustaviše se i ona poče da zuri u njega komično zapanjena. Zatim naprći nos uz šeretski osmeh.

Ej mister" prošapta, ti si nešto vraški dobro. Sad mi je žao što sam toliko čekala.". Obe ruke pruži prema njemu. Krejg, međutim, nije s njom delio žaljenje. Znao je da je bilo savršeno tempirano čak samo jedan dan pre bilo bi prerano. Kasnije joj je to rekao, dok su ležali pripijajući se jedno uz drugo, lagano slepljeni vlastitim znojem.

Najpre smo navikli da se dopadamo jedno drugom, baš tako sam želeo da bude." U pravu si", reče ona i malko se povuče da ga pogleda u lice, a njene dojke proizvedoše tako divno bestidan usisavajući zvuk kad se odlepiše od njegovih grudi. Toliko mi se sviđaš, stvarno mi se sviđaš."

A ja...", zausti on, ali ona žurno prstima prekri njegove usne.

Ne još, dragi", molila je. Ne želim to da čujem. Još ne."

Kada?" želeo je da zna.

Mislim, brzo." A onda reče s više sigurnosti: Da, brzo. I tada ću moći da ti uzvratim na isti način."

Veliko imanje Kingslin kao da je i samo čekalo da se to dogodi.

Nekad davno ono je stvoreno iz divljine. Ljubav jednog drugog čoveka i žene bila je glavno nadahnuće za njegovo stvaranje i od tada je decenijama prihvatilo ljubav muškaraca i žena, koji su sledili taj prvi par da imanje održe, i brane. Oni i generacije koje su dolazile kasnije sada su ležali u ograđenom groblju na ćuviku iza

glavne zgrade, a dok su oni živeli Kingslin je cvao. Baš kao što se raspadao kad je pao u ruke nemarnih stranaca u dalekoj zemlji i bio oštećivan, skrnavljen i lišavan osnovnog životnog sastojka ljubavi.

Čak i kad je Krejg ponovo sagradio kuću i obnovio farmu goveda, taj životni elemenat još je nedostajao. Sada je konačno ljubav pustila pupoljke na Kingslinu, a njihovo međusobno uživanje kao da je zračilo iz kuće na bregu i prožimalo celo imanje, udahnujući život i plodonosno obećanje za više života na toj zemlji.

Matabele su odmah bili svesni toga. Kada bi se Krejg i SeliEn vozili dotrajanim landroverom" crvenim prašnjavim putevima, koji su povezivali ergele, žene bi se ispravljale iza drvenih ograda gde su krunile kukuruz udarajući ga batinama, ili su se okretale ukočenog vrata pod ogromnim bremenom drva za ogrev koje je balansiralo iznad njihovih glava, da bi ih pozdravile i gledale ih hotimičnim privrženim pogledom. Stari Džozef nije ništa govorio ali je u Krejgovoju sobi spremio krevet sa četiri jastuka, ostavljao cveće na stolu sa strane koju je odabrala SeliEn i svake zore donosio na poslužavniku četiri specijalna kolača.

Tri dana SeliEn se ustezala, a onda je četvrtog jutra, sedeći u krevetu i srčuci čaj, rekla Krejgu: Što se zavesa tiče, dobre su za otpatke od jela." Pogodila je zagrizenim kolačem jeftino neizbeljeno platno koje on beše prikucao na prozore. Možeš li ti napraviti nešto bolje?" upita Krejg sa skrivenom lukavošću i ona upade pravo u zamku. Kad je već jednom uključena u biranje zavesa, odmah je bila uvučena i u sve ostalo. Od skiciranja nameštaja koji je trebalo da izradi Džozefov rođak, poznati stolar, do uređenja bašta i ponovnog zasađivanja ruža i grmova koji su izumrli zbog nemara.

Zatim se Džozef priključio zaveri, donoseći joj predlog jelovnika za večeru. Da li će večeras biti pečeno, Nkosazana, ili pileći paprikaš?"

Nkosi Krejg voli škembiće", ovo je SeliEn otkrila u jednom nevezanom razgovoru. Možeš li spremi škembiće s crnim lukom?"

Džozef je blistao. Stari generalni guverner kad god dolaziti u KingiLingi pre rata, ja mu praviti škembiće i luk, Nkosazana. On veli:Vrlo dobro, Džozef, najbolje u svetu."

U redu, Džozef, večeraćemo tvoje škembiće i luk najbolje na svetu", nasmejala se, a tek kad joj je Džozef i formalno predao ključeve od ostave, shvatila je stvarno koliko ozbiljna beše ta izjava.

Bila je prisutna kada se jedne noći otelilo prvo tele na Kingslinu, težak porod s glavom teleta zabačenom unatrag, tako da je Krejg morao nasapunati ruku i zavući je u majčinu utrobu da ga oslobodi, dok su Šadrah i Hans Grenevald držali za uzde na glavi, a SeliEn osvetljavala im je visoko dignutom svećom.

Kada je konačno ispalo onako klizavo, bilo je žensko, bledožuto i klimavo na dugim nezgrapnim nogama. Čim je počelo da sisa iz majčinog vimena, mogli su ga ostaviti Šadrahu i ići na spavanje.

Dragi, to mi je jedno od najlepših životnih iskustava. Ko te je učio kako se to radi?" Bavu, moj deda." Obujmi je i primače sebi u tamnoj sobi. Nijeti bilo mučno?" Jako mi se dopalo, mene rođenje opčinjava."

Kao Henri VIII, ja to više volim u mislima", nasmeši se on.

Ti sirovo momče", prošapta ona. Zar nisi umoran?"

A ti?"

Ne", priznade ona. Stvarno ne mogu reći da sam umorna."

Ona, tobože, pokuša nekoliko puta da se izvuče.

Danas sam dobila telegram da jecesnagotova, morala bih u Johanezburg da je dovezem."

Ako možeš da pričekaš nekoliko nedelja, ja ću ići s tobom. Kod njih je strašna suša i cene stoke vrtoglavo padaju. Mogli bismo odleteti skupa do nekoliko velikih rančeva i napraviti neku pogodbu."

Pričelcala je da prođe to vreme, dani su se smenjivali ispunjeni ljubavlju i radom radom na knjizi sa ilustracijama, na novom romanu, na sređivanju njenog istraživačkog materijala za Odbor, na završnim pripremama za otvaranje Voda Zambezija" i na svakodnevnom vođenju i doterivanju Kingslina.

Sa svakom novom nedeljom njena želja da se odupre činima koje su Krejg i Kingslin na nju nabacili, slabila je, zahtevi predašnjeg života iščezavali su, dok jednog dana ne uhvati sebe da o zgradi na bregu priča kao o kući", na što je i sama bila malko šokirana.

Sedmicu dana kasnije prosledeno joj je preporučeno pismo sa adrese u Harareu.

Bio je to formalni obrazac molbe za obnovu sredstava za istraživački rad od Fonda za divljinu. Umesto da ga popuni i odmah vrati, ubacila ga je u torbicu aparata.

Uradiću to sutra", obećala je sebi, ali je duboko u sebi shvatila da je stigla na

životno raskršće. Pomisao na to da leti sama Afrikom sa celim svojim posedom

koji se sastoji od odeće i fotoaparata, da spava tamo gde se spusti i da se kupa kad joj se omogući, ne beše više tako privlačna kao nekad.

Te večeri za večerom pogledala je prostranu, gotovo praznu blagovaonicu, nove zavese behu njen jedini sjaj, dotakla je sto od rodezijske tikovine koji je pod njenim nadzorom izradio Džozefov rođak i naslućivala koju će boju poprimiti upotrebom i pravilnim održavanjem. Zatim je pored plamtećih sveca pogledala u čoveka koji je sedeo njoj nasuprot i osetila strah i čudno ushićenje. Znala je da je donela odluku.

Izneli su kafu na verandu i slušali kako cvrčci cvrče na stablima žakarande i kako šišmiši piste loveći ispod žutog meseca.

Priljubila se uz njegovo rame i rekla: Krejg, dragi, vreme je da ti kažem, ja te zaista toliko volim." Krejg je hteo da pojuri u Harare da odmah sredi s matičarem, ali ga ona zadrža smejući se.

Bože moj, ti si lud, ne znači to kupiti kilo sira. Ne možeš tek tako da se venčaš." Zašto ne mnogi to tako rade."

Ja ne radim", reče ona odlučno. Hoću da se to propisno obavi." Brojala je na prste i olovkom beležila u kalendaru koji se nalazio na korici sveske, a onda odlučila: 16. februara".

To je tek za četiri meseca", gundao je Krejg, ali su njegovi protesti nemilosrdno oboreni.

Džozef se, s druge strane, potpuno slagao s planovima SeliEn za venčanje. Venčati se na KingiLingiju, Nkosikazi."

Bese to pre konstatacija nego pitanje, a SeliEn je sada toliko razumela sindebele da je shvatila da je od male gazdarice" unapređena u veliku gospođu".

Koliko sveta?" pitao je Džozef. Dvesta, trista?"

Sumnjam da možemo da ih primimo toliko", prigovorila je SeliEn.

Kad Nkosana Roli venčao, KingiLingi imati četiri stotina, čak Nkosi Smit on doći." Džozef", prekori gaona, ti si stvarno užasan snob, da znaš."

Nesreća koja je Krejga obuzimala posle presude Tungati, polako je iščezavala, preplavljena uzbuđenjima i delatnostima na Kingslinu. Za nekoliko meseci bila je van njegovih misli, samo ga je povremeno u iznenadnim trenucima peckalo sećanje na nekadašnjeg prijatelja. Za ostali svet Tungata Zebive možda nije nikada ni postojao. Nakon preterane zastupljenosti suđenja u štampi i na televiziji,

izgledalo je kao da je zavesa ćutanja navučena preko njega poput mrtvačkog pokrova.

A onda je, naglo, ime Tungate Zebivea počelo još jednom da svetli sa svih ekrana i da poput zastave leprša na svim naslovnim stranama širom kontinenta.

Krejk i SeliEn sedeli su pred televizorom slušajući prvi dnevnik užasnuti i u neverici. Kad su se vesti završile i program se promenio na vremensku prognozu, Krejk je ustao i prišao televizoru. Isključio ga je i vratio se do SeliEn, krećući se poput čoveka koji je još u dubokom šoku od neke strašne nesreće.

Sedeli su ćuteći u zamračenoj sobi, dok ga SeliEn nije uzela za ruku. Stisnula ju je jako, ali njeno drhtanje beše nehотиčno, razapinjalo je celo njezino telo.

One jadne devojčice behu još bebe. Možeš li da zamisliš njihov strah?"

Poznavao sam Gudvinove... Bili su pošteni svet. Uvek su lepo postupali sa svojim crnim slugama", promrmlja Krejk.

To dokazuje kao što ništa drugo ne bi moglo da su bili u pravu što su ga zatvorili kao opasnu životinju." Njen strah počinjao je da prerasta u bes.

Ne vidim šta bi s ovim mogli eventualno postići." Krejk je tresao glavom u neverici, na što je SeliEn prasnula:

Ćela zemlja, ceo svet mora da ih vidi onakve kakvi su. Krvožedni, nečovečni... glas joj beše promukao, a onda poče da jeca. One bebe o bože na nebesima, mrzim ga. Tako bih želela da je mrtav."

Iskoristili su njegovo ime to ne znači da je Tungata to naredio, ili im za to progledao kroz prste, ili čak znao za to." Krejk je pokušavao da bude uverljiv. Mrzim ga", prošapta ona. Mrzim ga zbog toga"

To je ludost. Mogu, možda, postići samo to da se Sona trupe sruče na zemlju Matabela poput gneva prastarih bogova."

Onoj majušnoj bilo je samo pet godina." U mržnji i žalosti SeliEn je samo ponavljala iste reci.

Najdžel Gudvin beše dobar čovek dobro sam ga poznavao, za vreme rata bili smo u istoj specijalnoj policiji. Sviđao mi se." Krejk ode da naspe dva viskija. Bože, molim ti se da sve ne počne iznova. Sav užas i okrutnost i teror, molim ti se, bože, poštedi nas toga."

Iako je Najdželu Gudvinu bilo skoro četrdeset, imao je pune rumene obrazena koje nije delovalo afričko sunce, tako da je izgledao kao mladić. Njegova žena

Helena bila je mršava i tamnokosa, njezina nenaočitost bila je ublažavana otvorenom i dobrom naravi i sjajnim smeđim očima boje karamele.

Njihove dve devojčice boravile su preko nedelje u manastiru u Bulavaju.

Osmogodišnja Alisa Gudvin imala je riđu kosu i pege po licu, a bila je bucfasta i rumena poput oca. Stefani, još mala, imala je pet godina, odveć malena za domsku školu. Međutim, kako je u manastiru imala stariju sestru, velečasna majka napravila je iznimku u njenom slučaju. Bila je lepa, malena i crnpuhasta i živahna kao ptičica sa sjajnim majčinim očima.

Svakog petka ujutru Najdžel i Helena Gudvin vozili su se sedamdeset osam milja od ranca do grada. U jedan sat preuzimali su devojčice iz samostana, ručali bi u hotelu Selborn", popili bocu vina i proveli popodne u kupovini. Helena bi obnovila zalihe hrane, odabrala materijal da nešto skroji sebi i devojčicama, a kad bi devojčice otišle da gledaju popodnevenu predstavu u lokalnom bioskopu, uputila bi se kod frizera da uredi kosu, što beše jedini luksuz u njenom jednostavnom životu.

Ovaj put Najdžel je bio u odboru Ratarskog udruženja Matabela i proveo nekoliko sati u neobaveznim razgovorima sa sekretarom i drugim članovima koji su se zatekli u gradu. Potom je lunjao širokim ulicama koje je spržilo sunce, šešir otomboljena oboda beše zabacio unatrag, ruke je držao u džepovima pušeci lulu i zadovoljno odbijajući dimove, pozdravljajući prijatelje i poznanike, belce i crnce, zaustavljajući se svakih nekoliko koraka da malo pročaska.

Kad se vratio do kamiona, koji je ostavio ispred udruženja, čekali su ga njegov nadzornik Džosaja, po narodnosti Matabela, i dva radnika. Natovarili su kupljeni materijal za ograde, alat i rezervne delove, lekove za goveda i druge sitnice i taman kad su završili Helena i devojčice stigoše za povratak kući.

Oprostite, gospođice", obrati se Najdžel svojoj ženi, da li ste negde videli gospođu Gudvin?" Bila je to uobičajena nedeljna šala na koju se Helen oduševljeno zakikota i s ponosom pokaza novu frizuru.

Za devojčice je imao punu torbu slatkih drangulija. Njegova žena se bunila; Slatkiši su vrlo štetni za njihove zube", a Najdžel namignu devojčicama i složi se sa ženom. Znam, ali samo ovaj put, neće ih ubiti."

Stefani, pošto je još bila mala, vozila se u kabini kamiona s roditeljima, dok je Alisa sedela u karoseriji sa Džosajom i dvojicom radnika.

Umotaj se, dušo, pašće mrak pre nego što se vratimo kući", upozorila ju je majka. Šezdeset dve milje vozili su se glavnim drumom, a onda su skrenuli na kolski put. Kad su stigli Džosaja je iskočio da otvori žičanu kapiju i propusti ih. Evo nas kod kuće", reče zadovoljno Najdžel kad se uvezao na vlastitu zemlju. Uvek je tako govorio, a Helena bi se nasmešila i položila ruku na njegovo koleno. Lepo je biti kod kuće, dragi", složila se ona. Nagla afrička noć spustila se na njih i Najdžel je upalio svetla. Oči goveda mogle su se videti kako svetlucaju, a miris balega ovih debelih zadovoljnih životinja bio je oštar i amonijakalan u svežem noćnom vazduhu. Zemlja se suši", progundā Najdžel." Trebalo bi kiše." Da, dragi." Helena posadi malu Stefani u krilo, a dete se pospano ugnezdi i nasloni na njeno rame. Evo nas", promrmlja Najdžel. Kuki je upalio svece." Poslednjih desetak godina obećavao je sebi elektrogenerator, ali bi uvek iskrslo nešto važnije, tako da su još zavisili od benzina i parafina. Svetla glavne zgrade treperila su između bagremova. Najdžel je parkirao kamion pored zadnje verande i ugasio motor i svetla. Helena je sišla noseći malu Stefani. Dete je već spavalo s palcem u ustima, a gole tanke nožice su se klatile. Najdžel je otišao pozadi kamiona da spusti Alisu. Džosaja, vi možete sada ići. Istovarićemo kamion sutra ujutru", reče svojim ljudima. Spavajte lepo!" Držeći Alisu za ruku krenu prema verandi za ženom, ali pre nego što su na nju stupili, zaslepljujuća svetlost jake džepne lampe prosto ih osinu i familija se zaustavi kao mala zbijena grupa. Ko je to?" ljutito upita Najdžel, zaklanjajući oči jednom rukom, a drugom još držeći Alisu za ruku. Oči mu se privikoše i mogao je da nazire u mraku, tako da iznenada poče da se plaši za ženu i decu. Video je tri crnca odevena u radnička odela. Svaki je nosio pušku AK 47. Puške su bile uperene u familiju. Najdžel se osvrnu da pogleda iza sebe. Bilo je još nepoznatih, nije bio siguran koliko. Izronili su iz noći, a ispred njihovih pušaka posrtali su Džosaja i njegova dva radnika.

Najdžel pomisli na čelični sef koji je držao u kancelariji sa druge strane verande, a onda se seti da je prazan. Na kraju rata jedna od prvih odluka nove crne vlade bila je da se beli farmeri nateraju da predaju kompletno oružje. Shvatio je da to, u stvari, sada nije ni bilo važno. Ionako ne bi nikako mogao stići do sefa.

Ko su oni, tata?" upita Alisa, glasom jedva čujnim od straha. Ona je, u stvari, razumela. Bila je dovoljno velika da se seća ratnih dana.

Samo hrabro, mile moje", Najdžel im reče svima, a Helena mu priđe brže držeći još u naručju malu Stefani.

Cev puške uperiše Najdželu u leđa, zavrnuše mu ruke i zavezaše ih. Upotrebili su galvanisanu žicu koja mu se usekla u meso. Zatim su iz majčinog naručja uzeli Stefani i spustili je. Noge su joj podrhtavale od sna i žmirkala je poput male sove pred svetlošću džepne lampe, još šišajući palac. Zavezaže i Helenine ruke na leđima. Kada joj se žica zaseče, ona zacvile i ugrize se za donju usnu. Dvojica pripremiše žicu za decu.

One su još bebe", reče Najdžel na sindebele jeziku. Molim vas ne vezujte njih, molim vas ne činite im zlo."

Zaveži, beli šakalu", odgovori jedan od njih na istom jeziku i kleknu na jedno koleno iza Stefani.

Tata, to boli", počela je da plače. On mi nanosi povrede. Nateraj ga da prestane." Moraš biti hrabra", ponovi Najdžel glupo i neprimereno trenutku, mržeći sebe. Ti si već velika devojčica."

Drugi priđe Alisi.

Ja neću plakati", obeća ona. Biću hrabra, tata."

Moja slatka devojčica", reče on, a onaj čovek je sveza.

Napred!" komandova onaj s lampom, koji je očito bio vođa grupe i sa uperenom cevi gurao je decu uz zadnje stepenice na kuhinjsku verandu.

Stefani se spotače i opruzi se. Sa rukama svezanim na leđima nije mogla ponovo stati na noge. Bepomoćno se previjala.

Hulje", prošapta Najdžel. Vi ogavne hulje."

Jedan od njih zgrabi devojčicu za kosu i podiže je na noge. Histerično plačući i posrćući prišla je sestri koja je stajala uz zid verande.

Ne budi beba, Stefi", reče joj Alisa. To je samo igra." No, glas joj je podrhtavao od vlastitog straha, a oči pod svetlošću lampe behu krupne i pune suza.

Najdžela i Helenu postrojiše uz devojčice, naizmenično im upirući svetlost u lice, zaslepljujući ih da ne vide šta se događa u dvorištu.

Zašto ovo radite?" upita Najdžel. Rat je završen nismo vas ničim povredili."

Odgovora uopšte nije bilo, samo se zraka bleštavog svetla pomerala preko njihovih bleštavih lica i Stefani se čula kako plače u jecajima koji su je po184 tresali. Potom se čuo žamor drugih glasova u tami, prigušeni i preplašeni glasovi žena, dece i muškaraca.

Doveli su naš svet da nas promatra", reče tiho Helena. Baš kao i za vreme rata. Pobiće nas." Govorila je tako da je devojčice ne čuju. Najdžel nije mogao da smisli šta da kaže. Znao je da je ona u pravu.

Trebalo je da ti više puta kažem koliko te volim", prozbori on.

S tim je u redu", prošapta ona. Zнала sam to celo vreme."

Sada su mogli razabrati da se radi o mnoštvu sveta iz sela, o tamnoj masi iza raspaljene baklje, iz koje se prolomi glas na sindebele jeziku.

Ovo su beli šakali koji se hrane na zemlji Matabela. Ovo je beli šljam koji je u savezu sa masonskim ubicama, balegarima iz Hararea, zakletim dušmanima dece Lobengule..."

Govornikov glas prerastao je u ubilačko ludilo. Najdžel je već primetio da oni što ih čuvaju počinju da se komešaju i zagore, gubeći se u onoj ratničkoj mržnji gde razum ne postoji. Matabele su za to imali naziv božansko ludilo". Kad je kralj bio stari Mzilikazi, milion ljudskih bića umrlo je od tog božanskog ludila.

Ova bela lizala masonskih govana jesu izdajice koje su izručile Tungatu Zebivea, oca našeg naroda, u masonske logore smrti", vrištao je vođa.

Grlim vas, mile moje", prošapta Najdžel Gudvin.

Helena ga nikad pre toga nije čula da kaže nešto tako nežno i zbog toga je, a ne zbog straha, počela da plače. Pokušala je da suzdrži suze, ali one su prosto navirale i kapale s njene brade.

Sta ćemo s njima?" zaurla vođa.

Pobiti ih!" povika jedan od njegovih, ali gomila Matabela ćutala je u mraku.

Sta ćemo s njima?" pitanje je ponovljeno.

Ovaj put vođa beše skočio s verande i dreknuo je pitanje seljacima u lice; oni su još ćutali.

Sta ćemo s njima?" Opet isto pitanje, a iza njega uslediše potmuli udarci pušćanih cevi u crna tela.

Šta ćemo s njima?" Isto pitanje po četvrti put.

Pobiti ih!" čuo se jedan nesiguran i zaplašeni glas, a onda niz udaraca.

Pobiti ih!" Uzvik je bio prihvaćen.

Pobiti ih!"

Abantvana kamina!" Bese to ženski glas, a Najdžel prepozna debelu baba Martu, dadilju devojčica. Bebice moje", plakala je, ali se njen glas izgubi u sve snažnijem horu. Pobiti ih! Pobiti ih!" koji je rastao u božanskom ludilu.

Dvojica ljudi, oba u radničkim odelima, istupiše pred svetlost baklje. Zgrabiše Najdžela za ramena i okrenuše ga prema zidu, a onda ga nateraše da klekne.

Vođa dade baterijsku lampu jednom od svojih ljudi, a onda uze pištolj iza opasača, repetira ga, prisloni cev na Najdželov potiljak i ispali jedan hitac. Najdžel pade na lice. Delovi lubanje prosuše se po belom zidu, a zatim se počеше shvati poput želatina prema podu.

Kad su Helenu prisilili da klekne pored lesa svoga muža, njegove su se noge još trzale.

Mama!" vrisnu Alisa kada je sledeći metak prosvirao majčino čelo i kad joj se povila glava. Mala patetična Alisina hrabrost nestala je. Noge su je izdale'i sklupčala se na podu verande. Uz lagani štrcavi zvuk, creva su se praznila bez njene volje.

Vođa joj priđe. Njeno čelo gotovo je dodirivalo pod, a riđe loknice behu se razdvojile, pokazujući deo vrata pri potiljku. Vođa do kraja ispruži desnu ruku i prisloni cev pištolja na belu kožu potiljka. Njegova ruka se tržnu od pucnja koji se stišao u potresnom zvuku. Pred svetlošću lampe plavi dim se dizao u spirali. Mala Stefani beše jedina koja se opirala dok je vođa nije udario sa cevi pištolja. Čak i tada se previjala i batrgala, ležeći na verandi u lokvi sestrine krvi koja se razlivala. Vođa je pritisnu nogom između lopatica, da bi je umirio pre nego što opali. Metak je izišao kroz slepoočnicu, baš ispred Stefaninog desnog uha, napraviviši rupu ne mnogo veću od beočuga u betonskom podu verande. Rupa se odmah ispuni krvlju.

Vođa se sagnu i umoči kažiprst u lokvicu tamne krvi i na belom zidu verande ispisa s njom velikim teturavim slovima: TUNGATA ZEBIVE ŽIVI.

Zatim skoči sa verande i poput leoparda tiho se izgubi u tami. Njegovi ljudi krenuše za njim u koloni po jedan, lagano se ljuljajući u hodu.

Dajem vam svečano obećanje", govorio je predsednik vlade, da će ovi takozvani otpadnici biti uništeni, uništeni do kraja."

Iza leća naočara njegove oči izgledale su slepo nepopustljivo. Slab kvalitet televizijske projekcije pridruživao je siluete avetinjčkih kolutova njegovoj glavi, ali nije umanjivao njegov bes, koji kao da se prosipao sa ekrana i punio dnevnu sobu u Kingslinu.

Takvog ga nisam nikad video", reče Krejg.

Obično je hladan kao riba", složi se SeliEn.

Naredio sam vojsci i policiji da krenu u hajku i da pohvataju izvršioce ovog strašnog zločina. Naći ćemo njih i njihove jatake i osetiće svu silinu narodnog gneva. Nećemo trpeti te otpadnike."

Dobro govori", klimala je glavom SeliEn, mogu reći da mi se nikad nije mnogo dopadao do sada".

Draga, ne veseli se previše", upozori je Krejg. Zapamti da je ovo Afrika, ne Amerika ili Britanija. Ova zemlja ima drugačiju ćud. Ovde reci imaju drugačije značenje reci kao, krenuti u hajku i pohvatati".

Krejg, znam da si ti simpatizer Matabela, ali ovaj put sigurno..."

U redu", podiže jednu ruku u znak slaganja. Priznajem to. Matabele jesu posebni, moja familija je oduvek živela sa njima, tukli smo ih i eksploatisali; ratovali protiv njih i masakrirali ih i zauzvrat bili masakrirani. Pa ipak, mi smo ih i branili i poštovali, upoznali ih i zavoleli. Ne poznajem Masone. Oni su tajanstveni i hladni, pametni i lukavi. Ne mogu govoriti njihovim jezikom i ne verujem im. Zbog toga sam odabrao da živim u zemlji Matabela."

Kažeš da su Matabele sveci da nisu kadri da izvrše ovako svirepo delo?" Počela se na njega ljutiti, ton joj je bio oštiji, pa on požuri da je umiri.

Bože dragi, ne! Oni su okrutni kao bilo koje drugo afričko pleme i dozlabora ratoborni. U prošlosti, kad bi napadali neko drugo pleme, bacali su decu u vazduh i dočekivali ih na vrhove asejaja, starice su bacali u vatru i smejali se gledajući ih

kako gore. Okrutnost ima drugačiju vrednost u Africi. Ako budeš živela ovde, to moraš da shvatiš od početka."

Zastao je i nasmešio se. Jednom sam raspravljao o političkoj filozofiji s bivšim Matabele gerilcem i objasnio mu pojam demokratije. Njegov odgovor je bio: „To može da deluje u tvojoj zemlji, ali ovde ne pali. To ovde nije moguće. Zar ne vidiš? To je teško pitanje. Afrika stvara vlastita pravila i njih se drži i dajem milion dolara za parče slonovske balege da ćemo narednih nedelja ovde videti tako lepe stvari kakve ne bi mogla videti u Pensilvaniji ili Dorsetu."

Ovo je bilo u sredu, a petak je bio pazarni dan za Kirigslin, dan kad su odlazili u Bulavajo radi kupovine i druženja. Krejg i SeliEn pošli su u rano jutro. Za njima je išao novi kamion od pet tona, pun Matabela sa ranca koji su koristili priliku da se besplatno odvezu do grada. Obukli su se u najlepšu odeću i ushićeno pevali. Pred samim raskršćem u Tabas Indunasu Krejg i SeliEn naišli su na blokiran put. Zaustavljena vozila zauzimala su stotinak koraka, a Krejg primeti da se veći deo vozila okreće natrag.

Ostani tu!" reče on SeliEn, ostavi je u landroveru" i odskakuta do čela kolone parkiranih vozila.

Ova blokada puta nije bila slučajna i privremen događaj. Sa obe strane autoputa behu teški mitraljezi postavljeni iza vreća sa peskom, a lakši mitraljezi behu raspoređeni iza po dubini da bi sprečili eventualni proboj nekog vozila.

Barikada beše napravljena od bubnjeva nalivenih betonom sa šiljatim metalnim pločicama da probuše pneumatske gume, a stražari su bili iz Treće brigade, sa karakterističnim crvenim beretkama i srebrnim bedževima na njima. Maskirane bluze na pruge davale su im tigrovski izgled maraka iz džungle.

Šta se dešava narednice?" Krejg upita jednog od njih.

Put je zatvoren, mambo", odgovori mu ovaj pristojno. Mogu da prođu samo oni sa vojnim dozvolama."

Moram da odem do grada."

Danas ne. Nije danas dobro naći se u Bulavaju."

Kao prava potvrda ovoga iz grada se začu pucketavi zvuk. Kao pucketanje zelenih grančica na vatri na što se koža na Krejgovim rukama instinktivno naježi. Poznavao je taj zvuk izvanredno i grozomorna sećanja iz ratnih dana počеше da naviru. Bio je to zvuk automatske paljbe u daljini.

Vrati se kući, mambo", reče mu narednik ljubazno.,.Ovo nije više tvoja indaba." Krejg iznenada počeo da brine kako da bezbedno vrati u Kingslin svoj kamion pun ljudi.

Otrča natrag do landrovera", okrenu ga za 180 stepeni i iziđe iz parkirane kolone. O čemu se radi, Krejg?"

Mislím da je počelo", reče mrgodno i dade gas do daske.

Kamion iz Kingslina veselo se ljuľjao prema njima, žene su pevale i pljeskale, njihove haljine veselo su lepršale na vetru. Krejg im dade znak da se zaustave i skoči na papuču za ulazak u kabinu. Šadrah je, u sivom odelu koje mu je dao Krejg, sedeo na počasnom mestu pored vozača.

Okreni", naredi Krejg. Vraćamo se u KingiLingi. Velika je nevolja. Niko ne srne da napusti KingiLingi pre nego što to prođe."

Jesu li ti vojnici Masona?"

Da", odgovori mu Krejg. Treća brigada."

Šakali i sinovi šakala balegara", reče Šadrah i pijunu kroz otvoreni prozor.

Ponedeljak je bio rođendan SeliEn. Posle doručka izvezli su se zajedno u Kingslin da donesu poklon. Krejg je poverio gospođi Grenevald, nadzornikovoľ ženi, da sačuva tajnu i iznenađenje.

Oh, Krejg, pa on je divan."

Sada imaš nas dvojicu da te čuvaju u Kingslinu", reče joj on.

SeliEn podiže obema rukama štenca boje meda i poljubi ga u vlažan nosić, a on je zauzvrat liznu.

To je rodezijski lavljak", reče Krejg, ili ćeš ga sada zvati zimbabveanski."

Štenac je imao preveliku dlaku. Padala mu je preko čela i to mu je davalo mrgodan izraz. Imao je leđa s karakterističnim hrbatom za svoju pasminu.

Pogledaj mu kandže!" povika SeliEn. Biće pravo čudo. Kako ću ga zvati?"

Da bi obeležio ovu svečanost Krejg proglasi rođendan SeliEn zajedničkim praznikom. Poneli su štenca i suvi obrok do glavne brane i legli na ćebe ispod drveta uz samu vodu, pokušavajući da smisle ime za štenca. SeliEn nije prihvatila Krejgovu sugestiju da ga zovu prosto Pas".

Crni tkalci lepetali su krilima, kričali i vešali se naopačke za gnezda nalik korpama iznad njihovih glava. Džozef je stavio bocu hladnog vina u torbu. Stenac je jurio skakavce dok nije iznemogao i iscrpljen se izvalio na ćebe do SeliEn. Popili su vino,

a kad su na ćebetu vodili ljubav SeliEn je ozbiljno prošaptala: Pst! Nemoj da probudiš štenca!"

Odvezli su se natrag, da bi SeliEn iznenada rekla: Ceo dan nismo razgovarali o nedaćama."

Nemojmo da pokvarimo lepo sećanje."

Daću mu imeBaster'."

Zašto?"

Prvo štene koje sam dobila zvala samBaster'."

Dali su Basteru večeru u zdelici sa etiketom Pas", koju je za njega kupio Krejg, a onda su mu namestili krevet u praznom drvenom sanduku pored peći. Oboje behu tako lepo umorni, da su te večeri ostavili knjigu i fotografije i otišli na spavanje odmah posle obroka.

Krejg se probudio na zvuk puščane paljbe. Njegovi preostali ratni refleksi isterali su ga iz kreveta pre nego što se sasvim razbudio. Bese to automatska paljba, kratki rafali, vrlo blizu. Instinktivno primeti da kratki rafali znače da su strelci uvežbani. Bili su dole pored sela ili radionice. Tako je cenio daljinu. Našao je nogu i privezao kaiševe, sada već sasvim budan i prvo što je pomislio bila je SeliEn. Hodajući pognuto ispod prozora prišao je krevetu i privukao ju je sebi.

Bila je gola i bunovna od sna.

Šta je?"

Evo", dograbio je haljinu s kreveta. Obuci se, ali ne ispravljaj se."

Dok se ona uvlačila u haljinu, pokušavao je da sredi misli. U kući nema oružja osim kuhinjskih noževa i sekirice za cepanje drva iza verande. Nema ni izrađenog zaklona gde bi se mogle postaviti vreće s peskom, ni odbrambenog perimetra ili žice i zaslepljujućih svetala, ni radioodašiljača nijedne od najelementarnijih odbrambenih stvari s kojima je ranije bila opremljena svaka gospodarska zgrada na farmi.

Još jedan rafal i neko vrisnu neka žena i slabi vrisak naglo iščeze.

Šta se događa? Ko su oni?" Glas SeliEn bio je ravnomeran i oštar. Bila je budna i nije se plašila. On se oseti ma'o gordim zbog nje. Jesu li to otpadnici?"

Ne znam, ali nećemo ovde čekati da to saznamo", odgovori joj smrknuto.

Pogleda iznad sebe u novi lako zapaljivi krov od trske. Njihova najveća šansa je da beže iz kuće u šumu. Da bi to uradili treba da skrenu pažnju vojnika na drugu stranu.

Ostani ovde", naredi joj. Obuj cipele i budi spremna da bežiš. Odmah se vraćam." Prošunja se ispod prozora do zida i ispravi se. Vrata sobe behu otključana i on šmugnu u hodnik. Utrošio je nekoliko sekundi na telefonu znao je da će preseći žice, a to se odmah potvrdi bezvučnom prazninom u slušalici. Ostavi ga da se klati na kablju i potrča u kuhinju.

Uspeo je da smisli samo jednu mogućnost svetlost. Upali daljinski prekidač dizel generatora i odmah se začu žuboreći zvuk s druge strane dvorišta, žarulje nad glavom zasvetleše žutom svetlošću, a odmah zatim punim sjajem. Provali u kutiju sa osiguračima iznad merila, isključi kućna svetla, a upali ona na verandi i u cvetnjaku ispred kuće. Na taj način pozadina kuće biće u mraku. Odlučio je da se probijaju tuda i da to urade brzo. Napadači još nisu pogodili kuću, ali im za to treba možda nekoliko sekundi.

Istrča iz kuhinje, zastade na zadnjim vratima dnevne sobe i proviri da vidi kako funkcioniše svetio u cvetnjaku i na verandi. Leje behu čudnovato sveže zelene pod veštačkom svetlošću, stabla žakaranda iznad njih podsećala su na kube katedrala. Paljba beše prestala, ali dole pored radničkog naselja jedna žena je naricala onim bolnim afričkim plačem. Koža mu se naježi.

Krejj je znao da se oni već kreću uz breg i okrenu se da se vrati SeliEn, ali primeti neki pokret na ivici osvetljenog prostora i napregnu oči da vidi ko je. Kad bi znao ko napada bio bi u maloj prednosti, ali gubio je dragocene sekunde.

To beše pokret čoveka u trku koji se približavao kući. Bio je crnac, nag ne, nosio je haljinu. U stvari, nije trčao, već se teturao i zanosio kao pijan. Pod svetlošću sa verande polovina njegovog tela zasvetluca kao da je sveže premazana uljem, a onda Krejj shvati da je to krv. Taj čovek je bio umrljan vlastitom krvlju koja je sa njega kapala kao što kaplje voda sa psa kada izađe na obalu noseći patku u zubima.

A onda još jači šok užasa. Krejj vide da je to stari Šadrah i ne razmišljajući potrča da mu pomogne. Nogom otvori francuska vrata dnevne sobe, istrča na verandu i preskoči niski podzidak. Uhvati Šadraha u naručje baš u trenutku kad je padao i

podigne ga. Bio je iznenađen koliko je starac lagan. Krejg se u jednom skoku pope na verandu i prođe pognuto ispod niskog zida.

Sadrah je bio pogođen baš iznad lakta. Kost mu je bila smrskana i ruka se držala na traci kože i mesa. Šadrah ju je pripio uz grudi kao da doji dete.

Dolaze", zadihano je govorio Krejgu. Morate bežati, ubijaju naše ljude, ubiće i vas."

Čudo je bilo da starac može da govori, a kamoli da se kreće i trči sa takvom ranom.

Dok su se šunjali ispod zida, zubima je otkinuo parče platna sa pamučne haljine i počeo da ga vezuje iznad rane. Krejg otkloni njegovu ruku i lepo uveza čvor.

Moraš bežati, mali gospodaru", i pre nego što ga je Krejg mogao sprečiti, starac poskoči na noge i nestade u tami van domašaja svetla.

Reskirao je život da mene upozori", Krejg na trenutak pogleda za njim, a onda se trgnu i pojuri natrag u kuću.

SeliHn je bila tamo gde ju je ostavio, sklupčana ispod prozora. Svetlost je kroz prozor padala u obliku žutog kvadrata i on primeti da je svezala kosu pozadi i obukla majicu i šore, a patike je taman vezivala.

Dobra moja devojčice." Kleknu pored nje. Idemo."

Baster", uzvratila ona, moj psić!"

Za ime boga!"

Ne možemo ga ostaviti!" Imala je onaj tvrdoglav izraz koji već beše tako dobro upoznao.

Nosiću te ako budem morao", žestoko je upozori, a onda, podižući se brzo, još jednom se izloži riziku da pogleda kroz prozor.

Travnjaci i cvetnjak još behu jako osvetljeni. Tamne konture naoružanih ljudi u disciplinovanom bojevom poretku dolazile su iz doline. Na trenutak nije verovao u ono što vidi, a onda odahnu u olakšanju.

O, bože, hvala ti!" prošapta. Reagovao je odmah. Osetio je slabost i drhtao je, uzeo SeliEn u naručje i grlio je.

Sada je sve u redu", reče joj. Biće sve u redu."

Šta se dogodilo?"

Stigle su snage bezbednosti", reče. Prepoznao je crvene beretke sa srebrnim bedževima na ljudima koji su zatvarali obruč. Treća brigada je ovde sve će biti dobro."

Izišli su na prednju verandu da pozdrave spasioce, SeliEn sa žutim štenetom u naručju, a Krejg s rukama oko nje.

Veoma mi je drago da vidim vas i vaše ljude, narednice", Krejg pozdravi podoficira koji je vodio vrstu koja je napredovala.

Molim vas uđite unutra". Narednik napravi gest puškom, naredbodavno ako ne i preteći. Bio je visok čovek dugih žilavih ruku, delovao je hladno i zvanično, pa Krejg oseti da se njegovo olakšanje gubi. Nešto nije u redu. Vojnici u vrsti zatvorili su gazdinsku zgradu poput mreže, dok su strelci navirali u parovima pokrivajući jedan drugoga, klasična taktika kod ulične borbe; u kuću su brzo upali kroz prozore i sporedna vrata, pretražujući unutrašnjost.

Pozadi kuće lomilo se staklo. Bila je to razarajuća pretraga.

Šta se događa, narednice?" progovori Krejgov gnev, a narednikov gest ovaj put beše nepogrešivo neprijateljski.

Krejg i SeliEn povukoše se pred njim u blagovaonicu i zaustaviše se nasred prostorije pored trpezarijskog stola od tikovine, okrenuti prema pušci koja im preti, a Krejg je držao SeliEn zaštitnički.

Dva vojnika uleteše kroz prednja vrata i raportiraše naredniku na blebetavom šonskom jeziku, što Krejg nije uspeo da prati. Narednik primi raport klimanjem glave i izda drugo naređenje. Oni se poslušno razdvojiše i stadoše uza zid sa oružjem nepogrešivo uperenim prema razbarušenom paru u sredini sobe.

Gde su svetla?" upita narednik i kada mu Krejg reče ode da ih upali i bela svetlost poteče u sobu.

Šta se ovde događa, narednice?" Krejg ponovi pitanje, besan i nesiguran, počinjući opet da strahuje za SeliEn

Narednik se nije ni osvrnuo na pitanje i brzim korakom prišao je vratima. Pozva jednog vojnika sa travnjaka i ovaj dođe trčećim korakom. Na leđima je nosio prenosni radiouređaj sa antenom u obliku repa škorpije iznad ramena. Narednik je lagano govorio u mikrofon aparata, a onda se vratio u sobu.

Sada su ga čekali nepomični kao slika. Krejgu se učini da je prošao čitav sat u ćutanju, ali nije bilo prošlo ni pet minuta pre nego što je narednik malko trgnuo glavu da oslušne. I Krejg je čuo rad nekog motora čiji se ritam razlikovao od rada generatora. Taj zvuk se pojača i Krejg je prepoznao landrover".

Došao je odozdo, farovi su zablesnuli prozore, kočnice su zaškripale i pesak se drobio. Motor se ugasi, vrata zalupiše, a onda se čula grupa ljudi kako prelazi verandu.

General Piter Fungabera uvede svoj štab kroz francuska vrata. Beretku je nakrivio na jedno oko, a oko vrata je imao svilenu maramu. Osim pištolja u platnenoj futroli koji je nosio na boku, bio je naoružan samo palicom obloženom kožom. Iza njega je išao visoki i plećati kapetan Nbebi, njegove oči behu nedokučive iza naočara sa čeličnim okvirima. U ruci je nosio kožnu torbicu s kartama, a automat mu je bio prebačen preko ramena.

Piter!" Krejgovo osećanje olakšanja bilo je pomešano sa opreznošću. Sve je, nekako, izgledalo suviše planski i kontrolisano, upravo preteći. Neki od mojih ljudi su ubijeni, moj nadzornik je teško ranjen."

Bilo je mnogo gubitaka kod neprijatelja", potvrdi Piter Fungabera.

Neprijatelja?" bio je zbunjen Krejg.

Otpadnici", ponovi Piter. Matabelski otpadnici."

Otpadnici?" Krejg je blenuo u njega. Šadrah otpadnik? To je ludost on je običan neobrazovani govedar i ne daje ni pet para na politiku..."

Stvari često nisu onakve kakve izgledaju." Piter Fungabera povuče jednu stolicu pri vrhu stola i na nju podignu jednu nogu, te se podboči laktom o koleno. Timon Nbebi odloži torbicu s kartama na sto ispred generala i iskorači iza njega postavljajući se u ulogu stražara, držeći automat za rukohvat.

Molim te, Piter, hoće li mi neko ovde reći koji se vrag događa?" Krejg je bio razdražen i nervozan. Neko je napao moje selo ubili su neke moje ljude, sam bog zna koliko zašto ne idete za njima?"

Pucnjava je završena", reče mu Piter Fungabera. Očistili smo zmijsko gnezdo izdajica koje si ti hranio na ovom svom imanju kolonijalnog stila."

O čemu, zaboga, govoriš?" Krejg je sad bio istinski uzrujan. Ne misliš, valjda, ozbiljno?"

Ozbiljno?" Piter se lagano nasmeši. Ispravi se i stade na obe noge. Pređe sobu da bi ih pogledao u lice. Štene", još se smešio, kako božanski."

Zgrabi Bastera iz ruku SeliEn pre nego što je mogla i da shvati njegove namere.

Vrati se u vrh stola mazeći malu životinju, češkajući je iza uha. Još beše

polupospana i lagano je cvilela pripijajući se uz njega i instinktivno tražeći majčinu sisu.

Ozbiljno?" Piter ponovi Krejgovo pitanje. Želim da vam stvarno pokažem koliko sam ozbiljan."

Baci štene na kameni pod. Ono pade na leđa i ostade ukočeno. Čizmom mu pritisnu grudi i zgnječi ga punom težinom. Štene samo jednom skiknu i malaksa. Eto koliko sam ozbiljan." Više se nije smešio. Vaši životi za mene su jednaki životu ove životinje."

SeliEn lagano zaječa i odvratila pogled, gnjurajući lice u Krejgove grudi. Nadimala se od gađenja i Krejg primeti da se bori da održi samokontrolu. Piter Fungabera šutnu nogom mekani žuti leš prema kaminu i sede.

Mnogo smo vremena izgubili glumeći", reče i otvori torbicu s kartama, prostirući dokumente na sto ispred sebe.

Gospodine Melou, vi delujete kao agent provokator na platnom spisku opštepoznate američke CIE..."

To je gnusna laž!" dreknu Krejg, a Piter ne obrati pažnju na ovaj izliv gneva.

Vaša lokalna kontrola bio je američki agent Morgan Oksford u ambasadi SAD, dok je vaša glavna kontrola izvesni Henri Piking, koji se prikazuje pod maskom višeg službenika Svetske banke u Njujorku. On je regrutovao i tebe i gospođicu Džej..." To nije istina."

Vaša nagrada iznosila je šezdeset hiljada dolara godišnje, a vaš zadatak je bio da organizujete subverzivni centar u zemlji Matabela, što su ovisnici CIE finansirali u obliku pozajmice od pomoćnih društava Svetske banke pod kontrolom CIE dodeljena suma iznosila je pet miliona dolara."

Hrista mu, Piter, to je besmislica i ti to znaš."

U preostalom delu ispitivanja obraćaćete mi se sa, 'Serili sagenerale Fungabera', je li jasno?" Okrenu se da bi čuo žamor ispred francuskih vrata. Izgledalo je kao dolazak konvoja lakših kamiona iz kojih su se iskrcavale druge jedinice s naredbama izdavanim na jeziku Šona. Kroz staklena vrata Krejg je video desetak vojnika koji su nosili teške korpe na verandu.

Piter Fungabera upitno pogleda Timona Nbebija, koji na neizgovoreno pitanje dade potvrđan odgovor glavom.

Dobro!" Piter Fungabera se ponovo okrenu Krejgu. Možemo nastaviti. Stupio si u pregovore s poznatim matabelskim izdajicama, koristeći dobro poznavanje jezika i karaktera ovih tvrdoglavih ljudi..

Nijednog ne možete imenovati, jer ih jednostavno nije bilo."

Piter Fungabera klimnu glavom Timonu Nbebiju. Ovaj dreknu naređenje.

Uvedoše jednog čoveka u sobu. Bio je bos, obučen samo u kratke žute pantalone, sav ispijen i groteskno velike glave. Uz to je bila obrijana i puna čvoruga i svežih krasta, a rebra su mu bila prošarana ožiljcima od batinanja verovatno su na njemu primenili podmukle potkožne udarce zvane zdžemboks".

Poznaješ li ovog belca?" upita ga Piter Fungabera. Čovek je buljio u Krejga. Oči mu behu pomućene kao da su poprskane prašinom.

Nikad ga nisam video..." poče Krejg, a onda ga prepoznade i začuta. Bio je to drug Dolar, najmlađi i najnadmeniji među ljudima sa Voda Zambezija".

Da?" upita Piter Fungabera, ponovo se smešeći. Šta ste ono zaustili da kažete?"

Hoću da vidim nekoga iz Britanskog komesarijata", reče Krejg, a gospođica Džej bi htela obaviti telefonski razgovor sa Ambasadom SAD."

Naravno", potvrdi Piter Fungabera, sve u svoje vreme, ali najpre da završimo ono što smo već počeli." Nagnu se prema drugu Dolaru. Poznaješ li ovog belca?"

Drug Dolar potvrdi. Davao nam je novaca."

Odvedite ga", naredi Piter Fungabera. Dobro ga čuvajte i dajte mu nešto da jede. Gospodine Melou, da li još poričete svaki kontakt sa prevratnicima?" Nije čekao odgovor, već je mirno nastavio: Na ovom imanju izgradio si arsenal oružja, da bi bilo upotrebljeno protiv izabrane narodne vlade u državnom udaru, kojim bi se postavio proamerički diktator..."

Ne", reče mirno Krejg. Ja nemam nikakvog oružja."

Piter Fungabera uzdahnu. Tvoje poricanje nema smisla i deluje zamarajuće."

Zatim se obrati visokom naredniku: Donesi dva."

On ode na široku verandu, gde su njegovi ljudi složili sanduke.

Otvori ih", naredi, a njegovi ljudi odvojiše zatege i podignuše poklopce.

Krejg prepozna oružje u njima složeno. Behu to američke automatske puške AR 18, kalibra 5.56 mm. Šest u svakom sanduku i nove novcate, još u fabričkoj masti. To nema nikakve veze sa mnom." Krejg je konačno mogao poricati nešto svom žestinom.

Proveravaš moje strpljenje." Zatim se okrenu Timonu Nbebiju. Uvedi tog belca." Hansa Grenevalda, Krejgovog nadzornika, izvukoše iz kabine parkiranog kamiona i dovedoše ga na verandu. Ruke mu behu zavezane lisicama i stavljene na leđa; bio je preplašen. Široko potamnelo lice kao da se beše izduvalo u široke bore i nakupine mlitave kože kao u obolelog psa ptičara, a tamni sunčani ten izbledeo je u boju kafe sa šlagom. Oči krvave kao u pijanice.

Vi ste stavili ovo oružje u traktorske garaže na rancu?" upita Piter Fungabera, a Grenevaldov odgovor bio je nečujan.

Govori, čoveče!"

Da, ja sam ga stavio, ser."

Po čijem naređenju?"

Grenevald pogleda Krejga sažaljivo, a Krejgovo se srce prosto zaledi, da bi se hladnoća proširila na trbuh i bubrege.

Po čijem naređenju?" strpljivo ponovi Piter Fungabera.

Gospodina Meloua, ser."

Odvedite ga."

Dok su ga stražari odvodili natrag u kamion, Grenevaldova glava beše okrenuta, pogled uprt u Krejgovo lice, izraz izmrcvaren. Iznenada doviknu: Zao mi je, g. Krejg, imam ženu i decu."

Jedan od stražara udari Grenevalda kundakom u stomak, ispod samih rebara. On zadahta i zatetura se. Bio bi pao, ali su ga uhvatili za ruke i ubacili u kabinu. Vozač kamiona upali motor i velika mašina odbruja nizbrdo.

Piter Fungabera uvede svoje natrag u blagovaonicu i ponovo zauze svoje mesto u vrhu stola. Dok je sređivao i pregledao papire nije se osvrtao na Krejga i SeliEn. Njih dvoje bili su prisiljeni da stoje uz suprotni zid, sa svake strane nalazio se po jedan vojnik, a zavladao je muk. Iako je Krejg shvatio da je ćutanje namerno, želeo je da ga prekine, da protestuje protiv mreže laži, poluistina, iskrivljavanja u koju su polako hvatani.

Pored njega uspravno je stajala SeliEn, hvatajući se za ruke iza pesti da bi ih sprečila da drhte. Njeno lice imalo je bolesnozelenkastu boju pod svetlim prelivima znoja, a oči je neprestano okretala prema kaminu gde je zgnječeno telo ležalo kao odbačena igračka.

Konačno Piter Fungabera odgurnu papire i zavalu se u stolici, udarajući lagano palicom po stolu.

Stvar za vešanje, prekršaj za smrtnu kaznu i za tebe i za gospođicu Džej...

To s njom nema veze." Krejg stavi ruku zaštitnički na njeno rame.

Ženski donji organi su manje sposobni da izdrže šok prilikom propadanja kod vešanja", primeti Piter Fungabera. Efekat može biti sasvim bizaran ili barem su mi tako rekli." Ovo kod Krejga izazva sliku od koje mu se smuču, slina gađenja preplavi mu usta. Proguta je i ne mogaše ništa da kaže.

Na sreću do toga ne mora da dođe. Izbor pripada vama."

Piter se lagano igrao palicom. Krejg zateče sebe kako uporno bulji u Piterove ruke.

Njegovi dlanovi i unutrašnja strana dugih snažnih prstiju behu nežno ljubičasti.

Verujem da su vas obmanuli vaši kapitalistički gospodari." Piter se ponovo nasmeši. Pustiću vas da odete."

Oboje trgoše glavama i pogledaše ga u lice.

Da, vi kao da ne verujete, ali ja tako mislim. Lično, sasvim sam vas zavoleo. Ne bi mi bilo nikakvo posebno uživanje da vas obesim. Oboje posedujete umetnički dar koji bi bilo šteta uništiti, a nama od sada nećete moći nanositi nikakvu štetu."

Oni su još ćutali, počinjući da se nadaju, pa ipak su se bojali, osećajući da je sve to deo igre okrutne mačke.

Spreman sam da vam nešto ponudim. Ako možete da priznate, da se ispovedite bez rezerve, daću vam pratnju do granice sa svim vašim dokumentima i stvarima koje možete poneti. Pustiću vas da idete slobodno i da više ne smetate meni i mom narodu."

Čekao je smešeći se, a palica je udarala po stolu taptaptap, poput vode iz pokvarene slavine. To je izluđivalo Krejga. Nije bio kadar da razmišlja. Sve se dogodilo tako brzo. Piter Fungabera izbacivao ga je iz ravnoteže, pomerajući i menjajući napad. Trebalo mu je vremena da se pribere i da ponovo počne da razmišlja razgovetno i logično.

Priznanje?" izlanu se. Kakvo priznanje? Neka od vaših egzibicija pred narodnim sudom? Javno poniženje?"

Ne, mislim da ne moramo ići tako daleko", uveravao ga je Piter Fungabera.

Trebaće mi samo pismena izjava od vas, opis vaših zločina i mahinacija vaših gospodara. Priznanju će uredno prisustvovati svedoci, a onda ćete biti ispraćeni

na granicu i pušteni na slobodu. Sve vrlo direktno, jednostavno i, ako mogu tako da kažem, vrlo civilizovano i humano."

Vi ćete, naravno, pripremiti moje priznanje da ga potpišem?" ogorčeno upita Krejg, a Piter Fungabera se isceri.

Koja moć zapažanja." Odabra jedan od dokumenata iz gomile ispred sebe. Izvoli. Treba samo da ispuniš datum i da potpišeš."

Čak je i Krejg bio iznenađen.

Već ste dah i da se otkuca?"

Niko ne odgovori, a kapetan Nbebi mu donese dokumenat.

Molim vas, pročitajte ga, g. Melou", pozva ga.

Bila su to tri dugačka lista ispisana mašinom, mnogo toga sastojalo se od potkazivanja njegovih imperijalističkih gazda" i histeričnog fraziranja o ekstremnoj levici. Ali u toj papazjaniji, poput šljiva u testastom pudingu, stajale su čvrste činjenice zbog kojih je Krejg optužen.

Pročitao je sve polako, pokušavajući da natera otupeli mozak da proradi bistro, ali sve je nekako ličilo na san i na nestvarno, kao da se ne tiče njega dok nije pročitao reči koje su ga tako cimnule da je sasvim došao sebi. Te reči behu toliko poznate, tako ih se dobro sećao i gorele su poput koncentrisane kiseline u jezgri njegovog bića.

Priznajem u potpunosti da sam svojim akcijama dokazao da sam neprijatelj države i naroda Zimbabvea."

Behu to iste reci koje su upotrebljene u jednom drugom dokumentu koji je potpisao i iznenada mu postade jasan plan iza svega toga.

Kingslin", prošaputa i skide pogled sa odštampanog priznanja da bi ga upravio u Pitera Fungaberu. Dakle, zbog toga je sve ovo. Vama pripada Kingslin!"

Ništa se nije čulo, osim udaranja palice po stolu. Piter Fungabera nije propustio nijedan udarac i još se smešio.

Vi ste to isplanirali od samog početka. Garancija za moju pozajmicu vi ste ubacili i tu klauzulu."

Obamrlost i otupelost nestadoše i Krejg oseti da gnev u njemu ponovo raste. Baci priznanje na pod. Kapetan Nbebi ga podiže i ostade držeći ga trapavo obema rukama. Krejg se tresao od besa. Krenu korak napred prema elegantnoj figuri koja

je pred njim sedela pružajući instinktivno ruke, ali mu visoki Sona narednik prepreci put pušćanom cevi koju je naslćnio na njegove grudi.

Ti prljava svinjo!" šišćao je Krejg na Pitera, a bela pena sline pojavi se na njegovoj donjoj usni. Hoću policiju, hoću zašćtitu zakona."

Gospodine Melou", ravnodušno odgovori Piter,u zemlji Matabela ja sam zakon. Ja vama nudim zašćtitu."

Neću pristati na to. Neću da potpišem to sranje. Pre bih išćao u pakao."

Sve bi se moglo srediti", Piter Fungabera reće meko, a zatim ubeđujućim tonom:

Ja vam stvarno savetujem da odbacite te izvešćaćenosti i da se priklonite neizbežnom. Potpišćite dokumenat i možemo raskrstiti sa daljnjim svinjarijama."

Grube reci navirale su na Krejgove usne i s naporom se odupirao da ih ne upotrebi, ne želeći da se tu pred skupom ponižava.

Dajem vam još jednu šćansu da promenite mišćljenje."

Ne..Nikada."

Piter Fungabera se okrenu u stolici prema visokom naredniku.

Dajem ti ženu" reće. Najpre ti, a onda tvoji ljudi, jedan po jedan.dok se svi ne izredaju. Ovde u ovoj sobi, na ovom stolu."

Bože, pa ti nisi ćovjek", izlanu Krejg i pokuša da zašćtiti SeliEn, ali ga vojnici zgrabiše s leđa i gurnuše natrag uza zid. Jedan od njih ga prikova vrhom bajoneta pritisnutim uz grlo.

Drugi zavrnu ruku SeliEn na leđa između lopatica i dovede je do narednika. Ona poće besomućno da se otima, ali je vojnik toliko podiže da je pod doticala samo vrhovima prstiju, a lice joj se iskrivi od bola.

Narednik je delovao bezizražćajno, niti je bacao poglede niti je pokazivao neki skaredni gest. Uze majicu SeliEn obema rukama i iscepa je od vrata do pojasa. Njene dojke se zaljuljaše. Bile su bele i nežne, ljubićaste bradavice izgledale su osetljive i ranjive.

Imamo sto pedeset ljudi", primeti Piter Fungabera. Malo će potrajati pre nego što svi završe."

Narednik zari palćeve u pojas šćorca i strgnu ga nadole. Šćore pade do ćlanaka. Krejg krenu napred, ali vrh bajoneta probode kožu na njegovom grlu. Nekoliko kapi krvi iscuri niz košćulju. SeliEn je pokušćala da slobodnom rukom pokrije tamni trougaoni brešćić svoje stidnice. Bese to patetićno uzaludan gest.

Znam kako te, iako si takozvani beli liberal, žestoko vređa pomisao da crno meso prodire u tvoju ženu." Ton Pitera Fungabere bio je kao da vodi običan razgovor. Biće zanimljivo koliko ćeš puta dozvoliti da se to dogodi."

Narednik i vojnik podigoše SeliEn između sebe i položiše je na leđa na trpezarijski sto. Narednik oslobodi šore, koji joj beše svezao članke, ali je patike ostavio na nogama, a rite preostale od majice oko gornjeg dela tela.

Vrlo vesto podigoše joj kolena u visinu grudi, a zatim ih pritisnuše i proteraše ih ispod pazuha. Mora da su to često radili i ranije. Tako presamićena bila je bespomoćna i potpuno rastvorena. Svi su buljili u tajnovite dubine njenog tela. Narednik poče da slobodnom rukom otkopčava opasač.

Krejt!" kriknu SeliEn, a Krejtovo telo instiktivno se napregnu kao na udarac biča. Potpisaću", prošaputa. Samo je pustite i potpisaću."

Piter Fungabera dade naređenje na Šona jeziku i oni odmah oslobodiše SeliEn. Vojnik odstupi unatrag, a narednik joj pruži pomoć da stane na noge. Uljudno joj vrati šore, a ona je tiho jecajući i drhteći cupkala na jednoj nozi dok ga je oblačila. Zatim se baci u zagrljaj Krejgu. Nije mogla govoriti, gušila se i gutala suze. Njeno telo se sumanuto treslo, a Krejt ju je držao uza se i šaputao joj nesuvisle reči umirenja.

Što pre potpišeš, to pre možete ići."

Krejt priđe stolu, držeći još SeliEn ispod leve ruke.

Kapetan Nbebi pruži mu nalivpero i on potpisa prva dva lista inicijalima, a treći punim imenom. Kapetan Nbebi i Piter Fungabera potpisaše se kao svedoci, a onda Piter reče: Još jedna formalnost. Želim da tebe i SeliEn pregleda pukovski lekar radi eventualnih znakova maltretiranja ili neumesne prisile."

Proklet bio, zar joj nije bilo dosta maltretiranja?"

Drugaru dragi, učinite kako vam kažem."

Mora da je doktor čekao u jednom od kamiona. Bio je to maleni okretni Šona žustrog i poslovnog nastupa.

Ženu možeš pregledati u spavaćoj sobi, doktore. Posebno proveriti da nije silovana", dade mu upute Piter Fungabera, a kad su napustili blagovaonicu okrenu se prema Krejgu.,U međuvremenu možeš otvoriti sef u kancelariji i izvaditi pasoš i sva druga dokumenta koja bi ti mogla zatrebati za putovanje."

Dva vojnika otpratiše Krejga do kancelarije sa druge strane verande i pričekaju dok je on nameštao kombinaciju za otvaranje sefa. Izvadi pasoš, torbicu u kojoj su se nalazile kreditne kartice i bedž Sv'etske banke, tri knjižice američkih putničkih čekova i rukopis novog romana. Sve to stavi u torbu britanskog aerotransporta i vrati se u trpezariju.

SeliEn i doktor vratiše se iz spavaće sobe. Ona se presvukla u plavu majicu od kašmira, košulju i farmerke i uspevala je da kontroliše histeriju koja se svela na povremene jecaje i lagane napade grčenja. Vukla je torbicu s fotoaparatom, a pod jednom miškom nosila je brošuru umetničkih fotografija i tekst za njihovu knjigu. Kreni", Piter Fungabera zatraži od Krejga da pođe za lekarom, a kad se vratio SeliEn je sedela u zadnjem sedištu landrovera" parkiranog ispred verande. Pored nje je bio kapetan Nbebi, a pozadi vozila nalazila su se dva naoružana vojnika. Sedište pored vozača bilo je upražnjeno za Krejga.

Piter Fungabera je čekao na verandi. Zbogom, Krejg", reče, a Krejg se zagleda u njega pokušavajući da izrazi sav svoj jad koji prema njemu oseća.

Zar si stvarno verovao da ću ti dozvoliti da obnoviš svoje porodično carstvo?" upita Piter nimalo kivno. Tukli smo se nemilice da srušimo taj svet."

Dok se landrover" spuštao niz breg u noći, Krejg se osvrnuo da osmotri sve iza sebe. Piter Fungabera je stajao na osvetljenoj verandi i njegova visoka figura nekako se beše promenila. Izgledao je kao da je deo toga, poput osvajača koji je zaposeo posed u ulozi zaštitnika velikog imanja. Krejg ga je promatrao dok ga drveće nije zaklonilo i fek tada u njemu poče da raste kvasac njegove istinske mržnje.

Farovi landrovera" predoše preko table:

Ergela afrikanera u Kingslinu Vlasnik: Krejg Melou

Kao da mu se ta tabla rugala, a onda je predoše i auto začegrtalo preko zaštitne čelične ograde. Ostavili su iza sebe tlo Kingslina i s njim Krejgove snove i skrenuli prema zapadu. Gume počeše svoje monotono zujanje kad su stupile na crnu podlogu autoputa, a u landroveru" još niko nije govorio.

Kapetan Nbebi otvori torbicu s kartama koju je držao na kolenima i izvadi bocu žestoke domaće rakije od trske. Preko prednjeg sedišta pruži bocu Krejgu. Krejg je grubo odgurnu u stranu, ali Timon Nbebi bio je uporan i Krejg na kraju nerado prihvati. Odvi čep i proguta jedan gutljaj, a potom bučno izdahnu vazduh. Rakija

mu natera suze na oči, ali se vatra iz stomaka brzo proširi njegovom krvlju olakšavajući mu muke. Povuče još jednom i doda bocu SeliEn. Ona odrečno zavrte glavom.

Popij", naredi Krejg i ona pokorno poslušala. Bese prestala da plače, ali su se napadi drhtavice još javljali. Od rakije poče da kašlje i da se guši, ali ju je progutala i postala sigurnija.

Hvali ti." Vрати bocu Timonu Nbebiju, a uljudnost žene koja je netom bila degradirana i ponižena, beše za sve dirljiva.

Na prvu blokadu puta naišli su na samom ulazu u grad Bulavajo, a Krejg pogleda na sat. Bilo je sedam minuta do tri ujutro. Nije bilo drugih vozila pred preprekom, a dvojica vojnika istupiše i priđoše landroveru" sa obe strane. Timon Nbebi povuče staklo i reče jednom od njih nešto tiho, istovremeno nudeći svoju propusnicu. Vojnik je pred svetlošću baterijske lampe nakratko pogledao, a onda ju je vratio. Pozdravi ih, a prepreka se diže. Provezoše se.

Bulavajo beše tih i bez života, tek poneki prozor bio je osvetljen. Na semaforu se pojavi crveno svetlo, vozač pokorno zaustavi landrover" iako su ulice bile potpuno puste. Motor je lagano radio, a povrh njegovog zvuka dopirao je slab pucketavi zvuk automatske puščane paljbe.

Krejg je u retrovizoru gledao lice Timona Nbebija i primetio je na trenutak lagani grč bola koji se javio kad se čula puščana paljba. Svetlo semafora se promeni i oni nastaviše vožnju u smeru juga kroz predgrađa. Na izlazu iz grada nalazile su se još dve blokade, a onda izađoše na otvoreni put.

Uz cviljenje guma jurili su na jug u noći, a vetar je snažno udarao u kabinu.

Svetlost komandne table davala je njihovim licima bolesnozeienkastu nijansu, a jednom ili dvaput radio u pozadini je zapucketao trtljajući nešto na iskrivljenom šona jeziku. U jednom momentu Krejg je prepoznao glas Pitera Fungabere, ali mora da se obraćao nekoj drugoj jedinici, jer Timon Nbebi nije ni pokušao da odgovori i oni su se vozili dalje u potpunom ćutanju. Monotono brujanje motora i guma i toplina kabine uljuljali su Krejga i njegova reakcija na bes i strah bila je da je pridremao.

Trgnuo se i probudio kada je Timon Nbebi progovorio prvi put, a rad motora landrovera" se promenio. Taman je nastupalo praskozorje. Na bledolimunastom

nebu ocrtavle su se siluete krošanja stabala. Landrover" je usporio, a onda skrenuo na prašnjavi put. Gljivičasti miris prašine odmah je prožeo kabinu. Gde smo?" pitao je Krejg. Zašto napuštamo autoput?"

Timon Nbebi nešto reče vozaču i ovaj pritera kraju puta i zaustavi.

Molim vas, vi ćete izići", naredi Timon i kad je Krejg to uradio, ovaj ga dočeka kao da će mu pomoći da siđe no mesto toga, uhvatio je Krejga za ruku, malo je zavrnuo i pre nego što je Krejg mogao reagovati na ledeni dodir čelika, Timon mu je nabacio lisice na ruke. Bese to tako neočekivano i tako vesto urađeno da je Krejg nekoliko trenutaka stajao zapanjeno buljeći u zavezane ruke, isturene ispred sebe. Potom je dreknuo: Pobogu, šta je ovo?"

Do tada je Timon Nbebi isto tako brzo i efikasno zavezao lisice SeliEn i, ne osvrćući se na Krejgov izliv besa, mirno razgovarao sa vozačem i dvojicom vojnika. Bilo je prebrzo da bi Krejg mogao da prati, ali je ipak uhvatio reci ubiti" i sakriti". Jedan od vojnika kao da je protestovao, ali se Timon nagnuo kroz otvorena vrata landrovera" i podigao mikrofona radija. Dao je pozivni znak, ponovio ga tri puta i nakon kraćeg vremena bio spojen s Piterom Fungaberom. Krejg je, uprkos izvitoperenosti zbog visoke frekvencije, prepoznao generalov glas. Nakratko su izmenjali po nekoliko reci i kad je Timon Nbebi vratio mikrofona, vojnik se više nije bunio. Očito je odobreno naređenje Timona Nbebija.

Produžićemo dalje", Timon se prebaci na engleski, a Krejg je bio grubo odgurnut natrag u prvo sedište. Promena u ponašanju bila je zloslutna.

Vozač je uvlačio landrover" sve dublje u šiprag, a jutarnja svetlost bivala je sve jača. Ptičji hor beše se do kraja raspevao. U jednom bagremu pored puta Krejg je prepoznao visoki jasni poj bradatih puzavica koje su pevale u duetu. Smeđi zec, uhvaćen u zamku farova, skakutao je ispred njih mrdajući dugim ružičastim ušima. Zatim nebo poče da gori čudnovatim bojama afričke zore i vozač ugasi svetla. Krejg, mili. Ubiće nas, je li?" upita mirno SeliEn. Glas joj sada beše čist i odlučan. Savladala je histeriju i ponovo se mogla kontrolisati. Govorila je kao da su sami. Izvini." Krejg ništa drugo nije smislio da kaže. Morao sam znati da nas Piter Fungabera neće nikada pustiti."

Ništa nisi mogao da učiniš. Čak i da si znao."

Zakopaće nas na nekom udaljenom mestu i naš nestanak će biti pripisan matabelskim otpadnicima", reče Krejg, a Timon Nbebi sedeo je ćuteći bezosećajno, ne potvrđujući niti poričući ovu optužbu.

Put se račvao, levi krak beše jedva primetan i Timon Nbebi pokaza prema njemu. Vozač još uspori i prebaci u niži prenos. Truckali su se još dvadeset minuta. Potpuno se providelo i očekivalo se granuće sunca, jer su krošnje bagremova već gorele.

Timon Nbebi izda još jedno naređenje i vozač skrenu s puteljka u do pojasa visoku travu vozeći rubom granitnog* ćuvika, sve dok nisu bili potpuno zaklonjeni od ostatka stazice kojom su došli. Još jedno kratko naređenje i vozač zaustavi i iskljući motor.

Tišina se sklopi nad njima pojačavajući osećaj osame i daljine.

Ovde nas nikada niko neće naći", reče SeliEn mirno, a Krejg ne mogaše naći nikakvu reć utehe.

Ostaćete tu gde ste", naredi Timon Nbebi.

Zar ne osećaš ništa povodom ovoga što ćeš uraditi?" upita ga SeliEn, a on se okrenu prema njoj. Iza naočara s ćelićnim okvirima kao da su se nazirali tuga i žaljenje, ali usta se nisu pomerala. Nije odgovorio na njeno pitanje i brzo se okrenuo i sišao sa vozila. Dao je naređenje na šona jeziku i vojnici odložiše puške u stalak iza landrovera", a vozać skinu tri preklopljena asova s vozila.

Timon Nbebi je pružio ruku kroz prozor i izvadio kljućeve iz brave, a potom poveo svoje ljude malo dalje i vrhom ćizme obeležio dva pravougaomka na sivom pešćanom tlu. Trojica Šona odbaciše opasaće i bluze i počeše kopati grobove. Brzo su se ukopavali u rahlo tlo. Timon Nbebi je stajao sa strane promatrajući ih. Upali cigaretu i sivi dim se izvi u obliku spirale kroz mirno, sveže svitanje.

Pokušaću da dohvatim jednu pušku", prošapta Krejg. Bile su pozadi vozila. Moraće prepuzati oba sedišta, da bi dohvatio puške koje su u stalku stajale uspravno.

Moraće da otkopća sponu stalka, napuni oružje, promeni birać paljbe i nišani kroz zadnji prozor sve to sa sputanim rukama.

Nećeš uspeti", prošapta SeliEn. Verovatno neću", složi se tmurno, ali možeš li smisliti nešto drugo? Kada ti kažem, sad',.hoću da se baciš ravno na pod."

Krejg se batrgao u sedištu, noga ga je sputavala, jer se člankom zakačila za polugu menjača. Jednim trzajem oslobodi nogu i pribra se. Poče da diše ravnomerno i u retrovizoru pogleda u grupicu grobara.

Slušaj", govorio je u žurbi, volim te. Nikada nikoga nisam voleo kao što volim tebe."

I ja tebe volim, mili", uzvratila ona šapatom. Budi hrabra!" reče on.

Srećno!" Ona se šćućuri i on gotovo da krenu, ali se u tom trenutku Timon Nbebi okrenu prema landroveru". Primeti Krejga presamićenog u sedištu, a SeliEn na podu. Namršti se i vrati se do vozila brzim koracima. Zastade kraj otvorenog prozora i počeo da govori lagano na engleskom jeziku.

Nemojte to da radite, g. Melou. Svi smo mi u velikoj opasnosti. Jedina naša šansa jeste da ostanete mirni i da ne smetate i ne pravite nikakav neočekivan potez." Izvadi ključeve landrovera" iz džepa, a drugom rukom otkopča futrolu pištolja za opasačem. Nastavi da govori lagano. Ja sam efektno razoružao svoje ljude i njihova pažnja je usmerena na rad. Kad uđem u landrover", ne smetajte i ne pokušavajte da me napadnete. I ja sam u isto tako velikoj opasnosti kao i vi. Morate mi verovati. Jeste li razumeli?"

Da", potvrdi Krejg. Bože, imam li izbora?" pomisli.

Timon otvori vozačeva vrata i šmugnu pod volan. Jedanput pogleda trojicu vojnika koji behu do pojasa u rakama, ubaci ključ u bravu i okrenu ga.

Motor zavergla i trojica vojnika podigoše glave zbunjeno gledajući. Starter je bruja i mleo, ali nikako da upali. Jedan od vojnika dreknu i skoči iz rake. Po njegovim grudima milele su zmije znoja posute prašinom. Krenuo je prema bespomoćnom landroveru". Timon Nbebi pumpao je gas i palio motor. Njegovo lice imalo je prestravljeni izraz očajnika.

Zagušićeš ga", reče mu Krejg. Skini nogu sa gasa!"

Vojnik je jurio prema njima. Postavljao je besno neka pitanja, motor je i dalje režao rrr.'rrr.'rrr! a Timon je bio prikovan za volan.

Onaj što je trčao beše skoro pored njih, a preostala dvojica, ne tako žurno, krenula su za njim. I oni su galamili, a jedan je mahao ašovom, preteći. Zaključaj vrata!" dreknu Krejg, pa Timon spusti ručicu u zabavljen položaj baš u trenutku kad se vojnik bacio na nju svom težinom. Pokušavao je svom snagom da otvori prednja vrata, a onda se ustremio na zadnja i otvorio ih pre nego što je SeliEn uspela da ih

zaključa. Ispruži ruku, uhvati SeliEn za mišicu i poče da je vuče kroz otvorena vrata.

Krejk još beše presamićen u prednjem sedištu, ali je sada visoko podigao okovane ruke i s njima udario vojnika po obrijanoj glavi. Oštri čelični rub lisica zari se u kost lobanje i čovek se skljoka, ostavši da visi na otvorenim vratima.

Krejk ga još jednom udari posred čela i na trenutak ugleda belu kost pre nego što ju je prekrila bistra krv. Druga dva vojnika bila su udaljena samo nekoliko koraka i naoružani bajonetima režali su poput vučjaka.

U tom trenutku motor landrovera" upali i riknu. Timon Nbebi gurnu ručicu menjača i uz zveket metala ona uhvati i landrover" poleti napred. Krejk se preturi preko sedišta i nasloni se na SeliEn, a vojnika koji je krvario zakači trnovi grm za klimatave noge i istrgnu ga kroz zadnja vrata.

Landrover" je sketao i poskakivao po džombastom terenu, dvojica crnih vojnika trčali su i derali se iza njega, a otvorena vrata sumanuto su se ljuljala i udarala. Tada Timon Nbebi ispravi volan i promeni brzinu. Landrover" ubrza drobeći kamen i lomeći palo granje, tako da je potera zaostala. Jedan od njih u očajanju baci nož za njima. Pogodi zadnji prozor i polomljeno staklo prosu se po zadnjem delu kabine.

Timon Nbebi sledio je trag u visokoj travi i konačno su išli brže no što čovek može da trči. Dvojica vojnika ostadoše onako zadihani na stazi, povici optužbe i besa jenjavahu da bi na kraju iščezli. Timon se uključi na šumski puteljak na mestu gde behu s njega sišli i poče da hvata brzinu.

Daj mi ruke", naredi, a kad ih Krejk ispruži, Timon otključa lisice. Evo"! daje Krejgu ključ. Uradi to isto sa gospođicom Džej."

Trljala je zapešće. Bože moj, Krejk, stvarno sam mislila da je kraj."

Na samom rubu", složi se Timon Nbebi, sav koncentrisan na puteljak. Mislim da je tako govorio Napoleon." Zatim, pre nego što je Krejk uspeo da ga ispravi: Molim vas da se naoružate jednom od pušaka, g. Melou, a drugu stavite pored mene."

SeliEn je dodala ružno kratko oružje preko sedišta. Treća brigada bila je još jedina jedinica regularne vojske naoružana sa AK 47, zaveštanjem svojih severnokorejskih instruktora.

Znate li da je upotrebite, g. Melou?" upita Timon Nbebi.

Bio sam oružar u rodezijskoj policiji."

Naravno, kako glupo od mene."

Krejk brzo proveri iskrivljeni okvir u obliku banane i napuni ga. Oružje je bilo novo i dobro održavano. Njegova težina u rukama promeni ćelu Krejgovu lićnost. Samo pre neki minut jedino je plutao niz maticu gonjen događajima nad kojima nije imao nikakvu kontrolu, zbunjen, nesiguran i preplašen ali sada je bio naoružan. Sada je mogao da se bori, da štiti svoju ženu i sebe, mogao je upravljati događajima, a ne da ga oni nose. Bese to iskonski atavistićki instinkt primitivnog ćovjeka i Krejk mu se radovao. Preko sedišta uze za ruku SeliEn. Na trenutak je stisnu, a ona uzvratu vatreno.

Sada barem možemo da se borimo." Novi ton njegovog glasa dopro je do nje. Raspoloženje joj se malo popravi i ona mu se prvi put nasmeši. Oslobođi ruku, pronađe bocu s rakijom i dade je njoj. Pošto je malo popila, on prosledi rakiju Timonu Nbebiju.

U redu, kapetane, šta se do vraga ovde dešava?"

Timon zadrhta zbog oštrine rakije i glas mu malo ogrubi.

Bili ste savršeno u pravu, g. Melou, naređenje generala Fungabere da vas i gospođicu Džej odvedem u šumu i da vas smaknem. Isto tako ste bili u pravu da bi za vaš nestanak bili optuženi matabelski otpadnici."

Pa, zašto niste izvršili naređenje?"

Pre nego što je počeo da odgovara, Timon vrati bocu Krejgu, a onda preko ramena pogleda u SeliŽao mi je što sam morao provesti pripreme za vaše smaknuće, a da nisam mogao da vas razuverim, jer moji ljudi govore engleski. Morao sam da radim tako da deluje stvarno. To me je sekiralo, jer nisam želeo da vas ucvelim još više nakon onoga što ste već propatili."

Kapetane Nbebi, sve vam opraštam i volim vas zbog ovoga, ali zašto, za ime boga, to radite?" upita SeliEn.

Ono što ću reći vama, nikada pre živoj duši nisam rekao. Znete, moja majka bila je čistokrvna Matabele. Umrła je kad sam bio vrlo mali, ali se dobro sećam nje i poštujem to sećanje." Nije gledao u njih već se koncentrisao na vožnju. Otac me je podigao kao Sonu, ali, uvek sam bio svestan svoje matabelske krvi. Oni su moj narod i ne mogu više da podnesem to što im se radi. Siguran sam da je general Fungabera postao svestan mojih osećanja, mada sumnjam da zna ovo o mojoj majci, ali mu je jasno da je moja korisnost za njega iscrpljena. U poslednje vreme

to se primećuje po nekim sitnicama. Ziveo sam odveć blizu leoparda ljudoždera da ne bih razumeo njegovu ćud. Nakon što bih vas zakopao, našlo bi se nešto i za mene, neki neobeleženi grob ili Fungaberini štenci."

Timon je ovu frazu rekao na sindebele jeziku, amavundla ka Fungabera i Krejg beše zapanjen. Sara Njoni, učiteljica u stanici Tuti, beše upotrebila istu tu frazu. Taj izraz sam ćuo ranije, ali ga ne razumem."

Hijene", objasni Timon. Oni koji umru ili budu smaknuti u centrima za rehabilitaciju odnose se u šumu i ostave hijenama. Hijena ne ostavlja ništa, ni parće kosti ni ćuperak kose."

O, bože", reće SeliEn tihim glasom. Bili smo u Tutiju. Ćuli smo te zveri, ali nismo shvatali. Koliko ih je skonćalo na taj naćin?"

Mogu samo da nagaćdam mnogo hiljada."

Teško je ćoveku da u to poveruje."

Mržnja generala Fungabere prema Matabelama je jedna vrsta ludila, opsesije. On planira da ih istrebi. Najpre se radilo o njihovim voćama optuženim za izdaju krivo optuženim, kao Tungata Zebive..."

O, ne!" žalosno reće SeliEn. To ne mogu da podnesem. Zar je Zebiva bio nevin?" Žao mi je, gospoćice Džej", potvrdi Timon Nbebi. Fungabera je morao biti veoma oprezan kod hvatanja ukoćtac sa Zebiveom. Znao je da će se, ako ga šćepa zbog politićke aktivnosti, ćelo pleme Matabela dići na ustanak. Vi i g. Melou pružili ste mu izvrsnu priliku nepolitićki zloćin. Zloćin pohlepe."

Stvarno postajem glupa", reće SeliEn. Ako Zebive nije bio gazda krivolova, da li je takav uopće postojao? I, ako jeste, ko je on bio?"

General Fungabera lićno", reće jednostavno Timon Nbebi.

Jesi li siguran?" upita Krejg s nevericom.

Lićno sam bio zadužen za mnoge pošiljke krijumćarene životinjske robe koja je išla iz zemlje."

Ali te noći na putu za Karoj?"

To je lako udešeno. General je znao da će pre ili kasnije Zebive ići u stanicu Tuti. Zebiveova sekretarica obavestila nas je o taćnom vremenu i datumu. Uredili smo da kamion natovaren krijumćarenom robom, koji je vozio podmićeni Matabela internirac, ćeka na putu za Tuti. Naravno, nismo predvideli tako žestoku reakciju Tungate Zebivea to je za nas bio samo poklon."

Timon je vozio toliko brzo koliko mu je dozvoljavao put, dok su se SeliEn i Krejg stisli u sedištu, a oduševljenje bekstvom brzo je ustupalo mesto malaksalosti i šoku.

Kuda voziš?" upita Krejg.

Prema granici Bocuane."

Zemlja s povoljnom konfiguracijom terena na jugu i zapadu, koja već beše postala zvanična pozornica za političke izbeglice iz susednog Zimbabvea.

Nadam se da ćete na našem putu imati priliku da vidite šta se stvarno događa s mojim narodom. Nema nikoga više da posvedoči. General Fungabera zapečatio je čeli jugozapadni deo zemlje Matabela. Ne mogu da uđu ni novinari, ni sveštenici, ni pripadnici Crvenog krsta..."

Usporio je malo na delu puta gde su mravojedi iskopali rupe rijući za mravinjacima termita, a onda je ponovo ubrzao.

Propusnica koju imam od generala Fungabere odvešće nas još malo dalje, ali ne sasvim do granice. Moraćemo koristiti sporedne puteve dok ne nađemo mesto za prelazak. Vrlo brzo general Fungabera će saznati za moje odmetanje i loviće nas čela Treća brigada. Moramo preći što veću razdaljinu pre nego što se to dogodi." Stigli su do račvanja puta i Timon zaustavi vozilo, ali nije gasio motor. Izvadi veliku kartu iz kožne torbice i pažljivo je pogleda.

Upravo se nalazimo južno od pruge. Ovo je put za misionarsku stanicu Empandeni. Ako nju prođemo pre nego što se objavi potera za nama, tada možemo pokušati preći granicu između Madabe i Macumija. Duž granične ograde bocuanska policija šalje redovne patrole."

Idemo onda dalje." Krejg je bio nestrpljiv i počinjao je da se plaši, olakšanje koje mu je pružalo oružje u krilu počinjalo je da iščezava. Timon sklopi kartu i krenu dalje.

Mogu li još nešto da te pitam?" progovori SeliEn posle nekoliko minuta.

Pokušaću da odgovorim", složi se Timon.

Ubistvo Gudvinovih i drugih belih porodica u zemlji Matabela da li su ti svirepi zločini izvršeni po naređenju Tungata Zebivea? Da li je on odgovoran za ta gnusna ubistva?"

Ne, ne, gospođice Džej. Zebive je očajnički pokušao da kontroliše te ubice. Verujem da je u stanicu Tuti išao baš zbog tih razloga da se sastane s radikalnim elementima Matabela i da pokuša da ih urazumi."

Ali ispisivanje krvlju Tungata Zebive živi'?"

Sada je Timon Nbebi začutao, lice mu se iskrivilo kao da vodi neku unutrašnju borbu, a oni su nestrpljivo čekali da ponovo progovori. Konačno je uzdahnuo eksplodirajući tako da mu se i glas promenio.

Gospođice Džej, molim vas da pokušate da shvatite moj položaj pre nego što budete sudili o meni prema onome što ću vam reći. General Fungabera je uverljiv čovek. Mene su ponela njegova obećanja nagrade i slave. Otišao sam predaleko i nisam mogao da se vratim. Mislim da to Englezi zovu jahanje tigra'. Bio sam prisiljen da idem iz jednog teškog zločina u drugi još teži." Zastao je, a onda nastavio bujicu: Gospođice Džej, ja sam lično iz centara za rehabilitaciju regrutovao ubice porodice Gudvin. Ja sam im rekao kuda da idu, šta da rade i uredio da se na to područje prevezu transportom Treće brigade."

Ponovo nastade muk prekidan samo damarima motora i Timon Nbebi beše prisiljen da ga prekine, govoreći tako kao da mu reči predstavljaju sredstvo za umirenje vlastite krivice.

Ubice su bili matabelski veterani ogrubeli u ratu, ljudi koji su bili spremni na sve za povratak lične slobode, za šansu da ponovo nose oružje. Nisu oklevali."

To je naredio Fungabera?" reče Krejg.

Naravno. To mu je bio alibi za čišćenje Matabela. Sada, možda, shvatate zašto bežim s vama. Ne bih mogao nastaviti tim putem."

Ostala ubistva ubistvo senatora Sevidža i njegove familije?" upita SeliEn.

Ta ubistva nije morao naređivati general Fungabera. To su bila imitatorska ubistva. Suma je još puna divljaka iz rata. Oni skrivaju oružje i dolaze u gradove, neki čak imaju i stalno zaposlenje, ali za vikend ili državni praznik vraćaju se u šumu, izvlače puške i idu da šenluče. To nisu politički otpadnici, to su naoružani banditi, a bele porodice su najsočnija, najnežnija meta, bogate i bespomoćne, vlada ih je lišila oružja tako da ne mogu da se brane."

I to direktno odgovara Piteru Fungaberi. Svaki bandit etiketira se kao politički otpadnik, svaka užasna pljačka alibi je za nastavak čišćenja, budući da služi kao

dokaz pred svetom o divljaštvu i neukrotivosti plemena Matabela", nastavi Krejg mesto njega Tako je, g. Melou."

I već je ubio Tungatu Zebivea..." Krejg se oseti ostarelim i umornim žaleći zbog vlastite krivce prema svom starom drugu, u to možete biti sigurni!"

Ne, g. Melou", Timon odrečno zavrte glavom. Ne verujem da je Zebive mrtav. Verujem da general Fungabera želi da on živi. Ima on za njega neke planove." Kakve planove?" upita Krejg.

Ne znam sasvim sigurno, ali verujem da Piter Fungabera radi s Rusima."

Rusima?" upita Krejg s nevericom.

Sastajao se tajno s jednim nepoznatim čovekom, strancem, čovekom za koga verujem da je istaknuti član ruske obaveštajne službe."

Jesi li siguran, Timone?"

Tog čoveka sam video vlastitim očima."

Krejg se nad ovim zamisli nekoliko trenutaka, a onda se vrati na početno pitanje.

U redu, ostavimo sada Ruse gde se nalazi Tungata Zebive? Gde ga drži?"

Ni to ne znam, g. Melou."

Ako je živ, onda neka se bog smiluje duši njegovoj", prošapta Krejg.

Mogao je da zamisli kako Tungata pati. Cutao je nekoliko minuta, a onda promenio pitanje.

Gospodin Fungabera je prigrabio moje imanje za sebe, a ne za državu? Mislim da sam u pravu kad to kažem?"

General je tu zemlju toliko želeo. Često je o njoj govorio."

Ali kako? Mislim čak i polulegalno, kako će to izvesti?"

To je vrlo prosto", objasni Timon. Vi ste službeno državni neprijatelj. Vaše imanje je izgubljeno zbog prestupa. Biće konfiskovano u korist države. Poljoprivredna banka će odbaciti jamstvo na vašu pozajmicu pod klauzulom koju ste potpisali. Staratelj nad neprijateljskim vlasništvom daće na prodaju vaše deonice u kompaniji Rolands" preko privatne ponude. Ponuda generala Fungabere biće prihvaćena njegov zet je staratelj nad neprijateljskim vlasništvom. Cena će biti veoma povoljna za generala."

Sigurno", reče Krejg s gorčinom.

Ali zašto bi on išao tako daleko?" upita SeliEn. Mora da je već sada multimilioner.

Sigurno mu je već dosta."

Gospođice Džej, za neke ljude ne postoji dosta."

Ne može se nadati da će s tim pobeći?"

Ko bi mogao da ga spreči, gospođice Džej?" Kad ona ne odgovori, Timon pogleda na sat. Ali moramo nešto pojesti. Mislim da je pred nama dug dan."

Skrenu s puta i uveze landrover" u cestar. Pope se na haubu i prekri vozilo granjem da ne bi bilo otkriveno iz vazduha. Zatim otvori paket s ratnim obrocima koji se nalazio u sanduku pod sedištem. Voda je bila u rezervoaru ispod poda. Krejg napuni metalnu posudu peskom i pesak poli benzinom iz rezervnog rezervoara. Tako su mogli skuvati čaj na vatri bez dima. Jeli su neukusni hladni obrok gotovo ne razgovarajući.

Timon se podiže, uključi radio da poslušati šta se zbiva, zatim odrečno zavrtne glavom.

Nema veze s nama." Vratio se i čučnuo do Krejga Koliko računaš da ima do granice?" upita Krejg ustima punim hladne, lepljive, konzervisane govedine. Četrdeset milja ili nešto više."

Radio ponovo zapucketa, Timon poskoči i nagnu se nad njega s puno pažnje. Jedna jedinica Treće brigade nalazi se samo nekoliko milja ispred nas", podnosio je izveštaj. Oni su u misionarskoj stanici Empandeni. To je akcija protiv otpadnika, ali su je završili i sad odlaze. Možda ovuda. Moramo pripaziti."

Krejg ustade. Proveriću da li nas mogu videti sa puta. SeliEn, ugasi vatru! Kapetane, štiti me!"

Uze pušku i otrča do puta. Kritički je ispitao cestar koji je skrivao landrover" i onda lisnatom granom izbrisao svoje tragove i tragove landrovera" na putu, zatim je pažljivo ispravio travu koju landrover" beše ugazio pri silasku s puta. Nije urađeno savršeno, ali izdržaće letimičnu proveru iz vozila koje juri, pomisli on, a onda vazduh, bez daška vetra, zatitra. Krejg oslušnu. Zvuk kamiona pojačavao se. Otrča natrag do landrovera" i pope se na prednje sedište do Timona.

Stavite pušku natrag u stalak", reče Timon, a kad vide da Krejg okleva, nastavi: Molim vas uradite kako vam kažem. Ako nas otkriju, biće besmisleno boriti se. Ja ću morati razgovarati da bismo prošli. Ne bih mogao ništa objašnjavati ako ste vi noružani."

Krejg mimo svoje volje predade pušku SeliEn. Ona je odložila i Krejg se oseti golim i ranjivim. Umesto puške stisnuo je pest. Zvuk motora brzo se pojačavao, a onda

iznad tog zvuka zaplovi pesma. Bivala je sve glasnija i, uprkos napetosti, Krejg oseti da mu se kosa diže na glavi od čudesne lepote afričkih glasova koji rastu. Treća brigada", reče Timon. to je Pesma o kišnim vetrovima', himna regimente." Nijedno od njih ne odgovori, a Timon prihvati melodiju i poče da pevuši. Imao je zapanjujuće prirodan i potresan glas.

Kad narod izgara, kišni vetrovi taže bol,
Kad goveda suša pogodi, kišni vetrovi donose lek,
Kad deca vaša za vodom vape, kišni vetrovi gase im žeđ,
Mi smo vetrovi što kišu donose,
Mi smo dobri vetrovi naroda."

Timon je zbog njih prevodio sa Sona jezika, a Krejg je već primetio da se prašina diže iznad cestara, a pevanje postade sasvim blisko i jasno. Bila su tri kamiona boje peska, a karoserije behu pune vojnika s maskirnim odelima i specijalnim šuširima za šumu, oružje su držali na gotovs u kosom položaju sleva nadesno. U kabini zadnjeg kamiona vozio se jedan oficir, jedini među njima koji je nosio crvenu beretku i srebrni bedž. Gledao je pravo u Krejga i izgledao tako blizu, zastor od lišća učini se tako prozirnim. Krejg se skupi u sedištu.

Zatim, hvala bogu, konvoj prođe, buka motora i pesma jenjavali su, a bleđa prašina slegala se.

Timon Nbebi duboko odahnu. Biće ih još", upozori ih, a onda s rukom na ključu pričekava da tišina ponovo bude potpuna. Potom upali landrover", okrenu ga u cestaru i vrati na put.

Dim", reče, Empandeni je upravo pred nama. Hoćete li, gospođice Džej, pripremiti aparat? Verujem da je Treća brigada ostavila nešto i za vas."

Ušli su u kukuruzna polja koja su okruživala selo. Stabljike kukuruza behu se osušile, klipovi u žutim navlakama počinjali su da saginju glave, nudeći se za berbu. Primetiše da su žene bile radile u polju. Jedna je ležala pored puta.

Pogođena je u leđa dok je bežala, metak joj je izišao između dojki. Malo de217 te, još neodbijeno od sise, koje je nosila na leđima probodeno je više puna bajonetom. Muve zujeći uzleteše kad su oni naišli, a onda se opet spustiše.

Niko nije progovarao. SeliEn izvadi nikon" iz torbice. Ispod njenih pega nije bilo ni kapi krvi.

Druge žene ležahu dalje od puta, ličeći na obične zavežljaje šarene odeće koji su jako umrljani. U selu je bilo, možda, pedeset koliba, a sve su gorele, krovovi od trske behu baklje na plavom vedrom jutarnjem nebu. Većinu leševa ubacili su u plamen koliba, ostavljajući crne lokvice na mestu gde su ubijeni i tragove vučenja u prašini. Miris prženog mesa bio jevrlo jak i prelazio je preko njihovih usta kao zgusnuta svinjska mast. Krejgova utroba se okrenu i on rukom prekri usta i nos. To su, dakle, otpadnici?" prošapta SeliEn. Usne joj behu ledeno bele. Motor nikona" dejstvovao je kroz otvoreni prozor poput paljbe.

Pobili su i piliće, perje je na povetarcu letelo kao iz pocepanog jastuka.

Stani!" naredi SeliEn.

Opasno je zaustavljati se", reče Timon.

Stani", ponovi SeliEn.

Ona ostavi vrata landrovera" otvorena i uđe među kolibe. Radila je brzo menjajući rolnu za rolnom spretnim uvežbanim prstima, dok su joj bele usne podrhtavale, a oči iza okulara rasle od užasa.

Moramo da krenemo", reče Timon.

Čekaj." SeliEn se kretala brzo napred radeći posao kao pravi profesionalac, što je i bila. Zašla je iza grupice koliba. Od mirisa izgorelog mesa Krejgu se smučti, a kad bi povetarac promenio pravac toplina vatri sukljala bi prema njemu kao iz visokih peći.

SeliEn vrisnu i dvojica muškaraca iskočiše iz landrovera" zapinjući puške i krećući se u cikcak da bi pokrivali jedan drugoga. Krejg oseti da mu se instinktivno vraća ono što je nekad uvežbavao. Prišao je kolibi s bočne strane.

SeliEn je stajala na otvorenom prostoru, nesposobna da dalje koristi aparat. Gola crna žena ležala je pred njenim nogama. Njen gornji deo beše divno telo zdrave mlade žene, a ispod pupka bila je crvena nakaza bez kože. Izvukla se< iz vatre u koju su je bacili. Na nekim mestima'donjeg dela opekotine nisu bile tako duboke i tu je meso imalo nejednaku crvenkastu boju i curila je limfa. Na drugim mestima videla se kost; kost kuka onako ugljenisama skaredno je štrcala iz sažeženog zastora karlice. Koža trbuha beše sasvim progorela i utroba joj je ispadala kroz otvor. Za divno čudo, još je bila živa. Prstima je brazdala po prašini mehaničkim pokretima koje je ponavljala. Njena usta otvarala su se i zatvarala u bezglasnom grču, a oči behu širom otvorene, pateći svesno.

Vratite se ulandrover', molim vas gospođice Džej", reče Timon Nbebi. Ne možete ništa uraditi da joj pomognete."

SeliEn je stajala ukočeno, nesposobna da se pomakne. Krejg je obujmi rukom i okrenu je na drugu stranu. Zatim je povede prema landroveru".

Na uglu kolibe u plamenu Krejg se osvrnu. Timon Nbebi je prišao blizu unakaze ne žene, zaustavio se iznad nje sa puškom na gotovs, svu svoju pažnju beše usredsredio na nju, a lice mu se cepalo od patnje gotovo kao i lice te žene.

Krejg povede SeliEn iza kolibe. Iza njih odjeknu pucanj nalik pucnju biča, prigušen pucketanjem plamenova svuda okolo. SeliEn posrnu, a onda povrati ravnotežu.

Kad su došli do landrovera" SeliEn se nasloni na kabinu i polako se presamiti.

Povrati u prašinu, zatim se ispravi i obrisa usta gornjim delom ruke.

Krejg izvadi bocu trskovače. Još beše preostao jedan palac rakije. Dade je SeliEn, a ona je ispi kao vodu. Krejg uze praznu bocu i naglo i divlje je zavitla u plamen kolibe.

Timon Nbebi naiđe iza, pope seza volan bez reci, a Krejg pridrža SeliEn da zauzme svoje mesto u zadnjem sedištu. Polako su se vozili kroz preostali deo sela, okrećući glave tamoamo kako se, ukazivao svaki novi užas.

Kad su prolazili pored crkve od crvene cigle njen krov se sruši, a drveni krst zvonika beše progutan u kuljanju platnenih varnica i plavog dima. Na jakom suncu plamenovi behu skoro bezbojni.

Timon Nbebi je upotrebljavao radio kao što moreplovac koristi sonar da bi pronašao prolaz kroz plitku vodu.

Blokade i zasede Treće brigade obavestavale su preko visokofrekventne mreže područne štabove, dajući svoje pozicije kao deo rutinskih izveštaja i Timon ih je beležio na karti.

Dva puta su izbegli blokadu vozeći sporednim putevima ili neuređenim stazama, vozeći naslepo vrlo pažljivo kroz bagremove šume. Još dva puta su ulazili u neka seoca, jednostavno farme goveda sa par kuća matabelskih familija. Prethodila im je Treća brigada koju su pratile vrane i strvinari koji su se obrušavali na delimično pečene leševe u toplom pepelu izgorelih koliba.

Nastavljali su put prema zapadu kad su bili u mogućnosti da to učine. Na svakom povišenom mestu koje je obezbeđivalo dobar vidik, Timon je parkirao u zaklon, a Krejg se penjao na vrh da pogleda napred. Kud god bi pogledao, nebesko

plavetnilo na širokom horizontu bilo je nagrđeno stupcima dima zapaljenih sela. Još su se nekako probijali prema zapadu, ali se teren naglo promenio kad su prišli rubu pustinje Kalahari. Sve manje je bilo valovitog zemljišta. Zemlja se sravnjivala u sivu monotonu nizinu koju je u beskonačnost pržilo nemilosrdno sunce. Drveće je postajalo kržljivije, njegovo granje izmučeno vrelinom ličilo je na udove bogalja. Ova zemlja mogla je zadovoljiti samo najosnovnije ljudske potrebe, beše to početak velike divljine. Ipak, oni su njenim rubom išli prema zapadu.

Sunce je stiglo u zenit i počelo je da se spušta, a oni su prevalili samo dobrih trideset milja od zore. Krejg proceni s karte da imaju još bar dvadeset milja da stignu do granice, a sve troje behu iscrpljeni od neprestanog napora i vreline u neobloženoj metalnoj kabini.

Negde sredinom popodneva opet su se zaustavili na nekoliko minuta. Krejg je pristavio čaj, SeliEn je otišla iza niskog grma i čučnula van domašaja pogleda, a Timon se nadneo nad radio.

Napred više nema sela", reče Timon dok je podešavao radio. Mislim da smo se izvukli, ali dalje odavde nikad nisam bio. Ne znam šta nas očekuje."

Ovde sam radio sa Tungatom kad smo bili u Odeljenju za divljač. Bilo je to još 72. Sledili smo čopor lavova govedoubica gotovo sto milja preko granice. Loš predeo nema površinske vode, ide se sporo zbog solana i..." prestade da govori jer mu je Timon dao znak da zaćuti.

Timon je uhvatio neki drugi glas na radiju. Bio je autoritativniji i odrešitiji od izveštaja koji je do tada pratio. Taj glas je sasvim jasno tražio prednost i čišćenje mreže zbog hitnog saopštenja. Timon Nbebi se ukoči i pusti glas ostajući skoro bez daha.

Šta je?" Krejg nije mogao da izdrži zle slutnje, ali je Timon podigao ruku da ćuti da bi mogao ćuti dugu odsećnu poruku koja je tekla na jeziku Šona. Kad je prenosni radiotalas zaćutao, pogledao je prema njima.

Jedna patrola je pokupila onu trojicu koje smo ostavili jutros. General Fungabera dao je našem hvatanju prednost nad svim ostalim aktivnostima. Dva izviđaćka aviona upućena su u ovo područje. Vrlo brzo biće iznad nas. General je s velikom preciznošću proraćunao naš položaj, naredio je kaznenim jedinicama istoćno od nas da napuste zadatke i da odmah krenu u ovom smeru. Pogodio je da hoćemo da pređemo granicu južno od naselja Šljiva i pruge. Dva voda iz glavne granićne

postaje žure da nas blokiraju." Zastao je, skinuo naočari i očistio stakla krajičkom svilene kravate. Bez ovih naočara bio je kratkovid kao sova danju.

General Fungabera dao je šifruleopardsvim jedinicama." Ponovo je zastao, a onda objasnio gotovo se izvinjavajući. Šifruleopardznači naređenjeubiti čim primetiš', što je, bojim se, prilično loša vest."

Kreig zgrabi kartu i otvori je na haubi. SeliEn se vratila i odmah stala uz njega. Mi smo ovde", reče on, a Timon se složi. Ovo je jedini put odavde napred i on pravi ugao prema severu, ide nekako linijom zapadseverozapad", Kreig je mrmljao kao za sebe. Patrola iz Plamtirija mora se njime spustiti da bi nas srela, a kaznene grupe moraju doći iza nas."

Timon i to potvrdi. Ovaj put neće nas mimoići. Osmatraće pažljivo."

Radio opet oživi i Timon jurnu prema njemu. Njegov izraz postajao je još pečalniji dok je slušao.

Kaznena jedinica iza nas otkrila je trag našeglandrovera'. Nisu daleko, a jure brzo", podnese im izveštaj. Uspostavili su vezu s patrolom na putu is221 pred nas. U škripcu smo. Ne znam šta da radimo, g. Melou. Oni će biti ovde za nekoliko minuta." Pogledao je Kreiga molećivo.

U redu." Kreig sasvim mirno preuze komandu. Ići ćemo prečicom prema granici." Ali rekoste da je predeo rđav..." počeo Timon.

Ubaci u vuču na sva četiri točka i samo vozi", obrecnu se Kreig. Ja ću se voziti na karoseriji i navoditi vozilo. Ti, SeliEn, pređi na prednje sedište."

Sedeći na karoseriji s puškom AK 47 o ramenu, Kreig izvrši orijentaciju ručnim kompasom iz Timonove torbe, ugrubo izračuna magnetni otklon i naredi Timonu. Desno, skreni desno tako je. Drži taj kurs." Postavio se prema bleštavilu male solane koja se nalazila nekoliko milja ispred njih, a površina tla ispod njih izgledala je čvrsta i prilično postojana. Landrover" je ubrzavao nalećući na nisko trnje, skrećući samo onda kad bi naišlo jače trnje ili poneko kržljivo stablo. Nakon svakog obilaska Kreig je uzvikivao korekcije.

Išli su dvadeset pet milja na sat, to je bilo jasno, kao dan. Kamioni potere, teški i nezgrapni, ne mogu ih preteći, bio je siguran Kreig, a do granice je manje od sat vožnje, mrak nije daleko. Razgalila ga je ona šolja čaja i Kreig oseti da mu se raspoloženje vraća.

Deder hulje, dođite da nas uhvatite!" izazivao je nevidljivog neprijatelja i smejao se u vetar. Bese zaboravio da adrenalin penuša u krvi kad je opasnost blizu. U jednom trenutku, nošen njime, seti se te svoje sklonosti.

Okrenu se i pogleda natrag i odmah primeti mali pustinjski demoni plešu u vreloj tišini popodneva, ali ovaj oblak prašine kretao se s ciljem i bio je baš tamo gde je očekivao da ga vidi, istočno od njih brzo je dolazio putem koji su oni upravo napustili.

Imam jednu patrolu na vidiku", nagnu se napolje i doviknu na otvoreni vozačev prozor. Oko pet milja iza nas."

Zatim se ponovo osvrnu i iskrelji se na oblak prašine koji stvaraju primenom vuče na sva četiri točka. Taj oblak se za njima vukao poput nevestine venčаницe i ostajao minutima nakon što bi prošli. Potera je teško mogla da ga izgubi.

Promatrao je prašinu kad je morao gledati napred. Mravojedovu rupu vozač nije mogao da primeti od blede pustinjske trave. Naleteli su sa dvadeset pet milja. na čas i potpuno se zaustavili.

Krejj je bio odbačen s krova preletevši preko haube da bi na zemlju pao na laktove i kolena i jednom stranom lica. Ležao je u prašini ošamućen, osećajući da ga boli. Zatim se ispravio u sedeći položaj i ispljunuo blatnjavu krv iz usta. Prešao je jezikom preko zuba i svi su bili čvrsti. Koža na laktovima je bila zguljena, a kroz farmerke je curila krv iz kolena. Napipao je kaiš noge i bio je netaknut. Nekako se podigao na noge.

Landrover" se potpuno nakrivio levim prednjim delom, sa šasijom duboko u rupi. Dohramao je sa suvozačove strane, psujući vlastitu nepažnju, i naglo otvorio vrata. Vetrobransko staklo beše razbijeno sa belegom u obliku zvezde na mestu gde je SeliEn udarila glavom, a ona beše povijena prema napred u sedištu.

O, bože!", prošapta on i nežno joj podiže glavu. Čvoruga veličine žira bila je iznad njenog oka, ali kad joj dodirnu obraz, vid joj se vrati i ona ga pogleda.

Jesi li teško povređena?"

Borila se da se ispravi. Ti krvariš", promrmlja kao pijana.

To je samo ogrebotina", razuveri je i stisnu joj ruku gledajući preko nje u Timona. On je ustima udario u volan, gornja usna bila mu je sasvim rasečena i jedan od sekutica polomio se u ravnini desni. Usta mu behu puna krvi, ali zatvorio ih je svilenom maramom.

Ubaci u rikverc", naredi mu Krejg i izvuče SeliEn iz kabine da olakša vozilo. Ona zatetura nekoliko koraka i pade na zadnjicu, još grogi i ošamućena od udarca u glavu.

Motor se zaglavio i zamajac nije mogao da se pokrene dok se Krejg žderao i promatrao oblak prašine iza njih. Više nije bio daleko i brzo se primicao. Konačno je motor mucajući uhvatio, a onda zaurlao kad je Timon pritisnuo gas do daske. Naglo je otpustio kvačilo i sva četiri točka mahnito su zašlajfovala.

Polako, čoveče, slomićeš osovinu", zarezala Krejg na njega.

Timon ponovo pokuša, ovaj put nežnije, ali su točkovi opet šlajfovali dižući prašinu ispod sebe, a vozilo se sumanuto ljuljalo, ali je ostalo zaglavljeno.

Prekini!" Krejg lupi Timona po ramenu da bi ga naterao da poslušaju. Točkovi koji su se naglo vrteli kopali su raku za landrover". Krejg pade potrbuške i uvuče se pod landrover". Levi prednji točak beše upao u rupu i vrteo se u vazduhu.

Alat za kopanje", doviknu Krejg Timonu.

Ostavili smo ga", podseti ga Timon i Krejg počeo da kopa zamlju na rubu rupe golim rukama.

Nađi nešto za kopanje!" On je, međutim, nastavio da suludo grabi rukama.

Timon odjuri do zadnjeg sanduka i donese mu ručicu dizalice i pangu širokog sečiva. Krejg s njima navali na rub rupe gundajući i dahćući, a znoj mu je grizao otvorenu" ranu na obrazu.

Radio zablebeta. Našli su mesto na kojem smo sišli sa puta", preveo Timon.

Isuse!" Krejg zastenja od napora, to je manje od dve milje iza njih.

Mogu li vam pomoći?" Timon je šušketao kroz rupu među zubima.

Krejg nije hteo da odgovori. Pod šasijom je mogao raditi samo jedan čovek. Tlo se odroni i landrover" se spusti za nekoliko santimetara, a slobodni točak nađe oslonac na dnu rupe. Krejg sada obrati pažnju na oštri rub rupe, zasecajući ga pod takvim nagibom da ne blokira točak.

SeliEn, sedaj za volan. Govorio je u razmacima između udaraca pangom. Timon i ja ćemo pokušati da podignemo prednji deo." Ispuzao je ispod šasije i iskoristio jedan trenutak da pogleda natrag. Prašina potere beše jasno vidljiva i iz ležećeg položaja. Idemo, Timone."

Stali su rame uz rame ispred hladnjaka i savili se u kolenima da bolje uhvate branik. SeliEn je sela za prašnjav volan. Čvoruga na njenom čelu izgledala je kao

golemi plavi krpelj koji sisa krv upijajući se u bledu kožu. Pogledala je u Krejga kroz staklo očajničkim pogledom i izrazom lica.

Oruk!" zarokta Krejg i njih dvojica počеше da se ispravljaju koristeći snagu kolena i celog tela. Krejg oseti da se prednji deo podigao za nekoliko santimetara i dade znak SeliEn. Ona otpusti kvačilo i motor stade da riče, točak zašlajfa, ona cimnu natrag i onda zape i zaglavi se na rubu rupe.

Čekaj!" grunu Krejg i oni dahćući padoše na haubu.

Krejg vide da je prašina tako blizu da je očekivao da ugleda kamione.

„U redu, izbacićemo ga", reče Timonu. Idemo naoruk! Jen! Dva! Tri!"

Dok je SeliEn pokušavala da ovlada motorom, oni su se podbacivali pod branik u kratkim pravilnim razmacima. Jen! Dva! Tri!" dahtao je Krejg i vozilo poče da mahnito poigrava i poskakuje na rubu rupe.

Teraj dalje!"

Okolo njih se kovitlala prašina, a glas sa radija ushićeno je zakevtao poput psa koji je nanjušio zver. Oni iz potere primetili su prašinu.

Teraj dalje!"

Krejg je našao rezerve snage za koje nije znao da postoje. Snažno je stisnuo zube, u grlu mu je zastajao dah, lice je imalo besnu tamnocrvenu boju, a zvezde su sevale pred očima i blesak mu je mutio vid. Ipak, on se još nadimao osećajući da se leđne tetive i mišići kidaju, a kičma kao da se drobila i iznenada točkovi landrovera" poskočiše preko ruba i vozilo se dokopa čistog terena.

Lišen oslonca Krejg pade na kolena i pomisli da nema snage da ustane.

Krejg, požuri!" vikala je SeliEn. Upadaj!"

Uz još jedan ogroman napor ispravi se i zatetura prema landroveru". Izvuče se na haubu i SeliEn ubrza; dugo je bio pripijen uz haubu dok se snaga lagano vraćala u njegove udove. Uspuza se prema gore i proviri preko kabine.

Iza njih je išao samo jedan kamion, tojota" od pet tona boje peska. Kroz poigravanje fatamorgane ličio je na čudovište, kao da je lebdeo prema njima odvojen od zemlje. Krejg istera znoj iz očiju. Koliko je blizu? Teško je reći zbog ravnog zemljišta i opsene.

Vid mu se razbistri i on primeti da je ružni crni dodatak na kabini kamiona u stvari teški mitraljez sa postoljem i nišandžijinom glavom pozadi. Sa ove udaljenosti

izgledalo je da se radi o modifikovanom mitraljezu gorjunov stankovi", gadnom oruđu.

Dragi bože!" prošapta, jer prvi put oseti da je landrover" usporio. Podrhtavao je i tresao se gadno, a iz levog prednjeg dela kojim je udario, dolazio je glasan protest u obliku udaranja metala o metal a brzina se smanjivala i smanjivala.

Krejt se nagnu napolje i dreknu na prozor vozača.

Ubrzaj!"

Nešto je puklo na prednjem delu." SeliEn proviri kroz prozor. Ako imalo ubrzam, rasprsnuće se na komadiće."

Krejt pogleda natrag. Kamion se približavao, ne brzo ali svakako neumoljivo.

Primeti da nišandžija malo pomera oruđe na kabini.

Vozi, SeliEn!" vikao je. Nastoj da ne smanjuješ brzinu. Imaju teški mitraljez i ulaze u zonu paljbe."

Landrover" je nekako kloparao napred, a kloparanje se sada mešalo s cviljenjem metala. Od podrhtavanja zacvokotaše Krejtovi zubi i on se osvrnu. Držali su još kamion na distanci a onda primeti da vozilo potere poskoči na trzaj teškog oruđa na kabini.

Krejt je sve posmatrao sa akademskim interesovanjem, jer se još nije čula paljba. Iznenada prašina se uzvitla bočno od njih sa leve strane, dižući se kroz vreli vazduh nekoliko metara uvis poput prozračne zavese, izgledajući nežno i bezopasno, ali zvuk pucnja pištao je zlokobno, iako je ličio na zvuk bakarne telegrafске žice udarene čeličnom šipkom. *

Skreni levo!" zaurla Krejt. Uvek se treba kretati prema padu zrna. Nišandžija će vršiti korekciju u suprotnom smeru a prašina će mu zaklanjati cilj.

Sledeći rafal završio je daleko desno.

Skreni desno!" vikao je Krejt.

Uzvрати im paljbom!" SeliEn ponovo pomoli glavu. Očito se oporavljala od udarca u glavu i postajala suludo borbena.

Ja izdajem naređenja", reče joj. Ti samo vozi."

I sledeći pucanj beše veliki promašaj, za tridesetak metara.

Skreni levo!"

Njihovo skretanje zbunjivalo je nišandžiju, a prašina mu je zastirala vidik, ali ih je to koštalo savlađivanja daljine. Kamion je ponovo pristizao.

Solana beše blizu, stotine pustih jutara koja srebrnasto svetlucaju na sunčevoj putanji. Krejg suzi oči pred tim bleskom i razabra staze kojima je prošlo malo krdo zebri preko ravne površine. Njihova kopita probila su koru soli i ispod nje otvorila žutu kašu. Svako vozilo koje bi krenulo ovim prelazom koji varljivo mami, zaglibilo bi se.

Smotaj da izbegneš desni rub solane levo! Još! Još! U redu, vozi tako", vikao je Uski rukavac bunara sirio se prema njima, možda bi mogao navesti poteru da pođe prečicom. Pogledao je natrag kroz oblak prašine i tiho rekao: Sranje!" Komandir kamiona bio je odveć lukav da bi pokušao da preseče rukavac. Sledio ih je okolo i zrna mitraljeske vatre pljuštala su svuda oko njih. Tri zrna su pogodila u metalni deo kabine, ostavljajući rupe obrubljene sjajnim metalom gde se boja oljuštala.

Jesi li u redu?"

U redu!" odgovori SeliEn, ali ton njenog glasa ne beše više tako razmetljiv. Krejg, ne mogu više da vozim. Noga mi je gotova, a on ide sve sporije. Nešto ga sputava!"

Sada Krejg omirisa užareni metal oštećenog prednjeg dela.

Timone, dodaj mi pušku!"

Potera je još bila van dometa puške AK 47, ali rafal koji je ispalio ohrabri ga, iako nije čak mogao da vidi kuda padaju zrna. S mukom su zaobišli rukavac solane uz smrad vrelog metala i prašine, a kad je ponovo punio pušku pogledao je napred. Koliko ima još do granice? Možda deset milja? Ali da li će se kaznena patrola pod šifrom leopard" zaustaviti na međunarodnoj granici? Izraelci i Južnoafrikanci odavno već prave presedan kod vrućih potera", upadajući na tuđu teritoriju. Znao je da će ih progoniti do smrti.

Landrover" je sada ritmički ševrdao i prvi put Krejg je bio svestan toga da neće uspeti. To saznanje razbesnelo ga je. Ispalio je drugo punjenje kratkim rafalima, a posle trećeg rafala kamion naglo skrenu i zaustavi se u talasu prašine.

Pogodio sam ga!" riknu ushićeno.

Tako možemo dalje!" odazva se SeliEn. Džeronimo!"

Bravo, g. Melou, bravo."

Kamion je, onako masivan, stajao nepomično dok su se kolutovi prašine slegali oko njega.

Evo jedite!" urlao je Krejg. Gurajte ovo u dupe, vi sitna prasadi!" Još jednom isprazni pušku prema udaljenom vozilu.

Vojnici su se rojili oko kabine kao mravi oko šećerne repe, a landrover" je hrabro nastavio hramljući.

O, ne", zamu'mla Krejg.

Silueta kamiona se pomerila i okrenula prema njima, a prašina se ponovo dizala iza njega poput ptičjeg repa.

Oni opet jure!"

Možda je slučajno pogodio vozača, ali ma kakvu štetu da im je naneo, ona nije bila trajna. Zadržala ih je manje od dva minuta i sada je kamion išao brže nego pre.

Kao da htedoše to da naglase, još jedan rafal pogodi landrover".

U kabini neko jauknu, a glas je izgledao prodoran i ženski. Krejg se prosto zaledi ne usuđujući se da pita, pripijajući se uz vozilo sav prestravljen.

Timon je pogođen." Bese to glas SeliEn i Krejgovo srce poskoči od olakšanja.

Je li ozbiljno?"

Ozbiljno. Svuda krvvari."

Ne smemo stati. Nastavi da voziš."

Krejg očajnički pogleda napred, pred njim se pružala velika praznina. Čak behu nestala i kržljava stabla. Sve ravno i bezizražajno, refleksija belih solana pretvorila je nebo u mlečno bledilo i toliko zamutila horizont da nije bilo jasne linije razgraničenja između zemlje i vazduha, ni bilo čega drugog što bi zadržalo pogled.

Krejg pogleda u tlo i viknu Stop!"

Da bi pojačao naredbu lupao je svom snagom po krovu kabine. SeliEn je odmah reagovala i pritisla kočnice. Ubogaljeni landrover" se zanese i malo se prope.

Uzrok Krejgove žurbe beše prividno bezazlena žuta krznena lopta, manja od fudbalske. Skakutala je ispred vozila na dugim zadnjim kengurovskim no228 gama, koje su bile u potpunoj disproporciji sa ostatkom tela, a onda je nestala ispod zemlje.

Skočimiš!" viknu Krejg. Velika kolonija ispred nas."

Australski pacovi!" SeliEn pomoli glavu kroz prozor, motor je radio s manjim gasom, jer se ona okrenula prema njemu da bi je vodio.

Imali su sreće. Skočimiš je gotovo u potpunosti noćna životinja, jedan jedini van skrovišta danju znači izuzetno upozorenje. Sada je samo detaljnim zagledanjem izbliza mogao razabrati koliko je kolonija. Bilo je desetine hiljada rupa sa ulazima u obliku neupadljivih malih humki rahle zemlje, ali je Krejg znao da je peščano tlo ispod njih izbušeno rovovima koji povezuju skrovišta, celo područje minirano je do dubine od jednog metra i više.

Takvo tlo ne bi izdržalo težinu jednog jahača, a kamoli landrovera". Kako je motor landrovera" radio laganije, Krejg je jasno čuo riku kamiona iza njih, a mitraljeski je rafal zafijukao iznad njih tako da je Krejg instinktivno čučnuo.

Skreni levo!" viknuo je. Natrag prema solani."

Skrenuli su pod pravim uglom u odnosu na kamion, zasipala ih je mitraljeska vatra, a Timonovo jecanje nadjačavalo je rad motora. Krejg je zatvorio uši da ga ne čuje. Ovuda nema prolaza!" doviknula je SeliEn. Svuda su bila skrovišta skočimiša.

Samo nastavi", odgovori joj Krejg. Kamion je skrenuo da im preseče put, primičući se veoma brzo.

Eno!" viknu Krejg s olakšanjem. Kako je pretpostavio kolonija skočimiša je prestajala u blizini solane da bi izbegli procurivanje slankaste vode. Tu se nalazio uski prolaz i Krejg navede SeliEn da tuda pređe. Za nekih petsto koraka dokopali su se čvrstog tla. SeliEn ubrza koliko je mogla bežeći od potere.

Ne! Ne!" vikao je Krejg. Skreni desno, sasvim desno." Ona je oklevala. Do vraga, uradi kako kažem!" Iznenada joj je postalo jasno šta on želi i ona smota volan i krenu u suprotnom smeru presecajući put kamionu koji se približavao.

Kamion odmah skrenu da ih odvrati, bežeći od solane i trake čvrstog zemljišta preko podzemnog lavirinta kolonija. Bio je toliko blizu da su mogli videti glave vojnika u karoseriji otvorenoj pozadi, čak i zapaziti boju crvenih beretki i odsjaj srebrnog bedža, mogli su čuti divlje krvožedne povike i videti jednu pušku AK 47 koja je trijumfalno vitlala.

Mitraljeska paljba razora zemlju par metara ispred landrovera" i oni uleteše u prašinu.

Krejg osu paljbu iz AK 47, pokušavajući da odvrati pažnju vozača od promatranja terena ispred kamiona.

Bože, molim ti se, neka se to dogodi", molio je dok je menjao okvir svoje vruće puške. I bogovi su uslišili molbu. Kamion ulete u podriveno tlo punom brzinom.

Ličio je na slona koji uleće u klopku. Zemlja se otvori i poče da ga guta, a on se pri tom prevali na jednu stranu, zbacujući sa sebe tovar naoružanih ljudi. Kada se prašina razišla kamion je bio upola zakopan, izvaljen na bok. Ljudska tela behu rasuta okolo, neki su počeli da se izvlače i podižu, drugi su ležali tamo gde su i odbačeni.

Bravo!" vikao je Krejg. Trebaće im buldožer da ih izvuče."

Krejg!" dozivala je SeliEn. Timonu je jako loše. Možeš li mu pomoći?"

Stani malo."

Krejg zbací ceradu i prebaci se na zadnje sedište, a SeliEn odmah nastavi put. Timon je ležao opružen, beše upola skliznuo sa sedišta, glava mu je bila zabačena i naslonjena na vrata. Izgubio je naočari. U grlu mu je grgotalo, a leđa bluze behu natopljena krvlju. Krejg ga lagano podiže u sedište i raskopča mu bluzu.

Izgledao je užasno uplašen. Mora da je metak prošao kroz metalni deo kabine i da se kod udarca u nju deformisao i odbio se u njegova leđa. Rupa u leđima bila je velika kao pola šolje za kafu. Izlazne rane nije bilo. Metak se još nalazio unutra. Kutija prve pomoći bila je prikačena za komandnu tablu. Krejg izvadi dva prva zavoja, otkinu omotače i stavi zavoje na ranu. Ometan brzim i cikcak kretanjem landrovera" stegao ih je snažno.

Kako mu je?" SeliEn se okrenu na trenutak.

Biće mu dobro", Krejg reče radi Timona, ali za SeliEn je odrečno vrteo glavom i samo usnama negirao ono što je naglas rekao.

Timon je, praktično, bio mrtav čovek. Radilo se samo o jednom ili dva časa. Niko ne bi mogao preživeti takvu ranu. Miris vrućeg metala gušio je u kabini.

Ne mogu da dišem", prošapta Timon boreći se za vazduh.

Krejg se beše ponadao da je Timon u nesvesti, ali on ga je gledao pravo u lice.

Krejg udari šakom i izbi okance u prozoru iznad Timonove glave da mu obezbedi više vazduha.

Moje naočari", reče Timon. Ne vidim."

Krejg nađe naočari između sedišta na podu i namesti ih na njegov nos i zakači ih za uši.

Hvala vam, g. Melou." Neverovatno, Timon se nasmeši. Izgleda da ja, ipak, neću s vama."

Krejk se iznenadio koliko mu je žao. Uhvati Timona snažno za rame, nadajući se da bi ta fizička snaga mogla malo da mu olakša.

Kamion?" upita Timon.

Nokautirali smo ga."

Dobro za vas, gospodine."

Dok je govorio kabina se punila mirisom zapaljene gume i ulja.

Mi gorimo!" kriknu SeliEn, a Krejk se brzo okrenu u sedištu.

Prednji deo landrovera" je goreo, užareni metal oštećenog ležaja upalio je mast i gumu prednjeg točka. Skoro istovremeno zapalio se čitav ležaj i iako je motor radio oni su se zaustavili. I kvačilo je planulo i dim je kuljao ispod šasije.

Ugasi!" naredi Krejk i otvori vrata grabeći aparat za gašenje iz stalka na zadnjim vratima.

Posipao je beli oblak praha po prednjem zapaljenom delu, gaseći plamenove skoro u istom trenu, a onda je otkao i podigao haubu oprživši prste na vrućem metalu. Poprskao je motor da spreči ponovno oživljavanje vatre, a onda odstupio natrag.

Dakle", zaključio, ovaj autobus više neće nikuda voziti".

Tišina nakon rike motora i pucnjave bila je nadmoćna. Cvrčanje metala koji se hladi zvučalo je kao cimbala. Krejk ode iza kabine i pogleda natrag. Zaglavljani kamion nije se video u izmaglici jare. Tišina je šumila u njegovim ušima, a pustinjska osama pritisnu ga fizičkom tišinom i kao da uspori njegove pokrete i razmišljanje.

Oseti da su mu usta kredasto suva zbog porasta adrenalina.

Voda!" Brzo ode do rezervne kante ispod sedišta, odvi čep i proverio nivo.

Barem dvadeset pet litara."

Jedna aluminijska čaturica visila je pored AK 47, ostavio ju je jedan od kopača raka, Krejk je nali do vrha iz kante i doda Timonu.

Timon je pio sa zahvalnošću, gušeći se u žurbi da što pre proguta. Onda se zavali natrag, dahćući. Krejk doda čaturicu SeliEn, a onda se i sam napi. Timon se osećao malo bolje i Krejk proverio zavoje. Krvarenje beše zasad zaustavljeno.

Prvo pravilo preživljavanja u pustinji", Krejk sam sebe podseti, ostati uz vozilo."

No, ovde to nije bilo primenljivo. Vozilo će privući poteru kao svetionik. Timon je ranije pomenuo i izviđački avion. Na ovoj otvorenoj ravnici videli bi landrover" sa

trideset milja udaljenosti. Zatim je tu i druga patrola koja dolazi sa granice iz Plamtrija. Ovde će biti za nekoliko sati.

Nisu mogli ostati. Morali su dalje. Pogleda Timona i oni se nemušto razumeše. Mene ćete morati ostaviti", prošapta Timon.

Krejt nije mogao da izdrži njegov pogled, niti je mogao da odgovori. Umesto toga ponovo se pope na krov da pogleda iza.

Tragovi landrovera" jasno su se ocrtavali u mekanom tlu, ispunjeni senkom zbog niskog ugla sunca. Sledio ih je pogledom do izmagličastog horizonta, a onda se trgnuo od zebnje.

Nešto se micalo na samom rubu njegovog vidokruga. Više trenutaka se nadao da je to svetlosna varka. Međutim, pojavilo se ponovo poput gusenice koja se izvija, poče da lebdi iznad zemlje na jezeru opsene, još jednom promeni oblik, spusti se na zemlju i postade kolona naoružanih ljudi koji su trčali jedan po jedan po tragu landrovera". Vojnici iz Treće brigade nisu napustili svoju lovinu. Išli su pešice, kasajući kroz ravnice bez prestanka. Krejt je nekada radio s prvoklasnim crnačkim trupama, znao je da taj trčeći korak mogu održati dan i noć.

Skoči dole i pronađe Timonov dvogled u kutku pored vozačevog sedišta.

Prati nas patrola pešaka", saopšti im.

Koliko ih je?" upita Timon.

Usmerio je dvogled na krovu. Osmorica pretrpeli su gubitke kad se kamion preturio."

Pogleda natrag prema suncu. Crvenelo je i gubilo toplinu, ponirući u izmaglicu ravnice. Dva časa do zalaska, pomisli.

Ako me namestite na pogodno mesto, zadržaću ih vatrom dok odstupate", reče im Timon. Kad primeti da Krejt okleva, nastavi: Ne gubite vreme raspravljajući, g. Melou."

SeliEn, napuni čaturicu", naredi Krejt. Iz ratnog obroka uzmi čokoladu i table proteina. Ponesi kartu i kompas i ovaj dvogled."

Tražio je pogodno mesto za dejstvo oko oštećenog vozila. Nikakva prednost nije se mogla izvući iz tog ravnog terena. Jedino jako uporište beše sam landrover". Izvadi čep iz rezervoara za gorivo i ispusti preostali benzin da neki hitac ne zapali vozilo i Timona s njim. Brzo napravi elementarni zaklon oko zadnjih točkova tako

što je namestio rezervne točkove i kutiju s priborom da štite Timona kad bude izložen bočnoj vatri.

Pomogao je Timonu da se izvuče iz zadnjeg sedišta i položio ga potrbuške iza zadnjih točkova. Krvarenje ponovo poče natapajući zavoje, a Timon posivi poput pepela i svetle graške znoja pojavio se na njegovoj gornjoj usni. Krejg mu stavi u ruke jednu pušku AK 47 i od jastučića napravi naslon za nišanje. Kutiju sa rezervnim okvirima stavio je sa Timonove desne strane, pet stotina metaka. Izdržaću do mraka", obeća Timon krkljajući. Ali, ostavite mi jednu bombu." Sve troje su znali zbog čega. Timon nije želeo da ga uhvate živog. Na samom kraju on će aktivirati bombu na svojim grudima i tako razneti sebe.

Krejg uze preostalih šest bombi i spakova ih u jedan ranac. Povrh njih stavi torbu britanskog aerotransporta i rukopis knjige. Iz kutije za pribor uze smotak lagane tanke žice i makaze; iz municijske kutije šest rezervnih okvira za AK 47. Sadržaj kutije za prvu pomoć je podelio, ostavljajući dva prva zavoja, paketić tableta za umirenje bolova i injekciju morfijuma za Timona. Ostatak je istresao u svoj ranac. Brzo pregleda unutrašnjost landrovera". Ima li još nešto što bi mu moglo zatrebati? Smotani plastični prostirač ležao je kamufliran na podu. Strpa ga u torbu i odmeri težinu. To beše sve što je mogao da nosi. Pogleda u SeliEn. O jednom ramenu nosila je čaturicu, a o drugom ranac. Smotala je torbicu sa fotografijama i ugurala je u ranac. Bila je vrlo bleđa i čvoruga na čelu kao da beše još više natekla.

U redu?" upita Krejg.

U redu."

On čučnu pored Timona. Zbogom, kapetane."

Zbogom, g. Melou."

Krejg mu uze ruku i pogleda ga u oči. U njima ne primeti strah i još jednom se začudi mirnoći duše kojom Afrikanac može da prihvati smrt. To je video više puta. Hvala ti, Timone za sve", reče mu.

Hamba gašle", reče Timon nežno. Idite u miru"

Šala gašle", uzvratu Krejg tradicionalnim" odgovorom. Ostajte u miru."

Ustade, a SeliEn kleknu na njegovo mesto.

Ti si dobar čovek, Timone", reče, i hrabar."

Timon otkopča futrolu i izvuče pištolj. Bese to kineska kopija tokareva 51". Okrenu ga naopačke i pruži ga njoj okrenutog kundakom. Ne reče ništa i nakon par trenutaka ona ga uze od njega.

Hvala ti, Timone."

Znali su da mu je pištolj, poput bombe, trebao da posluži za sam kraj. SeliEn stavi oružje iza pojasa svojih farmerki, a onda se naglo sagnu i poljubi Timona.

Hvala ti", reče ponovo, podignu se brzo i okrenu se da pođe.

Krejk je vodio trčecim korakom. Okretao se svakih nekoliko koraka, držeći vozilo tačno između njih i patrole koja se približavala. Ako bi posumnjali da su njih dvoje napustili vozilo, onda bi jednostavno polovinu ljudi ostavili da napadaju landrover", a ostatak snaga zaobišao bi i sledio tragove.

Posle trideset pet minuta čuli su prvi rafal automatske paljbe. Krejk zastade da poslušaj. Landrover" je sada bio samo mala crna bubuljica u daljini na koju je padao sumrak. Na prvi rafal odgovorila je kiša kuršuma, mnoge puške su besno dejstvovale istovremeno.

On je dobar vojnik", reče Krejk. Prvim rafalom bio je siguran. Više ih nema osmorica. Kladio bih se."

Sa iznenađenjem primeti da suze teku niz njene obraze, pretvarajući se u boju blata u prašini koja joj je pala po koži.

Nije stvar u umiranju", reče joj Krejk mirno, već u načinu na koji se umire."

Ona se ražesti na njega. Zadrži za sebe tu hemingvejevštinu, topuzino! Nisi ti taj koji umire." A onda pokajnički doda: Izvini, dragi, glava me boli, a toliko mi se dopao."

Kako su oni kasali dalje zvuk puščane paljbe je slabio dok nije postao kao šuštanje koraka u suvom grmlju daleko iza njih.

Krejk!" pozva ga SeliEn i on se okrenu. Pala je dvadeset koraka iza njega i njena iznurenost bila je očita. Čim se on zaustavio, ona se umirila i stavila glavu među kolena.

Biće sa mnom sve u redu. To je samo glava."

Krejk otvori kutiju s tabletama za umirenje bolova iz prve pomoći. Natera je da popije dve s gutljajem vode iz čaturice. Čvoruga na njenom čelu plašila ga je. Obgrli je i čvrsto privi uz sebe.

O, tako mi je lepo." Sroza se niz njegove noge.

Tišinu pustinjskog sumraka prekinu zvuk eksplozije prigušen daljinom, ali se SeliEn ukoči.

Sta je to?"

Ručna bomba", reče joj i pogleda na ručni sat. Gotovo je, ali nam je dao dobar start od pedeset pet minuta. Hvala ti, Timone, i bog neka te primi."

Ne smemo prokockati prednost", reče ona odlučno i podiže se na noge. Okrenu se natrag. Jadni Timon", reče i ponovo krenu.

Trebaće im samo nekoliko minuta da otkriju da je samo jedan čovek branio landrover". Tragove će odmah pronaći i pratiće nas. Krejg se pitao koliko ih je Timon izbacio iz stroja i koliko ih je preostalo.

To ćemo brzo saznati", reče za se, a noć se spusti brzinom pozorišne zavese.

Mladi mesec imao je tek tri dana, tako da je jedina svetlost dolazila od zvezda.

Orion je stajao visoko sa jedne strane, a Veliki Krst bleštao je na drugoj. Kroz suvi pustinjski vazduh njihova svetlost beše izvanredna, a Mlečni Put premazao je nebesa kao svetlucaća kresnica zgnječena među detinjim prstima. Nebo je bilo veličanstveno, ali kad se Krejg osvrnuo primetio je da daje dovoljno svetlosti za praćenje njihovih tragova.

Odmori se", reče joj i ona se opruzi na tlo koliko je duga i široka. Krejg bajonetom odseče nekoliko strukova grma, zaveza ih i pričvrsti žicu za svoj opasač.

Idi prva!", reče joj štedeći energiju ekonomičnošću govora. Ona je pošla napred, ne više trčecim korakom, a on je vukao odsečeno šiblje iza sebe. Ono je ravnalo zemlju i, kada je proverio, tragovi behu nestali.

Nakon prve milje težina vučenja šiblja poput nekog sidra počela je da uzima danak njegovoj snazi. Naginjao se napred boreći se s tom težinom. Tri puta u toku sledećeg sata SeliEn je tražila vode. Prigovorio joj je. Nikada ne pij kod prve žeđi, jedan od prvih zakona preživljavanja. Ako pijete, žeđ će postati neutažna, ali ona je bolesna i ima povređenu glavu, a on nema snage da joj zabrani. Sam nije pio. Sutradan će, ako prežive, biti gorući pakao od žeđi. Oduže joj čuturicu da odstrani iskušenje.

Nešto pre ponoći odvezao je žicu sa opasača. Teret vučenja šiblja prevelik je, a ako su im Šone još na tragu, ionako neće imati toga, uzeo je ranac sa leđa svoje rame.

Mogu ja", bunila se ona, iako se teturala poput pijanice. Ni jednom se nije požalila, iako joj je lice pod svetlom zvezda bilo srebrnasto kao solana koju su upravo prelazili.

Pokušao je da smisli nešto da je uteši.

Mora da smo već satima preko granice", reče.

Znači li to da smo sigurni?" prošapta ona, a on nije imao snage da slaže. Ona zadrhta.

Noćni vetar probijao je kroz njihovu tanku odeću. On razmota najlonski prostirač i prebaci ga preko njenih ramena, zatim je uze za ruku i povede je.

Jednu milju odatle stigoše na drugu stranu solane i on je postao svestan da ona te noći ne može dalje.

veliku svrhu. Umesto SeliEn i obesio ga o

Beše tu skorelo tlo visoko pola metra, iza kojeg se nastavljalo čvrsto zemljište.

Ovde ćemo se zaustaviti." Ona se skljoka na zemlju, a on je pokri prostiračem.

Mogu li da se napijem vode?"

Ne. Ne do jutra."

Čaturica beše lagana, poluprazna, pa je voda pljuskala u njoj kad ju je spustio.

Naseče naramak šiblja da joj glavu zaštiti od vetra, a potom joj skide patike masirajući joj stopala i pregledajući ih dodirrom.

Oh, to peče." Njena leva peta bila je zguljena. Podigao ju je do usta i polizao derotinu da je očisti, štedeći vodu. Zatim je polio merkurohromom i zavio zavojem iz pribora za prvu pomoć. Promenio joj je čarape sa jedne na drugu nogu i onda joj obuo patike.

Tako si nežan", prozborila je kad se zavukao pod pokrivač i zagrlio je, i tako topao."

Volim te", reče on. Spavaj."

Ona uzdahnu i pripi se uz njega, a kad je pomislio da je zaspala reče mu tiho:

Krejt, žao mi je zbog Kingslina."

Konačno je stvarno zaspala, grudi su joj se ravnomerno dizale i spuštale uz njegove. On se, zatim, lagano izvuče ispod pokrivača da je ne uznemiri. Sede na nisku obalu s puškom preko kolena, osmatrajući i čekajući ih da naiđu.

Dok je osmatrao razmišljao je o onome što je malopre rekla SeliEn. Razmišljao je o Kingslinu. Razmišljao je o krdima svojih velikih crvenih životinja i o kući na bregu.

Razmišljao je o muškarcima i ženama koji su tamo živeli i podizali familije.

Razmišljao je o snovima koje je preneo iz njihovih života da bi planirao da sa svojom ženom uradi isto što i oni.

Moja žena. Vрати se do nje i kleknu da joj čuje disanje i pomisli na nju onako raskrečenu i голу na dugom stolu pod pomnim okrutnim promatranjem tolikih očiju.

Vрати se ponovo na ivicu solane i poče da razmišlja o Tungati Zebiveu i seti se smeha i drugarstva koje su delili. Opet je video onaj znak rukom dok su ga odvodili.

Jednaki smo rezultat je izjednačen", i zavrte glavom.

Razmišljao je o sebi kao milioneru i o milionima koje sada duguje. Od važnog čoveka jednim udarcem pretvoren je u nešto gore od siromaška. Nije čak ni vlasnik svežnja papira u tašni britanskog aerotransporta. Rukopis će biti oduzet, kreditori će mu i to uzeti. Ništa, baš ništa ne poseduje osim ove žene i vlastitog gneva.

Zatim njegovu maštu ispuni lice generala Fungabere glatko kao vruća čokolada, lepo kao smrtni greh, moćno i opako kao lice Lucifera i gnev u njemu poče da raste dok mu nije zapretio da ga sasvim proguta.

Tu dugu noć presedeo je bez sna, mrzeći svom silinom svoga bića. Svakih sat vremena odlazio je do SeliEn i čučnuo bi pored nje. Jednom je nameštao pokrivač, drugi put je dodirivao čvorugu na čelu lagano vrhovima prstiju, trgnula bi se u snu, a on se vraćao na stražu.

Jednom je podalje na solani primetio neke tamne konture, utroba mu se prevrnula, ali kad je pogledao kroz Timonov dvogled, video je da su to antilope blede boje, pustinjske gazele veličine konja, lica nalik brušenom dijamantu, odakle im potiče i ime, jasno su se ocrtavale pod svetlošću zvezda.

Orion se beše nisko spustio i u prvi cik zore iščezao je. Bilo je vreme da krenu, ali je oklevao ne želeći da izloži SeliEn strahovanjima i iskušenjima koja će doneti dan, časteći je tim zadnjim minutima zaborava.

Onda ih je ugledao i njegova utroba ispuni se topljenim olovom očaja. Još behu daleko preko solane, prevelika tamna mrlja da bi se radilo o nekoj pustinjskoj životinji, mrlja koja se uporno kreće prema njemu. Šiblje koje je vukao mora da je

bilo toliko efikasno zadržavši ih toliko dugo. Ali od mesta gde je šiblje ostavio, mora da su brzo napredovali duboko ugaženim tragom.

Zatim njegov očaj promeni oblik. Ako do toga mora da dođe, ovo je veoma pogodno mesto da bude zadnja stanica. Sone moraju preći preko otvorene solane, a njemu malu prednost daje obala i slabašni zaklon od niskog žbunja, ali je malo vremena da tu prednost iskoristi.

Otrča natrag do ranca, pognut da ga ne primete pod blistavim nebom. Strpa pet bombi pod košulju, dograbi snrotuljak žice i makaze i požuri natrag na obalu. Provirio je da vidi patrolu. Išli su u koloni po jedan, jer je solana bila toliko pregledna, ali je znao da će se razviti u streljački stroj čim iziđu na obalu i zauzeti klasični klinasti poredak koji će im omogućiti da se štite vatrom i spreče iznenađenje od bočne zasede.

Krejj poče razmeštati bombe pod tom pretpostavkom. Postavio ih je duž vrha obale, to malo uzvišenje omogućiće bolje rasprskavanje.

Sve bombe je čvrsto zavezao za stabljike grma na razmaku od dvadeset koraka, a onda upotrebio smotuljak žice da priveže po jednu nit za sve rascepke koje su osiguravale upaljače. Zatim je jednu po jednu žicu povukao do mesta gde je spavala SeliEn i vezao ih za preklopnik ranca.

Spustio se na kolena, jer svetlost je bivala sve jača, a patrola svakog trena bliža. Pripremio je poslednju, petu bombu i pao potrbuške. Žice su se od grmlja iza kojeg je ležao širile u obliku lepeze. Proverio je da li je puška napunjena i odložio rezervne okvire sa desne strane.

Bilo je vreme da je probudi. Nežno ju je poljubio u usta a ona je naprcila nos i počela da lagano mijauče, zatim je otvorila oči u kojima na trenutak kao da svanu zelena zora ljubavi, da bi je odmah zamenio užas, budući da se setila situacije. Htede da sedne, ali je on zadrža spustivši ruku na njene grudi.

Oni su tu", upozori je. Boriću se."

Ona potvrdno klimnu glavom.

Imaš li Timonov pištolj?"

Da."

Ostavi jedan metak za kraj."

Zurila je u njega.

Obećaj da nećeš oklevati."

Obećavam", prošapta ona.

On polako podiže glavu. Patrola je bila udaljena oko četiristo koraka od obale solane i, kako je pretpostavio, već su se razvijali u streljački stroj za poteru. Kad su se razdvojili iz amorfne mrlje na još slaboj svetlosti, mogao je da ih prebroji. Petorica! Njegovo raspoloženje naglo se pokvari. Timon nije bio tako dobar kako se beše nadao. Izbacio je iz stroja samo trojicu. Petorica su za Krejga previše. Čak i sa svim prednostima iznenađenja i zaklona to je previše.

Spusti lice", prošapta. Ono može da zasvetli kao ogledalo." Ona poslušno spusti glavu u pregib ruke. On podiže košulju i prekri usta i nos gledajući ih kako dolaze. Bože, kako su dobri, pomisli. Gledaj kako se kreću! Čelu noć hodaju i još su obazrivi kao risevi. Nasloni pušku na desni bok i obuze ga jaka koncentracija. Kada je svetlost zore ušla u njegove oči, one su sevnule kao topovska vatra u crnilo lica jednog od njih. Krejg ga prepoznade kao glavnog čoveka.

Njegovi pratioci, sa svake strane po dvojica, behu neuglednog dežmekastog stasa, puni mračne pretnje pa ipak pokorni vođi. Reagovali su kao marionete na signale rukom koje im je davao visoki Šona. Tiho su prilazili obali solane, a Krejg rasporedi žice na dlanu leve ruke i stisnu ih između prsta.

Pedeset koraka od obale Šona ih zaustavi odsečnim signalom i oni se prosto ukopaše. Šona je polako okretao glavu tamoamo dok je pretraživao nisku obalu i grmlje iza nje. Krenuo je pet koraka napred koračajući lagano i ponovo se zaustavio. Još jednom se osvrnuo iza sebe, pa pogledao napred i onda opet natrag. Nešto je primetio. Krejg instinktivno zaustavi dah, a sekunde su sporo prolazile.

Zatim Šona ponovo krenu. Obrnu se i razdvoji svoje ljude, označujući ubodom kažiprsta kako da se kreću, a onda stisnu pesnicu. Njihova formacija se promeni u obrnuti streljački stroj postavili su se u tradicionalnu borbenu formaciju plemena Nguni, zvanu rogovi bika", koju je Caka tako stravično koristio, a sad su se rogovi kretali da ispipaju Krejgov položaj.

Krejga preplavi talas olakšanja zbog vlastitog predviđanja i rasporeda bombi na tako širokom prostoru. Sređivao je žice u ruci lagano zatežući one labavije i promatrajući bočne vojnike kako dolaze. Poželeo je da se visoki Sona nalazi na njihovom mestu, taj čovek opasnosti, ali on se još nije ni pomerio. On je još bio van dometa udara, promatrao je i upravljao bočnim kretanjem.

Čovek sa desne strane stigao je do obale i odveć oprezno stupio na nju, ali je čovek sa leve strane bio od nje udaljen još deset koraka.

Zajedno", prošapta Krejg. Moram ih dignuti zajedno."

Čovek na obali mora da je već dodirnuo kolenom skrivenu bombu i Krejg ga je pustio da prođe. Čovek s leve strane stigao je do obale sa zavojem oko glave, Timonovo delo. Bomba je bila otprilike u nivou njegovog pupka. Krejg svom snagom povuče dve krajnje žice i ču kako osigurači izleteše uz metalni zvižduk. Za tri sekunde, koliko je trebalo za aktiviranje upaljača, Šone su reagovala istreniranim refleksima. Čovek na obali izgubio se sa vidika, ali Krejg proceni da je preblizu bombi da bi preziveo. Ona trojica na otvorenom prostoru takođe padoše, otvarajući paljbu u padu, valjajući se ustranu, ponovo otvarajući paljbu i pretražujući pogledom vrh obale.

Jedino je vojnik na levoj strani, ranjenik, možda usporen ranom, ostao na nogama tih fatalnih trenutaka. Bomba je eksplodirala bleskom blica i on beše pogođen rasprskavajućim šrapnelom. Udar ga je podigao u vazduh. S desne strane druga bomba grunula je kratkim udarom i Krejg je čuo zvuk koji je bio nalik zvuku doboša, jer je udarila u ljudsko telo.

Dve hulje manje, pomisli, i potraži visokog Sor.a, ali nišanio je kroz grm i preko ivice obale, a Šona se valjao. Krejgov prvi rafal pogodi belu so ispred njega, drugi je promašio levo, a Šona je uzvraćao paljbom i nastavljao da se valja.

Jedan od preostalih poskoči i jurnu prema obali, krivudajući poput fudbalera s loptom i Krejg se okrenu prema njemu. Preseče ga punim rafalom od račvišta preko stomaka do grudi. Puška AK 47 beše poznata po tome što prebacuje kod automatske paljbe i Krejg je zbog toga nišanio niže. Vojnik ispusti pušku i zavrte se naglo, pade na kolena i onda poljubi zemlju licem kao musliman na molitvi.

Visoki Šona se podigao i primicao urlajući komandu, onaj drugi ga je sledio dvadeset koraka pozadi. Krejg prenese ponovo nišan na visokog Šonu likujući. Sad ga ne može promašiti. Ispali jedan metak, a onda samo škljocnu, jer okvir beše prazan. Šona je nastavio da se kreće neokrznut.

Krejg nije više bio tako brz kod punjenja kao nekada; baš taj delić sekunde stajao ga je ponovnog kasnog nišanjenja na Šonu i kad je pritisnuo obarač, ovaj je nestao s vidika ispod ruba obale i Krejgov rafal polete visoko i bezopasno.

Krejk opsova i prebaci nišan na zadnjeg vojnika, na samo pet koraka od sigurnosti obale. Opali nasumice, ali jedan zalutali metak iz dugog rafala pogodi ga u usta i zabaci mu glavu unatrag poput teškog boksterskog udarca. Crvena beretka, svetleći kao lepa ptica u svitanje, poleti visoko u vazduh i vojnik se sruši.

Četiri od pet u prvih deset sekundi, više nego što se Krejg uopšte mogao nadati, ali taj peti čovek, čovek opasnosti, bio je živ tamo ispod obale i mora da je već obeležio mesto odakle dolazi vatra iz Krejgove puške. Sigurno je precizno odredio gde je Krejg.

Ostani pod pokrivačem", naredi Krejg SeliEn i povuče žice tri preostale bombe. Eksplozije behu gotovo istovremene, grmljavina je ličila na plotun ratnog broda i, zaštićen prašinom i plamenom, Krejg se pokrenu.

Išao je napred i desno trideset trčećih koraka, pognuto, s napunjenom puškom, zatim je zaronio napred, prevrnuo se i ostao da čeka potrbuške, pokrivajući mesto ispod obale gde je Šona nestao, ali bacajući brze poglede levo i desno.

Svetlost je bila jača, zora je brzo osvajala, a Šona se kretao. Prešao je obalu, samo kratki odraz na belim solane, brzo kao mamba, ali tamo gde ga Krejg nije očekivao. Mora da se ispod obale kretao puzeći i nalazio se daleko sa Krejgove leve strane.

Krejg podiže pušku, ali zadrža paljbu, ta kratka prilika nije bila dovoljna, a nije želeo da otkrije novi položaj, tako da se Šona izgubio u niskom šiblju pedesetak koraka daleko. Krejg je počeo da puzi napred da uhvati zaklon, krećući se poput crva i ne praveći buku, ne dižući prašinu i osluškujući i promatrajući celim svojim bićem. Duge sekunde su se razvlačile poput melase, a Krejg je napredovao santimetrima, znajući da se Šona probija prema mestu gde je ostavio SeliEn.

Potom SeliEn vrisnu. Taj krik zagrebe završecima njegovih nerava kao točilo, a njih dvoje iz šiblja izroniše zajedno, SeliEn se borila grebući kao mačka, a Šona ju je onako na kolenima držao za kosu i okretao je lako da bi osujetio svaki pokušaj pucnja.

Krejg jurnu. Ne beše to svesna odluka. Odjednom se našao na nogama, bacio se napred vitlajući puškom kao batinom. Šona ga primeti, pusti SeliEn i ona se zatetura unazad i pade. Šona čučnu ispred puške i ramenom udari Krejga u rebra prilikom podizanja sa kolena. Puška izlete iz Krejgovih ruku, a on se uhvati poput

davljenika da bi povratio vazduh koji iz njega beše isteran. Uvidevši da mu je puška beskorisna u borbi prsa u prsa, Šona je ispusti i upotrebi ruke.

Već u tom prvom momentu Krejgu beše jasno da je Šona jednostavno prejak za njega. Bio je visok i težak i istreniran do čvrstoće crnog uglja. Povukao je svojom dugom rukom Krejga za vrat, a Krejg, umesto da se odupre, upotrebi svu svoju snagu u smeru njegovog vučenja. To ga je iznenadilo i oni se premetnuše preko glave. Dok se prevrtao, Krejg je udario metalnom nogom ali nije dobro pogodio. Šona se zavrte i napade ga s leđa. Krejg to osujeti i nađoše se u klinču prsa u prsa, valjajući se i menjajući mesto na vrhu, gnječeći grubo trnje, šišteći jedan drugom u lice. Šona se iskezi kao vuk, želeći da ugrize Krejga četvrtastim belim zubima. Krejg to beše video u kafanskim tučama. Ako ga uhvati, odgrišće mu nos ili otkinuti obraz.

Umesto da mu vuče glavu natrag, Krejg je napred udarao čelom i pogodio ga je u usta. Jedan od Šoninih sekutića slomi se i iz njegovih usta poče da curi krv. Krejg opet zamahnu da ga udari, ali se Šona izvi iznad njega i iznenada izvadi nož iz korica na opasaču. Krejg ga očajnički uhvati za zapešće samo da ublaži ubod. Zavaljaše se i Šona ostade gornji opkoračivši Krejga, nož u njegovoj desnoj ruci tražio je svojim svetlim srebrnim vrhom Krejgovo grlo i lice. Krejg se suprotstavi obema rukama, s jednom u zapešću i s drugom u pregibu lakta, ali nije ga mogao zadržati. Vrh noža polako se spuštao prema njemu, a Šona se ritnu i jednu nogu zaglavi između Krejgovih, pritišćući ga poput ljubavnika.

Nož se polako spuštao, a iza njega Šonino lice naduto od napora, slomljeni zub crven od krvi, krv mu je curila sa brade i kapala na Krejgovo lice, oči prošarane smeđim žilicama iskakale su iz duplji a nož se spuštao.

Krejg se odupirao svom snagom. Vrh noža se načas zaustavi, zatim se opet pokrenu da bi Krejgovu kožu dotekao na urezu gde su se spajale njegove vratne kosti. Ubod je bio nalik potkožnoj injekciji kad prolazi kroz kožu. Sav užasnut, Krejg oseti da se Šonino telo grčevito skuplja da zada završni udarac, koji će posrebrenu čeličnu oštricu proterati kroz njegovo grlo a znao je da ne može da ga spreči. Nekim čudom Šonina glava se izobličila u nešto nalik na masku iz noći veštica i klonu, ispod lubnaje na delu slepoočnice šiknu fontana a zvuk pucnja zazvoni u Krejgovim bubnjićima. Snaga napusti Šonino telo i on se otkotrlja i pljesnu o tlo poput tek ulovljene morske mačke.

Krejg se ispravi u sedeći položaj. SeliEn beše samo tridesetak santimentara od njega, držeći svoj tokare" obema rukama, cev još beše usmerena prema nebu kuda ju je odbacio trzaj. Mora da je prislonila cev na Šoninu slepoočnicu pre nego što je opalila.

Ubila sam ga" govorila je teško dišući, a oči su joj bile ispunjene strahom.

Hvala bogu za to!" dahtao je Krejg, koristeći kragnu košulje da obriše zasekotinu na grlu.

Nikada ništa do sada nisam ubila", prošapta SeliEn. Čak ni zeca, ni ribu ništa". Ispusti pištolj i poče da nasuvo pere ruke, trljajući jednu od drugu, buljeći u Šonin leš. Krejg dopuza do nje i uze je u krilo. Sumanuto se tresla.

Odvedi me odavde", molila je. Molim te, Krejg. Osećam miris krvi, odvedi me odavde".

Dobro, dobro". Pomogao joj je da stane na noge i u besnoj žurbi smotao pokrivač i zakopčao ranac.

Ovuda." Natovaren sa oba paketa i puškom, Krejg je povede sa mesta ubistva prema zapadu.

Išli su skoro tri sata i zaustavili su se da se prvi put napiju vode pre nego što je Krejg shvatio svoj strašan previd. Čaturice! U paničnoj žurbi zaboravio je da uzme čaturice od mrtvog Šone

Sa čežnjom se osvrnuo natrag. Čak i da ostavi SeliEn ovde samu, trebalo bi mu četiri časa, a patrole Treće brigade sigurno će naići. Vagnuo je čaturicu u svojoj ruci, samo četvrtina beše ispunjena vodom: jedva dovoljno za ostatak dana čak i da se zaustave i čekaju noć i svežinu, ni približno dovoljno ako nastave dalje a morali su dalje.

Odluka se nametnula sama. Zvuk jednomotornog aviona čuo se sa severa. S gorčinom je zurio u blede pustinjsko nebo, osećajući bespomoćnost zeca iznad kojeg kruži soko.

Izviđački avion", reče i oslušnu rad motora. Na trenutak se manje čuo, a onda se ponovo pojača.

Pretražuju pomoću koordinatne mreže."

Kad to reče, pneti ga. Bio je bliže nego što je mislio i mnogo niže. Natera SeliEn da se spusti i pokrije ogrtačem, pri tom se osvrćući nazad. Avion se brzo

približavao, bio je to jednomotorni monoplan niskih krila. Malo je promenio kurs, direktno se ustremljujući na njega. On pade pored SeliEn i uvuče se pod ogrtač. Motor jače zabruja. Pilot ih je primetio. Krejg je podigao krajičak ogrtača i provirio. Pajper lans", reče SeliEn tiho.

Nosio je oznake Zimbabveanskog vazduhoplovstva, ali je pilot bio belac, a do njega je sedeo crnac sa užasnom crvenom beretkom i srebrnim bedžom. Obojica su bezizražajno gledali dole kada je pajper" naglo skrenuo, jednim krilom uperenim tačno prema mestu gde su ležali. Crni oficir je držao radiomikrofon. Krila pajpera" se izravnaše i on se obrnu, vraćajući se u smeru iz kojeg je došao. Motor se sve manje čuo i na kraju se izgubio u pustinjskoj tišini.

Krejg podiže SeliEn na noge.

Možeš li dalje?"

Ona potvrdi glavom, zabacujući sa čela čuperak natopljen znojem. Usne su joj se ljuštile, a donja beše sasvim ispucala. Kapljica krvi počivala je na njoj poput rubina. Mora da smo dobro zagazili u Bocuanu, put uz granicu ne može biti daleko. Kad bismo mogli naći patrolu bocuanske policije..."

Put je bio normalne širine, dve neprekidne trake koje su povremeno krivudale da bi izbegle koloniju skočimiša ili mekanu solanu. Njim su redovno patrolirali pripadnici bocuanske policije radi borbe protiv krivolova i sprečavanja dobijanja ulaznih prava za krijumčarenu robu.

Krejg i SeliEn stigli su do ovoga autoputa sredinom popodneva. Krejg beše odbacio pušku i municiju, a iz ranca je izbacio sve nevažno. Razmišljao je čak i o tome da zakopa rukopis i kasnije se po njega vrati. Bio je težak gotovo četiri kilograma, ali ga je SeliEn od toga odvrtila promuklim šapatom.

Vode nisu više imali. Poslednje gutljaje, tople poput krvi, popili su nešto pre podneva. Hodali su smanjenom brzinom, jedva više od milje na čas. Krejg se više nije znojio. Osećao je da jezik počinje da mu otiče, a grlo da se zatvara, budući da je vrelina iz njega isisala vlagu.

Stigli su do autoputa. Krejgov pogled beše smrknuto uprt prema horizontu zamagljenom od jare, čelo njegovo biće beše koncentrisano na podizanje jedne noge i stavljanje pred drugu. Prešli su put, a da ga nisu ni videli i produžili su da idu pustinjom. Nisu bili prvi koji propuštaju priliku da im se pomogne i koji odlaze

u smrt od žeđi i izlaganja suncu. Teturali su napred još dva sata i onda je Krejg stao.

Morali smo već stići do puta", prošapta i proveri još jednom pravac kretanja pomoću kompasa. Kompas ne valja! Sever nije tamo". Bio je zbunjen i sumnjičav. Pokvarila se prokleta sprava. Mi smo previše na jugu", odluči tako i započe prvi besciljni krug izgubljenog i potpuno dezorijentisanog, grobnu spiralu koja prethodi smrti u pustinji.

Sat pre zalaska sunca Krejg se spotače o osušenu smeđu stabljiku koja je rasla u sivom tlu. Na njoj beše samo jedan zeleni plod veličine narandže. Kleknu i ubra ga s puno poštovanja, kao da je dijamant. Mrmljajući sam sebi kroz ispucale usne iz kojih je curila krv, raseče plod pažljivo bajonetom. Bese topao od sunca kao živo meso.

Antilopina dinja", objašnjavao je SeliEn kad je sela i gledala ga tupim očima koje nisu razumevale.

Vrhom bajoneta zgnječi belo meso dinje i polovinu stavi u usta SeliEn. Njeno grlo proradi poput crpke u naporu da proguta bistri topli sok, a dok se širio njenim natečenim jezikom zatvorila je oči u ekstazi.

Radeći krajnje pažljivo, Krejg iscedi pola šolje tekućine iz ploda i daje joj. Njegovo grlo je bolelo i stezalo se na miris soka, dok ju je terao da pije. Ona kao da se punila snagom pred njegovim očima i kad je poslednja kap prešla preko njenih usana, iznenada shvati šta je on uradio.

A ti?" prošapta.

On uze tvrdnu koru i isceđenu jezgru i poče da ih sisa.

Oprosti." Bila je ošamućena vlastitom bezobzirnošću, ali on je vrteo glavom ne odobravajući joj.

Uskoro sveže. Noć."

Pomogao joj je da ustane i nastavili su da posrću.

U Krejgovom umu vreme se skratilo. Pogleda zalazak i pomisli da je zora.

Pogrešno." Uze kompas i baci ga od sebe. Nije daleko odleteo. Pogrešno pogrešan put." Okrenuo se i povede SeliEn natrag.

Krejgova glava punila se senkama i tamnim spodobama," neke su bile bez lica i zastrašujuće, on im je bezglasno dovikivao da ih povezu. Neke je prepoznao. Eš

Levi projahao je na leđima velike čupave hijene, vitlao je Krejgovim novim rukopisom, a njegove naočari zlatnih okvira slepo su bleštale u zalasku sunca. Ne mogu da prodam džepno izdanje", naslađivao se. Niko ga ne želi, mali, ti si gotov. Pisac jedne knjige, mali Krejg to si ti."

Onda Krejg shvati da nije reč o njegovom rukopisu, već o vinskoj karti iz Četiri godišnja doba".

Hoćemo li probati karla velikog"?" Eš je peckao Krejga. Ili ćemo veliku bocu udovice"?"

Samo vrači jašu hijene", uzvraćao je Krejg, a iz njegovog isušenog grla nije izlazio nikakav glas. Odmah sam znao da si..."

Eš se zlobno iscerio, mamuznuo hijenu da krene u galop i zavitlao rukopis u vazduh. Beli listovi sletali su na zemlju poput malih belih čaplji, a kad je Krejg kleknuo da ih pokupi, pretvoriše se u pregršt prašine i on oseti da ne može da ustane. SeliEn beše pored njega i na njih tako zalepljene jedno za drugo pade noć. Kad se probudio bilo je jutro i nije mogao da razbudi SeliEn. Disala je hrčući i testerišući kroz nos i otvorena usta.

Klečeći je iskopao rupu za solarni kazan. Iako je tlo bilo meko i sipko, nije išlo brzo. S mukom je, još na kolenima, piikupio rukovet retkog pustinjskog bilja. Izgledalo je da nema vlage u drvenastom sitnom rastinju kada ga je fino seckao bajonetom i polagao na dno rupe.

Odsekao je gornji deo prazne čaturice i ovako dobijenu posudu postavio u središte rupe. Čak i ovako jednostavni zadaci zahtevali su ogromnu koncentraciju. Preko rupe je prostro ogrtač i pričvrstio krajeve gomilicama zemlje. U središte ogrtača lagano je položio jedan metak tako da je bio tačno iznad aluminijske posude.

Nakon toga otpuzao je natrag do SehEn i seo da je senom zaštiti od sunca. Biće sve u redu", reče joj. Uskoro ćemo naći put. Mora da smo blizu..."

Nije shvatao da glas ne izlazi iz njegovog grla, kao ni to da ga ona ne bi čula čak i da izlazi.

Taj mali usrani Eš je lažov. Završiću knjigu, videćeš. Isplatiću dug. Pogodićemo se za film kupicu Kingslin. Sve će biti u redu. Nemoj da brineš, draga."

Čekao je na jutarnjoj pripeci obuzdavajući nestrpljivost i u podne je otvorio kazan. Sunce koje je padalo na plastični pokrivač beše podiglo temperaturu u pokrivenoj

rupi skoro do tačke ključanja. Isparavanje iz iseckanog bilja kondenzovalo se ispod pokrivača i slivalo se prema ulegnuću koje je pravio metak. Odatle je kapalo u aluminijsku posudu.

Prikupio je tako četvrtinu litra. Uzeo je posudu obema rukama tako žestoko drhteći da je umalo prolio. Ispio je mali gutljaj i zadržao ga u ustima. Tekućina je bila vruća, ali imala je ukus meda i morao je da se maksimalno kontroliše da ne proguta.

Nadneo se nad SeliEn i položio usta na njene pocrnele usne koje su krvarile.

Nežno je među njih ispustio tekućinu.

Popij, dušo moja, popij." Primeti da se sam blesavo ceri dok je promatra kako bolno guta.

U više navrata po nekoliko kapi pretakao je dragocenu tečnost iz svojih u njena usta i svaki put ona je lakše gutala. Poslednji gutljaj zadržao je za sebe i pustio ga da curi niz grlo. Delovalo je na njegovu glavu kao žestoko piće i on je sedeo kezeći se glupo debelim, ljuspavo crnim usnama, lice mu beše natečeno i sprženo suncem u purpurnocrvenu boju, na248

grizena mesta na obrazima behu prekrivena krastama iz kojih je curilo, a krvave oči beše slepila osušena sluz.

Ponovo je napravio kazan i legao pored SeliEn. Otkinuo je parče košulje i prekrio njezino lice šapćući: „U redu naći pomoć brzo. Ne brini ljubavi..."

No, bilo mu je jasno da je to njihov poslednji dan. Nju nije mogao održati živu do sledećega. Sutra će oboje umreti. Ili od sunca ili od vojnika Treće brigade ali sutra će sigurno umreti.

Pred zalazak sunca kazan im je podario još pola posude destilisane vode, a pošto su je popili zaspali su jedno drugom u krilu teškim samrtničkim snom.

Nešto probudi Krejga i na trenutak pomisli da je to noćni vetar u šiblju. S mukom se podigao u sedeći položaj i napregao se da oslušne, ne znajući sigurno da li halucinira ili stvarno čuje lagano prelivanje zvuka. Mora da će uskoro zora, horizont beše jasna tamna crta pod kadifastom tkaninom neba.

Zatim iznenada zvuk ojača i on ga prepozna. Bese to jasan zvuk četvorocilindričnog motora landrovera". Treća brigada nije, dakle, prekinula poteru. Dolaze nemilosrdno kao hijene sa zadahom krvi u nozdrvama.

Video je farove daleko preko pustinje, njihove blede zrake naiznemenično su se dizale i spuštale, jer su se vozila kretala po džombaslom terenu. Hteo je da dohvati pušku. Nije mogao da je nade. Mora da ju je ukrao Eš Levi, pomisli sa gorčinom, i odneo je sa sobom na hijeni. Nikad nisam verovao tom kučkinom sinu."

Krejj se beznadežno zagledao u dolazeće farove. Na njihovom svetlu zaplesala je mala vilinska figura, minijaturni žuti maneken. Vilenjak", pomisli on. Vile. Nikada u vile nisam verovao. To ne smeš da kažeš a kad to kažeš onda umreš. Ne želim da ubijam vile. Ja verujem u njih." Njegova misao je delovala, fantazija se mešala s razgovetnim razmišljanjem.

Iznenada je jasno video da je taj mali polugoli maneken Bušman, pripadnik pigmejske pustinjske rase. Bušman tragač, Treća brigada koristi Bušmana tragača da ga ulovi. Samo je Bušman mogao trčati cele noći njihovim tragom pred farovima landrovera".

Farovi ih osvetliše poput reflektora na pozornici i Krejj podiže ruku da zaštiti oči. Svetlost beše toliko jaka da su oči bolele. U drugoj ruci iza leđa držao je bajonet. Jednog ću srediti, reče sebi. Ščepaću jednoga.

Landrover" se zaustavi na samo nekoliko koraka od njih. Mali Bušman tragač stajao je pored njih, čavrljajući i cvrkućući čudnim jezikom nalik ptičjem. Krejj ću da se vrata landrovera" otvoriše iza zaslepljujućih farova i jedan čovek pode prema njima. Odmah ga je prepoznao. General Piter Fungabera izgledao je visok poput diva dok je brzo koračao, osvetljen otpozadi, prema mestu na kojem je Krejj ležao u pesku.

Bože, hvala ti, hvala ti što si mi ga poslao pre nego što umrem, govorio je Krejj. U grlo kad se sagne prema meni. Prikupi svu preostalu snagu, a general Fungabera sagnu se prema njemu. Sad. Krejj se napregnu. Sateraj mu vrh u grlo! Ali ništa se nije dogodilo. Njegovi udovi otkazali su poslušnost. Gotov je. Nema mu više spasa. Moram vas obavestiti da ste uhapsešni zbog ilegalnog ulaska u republiku Bocuanu, gospodine", reče general Fungabera ali glas mu je bio promenjen. Govorio je dubokim nežnim glasom punim pažnje, engleskim jezikom s teškim akcentom. Neće on mene nasamariti, pomisli Krejj, lukava hulja i primeti da Piter Fungabera nosi uniformu narednika bocuanske policije.

Imali ste sreće. " Kleknuo je na jedno koleno. Našli smo gde ste prešli put." Prineo je obloženu čaturicu Krejgovim ustima. Pratimo vas od juče u tri sata."

Sveza slatka voda navirala je u Krejgova usta i slivala se niz bradu. Ispusti bajonet i zgrabi čaturicu obema rukama. Hteo je da sve popije odjednom, hteo je da se utopi u vodi. Bilo mu je tako lepo da suze počеше da liju.

Kroz suze ugleda grb bocuanske policije na otvorenim vratima landrovera".

lice sada namršteno od brige, nalik licu prijateljski raspoloženog buldoga.

Ko?" zakreštao je.

Molim vas da ne pričate, moramo vas i gospođu prevesti u bolnicu u Frensistaun vraški brzo. Mnogo ljudi umire u pustinji vi ste, bogami, imali sreće."

Vi niste general Fungabera?" prošapta. Ko ste vi?"

Bocuanska policija, granična patrola. Narednik Simon Mafekeng na usluzi Vašem gospodstvu."

Kao dečak, pre velikog otadžbinskog rata, pukovnik Nikolaj Buharin pratio je oca u hajkama na vukove, loveći čopore koji su pustošili njihovo udaljeno selo na Uralu, tokom surovih zimskih meseci.

Te ekspedicije u prostrane mračne šume tajge razvile su u njemu veliku ljubav prema lovu. Uživao je u osami divljine i iskonskoj radosti borbe svih čula protiv opasne životinje. Vid, sluh, njuh i dodatno izvanredno čulo rođenog lovca, koje mu je omogućavalo da predvidi pokrete i eskivaže gonjene zveri sve to je pukovnik još posedovao u punoj meri, uprkos svojih šezdeset dve godine. Uz pamćenje događaja i lica koje bese gotovo kompjutersko, pomenute sposobnosti omogućile su mu da bude nenadmašan u radu, dovele su ga do šefa odeljenja u Sedmom komesarijatu, gde je profesionalno lovio najopasniju divljač čoveka.

Kad je na velikim lovištima rezervisanim za visoke oficire GPU i KGB lovio vepra i medveda, uznemiravao je drugove i lovočuvare, odlazeći sam pešice u cestar i podsmevajući se lovu iz pripremljenih zaseda. Ushićenje velikom fizičkom opasnošću zadovoljavalo je neku duboku potrebu u njemu.

Kad mu je u kancelariji na drugom spratu zgrade Glavnog štaba na Trgu Đeržinski saopšten zadatak na kojem je sada bio angažovan, odmah je bio svestan njegovog značaja i odlučio je da ga lično vodi. Pažljivom obradom postepeno je proučavao mogućnosti i kad je došlo vreme da se sa čovekom iz zadatka sretne na njegovom terenu, odabrao je alibi koji će mu najbolje odgovarati.

Rusi, posebno oni visokog ranga, bili su predmet neprijateljskog sumnjičenja u novoj republici Zimbabve.

Zbog ovih razloga pukovnik Nikolaj Buharin

ušao je u Zimbabve sa finskim pasošem i pod lažnim imenom. Tečno je govorio finski, kao i još pet jezika, uključujući i engleski. Trebao mu je alibi pod kojim bi slobodno napustio grad Harare, u kojem se svaki njegov pokret prati, da bi izišao u nenastanjenu divljinu, gde može* da sretne svog čoveka bez straha od prisмотрe. Iako su mnoge druge afričke republike zabranile lov na visoku divljač pod pritiskom Svetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda, Zimbabve je još udovoljavao profesionalnim lovcima da idu na safari u označena kontrolisana lovna područja". Oni su donosili velika devizna sredstva za privredu koja se batrga. Pukovnika je zabavljalo da igra ulogu uspešnog trgovca drvetom iz Helsinkija i da se preda uživanju u strasti prema lovu na taj dekadentan način, rezervisan isključivo za finansijske aristokrate kapitalističkog sistema.

Naravno, novac koji bese namenjen za ovu operaciju nije mogao izdržati ovu ekstravaganciju. Međutim, general Piter Fungabera, predmet operacije, bio je bogat i ambiciozan čovek. Nije pravio nikakve probleme kad je pukovnik Buharin predložio safari kao alibi za sastanak i kad mu je rekao da će mu biti pružena čast da bude domaćin i da plati hiljadu dolara per diem* koliko je safari koštao.

Stojeći nasred malog proplanka, pukovnik Buharin je pogledao svog čoveka. Rus je namerno ranio bizona mužjaka. Nikolaj Buharin bio je izvrstan strelac iz pištolja, puške i sačmarice, a udaljenost je bila samo trideset koraka. Da je hteo mogao je da smesti metak u bilo koje oko mužjaka, u samo središte sjajne crne ženice.

Umesto toga pogodio je životinju u trbuh, jednu podlanicu iza pluća, da mu ne naruši disanje, ali ne previše nazad da mu ne ošteti zadnji deo i da ga ne uspori u naletu.

Bese to divan bizon sa gorostasnim rogovima, čija je krivulja sa kraja na kraj bila duga više od sto dvadeset santimetara. Takav bizon bio je trofej kakvim se malo ko mogao pohvaliti, a budući da je pukovnik prvi pogodio pripadaće njemu, bez obzira na to ko će zadati poslednji udarac. Smešio se Piteru Fun

Per diem, po danu, dnevno. Pnm prev.

gaberi dok je sipao votku u srebrnu čašu koja je u stvari bila čep boce koju je nosio za opasačem.

Nazdorovje!" nazdravi Piteru i ispi je dok trepneš, ponovo je napuni i ponudi njemu.

Piter bese odeven u sveže ispeglano vojničko radno odelo sa svojim imenom ušivenim na grudima i žutom svilenom maramom oko vrata, ali je bio gologlav bez ikakvih oznaka koje bi svetlucale na suncu i uznemirile divljač.

Prihvati srebrnu čašu i preko nje pogleda Rusa. Bio je Piterove visine, ali još tanji i uspravan kao čovek trideset godina mlađi. Njegove oči behu čudesno blede, ledeno plave. Lice mu je bilo prošarano ožiljcima iz rata i drugih pređašnjih sukoba, tako da je predstavljalo minijturni mesečev pejzaž. Glava bese obrijana, fino strnište kose koje ju je prekrivalo srebrnasto se presijavalo na suncu kao staklena vlakna.

Piter Fungabera uživao je da bude s tim čovekom. Uživao je u toj emanaciji moći koju je nosio kao carski plašt. Uživao je u njegovoj urođenoj svireposti koja bese gotovo afrička i koju je Piter savršeno razumeo. Uživao je u njegovoj podmuklosti, u serviranju laži, istina i poluistina na takav način da se više nisu mogle razdvajati. Uzbuđivao ga je i njegov osećaj za opasnost, koji je iz njega tako snažno izbijao da je imao vlastiti miris. Mi smo istog soja", pomisli Piter kad je podigao čašu i uzvratio zdravicu. Ispio je žestoku rakiju u jednom gutljaju. Zatim je, dišući pažljivo da ne pokaže ni najmanji znak neprijatnosti, vratio čašu.

Piješ kao muškarac", priznao je Nikolaj Buharin. Da vidimo da li tako i loviš."

Piter je ispravno pretpostavio. To je bio test: votka i bizon, oboje. On slegnu ramenima da pokaže da mu je svejedno, a Rus pozva rukom profesionalnog lovca koji je stajao podalje iz poštovanja da ne čuje razgovor.

Taj lovac bio je belac rođen u Zimbabveu, imao je blizu četrdeset godina i bio odeven za svoju ulogu u toj prilici, nosio je šešir širokog oboda i žuti komplet sa patronama velikog kalibra u redenicima preko grudi. Imao je gustu kovrdžavu bradu i strašno nesrećan izraz lica, kao što odgovara čoveku koji treba da sledi ranjenog bizona i gusto grmlje uz reku.

General Fungabera će uzeti .458", reče pukovnik Buharin, a lovac žalosno klimnu glavom. Kako je mogao taj čudni nitkov da napravi takvo sranje pucajući iz klečćeg položaja? Do tada je gađao kao šampion. Bože, ali to grmlje izgleda zaista gadno. Lovac potisnu drhtavicu i prstima zapucketa nosaču pušaka broj dva da donese drugu tešku pušku.

Čekaćeš ovde sa nosačima", reče mu Rus mirno.

Gospodine!" lovac se brzo pobuni. Ne mogu vas pustiti same unutra. Izgubio bih dozvolu. Ne radi se o ..."

Dosta", reče pukovnik Buharin.

Ali gospodine, vi ne shvatate . . ."

Rekoh 'dosta'!" Rus nikad nije podizao glas, ali te blede oči potpuno umiriše mlađeg čoveka. Iznenada oseti da se više plaši tog čoveka nego gubitka dozvole ili ranjenog bizona u grmlju ispred njih. Povuče se i odstupi sa zahvalnošću.

Rus uze .458 od nosača, povuče zatvarač da proveri da li je napunjena mecima mekanog vrha, a onda je prosledi Piteru Fungaberi. Piter je uze lagano se smešeci, zatim je vrati nosaču. Pukovnik Buharin podiže jednu srebrnastu veđu i isto se nasmeši. Taj osmeh bese posprdan, osenčen potcenjivanjem.

Piter se oštrim tonom obratio nosaču na šona jeziku, Ehe, mambo!"

Ovaj otrča i zgabi drugo oružje od drugog crnog nosača. Donese ga Piteru lagano plješćući da iskaže svoje poštovanje.

Piter je merio ovo novo oružje u rukama. Bese to kratkosečivi asegaja. Drška je bila od tvrdog drveta omotanog bakarnom žicom. Oštrica duga gotovo šezdeset santimetara i široka deset. Piter povuče srebrnom oštricom i obrija dlake sa palca, a onda radi utiska zbaci bluzu i skinu pantalone i terenske čizme.

Obučen samo u sivomaslinaste kratke gaće i noseći asegaju reče: Ovo je afrički stil, pukovniče." Rus se nije više smešio. Ali ne očekujem da čovek vaših godina lovi na isti način." Piter mu se uljudno izvini. Vi možete ponovo upotrebiti svoju pušku."

Rus klimnu glavom odobravajući promenu. Izgubio je ovaj duel, ali da vidimo da li će ovaj crni mu

žik opravdati hvalisanje. Buharin pogleda trag. Otisci kopita bili su veličine tanjira za supu, a vodenaste kapljice krvi behu pomešane sa zelenkastožutim govnom iz provaljenih creva.

Ja ću slediti trag", reče. Vi ćete vrebati iza."

Krenuli su polako, Rus je išao pet koraka ispred, pažljivo se nadnoseći nad trag krvi, a Piter Fungabera se prepustio da bude vođen, asegaju je držao rukom okrenutom prema dole, tamnim očima pretraživao je grmlje ispred sebe,

pomerajući ih uvek istim ritmom, jer uvežbane oči nisu očekivale da vide ćelu životinju, tražile su neki detalj, možda odsjaj vlažne gubice ili krivulju velikog roga. Posle dvadeset koraka grmlje se zatvorilo oko njih. Bilo je sparno i zeleno kao u stakleniku, gusta vlažna vegetacija nije im dozvoljavala da dišu. Vazduh je smrdeo na ubuđalo lišće u raspadanju, koje je utišavalo njihove korake. Tišina bese surova, tako da je povlačenje trnove grane kožnim gležnjacima na nogama Rusa zazvučalo poput motora kamiona. On se preznojavao; košulja mu je bila natopljena znojem između lopatica, a graške na vratu presijavale su se kao kapljice rose. Piter je čuo njegovo disanje, duboko i škripavo, ali je instinktivno znao da se ne radi o strahu već o uzbuđenju koje prožima lovca.

Piter Fungabera nije delio to uzbuđenje. Tamo gde bi trebalo da se nalazi strah, kod njega je bila hladnoća. Na to se bese izvežbao za vreme čumurenga. Ovo sa asegaom bilo je potrebno uraditi. Samo zato da impresionira Rusa, Piter Fungabera se pripremao tako što je sav strah i uzbuđenje podvrgao anesteziji hladnoće. Osećao je da mu se mišići pune, da napetost raste u žilama i nervima dok na kraju nije postao kao strela zapeta na krivulji dugog luka.

Očima je pretraživao grmlje direktno, a samo ovlaš po tragu, koncentrišući pažnju na bočne strane. Ova životinja koju love najlukavija je od sve opasne divljači u Africi, osim, možda od leoparda. Ali poseduje brutalnu snagu stotinu leoparda. Lav će zarezati pre nego što jurne, slon će se okrenuti kad ga kugla pogodi u grudi, ali bizon dolazi tiho i samo će ga jedna stvar zaustaviti a to je smrt.

Velika sjajna plava muva sleti na usnu Pitera Fungabere i uđe mu u nosnicu.

Njegova koncentracija bila je tako potpuna da je nije ni osetio, a kamoli je skinuo. Pazio je na bočne strane, ćelo svoje biće koncentrisao je na bokove.

Rus se zaustavio ispitujući promenu u tragu, dubinu otiska tvrdih kopita, lokvicu retkog krvavog govna. Tu se bizon bese zaustavio nakon prvog suludog trka. Piter Fungabera mogao je da ga zamisli kako stoji masivan i crn uzdignute gubice i gleda natrag prema lovcima, u agoniji koja se širi iz trbuha, dok tekuća govna iz prekinutih creva počinju da nekontrolisano cure niz but. Ovde je stajao, osluškivao i čuo njihove glasove, mržnja i bes počeli su da vriju u njemu. Ovde je nastupio ubilački bes. Spustio je glavu i krenuo dalje, gureći leđa zbog samrtnog bola u utrobi, bola koji je bio ublažavan njegovom jarošću.

Rus se osvrnu prema Piteru i nisu morali da govore. U potpunom skladu krenuše napred.

Bizon se ponašao prema atavističkom pamćenju: sve što je radio, bezbroj puta uradili su njegovi preci. Od prvog divljeg galopa kad je pogođen metkom, preko zaustavljanja da oslušne i osvrne se natrag, naprezanja velikih mišića i sada smirenijeg kasa, okretanja bokova ka promenljivom povetarcu tako da mu nanese miris progonitelja, sve do okretanja glave tamoamo u potrazi za mestom za zasedu, sve to bese deo ustaljenog obrasca.

Bizon pređe uski proplanak od desetak koraka, prođe glavom kroz bedem sjajnog zelenog lišća na drugoj strani umazavši ga svezom krvlju i produži da hoda još pedesetak koraka. Zatim se naglo okrenu bočno i u velikom krugu vrati se natrag. Sada se kretao krišom, lagano provlačeći svoje krupno telo kroz zamršene penjačice i granje, korak po korak dok se nije vratio do proplanka.

Tu se zaustavio, skriven na daljem kraju, promatrajući sa strane vlastite krvave tragove kroz uski otvor, telo mu bese potpuno skriveno gustim rastinjem i strašna tišina spustila se na njega. Pustio je da bockave muve svetkuju na otvorenoj rani, nije podrhtavao kožom ni mahao repom. Nije čak ni mrdao velikim ušima u obliku pehara, već ih je usmerio napred. Ni očima nije treptao dok je virio natrag u krvavi trag i čekao da lovci naiđu.

Rus je lagano stupio na proplanak, pogled mu beše uprt prema granju na drugoj strani, granju koje bese umrljano krvlju i gde se krupno telo proguralo dalje u šumu. Mirno je pošao napred. Piter Fungabera ga je sledio osmatrajući bočno, krećući se poput plesača, njegovo telo se presijavalo od znoja, ravni tvrdi grudni mišići i mišići ruku menjali su oblik i pri najmanjem pokretu.

Ugledao je bizonovo oko. Svetlost se na njemu zaustavila kao na novom novčiću, a Piter se jednostavno zaledio. Zapucketa prstima leve ruke i Rus se isto tako zaledi. Piter Fungabera je zurio u bizonovo oko, ne baš siguran šta zapravo vidi, ali je bio svestan da se nalazi tu trideset koraka levo napred. Ako je napravio krug, trebalo bi da se baš tu nalazi.

Piter trepnu očima i slika se sasvim razbistri. Sad nije bio koncentrisan samo na oko, tako da je ugledao luk jednog roga koji je bio toliko miran da je mogao biti i grana. Primeti ispupčenje iznad bizonovog oka, a onda pogleda u samo oko bese to munjevit pogled u pakao.

Bizon jurnu. Pred njegovom navalom šuma se s praskom otvori, granje je pucalo i lomilo se, lišće se treslo i lepršalo kao da je zahvaćeno uraganom, a bik iziđe na proplanak. Sad se kretao porebarke, varljivim ali karakterističnim pretvaranjem koje je uspavalo mnogog lovca pred iznenadni konačni direktni juriš.

Jurnuo je silovito. Činilo se neverovatnim da tako ogromna životinja može da se kreće tako brzo. Bio je širok i visok poput granitnog brežuljka, na njegovim leđima i plećima bese se skorilo blato od valjanja u kaljuzi, a na plećima i vratu videle su se masne sjajne pege prošarane davno zaraslim ožiljcima od trnja i lavljih kandža. Iz njegovih otvorenih usta visite su srebrnaste pletenice sline, a suze su ucrtale tragove niz dlakave obraze. Čovek bi jedva mogao obuhvatiti taj vrat obema rukama ili raširiti ruke toliko koliki bese raspon rogova. U naborima kože na vratu visili su bokori plavih krpuša nalik zreloom grožđu, a bujni volovski zadah gušio je u tom šumskom stakleniku.

Veličanstven u svojoj ubilačkoj jarosti, bizon je krenuo, a Piter Fungabera istupio da ga dočeka. Piter je prošao ispred Rusa baš kad je pukoivnik Bu liharin podigao zatupastu pušku velikog kalibra, zaklanjajući mu metu i prisiljavajući ga da cev uperi prema nebu. Piter se kretao kao tamno gorsko priviđenje, presecajući put bizonu pod suprotnim uglom u odnosu na njegov napad porebarke, izbacujući ga iz ravnoteže tako da je bizon napao kao bokser koji udara povlačeći se, ne tempirajući zamah rogova i ne videći dobro, a Piter je eskivirao samo gornjim delom tela, puštajući da zakrivljeno mesto za podlanicu sune pored njegovih rebara, a onda se trgnuo natrag kad je bizonova glava poletela visoko u završnici udara.

U tom trenu bik je bio otvoren od brade do mekih kožnih prevoja između prednjih nogu i Piter Fungabera uložio svu težinu svoga tela i moment sile u zamah srebrnom oštricom.

Bik nalete na vrh. Sečivo se zari uz usisavajući zvuk stopala u blatu, a živo meso proguta svu oštricu. Zarila se do prsta Piterove desne ruke na dršci, a krv koja je šiknula poprskala je Pitera sve do ramena. Piter ispusti aseglaju, zavrte se i pobeže dok se bizon naprezao ukočenih nogu da se suprotstavi dugoj čeličnoj oštrici u grudnom košu. Pokušao je da krene za Piterom, ali je bio kratkog daha i jednostavno je stajao naprežući jake debele noge, buljeći u tog golog čoveka caklastim pogledom koji mu se širio u očima.

Piter Fungabera stade ispred njega sa graciozno podignutim rukama. Ha, zemljotrešće!", reče na jeziku Šona. Ha, nebeski gromovniče!"

Bik napravi dva klecava koraka napred i nešto u njemu puče. Krv u dvostrukom mlazu šiknu iz proširenih nozdrva. Razjapi usta i riknu, a krv pokulja iz grla u penušavom slapu i nakvasi mu grudi. Veliki bik se zanese boreći se da održi ravnotežu.

Umri, nakotu crnih bogova!" podrugljivo je govorio Piter. Oseti žezlo budućeg kralja i umri!"

Bik se skljoka. Zemlja pod njihovim nogama zaigra kad pade celom težinom. Piter Fungabera priđe velikoj čvorugavoj glavi u kojoj su se gasile gorucave oči. Kleknu na jedno koleno i u sastavljene ruke uhvati bujnu vruću krv koja je isticala iz razjapljenih usta bika, podiže ruke i ispi krv kao vino. Krv mu se slivala niz ruke i kapala sa brade, a on se nasmeja takvim smehom da se i vruća krv Rusa zaledila. Popio sam tvoju živu krv, veliki bizone. Sada je tvoja snaga u meni!" kliktao je dok je bik savijao leđa u zadnjem grču smrti.

Piter Fungabera se istuširao i obukao odelo. Pantalone su mu bile crne s crvenom svilenom trakom sa strane. Kratki sako imao je crvene oznake regimente sa crnim reverima. Bela košulja bila je uštirkana, a ispod kragne je nosio crnu leptir mašnu s dvostrukim nizom minijaturnih odlikovanja ispod nje.

Logorska posluga postavila je sto pod širokom krošnjom drveta mobahoba na rubu otvorene uvale sa sočnom zelenom travom, van vidnog i čujnog polja glavnog logora. Na stolu se nalazila boca viskija čivas regal" i do nje boca votke, zdelica leda i dve kristalne čaše.

Pukovnik Nikolaj Buharin sedeo je nasuprot Pitera. Njegova duga neuredna pamučna košulja bese ispala iz kozačkih pantalona širokoga tura i bila je svezana u pasu. Noge je ugurao u čizme izrađene od mekane kože za rukavice. Nagnuo se da napuni čaše i onda je jednu dodao Piteru.

Ovaj put nije bilo razmetljivog nazdravljanja rakijom. Pili su polako promatrajući kako afričko nebo poprima slezovu i tinjajuće zlatnu boju. Tišina se prijateljski slagala sa dvojicom ljudi koji su se zajedno izložili životnoj opasnosti i otkrili da je onaj drugi dostojan drugar za kojeg vredi umreti ili protivnik s kojim se valja boriti na život i smrt.

Konačno pukovnik Buharin vrati čašu na sto uz coktanje jezikom.

Dakle, prijatelju, reci mi šta želiš", pozva na razgovor Pitera Fungaberu.

Želim qvu zemlju", odgovori ovaj jednostavno.

Svu?" upita pukovnik.

Svu."

Ne samo Zimbabve?"

Ne samo Zimbabve."

„I mi treba da ti pomognemo da je uzmeš?"

Da."

A zauzvrat?"

Nudim svoje prijateljstvo."

Prijateljstvo do smrti?" suvo reče pukovnik. Ili dok ne postigneš što želiš i onda nađeš novog prijatelja?"

Piter se nasmeši. Govorili su istim jezikom, dobro su se razumeli.

Koje opipljive znakove tog večnog prijateljstva možeš da nam daš?" insistirao je Rus.

Siromašna mala zemlja kao što je moja", Piter slegnu ramenima, nekoliko strateških minerala nikal, hrom, titanijum, berilijum nešto zlata."

Rus je mudro klimao glavom. Biće nam od koristi."

„A onda kad jednom postanem monomatapa Zimbabvea, moje će oči sasvim prirodno postati nemirne."

Podrazumeva se." Rus je promatrao njegove oči. Crnci mu se nisu dopadali, nije voleo ni boju ni zadah crnaca izuzev ovog čoveka!

Moje oči bi se mogle okrenuti prema jugu", reče lagano Piter Fungabera. Pukovnik Buharin prikrio je oduševljenje setnim izrazom lica. Ovaj je stvarno drugačiji!

„U smeru u kojem su i tvoje oči celo vreme okrenute", nastavi Piter, a Rus je mogao likovati.

Za koje ćeš se ciljeve boriti na jugu družte generale?"

Za emancipaciju porobljenog naroda."

„I za šta još?"

Za zlato Vitvatersrenda i slobodnu državu, za dijamante Kimberlija, uran, platinu, srebro, bakar ukoliko za jednu od najvećih riznica zemaljske kugle."

Da?" Rus je provocirao u oduševljenju. Ovaj je brz, on ima mozak i hrabrost koja to može da ponese.

Postaraću se za bazu koja će deliti zapadni svet, bazu koja će kontrolisati i Atlantski i Indijski okean, koja će se nalaziti na naftonosnom potezu između Zaliva i Evrope, između Zaliva i obe Amerike."

Rus podiže ruku. Kuda će te odvesti te misli?"

Moja će dužnost biti da stvorim tu zemlju na jugu i da je uzdignem na pravo mesto u zajednici naroda, pod starateljstvom i zaštitom onoga koji najviše voli slobodu, Saveza Sovjetskih Socijalističkih Republika."

Rus je klimao glavom, još promatrajući njegove oči. Da, taj crni čovek bese već iza svega sačinio plan. Jug jeste velika nagrada, ali da bi je dobili moraju je ščepati zahvatom davitelja. Na istoku već imaju Mozambik, Angola na zapadu je njihova, a i Namibija će to uskoro postati. Treba im samo sever da nagrada ostane izolovana. Sever je Zimbabve, kao palac davitelja na dušniku, i ovaj čovek može da im ga izruči.

Pukovnik Buharin pomeri se napred u platnenoj stolici na rasklapanje i postade poslovan i žustar.

Prilike?"

Privredni kaos i međuplemenska trvenja, krah centralne vlade." Dok je govorio brojao je na prste.

Sadašnja vlada izlazi ti više nego upola u susret u stvaranju vlastitog privrednog kraha", primeti Rus, „a ti već obavljaš lep posao u raspirivanju plemenske mržnje."

Hvala ti, družo."

Međutim, seljaci će početi da skapavaju od gladi pre nego što stanu na noge ..."

' Podstičem Kabinet na nacionalizaciju rančeva koji su u posedu belaca. Bez belih farmera mogu obećati gladovanje u pristojnoj meri", nasmeši se Piter Fungabera. Čujem da si već počeo. Čestitam ti na nedavnom prisvajanju imanja Kingslin. Tako se zove, zar ne?"

Dobro ste informisani, pukovniče."

Trudim se da budem. Ali kada dođe trenutak da preuzmete dizgine države, kakvog će čoveka narod tražiti?"

Jakoga", odgovori Piter bez oklevanja. Onoga čija se nemilosrdnost već pokazala." Kao tvoja za vreme čimurenga i nedavno u zemlji Matabela."

Čoveka harizme i naočitosti, čoveka poznatog u narodu."

Žene ti pevaju pesme na ulicama Hararea, nijedan dan ne prođe bez tvog lika na televiziji ili bez tvog imena na naslovnim stranicama novina."

Čoveka sa silom iza sebe."

Trećom brigadom", potvrdi Rus, i blagoslovom naroda SSSRa. Međutim", zastade značajno, dva pitanja traže odgovor, družu generale."

Da?"

Prvo je odveć svetovno i neukusno pitanje za ljude kao što smo ti i ja novac. Moji poslodavci postaju uznemireni. Naši troškovi počeli su da u znatnoj količini prevazilaze pošiljke slonovače i drugih životinjskih proizvoda koje nam šaljete . . . Ponovo podiže ruku da preduhitri raspravu. Bese to ruka starca prošarana sparusenim tamnim mestima i ispresecana izraženim venama. Znam da bismo ovo trebali raditi jednostavno radi ljubavi prema slobodi, ali u ovom svetu ništa nije savršeno. Ukratko, družu generale, dolaziš do granice koju ti je Moskva dala na kredit."

Razumem", potvrdi Piter Fungabera. Koje je tvoje drugo pitanje?"

Pleme Matabele. Oni su ratoboran i težak narod. Znam da si bio prisiljen da kampanjom u zemlji Matabela podstakneš neprijateljstvo, da stvoriš razdor i neslogu i da kod sadašnje vlade izazoveš nepovoljno mišljenje o zapadnim silama. Ali šta će se događati posle? Kako ćeš ih kontrolisati kad jednom osvojiš vlast?"

Na oba pitanja odgovaram samo jednim imenom", odgovori Piter Fungabera. Kojim?"

Tungata Zebive."

A, da! Tungata Zebive. Vođa Matabela. Njega si odstranio. Pretpostavljam da je dosad likvidiran."

Držim ga u jednom od mojih centara za rehabilitaciju u velikoj tajnosti i sigurnosti."

Objasni."

Prvo, novac."

Iz onoga što znamo Tungata Zebive nije bogat čovek", prigovori Rus.

On ima ključ za bogatstvo koje bi moglo lako preći dvesto miliona američkih dolara."

Rus podiže srebrnastu veđu u znak neverice, gest koji je Piter dobro upoznao i koji ga je počinjao iritirati.

Dijamanti", reče.

Moja majčica zemlja jedan je od najvećih svetskih proizvođača", Rus raširi ruke u znak nipodaštavanja.

Ne industrijske tričarije, već drago kamenje iz vode, veliko kamenje, ogromno kamenje, među najlepšim koje je ikada igde izvađeno."

Rus se na trenutak zamisli. Ako je tako ..."

Tako je. Ali dalje neću da objašnjavam. Još ne."

Vrlo dobro. Barem mogu dati neko obećanje pijavicama koje sišu novac u našem Ministarstvu finansija. A drugo pitanje. Matabele? Ne možeš očekivati da ih sve zatreš, muškarca, ženu i dete?"

Piter Fungabera sa žaljenjem odrečno zavrte glavom. Ne. Iako bi to bio bolji način, ali Amerika i Britanija ne bi dozvolile. Ne, moj odgovor je ponovo Tungata Zebive. Kad preuzmem zemlju, on će se ponovo pojaviti biće to skoro čudesno. Vratit će se iz mrtvih. Pleme Matabela poludeće od radosti i olakšanja. Sledit će ga i slepo voleti, a ja ću ga proglasiti zamenikom predsednika."

On tebe mrzi. Ti si ga uništio. Ako ga ikad oslobodiš, tražit će da se osveti."

Ne", Piter zavrte glavom u znak neslaganja. Poslaću ga vama da biste ga urazumili."

Ovaj put Rus stvarno poče da likuje i nali sebi još jednu votku, tresući se od bezglasnog smeha. Kad je pogledao Pitera, prvi put u njegovim plavim očima pojavilo se poštovanje.

Nazdravljam ti, monomatapa Zimbabvea, da vladaš hiljadu godina!"

Spusti čašu i okrenu se da promatra dugu otvorenu uvalu sve do dalekog pojila.

Krdo zebri bese došlo da pije. Bile su nervozne i plašljive, jer lavovi znaju da čekaju u zasedi kraj vode. Konačno su zagazile do kolena u vrsti, sagnule glave i u savršenom skladu dotakle vodu. Formirale su prugu koja se preklapala, prugu od identičnih glava poput beskrajna slika u ogledalu sve dok stari pastuv na straži nije nervozno zafrektao na uzbunu. Ova se slika rasprsnula u penušavu vodu i konture u divljem galopu.

Način na koji to činimo drastičan je", govorio je pukovnik Buharin, promatrajući krdo zebri koje se raspršio prema šumi. Neki ga uopšte ne prežive. Oni koji prežive su . . ." tražio je reč, izmenjeni."

Misao im je razorena", reče Piter umesto njega.

Prosto rečeno da", potvrdi pukovnik.

Meni treba njegovo telo, ne njegov mozak. Treba mi lutka, ne ljudsko biće."

To možemo srediti. Kada ćeš nam ga poslati?"

Prvo dijamanti", odgovori Piter.

Naravno, prvo dijamanti. Koliko će trebati za to?"

Piter slegnu ramenima. Ne dugo."

Kad budeš spreman, poslaću ti doktora sa odgovarajućim medikamentima. Tog Tungatu Zebivea možemo izvesti istim putem kao i slonovaču. Vazduhom od Zimbabvea do DaresSalama i teretnim brodom do Odese."

Dogovoreno."

Kažeš da ga držiš tu negde u blizini? Hteo bih da ga vidim."

Je li to pametno?"

Učini mi to, molim te?" Bilo je to više naređenje nego molba.

Tungata Zebive je stajao pod jarkom belom svetlošću podnevnog sunca. Stajao je okrenut prema čistom belom zidu koji je hvatao sunčeve zrake i odbijao ih kao ogledalo. Stajao je tu još od granuća sunca, kad je mraz prekrivao retku smeđu travu na kraju vežbališta.

Bio je potpuno go, kao i dva čoveka koji su mu stajali sa strane/ Sva trojica behu tako mršavi da im se jasno videlo svako rebro, a kičma im je prolazila sredinom leđa kao zrnca brojanica. Tungata bese gotovo zatvorio oči da bi se odupro bleštavilu sunca i koncentrisao se na jednu mrlju na zidu, nastojeći da izbegne vrtoglavu nesvesticu koja je već više puta obarala onu dvojicu uz njega. Samo ih je jako bičevanje čuvara prisiljavalo da opet stanu na noge. I dok su stajali, zanosili su se i ljuljali.

Hrabro, braćo moja", šaptao je Tungata na sindebele jeziku. Ne dozvolite da vas psi Šona vide poražene."

On je čvrsto odlučio da se ne sruši i zurio je u rupicu na zidu. Bio je to trag kuršuma, premazan rastvorom kreča. Zid su krečili nakon svakog pogubljenja tu su bili pedantni.

Amanzi", govorio je hrapavim glasom čovek sa desne strane, vode!"

Ne razmišljaj o njoj", naredi mu Tungata. Ne pričaj o njoj, inače ćeš izludeti."

Ja sam šlep", šaptao je drugi čovek. Ne vidim." Belo bleštavilo sasušilo mu je očne jabučice kao snežno slepilo.

Nema šta da vidiš osim groznih njuški Šona majmuna", reče mu Tungata. Budi zahvalan što si šlep, prijatelju."

Iznenada se iza njih prolomiše grube komande na šonskom jeziku, a zatim se čuo bat koraka sa druge strane vežbališta.

Dolaze", prošapta zaslepljeni Matabela, a Tungeta Zebive oseti da u njemu raste ogromno žaljenje.

Da, konačno dolaze. Ovaj put po njega.

Tih dugih nedelja robijanja svakodnevno je slušao trapanje odeljenja za streljanje, koje je preko vežbališta prelazilo u podne. Ovaj put dolaze po njega. Nije se plašio smrti, ali ga je ona rastuživala. Bio je tužan što ne može da pomogne svom narodu u ovom užasnom stradanju, rastuživalo ga je što nikad neće videti svoju ženu i što mu ona nikada neće roditi sina kojeg je toliko želeo. Bio je tužan zato što će njegov život, koji je tako mnogo obećavao, završiti pre nego što dade plodove. Iznenada pomisli na jedan davni dan kada je stajao uz svoga dedu i gledao kukuruzna polja koja bese požnjela kratka i besna oluja.

Toliki rad za ništa, kakva šteta!" mrmljao je deda, a Tungata je sada sam sebi tiho ponavljao te reči dok su ga grube ruke okretale i gurale prema hrpi kočeva ispred zida.

Zavezaše mu ruke za jedan kolac i on sasvim otvori oči. Olakšanje uzrokovano prestankom odbleska sa zida bese zagorčano time što se suočio s grupom naoružanih ljudi,

Dovedoše onu drugu dvojicu golih Matabela. Onaj slepi pao je na kolena iscrpljen od izloženosti suncu, a creva mu se isprazniše bez kontrole, od straha. Stražari se nasmejaše i uzviknuše, gadeći se.

Ustani!" naredi mu grubo Tungata. Umri na nogama kao pravi sin Mašobana!" Covek se s mukom podiže.

Hodaj do kočeva", naredi mu Tungata. Nala/e se malo levo od tebe."

Čovek krenu pipajući naslepo i pronađe ih. Zavezaše ga.

U odeljenju za streljanje bilo je osam ljudi, a komandir je bio kapetan iz Treće brigade. Polako se kretao ispred stroja egzekutora, uzimajući od svakoga pušku i proveravajući da li je napunjena. Pri

čao je viceve na jeziku Šona, koje Tungata nije uspe'vao da prati, a njegovi ljudi su se smejali. Taj smeh imao je jednu dozu neobuzdanosti, ličio je na smeh ljudi koji su se opili ili drogirali. Ovaj posao su i ranije radili i u njemu uživali. Tungata je u toku rata upoznao mnogo takvih ljudi; postajali su zavisni od nasilja i krvi.

Kapetan se vratio na čelo stroja i iz gornjeg džepa uzeo parče odštampanog papira koje je bilo neuredno i s magarećim ušima od predugog držanja. Čitao je sa njega mucajući i pogrešno izgovarajući reci kao mali osnovac, njegov engleski jedva da bese razumljiv.

Osuđeni ste kao neprijatelji države i naroda", čitao je. Proglašeni ste nepopravljivim. Naredbu za vaše pogubljenje odobrio je predsednik Republike Zimbabve ..."

Tungata Zebive podiže bradu i poče da peva. Njegov glas vinuo se, prigušujući glas kapetana:

Krtice su pod zemljom,

'Jesu li mrtve?', pitale su kćeri Mašobana."

Pevao je staru ratničku pesmu Matabela i na kraju prvog stiha zarezao na dva osuđenika koji mu behu sa strane.

Pevajte! Neka Šona šakali čuju riku Matabele lavova."

I oni zapevaše s njim:

Kao crna mamba ispod kamena

muzli smo smrt oštricom čeličnom ..."

Gledajući ih, kapetan izda naređenje i čelo odeljenje istupi desnom nogom kao jedan i podiže puške. Tungata je pevao dalje gledajući ih pravo u oči, prkoseći im, a druga dvojica se ohrabriše i njihovi glasovi postaše čvršći. Na drugo naređenje puške se poravnaše. Oči dželata behu uprte iznad njih, a trojica golih Matabela pevala su i dalje na suncu.

Sada su se, nekim čudom, čuli i drugi glasovi koji su izrastali u ratničku pesmu.

Dolazili su iz zatvora daleko od vežbališta. Stotine zatvorenih Matabela pevali su zajedno s njima, saučestvujući u momentu njihove smrti, dajući im snagu i utehu.

Kapetan podiže desnu ruku i u poslednjem trenutku života izgubi se Tungatina tuga i zameni je uzvišeni ponos. Ovo su muškarci, pomisli, sa mnom ili bez mene oni će se suprotstaviti tiraninu.

Kapetan naglo spusti ruku i riknu komandu. Pali!"

Plotun bese istovremen. Stroj krvnika se zaljulja od oštrog trzaja pušaka a gruvanje zazvoni u Tungatinim bubnjićima tako da se trgnu.

Čuo je opako pljuskanje metaka u živo meso i krajičkom oka vide da se ljudi pored njega trzaju kao da ih udara neki nevidljivi malj, a onda padoše natrag uz svoje uze. Pesma na njihovim usnama bese naglo presečena. Ipak, pesma je još tekla iz Tungatinog grla, a on stajao uspravno.

Strelci spustiše puške smejući se i gurkajući jedan drugoga kao da se radi o masnom vicu. U zatvorskim kolibama borbenu pesmu zamenilo je turobno lelekanje. a Tungatin glas se na kraju osušio i on je utonuo u ćutanje.

Okrenu glavu i pogleda onu dvojicu do sebe. Plotun su međusobno podelili i trupla su im bila izrešetana. Već su se muve rojile na ranama.

Tungatina kolena počеше iznenada da klecaju i oseti da mu popušta srčani mišić. Borio se sa svojim telom, mrzeći vlastitu slabost. Polako se dovede pod kontrolu. Kapetan Šona stade ispred njega i reče na engleskom: Dobra šala, a? Gusto, čoveče, gusto!" i isceri se ushićeno. Zatim se okrenu i tlreknu: Donesite vode, brzo!"

Vojnik donese punu porciju čiste vode i kapetan je uze. Tungata je osećao njen miris. Kažu da mali Bušmani mogu nanjušiti vodu na daljini od više milja, ali u to do sada nije iskreno verovao. Voda je divno mirisala kao sveže isečena slatka dinja i njegovo grlo se stegnu u refleksnom grču gutanja. Nije mogao da odvрати pogled od porcije.

Obema rukama kapetan prinese porciju ustima, popi gutljaj i ispra usta grgoćući bučno. Zatim ispljunu i isceri se Tungati podnoseći mu porciju pod nos. Polako i sa predumišljajem nakrenu porciju i prosu vodu pred Tungatine noge. Poprskao ga je do kolena. Svaka kap bese hladna kao komadić leda i svaka ćelija Tungatinog tela žudela je za njom, silinom koja je nalikovala ludilu. Kapetan iscedi i zadnju kap. Gusto, čoveče!", glupo ponovi i okrenu se da zaurla komandu svojim ljudima. U koloni po dva napustiše vežbalište, ostavljajući Tungatu samog sa mrtvacima i movama.

Došli su po njega pred zalazak sunca. Kada su prerezali spona na rukama, instinktivno jeknu od samrtničke navale krvi u natekle ruke i pade na kolena. Noge ne mogahu da ga drže. Nekako su ga "polo nosili do njegove kolibe.

Prostorija bese prazna, izuzev nepokrivene posude za vršenje nužde u ćošku i dve zdelice na sredini poda od pečene gline. U jednoj zdelici bilo je četvrt litra vode, u drugoj parče tvrde proje. Proja bese jako presoljena. Sutradan će teškom žeđi platiti što je jede, ali mora imati snage.

Popi pola vode i ostatak ostavi u stranu za jutro, a onda se opruzi po golom podu. Sa krova od talasastog crnog lima udarala ga je preostala toplina, ali znao je da će do jutra još drhtati od hladnoće. Boleo ga je svaki zglob tela i glava mu se raspadala od delovanja sunca i bleštavila, tako da je pomislio da će se rasprsnuti kao zrela čahura na drvetu baobab.

Napolju u mriku, tamo iza žice, čopori hijena svađali su se oko sotre koja im bese postavljena. Njihovi kruci i zavijanje predstavljahu ludnicu pohlepe, a behu pojačavani rskanjem kostiju među snažnim vilicama.

Uprkos svemu tome Tungatd je zaspao, da bi se probudio na bat koraka i komande koje su se čule u zoru. Brzo je ispio ostatak vode da bi ojačao, a onda je čučnuo na noćnu posudu. Telo ga zamalo nije izdalo prethodnog dana. Neće dozvoliti da mu se to dogodi.

Vrata se naglo otvoriše.

Napolje, ti psino matabelska! Izlazi iz svoje smrdljive jazbine!"

Oterali su ga do zida. Trojica drugih golih Matabela već su se tamo nalazila. Bez ikakve veze primeti da su ponovo okrećili zid. U tome behu vrlo savesni. On stade na pola metra od pređašnje bele površine i očeliči se za dan koji sledi.

Onu trojicu zatvorenika streljaše u podne. Ovaj put Tungata nije mogao da povede pesmu. Pokušao je, ali mu se grlo zatvorilo. Sredinom popodneva njegov vid se naizmenično prelamao u mračne pege i bolnu belu svetlost. Međutim, svaki put kada bi ga noge izdale i kad bi pao napred sa sponama na rukama, bol u lopaticama, budući da su mu ruke bile zavrnutе prema gore, osvestio bi ga. Žeđ bese neizreciva.

Tamne pege u glavi postajale su dublje i trajale su duže, bol nije mogao da ga više u potpunosti vraća svesti. Iz jednog od tamnih predela javio se glas.

Dragi moj drugaru, sve ovo mi se strašno gadi."

Glas Pitera Fungabere rasterao je tamu i Tungati dao novu snagu. Borio se da ustane, podigao je glavu i prisilio vid da se razbistri. Pogledao je u lice Pitera

Fungabere i mržnja dođe da ga naoruža. Negovao je mržnju kao snagu koja udahnjuje život.

Piter Fungabera bese u radnom odelu sa beretkom. U desnoj ruci nosio je palicu. Uz njega se nalazio beli čovek kojeg Tungata nije pre video. Bio je visok, mršav i star. Glava mu bese sveže obrijana, koža uništena ožiljcima, a njegove oči imale su čudnu bledu nijansu plavog, što se Tungati učini odvratno i hladno kao pogled kobre. Promatrao je Tungatu sa kliničkim interesovanjem, lišenim samilosti ili drugog ljudskog osećanja.

Žao mi je što ne vidite druga ministra Zebivea u najboljem izdanju", reče Piter belom čoveku. Izgubio je mnogo na težini, ali ne ovde ..."

Vrhom palice Piter Fungabera podiže teško crno klupko Tungatinih genitalija. Jeste li ikada videli nešto slično?" upita, upotrebljavajući palicu vesto kao štapiće za jelo. Privezan za kolac Tungata nije mogao da se izmakne. To arogantno zlostavljanje i ispipavanje intimnih delova bese krajnje poniženje.

Dovoljno za tri normalna čoveka", proceni Piter s podrugljivim divljenjem, a Tungata ga pogleda bez reci, sevajući očima.

Rus napravi gest nestrpljenja, a Piter klimnu glavom.

U pravu ste. Samo gubimo vreme."

Pogleda na časovnik i okrenu se kapetanu koji je tu sasvim blizu čekao sa odeljenjem.

Dovedite zatvorenika gore u tvrđavu."

Morali su da nose Tungatu.

Štab Pitera Fungabere u karauli na središnjem granitnom brežuljku bio je spartanski namešten. On I Rus seli su na jednu stranu postolja s nogarima koje je služilo kao sto. Na suprotnoj strani, okrenuta prema njima, bila je drvena klupa. Stražari pomogoše Tungati da priđe klupi. On odbaci njihove ruke i sede uspravno, sevajući očima prema onoj dvojici nasuprot. Piter reče nešto kapetanu na šona jeziku i oni donesoše jeftino sivo ćebe i prebaciše ga preko Tungatinih pleća. Posle druge naredbe kapetan donese poslužavnik na kojem se nalazila boca votke, boca viskija, dve čaše, zdelica leda i krčag vode.

Tungata nije gledao vodu. Morao se podvrći krajnjoj samokontroli da bi zadržao oči na licu Pitera Fungabere.

Dakle, sada je mnogo civilizovanije", reče Piter. Drug ministar Zebive ne govori šona jezik, već samo primitivni dijalekt sindebele, tako da ćemo upotrebljavati jezik zajednički svima nama engleski."

Nali votku i viski, a kad led zvecnu u čašama, Tungata se trgnu, ali zadrža fiksirajući pogled na Piteru Fungaberi.

Ovo je kratko upoznavanje", objašnjavao je Piter. Naš gost", pokaza na starog belca, proučava afričku istoriju. Pročitao je i zapamtio sve što je ikada zapisano o ovoj zemlji. Dok si ti, moj dragi Tungata, izdanak loze Kumalo, starih vođa matabelskih razbojnika, koji su stotinu godina terorizali legitimne vlasnike ove zemlje, narod Masona. Prema tome, obojica biste već mogli nešto znati o onome što upravo nameravam reći. Ako je tako, molim da mi oprostite." On srknu viski, a od druge dvojice nijedan se ne pomeri, niti progovori.

Moramo se vratiti za sto pedeset godina unazad", reče Piter, kada mladi zapovednik u plemenu Zulu, čovek koji bese miljenik kralja Caka, nije uspeo da kralju donese ratni plen. Taj čovek se zvao Mzilikazi. sin Mašobana iz roda Kumalo u plemenu Zulu, a on će postati prvi Matabele. Uzgred da kažem, interesantno je zapaziti da je on napravio nešto neviđeno za pleme koje je trebalo da osnuje. Prvo, on je bio vrhovni zapovednik za otimačinu i pljačku, poznati ubica. Zatim je bio i kradljivac. Krao je od vlastitog kralja. Nije doneo kralju njegov deo plena. Mzilikazi je tada bio kukavica, jer kad je Caka poslao po njega da otplati dug, on je pobjegao." Piter se nasmeši Tungati. Ubica, lopov i kukavica to je" bio Mzilikazi, otac Matabela, a taj opis pristaje svakom pripadniku plemena od tada do dana današnjeg. Ubica! Lopov! Kukavica!" Sa zadovoljstvom je ponovio uvrede, a Tungata je gledao njegovo lice očima koje su plamtele.

Tako je taj uzor muških vrlina, vodeći sa sobom otpadnike iz plemena Zulu, pobjegao na sever. Na putu je naišao na slabija plemena i oteo im stada i mlade žene. Bilo je to umfecane, veliko ubijanje. Kažu da je milion bespomoćnih duša stradalo pod asehajama Matabela. Zna se sigurno da je Mzilikazi iza sebe ostavio pustu zemlju, zemlju skalpiranih lobanja i spaljenih sela.

Palio je na tom putu uništenja preko kontinenta, sve dok se nije sudario, dolazeći sa jugozapada, sa krvožednijim neprijateljem, pohleprijim čak i od njega, sa belim ljudima, Burima. Ubijali su Mzilikazijeve osione ubice kao besne pse. Mzilikazi, kukavice, opet je pobjegao. Opet prema severu."

Piter je nežno stavljao kocke leda u čašu, lagano zveckanje nagonilo je Tungatu da zatrepće, ali pogled prema čaši nije spuštao.

Neustrašivi Mzilikazi prešao je reku Limpopo i našao lepu zemlju sa slatkom travom i bistrim vodama. Bila je nastanjena pitomim pastoralnim ljudima, potomcima rase koja bese izgradila velike gradove od kamena, pristojan svet koji je Mzilikazi bezobrazno nazvao 'balegari' i odnosio se prema njima kao prema stoci. Postupao je s njima kao sa stokom, ubijao ih je iz zabave ili ih je obrađivao da budu roblje njegovim lenim ratnicima. Mlade žene Masona, ako su bile za udaju, objahivane su zbog užitka i korišćene su za oplodnju da bi dale još ratnika za njegove ubilačke planove ali sve ovo vama je poznato."

Opšte činjenice da", potvrdi belac. Ali ne tvoja interpretacija tih činjenica. Što pokazuje da je istorija samo propaganda koju pišu pobednici."

Piter se nasmeja. Tako nešto nikada pre nisam čuo. Međutim, to je istina. Sada smo mi Sona poslednji pobednici, što znači da je naše pravo da prekrajamo istoriju."

Nastavi", reče belac. Nalazim da je ovo poučno."

Vrlo dobro. Godine 1868, po tome kako belci mere vreme, Mzilikazi, taj veliki, debeli, razvratni i oboleli ubica umro je. Zabavno je podsetiti se da su njegovi sledbenici držali njegov leš pedeset šest dana na vrelini Matabelelanda, pre nego što su ga zakopali, tako da je u smrti smrdeo isto tako gadno kao u životu. Još jedna privlačna crta Matabela." Pričekao je da se Tungata pobuni, a kad se to nije dogodilo, nastavio je.

Nasledio ga je jedan od sinova, Lobengula, 'onaj što leti kao vetar', debeo, podmukao i krvožedan, kao i njegov slavni otac. Međutim, skoro u isto vreme kad je on preuzeo vodstvo Matabela, zasejane su dve semenke koje će uskoro izrasti u duge puzavice koje će zagušiti i konačno tresnuti o zemlju debelog bika Kumala." Zastao je zbog efekta, kao vrstan pripovedač, a onda podigao jedan prst. Prvo, daleko na jugu otetih poseda, beli ljudi pronašli su na usamljenom brežuljku u velikoj livadi, sićušni sjajni oblutak, a drugo, sa sumornog ostrva daleko na severu, bolesni beli mladić ukrcao se na brod, tražeći čisti suvi vazduh za svoja pluća. Brežuljak su uskoro razneli termity i napravili rupu promera jedne milje i dubine sto dvadeset metara. Belci su je nazvali Kimberlejš, po engleskom sekretaru za spoljne poslove koji je lokalnim plemenima plaćao krađu tog kamena.

Bolesni beli mladić zvao se Sesil Rodes, a dokazao je da je podmukliji, lukaviji i neprincipijelniji od svih kraljeva Matabela. On je te druge bejce, koji su otkrili brežuljak sa sjajnim kamenčićima, jednostavno pojeo. Zlostavljao je, podmićivao, varao i pridobijao dok nije sve postalo njegovo. Postao je najbogatiji čovek na svetu.

Međutim, posedovanje tih sjajnih oblutaka zahtevalo je veliki broj fizičkih radnika, na desetine hiljada ljudi. Kad god treba obaviti neki težak posao, kuda su uprte oči afričkog belca?" Piter se prigušeno nasmeja i ne odgovori na svoje retoričko pitanje.

Sesil Rodes ponudio je slabu hranu, jeftino oružje i nekoliko novčića za tri godine života crnog čoveka. Crnci, neobrazovani i naivni, prihvatili su takve nadnice i svog gospodara učinili višestrukim multimilionerom."

Među crncima koji su došli u Kimberlejš bili su amadode Matabela. Njih je poslao Lobengula jesam li napomenuo da je Lobengula bio lopuža? Njegovo uputstvo svojim mladićima bilo je da ukradu sjajnih kamenčića i donesu ih njemu. Desetine hiljada Matabela kretale su na dugo putovanje na jug. u rudnike dijamanata da bi ih doneli natrag.

Dijamanti koje su uzimali behu najveći i najsjajniji, oni koji su se najjasnije videli u ispiranju i preradi. Koliko dijamanata? Jedan Matabele, kojeg je bela policija uhvatila, bese progutao 348 karata dijamanata, koji su prema tadašnjim merilima vredeli 3000 funti sada, recimo, 300.000. Drugi je prorezao butinu i vlastito meso napunio jednim dijamantom koji je težio 200 karata." Piter slegnu ramenima. Ko može reći kolika bi danas bila njegova vrednost? Možda 200.000 funti."

Stari belac koji je bio rczervisan, pa čak i nezainteresovan tokom prvog dela ovog govora, sada se pomno naginjao napred i okretao glavu da promatra usne Pitera Fungabere.

Bila su to dvojica koje je policija uhvatila, ali hiljade hiljada drugih Matabela, krijumčara dijamanata nikada nisu uhvaćeni Pazite, u prvim danima iskopavanja nije praktično postojala kontrola crnih radnika, dolazili su i odlazili kako im je padalo na pamet. Neki su ostajali nedelju dana, drugi su odrađivah puni trogodišnji ugovor pre odlaska, ali kada su odlazili, sjajni kamenčići išli su s njima u kosi, u potpeticama novih čizama, u ustima, u stomacima, strpani u čmarove ili vagine njihovih žena dijamanti su odlazili u hiljadama hiljada karata.

Naravno, to nije moglo trajati dugo. Rodes je izmislio sistem logora. Radnici su bili zatvoreni u logorima ograđenim bodljikavom žicom, pune tri godine. Pre nego što bi odlazili skidani su goli golcati i smestani u specijalne izdvojene kolibe na deset dana u toku kojih su im brijane glave i stidna mesta, a tela su im u detalje pregledali beli doktori, čmarovi su u tančine ispitivani i svi svezi ožiljci ispipavani i, ako je bilo potrebno, ponovo otvarani hirurškim skalpelom.

Davali su im ogromne doze ricinusovog ulja, a pod nužnike su stavljane lepo ispletene rešetke, tako da se izmet mogao ispirati kao da je reč o plavoj zemlji rudnika. Međutim, Matabele behu vesti lopovi i još su nalazili načina da iznesu kamenje iz logora. Reka dijamanata svedena je na curkanje, ali i tako je dospevalo na sever do Lobengule.

Opet pitate koliko? Možemo samo da nagađamo. Bio je neki Matabele po imenu Bazo, Sekira, koji je napustio Kimberlejški pojas od dijamanata oko struka. Dragi moj Tungata, ti si čuo za Bazu, Gangdangovog sina. On je bio tvoj pradeda. Postao je poznati matabelski induna i pobio je stotine bespomoćnih Masona u toku svojih pohara. Pojas od dijamanata koji je položio pred Lobengulu, tako govori legenda, težio je koliko deset nojevih jaja. Kako jedno nojevo jaje ima zapreminu dva tuceta kokošijih jaja, pa i kad dozvolimo da legenda preteruje, dolazimo do cifre od preko pet miliona funti sterlinga po današnjoj inflatornoj valuti.

Drugi izvor nam kaže da je Lobengula imao pet krčaga ispunjenih dijamantima iz prve vode. To je pet galona dijamanata, dovoljno da se razbije monopol De Barseve centralne organizacije za prodaju dijamanata.

Još jedna legenda priča o ritualnim kombisilama, koje je Lobengula održavao za svoje indune, plemenske savetnike. 'Kombisila' je na sindebele jeziku izraz za smotru ili izlaganje", objasni Piter belom čoveku i onda nastavi. „U intimi velike kolibe kralj bi se skinuo go i njegove žene premazivale bi gustim goveđim lojem njegovo podbulo telo. Zatim bi na loj lepile dijamante, sve dok celo njegovo telo ne bi bilo prekriveno mozaikom dragog kamenja. Bio je živa skulptura prekrivena dijamantima u vrednosti od sto miliona funti.

Dakle, to je odgovor na vaše pitanje, gospodo. Lobengula je verovatno imao više dijamanata nego što ih je ikada igde bilo skupljeno odjednom, izuzev u sefovima De Barseve centralne organizacije za prodaju u Londonu.

Dok se ovo događalo, Rodes, najbogatiji čovek na svetu, sedeći u Kimberleju opsednut idejom o stvaranju carstva, gledao je prema severu i sanjario. Tolika je bila žestina njegove opsednutosti da je počeo govoriti 'moj sever'. Na kraju je uzeo i sever kao i rudnike dijamanata u Kimberleju malopomalo. Slao je emisare pod pratnjom da pregovaraju sa Lobengulom o ustupanju rudnika na njegovim posedima, koji su uključivali i zemlju Masona.

Od bele kraljice u Engleskoj Rodes je dobio odobrenje da formira Kraljevsku kompaniju, a onda je uputio privatnu armiju tvrdih i svirepih ljudi da zauzmu ustupljena mesta. Lobengula nije očekivao ništa slično tome. Očekivao je nekolicinu ljudi koji će kopati nekakve rupice, a ne armiju brutalnih pustolova. Lobengula je najpre protestovao, ali bez ikakve koristi. Belci su ga sve žešće pritiskivali, dok ga nisu naterali u sudbonosnu pogrešnu procenu. Osećajući da je u opasnosti sam njegov život, Lobengula je skupio svoje vođe da pokaže silu. Ovakvu provokaciju Rodes i njegove sluge behu predvideli i razradili. U divljem i svirepom pohodu sručili su se na Lobengulu. Pobili su njegove slavne poglavare i rasterali narod Matabela. Zatim su odjurili u njegovo selo GuBulavajo. Međutim, ta prepredena lopuža i kukavica već bese pobegla prema severu, vodeći sa sobom svoje žene, stada i nešto preostalih poglavara i dijamante.

Slabe snage belaca terale su ga do pola puta, dok nisu uletele u zasedu Matabela i bile iskasapljene do poslednjeg čoveka. Više bi belaca bilo gonilo Lobengulu, ali su nadošle kiše, pretvorile livade u blato, a reke u bujice. Tako je Lobengula pobegao sa svojim blagom. Tumarao je besciljno dalje prema severu, dok ga nije napustila volja za daljnjim kretanjem.

Na divljem i samotnom mestu pozvao je sebi Gandanga, svog polubrata. Poverio mu je brigu o narodu i, budući kukavica do kraja, naredio je vraču da pripremi otrovni napitak i ispio ga do dna.

Gandang je posadio njegovo telo u sedeći položaj u jednoj pećini. Oko njega postavio je sve njegove kretnine: asegaje, hasuru za spavanje i kraljevsku stolicu, puške i noževe i krčage za pivo i njegove dijamante. Lobengulin leš bese umotan u sedećem položaju u zelenu kožu leoparda, a do nogu mu behu postavljeni krčazi sa dijamantima. Zatim je ulaz u pećinu bio pažljivo zamandaljen i maskiran, a Gandang je vratio natrag narod Matabele da bude roblje Rodesa i njegove Kraljevske kompanije.

Pitate kad se to dogodilo? U doba kiša 1894.

Ne tako davno , * pre samo devedeset godina.

Pitate gde? Odgovor je vrlo blizu mesta na kojem sedimo. Verovatno u krugu od dvadeset milja. Lobengula je putovao prema severu direktno iz GuBulavaja i gotovo da je stigao do reke Zambezi pre nego što je pao u očajanje i izvršio samoubistvo.

Pitate da li ijedan živ čovek zna za tačno mesto pećine s blagom? Odgovor je da!"

Piter Fungabera se zaustavi, a onda uzviknu: „O, stvarno mi oprost, dragi moj Tungata, zaboravio sam da ti ponudim osveženje." Zatražio je još jednu čašu i kad ju je dobio, napunio ju je vodom i ledom i lično je doneo Tungati.

Tungata prihvati čašu oberučke i, pažljivo se kontrolišući, ispi je gutljaj po gutljaj.

Gde sam ono stao?" Piter Fungabera se vrati svojoj stolici za stolom.

Pričao si nam o pećini", ne mogaše da odoli beli čovek bledih očiju.

„E, pa naravno. Dakle, izgleda da je Lobengula, pre nego što je umro, zadužio tog svog polubrata da pričuva dijamante. Pretpostavlja se da mu je rekao: 'Doći će dan kada će mom narodu zatrebati ovi dijamanti. Ti i tvoj sin i njegovi sinovi čuvaćete ovo blago do tog dana.'

Tako se tajna prenosila u porodici Kumalo, takozvanoj kraljevskoj porodici Matabela. Kada bi odabrani sin postao punoletan, njegov otac ili deda odvodio bi ga na hodočašće."

Tungata bese toliko ponižen kušanjem nevinosti da je osetio slabost i groznicu, misao mu je plutala, a ledena voda u stomaku kao da ga bese drogirala, tako da se mašta mešala sa stvarnošću, a sećanje na vlastito hodočašće do groba Lobengule bese toliko živo da mu se činilo da ga ponovo preživljava dok je slušao glas Pitera Fungabere.

Bilo je to u toku prve godine studija na Rodezijskom univerzitetu. Otišao je kući da duge ferije provede sa dedom. Gideon Kumalo bio je zamenik direktora u Misionarskoj školi u Kamiju, u blizini grada Bulavaja.

Imam za tebe veliku čast", pozdravio ga je starac smešeći se kroz debele leće naočara. Još je malo video, iako je u sledećih pet godina izgubio i poslednje ostatke vida.

Idemo zajedno na put, Vundla." Bilo je to starčevo ime od milja za Tungatu. Vundla, zec, bistra žustra životinja koju Afrikanci oduvek vole. Po legendi, robovi su ga preneli u Ameriku.

Njih dvojica pošli su autobusom prema severu, presedajući nekoliko puta pored usamljenih prodavnica ili na udaljenim raskršćima, ponekad čekajući i četrdeset osam sati na stanici, kad bi njihova veza bila otkazana. Tada su, sedeći noću pored logorske vatre, pripremali piknik i razgovarali.

Kakve je divne priče znao da ispriča stari deda Gideon. Bajke i legende i plemenske povesti, a Tungatu su fascinirale baš te povesti. Mogao ih je slušati po pedeset puta, a da mu ne dosade: priča o Mzilikazijevom egzodusu iz zemlje Matabela, o umfekani*, ratu s Burima, te o prelasku reke Limpopo. Znao je naizust imena slavnih četa. i ljudi koji su im komandovali, pohode u kojima su učestvovali i velike bitke koje su dobile.

Posebno je od starca saznao istoriju 'Krtica koje riju ispod planine', čete koju je osnovao i kojom je zapovedao njegov pradedo, Bazo, Sekira. Naučio je da peva ratničke pesme i pesme u slavu krtica, sanjao je da bi u jednom savršenom svetu i sam komandovao krticama, noseći povež za glavu od kože krtice i krzna i perja, kao znak regimente.

Tako su ova dvojica, sedobradi sa vidom na izmaku i žutokljunac, putovali pet dana koji su bili ispunjeni prijatnim druženjem, dok ih bučni prašnjavi autobus nije ostavio, na starčevu molbu, u jednoj šumi na džombastom prašnjavom putu. Dobro obeleži ovo mesto, Vundla", upućivao ga je Gideon. Ovde gde se rečni tok obrušava na stenu i onaj brežuljak preko što ima oblik usnulog lava tu je polazište."

Krenuli su kroz šumu prema severu, sledeći niz belega, koje ga je starac naučio da pamti u obliku rimovane pesmice. Tungata otkri da je i sada zna naizust:

Početak je lav koji spi, njegov pogled prati do mesta gde slonovi prelaze ..."

Putovali su još tri dana Gideonovim usporenim korakom pre nego što je starac počeo s mukom da

* Umfekani, veliko ubijanje. Prim. prev.

se vere uz strmi breg, na najtežim mestima pridržavao ga je Tungata, da bi se konačno zaustavili pred grobom Lobengule.

Tungata se prisetio kako je klečao pred grobom, šišajući krv iz posekotine na zapešću koju je sam napravio i ispljuvavajući tu krv na hridi koje blokiraju ulaz i ponavljajući pred dedom užasnu zakletvu tajne i staranja. Naravno, ni starac ni zakletva nisu pominjali dijamante ili blago. Tungata se jednostavno zakleo da će čuvati tajnu do groba, prenoseći je na sina kojeg sam odabere, sve do dana dok Deca Mašobana ne zavape za pomoć i stenje se rasprsne da oslobodi duh Lobengule, koji će pokuljati kao vatra Lobengulina vatra!"

Nakon ove svečanosti starac je legao u senku smokve, koja je rasla pored ulaza i, iscrpljen dugim putovanjem, spavao do noći. Tungata je ostao budan, istražujući grob i okolno područje. Otkrio je neke znakove koji su ga doveli do zaključka koji nije poverio dedi, ni tada ni pri povratku kući. Nije želeo da uznemiri Gideona, odveć ga je voleo i hteo je da ga zaštiti.

Glas Pitera Fungabere prekinuo je njegovo sanjarenje, bolno ga vraćajući u sadašnjost.

„U stvari, mi smo povlašćeni da imamo sa sobom, baš u ovom trenutku, slavnog člana Kumalo klana i sadašnjeg čuvara groba starog razbojnika, poštovanog druga ministra Tungatu Zebivea."

Blede, okrutne oči belca prikovaše ga i Tungata se ukoči na tvrdoj drvenoj klupi. Oproba glas i otkri da mu je i onako mala količina vode koju je popio, olakšala grlo. Njegov glas bio je dubok i odmeren, samo na rubovima malo hrapav. Zavaravaš se, Fungabera." Ime je izgovorio uvredljivo, ali Piter se stalno smešio. Ne znam ništa o toj besmislici koju si smislio, a i kad bih znao . . ." Tungata nije morao da završi rečenicu.

Moje strpljenje biće neiscrpno", obeća mu Piter. Dijamanti leže tamo devedeset godina. Još nekoliko nedelja neće ih upropastiti. Doveo sam doktora da se pozabavi tvojim tretmanom. Saznaćemo koliko možeš da izdržiš pre nego što te konačno napusti tvoja matabelska hrabrost. S druge strane, imaš rešenje da se u svako doba oslobodiš te neprijatnosti. Možeš odlučiti da nas odvedeš do mesta gde je pokopan Lobengula i čim to uradiš, uređiću da te avionom prevezu iz ove zemlje na mesto koje sam odabereš ..."

Piter je zastao pre nego što je dodao poslednju rečenicu, kao poslasticu ovom prcdlogu. „S tpbom će poći ona mlada žena koja te tako galantno branila u sudnici, Sara Njoni "

Ovaj put iza prezirne maske Tungatinog lica pojavio se blesak emocija.

Pa da", reče Piter. Nju smo zbrinuli na sigurno."

Tvoje laži ne treba ničim poricati. Ako si je dobio mora da si je već iskoristio."

Tungata prisili sebe da poveruje da je Sara poslušala. Ona je videla i razumela znak rukom, koji joj je uputio preko sudnice kad su ga odvodili. Nađi sklonište. Sakrij se.

U opasnosti si!" naredio joj je, a ona je potvrdila da ga, razume i složila se s tim.

Ona je na sigurnom, mora verovati u to, jedino u to mora da veruje.

Videćemo", obeća Piter Fungabera.

To nije važno." Tungata je morao pokušati da je zaštiti, sad kada je jasno da Šona love Saru. Ona je samo žena radite s njom šta hoćete. Meni će to malo značiti."

Fungabera podiže glas. Kapetane!" Komandir straže došao je odmah. Odvedi zatvorenika natrag.

O njegovom tretmanu odlučivaće doktor i on će sve nadzirati. Je li jasno?"

Kad su ostali sami, pukovnik Buharin tiho reče: Neće s njim biti lako. Posедуje fizičku snagu i još nešto mimo toga. Neki ljudi jednostavno neće da se poviju, čak ni pod najekstremnijim iznuđivanjem."

Malo će možda potrajati, ali na kraju . . ."

Nisam baš siguran", uzdahnu Buharin zlovoljno. Da li, stvarno, imate tu ženu o kojoj ste govorili, tu Saru Njoni?"

Piter je oklevao. Još ne. Nestala je, ali i to je samo pitanje vremena. Ne može se večno skrivati."

Pitanje vremena", ponovi pukovnik Buharin. Da, za sve postoji vreme, ali tvoje vremc ističe. Ovo se mora obaviti brzo ili nikako."

Radi se samo o danima, ne o nedeljama", obeća Piter, ali glas mu se nekako bese utanjio i pukovnik Buharin, savišeni lovac na ljude, oseti svoju prednost.

Ovaj Zebive je težak čovek, nisam siguran da će biti pogodan za naš tretman. Ne dopada mi se to sa dragim kamenom. Previše podseća na priču za malu decu. I ne dopada mi se činjenica da ste dozvolili toj ženi da vam umakne. Sav ovaj posao počinje da obeshrabruje."

Neopravdano ste pesimista sve se odvija kako treba. Treba mi samo malo vremena da to dokažem."

Već znaš da ne mogu dugo ostati ovde, moram da se vratim u Moskvu. I šta da im tamo kažem da pronalaziš blago?" Buharin podiže obe ruke. Poverovaće da postajem senilan."

Mesec dana", reče Piter Fungabera. Treba mi još mesec."

Danas je deseti. Do zadnjeg u mesecu moraš nam izručiti i novac i čoveka."

To je odveć kratko", pobuni se Piter.

Prvog dana sledećeg meseca ja ću se vratiti. Ako ih toga dana ne budeš mogao izručiti, preporučiću pretpostavljenima da se ceo ovaj projekat odbaci."

Otrovnica bese duga gotovo sto osamdeset santimetara i izgledala je kao skotna krmača. Sklupčala se u ćošku mrežastog kaveza, a boja njenih šara presijavala se iz nežnopurpurnog u zlatnu, iz riđe u crvenu, u sve jesenje boje koje su se prelivale u savršene dijamante, obrubljene bojom crnine.

Međutim, ni boje ni šare nisu bile toliko spektakularne da bi odvratile pažnju od gnusobne glave tog stvora. Glava je bila veličine otrovne tik p, ali je imala oblik lopatice asova, spuštala se i šiljila u rilo sa svojim nosnim prorezima. Oči otrovnice bile su sjajne kao zrnca crnog uglja, a jezik joj je bio račvast i lak kao pero dok je palacao između kezećih usana.

Za ovo se ne mogu smatrati krivim", reče Piter Fungabera. Dobri doktor odgovoran je za ovu malu zabavu." Nasmešio se Tungati. Prošlo je mnogo dana otkad smo poslednji put razgovarali i, govoreći otvoreno, vreme ti je isteklo. Kao i moje. Danas moram imati tvoj pristanak ili, inače više nije važno. Posle današnjeg dana bićeš stavljen na raspolaganje za potrošnju, družu Zebive."

Tungata bese zavezan za čvrstu stolicu od crvene rodezijske tikovine. Mrežasti kavez nalazio se na stolu ispred njega.

Nekad si bio u Odeljenju za divljač", nastavi Piter Fuugabera. Dakle, ovog reptila ćeš prepoznati kao bitis gabonica, gabonsku otrovnicu. Spada među najotrovnije afričke zmije, više otrova ima jedino mamba. Međutim, njen ujed bolniji je od ujeda mambe ili kobre. Kažu da od tog ujeda ljudi najpre polude, pa onda umru." Dodirnu kavez vrhom palice, a otrovnica jurnu prema njemu. Klupko izbacilo monstruožnu glavu iznad kaveza u munjevitom pokretu, polovina njenog debelog tela vinula se u vazduh od siline: vilice se razjapiše da bi se videlo žuto obrubljeno

grlo, a dugi povijeni očnjaci blesnuše poput belog poliranog porculana i ona tresnu o žičanu mrežu takvom žestinom da se zatrese sto. Čak i Piter Fungabera poskoči instinktivno unatrag, a onda se isceri kao da se pravda.

Ne podnosim zmije", objasni. Podiđu me žmarci. Kako ti s tim stojiš, družo ministre?"

Što god da planiraš, to je obmana", odgovori Tungata. Njegov glas bio je sada slabiji. Od njihovog poslednjeg susreta mnogo je dana proveo na suncu pred zidom. Njegovo telo kao da je ušlo u se i postalo premaleno u odnosu na glavu. Koža mu je postala pepeljasto siva i izgledala je prljava i suva. Nećeš dozvoliti Ja me to čudo ujede. Pretpostavljam da si odstranio kesice s otrovom."

Doktore!" Piter Fungabera se okrenu vojnom doktoru koji je sedeo sa druge strane stola On se odmah podiže i napusti sobu.

Imali smo mnogo sreće da pronađemo baš ovog gabonca", nastavi Piter Fungabera u razgovornom tonu." Oni su, kao što znaš. prilično retki.

Doktor se vrati. Sada je nosio debele rukavice do lakta, držeći pacova s prugama, veličine mačeta. Pacov je prodorno cijukao i otimao se iz njegovih ruku. Vrlo oprezno doktor otvori vratanica na vrhu kaveza, ubaci pacova i brzo zalupi vratašca koja su funkcionisala na oprugama. Krznata životinjica skakutala je po kavezu proveravajući nosićem i brčićima zidove od mreže dok nije ugledala otrovnicu u ćošku. Poskoči visoko i pade na ukočene noge, a onda se povuče u suprotni ćošak i šćućuri se tamo, zureći preko kaveza."

Otrovnica poče da se odmotava, njene šare svetlucale su vanzemaljskom lepotom dok je polako klizila po peščanom podu prema pacovu u ćošku. Neprirodni mir ovladao je malom životinjom. Njen nos nije više podrhtavao, ni vrdao. Spustila se na trbuh, nakostrešila krzno i gledala hipnotički opčinjena kako odvratna smrt neumitno klizi prema njoj.

Na pola metra od pacova otrovnica se zaustavi, njen vrat se izvi u zategnuto 'S' i onda, tako brzo da oko nije moglo da zabeleži, udari.

Pacov je bio odbačen natrag u mrežu, a otrovnica se odmah povukla, zamotavajući se. Na riđem krznu pacova videle su se sitne kapljice krvi i njegovo telo brzo poče da pulsira. Udovi su se grčili i poskakivali bez koordinacije, a onda iznenada pacov vrisnu prodornim vrisikom nepodnošljive agonije i izvrnu se na leđa u zadnjem samrtnom hropcu.

Doktor izvadi les iz kaveza drvenim kleštima i iznese ga iz prostorije.

Naravno", reče Piter Fungabera, tvoje telo ima višestruko veću masu od tog glodara. S tobom će trajati mnogo duže."

Doktor se bese vratio, a s njim komandir straže i dva vojnika.

Kako rekoh, doktor je smislio ovaj mehanizam. Mislim da je napravio odličan posao, s obzirom na ograničen izbor i nedostatak vremena."

Podigoše Tungatinu stolicu i posadiše ga bliže kavezu. Jedan vojnik donese manji mrcžasti kavez. Bio je napravljen u obliku velikog šlema sa ogradom i odgovarao je Tungatinoj glavi, zatvarajući se pripijeno oko njegovog vrata. Na prednjoj strani šlema bila je isturena mrežasta cev koja je ličila zadebljanoj i skraćenoj surli nekog deformisanog slona.

Dvojica vojnika stadoše iza Tungatine stolice i poguraše ga napred, dok se otvorena cev nije poravnala sa vratima kaveza otrovnice. Doktor Šona vesto je odrezao cev, tako da se sada Tungatin šlem spojio sa velikim kavezom.

Kada se vrata kaveza podignu, ti i gabonac delićete isti životni prostor." Tungata je zurio niz mrežastu cev do vrata na njenom kraju. Ali to možemo prekinuti u bilo kojem momentu kad ti izgovoriš reč."

Otac ti je bio hijena koja jede govna", reče Tungata tiho.

Nateraćemo otrovnicu da napusti kavez i pridruži se tebi u tvome, primenjujući toplinu sa druge strane. Zaista ti savetujem da budeš razuman, družo. Povedi nas do groba starog Lobengule."

Kraljev grob je svetinja," odbrusi Tungata. Bio je slabiji nego što je mislio. Izletelo mu je. Sve do sada tvrdoglavo je negirao postojanje tog groba.

Dobro", reče Piter zadovoljno. Sada smo se barem složili da grob postoji. Samo pristani da nas tamo odvedeš i ovo će sve biti završeno. Siguran let u drugu zemlju za tebe i za ženu."

Pljujem ja na tebe, Fungabera, i pljujem na bolesnu kurvu koja ti je bila majka."

Otvorite kavez", naredi Fungabera.

Vrata začegrtale u svojim utorima i Tungata počeo da zuri niz cev kao da se radi o cevi puške. Otrovnica bese sklupčana na drugoj strani kaveza, uzvrćajući mu pogled onim sjajnim crnim očima.

Još ima vremena, družo."

Tungata nije hteo ponovo da govori. Ukočio se i fiksirao otrovnicu pogledom, pokušavajući da njom ovlada.

Nastavi", reče Piter i jedan od vojnika postavi na sto malu ugljenu grejalicu. Čak i sa mesta gde je sedeo, Tungata je osećao toplinu iz nje. Vojnik je polako primicao užarenu peć drugom kraju kaveza, a otrovnica eksplozivno zašišta i odmota telo. Da bi izbegla toplinu, poče da šulja prema otvoru mrežaste cevi.

Brzo, družo", požurivao ga je Piter. Reci da ćeš to uraditi. Preostale su još samo sekunde. Još mogu zatvoriti vrata."

Tungata oseti da ga peče znoj koji je izbijao na čelu i klizio niz njegova gola leđa. Hteo je da Piteru Fungaberi vikne kletvu, da ga preporuči ovako groznoj sudbini, ali njegov puls udarao mu je u uši, zaglušujući ga.

Na ustima cevi otrovnica je oklevala, nespremna da uđe.

Još ima vremena", prošapta Piter. Ne zaslužuješ tako odvratnu smrt govori! Kaži da ćeš poslušati!"

Tungata ne bese ranije shvatio koliko je guja golema. Njene oči sada su bile samo pola metra od njegovih i šišta je poput probušene gume kamiona, ogromno izdisanje vazduha brujalo mu je u bubnjićima. Vojnik pritisnu ugljenu grejalicu snažno uz žicu i otrovnica zagnjuri glavu u otvor cevi i ljuske njenog trbuha suvo su zvučale stržući o žicu.

Još nije prekasno." Piter Fungabera otkopča futrolu i izvuče pištolj. Prisloni cev uz žicu na nekoliko santimetara od glave otrovnice. Kaži samo reč i razneću joj glavu."

Proklet bio u svom smrdljivom šona paklu", prošapta Tungata. Sad je već osećao miris otrovnice, ne jaki vonj, već blagi slatki miris preleven truljenjem. Smuču mu se od njega. Oseti da mu se povraća i to mu oprlji zadnji deo grla. Proguta sadržaj i poče da se otima iz spona koje su ga držale. Od njegovih napora kavez se tresao, ali dvojica vojnika držali su ga za ramena, a velika guja uznemirena tim naporima, ponovo zašišta i ispravi vrat u slovo 'S' da napadne.

Tungata prestade da se otima i prisili se da bude miran. Osećao je da mu znoj lije niz telo, hladno ga golicajući na bokovima i slivajući se u lokvicu na sedištu stolice. Guja je postepeno obarala vrat i milela prema njegovom licu. Petnaest santimetara od njegovih očiju, a Tungata sedi mirno kao statua u vlastitom znoju, gnušanju i užasu. Sada je bila toliko blizu da je nije mogao fiksirati. Samo je magla

ispunila njegov pogled a onda guja izbaci jezik i celo mu lice ispipa paperjastim udarima crnog račvastog jezika.

Svaki nerv Tungatinog tela bio je zategnut do tačke pucanja, a iscrpljeno telo imalo je preveliku dozu adrenalina, tako da je osećao da se guši. Morao se svom preostalom snagom hvatati za svest ili će kliznuti preko ruba u crnu prazninu zaborava.

Otrovnica je polako napredovala. Osećao je hladan klizavi dodir preko obraza, ispod uha, po zadnjem delu vrata, a onda u zadnjem orgazmu straha shvati da se golemi reptil omotava oko njegove glave, prekrivajući mu usta i nos. Nije se usuđivao ni da vrisne ni da mrdne, a sekunde su trajale večnost.

Gabonac te voli." Glas Pitera Fungabere bese ojačao od uzbuđenja i iščekivanja. Useljava se kod tebe."

Tungata je kolutao očima, a Piter mu se nalazio na rubu vidokruga, zamućen mrežom kaveza.

To ne možemo dozvoliti", naslađivao se Piter, a Tungata primeti da se njegova ruka pruža prema ugljenoj pećici. Prvi put vide da je tanka šipka, nalik žaraču, bila zarivena u žeravicu. Kad ju je Piter izvukao, njen vrh bio je užaren.

Ovo je tvoja apsolutno poslednja šansa da pristaneš", reče mu. Kad ovim dodirnem guju, ona će poludeti."

Čekao je odgovor. Naravno, ne možeš da govoriš. Ako pristaješ, samo brzo zatrepći očima."

Tungata ga je fiksirao kroz mrežu, pokušavajući da mu prenese beskonačnost mržnje koju je osećao.

„E, pa dobro, pokušali smo", reče Piter Fungabera. Sada možeš da kriviš samo sebe."

Provuče vršak užarenog žarača kroz mrežu i njime dotače otrovnicu. Čulo se jako šištanje sažeženog mesa i blago huktanje smrdljivog dima i otrovnica se naprosto razbesni.

Tungata je osećao da se namotaji slažu oko njegove glave, pumpajući je i naduvavajući je, a onda veliko telo poče da udara i mlati, ispunjavajući ograničeni prostor kaveza pomahnitalim nekoordiniranim trzajima. Kavez je tutnjao, škripao i klatarao se, a Tungata je izgubio kontrolu i čuo je sebe da vrišti, pošto ga je strah potpuno ophrvao.

Zatim njegov vidokrug ispuni gujina glava. Razjapila je vilice i njeno svetložuto ždrelo zinulo je na njega kad se ustremila ka njegovom licu. Silina udarca ošamutila ga je. Pogodila ga je tako snažno u obraz ispod oka da su mu zubi zacvokotali i da je zagrizao vlastiti jezik. Krv mu je ispunila usta i oseti kako se dugi zakrivljeni zubi zarivaju u njegovo meso poput udica, tegleći i cimajući dok su uštrcavali mlazeve otrova u njegovo meso a onda, poput milosti, mrak se sklopi i Tungata se skljoka u nesvest u uzama koje su ga držale.

Ubio si ga, prokleti idiote!" vikao je Piter Fungabera, prodornim glasom, drskim od panike.

Ne, ne." Doktor je brzo radio. Uz pomoć vojnika skinuo je mrežasti šlem sa Tungatine glave. Jedan od vojnika odbaci osakaćenu guju do zida, a onda joj kundakom puške zdrobi glavu. Ne: Samo mu je istisnut vazduh, to je sve. Iscrpio ga je zid!"

Podigoše Tungatu i odnesoše ga na poljski krevet, koji se nalazio uz suprotni zid. Položiše ga preterano pažljivo, a doktor je brzo proverio puls.

„U redu je." Iz staklene ampule napuni injekciju i ubode je u Tungatinu mišicu, klizavu od znoja. Dao sam mu nadražujuće sredstvo aha, evo ga!" Doktorovo olakšanje bese očito. Evo ga! Već dolazi sebi."

Doktor je brisao duboke ubode na Tungatinom obrazu iz kojih je curila vodenasta limfa.

Kod ovih ujeda uvek postoji opasnost od infekcije", objasni doktor zabrinuto. Daću mu antibiotik."

Tungata jeknu i promrmlja, a onda poče malaksalo da se bori. Vojnici su ga obuzdavali dok nije sasvim došao svesti, a onda su mu pomogli da sedne. Njegove oči s mukom se ustremiše na Pitera Fungaberu, a njegova smušenost bila je očita. Dobro došao natrag u zemlju živih, družo." Piterov glas ponovo je bio miran i sa bogatim modulacijama. Sada si jedan od malog broja povlašćenih koji su videli onaj svet."

Doktor se još nad njim topio, ali Tungatin pogled nije nikako silazio sa lica Pitera Fungabere.

Ti ne shvataš", reče Piter, i niko ne može da te zbog toga krivi. Vidiš, doktor je stvarno odstranio otrovne kesice tog stvora, kao što si ti i pretpostavljao."

U nemogućnosti da govori, Tungata je odrečno vrteo glavom.

Pacov!" mesto njega govorio je Piter. Da, da, naravno, pacov. To je bilo prilično mudro. Dok je bio odsutan iz ove prostorije doktor mu je dao malu injekciju. Ranije je na drugim glodarima proverio dozu, da bi dobio naknadno tempirano delovanje. Bio si u pravu, dragi moj Tungata, nismo mi još spremni da te tek tako pustimo. Možda sledeći put ili posle toga nikada sa sigurnošću nećeš znati. Tu je još, sasvim prirodno, mogućnost krivog proračuna. Moglo je, na primer, ostati malo otrova u zubima zmijurine ..." Piter slegnu ramenima. Sve je to vrlo delikatno ovaj put, sledeći ko zna? Koliko li možeš da izdržiš, družo moj, pre nego što ti se rasprsne um?"

Mogu da izdržim koliko i ti", promuklo prošapta Tungata. Dajem ti časnu reč." Nemoj, nemoj da žuriš sa obećanjima", ukori ga blago Piter. Sledeći mali izum uključuje moju štenad čuo si Fungaberine štence, slušao si ih svake noći. Nisam siguran da ih mi možemo kontrolisati, biće zanimljivo mogao bi izgubiti ruku ili stopalo potreban je samo jedan zahvat onih vilica", Piter se igrao palicom, vrteći je između prstiju. Na tebi je da biraš, a potrebna je samo jedna tvoja reč da sve to okonča." Piter podiže ruku. Ne, molim te, nemoj se opterećivati. Ne moraš sada odgovarati. Daćemo ti još nekoliko dana pred zidom da se oporaviš od ovog iskušenja, a onda . . ."

Tungata bese izgubio pojam o vremenu. Nije se mogao setiti koliko je dana proveo pred zidom, koliko je noći ležao i slušao hijene.

Teško je uspevao da razmišlja unapred, osim do sledeće porcije vode. Doktor je precizno proračunao količinu koja ga može održati u životu. Žeđ bese tortura koja nikada nije prestajala, čak ni kad je spavao, jer su njegove more bile ispunjene slikama vode jezerima i potocima koje ne može doseći, kišom koja pada oko njega i ne dodiruje ga i pobesnelom, nepodnošljivom žeđi.

Sada se žeđi priključila Fungaberina pretnja da će ga izručiti čoporu hijena i ona ga je sve više pekla u mašti i svakim danom postajala sve jača. Voda i hijene počеше ga terati van granica pameti. Znao je da ne može izdržati dugo i smušeno se čudio kako je i toliko izdržao. Morao je sebe neprestano podsećati da ga u životu drži samo Lobengulin grob. Dok god čuva tajnu, ne mogu da ga ubiju. Ni za trenutak se nije zanosio nadom da bi Piter Fungabera mogao održati obećanje da ga pošalje na sigurno mesto kad ih odvede do groba.

Mora ostati u životu, to je njegova dužnost. Dok živi, još postoji nada, ma kako slabašna, da ga pusti. Znao je da će njegovom smrću njegov narod dublje potonuti u zmijske koture tiranina. On je njihova nada u spas. Njegova je dužnost da živi; uprkos tome što bi smrt sada bila blagoslov i olakšanje, on ne sme da umre. Mora da živi dalje.

Čekao je u ledenoj tami praskozorja, telo mu bese odveć ukočeno i slabo da bi se digao. Tog dana moraće ga odneti do zida ili bilo kuda gde su planirali. Mrzeo je i pomisao na to da ga nose. Mrzeo je da pred njima pokaže takvu slabost. Čuo je da logor počinje da se komeša. Marširanje stražara, komande koje se urlaju nepotrebnom žestinom, šamare i vrištanje zatvorenika u susednoj ćeliji, dok ga odvlače pred zid na gubilište.

Brzo će doći i po njega. Pružio je ruku prema porciji s vodom i razočaranje ga pogodi kao zamah ledenog vetra, jer se setio da se prethodne večeri nije mogao kontrolisati. Porcija bese prazna. Čučnuo je i lizao porciju poput psa, nadajući se da je ostala neka kapljica dragocene tečnosti. Porcija bese suva.

Zasun kliznu i vrata se naglo otvoriše. Već se bese razdanilo. Jedan stražar uđe i postavi tamni predmet na prag, a onda se tiho povuče. Vrata se ponovo zatvoriše i Tungata ostade sam.

Ovo se nikada pre nije dogodilo. Tungata se čudio i nije shvatao. Čučao je u tarm i čekao da se još nešto dogodi, ali ničega nije bilo. Čuo je kako odvede druge zatvorenike, a onda oko njegove ćelije nastade mir.

Svetlost je bivala jača i on pažljivo osmotri predmet koji je stražar ostavio. Bese to plastična kofa i njen sadržaj zasvetluca na slaboj svetlosti.

Voda. Ceo galon vode. Dopuza do nje i počne da je ispituje, ne počinjući još da se nada. Jednom pre toga benu ga prevarili. Tada je progutao jedan gutljaj pre nego što je shvatio da je voda pomešana sa mnogo soli i gorke stipse. Žeđ koja bese usledila, dovodila ga je do delirijuma i tresao se kao od malarične groznice.

Vrlo oprezno je umočio prst u tekućinu u kofi i okusio jednu kap. Bila je to čista slatka voda. U grlu malo zacvile, zgrabi porciju i napuni je do vrha dragocenom tečnošću. Zabaci glavu i sali vodu niz grlo. Pio je u užasnom uzbuđenju da će se vrata u svakom trenu naglo otvoriti i da će stražar nogom prevrnuti kofu. Pio je dok se njegov prazan stomak nije naduo i dok ga nisu počeli probadati grčevi.

Zatim se nekoliko minuta odmarao, osećajući da tekućina ulazi u isušena tkiva,

osećajući da se pune snagom, a onda je ponovo pio, pa se odmarao, pa opet pio. Nakon tri sata obilno*je mokrio u noćnu posudu posle toliko vremena.

Kada su u podne konačno došli po njega, mogao je da ustane bez pomoći i da ih psuje tečno i sočno.

Odveli su ga zidu gubilišta i gotovo mu bese drago. Sa stomakom koji se bućkao od vode znao je da im se može zauvek odupirati. Lomača ga nije više uopšte plašila. Stajao je tamo i dugo i često. Dočekao ju je kao deo svakodnevnog koje u potpunosti razume. Došao je do tačke u kojoj se bojavao samo nepoznatog. Negde na pola vežbališta shvatio je da se nešto razlikuje. Ispred zida behu sagradili nešto novo. Uredno natkriveno sklonište od sunca. Pod njim behu postavljene dve stolice i sto za ručak.

Za stolom je sedela strašno poznata figura Pitera Fungabere. Tungata ga danima ne bese video i njegova nova hrabrost naglo splasnu, slabost ga obuže. Oseti da mu klecaju kolena i posrnu. Sta su to za danas planirali? Kad bi znao, mogao bi se pripremiti. Neizvesnost je bila zaista nepodnošljivo mučenje.

Piter Fungabera je ručao i nije ni pogledao kad su proveli Tungatu. Jeo je prstima na afrički način, uzimajući kačamak i formirajući ga u zalogaje u obliku loptica, zatim praveći unutra rupicu i puneći je sosom od kivanog povrća i slane ribe 'kapenta' iz jezera Kariba. Miris hrane ispuni slinom Tungatina usta, ali on klecavo produži prema lomači.

Ima još samo jedna žrtva, primeti Tunagata sužavajući oči zbog bleštavila. Taj već bese privezan za lomaču. Zatim je, s laganim šokom iznenađenja, primetio da se radi o ženi.

Bila je gola i mlada. Njena koža imala je na suncu mekan kadifast sjaj nalik sjajnom ćilibaru. Telo joj je bilo lepo formirano, dojke simetrične i čvrste, a krugovi na vrhu njih imali su boju zrelih dudinja, bradavice behu okrenute prema gore. Onako svezana nije mogla da se pokrije. Tungata oseti njen sram zbog golog spolovila, koje se tamno i runjavo gneznilo na spojištu bedara kao sićušna životinja sa svojim odvojenim životom. Odvrti pogled prema njenom* licu i postade očajan.

Sve je svršeno. Stražari mu oslobodiše ruke i on se zatetura prema mladoj ženi na lomači. Iako su joj oči bile mračne od užasa i srama, prve njene reci odnosile su se

na njega. Nežno je prošaptala na sindebele jeziku: Gospodaru moj, šta su ti uradili?"

Sara." Poželeo je da je dohvati i dodirne njeno drago i lepo lice, ali to ne bi nikada učinio pod razvratnim pogledima njegovih stražara.

Kako su te našli?" Oseti da je veoma star i trošan. Sve je svršeno.

Uradila sam kako si zapovedio", reče mu, blago se izvinjavajući. Otišla sam u brda, ali onda sam dobila poruku jedno od moje školske dece umire dizenterija, a doktora nema. Nisam se mogla oglušiti o poziv."

Naravno, bila je to laž", reče on normalnim tonom.

Bila je laž", priznade ona. Vojnici Sone su me čekali. Oprosti mi, gospodaru."

To više nije važno", odgovori joj.

Nemoj zbog mene, gospodaru", molila je. Ne radi ništa zbog mene. Ja sam kćer Mašobana. Mogu da izdržim sve na što su spremne te životinje Šone."

On tužno zavrte glavom i konačno pruži ruku i dodirnu joj usne vršcima prstiju.

Ruka mu je drhtala kao ruka pijanice. Ljubila mu je prste. On spusti ruku i s mukom krenu prema natkrivenom skrovištu. Vojnici se nisu trudili da ga spreče.

Dok se približavao, Piter Fungabera ga pogleda i pokaza rukom prema platnenoj stolici. Tungata sede i sroza se.

Prvo", reče Tungata, ta žena mora biti odvezana i obučena".

Piter izda naređenje. Oni je pokriše i povedoše u jednu od baraka.

Gospodaru", otimala se iz njihovog zahvata, a njeno lice bilo je puno sažaljenja.

Ne srne biti maltretirana na bilo koji način."

Nije bila ni do sada", reče Piter. Neće ni biti, ukoliko nas ti ne nateraš."

Zdelu sa kačamakom gurnu prema Tungati. Ovaj je odbi.

Morate je izvesti iz zemlje i predati predstavniku Međunarodnog crvenog krsta u Frensistaunu."

Mali avion čeka na aerodromu u Tutiju. Jedi, družo, moramo te imati jakog i zdravog."

Kad bude na sigurnom, razgovaraće sa mnom preko radija ili telefona i reći će mi šifru, o kojoj ću se s njom dogovoriti pre nego što ode odavde."

Dogovoreno." Nali topli slatki čaj Tungati.

Bićemo nasamo da se dogovorimo za šifru."

Možeš, naravno, porazgovarati s njom", potvrdi Piter. Ali nasred vežbališta. Nijedan od mojih ljudi neće biti bliže od sto koraka, ali će mitraljez celo vreme biti uperen prema vama. Dozvoliću ti tačno pet minuta da budeš s tom ženom." Izneverila sam te", reče Sara, a Tungata je bio zaboravio kako je lepa. Čelo njegovo biće bolelo ga je od čežnje za njom.

Ne", reče joj on, bilo je neminovno. Krivica nije tvoja. Ti si zbog dužnosti, a ne zbog sebe, napustila skrovište."

Gospodaru, šta mogu sada da uradim?"

Slušaj", reče on i počeo da govori tiho i brzo. Neki od mojih poverljivih ljudi izbegli su kaznenu ekspediciju Treće brigade moraš ih pronaći. Verujem da su u Bocuani." On joj reče imena, a ona ih tačno ponovi. Reci im . . ." Ona je zapamtila sve što joj je rekao i savršeno pred njim ponovila.

Krajičkom oka Tungata primeti da stražari kreću sa ruba vežbališta prema sredini gde je stajalo njih dvoje. Njihovih pet minuta bese isteklo.

Kad budeš na sigurnom, dozvoliće nam da razgovaramo radiovezom. Da bi mi dala do znanja da je sve u redu, ponovićeš mi: 'Tvoja lepa ptica uzletela je visoko i brzo'. Ponovi to."

„O, gospodaru moj", gušila se.

Ponovi."

Ona poslušala i onda mu se baci u naručje. Priviše se jedno uz drugo.

Hoću li te ikada više videti?"

Ne", odgovori on. Moraš me zaboraviti."

Nikada!" zarida ona. Ni ako doživim da budem starica nikada, gospodaru moj."

Stražari ih razdvojiše. Landrover" uđe na vežbalište. Saru uguraše u njega.

Poslednje što je od nje video bese liee u retrovizoru okrenuto prema njemu njeno lepo drago lice.

Trećeg dana dođoše po Tungatu u ćeliju i odvedoše ga do komandnog mesta Pitera Fungabere na središnjem brežuljku.

Žena je spremna da razgovara s tobom. Razgovaraćete samo na engleskom. Vaš razgovor biće sniman." Piter pokaza na tranzistorski uređaj s trakom za snimanje pored radioaparata. Ako pokušate ubaciti bilo kakvu poruku na sindebele jeziku, ona će kasnije biti prevedena."

Šifra o kojoj smo se dogovorili je na sindebele", reče mu Tungata. Ona će je morati ponoviti."

Vrlo dobro. To se prihvata, ali ništa drugo." Pogleda Tungatu ispitivački. Srećan sam što vidim da opet izgledaš tako lepo, družo. Malo dobre hrane i odmor učinili su čudo."

Tungata je nosio izbledele pantalone, ali su bile sveže oprane i popeglane. Još je bio usukan i iskopneo, ali koža mu bese izgubila prašnjavi izgled, a oči su mu bile bistre i jasne. Nateklina od ujeda otrovnice na obrazu smanjila se, a krasta koja ju je pokrivala izgledala je suva i zdrava.

Piter Fungabera klimnu glavom kapetanu i on doda Tungati radiomikrofon i na uređaju za snimanje pritisnu dugme.

Ovde Tungata Zebive."

Gospodaru, ovde Sara." Njen glas bese škripav i iskrivljen, ali on ga je svakako prepoznao. Bolna čežnja ispuni mu grudi.

Jesi li na sigurnom?"

Ja sam u Frensistaunu. O meni brine Crveni krst."

Imaš li poruku?"

Ona odgovori na sindebele jeziku. Tvoja lepa ptica uzletela je visoko i brzo." Zatim doda: Srela sam ovde ostale. Ne očajavaj."

To je dobro želim da . . ."

Piter Fungabera priđe i uze mikrofon iz Tungatine ruke. Izvini, družo, ali ja plaćam poziv." Prinese mikrofon ustima i pritisnu predajno dugme. Razgovor je završen", reče i prekinu vezu.

Nonšalantno baci mikrofon kapetanu. Neka traku prevede neko od poverenika Matabela i odmah mi je donesi." Zatim se okrenu Tungati.

Istekao je tvoj mali odmor, družo. Sada nas čeka posao. Krećemo li?"

Tungata se pitao koliko će dugo moći razvlačiti traženje Lobengulinog groba. Jer svaki sat koji dobije imaće važnost još jedan sat života, još jedan sat nade.

Ima skoro dvadeset godina kako me deda vodio da posetim to mesto. Moje pamćenje nije sasvim bistro ..."

Tvoje pamćenje je sjajno kao ovo sunce gore", reče mu Piter. Poznat si ti po sposobnosti da pamtiš mesta, lica i imena, družo, zaboravljaš da se ja sećam kako

u Skupštini govoriš bez beležaka. Osim toga, imaćeš helikopter koji će te preneti direktno do tog mesta."

To neće moći. Kad sam išao prvi put, išao sam pešice. Ne bih belege prepoznao iz vazduha."

Krenuli su tako landroverom" prašnjavim putevima kojima su se Tungata i stari Gideon vozili autobusom pre mnogo godina, a Tungata stvarno nije mogao da pronađe polaznu tačku stene koje se strmo spuštaju u rečni tok i brežuljak u obliku slonovske glave. Tri dana su proveli tražeći, a Piter Fungabera postajao je sve razdražljiviji i sumnjičaviji, da bi se na kraju zaustavili ispred jednog seoceta i prodavnice koja je bila poslednje čega se Tungata setio.

„Au! Stari put. Da, most je zbrisan pre mnogo godina. Nikada ponovo nije korišćen. Sada novi put ide tako i tako ..."

Konačno su našli obraslu stazu i četiri sata kasnije stigli su do isušenog rečnog korita. Stari most rasuo se u gomilu betona već obraslu lijanama, ali stenoviti zid uzvodno bese tačno onakav kakvim ga je Tungata zapamtio i on oseti muku nostalgije. Iznenada mu se učini da je stari Gideon tako blizu, čak toliko da on pogleda oko sebe i dade znak desnom rukom da bi stišao duhove predaka, prošaptavši: Oprosti mi, baba. što ću pogaziti zakletvu."

Začudo, prisustvo koje je osetio bese blagonaklono i popustljivo, kao što je stari Gideon uvek bio. Staza vodi ovuda." Napustili su landrover" kod srušenog mosta i produžili pešice.

Tungata je išao prvi sa dva naoružana vojnika iza njega. Diktirao je lagani korak koji je razdraživao Pitera Fungaberu, koji je išao iza stražara. Dok su tako hodali, Tungata je pustio mašti na volju. Činilo mu se da je on deo egzodusa naroda Matabela od pre gotovo sto godina, otelovljenje Gandanga, njegovog čukundede, veran i odan do kraja. Snova je osetio očaj poraženog naroda i teror uporne bele potere na konjima, koja se u svakom trenu može pojaviti iz šume tu iza njih, sa štektavim tronožnim mitraljezima. Činilo mu se da čuje plač žena i male dece, riku goveda dok se teturaju ovom tvrdom i gorkom zemljom.

Kada je uginuo i poslednji tegleci vo, Gandang je naredio ratnicima slavne regimente Injati da se upregnu u kraljevske taljige. Tungata zamisli kralja, debelog, bolesnog i osuđenog na propast, kako sedi na zaprezi koja se ljulja, i zuri u

zlokobni sever, čoveka pritisnutog žrvnjima istorije i sudbine i samlevenog između tih žrvnjeva.

„A sad konačna izdaja“, sa gorčinom pomisli Tungata. Ja vodim ove životinje Šone da još jednom naruše njegov mir.“

Tri puta je namerno skrenuo na pogrešan put, odugovlačeći do same granice strpljenja Pitera Fungabere. Treći put Piter Fungabera je naredio da ga svuku sasvim gola i da mu zavežu članke za zapešća, zatim je stao iznad njega sa bičem od stavljene kože, zloglasnim kibokom koji su u Afriku doneli arapski trgovci robljem, te je šibao Tungatu kao psa sve dok krv nije prokapala na sivo peskovito tlo.

Tungata se vratio na pravi put više zbog srama i poniženja nego zbog bola i udaraca. Kada je konačno stigao do tog brežuljka, on se pred njima pojavio sa istim iznenađenjem kojeg se Tungata tako živo sećao iz svoje prve posete. Sledili su duboku klisuru crne stene, koju su tokom milenija uglačale bujice. U dubini se nalazilo sijaset zelenih jezeraca u kojima su divovske brkate mačke talasale penastu površinu dok su se dizale za hranom, a divni leptirovi lastavičjeg repa plutali u vrelom vazduhu nad vodom, kao drago kamenje sa prelivima skerletne boje u plavu.

Prošli su veliki zavoj u klisuri verući se preko velikih oblutaka koji su imali veličinu i boju slonova, a klisura se naglo rastvorila i šuma je nestala. Ispred njih, kao ogromni spomenik nalik kabastoj faraonskoj piramidi, dizao se ka nebu Lobengulin brežuljak.

Stene su bile strme i premazane hšajem u dvadeset različitih nijansi žute, oker i malahit boje. U gornjim grebenima nalazila se rasplodna kolonija strvinara, ptice roditelji graciozno su plovile nad vrelom prazninom, dodirujući krilima tople izvore kad su se spuštali u spirali.

Eno ga“, promrmlja Tungata. Tabas Nkosi, Kraljev breg.“

Prirodna itaza ka vrhu sledila je prekid stene, gde je vapnenac ležao iznad običnog kamena. Na nekim mestima bilo je strmo i zastrašujuće i vojnici su se, natovareni rančevima i oružjem, nervozno zagledali u provaliju i pridržavali za unutrašnji zid stene dok su se verali rubom, ali Piter Fungabera i Tungata penjali su se lako i stabilno čak i na najtežim mestima, ostavljajući pratnju daleko ispod.

Mogao bih ga preturiti", pomisli Tungata, ako bih ga iznenadio." Osvrnu se, a Piter je bio deset koraka niže. U desnoj ruci držao je pištolj tokarev" i smešio se kao mamba.

Ne", upozoravao je i razumeli su se bez daljnjih reci. U tom trenutku Tungata je odbacio pomisao na osvetu produžio da se penje. Skrenuo je iza ćoška hridine i našli su se na vrhu brežuljka, sto pedeset metara iznad klisure.

Stojeći malko razdvojeni, lagano se znojeći na belom suncu, gledali su dole u duboku široku dolinu Zambezija. Na rubu njihovog vidokruga, kroz izmaglicu vrelina i plavi dim prvih požara sušnog razdoblja, nežno je svetlucala voda veštačkog jezera Kariba. Vojnici pristigoše sa očitim olakšanjem, a Piter Fungabera pogleda u Tungatu, iščekujući. Spremni smo da krenemo dalje, druže." Nema još mnogo", odgovori mu Tungata. S druge strane vrha hridi, stenovita tvorevina beše erodirala i razbila se u potporne stubove i, oborene bedeme, stabla koja su pronašla oslonac u pukotinama i naprslinama, ispreplela su sistem korenja preko stene nalik zmijama koje se pare, dok su im debla bila zbijena i deformisana teškim uslovima vrelina i suše.

Tungata ih provede kroz raspukle stene i izmrcvarenu šumu do ušća klisure. Na njenom vrhu rasla je stara smokva penjačica, ficus natalensis, njeno debelo granje sa žutim mrljama bese pretovareno evenkama gorkih plodova. Kad su joj se približili, jato smeđih papagaja sa zelenim krilima prošaranim svetložutim perjem, koji su se gostili divljim smokvama, rasprsnuše se u let. Pri dnu smokve stena bese podeljena na odsečke, a korenje je pronašlo pukotine i razdvojilo stenu.

Tungata se pred njom zaustavi, a Piter Fungabera, savlađujući usklik nestrpljenja, pogleda prema njemu i primeti da se njegove usne lagano miču u usrdnoj molitvi. Piter Fungabera poče da pažljivije osmatra stenu i u rastućem ushićenju shvati da su pukotine odveć pravilne da bi bile prirodne.

Ovde!" doviknu vojnicima, a kad oni požuriše napred, pokaza na jedan blok u steni i oni se dadoše na posao bajonetima i golim rukama.

Za petnaest minuta napornog rada oslobodili su blok i sad je postalo jasno da je lice stene, u stvari, zid koji je pažljivo sačinila vesta ljudska ruka. U dubini otvora, levo od ovog bloka, mogli su razabrati drugi takav zid.

Dovedite zatvorenika", naredi Piter. On će raditi u prednjem delu."

Do mraka su napravili otvor taman toliko širok da dvojica ljudi mogu da rade jedan do drugoga u spoljnjem zidu, a počeli su da rade i u unutrašnjem. U prednjem delu Tungata je mogao da se uveri u ono što je pretpostavljao u toku prve, davne posete grobu znakovi koje je tada primetio i koje je skrio od starog deda Gideona, sada su bili očitiji na unutrašnjem delu zida. Oni su pomogli da se njegova savest umiri i olakšaju muke zbog gaženja zakletve.

Nerado je Piter Fungabera naredio da se rad preko noći prekine. Tungatine ruke bile su ranjave od guranja grubih blokova i izgubio je jedan nokat kad je bio uhvaćen u klopku i odsečen klizanjem zida.

Vežali su ga lisicama za jednog vojnika, ali čak ni to nije moglo da ga spreči da od umora zaspi čvrstim snom. Piter Fungabera morao je da udari i njega i stražara da bi se ujutru probudili.

Još bese mračno i ćuteći pojedoš mršavi rezervni obrok od hladne pure i slatkog čaja. Jedva da su progutali zadnji zalogaj, a Piter Fungabera im naredi da prionu na posao.

Tungatine ranjave ruke bile su ukočene i nespretne. Piter Fungabera stajao je u otvoru iza njega i kada je Tungata prekinuo rad udario ga je oštro kibokom preko rebara, po mekanom i osetljivom delu ispod pazuha. Tungata riknu kao ranjeni lav i podiže iz zida blok od pedeset kilograma.

Sunce obasja vrh brega i njegove zlatne zrake padoše na stenu. Davno slomljenom granom, Tungata i jedan od vojnika podigoše još jedan komad stene i, kako se ona poče micati, začu se tutnjava i struganje i unutrašnji zid obruši se prema njima. Oni odskočiše na čistinu i ostadoše kašljući u kovitlacu prašine, piljeći u otvor koji su napravili.

Vazduh iz pećine bazdio je kao usta pijanice, ustajao i kiseo, a tama iznutra bila je zlokobna i preteča.

Prvo ti", naredi Piter Fungabera, a Tungata je oklevao. Bio je preplavljen sujevnim strahom. On jeste obrazovan i profinjen čovek, ali ispod toga je Afrikanac. Duhovi njegovog pleitiena i njegovih predaka čuvaju ovo mesto.

Pogleda u Pitera Fungaberu i bi mu jasno da i on oseća isti strah od natprirodnog, čak iako je naoružan lampom čije je baterije revnosno čuvao za ovaj trenutak.

Miči se!" naredi Fungabera. Njegov grubi ton nije mogao da prikrije uznemirenost i Tungata, da ga posrami, oprezno uđe preko obrušene stene u pećinu.

Na trenutak je zastao dok mu se oči nisu privikle na tamu, kada je mogao razabrati konfiguraciju pećine. Pod ispod njegovih nogu bio je gladak i izlizan, ali se strmo spuštao prema dole. Očito je ova pećina bila životinjska jazbina i utočište primitivnog čoveka desetinama hiljada godina pre nego što je postala kraljev grob. Piter Fungabera, stojeći iza Tungate, baterijskom lampom osvetli zidove i svod. Svod je bio prekriven čađu od davnih vatri, a glatki zidovi behu puni crteža malih žutih Bušmana koji su pre tu živeli. Bile su to slike divljači koju su lovili i tako detaljno promatrali: krda crnog bizona i visokih pegavih žirafa, nosoroga i rogatih antilopa u svetlim bojama, sve divno nacrtane. S njima je taj pigmejski umetnik nacrtao pripadnike svoga naroda, uspravne figure sa zadnjicama izrazitim poput kamilje grbe i sa strašnim spolovilima da istakne muškost. Naoružani lukovima terali su krda preko stena.

Piter Fungabera preleteo je svetlom preko ove divne galerije, a onda se duže zadržao na šupljinama pećine, gde se grlo sužavalo i stenoviti prolaz se spuštao i bio prekriven tamom i tajnovitom senom duboko ispod njih.

Napred!" naredi on, a Tungata poče da se oprezno spušta niz strmi pod odaje. Stigli su do grla i bili prisiljeni da se sagnu pod niskim svodom. Tungata skrenu iza ćoška stenovitog prolaza i produži pedeset koraka dalje pre nego što se zaustavio. Bese izišao u prostranu špilju sa svodom u obliku kupole, oko šest metara iznad njihovih glava. Piter Fungabera pređe svetlom baterijske lampe po spilji. Uz suprotni zid bese pervaz čoveku do ramena i on zadrža svetlosnu zraku na hrpi predmeta koji su na njega bili naslagani.

Na trenutak je Tungata bio zbunjen, a onda je prepoznao oblik točka taljiga sa nekog crteža od pre sto godina, točak veći od volova koji su ga vukli, zatim razabra pod taljiga i okvir. Zaprega bese rastavljena na delove i doneta gore u pećinu. Lobengulina kočija", prošapta. Njegov najomiljeniji posed, onaj koji su vukli njegovi ratnici kad su volovi nastradali ..."

Piter Fungabera ga podbode sa cevi tokareva" i oni nastaviše put kroz krš stene koja se obrušila. Naiđoše na puške složene kao snopovi žita, stare puške marke „lienfields", deo isplate koju je Sesil Rodes dao Lobenguli za ustupanje zemljišta. Puške i sto zlatnika mesečno cena zemlje i naroda prodanog u ropstvo, sećao se sa gorčinom Tungata. Tu na hrpi bili su još neki predmeti kožne vreće za so, stočići i noževi, đinđuve i ukrasi, rogovi za njušenje i asegame širokih oštrica.

Piter Fungabera uskliknu od gramzivosti i nestrpljivosti: Požuri. Moramo naći njegov leš, dijamanti će biti uz telo."

Pod svetlošću baklje zasvetleše kosti. Hrpa kostiju ispod pervaza.

Lobanja! Sumorno im se iscerila, vunena kapa još je pokrivala teme.

To je on!" kliknu Piter ushićeno. To je stari đavo." Kleknu na kolena pored kostura.

Tungata ostade po strani. Nakon prve strepnje shvatio je da je to kostur malog i postarijeg čoveka, ne mnogo višeg od deteta, bez nekoliko zuba u gornjoj vilici.

Lobengula je bio krupan čovek sa divnim sjajnim zubima. Svi koji su ga sreli u životu, pričali su o njegovom osmehu. Ovaj je kostur još bio ukrašen jezovitim ukrasima vračevog zanata: đinđuve, školjke i kosti, začepljeni rogovi antilope s lek ovima i glave reptila obešene oko struka kostura. Čak je i Piter uvideo svoju grešku i poskočio na noge.

To nije on!" viknuo je zabrinuto. Mora da su žrtvovali njegovog vrača i postavili ga ovde kao stražara." Vitlao je besno bakljom po spilji.

Gde je on?" pitao je. Ti moraš znati. Morali su ti reći."

Tungata je ćutao. Iznad vračevog kostura pervaz je štrcao kao uzvišenje stene.

Kraljevo blago moralo je biti tu uredno raspoređeno, ljudska žrtva ležala je ispod njega. Na ovom mestu bilo je žarište cele pećine. Bio je to logičan i prirodan položaj za postavljanje kraljevog tela. To je osetio i Piter Fungabera i polako je vratio svetlost u tom smeru.

Produženi viši deo stene bio je prazan.

Njega tamo nema", prošapta Piter, a glas mu bese napet od razočarenja i propalog plana. Lobengulino telo je nestalo!"

Znakovi koje je Tungata primetio u spoljnom zidu, mesto gde je zid bio otvoren i ponovo zazidan sa manje majstorstva, doveli su ga do ispravnog zaključka. Grob starog kralja očito je bio opljačkan pre mnogo godina. Telo je davno uklonjeno, a grob ponovo zatvoren, da bi se prikrili tragovi sknavljenja.

Piter Fungabera se uzvera na gornji deo stene i poče da ga besomučno pretražuje na rukama i kolenima. Stojeći pasivno pozadi Tungata se čudio kako pohlepa može učiniti smešnim čak i tako opasnog i impresivnog čoveka kakav je Piter Fungabera. Sam sebi nesuvislo je mrmljao dok je prosejavao prašnjavi detritus sa poda kroz skupljene prste.

Pogledaj! Pogledaj ovo!" Podigao je mali tamni predmet i Tungata priđe bliže. Na svetlosti baklje prepoznao je parče krčaga od pečene gline, deo ruba sa tradicionalnim ukrasom u obliku dijamanta, koji su Metabele primenjivali na krčazima za pivo.

Krčag za pivo." Piter ga okrenu u ruci. Jedan od krčaga sa dijamantima razbijen!" Ispusti parče i zagreba po prljavštini, podižući oblak prašine koji se talasao na svetlosti baklje.

Evo!" Našao je još nešto. Nešto manje. Podiže ga između palca i kažiprsta. Bilo je veličine oraščića. Potpuno ga obasja svetlošću baklje i svetlost se odmah rasprši u spektar duginih boja. Strele obojene svetlosti odbijale su se u lice Pitera Fungabere kao sunce od vode.

Dijamant", uzdahnu sa strahopoštovanjem vernika, okrećući ga polako među prstima, tako da je izbacivao svetleće strele i oštrice.

To je neobrađen kamen, shvatio je Tungata, ali se kristal tako simetrično formirao i svaka ploha tako je savršena da hvata i reflektuje i najslabiju zraku svetlosti.

Divno!" mrmljao je Piter, prinoseći ga još bliže licu.

Ovaj dijamant bese savršeni prirodni oktaedar, a njegova boja, čak i na veštačkoj svetlosti, bese jasna kao sneg koji se topi u planinskom potoku.

Divno", ponavljao je Piter, a onda je njegovo lice postepeno gubilo sanjarski, naslađujući izraz.

Samo jedan!" prošapta. Jedan jedini kamen ispušten u žurbi, a trebalo bi da ima pet krčaga punih do vrha."

Njegove oči predoše sa dijamanta na Tungatu. Baklju je držao nisko i ona je bacala tajanstvene senke preko njegovog lica, dajući mu demonski izgled.

Znao si", optuživao ga je. Čelo vreme sam osećao da nešto tajiš. Znao si da su dijamanti odneti."

Tungata je vrteo glavom u znak neslaganja, ali Piter Fungabera je sve više besneo. Lice mu se iskrivilo, usta su beščujno radila, a tanka bela pena pojavila se na usnama.

Znao si!"

Bacio se sa stene besom ranjenog leoparda.

Reći ćeš ti meni!" drečao je. Reći ćeš mi na kraju."

Udari Tungatu u lice sa cevi tokareva".

Govori!" vrisnuo je. Govori gde su!" Čelik je sve više i više tupo udarao u Tungatino lice.

Govori gde su dijamanti!"

Cev prodre do kosti obraza rasecajući meso i Tungata se sruši na kolena. Piter Fungabera se povuče i osloni se na pervaz stene da zadrži vlastiti bes.

Ne", reče sam sebi. To je odveć lako. On mora da pati ..."

Čvrsto sklopi ruke na grudima da se suzdrži od ponovnog napada na Tungatu. Na kraju ćeš mi reći molićeš me da ti dozvolim da me odvedeš do dijamanata. Molićeš me da te ubijem ..."

Nevinašca", reče Morgan Oksford. To ste vas dvoje! Za ime boga, i nas ste uvalili u ta govna sve do guše."

Morgan Oksford je doleteo iz Hararea čim je čuo da je patrola bocuanske policije dovezla Krejga i SeliEn iz pustinje.

„I američki ambasador i Britanci su obavješteni. Britanci skakuću goredole i brbljaju koješta. Oni o tebi, Krejg, ne znaju ništa, a ti si britanski državljanin. Mislim da bi te hteli zatvoriti U kulu da ti odrube glavu."

Morgan je stajao pri dnu bolničkog kreveta SeliEn. Odbio je stolicu koju mu je ponudio Krejg.

Što se tebe tiče, gospođice, ambasador me zamolio da te obavestim da bi hteo da te vidi na prvom avionu za Sjedinjene Države."

On mi to ne može narediti", SeliEn prekinu tok njegovih gorkih optužbi. Ja sam slobodna građanka."

Nećeš to dugo ostati. Ne, zaboga, ne ako vas ščepaju vlasti iz Zimbabvea! Ubistvo, oružana pobuna i još nekoliko drugih optužbi . . ."

Sve su to samo konstrukcije!"

Ti i tvoj dečko ostavili ste gomilu vrućih tela iza sebe kao prazne limenke za pivo na pikniku za Prvi maj. Zimbabve je pokrenuo postupak za ekstradiciju kod bocuanske vlade . . ."

Mi smo političke izbeglice", razbesne se SeliEn.

Boni i Klajd, dušo draga, tako to krste oni iz Zimbabvea."

„SeliEn". intervenisao je Krejg blago, ne bi smela da se uzbuđuješ."

Uzbuđujem!" vrisnu SeliEn. Opljačkali su nas i tukli, pretili silovanjem i odeljenjem za streljanje a sada službeni predstavnik SAD, zemlje čiji sam slučajno građanin, upada ovde i naziva nas kriminalcima."

Ne nazivam vas ja nikako", negirao je Morgan otvoreno. Samo vas upozoravam da izvučete svoje slatko dupence iz Afrike i vratite se kući mami."

Najpre nas naziva kriminalcima, a onda mene štiti kao muški šovinista."

Ohladi malo, SeliEn", Morgan Oksford nestrpljivo podiže jednu ruku. Da krenemo iz početka. Vi ste u velikoj nevolji mi smo u velikoj nevolji. Moramo nešto smisliti."

Hoćeš li sada da sedneš?" Krejg gurnu praznu stolicu prema njemu i Morgan se svali u nju i zapali česterfild".

Bilo kako bilo, kako se osećate?" upita.

Mislila sam da to nećeš ni upitati, dušo draga", obrecnu se SeliEn.

Bila je jako dehidrirana. Sumnjali su na otkazivanje bubrega, ali je primala tekućinu tri dana. S te strane je u redu. Takođe su bili zabrinuti zbog posekotine na glavi, ali rendgenski snimak je, hvala bogu, u redu. Samo mala povreda. Obećali su da će je sutra otpustiti."

Dakle, spremna je za put?"

Mislim da je tvoja briga bila dirljiva . . ."

Pazi SeliEn, ovo je Afrika. Ako te se dočepaju ovi iz Zimbabvea, ništa nećemo moći uraditi da bismo pomogli. Za tvoje dobro moraš otići odavde. Ambasador ..."

Zajebi ambasadora", reče SeliEn naslađujući se, „i ti se jebi, Morgane Oksford."

Ne mogu da govorim u ime Njegove eksekucije", Morgan se prvi put nasmeši, ali što se mene tiče, kada možemo početi?" Čak se i SeliEn nasmeja. Krejg iskoristi umekšavanje stavova.

Morgane, možeš se na mene osloniti da će ona postupiti kako treba ..."

SeliEn odmah zasopta u visokom krevetu, spremna da odbije još jedan šovinistički napad, ali se Krejg lagano nasmeši, te ona nerado popusti. Morgan se tada obrati Krejgu.

„A ti, Krejg. Kako su, zaboga, otkrili da radiš za Službu?" upita Morgan.

„Zar sam radio?" Krejg je izgledao zapanjen. Ako sam i radio, niko mi nije rekao."

Ko, do vraga, misliš da je Henri Piking Deda Mraz?"

Henri, pa on je potpredsednik Svetske banke!"

Dečica", jeknu Morgan, nevinašca." On namesti naramenice pantalona. Dakle, u svakom slučaju, gotovo je. Vaš ugovor je storniran. Kad bi nešto tu bilo najhitnije, onda je to sigurno datum okončanja."

Henriju sam pre tri dana poslao puni izveštaj ..."

Da!" potvrdi Morgan pomirljivo. „O tome da je Piter Fungabera kandidat Moskve. Piter je Šona, Rusi s njim ne bi nikada kontaktirali. Izbij to iz svoje glave, general Fungabera mrzi Ruse, a mi smo s njim u dobrim odnosima u stvari, vrlo dobrim. I dosta."

Za ime boga, Morgane. Onda on igra dvostruku igru. Meni je ovo rekao njegov adutant. Kapetan Timon Nbebi!"

Koji je prikladno mrtav", podseti ga Morgan. Ako ti je to uteha, ubacili smo tvoj izveštaj u kompjuter sa procenom verovatnoće Dminus. Henri Pikering ti se iskreno zahvaljuje."

SeliEn se naglo umeša: Morgane, video si moje fotografije spaljenih sela, mrtve dece, pustošenje koje je učinila Treća brigada . . ."

Kako neko reče, bez žrtava se ništa ne postiže", prekinu je Morgan. Naravno da ne volimo nasilje, ali Piter Fungabera je antirus. Matabeli su prorusi. Mi moramo podržavati antikomunističke režime, čak i kad nam se ne dopadaju neke njihove metode ima žena i dece koje tuku i u Salvadoru. Znači li to da moramo da prestanemo pomagati tu zemlju? Moramo li se mi povući iz svake situacije gde se naši ljudi ne drže u potpunosti Ženevske konvencije? Daj, odrasti SeliEn, ovo je stvarni svet."

Nastalo je ćutanje na malom odeljenju, čuo se samo šum cinkanog krova koji se širio na podnevnoj vrelini. Na sasušenom smeđem travnjaku ispod prozora pacijenti u šetnji behu odeveni u uniformisanu odeću sa skraćenim natpisom na leđima koji označava Bocuansko ministarstvo zdravlja.

„I to je sve što si došao da nam kažeš?" upita SeliEn.

Zar to nije dovoljno?" Morgan ugasi cigaretu i ustade. Ima jedna druga stvar, Krejg. Henri Pikering me zamolio da ti kažem da Poljoprivredna banka Zimbabvea ne prima garanciju na tvoju pozajmicu. Njihovi argumenti su da si službeno proglašen neprijateljem naroda. Henri Pikering me zamolio da ti kažem da će oni nastojati da ti otplatiš uloženi kapital i kamate. Smatraš li da to ima smisla?"

Na žalost, da", potvrdi Krejg mrzovoljno.

Rekao je da će pokušati da nešto s tobom razradi kad stigneš u Njujork, ali u međuvremenu su prinuđeni da blokiraju sve tvoje račune u banci i da od tvojih izdavača zatraže za zadrže sve buduće isplate honorara."

I to dolazi u obzir."

Izvini, Krejg. Zvuči stvarno razbojnički." Morgan podiže ruku. Dopala mi se tvoja knjiga, stvarno mi se dopala, i ti si mi se dopao. Žao mi je samo što je sve moralo da se završi ovako."

Krejg je izašao s njim do zelenog forda" sa diplomatskim tablicama koji je vozio Morgan Oksford.

Hoćeš li da mi učiniš poslednju uslugu?"

Ako budem mogao." Morgan je bio sumnjičav.

Možeš li se postarati da pošiljka stigne mom izdavaču u Njujork?" Kad je primetio da je Morgan i dalje sumnjičav dodao je: Radi se samo o završnim stranicama mog novog rukopisa, dajem ti časnu reč."

Onda u redu", reče Morgan Oksford oklevajući. Postaraću se da ga dobije."

Krejg donese torbu britanskog aerotransporta iz unajmljenog landrovera" na drugom kraju parkirališta. Pripazi na to", molio je. To je krv moga srca i moja nada u spas."

Gledao je kako odlazi zeleni ford", a onda se vratio u bolničku zgradu.

Šta ono bese sa bankama i pozajmicama?" upita SeliEn kad je ušao na odeljenje. To znači da sam bio milioner kad sam te zaprosio." Krejg sede na rub njenog kreveta. Sada sam švorc kao bilo ko ko nema imovine i ko duguje nekoliko miliona dolara."

Imaš novu knjigu. Eš Levi kaže da je najbolja."

Draga, kada bih ostatak života pisao svake godine po jedan bestseler, mogao bih taman podmirivati kamate na ono što dugujem Henriju Pikeringu i njegovim bankama."

Ona blenu u njega.

Dakle, želim da ti kažem da je moja ranija ponuda pod revizijom, imaš priliku da se predomisliš. Ne moraš da se udaš za mene."

Krejg", reče ona. Zaključaj vrata i spusti roletne."

Mora da se šališ nećemo ovde i ne sada! To je u ovoj zemlji verovatno ozbiljan prekršaj, protivzakoniti život u dvoje ili nešto tako."

Slušaj, mister, kada te terete za ubistvo i oružanu pobunu, ne treba da te grize savest zbog zakonitog štibanja i tucanja s vlastitim mužem."

Sledećeg jutra Krejg je pokupio SeliEn iz bolnice. Nosila je iste farmerke i trenerku kao i kod prijema.

Sestra je dala da ih operu i ispeglaju . . .", zaustavi se kad vide landrover". Sta je ovo? Mislila sam da smo švorc."

Kompjuter još nije primio srećnu vest, još priznaju moju ameriken ekspres karticu."

Je li to čisto?"

Kad duguješ pet velikih miliona, gospođo, zbog još nekoliko stotina dolara ne treba da te grize savest." Kada je okrenuo ključ, nasmešio joj se, a kada je upalio motor reče: Pojedi se živ, gospodine Herc."

Ti sve to odlično primaš, Krejg." Ona kliznu preko sedišta i primače mu se.

Oboje smo živi to je razlog za vatromet i opštu radost. Što se tiče novca pa nisam baš ni skrojen da budem milioner. To mi podriva energiju. Sada kada sam sve izgubio, osećam se slobodan na neki čudan način."

Ti srećan što si izgubio sve što si posedovao?" Okrenu se u sedištu da ga pogleda sa strane. Čak i ako si ti u pitanju, to je luckasto."

Ne, nisam srećan", negirao je optužbu.,, Ono zbog čega stvarno žalim jeste što sam izgubio Kingslin i 'Vode Zambezija'. Mogli smo od njih sačiniti nešto divno, ti i ja. Za tim jako žalim i zbog Tungate Zebivea."

Da. Mi smo ga uništili." Oboje postadoše umereniji i rastužiše se. Kad bismo barem nešto mogli da učinimo za njega."

Ni najmanju sitnicu." Krejg je vrteo glavom. Uprkos Timonovim uveravanjima, ne znamo ni da li je živ, a i ako jeste nemamo pojma gde je ni kako ga možemo naći." Zakloparali su preko pruge i ušli u glavnu ulicu Frensistauna.

'Dragulj severa"', reče Krejg. Dve hiljade stanovnika, glavna industrija, potrošnja alkoholnih pića, opstanak nesiguran."

Parkirao je ispred jedinog hotela. Kao što vidiš, ukupno stanovništvo na stalnom prebivalištu u javnom baru."

Međutim, mlada bocuanska recepcionerka bila je lepa i sposobna.

Gospodine Melou, jedna dama želi da vas vidi", doviknula je kad je Krejg ušao u predvorje. Krejg nije prepoznao svoju posetiteljku dok SeliEn nije potrčala da je zagrli.

Saro!" uzviknula je. Kako si dospela ovamo? Kako si nas našla?"

Krejgova soba imala je dva ležaja za po jednu osobu, sa stolom između njih, pohabani tepih, imitaciju persijskog, na sjajnom crvenom betonskom podu i jednu drvenu stolicu. Dve devojke sele su na jedan krevet podvijenih nogu onako na ženski način.

„U Crvenom krstu rekli su mi da vas je policija našla u pustinji i dovezla ovamo, gospođice Džej."

Ime mi je SeliEn, Saro."

Sara se blago nasmeši u znak odobravanja. Nisam bila sigurna da li želite da me ponovo vidite posle suđenja. Ali onda su mi prijatelji rekli kako su vas maltretirali Fungaberini vojnici. Pomislila sam da biste mogli shvatiti da sam celo vreme bila u pravu, da Tungata Zebive nije kriminalac i da su mu sada potrebni prijatelji."

Okrenu se prema Krejgu. On je bio vaš prijatelj, gospodine Melou. Pričao mi je o vama. Pričao je s poštovanjem i velikim uzbuđenjem. Bojao se za vas kad je čuo da ste se vratili u Zimbabve. Shvatio je da želite preuzeti zemlju vaše familije u zemlji Matabela i znao je da će biti strašnih problema i da ćete se u njih zapetljati. Rekao je da ste vi previše nežni za teška vremena koja dolaze. Zvao vas je 'Pufo', sanjar, nežni sanjar, ali je isto tako rekao da ste i tvrdoglavi i uporni. Želeo je da vas spasi od ponovnog pozleđivanja. 'Prošli put je izgubio nogu ovaj put mogao bi izgubiti glavu. Da bih mu bio prijatelj, moram od sebe napraviti njegovog neprijatelja.

Moram ga proterati iz Zimbabvea!"

Krejg je sedeo u drvenoj stolici sa uspravnim naslonom i sećao se burnog susreta sa Tungatom, kada je došao kod njega da zatraži pomoć za preuzimanje Kingslina. Da li je on to odglumio? Čak ni sada nije mogao da poveruje. Tungatino uzbuđenje bilo je tako stvarno, njegov bes tako ubedljiv.

Zao mi je, gospodine Melou. Ovo su vrlo grube stvari koje govorim o vama. Ja samo ponavljam šta je Tungata rekao. Bio vam je prijatelj. On je još vaš prijatelj." Sada više stvarno nije važno šta je on mislio o meni", promrmlja Krejg. Sem je do sada verovatno mrtav."

Ne!" prvi put Sara podiže glas, ton je bio silovit, gotovo ljutit. Ne, nemoj tako da govoriš. On je živ. Videla sam ga i sa njim razgovarala. Ne mogu nikada ubiti takvog čoveka!"

Stolica zaškripi ispod Krejga kada se naglo nagnu napred. Videla si ga? Kada?"
Pre dve nedelje."

Gde? Gde je bio?"

Tuti u logoru."

Sem je živ!" Krejg se promeni kad to reče. Opuštena klonula pleća se ispraviše, glavu podiže u vedriji ugao, a oči živo zasvetleše. Nije gledao u Saru. Gledao je u zid iznad njene glave, pokušavajući da sredi bujice osećanja i ideja koje su navirale, tako da nije ni primetio da Sara plače.

SeliEn je na nju položila ruku da je zaštiti i uteši, a ona poče da jeca. „O, moj gospodar Tungata. Šta su mu samo uradili. Iznuravali su ga glađu i tukli. Izgleda kao seosko pseto, kost i koža sa puno ožiljaka. Hoda kao pravi starac, samo su njegove oči još gorde."

SeliEn je zagrlji bez reci. Krejg poskoči iz stolice i poče da korača. Soba bese toliko mala, prelazio ju je u četiri koraka, okretao se i vraćao. SeliEn iz džepa izvadi pogužvanu maramicu za Saru.

Kada će 'cesna' biti gotova?" upita Krejg ne zaustavljajući se. Njegova veštačka noga lagano bi škljocnula svaki put kada bi s njom krenuo napred.

Gotova je od prošle nedelje. Zar ti nisam već rekla?" odgovori SeliEn rastrojeno, vrpoljeći se oko Sare.

Koliki je njen ukupni kapacitet?"

Cesne? Vozila sam u njoj šestoro odraslih, ali bila je takva gužva . . ."i SeliEn prestade da govori. Okrenu polako glavu prema njemu i razrogači oči u potpunoj neverici.

Za ljubav svih svetinja, Krejg, jesi li ti poludeo?"

Domet sa punim rezervoarom?" Krejg se oglušio o njeno pitanje.

Dvanaest stotina nautičkih milja kod brzine podešene na najmanju potrošnju ali ne misliš valjda ozbiljno."

U redu." Krejg je glasno razmišljao. Mogu da ubacim par rezervoara u 'landrover'. Ti se možeš spustiti da dopuniš cesnu na barama tačno na granici znam jedno

mesto kod Panda Matenge, petsto kilometara severno odavde. To je najbliža ulazna tačka ..."

Krejg, jesi li svestan toga šta bi nam uradili da nas uhvate?" Glas SeliEn bio je promukao od šoka.

Sara je držala maramicu preko nosa, ali su njene oči prelazile sa jednog na drugo kako su govorili.

Oružje", promrmlja Krejg. Trebalo bi nam oružje. Morgan Oksford? Ne, do vraga, on nas je otpisao."

Puške?" Sarin glas bese prigušen suzama i maramicom.

Puške i bombe", reče Krejg. „I bilo kakav eksploziv."

Ja mogu nabaviti puške. Neki naši su pobjegli. Ovde su u Bocuani. Imaju puške skrivene u šumi još od rata."

Kakve puške?" upita Krejg.

Puške 'banana' i ručne bombe."

Puške AK", obradova se Krejg. Saro, ti si srce."

Samo nas dvoje?" SeliEn je pobledela kad je shvatila da on to stvarno misli. Nas dvoje protiv cele Treće brigade tako ti to misliš?"

Ne, i ja idem s vama." Sara odloži maramicu. Biće nas troje."

Nas troje. Krasno!" reče SeliEn. Nas troje prava lepota!"

Krejg se okrenu i stade ispred njih.

Broj jedan: napravićemo mapu logora Tuti. Zabeležićemo svaki detalj kojeg se setimo."

Ponovo počne da hoda ne mogavši da se smiri.

Broj dva: sastaćemo se sa Sarinim prijateljima i videti koliko nam oni mogu pomoći. Broj tri: SeliEn leti redovnom linijom za Johanezburg i dovozi cesnu koliko će to potrajati?"

Mogu da se vratim za tri dana." Boja se vraćala u obraze SeliEn. To jest ako odlučim da idem!"

U redu! Lepo!" Krejg je trljao ruke. Da počnemo sa mapom."

Krejg je naručio da se sendviči i boca vina donesu u sobu i ostali su da rade do dva časa izjutra, kada ih je Sara napustila obećavši da će doći za doručak. Krejg pažljivo sklopi mapu, a onda se njih dvoje potrpaše u jedan uski krevet, ali bilo im je toliko tesno da nisu mogli zaspati.

Sem je hteo da me zaštiti", čudio se Krejg. Čelo vreme radio je za mene."
Pričaj mi o njemu", prošapta SeliEn, ležeći prislonjena uz njegove grudi i slušajući kako priča o njihovom prijateljstvu. Kada je na kraju začutao, ona nežno upita: Misliš li ti ovo ozbiljno?"

Smrtno ozbiljno, hoćeš li da uradiš to zbog mene?"

To je ludost", reče ona. Čista ludost ali ajde onda da to uradimo."

Garavi crni dim markirnih vatri koje je zapalio Krejg od masnih krpa, dizao se u obliku dva stuba ka vedrom pustinjском nebu. Krejg i Sara stajali su zajedno na haubi landrovera", zureći prema jugu. Ovo bese suvi pusti predeo severoistočne Bocuane. Trideset milja istočno od njih nalazila se granica Zimbabvea, gola neplodna ravnica prošarana tu i tamo trnjem i stablima i gubavim solanama. Fatamorgana je podrhtavala i varala oko, tako da se činilo da kržljava stabla sa druge strane solane plivaju i menjaju oblik poput tamnih ameba pod mikroskopom. Demon uskovitlane prašine izronio je iz bele površine solane, vrteo se i ljuljao talasasto poput trbušnog plesača, dižući se u vreli vazduh preko pedeset metara, dok nije nestao iznenada kao što se bese i pojavio.

Zvuk motora 'cesne' dizao se i smanjivao u vazduhu raspuklom od topline. Eno je!" Sara pokaza prstom na mrlju nalik komarcu, nisko na horizontu.

Krejg poslednji put brižno pregleda svoju priručnu pistu. Vatre je upalio na obe strane čim su registrovali prvi damar motora cesne". Provezao je landrover" tamoamo između vatri više puta, da bi obeležio tvrdu koru na rubu solana.

Pedeset metara van toga kora je bila varljivo meka.

Sada je gledao u letelicu koja se približavala. SeliEn je preletela nisko iznad drveća baobab, prateći pistu koju je on pripremio. Jednom je, vireći glavom kroz prozor, obazrivo nadletela pistu da bi je ispitala, a onda je napravila još jedan krug i lagano se spustila i uputila ka landroveru".

Čelu te večnost nije bilo." Krejg je prihvati kad je iskakala iz kabine.

Tri dana", pobuni se ona s nogama u vazduhu.

Pa to jeste večnost", reče on i poljubi je.

Spusti je na zemlju, ali zadrža jednu ruku oko nje dok ju je vodio ka landroveru". Pošto se pozdravila sa Sarom, Krejg je predstavi dvojici Matabela koji su čučali u senci landrovera".

Oni se učtivo podigoše da je pozdrave.

Ovo je Džonas, a ovo Aron. Oni su nas vodili u tajno skladište oružja i pružaju nam svu moguću pomoć."

Bili su to suzdržani mladići sa očima staraca koje su videle neopisive stvari, ali bili su hitri i imali čvrstu volju.

Upumpavali su benzin iz rezervoara od 44 galona, koji su se nalazili na landroveru", direktno u cesnine" rezervoare ispod krila. Za to vreme Krejg je skinuo zadnja sedišta da bi smanjio težinu i oslobodio prostor za tovar.

Zatim su počeli utovar. SeliEn je vagala svaki predmet pojedinačno na merama sa oprugom, koje je kupila baš za ovu priliku i sve unosila na tablicu. Municija bese najteži deo tereta. Imali su osam hiljada metaka, kalibra 7.62 mm. Krejg bese razbio sanduke i spakovao metke u plastične vreće za smeće da uštedi na težini i prostoru. Budući da je municija bila zakopana godinama, mnogi meci su toliko korodirali da su izgledali neupotrebljivi. Međutim, kad ih je Krejg ručno razvrstavao, iz svakog sanduka ispaljivao je nekoliko probnih metaka i nije bilo nijednog ćorka.

I većina pušaka bese zarđala i Krejg je prethodne noći čistio sve pred fenjerom, dok nije dobio dvadeset pet dobrih pušaka. Bilo je još pet pištolja tokarev" i dva sanduka rasprskavajućih bombi koje su izgledale bolje od pušaka. Krejg je iz oba sanduka aktivirao po jednu bombu, bacajući ih u mravojedovu rupu, slušajući sa zadovoljstvom zvuk eksplozije i gledajući uzvitlanu prašinu. Dakle, od pedeset ostalo ih je četrdeset osam. Krejg ih je spakovao u pet naprtnjača od jeftinog platna koje je kupio kod prodavača mešovite robe u Frensistaunu.

I ostalu opremu kupio je u Frensistaunu. Male makaze za žicu i velike za rezanje šipova na vratima, najlonsko uže, pange koje su Džonas i Aron naoštrili kao britve, signalne lampe sa rezervnim baterijama, čturice i boce za vodu i još više od desetak stvari koje bi mogle biti od koristi. Sara je promovisana u bolničarku i sredila je pribor za prvu pomoć kupljen u apoteci u Frensistaunu. Obroci hrane bili su spartanski. Kukuruzno brašno spakovano u vrećice od pet kilograma, najpogodnija ishrana za održavanje vitkosti, i nekoliko vrećica krupne soli.

„U redu, gotovo je", SeliEn prekinu utovar. Još samo gram i nećemo se odlepiti. Ostatak će morati pričekati sledeći izlet."

Kada je pao mrak zaseli su oko logorske vatre i klopali odreske i sveže voće koje je SeliEn donela iz Johanezburga.

Dobro se najedite, deco moja", poticala ih je. Moglo bi potrajati."

Kasnije su Krejg i SeliEn odneli svoju ćebad dovoljno daleko od vatre da ih ostali ne mogu čuti i legli goli i vodili ljubav pod srebrnim mesečevim srpom, oboje gorko svesni da bi im to mogao biti poslednji put.

Doručkovali su u mraku pošto je zašao mesec, a javilo se prvo praskozorje. Ostavili su Džonasa i Arona da čuvaju landrover" i da pomognu pri utovaru i punjenju gorivom kod sledećeg dolaska, a SeliEn se odvezla do kraja piste kada je bilo taman toliko svetlosti da se razabirao njen trag.

Čak i u svežini noći dugo je trebalo cesni" da se odlepi i polako počese da se penju u susret odsjaju sunca koje je trebalo da grane.

Granica Zimbabvea", promrmlja SeliEn. Ja još ne verujem šta mi to radimo."

Krejg se bese nekako nasadio na vreće s municijom pored nje, dok se Sara sklupčala kao mala usoljena srdela na vrhu tovara iza njih.

SeliEn se malko saginjala dok je pronalazila belege s karte u krilu. Planirala je maršrutu tako da pređe prugu petnaest milja južno od rudarskog gradića Vanki, a onda da pređu glavni autoput nekoliko milja niže, izbegavajući naseljeno područje. Teren ispod njih menjao se brzo, pustinja je nestajala i javljala se, sve gušća šuma sa otvorenim proplancima zlatne trave. Bilo je nešto visokih kumulusa na severu koji su znak lepog vremena, inače nebo bejaše vedro. Krejg pogleda prema mestu gde je trebalo da grane sunce.

Eno pruge."

SeliEn smanji gas i naglo se spustiše. Preleteše pustu prugu petnaestak metara iznad krošanja drveća, a posle nekoliko minuta presekoše glavni drum. Na trenutak su ugledali kamion koji je mileo plavosivom trakom od katrana i drobljenog kamena, ali su preleteli iza njega i bili vidljivi samo nekoliko sekundi. SeliEn se namršti.

Nadajmo se da neće ovome pridavati pažnju ovde su sigurno retke male letelice." Pogleda na časovnik. Dolazak prema planu, četrdeset minuta."

„U redu", reče Krejg. Da se još jednom dogovorimo. Izbaciš Saru i mene, a onda se izgubiš što pre. Vратиš se do solane. Natovariš cesnu" i dopuniš gorivom. Vraćaš se za dva dana. Ako nema signala vraćaš se na solanu. Ostaneš još dva dana i onda zadnje poletanje. Ako na drugom dolasku nema signala, gotovo je. Polećeš odavde i ne vraćaš se."

Ona ga uhvati za ruku. Krejg, nemoj o tome ni da govoriš. Molim te, dragi, vrati mi se."

Držali su se za ruke čeli ostatak puta, osim u kratkim trenucima kada su joj bile potrebne obe ruke za upravljanje cesnom".

Evo je!"

Reka Cizarira bila je tamnozeleni piton u smeđem prostranstvu, a voda je na mahove svetlucala između drveća.

Držali su se podalje od kampova koje su sagradili sa toliko predanog rada, ali su oboje čežljivo gledali uzvodno, gde su na horizontu bili posejani sneni plavi bregovi.

SeliEn se spuštala sve niže dok nije počela da šiša krošnje, a onda se polako okrenula u širokom krugu, tako da su između njih i naselja na Vodama Zambezija" ostali brežuljci.

Eno tamo", doviknu Krejg i pokaza prstom ispod vrha levog krila i ugledaše bele inđuve na ivici šume.

Još su tamo!" Kostii Krejgovih ubijenih nosoroga strvožderi behu isključali, a sunce izbelelo.

SeliEn obleti krug radi provere terena, a onda krenu iznad ruba proplanka uz vrh klisure, gde je ranije sletala.

Moli boga da samo bradavičavo svinjče i mravojed nisu rovali po njemu", promrmlja ona, a pretovarena cesna" tromo se ljuljala, dok se lampica za minimalnu dozvoljenu brzinu naizmenično gasila i palila zbog redukovane snage.

SeliEn se obruši iznad stabala i udari u zemlju s treskom. Cesna" je poskakivala preko džombastog terena, ali maksimalno sigurno kočenje i jaka trava koja se namotavala na donji deo trupa brzo ih zaustaviše, a SeliEn odahnu.

Hvala ti, bože."

U besomučnoj žurbi istovarili su cesnu", bacajući sve na gomilu i onda nabacujući zelene najlonske mreže namenjene zaklanjanju mladog bilja, koje je Krejg našao u Frensistaunu.

Tada se SeliEn i Krejg žalosno pogledaše.

„O, bože, kako mrzim ovo", reče ona.

„I ja onda ajde! Brzo, do vraga, brzo."

Poljubiše se i ona se otrgnu i otrča u kabinu. Provezla je lagano do kraja proplanka ravnajući travu, a onda se punim gasom vrati vlastitim tragom. Olakšana letelica poskoči u vazduh i poslednje što je video bese njeno blede lice na prozoru, okrenuto prema njemu, a onda ih krošnje drveća razdvojiše.

Kreig je čekao dok zvuk motora nije sasvim iščezao i tišina ponovo poglela po šumi. Tada je uzeo pušku i naprtnjaču i nabacio ih preko ramena. Pogledao je Saru. Bila je odevena u radničko odelo od grubog platna i plave platnene cipele. Nosila je torbu s hranom i boce s vodom, a za opasačem u futroli nalazio se tokarev".

Spremna?"

Ona potvrdi, stupi iza njega i krenu usiljenim maršom koji je on diktirao. Stigli su na mali brežuljak u rano popodne i Kreig sa vrha osmotri kampove Voda Zambezija" na reci.

Očekivao ih je težak predeo, ali on zapali signalnu vatru, a onda vodeći Saru sa sobom, skloni se i postavi zasedu na prilaznoj stazi, da ne bi slučajno dimni signal privukao neželjene posetioce.

On i Sara ležali su dobro zaklonjeni i nijedno se nije micalo niti je govorilo tri sata. Samo su im oči neprestano šarale špartajući obroncima goredole i okolnim grmljem.

Čak i tako behu zatečeni. Glas bese hrapavi, sirovi šapat na sindebele jeziku, bliz vrlo bliz.

Ha! Kupela. Dakle, doneo si novac." Lice sa ožiljkom druga Pazija virilo je na njih. Dopuzao je na deset koraka, a da ga nisu opazili. Mislio sam da si nas zaboravio." Za vas nema novca već težak i opasan zadatak", reče mu Kreig.

S drugom Pazijem behu trojica mršavih ljudi, nalik vukovima. Ugasili su signalnu vatru i rasporedili se u izviđačku patrolu radi zaštite pri maršu.

Moranro dalje", objasni drug Pazi. Ovde na otvorenom Sone nas teraju kao lovački psi. Otkad smo se videli poslednji put, izgubili smo mnogo dobrih ljudi. Odveli su i druga Dolara."

Da." Kreig se setio onako pretučenog i iskaljanog dok daje iskaz protiv njega one strašne noći u Kingslinu.

Marševali su neprekidno prema severu rđavim ispresecanim predelom, duž strmine velike doline Zambezija, da bi se zaustavili dva sata pošto je pao mrak. Put

su im čistile i čuvale ga patrole koje su se uvek nalazile ispred, a nikada se nisu videle. Samo su ih vodili i umirivali ptičji zvižduci.

Došli su u logor gerilaca. Uz male vatre bez dima behu žene, a jedna od njih potiča da zagrlj Saru čim ju je videla.

Ona je najmlađa kćer moje tetke", objasni Sara. Ona i Krejg sada su razgovarali samo na sindebele jeziku.

Logor je bio neudobno i neveselo mesto, niz surovih pećina, nastalih na strmoj obali isušenog vodenog toka i zaštićenih stablima, koja su se nadnosila nad njih. Video se tu karakter privremenosti. Nije bilo nikakvih suvišnih stvari ni opreme, koja se ne bi mogla spakovati za nekoliko minuta i nositi na leđima. Žene gerilaca bile su smrknute kao i njihovi muževi.

Mi ne boravimo na jednom mestu", objasni drug Pazi. Šone vide tragove iz vazduha. Čak i ako nikad ne hodamo istim stazicama, za kratko vreme naša stopala ipak formiraju nekakve puteljke i oni za njima tragaju. Uskoro opet sledi pokret."

Žene su im donele jelo i Krejg shvati koliko je gladan i umoran, ali pre nego što je počeo da jede, dao im je cigarete koje je doneo. Prvi put vide da se ovi ogorčeni ljudi smeše dok u krug puše jednu jedinu cigaretu.

Koliko je ljudi u tvojoj grupi?"

Dvadeset šest." Drug Pazi uvuče jedan dim i preda cigaretu dalje. Ali tu u blizini ima još jedna grupa."

Dvadeset šest je dovoljno, mislio je Krejg. Ako bi iskoristili momenat iznenađenja, bilo bi to dovoljno.

Jeli su prstima iz zajedničkog lonca, a onda im je drug Pazi dao još jednu cigaretu.

' „A sad, Kupela, ti reče da imaš zadatak za nas/'

Drug ministar Tungata Zebive je zarobljenik Šona."

To je užasna stvar. To je udarac u srce narodu Matabele ali čak i ovde u šumi mi mesecima znamo za to. Da li si došao da nam saopštiš ono što ceo svet zna?"

Drže ga živog u Tutiju."

Tuti. Au!" uzviknu jako drug Pazi i svi počеше da govore uglas.

Kako znaš?"

Čuli smo da je ubijen ..."

To je bapska priča ..."

Krejk viknu prema ženama koje su bile odvojene.

Saro!" Ona im priđe.

Poznajete li ovu ženu?" upita Krejg.

Ona je rođaka moje žene."

Ona je učiteljica u stanici."

Ona je iz naših redova."

Kaži im", naredi joj Krejg.

Pomno su slušali ćuteći dok je Sara govorila o poslednjem susretu sa Tungatom, oči su im sevale pred vatrom, a kad je završila ostali su nemi. Sara se tiho digla i vratila se ostalim ženama, a drug Pazi okrenuo se prema jednom od svojih ljudi. Govori!" naredi mu.

Taj što je odabran da kaže svoje mišljenje bio je najmlađi. Ostali će govoriti iza njega redom od mlađeg ka starijem. Bese to stari običaj savetovanja i za to treba mnogo vremena. Krejg se spremi da bude strpljiv, to je afrički ritam.

Posle ponoći drug Pazi je zaključio. Poznajemo ovu ženu Ona je pouzdana i mi joj verujemo. Drug Tungata je naš otac. Njegova krv je kraljevska, a drže ga smrdljive šone. U tome se svi slažemo." Zastao je. „Ali ima nekih koji bi hteh da ga rukama otmemo od Sona koji siluju decu, dok drugi kažu da nas je premalo i da imamo samo jednu pušku na dvojicu ljudi. Dakle, podeljeni smo." Pogleda u Krejga. Sta ti kažeš, Kupela?"

Kažem da sam vam doneo osam hiljada metaka i dvadeset pet pušaka i pedeset bombi", reče Krejg. Kažem da je drug Tungata moj prijatelj i brat. Kažem da, ako su ovde samo žene i kukavice i ako nema muškaraca da pođu sa mnom, onda ću poći sam sa ovom ženom, Sarom, koja ima srce ratnika, i naći muškarce negde drugde."

Lice druga Pazija namršti se od sramote i razvuče se još više zbog ožiljaka, ton njegovog glasa bese pun prekora.

Da se više ne priča o ženama i kukavicama, Kupela. Da se više uopšte ne priča.

Radije krenimo za Tuti i uradimo to što mora da se uradi. To ja kažem."

Zapalili su dimni signal čim su čuli cesnu", a ugasili ga čim je SeliEn upalila svetla za prizemljenje da bi im potvrdila da je videla. Gerilci druga Pazija posekli su pangama travu na proplanku, popunili rupe i poravnali džombasta mesta, tako da je prizemljenje bilo pouzdano i uredno.

Gerilci su istovarili ostatak municije i oružja disciplinovano i ćutke, ali nisu mogli da prikriju osmehe ushićenja dok su spuštali vreće municije i naprtnjače bombi, jer to bese alat njihovog zanata. Tovar je brzo nestao u šumi. Petnaest minuta Krejg i SeliEn ostali su sami pod krilom prazne cesne".

Znaš li za što sam se molila?" upita SeliEn. Molila sam se da ne budeš u mogućnosti da pronađeš grupu, a i ako je pronađeš da odbiju da idu s tobom, pa da budeš prisiljen da odustaneš i vratiš se sa mnom."

Nisi baš dobra u molitvi, je Fda?"

Ne znam. Vežbaću mnogo sledećih nekoliko dana."

Pet dana", ispravi je Krejg. Ti dolaziš ponovo u utorak ujutru."

Da", potvrdi ona. Uzleteću po mraku i biću iznad aerodroma u Tutiju pri izlasku sunca to je u 05.22."

Ali ne smeš da se spuštaš dok ti ne dam signal da smo obezbedili pistu. Samo, za ime boga, nemoj da ostaneš sa premalo goriva za povratak do solane. Ako se ne pojavimo nemoj da nam se nadaš."

Iznad Tutija mogu izdržati tri časa. To znači da imate na raspolaganju vreme do 08.30 da stignete tamo."

Ako dotle ne stignemo, onda nećemo uspeti. Sad je vreme da ideš, ljubavi moja."

Znam", reče SeliEn i ne pomeri se.

Ja moram da idem", reče on.

Ne znam kako ću preživeti sledećih nekoliko dana sedeći u pustinji, ne znajući ništa, živeći prosto sa strahovima i maštom."

Uze je u naručje i oseti da drhti.

Toliko se bojim za te", prošapta ona.

Vidimo se u utorak ujutru", reče joj. Nema promašaja."

Nema promašaja!" složi se ona, a glas joj je podrhtavao. Vрати mi se, Krejg. Ne želim da živim bez tebe. Obećaj mi da ćeš se vratiti."

Obećavam." Poljubio ju je.

Hajde sada, osećam se mnogo bolje. Nasmušila mu se onim bestidnim osmehom, ali bese u njemu nešto meko.

Popela se u kabinu i upalila motor.

Volim te." Njene usne su formirale reci koje je potopila buka motora, a ona okrenu cesnu" uz jaki gas i ne osvrnu se.

Razdaljina na karti bila je samo šezdeset milja, a sa prednjeg sedišta letelice taj put nije izgledao naporan. Na zemljištu je bilo sasvim drukčije.

Išli su prečicom; vododelnica se gubila čas levo čas desno prema padinama doline Zambezija. Bili su prisiljeni da slede uspone i spuštanja bregova i dolina, tako da nikad nisu bili na ravnom terenu.

Gerilci behu sakrili svoje žene na sigurno mesto i nerado su pristali da se Sara pridruži grupi za napad, ali ona je nosila puni teret i držala teški ritam marša, koji im je diktirao drug Pazi.

Brda sa gvozdеноm rudom upijala su toplinu sunca koja je sada zračila dok su se oni s mukom penjali uz strmine, a zatim spuštali u doline. Spust je iscrpljivao jednako kao i uspon, teški tovar strugao im je kičmu i natezao ahilove tetive. Stari slonovski tragovi bili su puni oblutaka ispranih kišom, koji su se pod nogama kotrljali kao kuglični ležajevi i svaki korak činili vrlo opasnim.

Sićušne pčele mučile su ih tokom dana, rojeći se oko njihovih usta, nosnica i očiju uporno tražeći vlagu, a u toku noći to su preuzimali komarči iz ustajalih bara u dolinama. U jednoj fazi puta prošli su uz rub pojasa muva i tihe lagane cece muve pridružile su se mučenju, spuštajući se tako mekano da žrtva nije bila toga ni svesna sve dok se užarena igla ne bi zarila u meko meso pozadi uha ili ispod pazuha.

Pored toga uvek je postojala opasnost od napada. Svakih par milja čelni izviđači ili začelno osiguranje signalizirali su uzbunu i oni su bili prisiljeni da se skriju u zaklon i čekaju sa prstom na obaraču dok se kolonom ne bi proneo signal: sve je čisto".

Bilo je sporo i satiruce, nervi su popuštali dva puna dana marševanja od ledene zore preko žarkog podneva do ponovnog mraka, da bi stigli u selo Sannog oca. Zvao se Vusamanzi i bio je stariji vrač, prorok i tvorac kiše za pleme Matabela. Kao svi drugi od njegovog soja živeo je u osami uz svoje žene i neposrednu familiju. Koliko god da su ih poštovali, obični smrtnici izbegavali su majstore mračnih veština; dolazili su kod njih samo radi vračanja i lečenja, davali kozu ili neku drugu životinju i žurno odlazili sa zahvalnošću.

Vusamanzijevo selo bilo je nekoliko milja severno od stanice Tuti. Bila je to napredna mala zajednica na vrhu brega, sa mnogo žena, koza i pilića i sa kukuruznim poljima u dolini.

Gerilci su se smestili u šumi ispod brežuljka i uputili Saru da vidi da li je sve bezbedno i da seljane upozna sa njihovim prisustvom. Sara se vratila posle jednog sata, pa su Krejg i drug Pazi krenuh s njom u selo.

Vusamanzi je zaslužio svoje ime, "Tvorac vode", zbog opšte pretpostavke da može kontrolisati Zambezi i njegove pritoke. U mladosti je poslao veliku poplavu da zbriše selo nižeg poglavice koji ga je prevario kod plaćanja dažbina, a posle toga izvestan broj drugih koji mu se nisu sviđali tajanstveno je nestao u plićacima ili jezercima za kupanje. Govorilo se da bi po Vusamanzijevoj zapovesti površina mirnog jezera iznenada poskočila u obliku šištavog vala, kad bi se obeležena žrtva približila da pije ili da se kupa, ili da pređe, i bila bi progutana. Nijedan živ čovek nije u stvarnosti bio svedok ovog užasnog fenomena ali uprkos tome, Vusamanzi, vrač, nije imao mnogo nevolja s dugovima pacijenata i klijenata.

Vusamanzijeva kosa bese, u stvari, čista bela kapa, a imao je i malu bradu fazoniranu u obliku sablje, po običaju plemena Zulu. Mora da je Sarabila iz njegove starije dobi, ali je lep izgled nasledila od njega, jer je bio zgodan i dostojanstven. Nije nosio obeležja dostojanstva svog zanata. Bio je odeven u jednostavnu haljinu, telo mu je bilo uspravno i vitko, a glas, kada je uljudno pozdravio Krejga, dubok i siguran.

Sara ga je, očito, duboko poštovala, jer je uzela krčag s pivom od jedne od njegovih mlađih žena i kleknula na kolena da mu ga sama ponudi. Sara je, očito, imala posebno mesto u starčevim osećanjima, smešio joj se sa puno ljubavi, a kada je sela do njegovih nogu, povremeno ju je milovao dok je pažljivo slušao šta mu Krejg govori. Zatim ju je poslao da pomogne njegovim ženama da pripreme jelo i pivo i odnesu gerilcima skrivenim u dolini, pre nego što se ponovo okrenuo Krejgu.

Covek kojeg zoveš Tungata Zebive, 'Tragalac za pravdom' rodio se kao Samson Kumalo. On vuče lozu direktno od Mzilikazija, prvog kralja i oca našeg naroda. On je taj na koga padaju drevna proročanstva. U noći kada su ga odveli Šona vojnici bio sam poslao po njega da procenim njegovu odgovornost i da mu poverim tajne kraljeva. Ako je još živ, kao što moja kćer kaže da jeste, onda je dužnost svakog Matabele da učini sve što je u njegovoj moći da ga oslobodi. Budućnost našeg naroda počiva u njemu. Kako mogu da ti pomognem? Treba samo da pitaš."

Već ste nam pomogli s hranom", zahvali mu se Krejg. Sada nam trebaju informacije."

Pitaj, Kupela. Sve što mogu da ti kažem, reći ću."

Put između stanice Tuti i logora prolazi blizu ovog mesta. Je li tako?"

Iza onih brežuljaka", starac pokaza prstom.

Sara mi kaže da svake sedmice kamioni prolaze ovim putem istog dana, odvozeći hranu vojnicima i zarobljenicima."

Tako je. Svake sedmice u ponedjeljak kasno popodne kamioni prolaze tuda s vrećama kukuruznog brašna i drugim namirnicama. Vraćaju se prazni sledećeg jutra."

Koliko kamiona?"

Dva ili retko tri."

Koliko ih vojnika čuva?"

Dvojica napred pored vozača i još tri ili četiri pozadi. Jedan stoji na krovu s velikom puškom koja brzo puca." Teški mitraljez, prevede Krejg za sebe. Vojnici su vrlo oprezni i hitri, a kamioni jure brzo."

Dolazili su i prošlog ponedeljka kao i obično?" upita Krejg.

Kao i obično", Vusamanzi klimnu svojom kapom od sjajne bele kose. Krejg odluči da mora smatrati da rade po uhodanom planu i da sve treba baciti na tu kartu.

Koliko ima odavde do misionarske stanice?" upita.

Odande donde." Vrač raširi ruke da označi deo neba, oko četiri sata sunčevog hoda. Prema koraku pešaka, to je značilo otprilike petnaest milja.

„A odavde do vojnog logora?" nastavi Krejg.

Vusamanzi slegnu ramenima. Ista daljina."

Dobro." Krejg rasklopi kartu, udaljenost između dve tačke bila je ista. Po tom je precizno odredio položaj. Počeo je da proračunava vreme i razdaljine i unosi ih uz rub karte.

Imamo jedan dan za čekanje", Krejg konačno podiže pogled. Ljudi će se odmoriti i pripremiti."

Moje žene će ih hraniti", složi se Vusamanzi.

U ponedjeljak će mi trebati pomoć nekih vaših ljudi."

Ovde su samo žene", reče starac.

Trebaju mi žene mlade žene, lepe žene", reče mu Krejg.

Sledećeg jutra, odlazeći pre zore i vodeći sa sobom jednog kurira, Krejg i drug Pazi obavili su izviđanje dela puta koji je prolazio pored niza niskih brežuljaka. Bese to, kako je Krejg zapamtio, rđav put u koji su teški kamioni usekli duboke kolotečine, ali Treća brigada je iskrčila šiblje sa obe strane da se smanji opasnost od zasede. Nešto pre podne stigli su do mesta gde se Piter Fungabera zaustavio u toku prvog odlaska u Tuti, do nasipa gde je put vodio preko drvenog mosta na zelenoj reci i gde su jeli onaj obrok od prženih kukuruza.

Krejg primeti da mu je pamćenje izvrsno. Prilazi mostu, prvo niz strmu padinu doline, a onda preko uskog zemljanog nasipa, moraju prisiliti konvoj za snabdevanje da uspori i pređe u niži prenos. To je savršeno mesto za zasedu i Krejg uputi kurira u Vusamanzijevo selo da dovede ostatak snaga. Dok su čekali, Krejg i drug Pazi revidirali su planove i prilagodili ih stvarnom terenu.

Glavni udar izvršiće se na mostu, ali ako to ne uspe, moraju imati rezervni plan za sprečavanje prolaska konvoja. Čim su stigle glavne snage, Krejg je druga Pazija sa još petoricom boraca uputio pieko mosta. Na mestu koje se sa mosta nije videlo, oborili su drvo mobahoba tako da je palo preko puta kao snažna barikada. Drug Pazi će komandovati na tom mestu, dok će Krejg koordinirati napad na mostu.

Koji borci govore šona jezik?" pitao je Krejg.

Ovaj ga govori kao pravi Šona, a ovaj ne tako dobro."

Oni moraju ostati van borbe. Ne smemo reskirati da ih izgubimo", naredi Krejg.

Oni će nam trebati za logor."

Držaču ih pod svojom komandom", složi se drug Pazi.

A sada žene."

Sara bese odabrala svoje tri polusestre između šesnaest i osamnaest godina.

Bile su to najlepše u mnoštvu vračevih kćeri, a kad im je Krejg objašnjavao njihovu ulogu, kikotale su se spustivši glave i prikrivajući usta rukama, odajući i neke druge znakove skromnosti i devičanske stidljivosti. Ali, bilo je očito da će uživati u ovoj avanturi, ništa tako uzbudljivo i razgaljujuće nije se dogodilo u njihovim mladim životima.

Razumeju li one?" upita Krejg Saru. Biće opasno moraju da postupe tačno kako im se kaže."

Ja ću biti s njima", ubedi ga Sara. Ćelo vreme i večeras, posebno večeras." Ovo poslednje bilo je radi devojaka. Sara je bila potpuno svesna uzajamnih kibicovanja

između njenih sestara i mladih gerilaca. Oterala ih je, još onako rascvrkutane. u grubo skrovište od trnovog granja, koje su one sačinile po njenom naređenju, a ona se smestila na ulaz.

Trnje je dovoljno oštro da odbije i lava ljudoždera, Kupela", rekla je ranije Krejgu, ali nisam sigurna može li da spreči lafa sa svrbljivim kopljem i devicu koja je odlučna da se zbog njega izgrebe. Večeras ću malo spavati."

Na kraju krajeva i Krejg je proveo besanu noć. Ponovo je sanjao one strašne snove koji su doveli gotovo do ludila tokom dugog sporog oporavka od minskog polja i gubitka noge. Upao je u zamku snova, nesposoban da pobegne u svesno stanje, dok ga Sara nije prodrimala, a kad se stvarno probudio tako se jako tresao da su mu zubi cvokotali, a košulja se natapala znojem kao da stoji pod toplim tušem. Sara ga je razumela. U sažaljenju sela je pored njega i držala ga za ruku dok drhtavica nije prestala, a onda su ostatak noći pričali i to šapćući da ne bi uznemirili ostatak logora. Razgovarali su o Tungati i SeliEn i šta svako od njih želi od života i o mogućnostima da se to ostvari.

Kada se udam za druga ministra, moći ću da govorim u ime svih žena svoga naroda. Predugo već muškarci postupaju s njima kao sa stokom. Čak i sada ja, školovana njegovateljica i učiteljica, moram da jedem uz žensku vatru. Posle ove dolazi druga borba. Borba da žene mog plemena dobiju zasluženno mesto i da se prizna njihova prava vrednost."

Krejg primeti da se njegovo poštovanje prema Sari počinje podudarati sa njegovim simpatijama prema njoj. Ona je, shvati on, prikladna žena za čoveka kakav je Tungata Zebive. Dok su razgovarali, uspevao je da potisne strah od sutrašnjeg dana i noć je prošla tako brzo da se iznenadio kad je pogledao na sat.

Četiri sata. Vreme je za pokret", prošapta. Hvala ti, Saro. Ja nisam hrabar. Treba mi tvoja pomoć."

Skočila je na noge gipkim korakom i na trenutak stala da ga pogleda. Činiš nepravdu prema sebi. Mislim da si zaista hrabar", reče nežno i ode da probudi sestre.

Sunce bese visoko, a Krejg je ležao u procepu između dva ogromna izlizana kamena na drugoj obali potoka. Puška AK 47 bila je nameštena na naslon ispred njega, pokrivajući nasip i obale sa obe strane mosta. Daljinu je premerio koracima. Od mesta na kojem je ležao do kraja ograde mosta bilo je sto dvadeset koraka. Iz

ležećeg položaja mogao bi na toj daljini skinuti predmet visok dvadeset santimetara.

Daj bože da ne zatreba", pomisli i još jednom preleti nemirnim pogledom preko svojih belega koljem. Pod mostom behu četiri gerilca, goli do pojasa. Iako su im puške bile naslonjene uz nosače mosta i pri ruci, bili su naoružani i lukovima za slonove od sto pedeset santimetara. Krejg je bio sumnjičav prema ovom oružju dok nije pogledao pokazno gađanje. Lukovi su bili od čvrstog elastičnog drveta, obloženi vrpcama od kože zelene antilope, kože koja se dugo sušila razapeta na motkama, sve dok nije postala čvrsta kao čelik. Tetiva luka bila je od opšivene žile, čvrsta kao jednovlačni najlon. Čak i punom svojom snagom, Krejg nije mogao zategnuti luk do kraja. Trzaj je morao biti daleko jači od pedeset kilograma. Da bi se on postigao, trebalo je imati okorele vrhove prstiju i posebno razvijene mišiće grudi i ruku.

Vrhovi strela bili su od mekog čelika, naoštreni kao igla radi probojne moći, a jedan od gerilaca udaljio se trideset metara i hitnuo strelu tako da se zarila pola metra u mesnato vlaknasto deblo drveta baobab. Bili su prisiljeni da je oslobode sekirom. Ista ta strela proletela bi kroz odraslog čoveka od grudi do leđa bez ikakvog zastoja, ili bi probila grudni koš odraslog slona mužjaka od početka do kraja.

Dakle, pod mostom su se nalazila četiri strelca s lukom i još deseterica drugih koji su čučali u vodi do kolena, ispod obale. Videlo se samo teme njihovih glava i niko ih nije mogao videti sa druge strane zbog okomitog spuštanja obale i velike razbarušene trske.

Rad motora dolazećih kamiona promenio se, jer su na vrhu padine promenili prenos pred spuštanje prema nasipu i mostu. Krejg je ranije silazio niz padinu da osmotri eventualne znakove koji bi ih odali, sva nekadašnja obuka u rodezijskoj policiji sada mu se vraćala. Pokušavao je da otkrije neki nered, ugaženu vegetaciju, odsjaj metala, otiske stopala na belim peščanim obalama reke ili neko skretanje s puta, i nije našao nikakav znak koji bi ih otkrio.

Moramo to da uradimo", reče Sara. Ona i njene sestre sedele su iza stene koja se nalazila uz njegov bok. Ona je bila u pravu prekasno je da bi se išta menjalo, da bi se pravili neki drugi planovi.

Kreni", reče joj on i ona ustade, pusti košulju da joj sklizne s ramena i padne u pesak. Njene mlađe sestre brzo su sledile njen primer, puštajući haljine da pri njihovom ustajanju ostanu na zemlji.

Sve četiri su bile gole, osim što su male pregačice s perlama visile sa struka vezane vrpcom. Pregačice su prekrivale njihov mons pubis*, ali su pri svakom pokretu dok su trčale prema obali poigravale i otkrivale ga. Njihova mesnata mlada dupenca bila su gola i primamljivo su bujala ispod beline peščanika njihovog struka.

Smejte se!" dovikivao je Krejg. Igrajte se."

Uopšte se nisu stidele zbog svoje golotinje. U seoskim područjima pregačica sa perlama bila je još tradicionalna prigodna odeća neobrazovanih i neudatih devojaka. Čak ju je i Sara nosila dok nije pošla u grad na školovanje.

Prskale su se. Voda je blistala na njihovoj sjajnoj tamnoj koži, a njihov smeh bio je uzbudljiv i zadihan i morao je privući svakog muškarca. Ipak, Krejg primeti da njegovi gerilci ne reaguju. Nisu se čak ni osvrnuli. Oni behu profesionalci na poslu, sva njihova pažnja bila je usmerena na opasan posao nadohvat ruke.

Vodeći kamion pokaza se na uzvišenju. Bese to tojota" od pet tona, slična onoj koja ih je terala preko bocuanske granice. Imala je istu peščanu boju. Iza teškog mitraljeza, montiranog na kabini, stajao je vojnik. Drugi kamion, teško natovaren i naoružan, prešao je uzvišenje neposredno iza njega.

Samo ne treći. Daj bože da su samo dva", dahtao je Krejg i namestio kundak puške u pregib ramena. Cev je bila okićena suvom travom radi kamuflaže, a lice i ruke premazao je debelim slojem crne ilovače sa obale reke.

Bila su samo dva kamiona. Peli su se uz nasip ljuljajući se, a Sara i njene sestre stajale su do kolena u zelenoj vodi ispod mosta i mahale im. Vodeći kamion je usporio, a devojke su ljuljale kukovima, vrišteći i smejući se provokativno i treskajući mokrim blistavim sisama.

Mons pubis, venerin breg

U kabini prvog kamiona behu dvojica. Jedan je bio, podoficir Krejg je uočio bedž na njegovoj kapi i sjaj epoleta čak i kroz prašnjavo vetrobransko staklo. Veselo se cerio, a njegovi zubi presijavali su se poput bedževa. Nešto je govorio vozaču i uz škripu kočnica vodeće vozilo se zaustavi pred samim mostom. Drugi kamion bio je prisiljen da se zaustavi iza njega.

Mladi podoficir otvori vrata i stade na stepenicu kamiona. Vojnici u karoseriji i nišandžija mitraljeza nagnuše se napred, cereći se i dajući prostačke komentare. Devojke, sledeći Sarin primer, čedno se spustiše u vodu da bi pokrile donji deo tela i na primedbe i komentare odgovoriše glumljenom stidljivošću. Neki vojnici iz drugog kamiona, da ne bi bili nadmašeni iskočiše i krenuše napred da se pridruže zabavi.

Jedna od starijih devojaka lukavo napravi gest palcem i kažiprstom, a sa obale se javi rika silovitog muškog smeha. Mladi podoficir odgovori još jasnijim gestom, a ostatak vojnika napusti kamione i krenu za njim u gomili. Samo dvojica nišandžija behu još na svojim mestima.

Krejb baci pogled ispod mosta. Strelci sa lukovima puzali su potrbuške uz drugu obalu, vodeći računa o tome da drveni balvani mosta budu između njih i grupe vojnika.

U reci Sara je ustala. Izvukla je vrpce pregačice i taj delić odece sada je nosila u ruci, mašući njime u vestom izazovu. Gacala je prema vojnicima na obali, kovitlajući vodu oko bedara, tako da je smeh utihnuo a oni blenuli u nju. Išla je polako, a voda je uveličavala bučkavo micanje njene karlice. Bila je gipka i lepa kao mokra vidra, njenom telu sunce je pridavalo plastičan sjaj, neko vanzemaljsko plamsanje, tako da je čak i Krejb osetio da se veselo raspoloženje muškaraca koji je gledaju nabija strašću i da počinju da se puše od vrenja seksualne pomame. Sara se zaustavi ispod njih, stavi ruke ispod sisa i podiže ih usmeravajući bradavice prema njima. Sada su se potpuno koncentrisali na nju, čak i nišandžije na kamionima behu zaneseni i omađijani.

Iza njih četvorica strelaca sa lukovima kliznuše pod okrilje nasipa. Od prvog kamiona nisu bili udaljeni više od deset koraka kad su se na kolenima popeli i zategli lukove u savršenom skladu. Pri nišanjenju i zatezanju lukova, njihove desne ruke dodirivale su usne, mokri mišići leđa behu nabrekli, a onda jedan za drugim izbaciše strele.

Nije se čuo nikakav zvuk, čak ni najnežniji šum, ali jedan od nišandžija pade napred i prevesi se preko kabine, klataći glavom i rukama. Drugi se prope natrag sa širom otvorenim ustima, ali bez glasa i pokuša da preko ramena dohvati strelu koja se zarila između njegovih lopatica. Druga strela pogodi ga jednu podlanicu niže i on se zgrči u hropcu i iščeze sa vidika.

Strelci promeniše mete i strele poleteše bešumno prema grupi vojnika na obali i ču se vrisak. U istom trenu gerilci koji su se krili pod obalom izleteše iz vode i krenuše kroz trsku baš kad su se vojnici okrenuli prema strelcima. Goli gerilci priđoše im s leđa i sada je Krejg čuo eksplozivno roktanje, dok su oni zamahivali pangama dugih sečiva poput tenisera koji udara snažnim forhend volejom. Sečivo pange rascepilo je kroz beretku glavu podoficira od lubanje do brade.

Sara se okrenula i potrčala nazad, pozivajući i ostale devojke. Jedna od mlađih vrištala je dok su se batrgale potopljenom peščanom obalom.

Čuo se jedan pucanj, a onda su svi vojnici pali na zemlju, raštrkani duž ivice obale, ali su ih gerilci još obrađivali vitlajući nad njima, cepajući ih i seckajući.

Sara", doviknu joj Krejg kad je stigla na obalu. Vрати девојке u grmlje!" Ona dograbi suknu i potera sestre ispred sebe kao ovce.

Noseći pušku Krejg pretrča preko mosta. Gerilci su se već svlačili i pljačkali mrtve vojnike. Radili su vrlo vesto, najpre ručne časovnike. a onda sadržaj džepova i novčanike.

Je li iko pogođen?" upita Krejg. Onaj jedini pucanj bese ga zabrinuo, ali žrtava nije bilo. Krejg im je dao dva minuta da završe sa leševima, a onda uputio patrolu na uzvišenje da ih zaštiti od iznenađenja. Okrenuo se prema mrtvim Sonama: Zakopajte ih!" Veliku grobnicu pripremili su prethodnog dana i ka njoj su odvukli gola trupla.

Na mestu gde je visio nišandžija ostao je trag krvi. Sperite to!" Jedan od gerilaca donese čaturicu vode iz reke. Operite i uniforme. Osušice se za jedan sat ili manje."

Sara se vratila pre nego što je grupa za pokop bila gotova. Bila je potpuno odevena.

Poslala sam devojke natrag u selo, dobro poznaju teren. Biće na sigurnom."

Dobro si uradila", reče joj Krejg i pope se u kabinu vodećeg kamiona. Ključ je bio u bravi.

Grupa za pokop vratila se iz gustog žbunja i Krejg pozva obezbeđenje. Gerilac određen da vozi drugi kamion, upali ga, a ostatak se pope u karoseriju. Dva kamiona pređoše most i počеше da bruje uz veliku padinu. Čela operacija trajala je manje od trideset pet minuta. Stigli su do oborenog stabla mobahoba i drug Pazi izađe na put i usmeri ih da skrenu sa puta. Krejg je parkirao u gustom zaklonu, a

grupa gerilaca odmah je na oba vozila ubacila granje, dok je druga grupa počela da istovara teret i sklanja prepreke sa puta.

U kamionima su bile vreće kukuruznog brašna od po sto kilograma, paketi konzerviranog mesa, ćebad, lekovi, municija, sapun, šećer, so sve od neprocenjive vrednosti za gerilce. Odneli su sve i Krejg je znao da će biti dobro skriveno i kasnije uzimano po potrebi. Bilo je dvanaest torbica u kojima se nalazio vojnički lični pribor, te uniforme Treće brigade, čak i dve famozne crvene beretke. Dok su se gerilci oblačili u ove uniforme, Krejg je proverio vreme. Bilo je prošlo pet.

Krejg je ranije zapazio da operater u logoru Tuti uključuje generator i podnosi izveštaj svako veće u sedam sati. Proveri radio u kabini prvog kamiona. Imalo je izlaznu snagu od 15 ampera, više nego dovoljno da ima domet do logora Tuti, ali nedovoljne jačine da se čuje do štaba u Harareu. To je bilo dobro.

Pozva druga Pazija i Saru u kabinu i proveriše beleške. SeliEn će biti iznad piste u Tutiju u 5.20 ujutru i može ostati da kruži do 8.30. Krejg je odobravao tri sata za putovanje od logora Tuti do aerodroma u misionarskoj stanici uzimajući u obzir manja zadržavanja ili nesrećne slučajeve. U idealnim uslovima trebali bi da napuste logor u 2.30, ali nikako kasnije od 5.

To je značilo da dolazak u logor moraju tempirati za ponoć ili negde oko ponoći. Dva i po časa trebaće im da osiguraju položaj, napune kamione gorivom, oslobode zatvorenike, nađu Tungatu i krenu natrag.

„U redu“, zaključio Krejg, neka svaka grupa ponovi svoje zadatke. Najpre ti, Saro.“ Uzimam dvojicu svojih ljudi sa makazama i idem pravo u barake br. 1.“ Dodelio joj je dvojicu ljudi. Ove barake su bile malo po strani i iza vlastite žičane ograde i verovatno su se koristile kao ćelije najveće sigurnosti. Sara je videla da odatle vode Tungatu kada se sreća s njim na vežbalištu.

Kada ga nađemo dovešćemo ga na zbornu mesto kod glavne kapije. Ako bude mogao sam da hoda, ostaviću dvojicu svojih ljudi da otvore druge ćelije i puste zatvorenike.“

Dobro.“ Ona je shvatila zadatak savršeno.

Sada druga grupa.“

Pet ljudi za stražarsku kulu ...“ drug Pazi ponovio je svoj zadatak.

Dakle, tako.“ Krejg ustade. Ali sve zavisi od jedne stvari. To ponavljam već pedeseti put, ali nije naodmet. Moramo se dokopati radija pre nego što počnu da

emituju. Imamo oko pet minuta od prvog pucnja za to dva minuta dok operater shvati šta se događa, dva minuta da upali elektrogenerator i da ovaj proradi punom snagom i još jedan minut da uspostavi vezu sa štabom u Harareu i prenese upozorenje. Ako se to dogodi, svi smo pokojnici." Pogleda na sat. Sedam i pet sada možemo uspostaviti vezu. Gde ti je čovek koji govori šona?"

Krejk je pažljivo uputio čoveka šta da kaže i laknulo mu je kad je video da je oštrouman.

Kazaću im da se konvoj zaustavio na putu. Jedan od kamiona se pokvario, ali će biti popravljen. Stići ćemo mnogo kasnije nego obično, noću", ponovio je.

Tako je."

Ako počnu da postavljaju pitanja, odgovaram: 'Vaša poruka nerazumljiva. Veza se prekida i ne može se razabrati.' Ponavljam: 'Stižemo kasno' i prekidam vezu."

Krejk je zabrinuto stajao pored gerilca dok je obavljao razgovor, slušajući nerazumljivo praskanje na šona jeziku iz logora Tuti, ali nije mogao da otkrije nikakav trag sumnje ili uznemirenosti u torn izvitoperenom glasu.

Gerilac koji je odigrao ulogu Šone prekinuo je vezu i vratio mikrofon Krejgu. Kaže da je razumeo. Očekuju nas noćas."

Dobro. Sada možemo jesti i odmoriti se." Međutim, Krejk nije mogao da jede. U stomaku je bila muka od napetosti koja ih očekuje i od reakcije na užasno nasilje na mostu. One pange kojima se rukovalo u provali mržnje pričinile su grdna iznakaženja. Mnogo je puta tokom šumskog rata bio svedok smrti u najružnijim oblicima, ali se na to nije mogao nikako navići, još mu se javljala muka u crevima. Ima previše mesečine", pomisli Krejk kad je provirio ispod cerade kamiona. Prošla su samo četiri dana od punog meseca i sada je bio tako visoko i tako je sijao da je bacao sene oštrog ruba na zemlju. Kamion se trzao i poskakivao po džombastom putu, prašina se dizala i zapinjala mu u grlu.

Nije se usudio da se vozi u kabini, čak ni sa nagaravljenim licem. Oštro oko odmah bi ga prepoznalo. Drug Pazi seo je pored vozača, obučen u podoficirovu rezervnu uniformu, kompletiranu beretkom i epoletama. Pored njega bio je onaj što je govorio šona, noseći drugu beretku. Teški mitraljezi bili su napunjeni i zapeti, svakog je posluživao odabrani čovek, a osmorica u zaplenjenim uniformama vozili su se u otvorenoj karoseriji, dok se ostatak šćućurio ispod cerade s Krejgom.

Do sada sve ide po planu", promrmlja Sara.

Do sada da", složi se Krejg. Ali ja više volim loš početak s dobrim završetkom ..."
Pored Krejgove glave čulo se kucanje u kabinu tri puta. Bio je to signal da je logor na vidiku.

Bilo kako bilo, mi stižemo." Krejg se okrenu da proviri kroz rupicu koju je prorezao u ceradi.

Mogao je razabrati osmatračnice logora koje su ličile na naftne platforme koje se dižu u nebo puno mesečine, a video se i odsjaj bodljikave žice. A onda, iznenada, nebo kao da se zapalilo. Svetla reflektora oko stražarskih kula rascvetaše se silovitom belinom. Ceo logor bese obasjan podnevnim sjajem.

Generator", zaječa Krejg. „O, bože, upalili su generator da nam zažele dobrodošlicu."

Bila je to prva Krejgova greška. Planirao je da se sve dogodi po mraku, samo sa farovima kamiona koji bi zaslepljivali i zbunjivali stražare. Pa ipak, sada je shvatio koliko je logično da stražari osvetle logor da provere dolazak konvoja i olakšaju istovar.

Već su kompromitovani. Mogu jedino produžiti vožnju pod jarkom svetlošću reflektora, a Krejg je bio bespomoćan i, prikovan pod ceradom, čak nesposoban da razgovara sa drugom Pazijem u kabini ispred njega. Gorko grdeći sebe što nije planirao ovu mogućnost, neprestano je virio kroz rupicu.

Stražari nisu otvarali kapiju, s jedne strane stražarnice nalazilo se mitraljesko gnezdo i Krejg je video cev oruđa kako se lagano pomera da bi ih pokrivala dok prilaze. Stražar se okretao i odlazio, a četvorica vojnika i podoficir zašli su za stražaru.

Narednik istupi pred vodeći kamion i podiže jednu ruku. Kad se kamion zaustavio, prišao je prozoru, postavio pitanje na šona jeziku, a gerilac sa beretkom lako mu je odgovorio. Međutim, narednikov ton odmah se promenio, očito je odgovor bio neispravan. On podiže glas koji postade preteći i piskav. Narednik bese van Krejgovog ograničenog vidokrug, ali je Krejg primetio da naoružani stražar reaguje. Počeše da skidaju puške i raspoređuju se u strelce da pokriju kamion vatrom, prevara je otkrivena pre nego što je počela da dejstvuje.

Krejg kucnu po nozi uniformisanog gerilca koji je stajao iznad njega. Bio je to signal i gerilac baci bombu koju je držao u ruci sa već izvučenim osiguračem upaljača. Ona polete u lenoj visokoj paraboli i pade tačno u mitraljesko gnezdo.

U istom trenu Krejg tiho reče dvojici ljudi sa strane: Pobijte ih."

Kroz proreze u ceradi gurnuše cevi pušaka, a daljina je bila manja od deset koraka. Plotun ožeže po nepripremljenim stražarima pre nego što su uspeali da podignu puške. Narednik pojuri prema vratima stražare, ali drug Pazi nagnu se iz kabine držeći „tokarev" sa obe ruke i pogodi ga dva puta u leđa.

Kad se narednik opružio, bomba eksplodira iza vreća s peskom i cev teškog mitraljeza okrenu se besciljno prema nebu, budući da je skrivenog nišandžiju pogoditi leteći šrapnel.

Vozi!" Krejg probi glavom ceradu i dreknu vozaču kroz otvoreni prozor kabine. Probij kapiju!"

Snažni dizel motor tojote" riknui kamion se zaljulja napred. Činilo se da će se vozilo rasprsnuti, poskakivalo je i drhtalo, zaustavilo se na trenutak, a onda uz riku uletelo u jarko obasjan logor, vukući iza sebe zamršenu bodljikavu žicu i polomljene drvene dovratke kapije.

Krejg se uspenetra do nišandžije na kabini.

Levo!" Upravljaio je vatru prema baraci pored kapije, sagrađenoj od nepečene cigle i pokrivenoj trskom. Nišandžija ispali dugi rafal u grupu polugolih vojnika, koji su ispadali na prednja vrata.

Osmatračnica desno."

Vatrom su ih zasipala dvojica stražara sa osmatračnice. Sištalo je i pucalo oko njihovih glava poput fijukanja biča. Nišandžija okrenu cev i podiže je, meci su upadali u čegrtavi sanduk, a čaure su ispadale kao osvetljena traka. Iverje drveta i komadi stakla vrcali su sa zidova osmatračnice, a dva stražara behu dignuta u vazduh i odbačena unazad dobro tempiranim rafalom.

Baraka br. 1 odmah tu napred", Krejg upozori Saru snažnim povikom. Ona i dvojica njenih ljudi behu pripijeni uz zadnju dasku karoserije kamiona i kad je tojota" usporila, iskočili su i pretrčali vežbalište. Sara je nosila makaze, a dvojica gerilaca trčali su ispred nje poskakujući u cikcak i pucajući sa kuka.

Krejg iskorači iz karoserije i prisloni se uz kabinu.

Vozi prema brežuljku", doviknu vozaču. Moramo zauzeti radio!"

Utvrdjeni centralni brežuljak ležao je pravo napred, ali morali su preći široko, jako osvetljeno vežbalište sa belim belcatim zidom na drugoj strani, da bi stigli u njegovo podnožje.

Krejg se osvrnu. Sara i njena momčad već behu stigli do baraka i sređivali su žicu makazama. Još dok ih je gledao uspeali su da provale i iščeznu unutra.

Tražio je pogledom drugi kamion. On je rikao unutar logora uz ogradu, zauzimajući jednu po jednu osmatračnicu strahovitom paljbom iz mitraljeza. Već su uništili četiri osmatračnice, ostale su još dve.

Veliki blesak bačenih bombi privuče njegovu pažnju barakama koje su se graničile sa glavnim zatvorskim ćelijama. Drugi kamion je izbacio grupu gerilaca da napadne te barake. Krejg ih je video kako šćućureni ispod prozora ubacuju bombe, a kada bi ove eksplodirale jurili su napred, pod svetlima reflektora nalik svetlim noćnim leptirima, ka glavnim zatvorskim ćelijama.

Za samo pet minuta kontrolisali su ceo logor. Uništili su osmatračnice, opustošili stražaru i oba bloka baraka sve su zauzeli. Oseti talas trijumfa, a onda pogleda napred preko vežbališta u brežuljak. Sve osim brežuljka i taman kad to pomisli, beli plameni projektil krenu prema njemu sa gornjih padina stenovitog brdašca, koje bese utvrđeno vrećama sa peskom. Projektil je ličio na vrpcu svetlobelih vatrenih brojanica, u početku je išao sasvim polako, a onda je čudesno ubrzao i svud oko njih uskovitla se prašina uz pisak rikošetne paljbe i gruvanje s treskom u metalno telo jurećeg kamiona.

Kamion se mahnito vrteo, a Krejg je vrištao na vozača dok se očajnički držao za retrovizor.

Vozi napred moramo zauzeti radio!"

Vozač se rvao s volanom koji se otimao, a kada se prednji deo kamiona ponovo ustremio ka brežuljku, pogodio ga je drugi mitraljeski rafal. Vetrobransko staklo raspršio se u leteća zrna nalik dijamantima, a vozač je bio prikovan za vrata kabine, pogođen posred grudi. Kako je njegova noga skliznula sa pedale gasa, kamion je usporio.

Krejg uhvati kvaku i cimajući otvori vrata. Vozačevo telo svali se sa sedišta i ispade iz kamiona prevrnuvši se. Krejg se ubaci na njegovo mesto i pritisnu gas celim stopalom. Kamion ponovo jurnu napred.

Pored Krejga drug Pazi je dejstvovao iz puške AK 47 kroz razjapljenu rupu raznetog vetrobranskog stakla, a teški mitraljez uzvratilo je zaglušujućom paljbom iznad njihovih glava. Vatre projektila kao da su se sretale i mešale u vazduhu iznad pustog vežbališta i tada Krejg primeti nešto drugo.

Iz jedne od puškarnica u bedemima od vreća peska u podnožju, crna grudva veličine ananasa letela je prema njima sa plamenim repićem. Odmah je znao šta je to, ali nije čak ni imao vremena da upozori ostale, a raketni projektil RPG7 već ih je pogodio.

Pogodio je nisko u prednji deo kamiona i to ih je spasio glavni udar bio je amortizovan čvrstim okovom motora, ali uprkos tome kamion se zaustavio kao da je lupio u stenu gvozdene rudače. „Tojota“ se prevrnula preko uništenog prednjeg trapa, izbacujući Krejga kroz otvorena vrata kabine.

Krejg je puzao na kolenima, a mitraljez sa brežuljka preneo je vatru na njega. Kiša tanadi zasula ga je krupnim komadima tvrde suve ilovače sa površine vežbališta i on pade potrbuške.

Osakaćeni i ranjeni gerilci behu rasuti oko olupine tojote% jedan čovek bese zaglavljnjen ispod nje, noge i karlicu potpuno mu je zdrobio kamion i on je skičao poput zeca u žicanoj klopki.

Napred", vikao je Krejg na sindebele jeziku. Prema zidu zidu trčite prema zidu." On je poskočio i počeo da trči. Zid koji je predstavljao gubilište bio je sa njihove desne strane, udaljen oko sedamdeset koraka i grupica ljudi čula ga je i potrčala s njim.

Mitraljez ih je ponovo lovio, zvuk metaka koji su zviždali oko glave nalik pucanju biča ošamuti Krejga i on zatetura poput pijanca a čovek ispred njega pade pogođen u obe noge. Kad je Krejg prolazio ovaj se okrenu i dobaci mu pušku. Eto, Kupela, uzmi je. Mene više nema."

Krejg uhvati pušku u vazduhu ne gubeći korak.

Ti si ljudina", doviknu oborenom gerilcu i nastavi trk. Ispred njega se drug Pazi dočepao zaštite zida, ali je nišandžija sa brežuljka preneo vatru na Krejga, dižući zavese prašine i komade ilovače iza njega.

Krejg zađe za ugao zida uklizavajući stopalima poput igrača bezbola u bazu, a rafal zaždinja oko njega. Nastavio je da se valja, a onda se sklupčao uza zid boreći se da povrati dah. Samo su drug Pazi i još dvojica gerilaca uspeali da stignu do zida ostali behu mrtvi u kamionu ili su ležali polomljeni i zgromljeni na brisanom međuprostoru.

Moramo srediti taj mitraljez", dahtao je, a drug Pazi mu se isceri.

Kreni prema njemu, Kupela gledaćemo te s velikim zanimanjem."

Još jedan raketni projektil RPG drmnuo je u zid, zaglušujući ih i prekrivajući ih finom izmaglicom belog praha.

Krejk se izvali na bok i proverio pušku. Imala je pun okvir. Drug Pazi doda mu još jedan iz torbice, a Krejk je još imao pištolj tokarev" na opasaču i dve preostale bombe u džepovima košulje na grudima.

Baci još jedan letimičan pogled iza ugla, a mitraljeski rafal odmah ožeže po zidu u visini njegove glave. On se zavalja unazad. Do utvrđenog brežuljka bilo je nekih sto koraka, ali moglo je isto tako biti i stotinu milja. Oni behu prikovani i bespomoćni, a nišandžija gore na bregu imao je kontrolu celog logora. Niko nije mogao da se pomeri pod svetlošću reflektora a da ne privuče momentanu paljbu ili raketu iz bacača RPG.

Krejk je zabrinuto tražio drugi kamion, ali ga je vozač verovatno mudro parkirao iza jedne od zgrada čim je raketni bacač otvorio vatru. Nije bilo nikakvog znaka od drugih gerilaca, svi behu u zaklonu, ali imali su više mrtvih no što su smeli dozvoliti.

Ovako ne srne da se završi ..." Krejk bese obuzet osećanjem straha i bespomoćnosti. Moramo ućutkati taj mitraljez!"

Mitraljez sa brežuljka, ne imajući metu, sam je začutao a onda iznenada u tišini Krejk ču da počinje pesma, najpre sa samo nekoliko glasova i nisko, a onda poče da jedri i jača:

Zašto plačete, udovice Sanganija

Kad tronožne puške tako glasno se smeju?"

Zatim se iz stotine grla tišinom prolomi stara ratnička pesma:

Zašto plačete, sinčići krtica,

Kad očevi vaši zavet kralja ispuniše?"

Iz zatvorskih ćelija poče da kulja šarena vojska golaća, neki se teturahu od iscrpljenosti, drug' snažno trčahu noseći cigle i kamenje i toljage otkinute sa krovova. Malo, vrlo malo njih uzeli su oružje od mrtvih stražara, ali svi su pevali u pomamnom prkosu, ustremivši se prema brežuljku i mitraljezu.

„O, bože!" prošapta Krejk. Biće to krvoproliće."

U prvom redu ovog mnoštva išla je, vitlajući puškom, visoka tanka figura nalik karikaturi same smrti u obliku kostura, a iza njega se prikupljala vojska glađu

iznurenih i robijom dotučenih. Čak i tako izmenjenog, Krejg bi prepoznao Tungatu Zebivea na bilo kojem mestu sa ove strane pakla.

Sem, natrag!" vikao mu je, upotrebljavajući ime pod kojim ga je poznavao kao prijatelja, ali je Tungata išao napred ne vodeći računa, a pored Krejga drug Pazi reče hladnokrvno: Oni će privući vatru, to je naša poslednja šansa."

Da, budi spreman", odgovori Krejg. Drug Pazi bio je u pravu. Ne smeju dozvoliti da izginu uzalud, a upravo kad je on govorio, mitraljez zaštekta.

Čekaj!" Krejg ščepa druga Pazija za ruku. Uskoro će morati menjati redenike." I dok je čekao da mitraljez isprazni prvi redenik, promatrao je užasnu havariju koja je nastala u mnoštvu oslobođenih robijaša.

Žestoka vatra brisala ih je kao vatrogasni šmrk, ali kako je prvi red padao tako su oni iza jurili da popune prazninu, a Tungata Zebive je još jurio napred daleko ispred svojih drugova, pucajući u trku a nišandžija sa utvrđenja osu po njemu samom, tako da je ostao umotan u dimu i prašini, još nekim čudom netaknut kad je mitraljez naglo začutao.

Prazan je!" viknu Krejg. Sad! Sad! Sad!"

Odbaciše se od zida poput sprintera, a brisani prostor učini se Krejgu beskrajan. Još jedan raketni projektil zacvile iznad njihovih glava i Krejg se pognu u trku, ali projektil ispaljen u panici leteo je visoko. Preleteo je vežbalište i udario u rezervoar goriva pored stražarskih baraka. Gorivo buknu uz strahovitu detonaciju. Plameni jezici visoki šezdesetak metara lizali su nebo i Krejg oseti toplotni udar iznad glave, ali nastavi da trči i puca.

Zaostajao je sve više iza druga Pazija i drugih gerilaca, njegova slabija noga ometala ga je u trci ka brežuljku, ali dok je trčao prebiraio je po glavi. Uvežbanom vojniku treba deset sekundi da promeni municijske kutije i ponovo napuni mitraljez. Budući da je prošlo sedam sekundi od napuštanja zida osam, devet, deset sada će paljba! A ima još dvadeset koraka do zaklona.

Drug Pazi stigao je do utvrda od vreća sa peskom, uspuzao se i prebacio se.

Onda nešto udari Krejga poput velikog malja i on svom silinom tresnu o zemlju, a meci su se zarivali svuda oko njega. Zavalja se i ponovo ustade, a budući da ga je nišandžija video da pada, sada je preneo vatru na nadiruću gomilu oslobođenih robijaša.

Pogođen, ali neozleđen, Krejg je trčao dalje svom snagom kao i pre, a onda shvati da je pogođen u veštačku nogu. Hteo je da se smeje, bilo je tako smešno, ali je bio užasno preplašen.

To možeš samo jednom da mi uradiš", pomisli i iznenada primeti da je u podnožju, na sigurnom. Poskoči i uhvati se jednom rukom za grudobran, izvuče se i poskoči preko. Skoči na usku napuštenu platformu za paljbu sa druge strane bedema.

Radio", svoja htenja usredotočio je na njega, moram da stignem do radija". Skoči dole u šanac i potrča prema zavijutku u prolazu. Ispred njega čulo se gušanje, a zatim vrisak i kad je naišao iza ugla, drug Pazi se taman dizao sa tela vojnika Treće brigade koji je opsluživao bacač rakete RPG.

Idi prema mitraljezu", naredi mu Krejg. Ja ću zauzeti radiostanicu."

Krejg se pope uskim prolazom između vreća s peskom, prolazeći pored skloništa u kojem je bio smešten pri poseti logoru.

Sada prvo levo." Pođe kroz otvor, razgrnuvši grube zavese i ču radiooperatera u skloništu u dnu šanca kako mahnito urla. Krejg jurnu ka skloništu i zastade na ulazu.

Prekasno. Želudac mu se prevrnu u očajničkom grču. Radiooperater, obučen samo u majicu i gaćice, bese se nadneo nad radioaparat na klupi pored zida u dnu skloništa. Držao je mikrofon obema rukama urlajući upozorenje na engleskom jeziku, ponavljajući ga po treći put i dok je Krejg oklevao, sa druge strane prolomi se isto tako na čistom engleskom.

Poruka primljena i shvaćena", govorio je glas operatera iz Brigadnog štaba u Harareu." Držite se! Odmah šaljemo pojačanje ..."

Krejg ispali dugi rafal i meci osuše po radiju, raznevši kućište i pokidavši žice koje su visile u blistavom snopu. Nenaoružani operater ispusti mikrofon i šćućuri se drhteći uz bedem od vreća s peskom i zureći u Krejga i mucajući nešto sav prestravljen. Krejg uperi pušku prema njemu, ali nije mogao da natera sebe da opali.

Umesto toga, rafal automatske paljbe stiže iz šanca, prepadnuvši Krejga, a operater je na trenutak ostao prikovan za zid mecima koji su ga rešetali, a onda se skljkao na krš na podu.

Uvek si bio previše nežan, Pufo", reče duboki glas iza Krejga i on se okrenu i pogleda suvonjavu голу figuru koja gaje natkriljivala, to izrovano i ispijeno lice, te tamne, divlje jastrebovske oči.

Sem!" reče Krejg slabim glasom. Bože, dobro je što te ponovo vidim."

Ceo prednji deo prvog kamiona bio je uništen projektilom, dok su zadnji točkovi drugoga bili uništeni mitraljeskom vatrom. Rezervoari za gorivo oba kamiona bili su prazni.

Što je kraće mogao, Krejg objasni Tungati planove izlaska iz zemlje.

Osam sati je krajnja granica. Ako do tada ne stignemo do aerodroma, jedini izlaz biće pešice."

Do aerodroma je trideset milja", glasno je razmišljao Tungata. Ovde nikakvog drugog vozila nema. Fungabera je uzeo 'landrover' pre dva dana."

Zadnje točkove možemo skinuti sa uništenog kamiona ali gorivo! Sem, treba nam gorivo."

Obojica pogledaše prema rezervoaru u plamenu. Plamenovi su još lizali noćno nebo i oblaci gustog crnog dima valjali su se iznad vežbališta. Pod svetlošću plamenova mrtvaci su ležali u rukovetima tamo gde ih je pokosio mitraljez, ali nije bilo ni preživelih stražara. Njih su raskomadali i zdruzgali zatvorenici. Koliko mrtvih, pitao se Krejg i bežao od odgovora, jer za svaku smrt bese direktno odgovoran.

Tungata ga je promatrao. Sada je bio obučen u odeću nasumce pokupljenu iz sanduka barake, većina delova bila je premalena za njegovo krupno telo, a zadah zatvora još se nadvijao nad njim poput plašta.

Uvek si bio takav", reče mu nežno Tungata, posle neprijatnog zadatka. Sećam se slonova za odstrel danima posle toga ne bi jeo."

Iz jednog rezervoara preliću u drugi", brzo reče Krejg. Bese zaboravio koliko je Tungata pronicljiv. Osećao je on Krejgovu grizu savesti. Poteraću ih da zamene točkove. Ali, Sem, moraš pronaći gorivo za nas. Moraš!" Krejg se okrenu i othrama prema bližem kamionu, zahvalan što može da izbegne Tungatino brižno zapitkivanje.

Drug Pazi čekao ga je. Izgubili smo četrnaest ljudi, Kupela", reče mu.

Žao mi je." Bože! Kako isprazno.

Morali su da umru u jednom danu", gerilac je slegnuo ramenima. Šta je sada na redu?"

U alatu kamiona nalazili su se veliki francuski ključevi, a ljudi je bilo dovoljno da rukama podignu zadnji trap i podupru ga drvenim balvanima. Krejg je nadgledao skidanje zadnje osovine i točkova i istovremeno je zavrnuo nogavicu i skinuo nogu. Mitraljesko tane prosviralo je kroz aluminijsku cevanicu, ostavljajući u listu iskrzanu izlaznu rupu, ali veštački članak bese neoštećen. Oštre listove pocepanog metala lepo prikuca čekićem iz pribora i priveza nogu na njeno mesto. Sada ostani tu malo duže", reče joj odlučno, nežno je potapša i uze francuski ključ od druga Pazija koji već bese odvio dva vijka na zadnjem točku kamiona.

Jedan čas kasnije Tungata je žurno došao do raesta gde su Krejg i njegova grupa spuštali trap kamiona na zadnju osovinu. Krejg bese crn do lakata od guste masti. Sara je žurila da drži korak s Tungatom. Pored njega izgledala je tankovita poput devojčice, uprkos pušci koju je nosila.

Nema goriva", reče Tungata. Pretražili smo logor."

Mislim da imamo petnaest litara." Krejg se uspravi i rukavom košulje obrisa znoj sa lica. Na obrazu mu ostade crna pruga masti. To bi nam bilo dovoljno za dvadeset milja. Uz malo sreće." Pogleda na sat. Tri časa usto li je vreme odletelo? SeliEn će nadleteti Tuti za nešto više od dva sata. Nećemo uspeti ..."

Krejg, Sara mi je rekla šta si sve uradio, reskirao i planirao..." reče mirno Tungata. Za to sada nemamo vremena, Sem."

Nemamo", složi se ovaj. Moram se obratiti svojim ljudima, a onda možemo krenuti."

Robijaši koji su preživeli masakr na vežbalištu, skupiše se oko Tungate, koji se popeo na haubu kamiona. Njihova lica, okrenuta gore prema njemu, behu osvetljena žestokom svetlošću reflektora.

Moram da vas napustim", obrati im se Tungata, a oni zaječaše, ali moj duh ostaje s vama sve do dana kada ću se vratiti. Kunem se bradom svoga oca i mlekom koje sam isisao iz majčinih grudi da ću vam se vratiti."

Baba!" dovikivali su mu. Ti si naš otac."

Psi Šone uskoro će biti ovde. Morate u šumu, ponesite sa sobom sve oružje i hranu koje možete naći i pođite sa ovim ljudima." Tungata pokaza na malu grupu gerilaca oko druga Pazija. Oni će vas odvesti na sigurno mesto i čekaćete dok se ja

vratim u punoj snazi da vas povedem tamo gde s pravom pripadate." Tungata ispruži ruke u znak blagoslova. Idite s mirom, prijatelji."

Oni pružiše ruke prema njemu, neki su plakali kao deca. Zatim se u malim grupama počеше razilaziti, najpre prema kapiji logora, a potom nekud u tamu. Drug Pazi pošao je poslednji. Prišao je Krejgu i iscerio se onim hladnim vučjim osmehom.

Iako si bio u prvim borbenim redovima, nisi ubio niti jednog Šonu ni ovde, ni na mostu", reče. Zašto, Kupela?"

Ubijanje prepuštam tebi", odgovori mu Krejg. U tome si bolji od mene."

Čudan si ti čovek, pisac knjiga ali zahvalni smo ti. Ako dugo poživim hvalisaću se unucima onim što smo zajedno učinili ovoga dana."

Do viđenja, prijatelju", reče Krejg i pruži ruku, a kad su se rukovali bese to pozdrav sa obe ruke, pozdrav od posebnog značaja. Tada se drug Pazi okrenu i pođe dugim koracima, noseći pušku lovački i nestade u noći. Njih troje, Krejg, Tungata i Sara stajali su pored kamiona zanemeli u samoći.

Krejg prvi prozbori. Sem, čuo si radiooperatera kako javlja Štabu. Znaš da je Fungabera već poslao pojačanja. Ima li ikakve vojske između ovog logora i Hararea?"

Mislim da nema. Nekolicina ljudi u Karoju, ali ne toliko jake snage da bi odgovarale ovakvom napadu."

„U redu recimo da im je trebalo sat vremena da se prikupe u rasporede. Trebaće im još pet sati da stignu u Tuti ..." pogleda u Tungatu tražeći potvrdu, a ovaj klimnu glavom.

Do stanice će stići otprilike u šest a SeliEn će biti nad njom u pet. Biće previše blizu ako zadnjih nekoliko milja budemo morali pešačiti idemo."

Dok su se njih dvoje penjali u kabinu, Krejg poslednji put pogleda po logoru.

Plamenovi su se ugasili, ali je dim kuljao iznad napuštenih ćelija i preko vežbališta gde su ležali mrtvi. Prizor bese još jako osvetljen reflektorima.

Svetla . . ." reče Krejg naglas. Bilo je nešto u vezi s njima što ga je kopkalo.

Generator? Da, tako je nešto vezano za generator o čemu treba razmisliti.

Tako je!" prošapta naglas i uskoči u kabinu. Sem, generator ..."

Upali motor kamiona i doda snažan gas. Strojarnica se nalazila pozadi brežuljka i bila je deo centralnog kompleksa, zaštićena vrećama s peskom i utvrdama na

uzvišenju iznad nje. Krejg je parkirao kamion blizu stepeništa koje je vodilo dole u centralu, sjurio se i provalio vrata.

Generator je bio marke lister" i imao je jačinu od 25 kilovata, bese to velika zelena mašina, a njen rezervoar za gorivo bio je pričvršćen na zidu iznad nje. Krejg kucnu rezervoar sa strane i začu se ohrabrujući tupi ton.

Pun!" odahnu Krejg. Barem četrdeset veličanstvenih galona!"

Put je vijugao poput pitona na samrti, a kamion sa prepunim rezervoarom bese nepokoran i krut u zavojima. Krejg je morao da mota volan obema rukama. Uzbrdice su bile strme i brzina se smanjivala na vožnju korakom i u nižem prenosu. Zatim bi se uz riku survavali niz drugu stranu, odveć brzo da bi bili sigurni, prazan kamion bacao ih je nemilosrdno kad bi naleteli na duboku kolotečinu.

Krejg zamalo da promaši nasip koji je vodio na most i zaševfdali su preko nagiba, tako da se rub drobio pod zadnjim duplim točkovima pre nego što je smotao natrag, da bi uski drveni most prešli kloparajući.

Vreme?" upitao je, a Sara pogleda na svoj sat pred svetlošću kontrolne table. Četiri i pedeset tri."

Krejg skrenu pogled sa svetlosnog snopa farova i prvi put primeti da se krošnje stabala ocrtavaju na nebu koje postaje svetlije.

Na vrhu padine zaustavi se uz ivicu puta i uključi radioapararat. Polako je tražio kanale da bi čuo vojne izveštaje, ali nije bilo ničega osim zujanja.

Ako su u zoni dometa, onda ćute." Isključi radio i ponovo se vrati na put, čudeći se kakvom brzinom osvaja afrička zora. U dolini ispod njih pejzaž je izranjao iz noći koja se povlači, velika tamna pošumljena ravnica koja vodi od podnožja brda sve do postaje prostirala se ispred njih.

Deset milja", reče Tungata.

Još pola sata", odgovori Krejg i natera tojotu" da se sjuri nizbrdo ričući. Pre nego što su stigli u ravnicu bilo je dovoljno vidljivo da se ugase farovi. Nema smisla da privlačimo pažnju."

Iznenada se ispravi u sedištu, uznemiren promenom zvuka motora; bio je grublji i jači.

„O, bože, nemoj baš sada“, prošapta, a onda shvati da to nije motor tojote“, već neki drugi motor. Zvuk je postajao sve jači i bliži, sve više gonilački. Provirio je glavom kroz bočno staklo i izložio je hladnom udaru vetra.

Cesna“ SeliEn brujala je iza njih na visini ne većoj od petnaest metara iznad puta, reflektujući plavkastosrebrnu svetlost prvih sunčanih zraka.

Krejt zaurla od radosti i počeo mahnito da maše.

Cesna“ ih je brzo stigla i spuštala se još niže. Dražesno lice SeliEn gledalo ga je iz kabine. Na glavi je imala ružičastu maramu, a one guste tamne veđe isticale su njene oči. Smejala se kada je prepoznala Krcjga, mahala mu je i davala znakove ustima: Dođi tamo!“ Zatim je bučno projurila, penjući se i ljuljajući krilima cesne“ u pravcu aerodroma.

Izašavši iz šume jurili su kroz kukuruzna polja koja su okruživala seocepostaju.

Limeni krovovi crkve i škole presijavahu se na suncu. Iz koliba pored puta nekoliko pospanih seljaka, zevajući i češući se, izašli su da ih vide.

Krejt uspori kamion, a Sara doviknu kroz prozor: Vojska dolazi! Velika nevolja! Upozorite sve! Bežite u šumu! Sakrijte se!“

Krejt nije toliko unapred razmišljao. Odmazda Treće brigade nad lokalnim stanovništvom biće strahovita. On ubrza kroz selo, a do piste je bio još jedan kilometar, platneni vetrokaz lepršao se na njenoj daljoj strani. Cesna“ je kružila nisko. Krejt je video da SeliEn spušta točkove letelice i počinje poslednji krug pred spuštanje.

Pogledaj!“ reče promuklo Tungata i druga letelica sjuri se sa njihove leve strane, brzo i nisko, mnogo veća od cesne“, sa dva motora. Krejt ju je odmah prepoznao. Bio je to stari transporter dakota“, veteran iz pustinjskog rata u Severnoj Africi i šumskog rata u Rodeziji. Bese prefarban protivraketnom sivom bojom koja se ne reflektuje i još ukrašen kružićima Zimbabveanskog vazduhoplovstva. Trup aviona iza korena krila bio je otvoren i na otvoru su čučali vojnici. Behu odeveni u kamuflažne padobranske bluže, sa šlemovima na glavi. Veliki zavežljaji padobrana klatili su se ispod njihovih zadnjica. Dvojica behu na izlazu, a ostali su se grupisali odmah iza njih.

Padobranci!“ viknu Krejt, a dakota“ se obruši prema njima i prođe tako nisko da je zamah propelera uzvitlao kukuruz u polju pored njih. Kad je avion sevnuo pored njih, Tungata i Krejt su istovremeno prepoznali jednoga od dvojice na izlazu.

Fungabera!" zaštekta Tungata. To je on!"

Kako to izgovori, Tungata odgurnu vrata na svojoj strani i uzvera se uz kabinu da se domogne mitraljeza montiranog na njoj. Uprkos svojoj glomaznosti i iscrpljenosti, bio je toliko brz da je stigao do mitraljeza i ispalio rafal pre nego što je dakota" bila van njegovog dometa. Rafal je prostrujao ispod levog krila, dovoljno blizu da zaplaši pilota i da ga natera da uzleti visoko.

Dižu se da bi dostigli optimalnu visinu za iskakanje!" doviknu Krejg.

Sigurno je Fungabera video i prepoznao plavkastosrebrnastu cesnu". Mora da je shvatio da je to avion za bekstvo i da kamion juri u susret na pisti. Njegovi padobranci mogu se brže razviti iskakanjem nego ateriranjem dakote". On će iskočiti i zauzeti pistu padobrancima pre nego što cesna" ponovo uzleti. Trista metara bila je sigurnosna visina za iskakanje, ali ovo behu prvoklasni padobranci. Dakota" je krenula u ravan let na visini od sto pedeset metara, proceni Krejg, i oni će iskakati duž cele dužine piste.

Cesna" je upravo ponirala preko ograde na drugom kraju piste. Kako se Krejg osvrnuo da je vidi, SeliEn se već bešč prizemljila i vozila je brzo pistom u susret tojoti" koja je jurila.

Iznad piste, sićušna ljudska figura ispala je iz nezgrapne dakote" i zeleni svileni padobran otvori se gotovo u istom trenu. Brzo ga je sledio niz drugih padobranaca i nebo se ispunilo šumom zlokobnih pečuraka, zelenih i otrovnih koje su se lagano ljuljale na nežnom jutarnjem povetarcu, ali sve su tonule prema sasušenom smeđem travnjaku piste.

Cesna" dođe do kraja piste i oštro se okrenu za 180 stepeni. Tek tada Krejg shvati da je SeliEn bila dovoljno dalekovidna da proceni opasnost i hitnost i da je sletela sa vetrom u leđa, prihvatajući rizik veće prilazne brzine i dužeg rulanja, da bi mogla odmah da se okrene u vetar za uzletanje pod punim teretom i pod napadom padobranaca.

Sa kabine kamiona Tungata je u nebo ispaljivao odmerene kontrolisane rafale, nadajući se više da će zaplašiti padobrance u silasku nego što će im naneti gubitke. Čovek koji se ljulja na lelujavom padobranu gotovo je nemoguća meta. SeliEn je virila iz otvorenih vrata kabine, dovikujući im i mašući, motor je već radio punom snagom, a ona je držala cesnu" na kočnicama točkova. Oni preskočiše rub

piste i Krejg zakoči tojotu" tako da su kočnice cvilele, a ona se zanela, parkirajući je tako da zaštiti i zakloni njih i cesnu" dok se ubace Ispadaj", urlao je na Saru i ona iskoči i potrča ka avionu. SeliEn je zgrabi za ruku i pomože joj da se uvali na zadnje sedište.

Na kabini Tungata je ispalio poslednji rafal iz teškog mitraljeza. Prva tri padobranca behu se spustili, njihovi zeleni padobrani nežno su se leljali na lakom povetarcu, a Tungatini meci podigoše prašinu između njih. Krejg vide da jedan od padobranaca pada klateći se beživotno na svom mrtvačkom pokrovu. Krejg ščepa pušku i torbicu rezervne municije vičući: Idemo, Sem, idemo!"

Dotrčaše do cesne", a Tungata, iscrpljen i bolestan, pade na stepenicama, te Krejg bese prisiljen da ga ispravi na noge i ugura ga.

SeliEn je otpustila kočnice pre nego što se Tungata ukrcao i Krejg je trčao uz cesnu" dok je hvatala brzinu. Tungata se zavalu u zadnje sedište pored Sare, a Krejg skoči i uhvati se. Iako su ga puška i torba ometale, izvukao se nekako na prednje sedište pored SeliEn.

Zatvori vrata!" vrištala je SeliEn ne gledajući ga, sva njem* oažnja bese usmerena na pistu ispred njih. Pojas se bese zaglavio u vratima i Krejg se rvao s njim dok su hvatali normalnu obrtnu brzinu. Uspeo je da istragne pojas i zalupi vrata. Kada je pogledao, video je padobrance kako trče pistom da preseku put cesni".

Nije bila potrebna sjajna generalska zvezda na šlemu da bi se prepoznao Piter Fungabera. Građa ramena, način držanja glave i mačija gracioznost pokreta pri trku, behu tako izraziti. Njegovi ljudi behu se razvili iza njega bili su gotovo u pravcu cesne" na samo četiripet stotina koraka.

SeliEn dostiže obrtnu brzinu i cesna" podiže kljun, lagano poskoči i vazduh poče da je nosi. Piter Fungabera i padobranci u vrsti iščezoše iz vidokruga, ispod kljuna i prednjeg dela cesne" kako se ona podizala, ali avion će proći stotinak metara iznad njihovih glava.

„O, majko moja", reče SeliEn kao da vodi običan razgovor. To je to!" I kako to izgovori, tabla sa instrumentima ispred Krejga eksplodira, zasipajući ga finim staklenim parčadima, nalik šećernim kristalima. Hidraulična tečnost poprska mu prednji deo košulje.

Mitraljeska vatra došla je odozdo kroz pod kabine i probila je tanki metalni krov, tako da je unutrašnjost bila ispunjena olujnim kovitlacem, budući da je vazdušno strujanje pronašlo rupe.

U zadnjem sedištu Sara je vrisnula, a po trupu letelice lupali su i zavijali besno meci iz pušaka AK 47. Krejg oseti da sedište pod njim poskakuje kako meci pljušte po metalnom okviru. Iskrzane rupe pojaviše se nekim čudom u krilu do njegovog prozora.

SeliEn gurnu komandni točak napred i cesna" ponovo zaroni natrag prema pisti, brzinom od koje se utroba prevrće, gnjurajući se ispod vrtloga mitraljeske vatre i omogućujući im trenutak predaha. Smeđa zemlja jurila je na njih, a SeliEn zaustavi samoubilačko poniranje i ispravi cesnu", ali je jedan točak udario u tlo i oni odskočiše žestoko desetak metara u vazduh. Krejg primeti da se dva padobranca spustiše sa strane, iz aviona koji je jurio prema njima.

Pomahnitalo poniranje ka zemlji povratilo im je brzinu, tako da je SeliEn mogla ubaciti cesnu" u maksimalni prenos, vrh levog krila dodirivao je zemlju. Njeno lice bilo je iskrivljeno, a mišići podlaktice napeti od napora da zadrži kljun cesne" i spreči ga da se zarije u tlo. Ispred njih, na samo stotinak koraka sa leve strane piste stajalo je usamljeno drvo s gustim širokim granjem! Bese to marula, visoka gotovo trideset metara.

SeliEn na trenutak izravna cesnu" i poleti ka maruli, vrh krila zamalo da dotakne najduže g'rane, zatim usmeri letelicu u drugom smeru, ostavljajući stablo između njih i padobranaca na pisti iza.

Letela je tik iznad zemlje, donji trap češao je vrhove kukuruza na širokom polju, a ona je pogledala u retrovizor iznad glave da bi marula bila tačno iza cesninog" repa i štitila ih od paljbe padobranaca.

Gde je 'dakota'?" upita Krejg, nadjačavajući glasom vetar u kabini.

Ponire da aterira", doviknu Tungata, a Krejg, okrećući se u sedištu, na trenutak uhvati pogledom veliku sivu pticu kako leti iznad krošanja i poravnava se sa pistom radi sletanja.

Ne mogu da podignem donji trap." SeliEn je pritiskala palcem prekidač klackalice, ali su tri zelena svetla donjeg trapa još zverala u nju. Tamo je oštećenje, zaglavilo se."

Šuma koja se nastavljala na polje jurila je prema njima i kako ona popusti komandni točak da bi cesnu" podigla iznad krošanja, hidraulični provodnik rasprsnu se pod provaljenim kućištem motora i lepljiva tekućina pošprica vetrobransko staklo.

Ne vidim!" viknu SeliEn i otvori bočni prozor, orijentišući se u letu u odnosu na horizont ispod vrha krila.

Nemamo nijednog instrumenta", Krejg je proveravao razmrskanu tablu.

Nema brzinomera, nema uređaja za merenje uspona, uređaja za relativni horizont, nema visinomera, ni girokompasa . . ."

Donji trap ..." prekinu ga SeliEn. Prevelik je to teret, on će nam skratiti domet nećemo ga nikako podići!"

Još se penjala, ali je postepeno ulazila u pravu putanju koristeći kompas u zastakljenoj kupki ulja iznad glave, a onda motor zastenja, skoro da se ugasi i iznenada ponovo uhvati punom snagom.

SeliEn brzo uskladi rad motora sa njegovom snagom.

Zvučalo je kao da nestaje goriva", prošapta. Mora da su pogodili dovodnu cev."

Ona prebaci prekidač birača rezervoara sa desnog" na oba", a onda pogleda u Krejga i nasmeši se. Ej, ti! Nekako si mi strašno nedostajao."

„I ti meni." Ispruži ruku i stisnu je za bedro.

Vreme." Opet je postala poslovna.

05.17 sati", reče joj Krejg i pogleda na drugu stranu. Smeđa zmija puta za Tuti okretala se ka severu, a oni su prelazili prvi niz brežuljaka Vusamanzijevo selo mora biti u toj ravnini, nekoliko milja van puta.

Motor ponovo zastenja, a izraz lica SeliEn pokazivao je da se napreže da shvati položaj.

Vreme?" ponovo je upitala.

05.27", reče joj Krejg.

Mora da nas sa piste više ne mogu ni videti ni čuti."

Fungabera neće znati gde smo, ni kuda idemo."

Imaju helikopter na Viktorijinim vodopadima", Tungata se nagnu ka prednjem sedištu. Ako pretpostave da idemo za Bocuanu, poslaće ga da nas presretne."

Brži smo od helikoptera", reče Krejg bez razmišljanja.

Ne sa spuštanjem trapom", demantova ga SeliEn, a motor se bez ikakvog upozorenja potpuno ugasi.

Iznehada postade jezivo tiho, samo se čuo zvižduk vetra kroz rupe u trupu, propeler se lagano vrteo još nekoliko trenutaka i onda se uz trzaj zaustavio, uperen prema nebu kao dželatov mač.

Dakle", reče tiho SeliEn, sada je sve beznačajno. Motor ne radi. Idemo dole." I onda žustro počne pripreme za prisilno sletanje, dok je cesna" lagano tonula prema izlomljenom brdovitom i pošumljenom terenu ispod njih. Ona cimnu zakrilce do kraja da smanji brzinu.

Pojaseve, svi", reče. Naramenice takođe."

Isključivala je rezervoare, glavne prekidače, zatvarala sve da spreči požar pri udaru.

Vidiš li neki otvoreni prostor?" upita Krejga, beznadno vireći kroz zamazano vetrobransko staklo.

Ništa." Šuma ispod njih bese pravi tamnozeleni madrac.

Pokušaću da odaberem dva velika drveta i da između njih otkinem krila to će nam smanjiti brzinu. Ali i tako će to biti čudo od udaraca", govorila je dok se mučila sa oblogom bočnog prozora.

Mogu ja da je izbijem", ponudi se Tungata.

Dobro", složi se SeliEn.

Tungata se nagnu napred i sa tri udarca stisnute pesnice izbacila ploču od pleksiglasa iz ležišta. SeliEn isturi glavu, žmirkajući očima uz vetar.

Zemlja im se primicala sve brže, brda kao da su postajala sve veća, počinjući da ih natkriljuju, a SeliEn, lagano klizeći skrenu u usku dolinu. Nije imala nikakav indikator brzine vetra, tako daje letela bez instrumenata orijentišući se po instinktu, držeći kljun prema gore da smanji brzinu. Kroz zamagljeni premaz na vetrobranskom staklu Krejg nerazgovetno nazre stabla.

Vrata otključati i otvoriti" naredi SeliEn. Pojaseve držite privezane dok se ne prestanemo prevrtati, a onda izađite što pre možete i pojurite kao čopor dugih tankih pasa!"

Podiže kljun, cesna" se ote kontroli i kljun propade poput kamena, ali ona je procenila u mikrosekundima, jer pre nego što je on pao u horizontalu, ona je udarila u stabla. Krila cesne" behu iščupana, a oni tako odbačeni da su im kaiševi

na ramenima svom silinom derali kožu i gnječili meso. No, iako je udar oduzeo najveći deo brzine, osakaćeno truplo aviona išlo je šuljajući i jako lupajući prema šumi. Oni su se tumbali tamoamo i tresli se u sedištima, trup se žestoko okretao i motao porebarke oko debla nekog drugog drveta, da bi se na kraju umirio.

Napolje!" dreknu SeliEn. Osećam benzin. Izlazi i trči!"

Vrata behu otkinuta sa šerki i oni odbaciše pojaseve, stropoštaše se na kamenito tlo i potrčaše.

Krejj sustiže SeliEn. Marama joj bese pala s glave i njene duge tamne pletenice lepršale su iza nje. On pruži ruku i obgrli je, povede je ka rubu presahle jaruge, uskočiše u nju i šćućuriše se zadihani na peščano dno i pripiše se jedno uz drugo. Hoće li planuti?" dahtala je SeliEn.

Pričekaj." On ju je držao i bili su napeti, očekujući šištavu detonaciju isurelog benzina i eksploziju glavnih rezervoara.

Ništa se nije dogodilo i nad njih se nadvi tišina šume, tako da su govorili šapatom punim straha.

Letiš kao anđeo", reče on.

Kao anđeo slomljenih krila."

Pričekali su još nekoliko trenutaka.

Da te upitam", prošapta on, „šta, do vraga, znači 'dugi tanki pas'?"

Hrt", ona se kikotala od straha. Jazavičar je dugi debeli pas." On primeti da se i on kikoće u zagrljaju s njom.

Pogledaj." Ona se još nervozno smejala. Pažljivo se podigoše i proviriše preko obale jaruge. Trup cesne" bio je zgnječen, a metalna obloga zgužvana poput aluminijske folije, ali ništa nije gorelo. Izađoše iz jaruge.

Sem!" dozivao je Krejj. Saro!"

Njih dvoje se podigoše iza stene na kraju dolinice.

Jeste li dobro?"

Svi četvoro behu potreseni i izgrebani, a Sari je bio krvav nos i imala je posekotinu na obrazu, ali niko nije bio teže povređen.

Šta ćemo, zaboga, sada?" upita Krejj, dok su tako stajali i gledali se bespomoćno.

Pretresli su razmrskani trup cesne" i uzeli kutiju sa alatom, kutiju prve pomoći, baterijsku lampu, limenu posudu za vodu od pet litara, ćebad, pištolj, pušku i municiju, karte, a sa krova kabine Krejj je odvio kompas. Potom su ceo sat radili

na prikrivanju svih tragova koje bi mogao otkriti avion potere. Tungata i Krejg su odveli odsečena krila u jarugu i prekrili ih suvim granjem. Trup i motor nisu mogli da pomere, ali su na njih nabacali mnogo granja i suvog lišća.

Dok su to radili, u dva navrata čuli su zvuk aviona u daljini. Brujanje dvomotorca bilo je tako prepoznatljivo.

Dakota", reče SeliEn.

Tragaju za nama."

Ne mogu znati da smo se spustili", pobuni se SeliEn.

Ne, ne mogu biti sigurni, ali mora da im je jasno da smo teško oštećeni", naglasi Krejg. Morali bi shvatiti da postoji velika mogućnost da smo pali. Verovatno će poslati pešačke patrole da pretraže ovo područje i da ispituju seljake."

„Što,pre odemo odavde..."

Kuda?"

Mogu li nešto da predložim?" s puno obzira pridruži se raspravi Sara. Potrebni su nam hrana i vodič. Mislim da ja mogu da nas dovedem do očevog sela. Sakrićemo se dok ne odlučimo šta da radimo."

Krejg pogleda u Tungatu.

Zvuči razumno ima li primedbi, Sem? U redu, postupimo tako."

Pre nego što su napustili mesto survavanja, Krejg povede SeliEn na stranu.

Jesi li tužna? Bese to divan avion."

Nisam sentimentalna prema mašineriji. Nekad je bila veličanstveni mali zmaj, ali sada je obična poražena stvar. Osećanja štedim za nešto što može da se miluje." Stisnuvši mu ruku reče: Vreme je da krenemo dalje, dragi."

Krejg je nosio pušku i vodio ih, idući ispred njih na nekoliko stotina koraka i obeležavajući put. Tungata nije imao snage i vukao se pozadi, a dve devojke behu u sredini.

Te večeri su kovanjem u isušenom rečnom koritu došli do vode, zatim su posisali tablete i umotali se u specijalnu ćebadfolije. Devojke su odradile dve prve smene straže, a Tungata i Krejg bacali su novčić za redosled kasnijih, težih smena.

U zoru je Krejg prosekao stazicu i čim je Sara ustala prepoznala je njegovo delo. Za dva sata bili su u lepo obrađenoj dolini ispod Vusamanzijeovog sela na bregu i, dok je ostatak grupe bio skriven u kukuruzu, Sara je otišla uzbrdo da nađe oca. Posle sat vremena vraća se sa starim vraćem.

On se uputio ravno prema Tungati i pao ispred njega na kolena natekla od zapaljenja zglobova, uzeo Tungatino stopalo i stavio ga na svoje srebrno teme. Sine kraljeva, vidim te", pozdravi ga. „Izdanče velikog Mzilikazija, grano moćnih Kumala, ja sam tvoj rob."

Ustani, starino", Tungata ga podiže i upotrebi izraz poštovanja kela, poštovani starce.

Oprostite mi što ne nudim osveženje", izvinjavao se Vusamanzi, ali ovde nije sigurno. Vojnici Sona nalaze se svuda. Moram vas odvesti na sigurno mesto, a onda se možete odmoriti. Pođite za mnom."

On krenu snažnim korakom na mržavim starim nogama i oni su morali da ubrzaju da bi ga držali na vidiku. Išli su dva sata po Krejgovom časovniku, drugi sat kroz gusto trnje po izlomljenom vrletnom terenu. Nije tu bilo nikakve stazice, a vrela tišina grmlja i klaustrofobično nadvijanje brežuljaka nervirali su i tištali.

Ne sviđa mi se ovaj kraj", Tungata tiho reče Krejgu. Ni ptica, ni drugih životinja, samo osećaj ukletosti ne ukletosti, već tajnovitosti i pretnje."

Krajg pogleda oko sebe. Stene su imale sprženi izgled šljake iz visoke peći, a stabla behu deformisana i pogurena, crna kao ugalj u senci i gubavo bleđa kad bi ih sunce potpuno obasjalo. Granje im bese obraslo u lišaj bolesnozeleno boje hlora. Tungata je bio u pravu, nije se čuo pev ptica, niti šuštanje životinjica u rastinju. Krejgu iznenada postade hladno i zadrhta na svetlosti sunca.

„I ti osećaš isto", reče Tungata, a dok je govorio, starac se naglo izgubi kao da ga je crna stena progutala. Krejg požuri napred, potiskujući drhtavicu od sujevernog straha. Stiže do mesta gde je Vusamanzi nestao i pogleda okolo, ali od starca ni traga.

Iznenada postade jezivo tiho, samo se čuo zvižduk vetra kroz rupe u trupu, propeler se lagano vrteo još nekoliko trenutaka i onda se uz trzaj zaustavio, uperen prema nebu kao dželatov mač.

Dakle", reče tiho SeliEn, sada je sve beznačajno. Motor ne radi. Idemo dole." I onda žustro poče pripreme za prisilno sletanje, dok je cesna" lagano tonula prema izlomljenom brdovitom i pošumljenom terenu ispod njih. Ona cimnu zakrilce do kraja da smanji brzinu.

Pojaseve, svi", reče. Naramenice takođe."

Isključivala je rezervoare, glavne prekidače, zatvarala sve da spreči požar pri udaru.

Vidiš li neki otvoreni prostor?" upita Krejga, beznadno vireći kroz zamazano vetrobransko staklo.

Ništa." Šuma ispod njih bese pravi tamnozeleni madrac.

Pokušaću da odaberem dva velika drveta i da između njih otkinem krila to će nam smanjiti brzinu. Ali i tako će to biti čudo od udaraca", govorila je dok se mučila sa oblogom bočnog prozora.

Mogu ja da je izbijem", ponudi se Tungata.

Dobro", složi se SeliEn.

Tungata se nagnu napred i sa tri udarca stisnute pesnice izbacila ploču od pleksiglasa iz ležišta. SeliEn isturi glavu, žmirkajući očima uz vetar.

Zemlja im se primicala sve brže, brda kao da su postajala sve veća, počinjući da ih natkriljuju, a SeliEn, lagano klizeći skrenu u usku dolinu. Nije imala nikakav indikator brzine vetra, tako da je letela bez instrumenata orijentišući se po instinktu, držeći kljun prema gore da smanji brzinu. Kroz zamagljeni premaz na vetrobranskom staklu Krejg nerazgovetno nazre stabla.

Vrata otključati i otvoriti" naredi SeliEn. Pojaseve držite privezane dok se ne prestanemo prevrtati, a onda izađite što pre možete i pojurite kao čopor dugih tankih pasa!"

Podiže kljun, cesna" se ote kontroli i kljun propade poput kamena, ali ona je procenila u mikrosekundima, jer pre nego što je on pao u horizontalu, ona je udarila u stabla. Krila cesne" behu iščupana, a oni tako odbačeni da su im kaiševi na ramenima svom silinom derali kožu i gnječili meso. No, iako je udar oduzeo najveći deo brzine, osakaćeno truplo aviona išlo je šuljajući i jako lupajući prema šumi. Oni su se tumbali tamoamo i tresli se u sedištima, trup se žestoko okretao i motao porebarke oko debla nekog drugog drveta, da bi se na kraju umirio.

Napolje!" dreknu SeliEn. Osećam benzin. Izlazi i trči!"

Vrata behu otkinuta sa šerki i oni odbaciše pojaseve, stropoštaše se na kamenito tlo i potrčaše.

Krejg sustiže SeliEn. Marama joj bese pala s glave i njene duge tamne pletenice lepršale su iza nje. On pruži ruku i obgrli je, povede je ka rubu presahle jaruge, uskočiše u nju i šćucuriše se zadihani na peščano dno i pripiše se jedno uz drugo.

Hoće li planuti?" dahtala je SeliEn.

Pričekaj." On ju je držao i bili su napeti, očekujući šištavu detonaciju iscurlog benzina i eksploziju glavnih rezervoara.

Ništa se nije dogodilo i nad njih se nadvi tišina šume, tako da su govorili šapatom punim straha.

Letiš kao anđeo", reče on.

Kao anđeo slomljenih krila."

Pričekali su još nekoliko trenutaka.

Da te upitam", prošapta on, „šta, do vraga, znači 'dugi tanki pas'?"

Hrt", ona se kikotala od straha. Jazavičar je dugi debeli pas." On primeti da se i on kikoće u zagrljaju s njom.

Pogledaj." Ona se još nervozno smejala. Pažljivo se podigoše i proviriše preko obale jaruge. Trup cesne" bio je zgnječen, a metalna obloga zgužvana poput aluminijske folije, ali ništa nije gorelo. Izađoše iz jaruge.

Sem!" dozivao je Krejg. Saro!"

Njih dvoje se podigoše iza stene na kraju dolinice.

Jeste li dobro?"

Svi četvoro behu potreseni i izgrebani, a Sari je bio krvav nos i imala je posekotinu na obrazu, ali niko nije bio teže povređen.

Šta ćemo, zaboga, sada?" upita Krejg, dok su tako stajali i gledali se bespomoćno.

Pretresli su razmrskani trup cesne" i uzeli kutiju sa alatom, kutiju prve pomoći, baterijsku lampu, limenu posudu za vodu od pet litara, ćebad, pištolj, pušku i municiju, karte, a sa krova kabine Krejg je odvio kompas. Potom su ceo sat radili na prikriivanju svih tragova koje bi mogao otkriti avion potere. Tungata i Krejg su odvukli odsečena krila u jarugu i prekrili ih suvim granjem. Trup i motor nisu mogli da pomere, ali su na njih nabacali mnogo granja i suvog lišća.

Dok su to radili, u dva navrata čuli su zvuk aviona u daljini. Brujanje dvomotorca bilo je tako prepoznatljivo.

Dakota", reče SeliEn.

Tragaju za nama."

Ne mogu znati da smo se spustili", pobuni se SeliEn.

Ne, ne mogu biti sigurni, ali mora da im je jasno da smo teško oštećeni", naglasi Krejg. Morali bi shvatiti da postoji velika mogućnost da smo pali. Verovatno će poslati pešačke patrole da pretraže ovo područje i da ispituju seljake."

„Štofpre odemo odavde..."

Kuda?"

Mogu li nešto da predložim?" s puno obzira pridruži se raspravi Sara. Potrebni su nam hrana i vodič. Mislim da ja mogu da nas dovedem do očevog sela. Sakrićemo se dok ne odlučimo šta da radimo."

Krejg pogleda u Tungatu.

Zvuči razumno ima li primedbi, Sem? U redu, postupimo tako."

Pre nego što su napustili mesto survavanja, Krejg povede SeliEn na stranu.

Jesi li tužna? Bese to divan avion."

Nisam sentimentalna prema mašineriji. Nekad je bila veličanstveni mali zmaj, ali sada je obična poražena stvar. Osećanja štedim za nešto što može da se miluje." Stisnuvši mu ruku reče: Vreme je da krenemo dalje, dragi."

Krejg je nosio pušku i vodio ih, idući ispred njih na nekoliko stotina koraka i obeležavajući put. Tungata nije imao snage i vukao se pozadi, a dve devojke behu u sredini.

Te večeri su kopanjem u isušenom rečnom koritu došli do vode, zatim su posisali tablete i umotali se u specijalnu ćebadfolije. Devojke su odradile dve prve smene straže, a Tungata i Krejg bacali su novčić za redosled kasnijih, težih smena.

U zoru je Krejg prosekao stazicu i čim je Sara ustala prepoznala je njegovo delo. Za dva sata bili su u lepo obrađenoj dolini ispod Vusamanzijeveg sela na bregu i, dok je ostatak grupe bio skriven u kukuruzu, Sara je otišla uzbrdo da nađe oca. Posle sat vremena vra ıla se sa starim vračem.

On se uputio ravno prema Tungati i pao ispred njega na kolena natekla od zapaljenja zglobova, uzeo Tungatino stopalo i stavio ga na svoje srebrno teme. Sine kraljeva, vidim te", pozdravi ga. „Izdanče velikog Mzilikazija, grano moćnih Kumala, ja sam tvoj rob."

Ustani, starino", Tungata ga podiže i upotrebi izraz poštovanja kela, poštovani starce.

Oprostite mi što ne nudim osveženje", izvinjavao se Vusamanzi, ali ovde nije sigurno. Vojnici Šona nalaze se svuda. Moram vas odvesti na sigurno mesto, a onda se možete odmoriti. Pođite za mnom."

On krenu snažnim korakom na mržavim starim nogama i oni su morali da ubrzaju da bi ga držali na vidiku. Išli su dva sata po Krejgovom časovniku, drugi sat kroz gusto trnje po izlomljenom vrletnom terenu. Nije tu bilo nikakve stazice, a vrela tišina grmlja i klaustrofobično nadvijanje brežuljaka nervirali su i tištali.

Ne sviđa mi se ovaj kraj", Tungata tiho reče Krejgu. Ni ptica, ni drugih životinja, samo osećaj ukletosti ne ukletosti, već tajnovitosti i pretnje."

Kraj pogleda oko sebe. Stene su imale sprženi izgled šljake iz visoke peći, a stabla behu deformisana i pogurena, crna kao ugalj u senci i gubavo bleđa kad bi ih sunce potpuno obasjalo. Granje im bese obraslo u lišaj bolesnozelene boje hlora. Tungata je bio u pravu, nije se čuo pev ptica, niti šuštanje životinjica u rastinju. Krejgu iznenada postade hladno i zadrhta na svetlosti sunca.

„I ti osećaš isto", reče Tungata, a dok je govorio, starac se naglo izgubi kao da ga je crna stena progutala. Krejg požuri napred, potiskujući drhtavicu od sujevernog straha. Stiže do mesta gde je Vusamanzi nestao i pogleda okolo, ali od starca ni traga.

Ovuda." Vusamanzijev glas podsećao je na zagrobni eho. Iza stene."

Stena se nekako preklapala i imala je usku skrivenu pukotinu, taman toliko široku da se čovek provuče. Krejg iskorači iza stene i zastade da mu se oči priviknu na slabašnu svetlost.

Vusamanzi bese uzeo jeftini fenjer sa police u steni iznad glave i punio ga je parafinom iz bočice koju je nosio u torbici. Kresnu šibicu i prinese je fitilju.

Dođite", pozva ih i uvede u prolaz.

Ova brda su prošarana pećinama i tajnim prolazima", objasni Sara. Sva pripadaju formaciji dolomita."

Posle sto pedeset koraka prolaz se otvorio u veliku prostoriju. Blaga prirodna svetlost ulivala se kroz jedan otvor svoda nad njihovim glavama. Vusamanzi ugasi fenjer i ostavi ga na izbočinu stene do ognjišta koje je ljudska ruka sačinila od krečnjaka. Stena iznad ognjišta bese garava od čađi, a na podu je bila hrpa starog pepela. Pored nje bese lepo složeni naramak drva.

Ovo je sveto mesto", poče da priča Vusamanzi. Ovde žive šegrti dok se obučavaju za vrača. Ovde sam i ja, kao momče, služio svome rođenom ocu i učio stara proročanstva i umetnost mađije." Dade im znak da sednu i svi se sa zahvalnošću svališe na kameniti pod. Ovde ćete biti sigurni. Vojnici vas neće naći. Za nedelju ili mesec dana, kada se zamore od potrage, moći ćete otići odavde. Tada ćemo naći čoveka koji će vas voditi."

To je sablasno", prošapta SeliEn kada joj Krejg prevede starčeve reci.

Neke od mojih žena idu za nama s hranom i vestima."

Dve Sarine polusestre stigoše u pećinu pre mraka. Na glavama su donele velike zavežljaje i odmah se dale na pripremanje obroka. Njihov smeh i veselo čavrljanje, palacanje plamena na ognjištu, miris dima i hrane, delimično su raspršili zlokobnu atmosferu pećine.

Moraćeš da jedeš sa ženama", objasni Krejg SeliEn. To je običaj. Starac bi bio vrlo nesrećan..."

Izgleda tako simpatičan dedica, ali se otkriva kao još jedna muška šovinistička svinja", uzjoguni se ona.

Trojica muškaraca pili su pivo u krug iz istog krčaga i jeli iz zajedničke zdele, a starac je između zalogaja pričao Tungati.

Duhovi su sprečili naš prvi sastanak, Nkosi. Čekali smo te da dođeš te noći, ali Šone su te šćepale. Bese to vreme žalosti za sve nas, ali sada su se duhovi smilovali, oteli te od Šona i konačno nas spojili." Vusamanzi pogleda u Krejga. Ima sudbonosnih stvari o kojima ti i ja moramo razgovarati plemenska posla."

Kažeš da su duhovi pripremili moje bekstvo od Šona", odgovori Tungata. Možda je i tako ali ako jeste, onda je ovaj beli čovek njihov zastupnik. On i njegova žena reskirali su život da me oslobode."

Ipak, on je belac", reče starac tiho.

Njegova familija živela je ovde stotinu godina i on je moj brat", jednostavno izusti Tungata.

Ti garantuješ za njega, Nkosi?" insistirao je starac.

Govori, starce", ubedi ga Tungata. Svi smo mi ovde prijatelji."

Vrač uzdahnu, promeškolji se i uze još jedan zalogaj. Kako moj gospodar izvoli", složi se na kraju, a onda će iznenada: Ti si čuvar grobnice starog kralja, je li tako?"

Tungatine tamne oči sklopiše se pred svetlošću vatre.

Šta ti znaš o tome, starce?" suprotstavi se on.

Znam da se sinovi kuće Kumalo, kada postanu punoletni, odvede do kraljeve grobnice i nateraju da polože zakletvu o čuvanju groba."

Tungata mimo volje klimnu glavom. Možda je tako."

Znaš li proročanstvo?" upita starac.

Tungata klimnu glavom i reče: Kada pleme bude u velikoj nevolji, duh staroga kralja doći će da mu pomogne."

Duh Lobengule doći će kao vatra", ispravi ga starac.

Da", složi se Tungata, Lobengulina vatra."

Ima toga još mnogo, mnogo više znaš li ostalo, sine Kumala?"

Reci mi, stari oče."

Proročanstvo ovako glasi: Štene leoparda najpre će pogaziti zakletvu, a potom pokidati lance. Štene leoparda najpre će leteti kao orao, a zatim plivati kao nba. Kada se to obistini, Lobengulina vatra biće oslobođena iz tame i izleteće da pomogne svom narodu i da ga spasi."

Svi su čutili razmišljajući o ovoj zagonetki.

Koža leoparda je privilegija kuće Kumalo", podseti ih Vusamanzi. Proizlazi da bi štene leoparda trebalo da bude potomak kraljevske loze."

Tungata se nakašlja s nepoverenjem.

Ne znam da li si ti pogazio zakletvu", nastavi starac, ali si pokidao lance kojima su te Sone vezale."

„E, e!" klimnu Tungata glavom, a lice mu bese bezizražajno.

Pobegao si iz Tutija, leteći stvarno kao orao", naglasi starac, a Tungata opet klimnu glavom i promrmlja na engleskom jeziku za Krejga: Lepota ovih drevnih proročanstava jeste da se mogu oblikovati tako da se uklope u gotovo svaku situaciju. Svakim ponavljanjem nešto dobiju i nešto izgube, zavisno od raspoloženja i motiva promatrača u datom trenutku." Zatim se mirno vrati na sindebele. Mudar si, starce, i dobro se razumeš u magiju, ali reci nam šta je s ribom koja pliva. Moram da te upozorim da sam neplivač i da je jedino čega se stvarno plašim, smrt utapanjem. Moraš da pronađeš drugu ribu."

Vusamanzi obrisa mast sa brade i dobi važan izgled lica.

Ima još nešto što moram da ti kažem", nastavi Tungata. Ulazio sam u Lobengulin grob. Prazan je. Lobengulino telo je nestalo. Proročanstvo je odavno pogaženo."

Stari vrač se nije nimalo uzrujao na Tungatine reci. Mesto toga seo je na svoje pete i odvio čep roga za ušmrkivanje burmuta koji mu je visio o vratu.

Ako si ušao u kraljevsku grobnicu, pogazio si zakletvu da je braniš neoskrnavljenu", reci je potcrtavao lukavim žmirkanjem očiju. Gaženje zakletve proročanstva da li je to moguće?" Nije čekao odgovor, već je isuo crveni burmut na dlan i prineo ga jednoj, pa drugoj nosnici. Kihnuo je ushićeno tako da su mu niz svele staračke obraze potekle suze.

Ako si pogazio zakletvu, Nkosi, bilo je van tvoje moći da to sprečiš. Duhovi tvojih predaka na to su te naterali i tebe ne treba kriviti. A sada da vam objasnim tajnu prazne grobnice." Zastao je, a onda se učini da dolazi na pravi tok misli. Da li je iko od vas čuo za čoveka koji je davno živio, za čoveka koga su zvali TakaTaka?" Obojica potvrdno klimnuše glavom.

Sa majčine strane TakaTaka je čukundeda ovog Pufa ovde", Tungata pokaza na Krejga. TakaTaka je bio slavan beli vojnik u doba Lobengule. Borio se protiv kraljevih četa. Takataka bese zvuk njegove mašinke kada su se ratnici Matabela borili protiv njega."

Stari gospodin Ralf Balantajn", složi se Krejg. Rodesova desna ruka i prvi rodezijski predsednik vlade." Zatim pređe na sindebele. TakaTaka leži pokopan u brdima Matopos, blizu Lodzijevo groba, to jest Sesila Rodesa lično."

To je taj." Vusamanzi palcem obrisa burmut sa gornje usne i suze sa obraza. TakaTaka, ratnik i pljačkaš plemenskih svetilišta. On je pokrao zlatne ptice iz razorenog grada Veliki Zimbabve. On je došao i u ova brda da oskrnavi grobnicu Lobengule i da pokrade vatreno kamenje koje je čuvalo kraljev duh."

Sada su se i Krejg i Tungata nagnuli napred sa puno pažnje. Pročitao sam knjigu u kojoj TakaTaka opisuje svoj život", rukom pisani dnevnicu starog Ser Ralfa behu deo ličnog Krejgovog blaga koje je ostavio u Kingslinu kada ga je proterao Fungabera. Čitao sam reci samog TakaTake i on ne govori o dolasku u Lobengulinu grobnicu. A šta je to vatreno kamenje o kojem govorite?"

Starac podiže ruku da bi zaustavio Krejga. Previše žuriš, Pufu. Neka nam sin Kumala objasni ove tajne. Da li si ti, Tungata Zebive, koji si nekad bio Samson Kumalo, čuo za vatreno kamenje?"

Čuo sam nešto o njemu", obazrivo se složi Tungata. Čuo sam da je postojalo veliko blago u dijamantima, dijamantima koje su doneli Lobengulini podanici iz rudnika belca Lodzija na jugu . . ."

Krejj htede da ga prekine, ali ga Tungata ućutka. Objasniću kasnije", obeća im i okrenu se vraću.

To što si čuo, istina je", uveravao ga je Vusamanzi. Ima pet punih krčaga vatrenog kamenja."

I ukrao ih je Ser Ralf, TakaTaka?" požuri Krejj.

Vusamanzi se uozbilji. Ti bi trebalo da sediš pokraj ženske vatre, Pufo, jer brbljaš kao i one."

Krejj priguši osmeh i povuće se, smerno se potčinjavajući, dok je Vusamanzi podešavao krzneni ogrtač pre nego što će nastaviti.

Kada je mrtvog Lobengulu ukopao i grob mu zapečatio njegov polubrat i verni podanik, čovek po imenu Gandang . . ."

Koji je bio moj čukundeda", prozbori Tungata.

Koji je bio tvoj čukundeda", složi se starac, Gandang je smestio sve kraljevo blago s njim u grob, a onda poveo natrag pobedeno pleme Matabele. Vratio se da pregovara sa Lodzijem i tim čovekom TakaTakom, pa je pleme palo u ropstvo belom čoveku. Ali u ovim brdima obitavao je jedan čovek, poznati vrač po imenu Insuča, Strela. On je ostao da čuva kraljev grob i pored groba je sagradio selo, doveo sebi žene i podizao sinove. Insuča, Strela, bio je moj deda ..." Krejj i Tungata pokretima pokazaše iznenađenje, a Vusamanzi bese ispunjen samozadovoljstvom. Da, vidite li kako duhovi rade? Sve je planirano i predodređeno nas trojicu veže naša prošlost i naša krv, Gandang i TakaTaka i Insuča. Duhovi su spojili nas, njihove potomke na čudesan način."

SeliEn je u pravu ovo je vraški sablasno", reče Krejj, a Vusamanzi se namršti zbog neumesne upotrebe stranog jezika.

Taj TakaTaka, kako sam već nagovestio, bio je velika bitanga, s nosom kao u hijene i sa apetitom strvinara", zaključi Vusamanzi sa zadovoljstvom i značajno pogleda Krejga.

Jasno mi je!" Krejj se u sebi nasmeši, ali zadrža svečani izraz.

Čuo je za legendu o pet krčaga vatrenog kamenja i otišao među još žive

Gandangove podanike, ljude koji su bili prisutni kada je kralj umirao, govorio im je

slatko i lepo i ponudio im je darove u obliku goveda i zlatnika i našao je izdajicu, psinu od psine, koji se ne može zvati Matabela. Neću da kažem ime tog đubreta, ali pljujem na njegov neobeleženi i obeščašćeni grob." Vusamanzijev ispljuvak zašišta na žeravici.

Taj pas je pristao da povede TakaTaku do mesta gde je zakopan kralj. Ali pre nego što je mogao da to učini, došlo je do velikog rata među belcima i TakaTaka je otišao na sever i borio se protiv nemačkog vođe koji se zvao HambaHamba, 'Onaj koji svuda vrluda i ne može u trag da mu se uđe'."

Fon LetovForbek", prevede Krejg, nemački komandant u Istočnoj Africi u toku prvog svetskog rata." Tungata klimnu glavom u znak slaganja s njim.

Kada je rat završen TakaTaka se vratio i pozvao onog Matabelu izdajnika i četvorica belaca sa TakaTakom kao vođom došli su sa psinom od psine u ova brda da traže grob. Tražili su ga 28 dana, jer se izdajica nije tačno sećao mesta a grob je bio vesto sakriven. Međutim, onim nosom hijene, TakaTaka je konačno nanjušio i otvorio kraljevski grob, našao je taljige i puške, ali kraljevo telo i pet krčaga, za kojima je strašno žudeo, behu nestali!"

To sam već video i rekao ti", reče Tungata. Bese to antiklimaks i Tungata podiže ruku u znak odustajanja, a Krejg slegnu ramenima, ali je Vusamanzi odlučno nastavio.

Kažu da je TakaTakin bes bio nalik prvim velikim olujama kišnog perioda. Kažu da je rikao kao lav ljudožder i da mu je lice menjalo boju od crvene u grimiznu i konačno u crnu." Vusamanzi je likovao. Kažu da je skinuo šešir s glave i bacio ga na zemlju, a onda uzeo pušku i hteo da ubije vodiča, ali su ga njegovi beli drugovi sprečili. Svezao je psinu za drvo i tukao ga kibokom dok nije video da mu rebra izlaze na leđa, a onda je uzeo zlatnike i goveda s kojima ga je podmitio, zatim ga ponovo tukao i, na kraju, cvileći kao slon mužjak u mošusu, TakaTaka je otišao da se više nikada ne vrati u ova brda."

Lepa priča", složi se Tungata. Pričaću je svojoj deci." Protegnu se i zevnu. Kasno je već."

Priča još nije gotova", reče citrasto Vusamanzi i stavi ruku na Tungatino rame da mu ne dozvoli da ustane.

Zar ima još?"

Kako da ne. Moramo se vratiti malo unatrag, jer kad su TakaTaka i drugovi i izdajnička psina došli najpre u ova brda da traže grob, moj deda Insuča odmah je postao sumnjičav. Svi su znali ko je TakaTaka. Znali su da ništa ne radi bez nekog cilja. Insuča je, zato, poslao tri svoje najlepše mlade žene u TakaTakin logor, s malim darovima jaja i kiselog mleka, a TakaTaka je na pitanje devojaka odgovorio da je došao da lovi nosoroga." Vusamanzi zastade, pogleda u Krejga i razvi dalje priču. TakaTaka je bio i notorni lažov. Međutim, najlepša među ženama pričekala je izdajnika u rečnom jezercu. Pod vodom je dotakla onu stvar za koju se kaže da omekšava mozak postajući tvrda i da što brže čovek njom mlati, brže mlati i njegova jezičina. Sa rukom devojke na njegovom muškom oružju, izdajnik Mabela razmetao se obećavajući goveda i zlatnike, a lepa žena otrčala je natrag u selo moga dede."

Vusamanzi je ponovo privukao svu njihovu pažnju i očito je cvetao od zadovoljstva.

Moj deda bio je užasno zapanjen. TakaTaka je došao da oskrnavi i opljačka kraljev grob. Insuča je postio i sedeo budan, ubacio je kosti i zurio u proročansku posudu s vodom, da bi na kraju pozvao k sebi četiri svoja šegrti. Jedan od njih bese moj otac. Krenuli su i otvorili kraljev grob i prineli žrtve da umilostive kraljev duh, a onda su ga s poštovanjem izneli i ponovo zapečatili kraljev grob. Kraljevo telo odneli su na sigurno mesto i tamo ga položili sa krčazima sjajnog kamenja iako mi je otac rekao da su u žurbi prevrnuli i razbili jedan krčag i da su ispalo kamenje pokupili i smestili u torbu od zebrine kože, ostavljajući razbijenu parčad u grobu." „I šegrti i TakaTaka prevideli su jedan dijamant", reče blago Tungata. Mi smo našli parčad pečene ilovače i jedan jedini dijamant."

Sada možete na spavanje ako ste stvarno umorni, Nkosi", Vusamanzi dade odobrenje sa sjajem u staračkim suznim očima. Sta? Hoćete da čujete još? Nema ništa više da se priča. Priča je završena."

Kud su odneli kraljevo telo?" upita Tungata. Znaš li to mesto, mudri i poštovani stari oče?"

Vusamanzi se nasmeši. Zaista je neočekivano zadovoljstvo otkriti da mladi ljudi ovoga novog doba poštuju i cene starije, ali da odgovorim na tvoje pitanje, sine Kumala. Ja zaista znam gde je kraljevo telo. Tu tajnu mi je preneo otac."

Možeš li me povesti do tog mesta?"

Zar vam nisam rekao da je o'vo mesto na kojem sada sedimo, sveto? Ono je sveto sa dobrim razlogom."

„O, bože!"

Ovde!" Krejg i Tungata uzviknuše zajedno, a Vusamanzi se razdragano rakoljio i grlio svoja koščata stara kolena, toliko zadovoljan njihovom reakcijom.

Ujutru ću vas odvesti da vidite mesto kraljevog groba", obeća im, „a sada mi se grlo isušilo od prevelike priče. Dodajte krčag starcu."

Kada se Krejg probudio, prvo jutarnje svetlo širilo se kroz rupu na svodu pećine, mlečnoplavo zbog vatre na kojoj su devojke pripremale jutarnji obrok.

Dok su doručkovali, uz Vusamanzijev nevoljni pristanak, Krejg je Sari i SeliEn ispričao ukratko na engleskom priču o ponovnom sahranjivanju kralja Lobengule. One su bile očarane i odmah su se zapalile da se pridruže ekspediciji.

Teško je stići do tog mesta", ozlovoljio se starac, „i nije uopšte za ženske oči". Ali Sara se smešila što je mogla slađe, milovala starca po glavi i šaptala mu na uho, pa je na kraju, iako je i dalje pokazivao osornu ozbiljnost, ipak omekšao.

Po Vusamanzijevim uputama muškarci su obavili jednostavne pripreme za ekspediciju. U jednom od donjih ogranaka pećine pod ravnim kamenom bese skrivena rupa sa drugim fenjerom, dve urođeničke sekire i tri velika klupka dobrog najlonskog konopca koji je starac jako hvalio.

Ovaj lepi konopac zaplenili smo od Smitove vojske u toku šumskog rata", hvalisao se.

Veliki udarac slobodi", promrmlja Krejg, a SeliEn se namršti da začuti.

Krenuli su niz jedan ogranak pećine, Vusamanzi je išao prvi noseći fenjer, iza njega Tungata s jednim klupkom konopca, devojke u sredini, a Krejg pozadi s drugim klupkom i fenjerom.

Vusamanzi je brzo išao prolazom koji se sužavao i krivudao. Kada je došao do račvišta nije oklevao.

Krejg otvori nož na sklapanje, obeleži zid desnog rukavca i onda požuri da uhvati korak sa ostatkom družine.

Sistem tunela i pećina bio je trodimenzionalni lavirint. Voda i procurivanje podrivali su krečnjak dok nije postao poput švajcarskog sira. Na nekim mestima puzali su se niz osulinu, a na jednom mestu penjali su se uz grubo prirodno stepenište krečnjaka. Krejg je osvetljavao svaki zavoj i skretanje puta. Vazduh bese

hladan, neprijatno vlažan i imao je mošusni miris ptičjeg đubriva. Povremeno bi zalepršala senovita krila oko njihovih glava, a oštar pisak uznemirenih šišmiša odjekivao je prolazima.

Posle dvadeset minuta došli su do ravnog uglačanog krečnjaka koji se spuštao gotovo okomito i tako duboko da svetlost fenjera nije dopirala do dna. Po uputama Vusamanzija pričvrstili su kraj jednog klupka najlonskog konopca za kameni stub, pa su jedno po jedno skliznuli do sledeće stanice, na dubini od petnaest metara. Bila je to vertikalna greška u formiranju stena, gde su se dva geološka tela malko pomerila i oblikovala otvorenu pukotinu u dubini zemlje. Bila je toliko uska da je Krejg mogao da dotakne obe stenke, a na svetlosti fenjera mogao je da razabere svetle oči šišmiša koji su naopačke visili s kamenitog svoda iznad njih.

Odmotavajući drugo klupko iza sebe u hodu, Vusamanzi je pažljivo silazio niz varljivi pod pukotine. Kako se spuštala, pukotina se širila, a svod se povlačio u tamu iznad njihovih glava. Podsetilo je ovo Krejga na galeriju u srcu Keopsove piramide, zastrašujući rascep kroz živu stenu, opasno strm, tako da su se pri svakom koraku morali držati za konopac. Behu gotovo potrošili konopac kada se Vusamanzi zaustavio i onako visok, stojeći na nagnutoj kamenoj ploči, na svetlosti svoga fenjera ličio je na crnog Mojsija koji je sišao sa planine.

Šta je to?" doviknu Krejg.

Hajde siđi!" naredi Tungata i Krejg skliznu niz zadnju padinu i zateče Vusamanzija i ostale kako su se nadžedžili buljeći u mirnu površinu podzemnog jezera.

„I šta sad?" upita SeliEn, glas joj je bio jedva čujan od ovog dubokog i tajnovitog mesta.

Jezero je ispunilo okno od krečnjačke stene. Na drugoj strani jezera, udaljenoj pedesetak metara, svod okna uranjao je u jezero pod istim uglom kao i pod na kojem su stajali.

Krejg prvi put upotrebi baterijsku lampu koju su uzeli iz havarisane cesne". Osvetli vodu koja ne bese uznemirena vekovima, tako da su se sve naslage iščistile, ostavljajući je bistru kao planinski potok. Videli su da nagnuti pod galerije tone tamo dalje u dubinu, pod istim uglom. Krejg ugasi lampu, štedeći baterije.

Dakle, Sem", Krejg položi ruku na njegovo rame. Evo tvoje velike prilike da plivaš kao riba." Tungatin osmeh bese kratak i neiskren i obojica pogledaše Vusamanzija.

„I kuda sada. poštovani oče?"

Dolasku TakaTake u ova brda i spašavanju kraljevog tela od kaljanja, prethodilo je sedam strašnih godina suše koja je spržila zemlju. Nivo vode u ovom oknu bio je mnogo niži nego sada. Tamo dole", Vusamanzi pokaza prstom u bistru dubinu, postoji drugi krak u steni. Tu su moj deda i otac položili Lobengulino telo. Tokom mnogo godina posle toga, dobre i obilne kiše blagosiljale su zemlju i svake godine nivo vode je rastao. Kad sam prvi put posetio ovo mesto, doveo me otac, voda je bila ispod te stene koju sam vam pokazao."

Krejk na trenutak upali baterijsku lampu i pod njenom zrakom ukaza se rascepljena stena na deset metara ispod površine.

Ali čak i tada kraljev grob bio je daleko ispod površine."

Dakle, vi niste nikada videli grob sopstvenim očima?" upita Krejk.

Nikada", složi se Vusamanzi. Ali moj otac ga je meni opisao."

Krejk kleknu uz obalu jezera i stavi ruku u vodu. Bila je toliko hladna da zadrhta i naglo povuče ruku. Obrisa je košuljom, a kad je podigao pogled, primeti da ga Tungata gleda ispitivački.

Ti samo izvoli dalje, moj dragi brate Matabela", reče besno Krejk. Znam tačno šta tvoj pogled znači ali zaboravi sve odmah."

Ali ja ne znam da plivam, Pufo, prijatelju moj."

Zaboravi na to", posavetova ga Krejk.

Svezaćemou jedan konopac oko tebe. Ništa ti se neće desiti."

Dobro znaš gde možeš da zakačiš konopce."

Lampa je otporna na vodu i svetleće unutra", nastavi Tungata mirno.

„O, bože!" reče Krejk sa gorčinom. Afričko pravilo broj jedan: kad sve omane, potraži oko sebe najbližeg belca."

Sećaš li se kako si preplivao reku Limpopo za smešnu opkladu, za sanduk piva?" upita ljupko Tungata.

Tog dana bio sam pijan, sada sam trezan." Krejk potraži pogledom SeliEn i bese razočaran.

Nemoj još i ti!"

U Limpopu ima krhotina, ovde nema", naglasi ona.

Krejk počeo da raskopčava košulju, a Tungata se nasmeši i počeo da priprema konopac. Svi su sa interesovanjem promatrali kako Krejk skida nogu i ostavlja je

na stranu. Stajao je u gaćama na obali jezera na jednoj nozi, dok mu je Tungata vezivao uže oko struka.

Pufo", reče mirno Tungata, „trebaće ti kasnije suva odeća. Zašto hoćeš da skvasiš gaće?"

Sara", objasni Krejg i pogleda prema njoj.

Ona je pripadnik Matabela. Nas golotinja ne vređa."

Neka sačuva svoje tajne", nasmeši se Sara, iako ja svoje pred njim nisam sačuvala." Krejg se seti kako je izgledala gola pod mostom. Sede na rub stene prekrivene glibom, skinu gaće i baci ih na hrpu odeće. Nijedna od devojaka nije skrenula pogled, a on kliznu u vodu hvatajući dah zbog hladnoće. Zagazi i lagano zapliva ka sredini jezera.

Merite mi vreme", doviknu im. Svakih šezdeset sekunda cimnite mi konopcem. Kad prođe tri minuta izvucite me bez obzira na sve, važi?"

Važi." Tungata je držao klupko među nogama, spreman da popušta uže.

Krejg počeo da oksidiše krv ispumpavajući pluća kao mehove, čisteći ih od ugljendioksida. Bio je to opasan trik, neiskusni ronilac može da umre od nedostatka kiseonika pre nego što CO₂ ponovo daje podsticaj disanju. Udahnu punim plućima, izbaci nogu i donji deo tela iznad vode i zaroni kao patka ravno u bistru hladnu vodu.

Bez naočara video je vrlo slabo, ali je svetlost baterijske lampe držao na oštrm vrhu stene duboke deset metara i krenuo brzo, u ušima mu je pucketalo i pištalo od pritiska.

Stigao je do stene i odbacio se od nje. Sada je ronio brže, budući da je pritisak vode komprimirao vazduh u njegovim plućima i smanjio mogućnost lebdenja u vodi. Strme stenovite stenke jezera maglovito su promicale ispred njegovih kratkovidnih očiju, a on se okretao na bok da bi pretražio zidove i našao otvor u blistavom krečnjaku.

Uže oko struka cimnulo je dva puta: prošao je jedan minut, a on ugleda ulaz u grob ispod sebe. Gotovo kružni otvor u levom zidu glavne galerije podseti Krejga na očnu duplju čovečje lobanje.

Zagnjuri se dalje prema njemu i ispruži ruku da je položi na stenu iznad otvora.

Ulaz u grobnicu bio je dovoljno širok da se čovek uvuče. Pređe rukom preko stenki koje behu izlizane tekućom vodom i presvučene sluzavim glibom. Krejg je

pretpostavio da je u pitanju odvodni kanal sa zemljine površine koji je tokom milenijuma izvajala voda koja se cedila posle kiša.

Iznenada se uplašio. Bilo je nečeg zlokobnog i pretećeg u tom mračnom otvoru. Osvrnuo se prema površini. Dvanaest metara iznad sebe nazirao je slab odsjaj Vusamanzijevog fenjera, a ledena voda srkala je njegovu snagu i hrabrost. Požele da pomamno jurne natrag ka površini i oseti prvo nehотиčno pumpanje u grudima. Nešto ga povuče za struk i na trenutak zadržta na rubu besomučne panike pre nego što je shvatio da se radi o signalu. Dva minuta skoro krajnja granica. Natera se da stupi u ulaz u grobnicu. Ulaz se blago dizao na gore poput dovodnog kanala. Krejg upliva šest metara svetleći baterijskom lampom, ali voda je postajala gušća, jer je podigao naslage sa dna.

Prolaz se naglo zatvarao i on pređe rukom preko grube stene. Njegova pluća počеше ozbiljno da pumpaju, a u ušima počе da zuji, vid mu se pomuti od uzvitlanog mulja i početka vrtoglavice, ali se prisili da još ostane i ispita kraj tunela od vrha do dna sa bočnih strana, "pipajući slobodnom rukom.

Brzo je shvatio da napipava zid rađen ljudskom rukom, koji je pažljivo složen da blokira tunel i njegovo raspoloženje naglo je splasnulo. Stari vrači su još jednom zapečatili Lobengulin grob i u kratkim trenucima koji su mu preostali shvati da su posao obavili savršeno.

Pri dnu zida napipao je prstima nešto glatko od metala. Podiže taj predmet i okrenu se, otiskujući se niz prolaz u panici, a potreba za vazduhom sve više je rasla. Dospeo je ponovo do glavne galerije, još noseći metalni predmet u ruci. Visoko iznad njega svetleo je fenjer i on zapliva na gore, a njegova čula počеше da se zanose kao plamen na vetru; tama i sjajne zvezdice zaigraše mu pred očima od gubljenja kiseonika i on oseti kako prva smrtonosna ošamućenost pretvara njegove ruke i noge u olovo.

Uz snažni trzaj konopac se zategnu oko struka i on oseti da ga brzo vuku prema gore. Tačno posle tri minuta Tungata ga je izvlačio. Svetlost fenjera mutno je lebdela nad njegovom glavom, a on se vrteo kao vetrenjača i nije mogao više da izdrži, pokušao je da diše, mrazna voda odmah je nahrupila kroz njegovo grlo u pluća, brideći kao rez britve.

Izleteo je na površinu, a Tungata u vodi do pojasa vukao je obema rukama uže života. U momentu kad je izleteo, Tungata ga je uhvatio snažnom mišićavom rukom oko grudi i izvukao ga na obalu.

Dve devojke behu spremne da ga prihvate i pomognu mu da se popne na stenu. Krejg se skljoka na bok, presamićen poput zametka, kašljući i izbacujući vodu iz pluća i jako se tresući od hladnoće.

SeliEn ga okrenu na trbuh i počeo da mu pritišće leđa obema rukama. Voda i povraćanje parali su mu grlo, ali je disanje postepeno postajalo lakše i konačno je seo da obriše usta. SeliEn bese skinula košulju i snažno ga je trljala njom. Na svetlosti fenjera njegovo telo bese prošarano modricama od hladnoće, a on se još nekontrolisano tresao.

Kako se osećaš?" upita ga Sara.

Vraški dobro", dahtao je. Ništa lepše od ledenog zagrljaja."

Dobro mu je", uveravao ih je Tungata, čim počinje da reži, dobro mu je."

Krejg skupi ruke iznad fenjera da se ugrije i drhtavica počeo polako da jenjava. Sara se nagnu prema Tungati i sa vragolastim osmehom upućenim njegovom muškom delu, nešto prošapta.

Ma daj!" nasmeši se Tungata, oponašajući akcenat američkih crnaca. Štaviše, ni labuđi pev nema pravi ritam."

Krejg brzo dohvati gaće, a SeliEn iskreno stupi u njegovu odbranu. Sada ga ne vidite u najboljem izdanju, voda prosto mrzne."

Krejgove ruke behu crvenkaste od rđe i ostaviše trag na gaćama, te se seti metalnog predmeta koji je našao uz zid groba. Nalazio se tamo gde ga je ispustio, pod stenom na kojoj su stajali.

Deo lanca", reče kad ga podiže. Od volovskih kola."

Vusamanzi je čučao nemo sa strane, na rubu svetlosti fenjera i sada je progovorio. Taj lanac je pripadao kraljevskim kolima. Moj otac ga je koristio da spusti kraljevo telo niz okno."

Dakle, našao si kraljev grob?" upita Tungata. Ovo zemaljsko parčence lanca bilo je za sve njih dokaz koji je maštu pretvorio u stvarnost.

Mislim da jesam", Krejg je počeo da stavlja nogu, ali nikada sa sigurnošću nećemo znati." Svi su ga gledali u lice i čekali. Krejg dobi drugi napad kašlja, zatim mu disanje postade uredno i nastavi da govori. Ima tamo prolaz baš kako ga je opisao

Vusamanzi. Nalazi se četiri metra ispod šiljka stene, sa leve strane, okruglog je oblika sa kanalom koji se oštro diže. Oko šest metara od ulaza kanal je blokiran zidom, veliki blokovi i gromade krečnjaka lepo su složeni. Nema načina da se proceni debljina zida, ali jedno je sigurno, trebaće puno rada da se dopre unutra. Zadržao sam se pred zidom dvadesetak sekundi, nedovoljno da pomerim jedan jedini kamen. Bez ronilačke opreme niko neće proći kroz taj zid."

SeliEn je drhtala od svoje mokre košulje, ali je stala ispred njega i pogledala ga izazivački. Ne možemo tek tako odustati, dragi Krejg, ne možemo otići i nikada ne saznati. Pojela bih se da ne saznam za takvu tajnu! Nikada više ne bih bila srećna do kraja života."

Primam sve savete", reče Krejg sarkastično. Ima li iko igfe zadenute u zadnji džep? Kako bi bilo da Vusamanziju damo kozu i on će naterati vodu da iscuri, Mojsijeve čarobne senke i Crveno more."

Nemoj da budeš neozbiljan", reče SeliEn.

Hajde neka neko bude inteligentan i domišljat šta je? Nema preduzimljivih? U redu, onda se vratimo tamo gde ima vatre i malo sunčane svetlosti."

Zarđalo parče lanca Krejg baci natrag u jezero.

Spavaj čvrsto, Lobengula, 'Onaj što leti kao vetar', čuvaj pored sebe vatreno kamenje i šala gašl, ostaj u miru."

Povratak kroz lavirint prolaza i pećina ličio je na sumornu i tihu povorku, iako je Krejg proveravao i ponovo obeležavao skretanja i račvišta.

Kada su ponovo stigli u glavnu pećinu, trebalo je samo nekoliko minuta da raspale žeravicu na ognjištu i da voda provri.

Jaki preslatki čaj oterao je sve ostatke Krejgove drhtavice i svima vratio raspoloženje.

Ja se moram vratiti u selo", reče im Vusamanzi. Ako Šone dođu i ne nađu me, postaće sumnjičavi počće da gnjave i zlostavljaju moje žene. Moram biti tamo da ih zaštitim, jer i Šone se boje moje magije." Pokupio je torbicu i ogrtač i svoj izrezbareni štap. Morate ostati u pećini celo vreme. Napustiti je značilo bi reskirati da budete otkriveni. Imate hrane, vode i drva, ćebadi i parafina za fenjere, nema nikakve potrebe da izlazite. Moje žene će doći prekosutra sa hranom i vestima o Sonama." Priđe i kleknu pred Tungatu. Ostaj u miru, veliki prinče Kumala. Srce mi

kaže da si ti leopardovo štene iz proročanstva i da ćeš naći način da oslobodiš duh Lobengule."

Možda ću se jednog dana vratiti ovde sa specijalnim mašinama koje su potrebne da bi se došlo do kraljevog počivališta."

Možda", složi se Vusamanzi. Ja ću prinositi žrtve i savetovati se sa duhovima.

Možda će se udostojiti da mi otkriju način." Na izlazu iz pećine zastade i pozdravi ih. Kad bude bezbedno, vratiću se. Ostajte u miru, deco moja." Zatim se izgubi.

Nešto mi kaže da će biti teško i da će trajati dugo", reče Krejg, „a mesto baš nije jako privlačno za provod."

Svi oni behu vrlo aktivni, nemirni i bistri ljudi, pa je ograničenost odmah počela da im smeta. Cutke su podelili pećinu, oko ognjišta je bio zajednički prostor, a na krajevima je bio intimni prostor za svaki par. Vodu koja je curila niz stenu hvatali su u lonac i bilo je dovoljno za sve njihove potrebe, uključujući i umivanje, a postojala je i vertikalna rupa sa odvodnim kanalom, koja je služila kao prirodni nužnik. Ali nije bilo ničega za čitanje i nedostatak koji je Krejga jako pogađao nikakvog materijala za pisanje. Da bi olakšali dosadu, Sara je počela da podučava SeliEn sindebele jeziku, a ova je tako brzo napredovala da je ubrzo mogla da prati običan razgovor i da odgovara prilično tečno.

Tungata se brzo oporavio u toku ovih dana prisilne pasivnosti. Njegovo mršavo telo popunilo se, kraste na licu i telu zacelile su i ponovo je dobio svežinu. Tungata je najčešće vodio razvučene razgovore uz ognjište i onaj neodoljivi smisao za humor kojeg se Krejg tako lepo sećao iz starih dana, počeo je da provejava kroz tmurna raspoloženja koja ga u početku behu ophrvala.

Kada je SeliEn dala omalovažavajući sud o Južnoj Africi i politici aparthejda, Tungata joj se suprotstavio sarkastičnom ozbiljnošću.

Ne, ne, Pendula", Tungata joj bese dao ime na sindebele jeziku Ona koja uvek protivureči", ne, Pendula, umesto da ih osuđujemo, mi crni Afrikanci trebali bismo im se zahvaljivati svaki put pri molitvi! Jer oni mogu sjediniti stotinu plemena jednom jedinom parolom. Potrebno je da samo jedan od nas ustane i vikne: 'Rasisti Apartheid Buri!' i svi će ostali prestati da se međusobno biju po glavi i za tren postajemo društvo braće."

SeliEn zapljeska rukama. Volela bih da takav govor održiš na sledećem sastanku Organizacije afričkog jedinstva!"

Tungata joj se smeškao, postajali su pravi prijatelji. Druga stvar zbog koje treba da budemo zahvalni ..." nastavio je.

Pričaj mi još", poticala ga je.

Ta plemena dole spadaju u najborbenije crnce u Africi. Zulu, Gzoze i Tsvana. Pun nam je kofer Šona. Zamislite još da se i sva ta silesija pusti na nas. Ne, od sada nadalje moj moto će biti: 'Poljubi jednog Afrikanera dnevno'!"

Nemoj da ga izazivaš", molila je Sara SeliEn. Jednog će dana ovako pričati pred ljudima koji će ga shvatiti ozbiljno."

Drugi put, kada bi Tungata zapao u ona snažna i tmurna raspoloženja, rekao bi: To je kao Severna Irska ili Palestina, samo sto puta gore i složenije. Ovaj sukob između nas i Šona jeste mikrokosmos celokupnog afričkog problema."

Vidiš li neki izlaz?" pitala bi SeliEn.

Samo korenit i težak", odgovarao je. Vidiš, evropske sile u otimanju za Afriku u devetnaestom veku, podelile su međusobno Kontinent, uopšte ne razmišljajući o plemenskim granicama, a čvrst stav Organizacije afričkog jedinstva glasi da su ove granice neprikosnovene. Jedno od mogućih rešenja bilo bi da se ovaj stav promeni i da se izvrši ponovna podela Kontinenta prema plemenskim granicama, ali nakon strašnog iskustva u podeli Indije i Pakistana, nijedna razumna ličnost ne bi podržala takvo gledište. Jedino drugo rešenje meni se čini da je oblik federalne vlade, donekle zasnovan na američkom sistemu, s državom podeljenom na plemenske provincije koje imaju autonomiju u unutrašnjim poslovima."

Njihov se razgovor vremenom sve više širio, a da bi se devojke zabavljale i učile, Krejg i Tungata su im pričali o prošlosti ove zemlje između reka Limpopo i Zambezi, svaki od njih koncerrisao se na ulogu svoga naroda i porodice u njenom otkriću i okupaciji, te u borbi koja ju je razdirala.

Dva puta dnevno sledećih dana njihov razgovor uz ognjište prekidao je zvuk koji je dopirao iz spoljnog sveta jasno pištanje i kloparava buka helikopterskog rotora koji je grubo čekićao vazduhom, a oni bi se utišali i gledali prema svodu iznad sebe dok zvuk ne bi nestao. Tada bi se razgovor prebacio na njihove šanse da pobegnu od snaga koje ih tako nemilosrdno progone i love.

Svakog drugog dana dolazile su Vusamanzijeve žene po mraku praskozorja, da bi umakle očima iz vazduha. Donosile su hranu i novosti.

Vojnici Treće brigade došli su u selo, najpre ga opkolivši, a onda pretresajući kolibe. Samarali su jednu od devojčica, a starcu su pretili i zasipali ga neprijatnim pitanjima, ali ih je Vusamanzi nadmašio dostojanstvom, da bi ih na kraju zaštitila njegova velika slava vrača. Vojnici su otišli bez krađe dragocenih stvari i ne zapalivši nijednu kolibu, ubivši samo nekoliko pilića ali su obećali da će se vratiti. Međutim, masovni lov na ljude odvijao se još na celom području. Pešice i helikopterima Sone su češljale šume i brežuljke preko dana i stotine pobeglih robijaša behu već uhvaćene. Devojke su videle da ih odvoze u velikim kamionima, gole i zavezane lancima.

Koliko je Vusamanziju bilo poznato, Sone još nisu otkrile nasukanu cesnu", ali je opasnost i dalje bila velika, pa je Vusamanzi naredio devojkama da im kažu da moraju ostati u pećini. On će doći lično kada proceni da je dovoljno bezbedno. Ova ih je vest toliko potištila da je trebalo da Krejg upotrebi svu veštinu pripovedanja i lakrdijašenja da bi olakšao raspoloženje u pećini. Ponovo je skrenuo njihovu pažnju na omiljenu i nepresušnu temu, na Lobengulin grob i veliko bogatstvo, za koje su hteli da veruju da postoji. Već behu u tančine raspravili o opremi koja će biti potrebna da se omogući timu ronilaca da otvore grobnicu i dođu do ukopnog mesta, a sada je SeliEn upitala Tungatu: Reci nam, Sem, kad bi postojalo blago i kad bi do njega mogao doći i kada bi ga bilo toliko koliko se mi nadamo da ga ima, kako bi ga ti upotrebio?"

Mislim da bi se ono moralo smatrati vlasništvom naroda Matabela. Moralo bi se uložiti u fond i koristiti za njihovu dobrobit, pre svega da im pribavi bolju političku upravu. U praktičnom smislu, pregovarač sa takvim finansijskim pokrićem iza sebe lakše bi privukao pažnju britanskog Forin ofisa i američkog Stejt departmenta. Mogao bi ih privoleti da intervenišu. Vlada u Harareu morala bi ih ozbiljno shvatati, opcije koje su nam sada zatvorene, bile bi nam dostupne?"

Zatim bi se finansirali razni društveni programi obrazovanje, zdravstvo, unapređenje ženskih prava", reče Sara, ostavivši na trenutak po strani svoju bojažljivost.

Koristili biste to blago i za kupovinu zemljišta, koje bi se dalo postojećim plemenskim zadrugama", dodala Krejg, finansijska pomoć seljacima, za traktore i mašineriju, za programe poboljšanja rasne stoke."

Krejg", SeliEn položi ruku na njegovu zdravu nogu, zar nema nikakvog načina da se dopre do odaje u kojoj je zakopan kralj? Zar ne bi mogao još jednom zaroniti?"

Draga moja devojko, da ti po stoti put kažem da bi pri svakom ronjenju verovatno mogao pomeriti samo po jednu stenu, a dvadeset ronjenja ubilo bi me."

„O, bože, ovo je užasno!" SehEn skoči i počeo da šparta između njih i vatre.

Osećam se tako bespomoćnom, poludeću. Gušim se vapim za kiseonikom. Zar ne možemo izaći barem na nekoliko trenutaka?" A odmah zatim sama odgovori.

Znam da ne možemo. Oprostite mi. Ja sam luda." Pogleda na časovnik. Bože moj, potpuno sam izgubila osećaj za vreme, shvatate li da je već prošla ponoć?"

Krejg i SeliEn legli su na postelju od trave i štavljenih koža, nprrijali se jedno uz drugo i šaptali lagano na uho da ne uznemire drugi par na drugoj strani pećine. Stidim se zbog svoje uloge u njegovom zatvaranju. On je tako divan čovek, ponekad se osećam tako ponizno dok ga slušam."

On bi mogao izrasti u pravu veličinu", složi se Krejg.

To što smo se vratili da ga oslobodimo, mogla bi biti najvažnija stvar u našem životu."

Ako bismo uspeali da se izvučemo", zaključila Krejg.

Mora da postoji nekakva pravda u ovom ništavnom svetu."

Lepa je to misao."

Poljubi me za laku noć, Krejg."

Krejg je voleo da sluša njeno nežno disanje dok spava, da oseti potpunu opuštenost njenog pripijenog tela, sa povremenim laganim trzajem u njegovom krilu, ah te večeri nije mogao da usni iza nje.

Nekakav parožak žuljao je njegovu podsvest kao kamenčić u čarapi, i što je duže ležao sve ga je više razdraživao. Bilo je to nešto što je neko pomenuo te večeri, dotle mu je bilo jasno, ali svaki put kad je hte'lo da izbije na površinu misli, on bi se jako napregnuo i ono bi ponovo potonulo. Na kraju je pribegao starom triku pražnjenja misli, zamislivši koš za papirni otpad i kako su misli navirale cepao ih je napola, gužvao i bacao u zamišljeni koš.

„O, bože!" reče glasno i sede kao kip. SeliEn se naglo trgnu iz sna i uspravi se pored njega, zbacujući kosu sa očiju i mrmljajući pospano.

Šta je?" doviknu Tungata preko pećine.

Kiseonik!" viknu Krejg, SeliEn je rekla, 'Gušim se, vapim za kiseonikom'".

Ne razumem", promrmlja SeliEn, više u snu nego budna.

Hajde, draga, probudi se!" Nežno je protrese. Kiseonik! Cesna je opremljena za let na velikim visinama, zar ne?"

„O, nebesa", blenula je u njega. Zašto o tome nismo razmišljali ranije?"

Baloni za kiseonik imaš li ih?"

Da. Kada sam snimala flamingose nad jezerom Tanganjika, morala sam da ih ugradim. Nalaze se pod sedištima."

Da li je sistem za kiseonik kružni?"

Da."

Pufo!" Tungata bese upalio fenjer i nosio ga je prema njima, a Sara je gola i nestabilna išla iza njega kao pospano štene. Reci nam, Pufo, šta se događa!"

Sem, lepotane", nasmeši se Krejg dok je dohvatao pantalone. Ti i ja ćemo malo prošetati."

Sada?"

Sada, dok je još mrak."

Bilo je dovoljno mesečine da im osvetli put do Vusamanzijevog sela. Zaobišli su vrh brega, ne želeći da uznemire starca. Jedan pas je zalajao na njih, ali oni su našli stazicu i požurili dalje.

Jutro ih je zateklo još na stazi.

Dva puta su bili prisiljeni da pobegnu u zaklon. Prvi put kada su zamalo naleteli na maskiranu patrolu. Tungata, koji je išao prvi, upozorio je Krejga rukom na strašnu opasnost. Ležali su u velikoj gustoj požuteloj travi pored puteljka i gledali vojnike kako tiho prolaze pored njih. Kasnije Krejg primeti da mu srce pomamno lupa i da mu se ruke tresu.

Postajem odveć star za ovo", prošapta.

„I ja isto", složi se Tungata.

Drugi put ih je upozorilo brektanje helikoptera i zagnjurili su se u jarugu pored puta. Nezgrapna mašina nadletela je poput vilinog konjica greben na kraju doline,

sa nišandžijom mitraljeza na vratima i šlemovima jurišnog odeljenja načičkanim iza njega poput otrovnih zelenih gljiva. Helikopter je brzo prošao i nije se vratio. Pronašli su mesto gde su se posle havarije uključili na stazu, pa su se morali vratiti gotovo jednu milju, tako da su se mestu havarije približili kasno popodne. Krajnje pažljivo kružili su okolo pretražujući eventualne tragove, proveravajući beskrajno strpljivo da li je olupina otkrivena i obeležena kočicama. Kada su na kraju prišli, videli su da nije dirana i da je baš onakva kakvu su je ostavili. Tungata se vratio na rub doline i držao stražu dok je Krejg skidao opremu zbog koje su došli. Četiri balona za naduvavanje bila su pod sedištima, kako mu je rekla SeliEn. Bili su izvrsnog kvaliteta, sačinjeni od impregniranog najlona, svaki sa punjenjem ugljendioksida za naduvavanje i sa ventilom na pisku za sprečavanje povratka prilikom punjenja. Na grudne jastuke bese ugrađena zviždaljka i sa blagoslovom proizvođača maleni balon s dugovečnom baterijom. Pod pilotskim sedištem uz još hiljadu blagoslova nalazio se pribor za popravku balona, sa makazama i strugalicom i dve tube lepila. Čelične boce za kiseonik behu pričvršćene za zadnje pregrade putničkog odeljenja. Bilo ih je tri, svaka sa kapacitetom od dva litra. Od njih su vodile elastične plastične cevi ka svakom kompletu i završavale se na maski za lice sa dva ugrađena ventila. Korisnik je udisao čisti kiseonik, a izdisao smesu neupotrebljenog kiseonika, vodene pare i ugljendioksida. Ona je prolazila kroz izlazni ventil i odlazila u dve metalne posude ispod poda. Prva posuda sadržavala je silicijum želatin koji je odstranjivao vodenu paru, druga posuda bese ispunjena vapnom natrijum karbonata koje je odstranjivalo ugljendioksid, te se prečišćeni kiseonik vraćao ka maskama na licu. Kada bi pritisak čistog kiseonika u sistemu pao na nivo atmosferskog, automatski bi dobijao svezi kiseonik iz tri boce. Elastične cevi behu obložene aluminijumskim spojnicama vrhunskog kvaliteta, te elementima za uklapanje bajoneta. Radeći pažljivo koliko mu je vreme dozvoljavalo, Krejg je odvojio sistem i onda teške navlake sedišta pretvorio u torbe. Spakovao je spašenu opremu, napravivši dva teška zavežljaja. Bese već mrak kada je zazviždao Tungati da siđe sa padine. Stavili su na rame po jedan zavežljaj i krenuli natrag.

Kada su došli do staze, utrošili su gotovo pola sata na brisanje tragova i skrivanje bilo kakvog znaka silaska sa nje.

Misliš da se ni po dnevnoj svetlosti neće videti?" upita sumnjičavo Krejg. Ne bismo smeli da ih usmerimo na olupinu."

Ovo je najbolje što možemo da uradimo."

Stupili su na stazu i nastavili ubrzani hod i uprkos teškim neudobnim paketima, skratili su vreme povratka za jedan sat stigavši u pećinu u zoru.

SeliEn ne reče ništa kad je Krejg stupio u pećinu. Samo se digla od vatre, prišla mu i naslonila glavu na njegove grudi. Sara je pred Tungatom odskakutala tradicionalni učtivi doček i donela mu krčag piva, dozvoljavajući mu da se osveži pre nego što ga počne gnjaviti pozdravima. Tek kada je popio, kleknula je pored njega, nežno zapljeskala rukama i prošaptala na sindebele jeziku: Vidim te, gospodaru, ali mutno, jer oči su mi pune suza radosnica!"

Narednik Šona pešačio je s patrolom tridesetak sati bez odmora. Prethodnog jutra imali su kratak susret sa malom grupom begunaca koje su lovili, razmena vatre trajala je manje od tri minuta, gerilci su se tada povukli i razbili u četiri grupice. Sa petoricom ljudi narednik je krenuo za jednom grupicom, pratio ih do mraka i onda ih izgubio u vrletnom predelu doline Zambezija. Sada je vodio patrolu na snabdevanje i prijem drugih naređenja.

Uprkos dugom patroliranju i traumi zbog nedostatka prave borbe i vruće potere, narednik još bese hitar i na oprezu. Išao je dugim i gipkim korakom, glavu je neprekidno okretao tamoamo dok je silazio niz puteljak, a beonjače njegovih očiju jasno su se pokazivale ispod oboda specijalnog šešira za džunglu.

Iznenada dade znak rukom za hitno razvijanje u vrstu i dok je prebacio pušku sa jednog kuka na drugi, da bi pokrio levi bok čuo je da su se njegovi ljudi razvili i da silaze iza njega, štiteći ga i podržavajući ga. Polegli su u veliku travu pored puta, pretražujući i čekajući, dok je narednik pomno pregledavao mali beleg koji ga je naterao u stanje pripravnosti. Bese to busen velike trave na suprotnoj strani puta, čije stabljike behu polomljene, a onda pažljivo podignute da bi se to prikriilo, ali su opet malko polegle. Bese to ona vrsta belega koja se može napraviti kada se silazi sa puta da bi se napravila zaseda.

Narednik je ležao dva minuta i kada se neprijateljska vatra nije oglasila, pretrčao je pognuto deset koraka i ponovo zalegao, prevrnuvši se dva puta da ga neprijatelj promaši, a onda pričeka još dva minuta.

Vatra se još ne oglasi obazrivo se podiže i pođe napred do oštećenog busena trave. Beleg je bio ljudski: mala grupa ljudi ovde je napustila put ili stupila na njega, a tragove su zakamuflirali. Toliki trud ulaže čovek samo ako očekuje poteru. Narednik zazvižda svom tragaču i dovede ga na trag.

Tragač je sišao s puta hitajući napred i posle nekoliko minuta raportirao je: Dvojica ljudi u čizmama. Jedan od njih hoda sa slabijim oslanjanjem na levu nogu. Išli su prema dolini." Otisak jednog stopala našao je u pesku. Jedan mravolovac sačinio je konusnu zamku u prstima otiska, omogućujući tragaču da precizno odredi vreme.

Šest do osam sati, u toku noći. Došli su na put, ali ih ne možemo pratiti, jer su drugi tragovi prekrili njihove."

Ako ne možemo otkriti kuda odlaze, možemo videti odakle su došli", reče narednik. Idi tragom unatrag."

Tri sata kasnije narednik je prišao olupini „cesne".

Krejt je odspavao nekoliko sati i onda je pod svetlošću fenjera počeo da podešava opremu s kiseonikom za upotrebu pod vodom. Glavni deo njegovog priručnog sistema bila je torba. Nju je napravio od jednog balona. Kiseonik iz čelične boce ulazio je kroz jednosmerni ventil piska, spoj je bio sačinjen od elastične cevi.

Dok je radio Krejt je objašnjavao: Na dubini od dvanaest metara pritisak će biti veći od dve atmosfere setite se srednjoškolske fizike: deset metara vode jednako je jedna atmosfera, plus pritisak vazduha iznad nje dve atmosfere, je li tako?"

Njegova zainteresovana publika od tri člana glasno je potvrđivala da je u pravu. Tako je! Dakle, da bih mogao slobodno da dišem, kiseonik mora ulaziti u moja pluća pod istim pritiskom pod kojim se nalazi voda koja me okružuje kiseonik u torbi je pod istim pritiskom pod kojim sam i ja."

Moj tata uvek je govorio da je mozak važan!" aplaudirala mu je SeliEn.

Hemikalije u ovim dvema posudama odstranjuju vodenu paru i ugljendioksid iz vazduha koji izdišem a prečišćeni kiseonik se vraća u torbu kroz ovu cev i ja ga ponovo udišem."

Nove spojeve lepio je za torbu lepilom iz pribora.

Kad potrošim kiseonik iz torbe, punim je svežim iz čelične boce pričvršćene na leđima. Ovako ..." otvori čep na crnobeloj boci i začu se zmijsko šištanje izlazećeg gasa.

Naravno, ima nekoliko problema." Krejg poče da radi na menjanju oblika maske da bi se sprečio ulazak vode.

Kao na primer?" upita SeliEn.

Mogućnost plivanja", odgovori Krejg. Kad potrošim kiseonik iz torbe, ta mogućnost će se smanjiti i čelična boca će me odvući na dno kao kamen. Kad torbu napunim, izleteću gore poput balona."

Kako ćeš to savladati?"

Otežaću se kamenjem da bih dospeo do ulaza u grobnicu i kad jednom budem dole, zavezaću se konopcem da bih tamo ostao."

Krejg je pripremao paket za leda na koji je obesio dve posude i bocu sa kiseonikom. Bocu je postavio tako pažljivo da može da dohvati čep preko ramena. Bilo kako bilo, mogućnost plivanja nije tako veliki problem", reče on.

Imaš još problema?" upita SeliEn.

Koliko voliš", nasmeši se Krejg. Da li si znala da čisti kiseonik koji se udiše duži vremenski period pod apsolutnim pritiskom većim od dve atmosfere, to jest na svakoj dubini ispod deset metara, postaje smrtonosan gas, da ubija kao ugljenmonoksid izduvnih gasova automobila."

Šta tu možeš da napraviš?"

Ne mnogo", priznade Krejg. Osim da ograničim trajanje svakog ronjenja i da pomno pratim vlastite reakcije dok budem radio na zidu grobnice."

Zar ne možeš proračunati koliko ti vremena preostaje dok ne postane otrovan ..."

Krejg je prekinu. Ne, formula bi bila previše komplikovana i još je tu mnogo varijabla koje bi trebalo izračunati, od mase mog tela do tačne dubine vode. Zatim kumulativni efekat trovanja. Svako sledeće ronjenje postaje riskantnije".

„O, bože moj!" SeliEn je buljila u njega.

Ronićemo nakratko i razradićemo sistem signala", uteši je Krejg. Svaki minut davaćeš mi sa površine signal konopcem i ako ne odgovorim ili ako moj odgovor nije istovremen i odlučan, izvući ćeš me. Trovanje je podmuklo i postepeno, ono će delovati na moje reakcije na signal pre nego što se potpuno ugasim. To nam pravi male smetnje."

Pažljivo odloži zamašnu opremu pored vatre da bi toplina ubrzala delovanje lepila. Cim se spojevi zalepe, možemo isprobati sistem, a onda krenuti na obalu."

Koliko treba čekati?"

Ovom lepilu treba dvadeset četiri sata da uhvati."

Tako dugo?"

Čekanje će povećati moju otpornost na efekte trovanja kiseonikom.

Šuma bese previše gusta da bi helikopter mogao da se spusti. Lebdeo je iznad krošanja, a stručnjak na čekrku spuštao je generala Pitera Fungaberu u гнездо u tepihu zelene vegetacije ispod njih.

Piter se lagano viteo na tankom čeličnom užetu, a vetar elisa vitlao je njegovim kamuflirnim odelom oko tela. Na nešto manje od dva metra iznad zemlje, iskliznuo je iz kaiša sa jastučićem i skočio poput mačke. Uzvratio je pozdrav naredniku koji ga je čekao i brzo očistio teren za spuštanje sledećeg čoveka iz lebdećeg helikoptera.

I pukovnik Buharin bio je odeven u kamuflirno odelo i šlem za iskakanje. Njegovo rošavo lice izgledalo je neosetljivo na tropsko sunce, bilo je beskrvno i gotovo isto tako blede kao one hladne arktičke oči. Otresao je narednikove ruke koje su htele da mu pomognu i brzim koracima uputio se ka dolini. Piter Fungabera išao je pored njega i nijedan od njih nije progovorio dok nisu stigli do zgnječenog trupa cesne".

Nema sumnje?" upitao je Buharin.

Registracija ZSKYA. Morate znati da sam se vozio u ovom avionu", odgovori Piter Fungabera dok se spuštao na jedno koleno da ispita donji deo trupa. Ako je potreban još neki dokaz", dodirnu rupu u metalnoj oblozi, mitraljeska paljba direktno odozdo."

Nije bilo žrtava?"

Ne." Piter Fungabera se uspravi i nagnu se u kabinu. Nema krvi, nikakvog znaka da je neko povređen. A unutrašnjost olupine je opelješena,"

Mogli su je vrlo lako opljačkati i pripadnici lokalnog plemena."

Mogli su", složi se Piter. Ali mislim da nisu. Tragači su ispitivali belege i ovakva je njihova rekonstrukcija. Posle rušenja pre dvanaest dana, četvoro ljudi napustilo je ovo mesto, dve su bile žene, a jedan muškarac imao je neuravnotežen hod. Zatim su se, tokom poslednjih trideset sati, dvojica muškaraca vratila olupini. Oni su

sigurni da se radi o dvojici istih ljudi otisci čizama podudaraju se, a jedan od njih slabije*se oslanja na levu nogu."

Buhann klimnu glavom.

„U drugoj poseti iz olupine je odneto mnogo opreme. Dvojica muškaraca napustili su ovo mestonoseći teške pakete i izašli su na put koji preseca dolinu oko šest milja odavde. Tamo su se njihovi tragovi pomešali sa drugima i nestali."

Jasno." Buharin ga je promatrao. Sada mi reci ostale svoje zaključke."

Ima dve crne i dve bele osobe. Vlastitim očima video sam ih na pisti u Tutiju. Onaj crni nesumnjivo je ministar Tungata Zebive prepoznao sam ga."

Ti bi hteo da je tako? On ti je poslednja nada da se stvarno nagodimo."

Tog čoveka bih uvek prepoznao."

Čak i iz aviona."

Čak i tada."

Nastavi", reče Buharin.

Drugu crnu osobu nisam prepoznao. Niti sam imao dovoljno dobru perspektivu da sigurno identifikujem ijednu belu osobu, ah pilot je gotovo sigurno Amerikanka po imenu Džej. Iako avion pripada Svetskom odboru za divljinu, ona ga je upotrebljavala. Druga bela osoba verovatno je njen ljubavnik, britanski pisac senzacionalističkih romana, koji ima veštačku nogu, a to objašnjava neuravnotežen hod. Ovo troje nevažni su i mogu se žrtvovati. Jedini koji je važan jeste Zebive. Sada znamo da je još živ."

Isto tako znamo da ti je umakao, dragi moj generale", podvuče Buharin.

Mislim da neće zadugo." Piter Fungabera se okrenu naredniku koji je stajao iza njega u stavu mirno. Dobro si to izveo. Vrlo dobro do sada."

Mambo!"

Verujem da tu Matabela psinu i njegove bele prijatelje krije i hrani lokalno stanovništvo."

Mambo!"

Ispitivaćemo ih."

Mambo!"

Poćemo s najbližim selom, koje ono bese?"

Vusamanzijevo selo leži iza ove i i još jedne doline."

Krenućete i opkoliti ga. Niko ne sme da izađe ili pobegne, ni koza, ni dete."

Mambo!"

Kada obezbedite selo, ja ću doći da nadgledam ispitivanje."

Krejk i Tungata silazili su tri puta do Lobengulinog jezera u dnu velike galerije noseći priručnu ronilačku opremu, rezervne boce kiseonika, podvodne baterijske lampe, te drva i ćebad da se Krejk zagreje posle svakog ronjenja i hranu da bi izbegli povratak u pećinu radi obroka.

Posle razgovora dogovorili su se da dve devojke naizmenično ostaju u gornjoj pećini da bi dočekale kurire iz Vusamanzijevog sela i da ostalima prenesu upozorenje u slučaju da patrola Šona natrapa na ulaz.

Pre provere ronilačke opreme, Krejk i Tungata pažljivo su ispitali maršrutu do jezera, odabirući mesta na koja bi odstupali ako bi ikada bili prisiljeni da povlaćeci brane sistem pećina od napada Šona. Iako nijedan od njih nije to pominjao, obojica su bila sasvim svesni da ne postoji poslednji položaj, poslednji izlaz iz utrobe planine i da svaka odbrana mora da se završi u ledenoj vodi jezera.

Tungata je ovo otvoreno priznao kada je pred očima njih troje uzeo četiri metka pištolja tokarev", umotao ih u koziju mešinu i ugurao u pukotinu stene krečnjaka pored jezera. Dve devojke su ga gledale s divljenjem i, iako je Krejk izvodio šou dok je proveravao opremu za disanje, sve im je bilo jasno. To bese krajnje obezbeđenje od mučenja i laganog kasapljenja, po jedan metak za svakog od njih. „U redu", Krejgov glas bese odveć jak za tišinu galerije. Da vidim kako će me efikasno potopiti ova naprava."

Tungata podiže sistem, a Krejk kleknu i provuče glavu kroz jaram bluzebalona.

SeliEn i Sara namestiše bocu i posude na njegova leđa, a onda ih pričvrstiše platnenim vrpcama izrezanim od navlaka za sedišta. Krejk proverio čvorove. Ako bi sistem omanuo morao bi biti sposoban da ga brzo zbacii.

Konačno uskoči u jezero, zadrhta od hladnoće dok je podešavao masku na ustima i nosu, učvrsti kaiš na potiljku i kiseonikom dopola napuni torbu na grudima. Trojci na obali dade znak ispravljenim palcem i zaroni u vodu.

Kako bese predvideo, mogućnost plivanja bila je njegov prvi problem. Torba na grudima vukla ga je i okretala na leđa kao mrtvu ribu, a odgurujući se samo jednom nogom nije mogao da se ispravi. Doveslao je natrag do stene i počeo tegoban posao eksperimentisanja dodavanjem kamenja da bi tako podesio držanje u vodi. Na kraju je otkrio da će jedino uspeti ako bude držao izuzetno

težak kamen i ako pusti da ga vuče prema dole naglavačke. Međutim, čim je pustio kamen, neodoljivo je bio nošen prema gore.

Barem su lepljeni spojevi vodootporni", reče im kad je ponovo izašao na površinu. „I dobijam kiseonik. Mnogo vode prolazi ispod ruba maske, ali mogu da je prečistim na uobičajen način." Pokazao im je trik držanja maske za vrh i isterivanja skupljene vode na dnu oštrim izdahom vazduha.

Kada planiraš da kreneš do zida?"

Mislim da nikada neću biti spremniji nego što sam sada", priznade Krejg preko volje.

Morate shvatiti da želim da se prema vama ponašam kao otac", smešio se nežno Piter Fungabera Na vas gledam kao na svoju decu."

Ovo blebetanje na šona jeziku razumem koliko i skiku pavijana odozgo s brega", odgovori Vusamanzi, a Piter Fungabera napravi gest ljutnje i okrenu se naredniku. Gde je taj prevodilac?"

Vrlo brzo će biti ovde, mambo."

Lupkajući palicom o bedro, Piter Fungabera polako je prolazio pored neurednih seljana poredanih u vrstu, koje su njegovi vojnici pokupili sa plevljenja kukuruznih polja i najurili iz koliba. Osim starca, svi ostali benu žene i deca. Neke žene su bile stare kao vrač, s belim vunenim temenima i smežuranim sisama koje su visile do struka, druge su još mogle da rađaju decu, a na leđima su nosile bucimate bebe ili su gole klečale na kolenima; slina se bese osušila oko detinjih nosnica i muve su nesmetano milele po njihovim usnama i uglovima očiju, a u Pitera Fungaberu buljili su onim bezdanim očima. Bilo je još mlađih žena s punim nabreklih sisama i sjajnom glatkom kožom, devojčica u pretpubertetu i neobrezanih dečaka. Piter Fungabera nežno im se smešio, ali oni su uzvraćali nekim bezizražajnim pogledom. Moji Matabele kućici, čućemo kako kevcete pre nego što istekne ovaj dan", blago im obeća i okrenu se na kraju vrste. Polako se vrati u senku jedne kolibe gde ga je čekao Rus.

Od starca nećeš ništa izvući", Buharin izvadi iz usta lulu od ebanovine i lagano se nakašlja pokrivajući usta rukama. On je sav ispijen, ne oseća bol, ne oseća patnju. Pogledaj mu oči. Fanatik."

Slažem se, ti vrači su sposobni da se samohipnotišu, on će biti neosetljiv na bol." Piter Fungabera podiže manžetu bluze i nestrpljivo pogleda u sat. Gde je taj prevodilac?"

Protekao je još jedan sat pre nego što je poverenik Matabela doteran uzbrdo iz centra za rehabilitaciju. Pao je na kolena pred Pitera Fungaberu, brbljajući i podižući vezane ruke.

Diži se!" reče mu general. Zatim naredi naredniku: Skini mu lisice i dovedi starca ovamo."

Vusamanzi je izveden nasred seoskog trga.

Reci mu da sam njegov otac", naredi Fungabera.

Mambo, on kaže da je njegov otac bio čovek, a ne hijena."

Reci mu da uprkos tome što štitim njega i njegov narod, nisam njime zadovoljan."

Mambo, on kaže da je veoma zadovoljan ako je ozvoljio Vašu milost."

Reci mu da je lagao moje ljude."

Mambo, on se nada da će imati priliku da to ponovi."

Reci mu da znam da skriva i hrani četiri državna neprijatelja."

Mambo, on kaže da je Vaša milost poludela. Ne postoje skriveni neprijatelji države."

Vrlo dobro. Sada se obrati svima. Ponovi da želim da znam gde se skrivaju izdajice.

Reci im da se nikome ništa u selu neće desiti ako me odvedu do njih."

Prevodilac je stao pred nemi red žena i dece i govorio dugo i strasno, ali kada je završio, oni su ga gledali tupo. Jedno od dece počelo je da ljutito vrišti, a njegova majka uzela ga je pod ruku i gurnula svoju nateklu bradavicu u njegova ustašca.

Ponovo je nastao muk.

Narednice!" Piter Fungabera izdao je kratke i jasne naredbe i Vusamanzijeve ruke behu začas zavrnutе na leđa i svezane u zapešću. Jedan od vojnika napravi omču za vešanje od najlonskog konopca i slobodni kraj prebaci preko jedne od nosivih greda visokog čardaka za kukuruz pored trga.

Sada recite njegovom narodu da će ova kazna prestati odmah čim neko pristane da nas odvede do izdajnika."

Prevodilac podiže glas, ali ne bese završio kada ga Vusamanzi nadjača odlučnim glasom. Neka moja kletva padne na svakoga ko bude razgovarao sa ovom Šona

svinjom. Naređujem da svi ćutite, bez obzira šta vam budu radili onoga ko ovo pogazi, posetiću iz groba. Ja, Vusamanzi, gospodar voda, tako naređujem!" Završi s njim!" naredi Piter Fungabera, a narednik popusti omču i nabaci je preko glave. Ona se stegnu oko starčevog vrata i povukoše ga polako na gore dok se nije propeo na vrh prstiju.

Dosta", naredi Piter Fungabera i oni zavezaše slobodni deo konopca.

Sada neka priđu i neka govore."

Prevodilac pomeri žene gurajući ih i govoreći bezobraštine, ali ih je Vusamanzi oštro gledao ne mogavši da govori i naređujući im, zato, snagom volje.

Polomi mu jedno stopalo", komandova Piter Fungabera i narednik priđe starcu, te sa desetak udaraca kundakom, koji je upotrebljavao kao tučak za kukuruz, zdrobi Vusamanzijevo levo stopalo. Kad žene čuše kako pucaju stare krte kosti, nalik pucketanju potpale na ognjištu, počеше da cvile i leleču.

Govori!" naredi Piter Fungabera po drugi put, a kuknjava žena nadjača njegov glas.

Polomi mu i drugo stopalo!" klimnu naredniku glavom.

Kad je kundak smrskao skup koščica Vusamanzijevo desnog stopala, starac je cimnuo ustranu prema konopcu, a narednik se trgnuo natrag cereći se njegovom izvijanju u besomučnom pokušaju da olakša stezanje konopca oslanjajući se na osakaćena stopala.

Sada su vrištale sve žene, a dečiji krici razlegli su se nad ucveljenim horom. Jedna od starica, u stvari starija Vusamanzijeva žena, jurnula je iz reda i potrčala raširenih ruku prema čoveku koji joj je bio muž pedeset godina.

Pustite je!" naredi Piter Fungabera stražarima koji su hteli da je spreče. Oni se povukoše.

Krhka starica dođe do muža i pokuša da ga podigne, naričući koliko ga voli i žali, ali nije imala snage čak ni za Vusamanzijevo ispijeno telo. Jedino je uspela da malo olakša stezanje grla i tako produžila njegov samrtnički hropac. Starčeva usta behu razjapljena vapeći za vazduhom, a bela pena prekrila mu je usne. Ispuštao je krkljajući zvuk, a staričine grimase behu smešne.

Slušajte kako kukuriče Matabela petao i kako se rakolji njegova stara koka!" smeškao se Piter Fungabera, a njegovi vojnici se nasmejaše grohotom.

Trajalo je dugo, ali kada je Vusamanzi konačno visio mirno, lica okrenuta prema nebu, njegova žena pala je na zemlju pred njegove noge i počela da se uz bolno naricanje ritmički ljulja.

Piter Fungabera se vratio do Rusa, a Buharin je pripalio još jednu cigaretu i promrmljao: Surovo i neefikasno."

Sa starom budalom nije bilo nikakvih šansi. Morali smo ga ukloniti i uspostaviti drugačije raspoloženje." Piter se udario šalom po bradi i čelu. Bilo je efikasno, pukovniče, pogledajte samo lica tih žena."

Ponovo namesti šal i vrati se ženama.

Pitaj gde se kriju neprijatelji države." Ali kada je prevodilac počeo da govori, starica je skočila i potrčala natrag.

Videle ste da je vaš gospodar umro bez reci", vrištala je. Čule ste njegovu zapovest. Znaete da će se on vratiti!"

Piter Fungabera drukčije uhvati svoju palicu i malim hotimičnim naporom zari njen vrh pod staričina rebra. Ona vrisnu i onesvesti se. Njena slezina, povećana endemičnom malaričnom infekcijom, rasprsnula se od ovog udarca.

Oslobodite se nje", naredi general, a jedan od vojnika uhvati"je za članke i odvuče iza koliba.

Pitaj ih gde se kriju neprijatelji države."

Piter je polako hodao ispred žena gledajući ih u lice, procenjujući stepen straha u svakom paru crnih očiju. Trebalo mu je vremena da izvrši izbor, a onda se konačno odlučio za najmlađu majku, gotovo i sama bila je još dete, a njeno detence bese privezano na leđima plavom platnenom vrpcom.

Zaustavio se ispred nje i pogledom je prisilio da klekne, a onda kad je procenio da je trenutak, uzeo ju je za ruku. Odveo ju je lagano nasred trga, gde su još goreli ostaci stražarske vatre.

Nogom prikupi ugarke i, još držeći devojkju, pričekala da se razgore u plamen. Zatim joj zavrnu ruku i prisilio je da klekne. Muk se nadvi nad ostale žene.

Piter Fungabera odveza plavu vrpcu i podiže dete s devojčinih leđa. Bio je muškarčić. Bucmasti dečaćić s kožom boje planinskog meda, s trbuščićem nalik lončiću koji je bio nabokan majčinim mlekom, imao je u zapešću nabore sala nalik narukvicama, a isto tako i na člancima. Piter ga lagano baci u vazduh i uhvati ga za jedan članak. Dete je ljutito vrištalo u šoku, ljuljajući se goredole u Piterovoj šaci.

Gde se kriju neprijatelji naroda?"

Lice deteta nadimalo se i tamnelo od naviranja krvi.

Kaže da ne zna."

Piter Fungabera podiže dete visoko iznad vatre.

Gde su neprijatelji naroda?"

Pri ponavljanju pitanja svaki put je spuštao dete za desetak santimetara.

Kaže da ne zna."

Iznenada Piter spusti malo migoljeće telo u samo srce vatre i dete skiknu sasvim novim glasom. Posle nekoliko trenutaka Piter ga podiže iz plamena i zaljulja ga ispred majčinih očiju. Vatra bese spržila trepavice deteta i malo kovrdžavo pramenje kose na glavi.

Reci joj da ću polako peći ovo malo prasence i onda je naterati da ga pojede."

Devojka pokuša da dograbi dete, ali ga je on držao van njenog domašaja. Ona poče da vrišti i neprestano ponavlja iste reci, a ostale žene uzdahnuše i prekriše lice rukama.

Kaže da će vas odvesti do njih."

Piter Fungabera spusti dete u njeno naručje i vrati se do Rusa. Pukovnik Buharin lagano klimnu glavom u znak divljenja.

Na dubini od dvanaest metara Krejg je visio ispred zida grobnice. Bese učvrstio pojas oko struka za izbočinu stene i pod slabašnom žutom svetlošću baterijske lampe pažljivo je ispitivao zid, tražeći slabu tačku gde bi mogao da ga otvori. Koristeći ruke kao pomoć ograničenom vidu u vodi, otkrio je da nema nikakve pukotine ili otvora, ali i to da je donji deo zida sačinjen od mnogo većih gromada nego gornji. Verovatno je napredovanjem posla bila iscrpljena mogućnost donošenja velikih blokova iz blizine, pa su stari vrač i njegovi šegrti upotrebili manje kamenje, a i najmanje je bilo veće od glave čoveka.

Krejg je uhvatio jedan takav kamen i pokušao da ga pokrene. Ruke mu behu omekšale od vode i tanka nit krvi zamutila je vodu kad se porezao na oštar rub kamena, ali nije osećao bol, jer bese utrnuo od hladnoće.

Krvarenje u vodi bese gotovo istovremeno zamagljeno tamnijom senkom, budući da su se prljavština i talog, koji su tako dugo ležali nepomućeni, uskovitlali zbog njegovog napora. Nekoliko trenutaka bio je potpuno zaslepljen, budući da se voda

sasvim zamutila, a lampu je ugasio da pričuva bateriju. Sitne čestice prljavštine nadraživale su mu oči, pa ih je čvrsto zatvorio i počeo da radi samo dodirom. Postoje razni stepeni mraka, ali ovaj je bio totalan. Bese to mrak koji kao da je posedovao fizičku težinu i prosto ga je gnječio, ističući desetine metara čvrstih stena i vode koje su ga pritiskivale odozgo. Kiseonik koji je udisao imao je u ustima potpuno hemijski okus, a na svakih nekoliko udisaja voda se ubrizgavala pod masku koja je loše dihtovala, a on bi se zagrcnuo odupirući se kašlju, jer se kašljanjem maska mogla potpuno pomeriti.

Hladnoća je delovala kao teška kratkotrajna bolest, podrivala ga i uništavala, utičući na njegovo rasuđivanje i reakcije, sve više ga ometajući da se odbrani od napada trovanja kiseonikom, a do svakog novog signala konopcem proticala je čitava večnost. No, on je nekom sumanutom odlučnošću radio na zidu, počinjući da mrzi davno preminule Vusamanzijeve pretke zbog revnosti u gradnji zida. Do završetka svog polučasovnog turnusa bese skinuo toliko kamenja sa vrha zida da je napravio rupu duboku jedan metar, taman toliko da smesti u nju gornji deo tela sa glomaznom opremom za kiseonik, ali još ne bese nikakvog znaka kolika bi mogla biti debljina zida.

Oslobodio se kamenja koje je izvukao, gurajući ga dole niz stenu i puštajući ga da padne u dubinu na veliku galeriju. Zatim je, s velikim olakšanjem, odvezao konopacsidro i klizeći uza nj počeo dugi uspon ka površini jezera.

Tungata mu je pomogao da se iz vode uzvere na stenu, jer bese slabašan poput deteta, a teška oprema na leđima vukla ga je nadole. Tungata je skidao sistem preko njegove glave, a Sara je nalivala crni čaj u pehar i sipala lepljivi smeđi šećer. „SeliEn?“ upita Krejg.

Pendula drži stražu u gornjoj pećini“, odgovori Tungata.

Krejg skupi ruke iznad pehara i primače se maloju tinjajućoj vatri, drhteći od hladnoće.

Napravio sam malu rupu u vrhu zida i ušao u nju za otprilike jedan metar, ali nema načina da se pretpostavi koliko je zid debeo i koliko će još ronjenja biti potrebno da se kroz njega prođe.“ Srknu malo čaja. Jednu smo stvar prevideli: trebaće mi nešto da ponesem 'slatkiše' ako ih nađemo.“ Krejg ukrsti prste, a Sara napravi drugi gest da bi odbila nesreću. Krčazi su očito krhki stari Insuča razbio je jedan i

biće vrlo nezgrapni za nošenje. Moraćemo koristiti torbe koje sam napravio od navlaka. Kad Sara pođe gore da smeni Pendulu, mora ih poslati ovamo."

Kada su vatra i vrući čaj rasterali otupelost od hladnoće, počela je da ga boli glava. Krejg je znao da je u pitanju efekat udisanja kiseonika s visokim pritiskom, prvi simptom trovanja. Bese to kao migrena visokog stepena, tako je mlelo u mozgu da htede naglas da jekne. Uzeo je tri tablete za umirenje bolova iz prve pomoći i popio ih s toplim čajem.

Zatim je seo obeshrabren i smušen i čekao je da počnu da deluju. Toliko se plašio povratka tom zidu da mu se javila mučnina u stomaku i volja mu je bila nagrizena. Primetio je da traži alibi za odlaganje sledećeg ronjenja, bilo što da bi izbegao tu užasnu hladnoću i pritisak tamnih voda koji ga guši.

Tungata ga je ćutke promatrao preko vatre, a Krejg zbacio krznenu ogrtač s ramena i vratio Sari prazan pehar. Zatim ustade. Glavobolja je prerasla u potmulo udaranje u očima.

Idemo", reče, a Tungata položi ruku na njegovo rame i stisnu ga pre nego što se zaustavio da podigne sistem za disanje preko njegove glave.

Krejg se trgnuo na novi dodir ledene vode, ali se natera da zagazi, a kamen koji je držao brzo ga je povukao u dubinu. U njegovoj mašti ulaz u grobnicu nije više ličio na očnu duplju, već pre na krezubu čeljust nekog užasnog stvorenja iz afričke mitologije, koja se razjapila da ga proguta.

Sišao je i uplivaio u uzlazni kanal, ukotvio se ispred neuredne rupe koju je napravio u zidu. Mulj se bese slegao i na svetlosti lampe pred njim su defilovale senke i konture stena i uhvatio se ukoštac sa još jednim napadom klaustrofobije, predosećajući oblake prljavštine koji će mu uskoro sasvim pomutiti vid. Ispružio je ruke i osetio svu brutalnost grube stene na izderanoj koži. Oslobodi jedan blok, a lagano pomeranje susednih blokova zatalasa talog oko njegove glave. Ugasi lampu i ponovo počeo rad naslepo.

Signali konopcem behu njegov jedini kontakt sa stvarnošću i konačnim vremenom pomagali su mu nekako da kontroliše rastući strah od hladnoće i mraka. Posle dvadeset minuta glavobolja je ponovo nadjačala lekove kojima je bese potčinio. Osećao je kao da mu neko čekićem zabija tupi ekser u slepoočnice i kao da čelični vrh proseca negde iza očiju.

Ne mogu izdržati još deset minuta", pomisli. „Idem odmah napolje." Poče da se okreće od zida, a onda je uspeo da se obuzda.

Pet minuta", obeća sebi. Još samo pet minuta."

Ugura se u otvor, a čelični cilindar za kiseonik udari u stenu i zazvoni kao zvono. Pipao je rubove trougaone stene koja je poslednjih pet minuta sputavala njegove napore. Još jednom požele da ima kratku polugu i da je uvuče u pukotinu i provali unutra.

Prsti su ga boleli dok je pokušavao da ih zavuče pod stenu, a onda še uklinio sa strane i počeo da je cima, naprežući se sve više, dok se leđni mišići nisu do kraja napregli, a trbuh zboleo od napora.

Nešto se pomerilo i čuo je da stena o stenu struže. Ponovo se napregnu i stena mu pritisnu prste i od bola vrisnu u masku. Ali bol nagnječenih prstiju otvorio je rezerve snage koje još ne bese pokrenuo. Tom rezervnom snagom odgurnuo je stenu i ona se zavalja, oslobodivši mu prste i začu se razvučeno zveckanje kamenih blokova koji su padali i klizili nadole.

Ležao je u rupi pritišćući povređene prste na grudi, jaučući u masku, napola se daveći u vodi koja je nahrupila kad je vrisnuo.

Sada idem napolje", odlučio se. Tako je. Dosta je bilo." Poče da se migolji iz otvora, obazrivo pružajući ruku da se odgurne unazad. Nije napipao ništa. Ispred njega u otvorenom prostoru lebdela je njegova ruka. Ležao je mirno voda je šljapkala u maski pokušavajući da se odluči. Osećao je nekako da neće moći sebe ponovo da natera da stupi u jezero ako se sada izvuče na površinu.

Još jednom počeo da pipa ispred sebe i kada nije ništa dodirnuo pomerio se napred i ponovo ispružio ruku. Držalo ga je užesidro i on kliznu pored čvora, otpuza malo dalje i teret na leđima zaglavi se ispod kamenog svoda. Okrenu se na bok i oslobodi ga. Ipak, pred sobom nije mogao još ništa da dotakne. Prošao je kroz zid i obuze ga neki sujeverni strah.

Povuče se natrag, a oprema na leđima ponovo udari u svod i ovaj put se čvrsto zaglavi. Odmah je počeo da se batrga ne bi li se izvukao. Disanje se pojačavalo, prevazilazeći mehaničke mogućnosti ventila maske, tako da nije više mogao dobijati kiseonik i, kako je ostajao bez daha, srce je počelo da lupa naglo i puls mu je zaglušio uši.

Nije mogao natrag, odupirao se zdravom nogom, a patrljkom se oslonio na glatku stenu. Odgurnuo se sa obe noge i iznenadnom navalom sličnoj rađanju deteta iskliznuo kroz rupu u zidu grobnice u dalji prostor.

Sumanuto je pipao oko sebe i jednom rukom dotakao je glatku stenu kanala, ali sada je bio bez sidra i torba na grudima, onako bespomoćnog, nosila ga je prema gore. Podigao je obe ruke da bi sprečio udaranje glavom o svod i da bi se za nešto uhvatio. Pod njegovim otupelim prstima stena bese kliska kao nasapunjano staklo, a kako se podizao tako se smanjenjem pritiska kiseonik u torbi širio i on je izranjao brže, jedino je signalni konopac oko struka usporavao njegovu jurnjavu ka površini. Dok se borio da se stabilizuje, višak kiseonika isticao je iz maske i panika ga je obuzela do kraja. Plutao je u zastrašujućem mraku.

Iznenada je izbio na površinu izvaljen na leđa, plutajući kao zapušać. Strgnuo je masku sa lica i duboko udahnuo. Vazduh bese čist, ali je malko mirisao na izmet šišmiša. Ležao je na površini i sa zahvalnošću ga usisavao.

Konopac na struku cimao je brzo. Šest puta. Bilo je to Tungatino šifrovano pitanje. Jesi li živ?" Njegovo nekontrolisano izranjanje mora da je istriglo klupko između Tungatinih stopala i to ga je verovatno uplašilo. Krejg uzvratil signal da bi ga uverio da je dobro i upali lampu.

Mutni sjaj svetlosti bio je bleštav za njegove oči koje su tako dugo bile zaslepljene i koje su ga pekle od nadraženosti mutnom vodom. Žmirkao je oko sebe.

Prolaz se od zida dizao pod naglo povećanim uglom, a sada je bio okrenut vertikalno. Stari vrači bili su prisiljeni da useku udubljenja u stenkama i ugrade lestve od grubo istesanog drveta da bi se mogli penjati. Poprečne grede lestava behu uvezane brodskim užem i rešetkasto su se dizale uz otvoreni kanal iznad Krejgove glave, ali je svetlost njegovog fenjera bila odveć slaba da osvetli vrh strmog kanala. Merdevine su iščezavale u mraku.

Krejg otpliva ustranu i učvrsti se držeći se za primitivne drvene lestve i poče da sabira misli i dokuči smer pružanja kanala i njegov verovatni oblik. Shvatio je da je, vraćajući se na nivo vode, morao da se popne dvanaest metara posle prolaska kroz zid. Mora da je obavio putovanje u obliku slova U prvi krak nalazio se ispod velike galerije, dno slova U bilo je do zida, a drugi krak izvodio je ponovo na površinu.

Proverio je drvene merdevine i uprkos tome što su škripale i ugibale se, nosile su njegovu težinu.

Moraće se otarasiti ronilačke opreme i ostaviti je da pluta u vodi d6k se bude penjao uz klimatave lestve, ali pre toga mora da se odmori i da se u potpunosti samokontroliše. Sa obe ruke pritisnuo je slepoočnice, bol je bio gotovo nepodnošljiv.

U tom trenutku konopac oko struka oštro cimnu tri puta po tri trzaja. Hitan poziv znak za smrtnu opasnost nešto je pošlo po velikom zlu i Tungata je slao upozorenje i molbu za pomoć. Krejg ponovo natuče masku na lice i dade signal. Izvlači me!"

Konopac se oštro zategnu i brzo je bio vučen ka površini.

Mladaj majci bese dozvoljeno da drži dete privezano na leđima, ali je jednom rukom bila lisicama vezana za narednika Treće brigade.

Piter Fungabera bio je u iskušenju da upotrebi helikopter da bi ubrzao poteru za ponovno hvatanje begunaca, ali je konačno odlučio da ide pešice, nemo. Zvuk helikoptera uzbunio bi begunce i dao im priliku da još jednom pobegnu u šumu. Iz tih razloga prikradanja, prethodnica je bila mala i pogodna za komandovanje dvadeset odabranih ljudi i svakom pojedinačno dao je upute.

Moramo ga uhvatiti živog. Čak i po cenu tvog vlastitog života, hoću ga živog!"

Helikopter će pozvati radiovezom čim dođu u kontakt s beguncima, a još tristo ljudi može dospeti vrlo brzo da zatvore celo područje.

Male snage kretale su se brzo. Devojku je vukao krupni narednik, a ona je plačući posramljena pokazivala zavijutke i račvanja jedva vidljive staze.

Seljaci ih hrane i snabdevaju", promrmlja Piter Rusu. Ovaj puteljak koristi se redovno."

Gadno mesto za zasedu", Buharin je gledao padine doline koje su se nadnosile nad stazu. Možda s njima ima i drugih begunaca."

Zaseda bi značila kontakt i ja molim boga za to", reče mu tiho Piter. Još jednom Rus oseti zadovoljstvo izborom takvog čoveka. Ovaj ima srce za akciju.

Ipak, na ovog Fungaberu trebaće budno motriti. On nije običan gorila kojim se može manipulirati jakim zatezanjem marionetske žice. Ovaj poseduje dubine još nedokučene, a Buharinov zadatak biće da ih istraži. Treba tu tananosti i finesa.

Žudno je očekivao taj posao, baš kao što uživa u sadašnjoj poteri.

Ljuljao se iza Pitera Fungabere, prateći ga bez velikog naprezanja, a u stomaku je osećao onu divnu omamljenost, njegovi nervi su se širili, sva čula su se pojačavala bese to posebna ushićenost lovom na ljude.

Jedino je on znao da se lov neće završiti hvatanjem tog Matabele. Nakon toga uslediće druga lovina, isto tako teško dokučiva i dragocena. Proučavao je leđa čoveka koji je brzao ispred njega oduševljavajući se njegovim pokretima, tim dugim gipkim korakom, načinom držanja glave na tankom vratu, probijanjem znoja kroz kamufliranu bluzu da, čak i njegovim vonjem, tim divljim afričkim mirisom.

Buharin se nasmeši. Kakva zbirka trofeja za krunisanje njegove duge i znamenite karijere: Matabele, Šona i čela zemlja.

Ova razmišljanja nisu ni najmanje odvrćala njegova fizička čula. Potpuno je bio svestan da se dolina nad njim zatvara, da se strmina padina povećava i da šuma postaje kržljava i deformisana. Požuri da potapše Pitera, da mu skrene pažnju na promenu geološke formacije stena pored njih, početak dolomita, kad iznenada žena Matabele počne da vrišti. Njen glas je oštro odjekivao od stenja kroz okolnu šumu, razbijajući vrelu i mučnu tišinu ove čudno avetinjske doline. Njeni krici behu nerazumljivi, ali upozorenje koje su prenosili bilo je nepogrešivo.

Piter Fungabera stiže je u dva koraka, prebaci ruku preko njenog ramena i uhvati je ispod brade. Podlakticu druge ruke stavi pri dnu njenog vrata i savršenim trzajem preko podlaktice zabaci joj glavu. Vrat devojke se slomi uz prasak, a njeni krici presekoše se isto tako naglo kako su i počeli.

Kad se njeno beživotno telo sruši, Piter se okrenu kao čigra i dade signal hitnosti vojnicima. Oni su odmah reagovali razvijajući se s puta i krećući se brzo da bi izvršili obuhvat i okruženje.

Kada su zauzeli položaj, Piter se osvrnuo prema Rusu i klimnuo mu glavom.

Buharin je ćutke prišao i krenuli su zajedno napred brzo i oprezno, s oružjem na gotovs.

Slabi trag doveo ih je do podnožja stene, a onda se gubio u uskpm ponoru. Piter i Buharin jurnuše napred i pripiše se uz stenu sa obe strane otvora.

Brlog Matabele lisca", tiho je likovao Piter. Sad ga imam."

Šona dolaze!" Vrisak je dopirao sa ulaza pećine, ublažen preklopom stene i grmljem koje je zaklanjalo ulaz. Šona su došle po vas! Bežite! Šona", ženin glas se naglo presekao.

Sara je poskočila od vatre prevrnuvši tronožni lonac i poletela preko pećine grabeći fenjer u trku, jureći ka lavirintu prolaza.

Sa vrha strmog prirodnog stepeništa koje je vodilo na veliku galeriju vrisnula je upozorenje prema jezeru. Šone su ovde, gospodaru! Otkrili su nas!" Jeka je samo uvećavala strah i hitnju u njezinom glasu.

Dolazim k tebi!" zatutnjao je s galerije Tungata i u brzim skokovima penjao se prema svetlosti njenog fenjera. Popeo se uz kameno stepenište uz konopac koji se ljuljao i obgrlio je Saru oko ramena.

Gde su?"

Na ulazu čuo se glas, jedna od naših žena vikala je da nas upozori čula sam je preplašenu, a onda je glas bio presečen. Mislim da su je ubili."

Sidi dole na jezero. Pomozi Penduli da izvuče Pufa."

Gospodaru za nas nema izlaza, je li tako!"

Borićemo se", reče joj. Boreći se, možemo ga naći. Idi sada, Pufo će ti reći šta da radiš."

Noseći pušku AK 47 na gotovs, Tungata iščeze u prolazu koji je vodio gore u glavnu pećinu. Sara se skotrlja niz strminu i u žurbi na kraju pade i zguli kolena.

Pendula!" vikala je, očajnički žudeći za kontaktom s ljudskim bićem.

Ovamo, Saro, pomoz mi."

Kada je stigla do stene u dnu galerije, zatekla je SeliEn kako vuče konopac, do pojasa u vodi.

Pomozi, zaglavio se!"

Sara skoči do nje i uhvati za kraj užeta.

Šone su nas otkrile", reče cimajući.

Da. To smo čuli."

Šta ćemo sad, Pendula?"

Izvućimo najpre Krejga. On će već nešto smisliti."

Iznenada uže popusti, jer je na dubini od dvanaest metara Krejg uspeo da se progura kroz uski otvor u zidu, a dve devojke vukle su ga gore hvatajući rukama naizmenično.

Mehurići kiseonika izbijali su sve više na površini jezera i one ugledaše Krejga koji je dolazio poput džina kroz bistru vodu, maska ga je pretvarala u groteskno morsko čudovište. Izađe na površinu i strgnu masku sa glave, frkćući i kašljući na svežem vazduhu.

Šta je?" zagrcnu se u zaveslaju ka steni.

Šone su tu." Obe devojke su govorile istovremeno, jedna na engleskom, a druga na sindebele jeziku.

„O, bože!" Krejg se skljoka na stenu od iscrpljenosti. „p, bože!"

Šta ćemo, Krejg?" Obe su žalosno buljile u njega, a hladnoća i bol u glavi kao da su ga paralisali.

Iznenada oko njihovih glava vazduh uzdrhta, kao da se nalaze unutar talambasa po kojem neko lupa u sumanutom ritmu.

Pušcana paljba!" prošapta Krejg pokrivajući uši da ih zaštiti. Sem se sukobio s njima."

Koliko može da ih zadrži?"

Zavisi da li će oni koristiti bombe ili gas ..." ne završivši misao uspravi se, snažno se tresući. Uzvratu im tup pogled a one pogledaše ustranu osećajući njegov očaj.

Gde je pištolj?" upita Sara u strahu, gledajući prema kozijoj mešini u procepu stene.

Ne!" prasnu Krejg. To ne." Uhvati je za ruku. Zatim se pribra stresajući očajanje otresanjem kose.

Jesi li ikada koristila akvalung?" upita on SeliEn. Ona odrečno zavrte glavom.

„E, pa sad je pravo vreme . . ."

Ne bih mogla unutra!" SeliEn je sa strahom gledala u jezero.

Ti možeš sve ono što moraš", režao je na nju. Slušaj, našao sam drugi krak kanala koji izlazi na površinu. Trebaće nam tričetiri minuta . . ."

Ne", otimala se SeliEn.

Najpre ću odneti tebe", reče Krejg. Zatim ću se vratiti po Saru."

Radije bih ovde umrla, Pufo", prošapta crna devojka. Onda će ti se želja ostvariti."

Krejg je već menjao bocu za kiseonik navijajući jedan od svežih cilindara, a onda je ponovo obratio pažnju na SeliEn.

Obgrliš me rukama i dišeš polako i lagano. Svaki udah zadrži koliko god možeš, a onda ga polako ispuštaj. Rupa u zidu je uska, ali ti si manja od mene i lako ćeš proći."

Podiže opremu za kiseonik preko njezine glave i spusti je na ramena. Ja ću prolaziti prvi i vući te iza sebe. Kad prođemo, idemo ravno prema gore. Dok budemo plivali prema gore, zapamti da moraš da izdišeš, budući da se kiseonik u plućima ponovo širi, inače ćeš se rasprsnuti kao papirnata vrećica. Idemo."

Krejj, ja se bojim."

Nikada nisam mislio da ću to od tebe čuti."

Do pojasa u vodi nameštao je masku na donjem delu njenog lica.

Ne opiri se. Zatvori oči i opusti se. Ja ću te vući. Za ime boga, nemoj se opirati."

Ona klimnu glavom u znak pristanka, jer joj je maska zapušila usta, a na galeriji se ponovo čula zaglušujuća tutnjava automatske paljbe.

Sada je bliže", promrmlja Krejj. Sem se povlači." Zatim se obrati Sari na steni iznad njih.

Dodaj mi nogu!" Sara mu je pruži. On je zaveza za pojas." Spakuj svu hranu u torbe. Rezervne lampe i baterije takođe vratiću se po tebe za manje od deset minuta."

On poče da se naduvava držeći uz grudi gromadu koja će ih povući nadole. Dade znak SeliEn i ona zagazi iza njega i obgrli ga rukama ispod pazuha.

Udahni dobro i pravi se da si mrtva", naredi joj i poslednji put napuni svoja pluća. Baci se napred sa SeliEn pripijenom uz njegova leđa, te zajedno potonuše ka ulazu u grobnicu.

Na pola puta Krejj je čuo škljocanje ventila njene maske i osetio da njene grudi popuštaju i nadimaju se dok diše, pritegnuo ju je bojeći se napada kašlja, ali do toga nije došlo.

Stigoše do ulaza i on ispusti kamen i privuče je zidu. Nežno je otpetljao njene ruke, pokušavajući da njegovipokreti budu mirni i neužurbani. Okrenu se natraške prema otvoru držeći je za obe ruke i povuče je za sobom. Neopterećen opremom za kiseonik lako je kliznuo kroz otvor.

Čuo ju je da ponovo diše. Dobra devojk!" tiho je aplaudirao. Dobra hrabra devojk!"

Na trenutak se njena oprema zaglavi u otvoru, ali on se okrenu napred i oslobodi je, a onda nju povuče prema sebi. Bila je već na drugoj strani. Hvala bogu, prošla je.

A sad prema gore! Jurili su sve brže ka površini, pritisak im je pištao u ušima. On je snažno podbode u rebra i oseti najezdu mehurića dok je ispuštala kiseonik koji se širio u njenim plućima.

Pametna devojka." Stisnu joj ruku, a ona uzvratila stisak.

Izlazak na površinu potraja tako dugo da se uplašio da je zalutao i ušao u pogrešan krak tunela, a onda su iznenada izbili na površinu i on počeo da hvata dah.

Tako dahćući slučajno je upalio njenu lampu.

Ti nisi dobra, ti si jednostavno vraška devojka!"

Povukao ju je ka merdevinama i počeo da joj skida opremu za kiseonik.

Popni se da izađeš iz vode", zarokta on. Drži, zaveži moju nogu za prečagu. Vratitiću se što budem mogao brže."

Nije gubio vreme na propisno postavljanje opreme dok je gacao po vodi. Umesto toga stavio je boce ispod ruku.

Nije imao kamena da se pomoću njega zagnjuri utisnuo je ventil i ispraznio torbu sa kiseonikom. Sada je komplet bio negativno plutajući i počeo je da ga vuče prema dole. Moraće roniti bez kiseonika. Držao se za prečagu lestava dok je napumpavao pluća vazduhom, a onda se zagnjurio kao patka.

Kod zida se okrenuo natraške i kliznuo kroz otvor povukavši prazan sistem za sobom. S praznom torbom nije bilo problema da ga provuče. Na velikoj galeriji otvorio je čep cilindra za kiseonik. Vazduh je šištao u torbu nadimajući je i odmah je mogao da s njom zapliva na gore. Brzo ga je vukla ka površini jezera.

Sara je sedela na steni, ali su torbe već bile spakovane i spremne.

Idemo!" dahtao je Krejg.

Ne mogu, Pufo."

Spusti ovamo svoje crno dupe!" zaškripao je promuklo.

Evo uzmi torbe, ja ću ostati."

Krejg ispruži ruku i uhvati je za gležanj. Cimnu je sa stene i ona pljusnu u vodu i pripi se uz njega.

Znaš li šta bi ti radile Šone?" Grubo navuče jaram opreme preko njene glave, a iznad njih se prolomi još jedan rafal mitraljeske vatre, odbijena tanad cvilela su uz gornje zidove galerije.

Krejk zategnu masku na njenom licu.

Diši!" naredi joj. Ona usisa vazduh kroz masku.

Vidiš li kako je lako?"

Ona klimnu glavom.

Ovako, drži masku na licu obema rukama. Diši sporo i lagano. Ja ću te nositi lezi mirno. Ne miči se!" Ona ponovo klimnu glavom. On priveza torbe za pojas i uze teški kamen. Poče da se napumpava.

Odozgo se oglasi projektil, nešto se skotrlja niz galeriju i čela pećina bese osvetljena pomamnom plavom svetlošću fosfornog plamena.

S kamenom pod jednom miškom i Sarom pod drugom, Krejk zaroni pod površinu. Na pola puta oseti da Sara pokušava da diše i odmah je znao da su u nevolji. Ona se napila vode i počela je da grca i krklja u masku. Njeno telo grčilo se uz njegovo i ona poče da se previja i otima. Držao ju je s velikom mukom; bila je iznenađujuće jaka i njeno tvrdo vitko telo migoljilo se u njegovim rukama.

Stigoše do ulaza u kanal i kako Krejk pusti kamen, njihova sposobnost plivanja drastično se promeni. Sara se okrenu ka njemu i udari ga laktom u lice. Taj udarac ga ošamuti i na trenutak je ispusti. Ona se odvoji i poče naglo da se penje, ritajući se i mlatarajući.

On pruži ruku i uspe da je uhvati za gležanj. Ukotvljujući se za prag ulaza, ponovo je povuče dole i na svetlosti lampe primeti da je strgnula masku sa lica. Crevo je mahnito plutalo oko nje poput zmije.

Vukao ju je prema zidu, a ona ga je grebala i udarala u donji deo trbuha, ali on podiže kolena da zaštiti prepone i poče da je okreće oko sebe. Držeći je otpozadi, dovuče je do rupe, a ona se odupirala manijakalnom snagom u užasu i panici. Povukao ju je do pola zida, a onda se crevo maske zaglavilo u procepu stene usidrivši ih na mestu.

Dok se borio da ga oslobodi, Sara poče da popušta, njeni pokreti postadoše grčeviti i bez koordinacije. Davila se.

Krejk uhvati crevo obema rukama i odupre se o jedan blok u zidu crevo se otkinu od torbe sa kiseonikom. Vazduh izlete kroz rascep uz šum srebrnih mehurića, ali Sara je bila slobodna.

Izvuče je iz rupe i poče da pedalira ka površini, njegova jedina noga služila mu je da se odupire težini ispražnjenog aparata za kiseonik i zatezanju punih torba o pojasu.

Krejkovi napori da potčini Saru behu sagoreli njegove vlastite rezerve kiseonika. Pluća su mu gorela, a grudi se silovito grčile. Nastavio je da vrti nogama. Sara je bila nepokretna u njegovom naručju i on primeti da se, uprkos njegovim naporima, oni više uopšte ne pomeraju, da plutaju u crnim dubinama i da se oboje polako utapaju. Želja za disanjem postepeno je prolazila i na kraju ne bese više vredna daljnjeg napora. Mnogo je lakše bilo opustiti se i čekati da se to desi. U jednom trenutku osetio je blagi bol. Onako ravnodušan mutno se upita šta je to, ali tek kada je glavom izbio na površinu shvatio je da ga neko vuče za kosu. Čak i polumrtav shvati da je SeliEn verovatno primetila svetlost lampe pod površinom i razumela njihove neprilike. Zaronila je ka njima, zgrabila Krejga za kosu i izvukla ga na površinu.

Dok se borio da povрати dah, isto tako shvati da još drži Saru za ruku. Crna devojka plutala je na površini licem prema dole.

Pomaži!" zagrcnuo se od vlastitog udaha. Izvadi je!"

Njih dvoje skinuše s nje oštećenu aparaturu i podigoše onesveščenu devojku na prvu prečagu lestava iznad vode, gde ju je SeliEn uzela u krilo okrenutu licem prema dole. Sara je visila kao udavljeno crno mače.

Krejk stavi prst u njena usta da proveriti da li joj je jezik slobodan, a onda gurnu prst u grlo da provocira refleks mučnine. Sara izbaci mešavinu vode i izbljuvka i poče da pravi nekoordinirane grčevite pokrete.

Viseći u vodi pored nje Krejk je isprao izbljuvak sa njenih usana, a onda tehnikom usta na usta poče da joj daje veštačko disanje, dok je SeliEn držala to mlitavo telo što je bolje mogla u tom nezgrapnom položaju.

Ona ponovo diše."

Krejk prestade da daje veštačko disanje. Oseti mučninu, vrtoglavicu i iscrpljenost od vlastitog gušenja.

Aparatura za ronjenje je oštećena", prošapta, crevo je skinuto." Poče da ga traži pipajući, ali ono već bese potonulo u kanal.

Sem", prošapta on. Moram natrag po Sema."

Ne možeš, dragi već ti je previše. Ubićeš sam sebe."

Sem", ponovi on. Moram po Sema."

Nespretno je odvezao torbe s hranom i obesio ih na merdevine pored noge. Pripio se uz lestve udišući toliko duboko koliko su bolna pluća dozvoljavala. Sara je kašljala i hripala i pokušavala da sedne. SeliEn je podiže i stavi na krilo kao dete. Krejg, mili, vrati se bezbedno", preklinjala je.

„I previše bezbedno", složi se on, dozvoljavajući sebi da napravi još nekoliko udaha pre nego što se otisnuo sa lestava i ledena voda se još jednom sklopi oko njegove glave.

Podvodni deo velike galerije, čak i na dubini u nivou ulaza u kanal, bese osvetljen fosfornim plamenom i kako je Krejg izranjao tako se intenzitet svetlosti povećavao u bleštavu plavu svetlost nalik svetlosti kod lučnog zavarivanja.

Kad je izbio na površinu jezera, primeti da je gornja galerija ispunjena uskovitlanim dimom raspaljenih plamenova. Htede da uhvati vazduh, a bol provali niz grlo u grudi i oči počеше da peku i žežu, tako da je jedva mogao da gleda.

Suzavac." Šona su ubacile gas u pećinu.

Krejg primeti da je Tungata stisnut uz stenu do pojasa u vodi. Bese otkinuo parče košulje, namočio ga i zavezao preko usta i nosa, ali oči mu behu crvene i pune suza.

Ćela pećina puna je vojnika", reče Krejgu prigušenim glasom i naglo se sagnu kada se galerijom prolomi gromki glas izvitoperen megafonom.

Ako se odmah predate, neće vam se ništa desiti."

Kao da htede da naglasi ovu objavu, ču se škljocanje bacača i još jedna bomba suzavca polete niz galeriju odbijajući se od kamenog poda kao fudbalska lopta, bljujući bele oblake nadražujućeg gasa.

Već silaze niz stepenice, nisam mogao da ih zadržim." Tungata se ispravi iza stene i ispali kratki rafal uz galeriju. Njegovi meci zapucaše i zacvileše uz stenu, a onda puška začuta i on čučnu.

Poslednji okvir", zarokta i baci praznu pušku u vodu. Potraži pištolj za pojasom.

Idemo, Sem", dahtao je Krejg. Iz ovog jezera ima izlaz."

Ja ne znam da plivam." Tungata je proverio pištolj i povukao zatvarač da bi ga napunio.

Saru sam izneo napolje", Krejg je pokušavao da diše, u oblaku gasa koji je prosto pržio. Ja ću te izvući."

Tungata ga pogleda.

Veruj mi, Sem."

Sara je bezbedna?"

Kažem ti da jeste."

Tungata je oklevao boreći se protiv straha od vode.

Ne smeš dozvoliti da te uhvate. Duguješ to Sari i svom narodu."

Možda je Krejg otkrio jedini razlog koji će ga pokrenuti. Tungata vrati pištolj za pojas.

Reci mi šta da radim", reče.

Nije bilo moguće napumpavati pluća u atmosferi punoj gasa.

Udahni vazduha koliko možeš i zadrži ga. Drži ga, nateraj se da ne dišeš ponovo", govorio je Krejg hripavim glasom. Suzavac mu je cepao pluća i on oseti hladnoću i smrtonosno širenje otupelosti poput tekućeg olova u žilama. Biće to dug i naporan povratak kući.

Ovamo!" Tungata ga povuče sebi. Svež vazduh!" Pod isturenim delom stene još se nalazio džep čistog vazduha. Krejg ga je pohlepno ispijao.

Uzeo je Tungatine ruke i položio ih na svoj pojas. Drži se!" naredi mu, a kad je Tungata klimnuo glavom, još jednom je duboko udahnuo i zajedno su se zagnjurili u vodu. Brzo su silazili.

Kada stigoše do zida, Krejg provuče Tungatu preostalom snagom, jer ih nije opterećivala masivna aparatura. No, strahovito je usporavao pokrete i snaga ga je napuštala, još jednom je gubio želju da diše, bese to simptom anoksije, nedostatka kiseonika.

Prošli su kroz zid, ali nije mogao da smisli šta da radi dalje. Bio je ošamućen i bez orijentacije, mozak je s njim zbijao šale. Primeti da se lagano cereka, dragoceni vazduh je u mehurićima izlazio između usana. Svetlost lampe prerastala je u divnu smaragdnazelenu, a onda se rasprskavala u prizme duginih boja. Bila je veličanstvena i on ju je pijano promatrao, počinjući da se valja na leđima. Bese

tako tiho i lepo, baš kao pad u zaborav posle injekcije pentotala. Vazduh je sipio iz usta, a mehurići behu sjajni kao drago kamenje. Gledao je kako se dižu na gore. Gore!" pomisli pijano. Moram gore!" i on se tromo pokrenu napredujući polako. Odmah oseti snažno guranje na pojasu i vide Tungatine noge na svetlosti lampe kako rade kao klipovi parne lokomotive. Gledao je sa upornošću pijanca, ali one polako iščezoše u tamu. Njegova poslednja misao bese: Ako je ovo umiranje, lepše je nego njegova objava", i prepusti se njemu sa kobnim verovanjem u sudbinu. Probudio se uz bol i pokušao da se ponovo zagnjuri u utešiteljsku smrt tamnu poput utrobe, ali neke ruke su ga zlostavljale i gruvale, a gruba kora drvenih prečaga usecala mu se u meso. Zatim oseti da mu pluća gore, a oči kao da plivaju u koncentrisanoj kiselini. Vršci nerava prosto su bukteli tako da je osećao bol u svakom mišiću i peckanje svake posekotine i poderotine na koži.

Zatim je čuo glas. Hteo je da ga ućutka.

Krejk, mili, probudi se!" I bolni šamar ruke po obrazu. Okrenu glavu da izbegne udaranje.

Dolazi sebi!"

Svi su bili kao pacovi koji se guše na dnu bunara, stisnuti uz klimatave lestve do pojasa u vodi, svi su se tresli od hladnoće.

Dve devojke behu na najdonjoj prečagi, Krejk zavezan ispod pazuha platnenim kaišima za uzdužni direk, a Tungata, u vodi pored njega, držao ga je za glavu, ne dozvoljavajući da padne napred.

S naporom je Krejk progledao i gvirnuo na njihova zabrinuta lica, a onda se nasmešio Tungati. Sem, ti reče da ne znaš da plivaš dakle, mogao si da me nasamariš!"

Ne možemo ostati ovde." SeliEn je cvokotala zubima.

„Ima samo jedan način " svi su pogledali u vertikalni mračni kanal iznad njih.

Krejkova glava još se klatila na vratu, ali je odgurnuo Tungatinu ruku i naterao se da počne da ispituje stanje drvenih lestava.

Behu napravljene pre šezdeset godina. Brodsko uže koje su stari vrači koristili da zavežu sastavke bese istrulilo i sada je visilo u krtim komadima kao strugotina u stolarskoj radnji. Čela konstrukcija kao da se bese ulegla ustranu, ukoliko je graditeljsko oko bilo dovoljno oštro da sledi liniju viska.

Mislite li da će nas sve izdržati?" upita Sara punim glasom.

Krejg je jedva mogao da razmišlja, sve je video kroz tanani veo odvratnosti i zamorenosti.'

Jedno po jedno", promrmlja, najpre najlaganije. Ti SeliEn, pa Sara" ispruži ruku i odveza nogu sa prečage. Ponesi sa sobom konopac. Kad stigneš do vrha izvuci torbe i lampe."

SeliEn poslušno smota konopac preko ramena i poče da se penje.

Penjala se brzo i lako, ali je drvena konstrukcija škripala i ljuljala se pod njom.

Kako je išla prema gore, njena lampa rasterivala je senke u kanalu ispred nje.

Dosegla je položaj u kojem se videla samo svetlost lampe, a onda je i ona iščezla.

SeliEn!"

„U redu je!" Njen glas je odjekivao tim vertikalnim tunelom. Ovde ima terasa."

Kolika je?"

Dosta velika šaljem vam natrag uže."

Ono se poput zmije stuštilo ka njima i Tungata je zavezao torbe.

Hoću li vući?"

Zavežljaj naglo krenu gore, ljuljajući se na konopcu. >

Okej, pošaljite Saru."

Sara brzo iščeze i oni čuše kako devojke gore šapću. A zatim: U redu sledeći!"

Idi, Sem!"

Ti si lakši od mene."

Zaboga, samo kreni."

Tungata snažno krenu, ali je konstrukcija podrhtavala pod njegovom težinom.

Jedna od prečaga se prelomi i pade.

Čuvaj se dole!"

Krejg zaroni u vodu, a prečaga snažno pljušnu iznad njegove glave.

Tungata se uzvera van vidokruga, a odozgo dopre njegov glas: Pažljivo, Pufo, merdevine pucaju!"

Krejg se izvuče iz vode i, sedeći na najdonjoj prečagi, pri veza nogu.

Bože, ovo je tako dobro." Nežno potapša veštački deo noge i udari njim nekoliko puta da ga proba.

Dolazim", doviknu im.

Ne bese stigao ni do pola puta kada oseti da drvena građa izmiče ispod njega i on naglo ubrza prema gore.

Jedna od prečaga puče kao musketa i čela konstrukcija se zaljulja ustranu. Krejg se uhvati za uzdužni direk u trenutku kada su se ispod njega slomile tričetiri prečage i pale pljusajući po vodi. Njegove noge klatile su se u praznini i svaki put kada bi pokušao da potraži oslonac, osećao je da se drvena građa opasno uleže.

Pufo!"

Zaglavio sam se. Ne mogu da se pomerim, jer će se ove proklete lestve stropostati."

Čekaj!"

Posle nekoliko sekundi tišine opet se čuo Tungatin glas. Evo ti uže. Na kraju ima omča."

Uže se spusti na metar i po od njega.

Pomeri ga malo levo, Sem."

Omča krenu prema njemu.

Još malo! Niže, malo niže!" Uže se zaljulja njemu nadohvat.

Držite čvrsto!"

Krejg se odbaci prema njemu i provuče ruku kroz omču.

Dolazim!"

Otpusti se od direka i ostade da visi. Bio je odveć iscrpljen da bi mogao da se penje.

Vucite me!"

Polako su ga vukli gore, a čak i u tako opasnom položaju Krejg je procenjivao potrebnu snagu za izvlačenje odraslog čoveka na ovaj način. Bez Tungate on nikad ne bi izašao.

Primeti svetlost lampe koja se odbijala od zidova tunela, a potom uoči glavu SeliEn koja je sa terase virila dole.

Nije daleko. Još malo!"

Izravna se s rubom terase i vide Tungatu priljubljenog uz dalju stenku, sa omčom uža preko leđa i pleća, kako vuče sa obe ruke razjapljenih usta u kojima se vide glasnice, a ječao je od napora. Krejg izvuče lakat na terasu i onda, kad Tungata još jednom cimnu, snažno tresnu i previ se preko stomaka.

Mnogo vremena je prošlo pre nego što je mogao da sedi i da pokaže bilo kakvo interesovanje za okolinu. Njih četvoro behu na hrpi, uzdrhtali i nakvašeni, na kosoj terasi vodom izlizanog krečnjaka, taman toliko velikoj da se smeste.

Iznad njih vertikalni tunel se nastavljao i iščezavao u tami, stenke behu glatke i bez lestava. Merdevine starih vračeva sezale su samo do ove terase. Krejg je u tišini čuo kapanje vode i negde gore u mraku cijukanje šišmiša koje su uznemiravali njihovi glasovi i pokreti. SeliEn je visoko podigla lampu, ali vrh nisu mogli da razaberu.

Krejg dobro osmotri izbočinu stene. Bila je široka oko dva metra, a onda je na drugoj strani primetio ulaz u sporedni krak tunela, mnogo niži i uži od glavnoga, koji se horizontalno usecao u stenu.

Izgleda da je to jedini izlaz", prošapta SeliEn. „U tom smeru išli su stari vrači." Niko ne odgovori na ovo. Svi su bili iscrpljeni od penjanja i krv im se jednostavno zaledila u žilama.

Morali bismo krenuti dalje!" insistirala je SeliEn, a Krejg se prenu.

Ostavimo ovde torbe i užad." Glas mu još bese promukao i hripav od suzavca i on se bolno nakašlja. Po njih se možemo vratiti kad nam zatrebaju."

Nije verovao da se ne može držati na nogama. Osećao se slab i nesiguran, a tamni nagib tunela nalazio se ispred njega. Na kolenima i rukama dopuza do otvora stenke.

Dajte mi lampu." SeliEn mu je pruži i on upuza u taj niži otvor.

Taj prolaz je vodio dalje. Nakon petnaest metara svod se tako dizao da se mogao podići u klečeći položaj i, oslanjajući se slobodnom rukom o zid, kretati se malo brže. Ostali su ga sledili. Posle još trideset metara pognuto je izašao kroz niska prirodna kamena vrata, a onda se potpuno ispravio. Pogledao je oko sebe sa probuđenom radoznalošću. Njih troje su ga gurali izlazeći, ali on jedva da to oseti. Toliko je bio zanet novom okolinom.

Stajali su u grupi jedno uz drugo, kao da je svaki od njih hteo da iz ostalih izvuče bodrenje i poticaj i netremice su gledali.

Bože, što je lepo", prošapta SeliEn. Uze lampu iz Krejgove ruke i podiže je visoko. Behu stupili u pećinu svetlosti, pećinu kristala. Čelu večnost šećerni kristalni kalcijum taložio se curenjem vode niz zasvodeni strop i zidove. Kapao je na pod i tu je očvrstnuo.

Izvajao je divne skulpture sa svetlosnim prelivima. Na zidovima behu šare poput drevne venecijanske čipke, tako fine da je svetlost lampe prolazila kroz njih kao kroz skupoceni porculan. Venci i stubovi jedinstvenog sjaja spajali su visoki svod sa

podom, viseća čuda duginih boja oblikovana poput krila anđela u letu. Golemi oštri stalaktiti visili su preteče poput sjajnog Damoklovog mača ili belih zuba u gornjoj vilici ajkule ljudožderke. Drugi su podsećali na divovske svećnjake ili božansku frulu, dok su se sa poda dizali stalagmiti u zbijenim vrstama, vodovima i eskadronima fantastičnih oblika, zakukuljeni monasi odeveni u mantije od sedefa, vukovi i grbavci, junaci u sjajnom oklopu, balerine i strašila, dražesni i groteskni, ali svi blešteći sa milion kristalnih iskrica na svetlosti lampe.

Još tako u grupici, oklevajući, korak po korak, kretali su se niz pećinu tražeći put kroz galeriju visokih stalagmitskih kipova i posrćući preko, poput mača, oštarih šiljaka krečnjaka koji je otpao sa svoda i načičkao se pod drevnim strelicama. Krejg se ponovo zaustavi, a ostali mu se toliko približiše da su se svi dodirivali. Centar pećine bese otvoren. Pod je bio očišćen od otpadaka i na otvorenom prostoru ljudska ruka sačinila je od svetlog krečnjaka kvadratnu terasu, pozornicu ili paganski oltar. Na oltaru, s nogama podignutim uz grudi, odeven u šarenu kožu leoparda, sedeo je čovek.

Lobengula." Tungata kleknu na jedno koleno. Onaj koji leti kao vetar."

Lobenguline ruke behu obgrlile kolena i bile su mumificirane, crne i smežurane. Njegovi nokti nastavili su da rastu posle smrti. Bili su dugi i zakrivljeni poput kandža zveri grabljivice. Mora da je Lobengula nosio veliku kapu od perja i krzna, ali je pala sa njegove glave i sada je ležala na oltaru pored njega. Čapljinu perje još je bilo plavo i sveže, kao da je iščupano baš toga dana.

Možda je po planu, ali verovatnije slučajno, sedeće telo bilo postavljeno direktno ispod mesta gde je curilo sa svoda. Čak i dok su oni stajali ispred oltara, još jedna kapljica pala je iz visine uz nežan zvuk i udarila u čelo starog kralja, a onda skliznula kao zmija preko njegovog lica u obliku spore suze. Mora da su milioni i milioni kapljica pali na njega i svaka je kap ostavila svoj trag od blistavog kalcijuma na njegovoj balzamovanoj glavi.

Lobengula se tako pretvarao u kamen, njegova lubanja već bese pokrivena prozračnim šlemom poput loja na sveci lojanici. Kalcijum se slivao i već ispunio očne duplje bisernim talogom, obrubio je njegove svele usne i ocrtao liniju vilice. Lobengulini savršeno beli zubi cerili su se na njih iz njegove kamene maske.

Efekat je bio vanzemaljski i zastrašujući. Sara kriknu od sujevernog straha i zgrabi SeliEn koja isto tako žestoko uzvratila. Krejg zrakom lampe prede preko te strašne glave, a onda polako spusti svetlost.

Na kamenom oltaru ispred Lobengule bese postavljeno pet tamnih predmeta. Četiri krčaga za pivo ručno oblikovana od ilovače sa stilizovanim dijamantnim dizajnom, urezanim oko širokog grla, a otvor svakog krčaga bio je zapečaćen membranom od kozijeg mehura. Peti predmet bila je torba sačinjena od nerođenog zebrinog zametka, šavovi behu prošiveni životinjskom žilom. Sem, ti si . . ." počeo Krejg, a glas ga izdade. Pročisti grlo i ponovo počeo. Ti si njegov potomak. Ti si jedini koji može ovde sve da dodiruje."

Tungata je još klečao na jednom kolenu i nije odgovarao. Netremice je gledao u transformisanu glavu starog kralja, a usne su mu se micale dok se tiho molio. Obraća li se hrišćanskom bogu ili duhovima svojih predaka, pitao se Krejg. Zubi SeliEn su cvokotali, bese to jedini zvuk u pećini, a Krejg zagrlili obe devojke. One se sa zahvalnošću pripiše uz njega, uzdrhtale od hladnoće i strahopoštovanja. Tungata se polako podiže na noge i priđe kamenom oltaru. Vidim te, veliki Lobengula", reče naglas. Ja, Samson Kumalo, od tvog plemena i tvoje krvi, pozdravljam te preko tolikih godina!" Ponovo je upotrebljavao svoje plemensko ime, polažući pravo na poreklo i nastavio je tihim ali odlučnim glasom. Ako sam ja štene leoparda iz proročanstva, onda tražim tvoj blagoslov, kralju. Ali ako nisam to štene, onda me udari po ruci koja skrnavi svetinju i neka se osuši čim dotakne blago Mašobana."

Polako ispruži ruku i položi je na jedan crni krčag od ilovače.

Krejg oseti da nehotice zadržavadah, očekujući ni sam ne znajući šta, možda glas iz kraljevog odavno mrtvog grla, ili da se jedan od velikih stalaktita sruši sa svoda, ili da ih munja sve sažeže.

Tišina potraja dugo, a onda Tungata položi drugu ruku na krčag, pa ga polako diže u znak pozdrava kraljevom telu.

Cu se oštar prasak i krta pečena ilovača otcepi se. Otpade dno krčaga i iz njega šiknu bujica bleštave svetlosti i kristalni pokrov velike pećine učini nezanimljivim. Dijamanti su zveckali i poskakivali na kamenu oltara, padajući i klizeći jedan preko drugoga, složili se u piramidu i ostadoše da na svetlosti lampe gore kao žeravice.

Ne mogu da poverujem da su ovo dijamanti", prošapta SeliEn. Izgledaju kao obluci. lepi sjajni obluci, ali ipak obluci."

Sadržaj sva četiri krčaga i sadržaj torbe od zebrine kože istresli su u platnenu torbu i ostavljajući prazne krčage od pečene ilovače pred nogama kraljevog tela, povukli su se iz Lobengulinog prisustva na kraj kristalne pećine koji je najbliže ulaznom prolazu.

Dakle, prva stvar", primeti Krejg, legenda je bila pogrešna. Ovi krčazi nisu imali po galon, već po pola litra."

Ipak, bolje je pet politri dijamanata nego ubod nosorogovog roga u oko", uzvratu Tungata.

Uzeli su desetak prečaga sa gornjeg dela lestava i naložili malu vatru na podu pećine. Dok su čučali u krugu oko hrpe dragog kamenja, njihova mokra odeća isparavala je od topline vatre.

Ako to budu dijamanti", SeliEn još bese sumnjičava.

To jesu dijamanti", reče bez uvijanja Krejg, od prvog do poslednjeg. Pogledaj ovo!" Krejg uze jedan od njih koji je imao jedan rub brušene strane nalik oštrici noža. Prevuče njime preko povećala baterijske lampe. Čuo se piskav zvuk koji kao da im je čupao zube, ali u staklu je ostao duboki beli rez.

To je dokaz! To je dijamant!"

Tako veliki!" Sara uze najmanji koji je mogla naći. Čak i najmanji je veći od najgornjeg zgloba moga prsta." Ona ih je uporedila.

Stari najamnici Matabele odabirali su samo one koji behu dovoljno veliki da se pokažu u prvom ispiranju peska", objasni Krejg. „I zapamtite da će izgubiti šezdeset odsto ili više od svoje mase kod rezanja i poliranja. Taj će verovatno završiti manji od zrna graška."

Kakve boje", prozbori Tungata, toliko raznih boja".

Neki su bili prozračno limunasti, drugi boje tamnog jantara ili konjaka, dok je bilo i onih koji nisu bili nijansirani, čisti kao sneg što se otapa u gorskom potoku, sa belim facetama koje su reflektovale plamičke male zadimljene vatre.

Pogledajte samo ovaj."

Dragulj koji je podigla SeliEn bese tamnoplav kao mozambička morska struja kada podnevno tropsko sunce prodire u njene dubine.

„I ovaj." Bio je bistar kao krv što šiklja iz arterije.

„I ovaj." Prozračnozelen, neopisivo lep, menjao se svakim treperenjem plamena.

SeliEn položi niz dijamanata u boji na pod ispred sebe.

Tako lepi", reče ona. Poredala ih je po veličini: žuti, zlatni i jantarni u jednom redu, crvenkasti i crveni u drugom.

Dijamant može da poprimi bilo koju od osnovnih boja. Izgleda da on uživa u oponašanju boja svojstvenih drugom dragom kamenju. Džon Mandevil, putnik iz 16. veka, zapisao je to." Krejg raširi ruke pred bleskom svetlosti. „I može se kristalisati u bilo koji oblik, od savršene kocke do oktaedra ili dodekaedra."

Ma šta kažeš, drugar", rugala mu se SeliEn, molim te, šta je oktaedar?"

Dve piramide trougaonih stranica sa zajedničkom osnovicom".

Sjajno! A dodekaedar?" provocirala ga je ona.

Dva romba sa zajedničkim facetama."

Otkuda pa, ti, znaš toliko?"

Sećaš se da sam napisao knjigu?" uzvratilo joj Krejg uz osmeh. Pola knjige je o Rodesu i dijamantima iz Kimberleja."

Već je dosta", kapitulirala je.

Ni izdaleka nije dosta", vrteo je Krejg glavom. Mogu ja nastaviti. Dijamant najsavršenije odbija svetlost, samo olovni hromat više lomi svetlost, samo je hrizolit više raspršuje. Ali kombinovana moć dijamanta da reflektuje svetlost, da je prelama i raspršuje, ne može da se poredi."

Prestani!" viknu SeliEn, ali izraz njenog lica govorio je da je još zainteresovana i on nastavi.

Njegov sjaj nikad ne bleđi, iako stari narodi nisu poznavali veštinu rezanja da bi mogli otkriti njegovu pravu raskoš. Zbog tog razloga Rimljani su više cenili bisere, a čak su i prve hinduske zanatlije samo strugali prirodne facete kohinora. Oni bi bili zaprepašćeni saznanjem da savremeni rezači svode veličinu tog kamena, sa preko sedamsto karata, na sto šest."

Koliko je to sedamsto karata?" htela da sazna Sara.

Krejg odabra kamen iz vrste koju je postavila SeliEn. Bio je veličine loptice za golf. Ovo je verovatno tristo karata mogao bi se izrezati u uzorak, to jest u dijamant koji bi kod prvog ispiranja imao više od sto karata. Tada bi mu ljudi dali ime kao 'Veliki Mogul' ili 'Orlof ili 'Šah', oko njega bi se ispredale legende."

Lobengulina vatra", okuša se Sara.

Lepo!" potvrdi Krejg. Lepo ime. Lobengulina vatra!"

Koliko?" hteo je da zna Tungata. Kolika je vrednost ove gomilice divnog kamenja?" Bog zna", Krejg slegnu ramenima. Neki od njih su trice i kučine ..." On uze veliki amorfni grumen tamnosive boje u kojem su mrlje i pege njegove nesavršenosti bile vidljive golim okom, a ci te napuklina i pukotina presecale su ga iznutra kao tanke srebrne niti. Ovaj predstavlja industrijski kvalitet, upotrebiće se za mašinski alat i rubove svrdla bušilice za naftu, ali neki drugi jedini odgovor je da vrede toliko koliko ih neki bogataš plati. Bilo bi ih nemoguće prodati sve odjednom, tržište ne bi moglo da ih prihvati. Svaki dijamant zahtevao bi posebnog kupca i to bi trebalo da bude velika poslovna transakcija."

Koliko, Pufo?" insistirao je Tungata. Kolika bi bila najniža, a koliko najviša cena?" Stvarno ne znam, ne bih smeo ni da pokušam utvrditi." Krejg uze još jedan veliki dijamant, njegove nesavršene facete kao injem su prikrivale pravi oganj u njegovoj dubini. Vrlo vesti stručnjaci radiće na njemu nedeljama, možda čak mesecima, ocrtavajući njegovo zrno i otkrivajući napukline. Na njemu će uglačati okno, tako da njegovu unutrašnjost mogu mikroskopski ispitati. Zatim će ga, kad odluče da 'naprave' kamen, glavni rezač sa čeličnim živcima cepati duž linije napuknuća nožem sličnim mesarskom. Pogrešan udarac čekićem i kamen bi se mogao rasprsnuti u bezvrednu parčad. Kažu da se jedan glavni rezač, koji je cepao dijamant, onesvestio od olakšanja kada je zadao čisti udarac i dijamant se savršeno rastavio." Krejg se zamišljeno igrao velikim dijamantom. Ako bi se ovaj kamen 'napravio' savršeno i ako bi njegova boja bila stepena 'D', on bi mogao doseći vrednost od, recimo, milion dolara."

Milion dolara! Za jedan dijamant!" uskliknu Sara.

Možda i više", Krejg je klimao glavom. Možda mnogo više."

Ako jedan kamen vredi toliko", SeliEn uze pregršt dijamantata i pusti ih da se lagano prosipaju, koliko će vredeti ova riznica?"

Najmanje sto, a najviše petsto miliona", mirno reče Krejg, a te nemoguće sume kao da ih sve oneraspoložiše, umesto da ih nateraju da polude od radosti.

SeliEn ispusti nekoliko zadnjih kamenčića kao da su joj opekli prste, sklopi ruke i zadrhta. Njena mokra kosa visila je u ravnim nitima niz lice, a svetlost vatre senkom je potcrtavala njene oči. Svi su delovali iscrpljeno.

Dok ovde ovako sedimo", reče Tungata, verovatno smo među najbogatijima na svetu a ja bih dao sve za jedan zračak sunca i jedan gutljaj slobode."

Pričaj nam, Pufo", zamoli Sara. Pričaj nam priče."

Da", pridruži joj se SeliEn. To je tvoj posao. Pričaj nam o dijamantima. Pomozi da ostalo zaboravimo. Ispričaj nam priču."

U redu", reče Krejg i dok je Tungata džarkao vatru, zamisli se na trenutak. Da li ste znali da 'Kohinor' znači 'Planina svetlosti' i da je Baber, osvajač, procenio njegovu vrednost na polovinu dnevnih troškova celog poznatog sveta? Pomislili biste da ne može postojati još neki takav dragulj, ali on bese samo jedan među veličanstvenim draguljima u Delhiju. Taj grad je svojim blagom nadmašio carski Rim ili tašti Vavilon. I ostali veličanstveni delhijski dragulji imali su divna imena. Poslušajte: More svetlosti, Mesečeva kruna, Veliki Mogul ..."

Krejg je pretresao svoje pamćenje da bi se setio priča koje će ih odvratiti od beznadežnosti njihovog položaja, od očaja suočenja sa istinom da su živi zakopani duboko pod zemljom.

Pričao im je o vernom sluzi kome je de Šansi poverio veliki dijamant Šansi" kada ga je poslao Anriju od Navare da bi se pridodao ostalim draguljima u francuskoj kruni. Lopovi su doznali za njegovu putovanje i zaveli su jasnika u šumu. Posekli su ga mačem i pretražili njegovu odeću i les. Kada nisu uspeli da nađu dijamant, zakopali su ga u žurbi i pobjegli. Mnogo godina kasnije, msje de Šansi našao je grob u šumi i naredio da se raspore telo sluge. Legendarni dijamant pronađen je u njegovom želucu."

Grozno", reče SeliEn drhteći.

Možda", složi se Krejg. Ali svaki plemeniti dijamant ima krvavu istoriju. Carevi i radže i sultani spletkarili su zbog njih i kretali na vojne, neki su primenjivali smrt glađu ili vrelo ulje ili gvožđe da bi iskopali oči, žene su upotrebljavale otrov ili se odavale prostituciji, palate su u crno zavijale, a hramovi bili skrnavljeni. Svaki takav kamen izgleda da je iza sebe ostavio trag krvi i zverstva nalik repatici. Pa ipak, nijedno od tih strašnih dela i nesreća nije obeshrabrilo one koji su žudeli za njima. Uistinu, kada je ŠahŠudža stao ispred Randžita Singa, 'Lava od Pendžaba' skapao od gladi do samog kostura i sa ženama i familijom koji behu osakaćeni mučenjem, što ga je na kraju nateralo da se odrekne 'Velikog Mogula', čovek koji

je nekada bio njegov najdraži prijatelj upitao ga je likujući, s velikim draguljem u ruci: 'Reci mi, ŠahŠudža, na koliko ga procenjuješ!'

Čak i tada je ŠahŠudža, slomljen i pobeden, svestan da se nalazi na pragu sramne smrti, smogao snage da odgovori: 'To je cena sreće. Jer Veliki Mogul oduvek je amajlija onih koji nadmoćno trijumfuju\''

Kad se priča završi Tungata zaječa i poče da džara prstom po hrpi blaga osvetljenoj vatrom. Kamo sreće da nam jedan od ovih donese bar malo takve sreće."

Krejk je presahnuo s pričama, grlo se bolno zatvaralo od hladnoće i pričanja i peckavog suzavca, a od ostalih troje nijedno nije moglo da smisli nešto što bi ih razvedrilo. Čuteći su jeli neukusnu oprljenu proju, a posle toga su legli što su mogli bliže vatri. Krejk je ležao i slušao kako ostali spavaju, ali uprkos premorenosti, njegov mozak je radio na mahove, povezujući niti i držeći ga budnim.

Jedini izlaz iz pećine je povratak kroz podzemno jezero i uz veliku galeriju, ali dokle će Šone čuvati taj izlaz? Koliko njih četvoro mogu da izdrže? Hrane ima za dandva, vode za piće biće dovoljno od slivanja sa svoda, ali baterije lampi počinju da izdaju, njihova svetlost već je žuta i mutna, drvo od lestava može im obezbediti vatru još nekoliko dana, a onda smrzavanje i tama. Dokle će izdržati da ne polude? Dokle će izdržati pre nego što budu prisiljeni da krenu natrag na to strašno plivanje kroz tunel, u naručje vojnika koji čekaju . . .

Krejkovo mozganje bese naglo prekinuto. Stena na kojoj je ležao zadrhta i poskoči ispod njega i on se podiže na ruke i na kolena.

Iz pećinskog mraka jedan od velikih stalaktita, dvadeset tona svetlog krečnjaka, otkaçi se kao zrela voćka na jakom vetru i tresnu o pod. jedva deset koraka od njih. Pećina se ispuni talasima prašine. Sara se probudi vrišteći od straha, a Tungata je mlatarao oko sebe i vikao probuđen iz dubokog sna.

Zemlja se tresla samo nekoliko trenutaka, a onda se tišina, apsolutna tišina zemljine utrobe, ponovo sručila na njih i oni se zgledaše preko umiruće vatre preplašenih lica.

Šta to, do vraga, bese?" upita SeliEn, a Krejk nije imao volje da joj odgovori.

Pogledao je u Tungatu.

Sona su ..." reče tiho Tungata, mislim da su dinamitom razorile veliku galeriju.

Zatrpali su nas."

„O. bože moj." SeliEn prekri usta obema rukama.

Živi zakopani." Sara reče umesto njih.

Od ruba terase do nivoa vode vertikalni tunel bio je dubok pedeset metara. Tungata ga je izmerio najlonskim uzetom pre nego što je Krejg počeo da silazi. Dovoljna dubina da ubije ili osakati onoga ko bi se okliznuo i pao u ponor. Kraj konopca su pričvrstili za jedan stožer koji su poput sidra uklinili u otvor tunela koji je vodio u kristalnu pećinu i Krejg je još jednom krenuo niz uže dole prema vodi. Oprezno se oslanjao na klimave ostatke lestava dok se približavao vodi, a onda se u nju spustio.

Zaronio je samo jednom. To je bilo dovoljno da potvrdi njihova najcrnja strahovanja. Tunel koji je vodio ka velikoj galeriji bio je zavaljen velikim gromadama. Čak nije mogao ni da prodre do ostataka zida koji su sagradili vrači. Bio je zatrpan stenom koja se odvojila od svoda i opasno se klatila. Pipajući rukama izazvao je obrušavanje čitave lavine oko sebe.

Zaplivao je natrag i sa zahvalnošću pobegao na površinu. Pripio se uz drvene lestve sumanuto dahćući od straha što zamalo nije bio zgnječen u tunelu.

Pufo, jesi li dobro?"

„U redu je!" odgovori Krejg vičući. Ali bio si u pravu. Tunel je raznet dinamitom. Izlaza nema!"

Kada se uzverao na terasu, oni su ga dočekali. Na svetlosti vatre izraz njihovih lica bio je grozan i napregnut.

Šta ćemo uraditi?" upita SeliEn.

Prvo što treba da uradimo jeste da detaljno istražimo pećinu." Krejg je još dahtao od plivanja i penjanja. Svaki ćošak i kutak, svaki otvor i krak svakog tunela.

Radićemo u parovima. Sem i Sara kreću sa leve strane pažljivo koristite lampe, štedite baterije."

Tri sata kasnije, po Kregovom roleksu", sreli su se kod vatre. Lampe su davale samo slabašnu žutu svetlost, baterije su se isušile i bile sasvim pri kraju.

Našli smo jedan tunel iza oltara", izveštavao je Krejg. Dobar deo puta lepo je izgledao, ali onda se sasvim suzio. A vi? Imate li išta?" Krejg je čistio ogrebotinu na kolenu SeliEn koju je zadobila na nesigurnom obilasku. Ništa", priznade Tungata. Krejg zavi koleno parčetom platna otkinutim sa košulje SeliEn. Mi smo pronašli nekoliko pogodnih prolaza, ali svi su se gubili."

I šta sada?"

Malo ćemo jesti i odmoriti se. Moramo odspavati. Moramo povratiti snagu." Još dok je govorio, Krejg je shvatao da je to izvrđavanje, ali na veliko iznenađenje i on je zaspao.

Kad se probudio, SeliEn se bese ugnezdila uz njegove grudi i kašljala je u snu. Kašalj je zvučao grubo i osećala se sluz. Hladnoća i vlaga delovale su na sve njih, ali san je osvežio Krejga i dao mu snage. Iako su ga grlo i grudi još boleli od suzavca, izgledalo mu je da je bol manji i osećao se veseliije. Naslonio se uz kameni zid, da ne bi uznemirio SeliEn. Tungata je hrkao s druge strane vatre, a onda je zaroktao i okrenuo se i ponovo se umirio.

Jedini zvuk u pećini sada bese kapanje vode sa svoda, a onda ste vrlo blago javi još jedan zvuk, tako tihi šapat da je to prosto mogao biti odjek tišine u njegovim ušima. Krejg leže i napregnu uši. Taj zvuk mu je jako smetao, poigravao se njegovim mislima dok je pokušavao da ga odredi.

Pa, naravno", prepoznao ga je, šišmiši!"

Setio se da ga je jasnije čuo kada je prvi put došao na terasu. Ležao je i razmišljao neko vreme, a onda je nežno sklonio glavu SeliEn sa svoga ramena. Ona lagano zagrguta, okrenu se i ponovo se umiri.

Krejg uze jednu lampu i ode do tunela koji je vodio ka terasi i kanalu. Lampu je upalio samo jednom ili dvaput, štedeći ono što je preostalo u baterijama. Stajao je u mraku na terasi leđima naslonjen na stenu i osluškivao celim bićem.

Dugi behu trenuci tišine, prekidani samo lakim muziciranjem vode koja je kapala na stenu, a onda se iznenada javi hor nežnih cijuka koji su odjekivali niz dimnjak kanala, pa opet nastade tišina.

Krejg upali lampu, bilo je pet sati. Nije bio siguran da li je jutro ili veće, ali ako šišmiši idu na spavanje, mora da je u spoljnjem svetu dan. Čučnuo je i čekao u mraku ceo sat, povremeno proveravajući lagano proticanje vremena, a onda se javi nova provala dalekih zvukova šišmiša, više to ne bese povremeni cijuk, već živahan hor, hiljade sićušnih glodara bude se za noćni lov.

Hor je brzo iščileo u tišinu i Krejg ponovo pogleda na sat. Šest i trideset pet.

Mogao je sebi da dočara kako se negde gore, nošena vazduhom kroz otvor pećine, u večernje nebo izvija horda kao dim iz sulundara na dimnjaku.

Obazrivo se pomerio ka rubu terase, učvrstio se uz bočni zid i nagnuo se vrlo pažljivo, držeći se čvrsto rukom. Okrenuo je glavu da pogleda uz kanal, držeći

lampu u potpuno ispruženoj ruci. Slabašna žuta svetlost samo je naglašavala tamu iznad njega

Kanal je imao polukružni oblik promera oko tri metra. Odustao je od pokušaja da prodre u tamu i koncentrisao se na ispitivanje stenke zida nasuprot njemu, izdašno trošeći bateriju lampe.

Stena je bila glatka kao staklo, izbrušena vodom koja ju je probušila. Nikakvog ispupčenja ili udubljenja, ništa osim . . . Propeo se još par santimetara. Taman na ivici vidokruga primeti tamniji beleg na steni, baš nasuprot njemu i visoko iznad njegove glave. Da li je to sloj boje ili pukotina? Nije bio siguran, jer se svetio gubilo. Može to biti i igra svetlosti i sene.

„Pufo“, iza njega se čuo Tungatin glas i on ustuknu. Šta je?”

Mislim da je ovo jedini izlaz prema površini.“ Krejg ugasi lampu.

Uz taj dimnjak?” Tungata je s nevericom govorio u mraku. Niko se gore ne bi mogao uzverati.”

Šišmiši gore negde odlaze na legalo.”

Šišmiši imaju krila“, podseti ga Tungata, a onda upita: Koliko je gore visoko?”

Ne znam, ali mislim da ima ispupčenje ili pukotina na drugoj strani. Upali i drugu lampu, njena baterija je jača.”

Obojica su gledali netremice.

Šta misliš?”

Mislim da gore nešto ima.”

Kad bih mogao da dospem tamo!“ Krejg ponovo ugasi lampu.

Kako?”

Ne znam, da razmislim.”

Sedeli su naslonjeni na zid i ramena su im se dodirivala.

Nakon izvesnog vremena Tungata prozbori: Krejg, ako se ikada budemo izvukli odavde dijamanti. Tebi će pripasti deo.”

Daj zaveži, Sem. Upravo razmišljam.” Dugo posle toga ćutah su. Ćutanje je prekinuo Krejg. Sem, stožeri, najduži stožer lestava misliš li da može da dosegne tamo preko?”

Naložili su drugu vatru i ona osvetli kanal nestabilnom lelujavom svetlošću. Još jednom je Krejg sišao niz uže do ostataka drvenih merdevina, ovaj put ispitujući svaku prečagu. Većina ih behu presečene na kratke komade, verovatno da se

lakše prenesu kroz tunele i prolaze, ali direci sa strane bili su duži. Najduži direk nije bio deblji od Krejgovog zapešća, ali njegova kora imala je čudnu bledu boju, koja je davala afrički naziv drveta, slonovska kljova". Uobičajeni engleski naziv je olovno drvo", jedno od najtvrdih i najerastičnijih u južnoafričkim livadama. Silazeći niz nju i mereći je pedljem, Krejg je izračunao da je duga gotovo pet metara. Učvrstio je uže na gornjem delu stožine, vičući prema terasi da objasni šta radi, a onda je uzeo nož da preseče brodsko uže kojim stožina bese pričvršćena za lestve. Zastrašujući momenat nastao je kada je stožina slobodno visila na konopcu ljuljajući se kao klatno, a čela preostala građa lišena glavne spone počela je da puca i klizi niz kanal.

Krejg se uz konopac uzverao na platformu i kada je povratio dah, stožina se još ljuljala na kraju konopca, iako je ostatak lestava pao u vodu na dnu kanala.

To je bio lakši deo", smrknuto upozori Krejg.

Tungata i on ulagali su sirovu snagu, a dve devojke su zamotavale i navodile uže i tako su santimetar po santimetar podizali direk dok njen vrh nije provirio na terasu. Ukotvili su gornji deo, a onda je Krejg legao potrbuške i od slobodnog kraja uža napravio laso i nabacio ga na donji deo. Sada su ga, učvršćenog na oba kraja, mogli podizati popreko.

Nakon sat vremena stenjanja i cimanja i navođenja, jedan kraj stožine nalazio se uz zid kanala nasuprot njima, a drugi kraj bio je zaboden u tunel iza njih.

Moramo podići prednji kraj", objašnjavao je Krejg dok su se odmarali, i pokušati ga uvući u pukotinu na suprotnom zidu ako je ono pukotina."

U dva navrata zamalo da im ispadne direk, ali oba puta zadržali su ga na konopcu i ubilački zadatak počinjali iz početka.

Po Krejgovom časovniku bese prošla ponoć kada su prednji vrh doterali u nivo tamnog belega koji se jedva video pod svetlošću lampe.

Samo dva santimetra desno", zastenja Krejg i oni ga blago zavrteše i osetiše da direk klizi u njihovim rukama, a onda se uz lagani udar smesti u pukotinu zida, a Krejg i Tungata padoše na kolena i zagrliše se onako iznureni da podele radost.

Sara je dodala drva na vatru i pod jarkom svetlošću sagledali su svoje delo. Sada su premostili kanal mostom koji se sa terase dizao pod prilično velikim nagibom, zadnji kraj bio je čvrsto zaglavljen u zidu iza njih, a prednji se uklinio u usku pukotinu suprotnog zida.

Neko mora da pređe", reče SeliEn tihim i nesigurnim glasom.

„I šta će se desiti na drugom kraju?" upita Sara.

Videćemo kad stignemo tamo", obeća im Krejg.

Dozvoli da ja idem", Tungata tiho reče Krejgu.

Jesi li se ikad penjao uz stene?" Tungata odrečno zavrte glavom. Zato tako i govoriš", zaključio Krejg. Sada ćemo se dva sata odmoriti probajte da spavate."

Međutim, nijedno nije moglo da zaspi i Krejg ih malo prodrma pre nego što su

istekla dva sata. Objasnio je Tungati kako da ga učvrsti kao sidro u sedećem položaju sa zapletenim nogama, sa konopcem oko pojasa i preko leđa i ramena.

Nemoj da me vežeš previše labavo, ali nemoj ni da me okujčš", objasni mu Krejg.

Ako počnem da padam, vikaću 'Gotov sam!' a onda ovako zategnite užu i držite svim raspoloživim sredstvima, u redu?"

Komadom platna nalik povesci privezao je za rame jednu lampu, devojke su sele na kraj direkta da se ne bi mrdao, a on je objahao direk tako da su mu noge visile i počeo je da se penje. Omča od užeta visila je iza njega i Tungata je popuštao užu.

Ne prešavši ni metar Krejg oseti da je ugao odveć okomit i bio je prisiljen da legne potrbuške i zakači se gležnjevima za direk i da napreduje uz pomoć nogu. Brzo je

izašao iz dometa svetlosti vatre, a crna praznina ispod njega delovala je

hipnotišuće i osvajački. Nije gledao dole. Direk se pod njim ugibao pri svakom

pomaku, a u jednom trenutku čuo je da gornji kraj struže stenu iznad njega, ali su konačno njegovi prsti dodirnuli hladnu stenu zida kanala.

Zudno je napipavao pukotine i raspoloženje mu se malo popravilo kada su njegovi prsti razabrali njen oblik. Išla je vertikalno uz kanal, njen spoljni deo bio je širok nešto manje od deset santimetara, taman toliko da se smesti kraj direkta, a onda se produbljivanjem sužavala.

Dobro je, ipak je pukotina!" doviknu im. Ja ću se verati uz nju."

Čuvaj se, Krejg."

Bože!" pomisli. Kakve gluposti valjaju."

Lepo se namestio da bi levu ruku zavukao što može dublje u pukotinu, upola

stisnuvši pesnicu. Onda pesnicu stisnu do kraja i kad je promenila oblik narasla je i čvrsto se zaglavila, tako da se na nju mogao osloniti svom težinom.

Ispravi se u sedeći položaj na tankom drvenom mostu, podiže jedno koleno u visini grudi i slobodnom rukom zabravi sponu na veštačkom članku. Ovaj je sada bio ukrućen.

Udahnu duboko i tiho reče: Okej, idemo."

Podiže slobodnu ruku, ugura je u pukotinu i zaglavi je kao i levu. Upotrebi snagu obadve ruke da bi se ispravio na kolena, balansirajući na direk.

Popusti donju ruku i ona lako izađe iz pukotine. Ispruži se što je više mogao, ugura ruku u pukotinu i ponovo stisnu pesnicu. Potpuno se ispravi i sada je stajao na direk okrenut prema zidu.

Podiže veštačku nogu okrećući je tako da vrh što dublje uđe u pukotinu, a kada se ispravio, vrh stopala se tako pomerio da se uglavio u pukotinu. Podiže se i ostavi direk iza sebe.

Stari dobri limeni vrh", zastenja. Njegova zdrava noga ne bi mogla izdržati njegovu težinu, sigurno ne bez specijalne planinarske cipele koja bi je štitila i ojačavala. Ispruži se i ponovo zaglavi pesnice i podiže se samo snagom ruku. Čim je rasteretio nogu, iskrenuo je veštačko stopalo, izvadio ga iz pukotine i podigao koleno da s njim napravi mesto za stopalo, četrdesetak santimetara poviše. Držeći se naizmenično na rukama i jednoj nozi, napredovao je prema gore, a uže se šuljalo iza njega.

Sada je bio sasvim van domašaja svetlosti vatre, u pomrčini. Vodilo ga je jedino čulo dodira, a mračna strmina kao da ga je ujedala za pete dok je visio zabačen unatrag na iskrivljenom zidu. Brojao je svaki korak prilikom penjanja, tempirajući ga na četrdeset pet santimetara i bese prešao dvanaest metara kada je pukotina počela da se širi. Da bi se učvrstio, svaki put je morao da se uvlači dublje i posledica toga bila je da su koraci postajali sve kraći i da su zahtevali više naprezanja ruku i nogu.

Nasilni kontakt s kamenom zgulio mu je kožu na zglavcima, čineći svako sledeće držanje bolnim, a nenaviknutost na ovu vežbu grčila je unutrašnji mišić butine i presecala ga žarkim bolom.

Ne može još dugo izdržati. Mora se odmoriti. Primeti da je počeo da se naslanja na zid, da čelom dodiruje hladni krečnjak kao vernik. Prileći uz stenu znači umreti, prvi zakon planinara. To je stanje poraza i očaja. Krejg je to znao, pa ipak nije mogao da uradi ništa da to spreči.

Pnmeti da stenje. Izvadi jednu ruku iz pukotine i otrese je vraćajući krv u nju, a onda je podiže ka ustima i poliza pocepanu kožu. Promeni ruke ječeći kada je sveza krv ponovo potekla u ruku koju je uhvatio grč.

Pufo, zašto si stao?" Uže se nije više odmotavalo. Bili su zabrinuti.

Krejg, dragi, nemoj se predavati." SeliEn bese osetila njegov očaj. U njenom glasu bilo je nečega što mu je dalo novu snagu.

S mukom se izvlačio prema gore viseći na zidu, zatim uspostavljaajući ravnotežu, sva težina bivala je na jednoj nozi, ruke je pružao naizmenično, levu pa desnu, čvrst zahvat pa podizanje noge, iskorak i onda ponovo sve paklene muke, pa opet i opet. Tri metra još, šest metara brojao je u tmini.

Ispruži desnu ruku i i ništa. Otyoren prostor.

Sumanuto je pipao da nađe pukotinu ništa. Onda njegova ruka natrapa na stenu s jedne strane, pukotina se bese široko otvorila u obliku dubokog klina, dovoljno da čovek ugura telo.

Hvala ti, o hvala ti, bože ..." Krejg se izvuče u udubljenje tiskajući kukove i ramena i pritišćući na grudi zguljene ruke.

Krejg!" kanalom se prolomi Tungatin glas.

„U redu je", uzvratu Krejg. Našao sam udubljenje. Odmaram se. Dajte mi nekoliko minuta."

Znao je da ne može čekati predugo, inače će mu se ruke ukočiti i postati beskorisne. Dok se odmarao neprestano ih je pregibao.

Okej", doviknu im dole, ponovo krećem dalje."

Probijao se prema gore sa dlanovima oslonjenim o stenke otvora, ulazeći u totalni mrak kanala.

Kanal se brzo toliko proširio da više nije mogao da dodiruje njegove zidove. Morao se okrenuti porebarke, osloniti se plećima o jedan zid i hodati nogama po drugom, izvijajući ramena i otiskujući se dlanovima o kamen ispod sebe po desetak santimetara u jednom mahu. Išlo je to brzo dok dimnjak nije odjednom nestao.

Zatvarao se u pukotinu toliko usku da ni prst nije mogao da stavi.

Sa vrha dimnjaka pružao je ruke da opipa stenku kanala. Pipao je dokle je mogao doseći rukama i nije našao nikakav oslonac ili nepravilan oblik u glatkom krečnjaku iznad sebe.

Kraj puta!" prošapta i iznenada svaki mišić poče da pisti od bolnog grčenja i on se oseti samlevenim pod teretom iznurenosti. Nije imao energije za dugi povratak niz dimnjak, a nije imao snage da se drži tako ružno uklinjen u procepu stene.

Onda je iznenada šišmiš prodorno ciknuo iznad njega. Taj pisak bese toliko blizu i tako jasan da se od šoka gotovo otpustio i pao. Održao se iako su mu se noge tresle od napora, nekako se porebarke progurao do najgornjeg dela dimnjaka. Šišmiš ponovo ciknu i javi se stotine drugih. Mora da bese već zora, šišmiši se negde gore vraćahu na leglo.

Krejk uhvati ravnotežu tako da mu je jedna ruka bila slobodna. Napipao je lampu koja mu je visila oko vrata na platnenoj vrpici i ispružio je u otvoreni kanal. Zatim je prema van izvio glavu dok se nije oslanjao samo jednim ramenom, isturivši je iznad oštrog ugla dimnjaka u otvoreni kanal.

Upalio je lampu. Odmah je nastao metež među uznemirenim šišmišima zastrašujuća piska i lepršanje krila a tri stope iznad Krejgove glave, van njegovog domašaja, nalazio se otvor u steni iz kojeg su zvukovi odjekivali kao iz mesinganog grla trube. Pružio je ruku prema njemu, ali bio je kratak za tridesetak santimetara. Kako je on čeznuo za izlaskom, tako je iščezavao žuti sjaj lampe. Niti su dogorevale još nekoliko sekunda u svojim malim staklenim žaruljama, a onda su se ugasile i tama se sručila na Krejga i on se povukao u dimnjak.

Od muke je bacio neupotrebljivu lampu i ona je začegrtala niz stenu, odjekujući sve manje dok se nije čulo udaljeno pljuskanje kada je pala u vodu.

Krejk!"

U redu je, ispustio sam lampu."

U vlastitom glasu čuo je gorčinu i utučenost, ali je u tami još jednom pokušao da dosegne otvor iznad sebe. Uzaludno je grebao prstima po kamenu, odustao je i počeo da klizi niz dimnjak. U klinastom udubljenju gde su se sastajali pukotina i dimnjak, ponovo se zaglavio.

Šta se dešava, Krejk?"

Ne ide", doviknu im. Nema izlaza. S nama je svršeno, ukoliko ..." i prestao je da govori.

„O čemu se radi? Ukoliko šta?"

Ukoliko jedna od devojaka ne dođe i pomogne mi."

U tami ispod njega nastade ćutanje.

Ja ću doći", progovori Tungata.

Nema vajde. Previše si težak. Ne bih te mogao držati."

Opet nastade ćutanje, a onda prozbori SeliEn. Govori šta da radim."

Zaveži kraj konopca. Napravi mornarski čvor."

„U redu."

„U redu, kreni preko direkta. Ja ću te držati."

Vireći dole, na odsjaju vatre raspoznavao je njenu siluetu dok je prelazila preko.

Pažljivo je držao uže spreman da ga zaglavi ako bi ona pala.

Prešla sam."

Možeš li da nađeš pukotinu?"

Da."

Ja ću te vući. Moraš mi pomagati stavljanjem vrha stopala u pukotinu."

„U redu."

Kreni."

On oseti punu težinu na konopcu koji se zaseče u njegovo rame.

Guraj!" naredi joj i kako oseti da teret postaje lakši, zgrabi omču.

Guraj!" Ona se podiže još desetak santimetara.

Guraj!" Izgledalo je da sve bolje napreduje, a onda je vrisnula i konopac mu je pržio rame usecajući se u njega. Gotovo daje bio izbačen iz udubljenja.

Borio se snažno, osećajući da se koža lepi na njegovim dlanovima od grubog najlona, dok nije zaustavio uže. SeliEn je još vrištala, a uže se klatilo tamoamo dok je ona porebarke visila uz zid.

Zaveži!" rikao je on. Uhvati oslonac!"

Ona prestade da vrišti i njeno ljuljanje polako se utiša.

Izgubila sam oslonac stopala." Glas joj je više ličio na jecaj.

Možeš li ponovo pronaći pukotinu?"

Da."

„U redu, reci mi kad budeš spremna."

Spremna sam."

Guraj!"

Mislio je da će to trajati celu večnost, a onda oseti da njena ruka dodiruje njegovu nogu.

Uspela si", prošapta. Ti divno vraško žensko."

Napravio joj je mesta u dimnjaku ispod sebe i pomogao joj da se smesti. Pokazao joj je kako da se čvrsto uklini, a onda ju je uhvatio za ramena pritišćući snažno.

Ja dalje ne mogu." Behu to njene prve reći nakon oporavka.

To je bilo najteže. Ostalo je lako."

Neće joj reći za otvor još ne.

Poslušaj šišmiše", hteo je da je razvedri. Površina mora da bude blizu. Pomisli na prvi sunčev zračak, na prvi udah slatkog suvog vazduha."

Spremna sam da idem dalje", reče na kraju i on je povede uz dimnjak.

Čim je dimnjak bio dovoljno širok da se mogu mimoići, on je natera da se penje ispred njega, tako da je rukama mogao namestiti njena stopala i pomagati joj da se penje kad dimnjak postane preširok da bi ona mogla primenjivati svu svoju snagu.

Krejj, Krejj! Ovde smo zatvoreni. Priklešteni. Dalje nema."

Njena panika taman je htela da izbije na površinu, osećao je da se trese i suzbija jecaje.

Prekini!" prasnu on. Samo još jedan mali napor. Samo jedan, obećavam ti."

Pričekao je da se umiri, a onda je nastavio: U zidu, tu iznad tvoje glave ima jedan otvor, tu gde dimnjak zavija. Samo stopa ili dve . . ."

Neću moći da ga dohvatim."

Hoćeš, hoćeš. Ja ću od svog tela napraviti most. Staćeš na moj trbuh i lako ćeš ga dohvatiti. Čuješ li me, SeliEn."

Ne." Bese tako mala i slaba. Ne mogu to da uradim."

Onda niko od nas neće izaći odavde", reče joj oštro. To je jedini izlaz. Uradi kako ti kažem ili ćemo se ovde raspasti. Čuješ li me?"

Nameštao se tako da mu je njena zadnjica pritiskivala trbuh. Zatim se napregnuo svom snagom, odupirući se nogama o jednu stranu dimnjaka, a plećima o drugu, formirajući tako most ispod nje.

Idemo polako", prošapta. Sedi na moj stortiak."

Krejj, preteška sam."

Do vraga, uradi šta ti kažem!"

Njena težina ga pritisnu i javi se neizdrživi bol. Mišići i tetive cepali su se, pred očima su iskrile zvezde.

Sada se ispravi", prozbori stenjući.

Ona se podiže na kolena; njene čašice zasekoše se u njegovo meso poput eksera raspeća.

Ustani!" zaječao je. Brzo!"

Ona se ljuljajući uspravi na nesigurnom postolju njegovog tela.

Pruži ruke! Što možeš više!"

Kreig, ovde gore ima neka rupa."

Možeš li ući u nju?"

Nije bilo odgovora. Ona se pomeri na njemu i on kriknu naglas od napora da je zadrži.

Ona odskoči i njena težina iščeze. Čuo je da struže nogama o stenku i da uže šulja iza nje poput majmunskog repa, dok se izvlačila prema gore.

Kreig, ovo je terasa pećina."

Zaveži negde svoj kraj konopca."

Trenuci su prolazili on više nije mogao da izdrži, njegovi udovi behu obamrli, pleća mu behu . . .

Zavezala sam ga! Sad je sigurno."

On povuče konopac i oseti da je čvrst i siguran. Nabaci omču oko pesti i pusti noge. Klataći se izađe iz dimnjaka i uđe u otvoreni kanal.

Izvlačio se uz konopac na rukama, a onda se prekotrljao preko praga u kameni otvor gde ga je SeliEn privila uz grudi. Teško je čak i reći, ali naslonio se na nju kao dete na majku.

Šta se dešava gore?" nije mogao da se uzdrži Tungata.

Našli smo jedan odvojak", uzvratu Kreig. Mora da negde izvodi na površinu, ima šišmiša."

Šta mi da radimo?"

Baciću vam uže. Sa omčom. Najpre Sara. Ona će morati preći direk i uvući se u omču. Nas dvoje ćemo je izvući." Bese to preduga poruka i on se umori od deranja. Jeste li razumeli?"

Da. Moraće tako postupiti."

Kreig napravi omču na kraju konopca i onda u totalnoj pomrčini otpuza do mesta gde SeliEn bese zavezala konopac. Rukama pređe preko tog kotvišta. Bio je to oštri vrh stene, četrdeset santimetara dugačak i čvor je bio dobro napravljen.

On se povuče i baci kraj sa omčom u kanal. Leže potrbuške i stade da viri u pomrčinu koja je odzvanjala. Svetlost vatre bese vrlo duboko, ličila je na oslabljenu užarenost peći. Čuo je njihov šapat.

Zašto čekate?" upitao je.

Zatim na odsjaju vatre jedva primeti kako se tamna silueta kreće preko direka. Bese prevelika da bi se radilo o jednoj osobi, a onda shvati da su Tungata i Sara zajedno na direku. Tungata ju je obgrlio penjući se natraške i vukući je za sobom. Tačno pod otvorom nestadoše sa vidika.

Pufo, zaljuljaj uže levo."

Krejg poslušao i oseti trzaj kad je Tungata ščepao omču koja se ljuljala.

„U redu. Sara je zavezana."

Objasni joj da mora da hoda uz stenu dok je vučemo."

SeliEn je sela iza Krejga, uže je išlo preko njegovog ramena. Krejg se nogama odupro o bočni zid.

Vuci!" naredi on i ona brzo uhvati ritam. Sara je bila malena i mršava, ali trebalo je dugo vući, a Krejga su bolele ruke. Trebalo je pet minuta velikih napora da je izvuku, a onda su se njih troje odmorili.

U redu, Sem. Spremni smo za tebe." Ubacio je omču u kanal.

Sedeći jedno iza drugoga sada su njih troje bili na konopcu, ali Tungata je bio težak čovek. Krejg je čuo devojke kako ječe i stenju od napora.

Sem, možeš li da se zaglaviš u dimnjaku?" dahtao je Krejg. Da nam daš priliku da se malo odmorimo."

Oseti da težina nestade sa konopca i njih troje legoše da se odmore.

„U redu, idemo ponovo."

Tungata je sada bio još teži, ali se konačno ukotrljao u otvor, a niko nije mogao da progovori.

Krejgu se prvom povratio glas. Koje sranje, zaboravili smo dijamante! Ostavili smo proklete dijamante."

Tungata upali drugu lampu koju je doneo sa sobom. Svi se zgledaše poput sova, a Tungata se promuklo isceri.

Zašto mislite da sam bio tako težak?"

U krilu je držao platnenu vreću i dok ju je tapšao. dijamanti su se mešali stvarajući zvuk sličan vevenčjem ljuštenju orasa.

Ti si heroj!" zarokta Krejg sa olakšanjem. Ali ugasi lampu, u bateriji ima još samo nekoliko minuta života." Lampu su koristili na mahove. Prvim paljenjem otkrili su da se otvor u steni širi u pećinu niskog svoda, toliko široku da nisu mogli da vide bočne zidove. Svod bese potpuno prekriven krznenim mnoštvom šišmiša. Oči šišmiša pretvoriše se u bezbrojne iglice odbijene svetlosti, a gole glave bile su crvenkaste i užasne, dok su ih oni netremice gledali kako vise naglavačke. Pod pećine bio je prekriven tepihom njihovog izmeta. Smrdljivo đubrivo bese popunilo sve praznine i pod je bio ravan i mekan, tako da je prigušivao njihove korake dok su se kretali u grupi, držeći se za ruke da se ne izgube u mraku. Tungata ih je vodio paleći lampu svakih nekoliko minuta da proveriti tle ispred njih i da se orijentiše. Krejg je išao zadnji sa konopcem smotanim preko ramena. Tle je počelo polako da se penje, a svod je bivao niži.

Čekajte", reče SeliEn. Ne pali ponovo svetio."

Šta je?"

Napred uz ovaj nagib. Da li se to meni pričinjava?"

Postojali su različiti stepeni tame. Krejg je zurio u mrak ispred njih iz kojeg je polako izronio slabašan svetli krug, apsolutna tama se smanjivala.

Svetlost", prošapta on. Gore ima svetlosti."

Krenuše napred sudarajući se u žurbi, trčeći i gurajući se, smejući se sve više kako je svetlost bivala jača i kada su već mogli da se raspoznaju u mraku, smeh se pretvorio u sumanutu hysteriju. Svetlost se preobrazi u božanstveni zlatni sjaj u oni nahrupiše prema njoj uz kosinu dubokog mekanog izmeta.

Svod ih je postepeno pritiskivao nagoneći ih da najpre hodaju na kolenima, a onda potrbuške, a svetlost se pretvorila u tanku horizontalnu oštricu koja ih je zaslepljivala. Grebali su rukama po izmetu da bi se probijali ka svetlosti, tako da im je prašina sipala u lice i gušila ih, ali oni su kašljali i histerično urlali.

Krejg primeti da Sara plače bez stida, suze su se presijavale na njenom licu.

Tungata je prosto rikao od smeha, a Krejg se baci napred i uhvati ga za gležnjeve baš kad je stigao do niskog ulaza u pećinu nalik prorezu.

Čekaj, Sem. Pazi."

Tungata pokuša da odbaci njegove ruke i da puže dalje, ali ga Krejg zadrža.

Šona! Tu napolju su Šona."

To ime ih zaustavi i ućutka. Ležali su iza samog praga pećine i njihovo oduševljenje iščeze.

Krejk i ja ćemo krenuti napred da ispitamo teren." Tungata je pipao po izmetu i Krejgu dodao kamenicu veličine košarkaške lopte. To je moje najbolje oružje. Vas dve ostaćete ovde dok vas ne pozovemo, važi?"

Krejk uze dve pregršti izmeta i nagaravi lice i ruke. Zatim zbaci konopac sa ramena i poče da puže pored Tungate. Bio je srećan što može da prepusti komandu Tungati. U pećini je vođa bio Krejk, ali spoljni svet pripadao je Tungati. U šumi je Tungata bio leopard.

Uspuzali su se tih nekoliko stopa do ulaza. Bio je to niski horizontalni prorez u steni, ne viši od pola metra i zaklonjen velikom žutom travom koja je rasla od samog praga dalje. Bio je okrenut prema istoku, jer ih je zaslepljivalo rano jutarnje sunce. Nekoliko trenutaka ostali su ležeći da im se oči priviknu na bleštavilo posle višednevnog mraka.

Zatim Tungata kliznu kao crna mamba, jedva pomerivši visoku travu kroz koju je prošao.

Krejk nabroji do pedeset i krenu za njim. Izašao je na brežulčić sa slojem krečnjaka koji je na njemu formirao potporne stubove na kojima je raslo kržljivo isušeno grmlje i žilava slonovska trava. Nađoše se upravo pod vrhom od kojeg se padina strmo spuštala u dolinu obraslu gustom šumom. Jutarnje sunce već bese toplo i Krejk mu se žudno predavao.

Tungata je ležao malo niže i dao mu je signal rukom pokriva mi levi bok.

Krejk se obazrivo premesti na drugi položaj, hodajući na laktovima i vukući noge. Tungata je ležao ispod njega i dao mu je odlučan signal pretraži! Ležali su punih deset minuta pomno ispitujući teren ispod sebe, poviše sebe i sa strana, pretražujući svaki santimetar, svaki grm i stenu i zaravan.

Sve čisto", signalisao je Krejk i Tungata krenu padinom ka obodu. Krejk se držao iza i iznad njega, pokrivajući ga.

Jedna ptica dolazila je prema njima, crnobela sa nesrazmerno velikim žutim kljunom, od kojeg tako ogromnog i zakrivljenog potiče i njezino uobičajeno ime nosorog kao i nadimak jevrejski kanarinac". Njen let bese karakteristično čudan i brišući, a sletela je na niski grm nešto niže od Tungate ali gotovo istovremeno je zakreštala opominjući i ponovo se otišla u vazduh u brišućem letu iznad padine.

Opasnost!" Tungata dade znak rukom i oni se prosto zalediše.

Krejk je netremice gledao u stenu, travu i grm odakle je nosorog uzleteo, pokušavajući da otkrije šta ga je uznemirilo.

Nešto se pomače, ču se lagano šuškanje toliko blizu da je Krejk jasno čuo kako šibica kresnu i upali se. Perjanica vazdušastog dima izvi se iznad grma i pecnu njegove nosnice smradom duvana. Zatim razabra konture čeličnog šlema prekrivenog maskirnom mrežom. Slem nestade kako se vojnik pomeri da povuče drugi dim.

Sada je Krejk video celu sliku. U maskirnom odelu taj čovek je ležao iza lakog mitraljeza na tri nožice, čija je cev bila omotana jutenim platnom da bi se prikrile njene krute crte.

Koliko ih ima?" upita Tungata signalom i onda Krejk primeti i drugog čoveka. Sedeo je leđima okrenut niskom trnovom grmu. Senke granja iznad njegove glave savršeno su se mešale s tigrovskim prugama maskirne odeće. Bio je krupan i gologlav, s naredničkim obeležjima na rukavu, a mitraljez marke uzi" ležao je pored njega.

Krejk taman htjede da javi Tungati: dvojica, kad ovaj izvadi kutiju cigareta iz džepa bluze i pruži je. Treći čovek koji je ležao na leđima u senci, podiže se u sedeći položaj i prihvati kutiju. Izvadi jednu cigaretu i dobaci kutiju četvrtom čoveku koji se okrenu na lakat da bi je uhvatio, otkrivajući se prvi put.

Četvorica", signalizirao je Krejk.

Bilo je to mitraljesko gnezdo, savršeno smešteno na obodu brežuljka da bi pokrivalo padine. Piter Fungabera očito je predvideo postojanje skrivenih pećina koje su izvodile iz glavne. Mora da su brežuljci načičkani mitraljeskim gnezdima. Oni su jednostavno imali sreće da dođu ovima iza leđa. Nišandžija je osmatrao niz brežuljak, njegovi drugari behu se opružili, opuštteni zbog dosadnog i nenagrađenog bdenja.

Spremi se za napad", dao je znak Tungata.

Upitnik?" Krejk zvrncu palcem. Četiri! Upitnik?" Krejk je pitao kuda da krene.

Kreni desno!" dade mu znak Tungata i onda pojača naredbu stisnutom pesnicom.

Krejk oseti da mu se krv puni adrenalinom, da se toplina širi udovima, a usta suše. Desnom rukom dograbi okrugli kamen.

Bili su toliko blizu da je Krejg primetio pljuvačku na vrhu cigarete kad ju je nišandžija izvadio iz usta. Gnezdo je bilo puno otpadaka: papirnate vrećice, prazne limenke i opušci. Oružje behu nemarno ostavili po strani. Čovek koji je ležao na leđima pokrio je oči laktom dok je cigareta stajala kao sveca među njegovim usnama. Narednik, naslonjen na drvo, reкао je nožem jedno drvce. Treći je raskopčao odelo i prebirao je po grudima tražeći gamad. Jedino je čovek pozadi oružja bio na oprezu.

Tungata je zauzeo položaj pored Krejga.

Jesi li spreman?" Podigao je ruku i pogledao Krejga.

Svakako."

Tungata spusti ruku u znak naređenja za izvršenje presude.

Krejg pređe grudobran gnezda i udari čoveka sa nožem. Pogodi ga kamenom u slepoočnicu i odmah je znao da je udarac previše jak. Oseti da se u glavi tog čoveka slomi kost.

Narednik se skljoka bez krika i u istom trenutku Krejg ču gušenje i stenjanje, jer je Tungata preuzeo nišandžiju. Krejg se nije čak ni osvrnuo. Dograbio je mitraljez i zapeo ga.

Onaj što je tražio gamad podigao je pogled i njegova su se usta razjapila kad je Krejg naslonio cev na njegovo lice, pritišćući mu obraz i streljajući ga pogledom, vladajući nad njim i prisiljavajući ga da ćuti.

Tungata je podigao narednikov nož i skočio je na onoga što je ležao na leđima, pritišćući mu dijafragmu jednim kolenom isteravši mu sav vazduh iz pluća u jednom eksplozivnom izdah, a onda naslonivši vrh noža na mekani deo ispod uha. Čovek je još ležao na leđima, lice mu se nadulo i iskrivilo kako se borio da udahne vazduh.

Ako ijedan krikne", prošapta Tungata, odrezaću mu muda i strpati ih u njegova usta."

Sve je trajalo manje od pet sekunda.

Tungata kleknu pored narednika kojeg je Krejg udario kamenom i opipa mu puls na vratu. Nakon nekoliko sekunda zavrteo je glavom i počeo da svlači maskirano odelo sa lesa. Uvukao se u to odelo. Bilo je premaleno i stezalo ga je preko grudi. Uzmi uniformu nišandžije", naredi Krejgu i uze mitraljez od njega da pokriva dva zarobljenika.

Nišandžijin vrat bese slomljen. Tungata je trgnuo natrag njegov šlem i kaiš je uhvatio ispod brade. Maskirano odelo mrtvaca bazdilo je na užegli ustajali znoj i duvanski dim, ali je Krajgu bilo potaman. Šlem je bio prevelik, sezao je do očiju, ali je pokrivao njegovu dugu kosu.

Tungata se uneo u lice zarobljenicima.

Vucite tela ovih psina za sobom."

Krejk i Tungata pratili su ih dok su kroz travu za noge vukli dva gola čoveka do ulaza u pećinu, a onda su ih bacili niz strminu u mračnu unutrašnjost.

Devojke behu šokirane i neme.

Skidajte se!" naredi Tungata zarobljenicima. Kada su bili u gaćicama Tungata naredi Krejgu, Veži ih." Krejk im pokaza rukom da legnu potrbuške i koristeći najlonski konopac zaveza im ručne zglobove na krstima, zatim podiže njihove noge i zaveza ruke za gležnjeve. Bese to čvor koji ih učini bespomoćnim. Na kraju im skide čarape i strpa im 'u usta napravivši brnjicu.

Dok je on sređivao zarobljenike, Tungata je oblačio devojke u odbačene uniforme. Bile su, naravno, veće za mnogo brojeva, ali one su zavrnule nogavice i rukave, a pantalone su nabrale i zavezale oko pasa.

Nagaravi lice, Pendula", naredi Tungata i ona se namaza. „I ruke. Sada pokrij glavu." Izvuče beretku iz džepa i dobaci joj.

Idemo." Tungata uze torbu sa dijamantima i krenu natrag uz padinu. Poveo ih je do napuštenog mitraljeskog gnezda.

Tungata isprazni ranac i ugura u njega torbu sa dijamantima, pa ga ponovo zakopča. Zabaci zavežljaj na leđa.

Krejk bese pretresao ostalu opremu. Dodao je dve bombe Tungati, a još dve stavio u svoje džepove. Za Saru je našao pištolj tokarev", a drugi marke uzi" dao je SeliEn. Njemu je ostala puška AK 47 sa pet rezervnih okvira. Tungata je zadržao drugi pištolj marke uzi". Bocu s vodom Krejk je dodao svom teretu. Otvorio je ratni obrok od čokolade i svi su napunili usta, spremni da krenu dalje. Imala je tako lep ukus da Krejgu zasuziše oči.

Ja ću vas voditi", Tungata je govorio preko zalogaja. Pokušaćemo se dokopati doline i zaštite šume." *

Držali su se tik ispod vrha brežuljka silazeći niz padinu, rizikujući da otvorena padina sa njihove desne strane bude brisani prostor.

Taman su prišli šumi kada su čuli helikopter. Dolazio je iz pravca doline. Još se nalazio iza brežuljka, ali se približavao brzo.

Na zemlju!" naredi Krejg i pljeskom udari SeliEn među lopatice. Padoše okrenuti licem prema zemlji, ali se udar elisa promenio poprimajući mirniji ton i radeći u mestu, van njihovog vidokruga, iza kamenitog brežuljka.

Spušta se", reče SeliEn, a buka motora iščeze.

Spustio se", SeliEn podiže glavu. Aterirao je. Ugasio je motor."

U tišini su do njih jedva dopirale komande.

Pufo, dođi ovamo", naredi Tungata. Vas dve čekajte."

Krejg i Tungata se uspuzaše uz brežuljak i polako podigoše glave da pogledaju preko vrha.

Ispod njih, na udaljenosti od četvrt milje u dolini nalazio se mali ravni proplanak na rubu šume. Trava bese utabana, a na drugom kraju proplanka bese razapeta velika cerada kao zaštita od sunca. Helikopter je stajao nasred proplanka i pilot je iz njega izlazio. Pod stablima blizu šatora nalazili su se uniformisani vojnici Treće brigade, a za stolom u šatoru sedela su tri ili četiri čoveka.

Istureni štab", promrmlja Krejg.

To je dolina u koju smo mi ušli 'cesnom', glavna pećina je tačno ispod nas."

U pravu si." Krejg je prepoznao teren iz ovog pravca i sa ove visine.

Izgleda kao da se povlače", Tungata pokaza na šumu. Vod maskiranih vojnika vraćao se niz dolinu u koloni po jedan.

Verovatno su čekali 48 sati ili tako nešto nakon miniranja velike galerije, verovatno su nas proglasili pokojnicima."

Koliko ih je?" upita Tungata.

Vidim ih", Krejg napregnu oči, barem dvadeset, ne računajući one u šatoru.

Naravno, biće ih još koji će se pridružiti sa brežuljka."

Tungata se povuče sa horizonta i namignu SeliEn. Ona dopuza do njega.

Šta kažeš za onu mašinu?" on pokaza na helikopter.

To je 'super frelon'", odgovori ona ne oklevajući.

Možeš li da je voziš?"

Ja mogu da vozim sve."

Do vraga, SeliEn, ne mudruj", prošapta razdražljivo Krejg. Da li si ikad letela takvim helikopterom?"

Nisam takvim, ali ja imam petsto sati leta na helikopterima."

Koliko bi ti trebalo da ga upališ i pokreneš posle ulaska u kabinu?"

Sada je oklevala. Dvatri minuta."

Predugo." Krejg je vrteo glavom.

Šta ako mi uklonimo stražare sa proplanka dok Pendula pali?" upita Tungata.

To bi moglo doći u obzir", složi se Krejg.

Onda tako." Tungata brzo odluči. Ja ću krenuti ka vrhu doline. Ti povedi devojke dole na ivicu proplanka. Jasno?"

Krejg klimnu glavom.

Za četrdeset pet minuta", proveri sat, tačno u pola deset počecu bacati bombe i pucati iz AK 47. To će većinu Šona odvući od proplanka. Čim paljba počne vi se upućujete prema helikopteru. Kad čujem da se helikopter digao, potrčacu prema onoj otvorenoj padini, eno tamo!" Pokaza rukom u tom smeru. Baš ispod one ravne stene. Šone me do tada neće stići možete me pokupiti odande."

Pa, onda idemo." Krejg dade Tungati pušku i rezervne okvire. Ja ću zadržati pištolj i dve granate." Uze pištolj od Tungate.

Ponesi i dijamante." Tungata se izvuče iz kaiševa ranca i dade ga Krejgu.

Vidimo se." Krejg ga potapša po ramenu i Tungata šmugnu niz padinu.

Krejg povede devojke duž hrbata brežuljka držeći se grmlja i stenovitog dela.

Laknulo im je kad stigoše do šume i kad otkriše jarugu koja je zavijala duž proplanka. Spustiše se u nju, a Krejg je svakih stotinak metara podizao glavu da proveriti napredovanje.

Ovo je najbliže mesto do helikoptera", prošapta i devojke se sagnuše da se odmore ispod obale jaruge. Krejg se izvuče ispod teškog ranca i još jednom proviri.

Helikopter je stajao na otvorenom, udaljen sto pedeset koraka. Pilot je sedeo iza donjeg trapa u senci helikoptera. Super frelon" bese ogromna mašina tupog kljuna, obojen u zelenu boju kadulje. Krejg ponovo čučnu do SeliEn.

Koji mu je domet?" upita šapatom.

Nisam sigurna", uzvratila SeliEn isto šapatom. Sa punim rezervoarima, mislim oko šesto milja."

Molim boga da su rezervoari puni." Krejg pogleda na svoj roleks". Deset minuta." Iz džepa im pruži po jednu tablu čokolade.

Znoj bese skinuo garavi sloj sa obraza SeliEn. Krejg umesi prašinu i vodu iz boce u blatnjavu pastu i popravi joj šminku. Onda to isto ona napravi njemu.

Dva minuta." Krejg proveri vreme i pogleda preko ruba jaruge.

Pilot helikoptera ustade i protegnu se, a onda se u njega pope.

Helikopter je delimično zaklanjao pogled na šator na drugoj strani proplanka, ali je osetio da je i tamo življe.

Mala grupa napuštala je šator. Stražari su pozdravljali važno se kerebećeći, a onda se iznenada elise pokrenuše i startni motor zabruja. Plavi dim pokulja iz izduvnog dela i upali se glavni motor.

Dva oficira napustiše grupu pred šatorom i krenuše preko proplanka u smeru helikoptera.

„U nevolji smo", promrmlja smrkuto Krejg, oni se povlače." Zatim se lecnu. Ono je Piter Fungabera!"

Piter je nosio crvenu beretku sa srebrnim bedžom leoparda, na grudima se presijavahu trake odlikovanja, a u otvoru maskiranog odela video se šal. Pod jednom miškom držao je palicu. U hodu je ozbiljno raspravljao sa visokim postarijim belcem kojeg Krejg nikad ranije nije video.

Belac je nosio obični žuti safari sako. Bio je gologlav. Kosa mu bese obrijana do glave i koža je imala čudno odbojnu belinu. Nosio je crnu kožnu aktovku koja je čeličnim lancem bila zaključana za njegovu ruku. Krivio je glavu da čuje strasno objašnjavanje Pitera Fungabere dok su koračali prema helikopteru.

Na pola puta između šatora i helikoptera njih dvojica se zaustaviše i počеше žestoko da raspravljaju. Belac je vatreno gestikulisao slobodnom rukom. Sada to bese dovoljno blizu da Krejg primeti da su mu oči toliko blede i da ima ugasli pogled mramorne biste. Koža mu je bila rošava od starih ožiljaka, pa ipak je bio dominantna figura. Ponašao se grubo, gotovo omalovažavajuće, kao da je Pitera Fungaberu smatrao suvišnim, nedostojnim njegove ozbiljne pažnje. S druge strane, Piter Fungabera imao je skrhan izgled čoveka koji je preživeo avionsku nesreću. Bio je zbunjen. Govorio je povišenim glasom, tako da je Krejg čuo njegov molećivi ton, iako ne i šta govori. U takvom elementu Krejg ga nije poznavao. Belac napravi gest odbijanja i, okrenuvši se od Pitera Fungabere, uputi se prema helikopteru.

U tom trenutku čula se snažna eksplozija bombe i njih dvojica hitro se okrenuše i pogledaše u smeru iz kojeg se detonacija čula. Zatim se iz istog smera javi rafal automatske puške i odmah usledi urlanje komandi oko šatora. Vojnici počеше da trče rubom proplanka uz dolinu.

Još jedan rafal i pažnja svih bese usmerena u tom pravcu. Krejg žurno nabaci zavežljaj na leđa.

Idemo!" odseče strogo. Znaete šta treba da radite!" Njih troje se uspentraše uz jarugu i krenuše proplankom.

Ne žurite", tiho ih upozori Krejg. Držali su se u grupi hodajući brzo, ali hotimice preko brisanog prostora, prema Fungaberi i njegovom ortaku.

Krejg izvadi bombu iz džepa i zubima izvuče osigurač. Držao ju je u levoj ruci. U desnoj mu se nalazio pištolj marke uzi", napunjen i repetiran, s biračem na rafalnoj paljbi. Prišli su na nekoliko koraka kad se Piter Fungabera osvrnuo i njegovo zaprepašćenje bese gotovo komično, prepoznavši Krejga čak i pod maskom od blata.

Sa ove daljine mogu da te presečem na pola", upozori ga, Krejg podižući uzi" u nivou Piterovog stomaka. Ova bomba je puna. Ako je ispustim sve će nas razneti." Morao je da viče da nadjača motor helikoptera.

Belac se okrenu da ga pogleda, njegove blede arktičke oči behu divlje.

„A sada obojica krenite prema helikopteru. Ne žurite, ne vičite."

Krejg je išao tri koraka iza njih. Pre ilego što su prišli helikopteru, pilot se pojavi na otvorenim vratima s rukama visoko podignutim, a iza njega Sara s tokarevim" prislonjenim uz njegova leđa.

Ispadaj!" naredi Krejg i sa očitim olakšanjem pilot skoči na zemlju. ,

Saopšti im da je general Fungabera talac", reče mu Krejg. Svaki napad za njega znači smrt. Razumeš?"

Da", pilot klimnu glavom.

Sada kreni prema šatoru. Hodaj polako. Nemoj da trčiš ni da vičeš."

Pilot se udalji sa zahvalnošću, ali čim je osetio da je slobodan, potrčao je.

Upadaj!" Krejg pokaza automatom prema vratima, ali Piter Fungabera ga je streljao pogledom i njegova se glava preteći uvukla u ramena.

Nemoj", Krejg ustuknu jedan korak, jer bese nečeg očajničkog u Piteru Fungaberi, svojstveno čoveku koji više nema šta da izgubi.

Mičite se!" naredi Krejg. Penjite se uz lestve!" I Piter Fungabera jurnu prema njemu. Kao da je izazivao smrt, naleteo je pravo na cev. Međutim, Krejg je bio staložen i spremno ga je dočekao. Podigao je oružje i udario ga po glavi tako snažno da je ovaj pao na kolena.

Kad je Piter pao, Krejg uperi cev prema belcu da bi preduhitrio svaki njegov pokret.

Pomozi mu da se popne", naredi mu i mada je belac bio sputan aktovkom zavezanom lancem za ruku, pretnja pištoljem bila je uverljiva i on se sagnu i podiže Pitera Fungaberu na noge. Još ošamućen od udarca, Piter se zatetura u zahvatu tog čoveka. Mumlao je preneraženo.

Nije više važno, ionako je sve gotovo."

Zaveži, budalo", šištao je belac.

Uguraj ga u helikopter", Krejg munu belca pištoljem u leđa i njih dvojica krenuše prema lestvama.

Drži ih na nišanu, Saro", doviknu Krejg i osvrnu se preko ramena. Pilot helikoptera bese gotovo stigao do ruba proplanka. Požurite", zarezala Krejg i belac ugura Fungaberu na vrata i uspuza se za njim, dok je crna aktovka visila na lancu sa ruke. Krejg uskoči u helikopter.

Tamo!" naredi zarobljenicima da sednu na drvenu klupu. Vežite se!" Zatim se obrati Sari: Reci Penduli da krene!"

Helikopter se odlepi i brzo se diže iznad proplanka, a Krejg izbacila granatu kroz otvorena vrata. Ona eksplodira u šumi ispod njih. Krejg je očekivao da eksplozija pojača zbrku dole na zemlji.

Krejg je stao iza Pitera Fungabere i cev pištolja prislonio je na njegov vrat, a slobodnom rukom je izvukao tokarev" iz futrole na generalovom opasaču. Gurnuo ga je u svoj džep, zatim se povukao i vezao se u sedištu mehaničara do vrata. Kad se Sara prekotrljala iz kabine, naredio joj je: Pokrivaj ih obojicu!" a on se nagnuo kroz otvorena vrata.

Bezmalomah primeti Tungatu. Već je bio van šume, upravo pod kamenitom padinom mašući obema rukama i vitlajući puškom.

Držite se!" Spuštam se da ga pokupim", ciknu SeliEn iz dvosmernog zvučnika nad Krejgovom glavom.

Veliki helikopter obruši se brzo prema mestu na kojem je čekao Tungata, a SeliEn učvrsti mašinu da lebdi iznad njegove glave.

Svud oko Tungata trava se povijala, a ukradeno odelo na Tungati lepršalo je i udaralo oko njegovog tela. Odbaci pušku i pogleda Krejga. Helikopter se spusti još nekoliko stopa i Krejg se nagnu i pruži mu ruku. Tungata poskoči i oni se uhvatiše za laktove, te ga Krejg zabaci u helikopter.

„U redu!" viknu u zvučnik. Idemo!" Tako naglo poskočiše prema nebu da Krejgu zadrhtaše kolena.

Na visini od hiljadu stopa SeliEn dovede helikopter u ravnotežu i krenu ravno u pravcu zapada.

Tungata se okrenu prema licima na drvenoj klupi i fiksira ih pogledom. Netremice i besno gledao je Pitera Fungaberu, ali ovaj se skljkao na klupu još ošamućen od udarca.

Gde ih nađe, Pufo?" upita suvo Tungata.

Oni su moj mali dar za tebe, Sem." Krejg mu dodade pištolj. Napunjen je i repetiran. Mogu li dati prepustim ovaj par lepotana?"

Biće mi to najveće uživanje." Tungata uperi pištolj prema paru koji je sedeo na klupi rame uz rame.

Ja ću pogledati kako Pendula napreduje." Krejg htjede da se okrene, ali ga nešto u držanju zarobljenog belca upozori i brzo se okrenu natrag. Beli zarobljenik bese iskoristio pometnju da otključa čeličnu lisicu na ruci i taman je hitnuo crnu aktovku prema otvorenim vratima.

Krejg se instinktivno baci ustranu poput košarkaša koji preseca loptu i udari torbu u letu. tako da joj je skrenuo putanju i ona promaši vrata i skotrlja se niz pregradni zid. On se sagnu, podiže je i privi je na grudi.

Mora da je ovo veoma zanimljiv artikal", primeti blago dok je ustajao. Motrio bih na ovog drugog, Sem. Lukav je koliko i lep", posavetova ga Krejg.

Tegleći aktovku Krejg se progura i prekotrlja se u podignutu kabinu. Spusti se u sedište kopilota do SeliEn i istrese paketić sa dijamantima. Čvrsto ga uklini iza sedišta.

Dakle, ptičice, ti umeš vraški da letiš!"

Ona mu se nasmeši pokazujući veoma bele zube nasuprot naglavljenom licu.

Zurim natrag prema solani gde smo ostavili 'landrover'.

Lepo zamišljeno kako je s gorivom?"

Jedan rezervoar pun, u drugom tri četvrtine imamo ga dovoljno pri ruci."

Krejk položi aktovku u krilo i proveri bravu. Otvarala se kombinacijom brojeva. Koliko ima do granice?" upita.

Idemo 315 km na čas, manje od dva sata bolje nego pešice, zar ne?"

Bog i duša!" Krejk joj uzvratil osmeh.

Nožem je rastavio bravu i otvorio poklopac aktovke. Na vrhu su se nalazile dve čiste košulje i čarape smotane u klupko, poluprazna boca ruske votke, jeftina torbica sa četiri pasoša, finskim, švedskim, istočnonemačkim i ruskim, avionske karte za Aeroflot".

Gospodin je veliki putnik!" Krejk odvi čep boce i povuče dobar gutljaj. Brrr!" strese se. To je prava stvar!" Pruži bocu SeliEn i podiže košulje. Pod njima su se nalazile tri brošure zelenih korica, koje su na sebi imale natpis ćirilicom, uz crni simbol srpa i čekića na vrhu.

Bože moj, pa on je Rus! Ovaj čovek je boljševik!"

Otvori najgornju brošuru i njegovo se interesovanje pojača. Štampana je na engleskom!" Pročita prvu stranicu i postepeno se sasvim udubi u čitanje. Nije čak ni pogledao kada je SeliEn upitala: Sta piše?"

Prelete prvu, a zatim preostale dve. Posle dvadeset pet minuta podigao je pogled, zgranut i ošamućen, stao je da zuri kroz vetrobransko staklo ne videći ništa.

Ne mogu da verujem", vrteo je glavom. Toliko su, do vraga, bili sigurni u sebe. Čak su to i štampali na čistom engleskom u korist Pitera Fungabere. Nisu ni pokušali da nešto sakriju. Nisu se čak ni trudili da upotrebljavaju šifrovana imena."

„O čemu se radi?" SeliEn gledala ga je sa strane.

Sama pomisao na to grozna je." Potegnul još jedan gutljaj votke. Sem ovo mora pročitati!"

Ustade i balansirajući protiv trzanja i ljuljanja helikoptera, požuri natrag do Tungate.

Tungata i Sara sedeli su nasuprot talaca, koje je Tungata vezao slobodnim pojasevima oko ručnih zglobova i oko gležnjeva. Piter Fungabera kao da se bese malo oporavio i on i Tungata sevali su pogledima jedan na drugoga, raspravljajući surovom snagom smrtnih neprijatelja.

Ohladite malo!" Krejk se spusti na klupu do Tungate.

Daj mi 'uzi'." Krejg ga prihvati. „A sada pročitaj šta kaže ovde!" Stavi aktovku na Tungatino krilo.

Drago mi je da vas upoznam, pukovniče Buharin", reče Krejg otmeno. Mora da ste srećni što ste izbegli moskovsku zimu?" Uperi pištolj u njegov stomak.

Ja sam stariji diplomata u koru Sovjetskog Saveza. . ."

Da, pukovniče, pročitao sam vašu vizitkartu." Krejg pokaza na fascikle. „S druge strane, ja sam, pukovniče, očajni begunac, sasvim spreman da vas teško ozledim ako ne začepite."

Zatim se okrenu Piteru Fungaberi. Zaista pretpostavljam da dobro vodiš Kingslin, da ne zaboravljaš da brišeš noge i sve drugo?"

Jednom si pobegao, g. Melou", reče tiho Piter Fungabera. Ja ne činim istu grešku dva puta."

I uprkos oružju u ruci i činjenici da je Piter svezan kao žrtveni jarac, Krejgovom kičmom prodoše ledeni trnci i on nije više bio sposoban da izdrži pogled tinjajuće mržnje kojim ga je fiksirao Piter Fungabera. Skrenu pogled prema Tungati.

Ovaj je brzo prelazio pogledom preko stranica zelene brošure i dok je čitao njegov se izraz menjao od neverice do besa.

Znaš li šta je ovo, Pufo?"

Proglas za krvavi rat", Krejg je klimao glavom, napisan na čistom engleskom, očito za račun Pitera Fungabere."

Sve sve su obuhvatili. Pogledaj ovo. Liste onih koje treba smaknuti navode imena i onih na koje se mogu osloniti. Čak su pripremili i govor za radio i televiziju na dan državnog udara!"

Strana dvadeset pet", predloži Krejg. Pogledaj to."

Tungata poslušava savet. Ja. . ." čitao je. Poslat na jednu evropsku kliniku radi tretmana, suludi izdajnik koji bi odveo narod Matabele u večno ropstvo. . ."

Da, Sem, ti si bio osovina na kojoj se vrtela ćela operacija. Kada te je Fungabera izgubio u pećini kad je minirao veliku galeriju priznao je poraz. Pogledaj ga samo sada."

No, Tungata nije više slušao. Odbacio je aktovku i njen kompletan sadržaj Krejgu u krilo i nagnuo se napred, dok licem nije prišao na pedalj od Fungaberinog. Isturio je svoje hrapavo upalo lice, a oči su mu zakrvavile od besa.

Ti bi prodao ovu zemlju i sve njene narode u novo ropstvo, u imperijalizam prema kojem bi Smitov režim bio blag i pun altruizma! Ti bi osudio vlastito pleme, i moje i sva ostala ludilo. . ." U besu Tungata je govorio nepovezano. Besna psina, poludeo od pohlepe za vlašću."

Iznenada riknu dajući oduška svojim mukama i mržnji i besu. Sruči se na Pitera Fungaberu i zgrabi široki najlonski kaiš kojim je bio vezan. Drugom rukom otkači pojas na Soninom sedištu i Fungaberu podiže sa klupe. Silinom ranjenog bivola ponese ga prema vratima trupa.

Besni pas!" rikao je i pre nego što je Krejg uspeo da se pomeri, gurnu Pitera Fungaberu kroz otvor.

Krejg dobaci pištolj Sari i priskoči Tungati, koga je telo Pitera Fungabere povuklo i bacilo na kolena, pa se jednom rukom odupirao o dovratnik. Drugom rukom još se držao čvrsto za kaiš oko Piterovih grudi.

Piter Fungabera klatio se van helikoptera. Ruke su mu bile vezane i bespomoćne, vrat zabačen unazad, tako da se zablenuo u Tungatino lice iznad njega. Surova smeđa afrička brda ležala su dve hiljade stopa ispod njega, sa crnim kamenim vrhovima koji su se pokazivali kao zubi ajkule ljudožderke.

Sem, čekaj!" Krejg je vrisnuo da nadjača vetar i zaglušujuće brujanje motora.

Umri, ništavno krvožedno. . ." rikao je Tungata u izvrnuto lice Pitera Fungabere.

Krejg nikada nije video tako ogoljen strah kao u tamnim očima Pitera Fungabere.

Usta su mu bila razjapljena i vetar je raznosio pljuvačku po njegovim usnama, ali iz njegovog grla nije bilo glasa.

Čekaj, Sem", vrisnu Krejg, nemoj ga ubiti. On je jedini koji te može oprati, koji može oprati sve nas. Ako ga ubiješ, nikada više nećeš moći živeti u Zimbabveu. . ."

Tungata okrenu glavu i pogleda Krejga.

Naša jedina šansa da se operemo!"

Krv je počela da se povlači iz Tungatinih očiju, ali su mišići bili napeti od napora pri držanju tela Pitera Fungabere na vetru koji je udarao i šibao.

Pomozi mi!" zaškripao je, i Krejg je jednim pokretom dograbio sigurnosni pojas skinuvši ga sa kotura i svezavši ga sebi oko struka. Pao je potbuške na pod, zakačio se gležnjevima za nožice klupe i pružio ruke napolje da obema uhvati najlonski pojas. Zajednički uvukoše Pitera Fungaberu čije su se noge toliko tresle da ga nisu mogu ispraviti.

Tungata ga gurnu prema kabini i on udari o ogradu. Sroza se i ostade da leži na boku, skupljajući kolena u položaj zametka, te pod težinom poraza i kapitulacije tiho zaječa i prekri lice rukama.

Kreig se jedva prebaci u kabinu i zaveli se u sedište kopilota.

Šta se, do vraga, dešava?" pitala je SeliEn.

Ništa ozbiljno. Samo sam uspeo da sprečim Sema da ubije Pitera Fungaberu."

Zašto si se trudio?" SeliEn je podigla glas iznad kloparanja elisa nad njima. Lično bih htela da ubijem tu svinju."

Draga, možeš li uspostaviti vezu sa ambasadam SAD u Harareu?"

Ona je malo razmišljala. Ne iz ove letelice".

Daj im registraciju 'cesne', kladim se da još nije proglašena nestalom."

Moraću preko Johanezburga, oni su jedina stanica s dovoljnim dometom."

Radio Johanezburg hitno je odgovorio na poziv SeliEn i mirno prihvatio njen pozivni znak.

Recite poziciju 'Kilo Jenki Alfa'."

Severna Bocuana. . ." SeliEn je to pretpostavljala po vremenu leta, na putu od Frensistauna ka Maunu."

„S kojim brojem u Harareu želite uspostaviti vezu?"

Lično glavom i bradom sa atašecom za kulturu u američkoj ambasadi Morganom Oksfordom. Zao mi je, ne sećam se broja."

Ostanite na vezi." Za manje od jednog minuta javio se Morgan Oksford.

Ovde Oksford. S kim razgovaram?"

SeliEn je dodala mikrofona Krejgu, on ga prinese ustima i pritisnu predajno dugme.

Morgane, ovde Kreig, Kreig Melou."

Otkuda, pobogu?" Morganov glas postade kreštav. Gde si, do đavola? To je pravi pakao. Gde je SeliEn?"

Slušaj, Morgane. Ovo je smrtno ozbiljno. Kako bi ti se dopalo da ispitaš pravog pukovnika ruske obaveštajne službe zajedno sa fasciklama planiranog ruskog napada radi destabilizacije dela afričkog kontinenta?"

Nekoliko dugih trenutaka ništa se nije čulo, a onda Morgan reče: Pričekaj deset!"

Čekanje se učini mnogo dužim od deset sekunda, a onda se Morgan ponovo javi.

Ne pričaj ništa više. Samo'mi reci mesto sastanka."

Evo koordinata po karti. . ." Krejg pročita koordinate koje je naškrabala SeliEn. Tamo se nalazi aerodrom za slučaj nužde. Zapaliću signale vatre. Koliko ti treba da stigneš tamo?"

Pričekaj deset!" Ovaj put bio je brži. Sutra u zoru."

Razumeo", Krejg potvrdi prijem. Čekamo te."

Razgovor završen." Vratio je mikrofon SeliEn.

Prelazimo granicu za četrdeset pet minuta", reče mu. Ta maska od blata baš ti pristaje. Čini mi se da te oplemenjuje."

A ti, lepotice, crna mačka za naslovnu stranu 'Voga'!"

Ona oduva kosu sa nosa i isplazi mu jezik.

Prešli su granicu Zimbabvea i Bocuane i sedamnaest minuta nakon toga ugledali su iznajmljeni landrover" tačno tamo gde su ga ostavili, na rubu solane.

Bože moj, Sarini junaci još su tamo to ti je vernost." Krejg je uočio dve sićušne figure kako stoje iza vozila. Bolje da ih upozorimo, inače će pucati kad vide vladine oznake na helikopteru."

Sara je doviknula niz vetar dok su im prilazili, da ih umiri, i Krejg primeti da spuštaju puške kad je helikopter počeo da ponire. Video je i blaženi osmeh na licu dvojice Matabela.

Džonas je tog jutra ubio jelena, tako da su se te večeri gostili kačamakom i šniclama sa roštilja, a posle su izvlačili žreb za smene čuvanja dvojice zarobljenika. Najpre su čuli zujkanje letelice koja se približavala u praskozorje, a Krejg se odvezao landroverom" do solane da upali vatre. Sa juga je došao ogromni teretni avion marke lokid" sa američkim oznakama. SeliEn ga je prepoznala. To je avion NAŠE s bazom u Johanezburgu, a zadatak mu je da prati programe 'šatla'."

Oni nas stvarno smatraju ozbiljnim partnerima", promrmlja Krejg dok je lokid" aterirao.

Ima zadivljujuće poletnosletne osobine", reče mu SeliEn. Pogledaj samo."

Divovski avion zaustavio se na istoj daljini kao i cesna". Kljun mu se otvorao kao kod pelikana i petorica ljudi siđe niz rampu pod vodstvom Morgana Oksforda.

Kao pet sardina iz limenke", primeti Krejg kad krenuše prema njima da ih pozdrave. Svi posetioci nosili su tropska odela, bele košulje sa kravatama i svi su se kretali sportski važno.

SeliEn. Krejg." Morgan Oksford se brzo rukova, a onda se obrati Tunagati. Naravno, ja vas poznajem, gospodine ministre, ovo su moje kolege." Nije ih predstavio poimence, već je odmah prešao na stvar: Jesu li ovo vaši podanici?" Dvojica mladih Matabela dovedoše zarobljenike na domet pištolja. Puška te ubila?" viknu Morgan Oksford. Pa to je general Fungabera Krejg, jesi li ti poludeo?"

Pročitaj šta ovde piše", Krejg mu ponudi aktovku. „I onda reci šta imaš."

Pričekajte ovde, molim vas." Morgan prihvati aktovku.

Džonas i Aron povedoše dva sužnja prema avionu i Amerikanci im krenuše u susret.

Piter Fungabera imao je još vezane ruke najlonskim pojasevima. Kao da bese urastao, nije više predstavljao impresivnu veselu ličnost. Plašt poraza bese ga pritisnuo ka zemlji. Koža mu je posivila i nije podigao pogled kada je prišao Tungata Zebive.

Tungata je ispružio ruku i zgrabio ga za vilicu zarivajući mu nokte u obraze, otvarajući mu silom usta i podižući mu glavu da ga pogleda u lice. Dugo je fiksirao pogledom Pitera Fungaberu, a onda ga je prezrivo odgurnuo tako da se ovaj zateturao i verovatno bi pao da ga jedan od Amerikanaca nije pridržao.

„U dubini svakog siledžije i tiranina počiva kukavica", reče Tungata dubokim, potmulim glasom. Bio si u pravu, Pufo, kad si me sprečio da ga ubijem, čist pad s neba bila bi prelepa smrt za takav soj. Sada mu se smeši pravednija sudbina. Vodite ga da ga ne gledam."

Pitera Fungaberu i Rusa uvedoše u utrobu lokida", a Krejg i njegova družina smestiše se da čekaju. Dugo su, dugo čekali. Sedeli su u senci landrovera" i čavrljajući bez veze, svaki čas prekidajući razgovor, budući da se iz lokida" čulo kreštanje i treštanje radija.

Razgovaraju s Vašingtonom", pretpostavio je Krejg, preko satelita."

Bese prošlo deset sati kada se Morgan ponovo pojavio na rampi, u pratnji jednog kolege.

Ovo je pukovnik Smit", reče im on, a način na koji je to kazao dao im je do znanja da ga ne shvate doslovno. Mi smo procenili uzorke koje ste nam dali i u ovoj fazi smatramo da su svakako pravi."

Vrlo ljubazno od vas", Krejg je bio mrtav hladan.

Gospodine ministre Tungata Zebive, bili bismo vam veoma zahvalni ako biste mogli za nas odvojiti deo svog dragocenog vremena. Neke ličnosti iz Vašingtona vrlo nestrpljivo očekuju da s vama porazgovaraju. Biće to na obostranu korist, uveravam vas."

Hteo bih da mi se pridruži ova mlada dama", Tungata pokaza1 na Saru.

Pa, naravno." Morgan se okrenu Krejgu i SeliEn. „U vašem slučaju ne radi se o pozivu, radi se o naređenju idete s nama."

„A helikopter i 'landrover'?" upita Krejg.

Za njih ne brinite. Sve će se urediti da se vrate punopravnim vlasnicima."

Tri nedelje kasnije, u zgradi Ujedinjenih nacija uručen je dosje šefu zimbabveanske delegacije. U njemu su se nalazili izvodi iz tri zelene brošure i kopije pisama generalu Piteru Fungaberi od neimenovanih osoba. Dosje je hitno prosleden u Harare, a kao direktna posledica toga, upućen je zahtev zimbabveanske vlade za izručenje generala Fungabere. Dva viša policijska inspektora iz specijalnog odeljenja odletela su u Njujork da generala doprate kući.

Kada se avion Panamerikena" spustio u Harareu, general Fungabera sišao je niz stepenice iz odeljenja prve klase boinga", liscama privezan za jednog inspektora. Na pisti ih je čekao zatvoreni kombi.

Njegov povratak nije sniman.

Prevezen je pravo u Centralni zatvor u Harareu, gde je nakon šesnaest dana umro u istražnoj ćeliji. Kada je njegov les iznesen na zadnji ulaz prema glavnom zatvorskom bloku, njegovo lice nije bilo prepoznatljivo.

Iste te noći, nešto posle ponoći, crni ministarski mercedes" otisnuo se velikom brzinom pustim seoskim putem van grada i eksplodirao u plamenu. Imao je samo jednog putnika. Po parcijalnoj veštačkoj protezi ugljenisano telo identifikovano je kao telo generala Pitera Fungabere, a pet dana kasnije zakopan je uz pune vojne počasti na Groblju heroja, rezervisanom za rodoljube iz čimurenga (rata za nezavisnost), na brdu s pogledom na Harare.

U deset sati ujutru na Božić, pukovnik Buharin odvojio se od svog pratioca, pripadnika američke vojne policije, u savezničkoj karauli „čarli"i prešao I na istočnoberlinsku stranu granice, pfešavši nekoliko stotina koraka.

Buharin je nosio američki šinjel preko svog safari odela i pletenu ribarsku kapu na ćelavoj glavi.

Na pola puta mimoišao se sa sredovečnim čovekom u jeftinom odelu. Taj čovek je nekada verovatno bio debeo, jer koža bese nekako prevelika za njegovu glavu, a imala je i sivi bezživotni ton dugog tamnovanja.

Ravnodušno su se pogledali u prolazu.

Život za život", pomisli Buharin i iznenada oseti veliki umor. Na kraju ipak pređe taj beton šantavim staračkim korakom.

Crni kombi ga je čekao iza pograničnih zgrada. Na zadnjem sedištu nalazila su se dvojica ljudi, a jedan od njih izađe kad se Buharin približavao. Nosio je dugi civilni kaput i šešir širokog oboda, inače omiljen kod pripadnika KGB.

Buharin?" upita ga. Glas mu je bio ravnodušan, ali oči su mu bile hladne i nemilosrdne.

Kad je Buharin potvrdio, ovaj je trznuo glavom prema kombiju. Buharin kliznu na zadnje sedišta, a on uđe za njim i zalupi vrata. U kolima je bilo prevruće i bazdilo je na beli luk, votku i neoprane čarape.

Kombi krenu, a Buharin se zavalio u sedištu i zaklopi oči. Biće gadno, pomisli, ali moglo je biti i gore.

Henri Pikering bio je domaćin na ručku u privatnom apartmanu Svetske banke, s pogledom na Centralni park.

Sara i SeliEn nisu se videle gotovo pet meseci i zagrlile se kao sestre, a onda predoše u ćoške salona, pokušavajući da izmene novosti u prvih tridesetak sekundi, ne obazirući se ni na koga.

Tungata i Krejg behu suzdržaniji.

Osećam se krivim, Pufo pet meseci. To je predugo."

Znam koliko su ti posla dali", opraštao mu je Krejg. „A i ja sam skakao svuda.

Poslednji put sam te video u Vašingtonu."

Gotovo mesec dana razgovora u Američkom ministarstvu za spoljne poslove",

Tungata je klimao glavom, „pa onda ovde u Njujorku sa ambasadorom Zimbabvea u Svetskoj banci. Toliko toga imam da ti kažem da ne znam odakle da počnem."

„U redu", predloži Henri Pikering, za početak mi reci šta si isposlovao kod vlade Zimbabvea."

To je lepo za početak", složi se Tungata. Pre svega moja presuda za krivolov stavljena je van snage. . ."

Sem, to je najmanje što su mogli učiniti. . ."

To je za zagrevanje", nasmeši se Tungata i uhvati ga za ruku. Ono priznaje što si potpisao za Fungaberu proglašeno je neosnovanim, budući da je dobijeno pod prisilom. Klauzula kojom se proglašavaš neprijateljem države i naroda poništena je, prodaja 'Rolandsovih' deonica Piteru Fungaberi anulirana je. Kingslin i 'Vode Zambezija' vraćaju se tebi.

Kreig ga je gledao netremice i bez reci, a on je nastavio: Predsednik vlade prihvatio je da je svaki čin nasilja koji smo mi napravili bio u samoodbrani, sve od tvog ubistva vojnika Treće brigade koji su te progonili preko granice Bocuane, do krađe helikoptera, i ori nam sve oprašta. . ."

Kreig je samo vrteo glavom.

Zatim je Treća brigada povučena iz zemlje Matabela. Rasformirana je i raspoređena u redovnu vojsku, progon moga naroda obustavljen je, a neutralni promatrači došli su u područja plemena Matabela da 'nadgledaju mir'."

Ta vest je najbolja, Sem."

Ima još vesti. Državljanstvo i pasoš su mi vraćeni. Dozvoljeno mi je da se vratim kući uz uveravanja da moja politička aktivnost neće biti proveravana. Vlada razmišlja o raspisivanju referendumu za formiranje autonomne federalne jedinice za narod Matabele, a zauzvrat ja sam dužan da upotrebim sav svoj uticaj da ubedim naoružane otpadnike da se povuku iz šume i predaju oružje pod opštom amnestijom.

Za sve to ti si se, inače, i borio čestitam, Sem, od sveg srca."

Da, ali uz tvoju pomoć." Tungata se okrenu Henriju Pikeringu. Da mu kažem za Lobengulinu vatru!"

Čekajte", Henri Pikering uze ih obojicu za ruku i okrenu ih u smeru trpezarije. Da prvo ručamo."

Zidovi trpezarije behu obloženi svetlom hrastovinom, savršena podloga za pet Remingtonovih slika s motivima starog zapada koji su ukrašavali tri zida. Četvrti zid bio je, u stvari, ogroman oslikani prozor s pogledom na Centralni park. Zaveses behu otvorene.

S vrha stola Henri se smeškao Kreigu koji je bio nasuprot njemu. Mislio sam da je najbolje da izvadimo sve zapušače?" i pokaza Kreigu bocu sa etiketom.

„Oh. Iz šezdeset prve."

Pa, ne ugošćujem ja svaki dan najboljeg savremenog pisca bestselera. . . "

Zar nije divno!" uskoči SeliEn. Krejg je bio prvi na listi 'Njuork tajmsa' već prve nedelje po objavljivanju!"

Šta je sa ugovorom za televiziju?" upita Tungata.

Još nije potpisan", reče Krejg ustežući se.

Ali ja imam informaciju da će uskoro biti", reče Henri dok je punio čaše. Dame i gospodo, dižem ovu zdravicu u čast ovog poslednjeg dela Krejga Meloua koje će dugo biti na prvom mestu."

Ispili su čaše nasmejani i svečani, a Krejg se pobuni s punom čašom. Dajte i meni nazdravite da bih i ja mogao piti."

Evo!" Henri Pikering ponovo podiže čašu. Za Lobengulinu vatru! Sada im možeš reći."

Ako bi ove dve žene na trenutak prestale da čavrljaju. . ."

Nije fer!" protestovala je SeliEn. Mi nikad ne čavrljamo, mi razgovaramo ozbiljno".

Tungata joj se nasmeši, a onda nastavi: Kao što znate, Henri je udesio da se Lobengulini dijamanti pohrane u sef i da se obavi procena vrednosti. Vrhunski stručnjaci Herija Vinstona ispitali su ih i došli do procene. . ."

Reci nam!" uskliknu SeliEn. Koliko?"

Kao što znate, tržište dijamanata je sada u veoma ozbiljnoj krizi dragulji koji su se pre dve godine prodavali za sedamdeset hiljada dolara, sada donose samo dvadeset hiljada. . ."

Ma, daj Sem, nemoj da nas zezaš!"

U redu, Vinstonovi ljudi su procenili ovu kolekciju na šesto miliona dolara. . ."

Svi odmah počеше da grakću i trebalo je malo vremena da Tungata ponovo dobije priliku da govori.

Kako smo se od početka dogovorili, dijamanti će se uložiti na depozit i zamoliću Krejga da bude jedan od punomoćnika."

Prihvatam."

Međutim, četrnaest dragulja već je prodano. Ja sam obavio pogodbu i iznos je 5 miliona dolara. Ceo iznos je prosleđen Svetskoj banci da bi se otplatio kompletan kapital s kamatama od pozajmice Krejgu." Tungata izvuče koverat iz unutrašnjeg džepa. Evo ti potvrda, Pufo, tvoj deo Lobenguline vatre. Sada si čist od svih dugova. Kingslin i 'Vode Zambezija' pripadaju tebi."

Krejk je vrteo koverat u ruci zureći u Tungatu potpuno zanemio, a Tungatin osmeh iščeze i on se nagnu prema njemu govoreći ozbiljno: Zauzvrat, ima jedna stvar koju bih te zamolio da uradiš, Pufo."

Kaži", reče Krejg. Sto god hoćeš."

Obećaj da ćeš se vratiti u Afriku. Potrebni su nam takvi ljudi da nam pomognu da se odupremo novom mračnom periodu koji bi da potopi zemlju koju oboje volimo."

Krejk preko stola uze za ruku SeliEn.

Ti mu reci."

Da, Sem, vraćamo se kući s vama", reče nežno. Obećali smo."

SeliEn i Krejk vozili su se uz brežuljke Kingslina u starom landroveru". Kasno popodne bese pretvorilo livade u zlato, a drveće je na vrhovima vezlo finu čipku spram plavetnila vedrog afričkog letnjeg neba.

Na travnjaku pod stablima žakarande čekali su ih sva kućna posluga i pastiri iz Kingslina. Kada je Krejk zagrlio Šadraha, prazni starčev rukav zalepršao je uz njegove isušene grudi.

Ne brini, Nkosi, mogu da radim jednom rukom bolje nego sva ova štenad sa dve."

Da se nagodimo", predloži Krejk tako da su svi mogli čuti. Ja tebi posudim jednu ruku, a ti meni nogu." Šadrah prasnu u smeh, grunuše mu suze i počеше da se slivaju niz novu košulju, te ga njegova najnovija i najmlađa žena odvede.

Džozef je čekao na velikoj verandi, daleko od gungule, sav se sijao u novoj odori sa šefovskom kapom na glavi.

Vidim te, Nkosikazi", sav ozbiljan pozdravi SeliEn kada se popela uz stepenice, ali nije mogao da prikrije iskre radosti u očima.

„I ja tebe vidim, Džozef. Odlučila sam da na svadbi bude dvesto svatova", odgovori mu ona na tečnom sindebele jeziku, a Džozef pokri lice rukama od zapanjenosti, prvi put ga je videla izbačenog iz ravnoteže.

„Au!" reče on i okrenu se svojim potčinjenima.

Sada imamo zaista veliku gospođu u Kingi Lingiju, koja razume vaš majmunski govor", reče im strogo. Jao svakom ko bude lagao ili krao!"

Krejk i SeliEn stajali su na vrhu stepeništa držeći se za ruke, dok je narod Kingslina pevao pesmu dobrodošlice putniku koji se vratio sa dalekog i opasnog puta, a kad su završili, Krejk je pogleda i reče:

Dobro došla kući, mila."

I dok su žene cičale i igrale tako da su glave dece na njihovim leđima poskakivale kao mala crna štenad, a muškarci urlali od radosti, Krejg je poljubi u usta.

BELEŠKA O PISCU

Vilbur Smit je rođen 1933. godine u Zambiji. Od 1964. bavi se isključivo pisanjem. Objavio je dvadesetak romana, koji su prevedeni na petnaest jezika. Smit piše o Africi, surovj lepoti njene divljine, o mentalitetu i običajima afričkog sveta, o borbi za opstanak, fanatičnosti onih koji su izgubili vlast i ne prezaju ni od čega da je opet osvoje, o odnosima domorodaca i belih kolonizatora. Po mnogim knjigama ovoga pisca snimljeni su filmovi, što je i razumljivo jer njegovi romani obiluju akcijom. LEOPARD NAPADA U TAMI žanrovski spada u avanturistički roman. To je priča o mržnji i surovosti, ali i o ljubavi muškarca i žene, priča o prijateljstvu, ali i o krvavim plemenskim sukobima, o korupciji, o mešanju velikih sila u unutrašnju politiku oslobođenih zemalja Afrike.